Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 5 ta' Frar 2024
(OR. en)

6073/24

SOC 74
EMPL 44
EDUC 32
ECOFIN 114

NOTA

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti/Kunsill
Nru dok. Cion:	15438/23 + ADD 1 - COM(2023) 904 final
Suġġett:	Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi - Adozzjoni

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż l-abbozz tar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi għall-2024, kif iffinalizzat mill-Kumitat tal-Impjiegi u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali fil-laqgħa konġunta tagħhom tal-24-25 ta' Jannar 2024.

Il-Kumitat tar-Rappreżentanti Permanenti huwa mistieden jibgħat l-abbozz ta' Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi għall-2024 lill-Kunsill (EPSCO) għall-adozzjoni.

Werrej

MESSAĠĠI EWLENIN 4

KAPITOLU 1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET SOĊJALI U TAS-SUQ TAX-XOGĦOL, IL-PROGRESS FIL-MIRI GĦALL-2030 U SEJBIET ORIZZONTALI EWLENIN DWAR IL-KONVERĠENZA SOĊJALI 42

1.1 Xejriet ewlenin tas-suq tax-xogħol 42

1.2 Xejriet soċjali ewlenin 46

1.3 Progress fil-miri nazzjonali u tal-UE ewlenin għall-2030 50

1.4 Aġġornament dwar it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali 57

1.5 Sejbiet orizzontali ewlenin mill-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż dwar il-konverġenza soċjali 60

KAPITOLU 2. IMPJIEGI U RIFORMI SOĊJALI – PRESTAZZJONI U AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI 67

2.1 Linja Gwida 5: Nagħtu spinta lid-domanda għall-ħaddiema 67

2.1.1 Indikaturi ewlenin 67

2.1.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri 87

2.2. Linja Gwida 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjiegi, il-ħiliet u l-kompetenzi 93

2.2.1 Indikaturi ewlenin 94

2.2.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri 133

2.3 Linja Gwida 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali 152

2.3.1 Indikaturi ewlenin 153

2.3.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri 179

2.4: Linja Gwida 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar 192

2.4.1 Indikaturi ewlenin 193

2.4.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri 228

KAPITOLU 3. ANALIŻI TAL-EWWEL STADJU TAL-PAJJIŻ 242

Il-Belġju....244

Id-Danimarka 250

Il-Ġermanja 252

L-Estonja.... 254

L-Irlanda.... 256

Il-Greċja... 258

Spanja....260

Franza....262

Il-Kroazja 264
L-Italja.. 266
Ċipru.. 268
Il-Latvja.. 270
Il-Litwanja.. 272
Il-Lussemburgu 274
L-Ungerija.. 276
Malta 278
In-Netherlands.. 280
L-Awstrija 282
Il-Polonja.. 284
Il-Portugall 286
Ir-Rumanija 288
Is-Slovenja 290
Is-Slovakkja 292
Il-Finlandja.. 294
L-Iżvezja 296

MESSAĠĠI EWLENIN

Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi (JER) mill-Kummissjoni Ewropea u mill-Kunsill jimmonitorja s-sitwazzjoni tal-impjiegi fl-Unjoni u l-implimentazzjoni tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, f'konformità mal-Artikolu 148 TFUE. Ir-rapport jipprovdi ħarsa ġenerali annwali lejn l-iżviluppi ewlenin fl-impjiegi u dawk soċjali fl-Unjoni u lejn il-miżuri ta' politika reċenti tal-Istati Membri, f'konformità mal-Linji Gwida għall-Politiki dwar l-Impjiegi tal-Istati Membri[1]. Jidentifika wkoll l-oqsma prijoritarji ewlenin marbuta magħhom sabiex tittieħed azzjoni politika. Il-Kapitolu 1 tar-rapport jippreżenta ħarsa ġenerali lejn ix-xejriet ewlenin tal-impjiegi u dawk soċjali u lejn il-progress li sar fuq il-miri ewlenin u nazzjonali tal-UE għall-2030, kif ukoll is-sejbiet orizzontali bbażati fuq il-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SCF sottostanti[2]. Il-Kapitolu 2 janalizza l-isfidi u r-reazzjonijiet ta' politika fl-Istati Membri għal kull waħda mill-erba' linji gwida dwar l-impjiegi. Il-Kapitolu 3 jipprovdi analiżi speċifika għall-pajjiż għall-Istati Membri kollha f'konformità mal-prinċipji tal-SCF. Abbażi tal-proposta tal-Kummissjoni, u wara skambji fil-kumitati konsultattivi rilevanti tal-Kunsill, it-test finali ser jiġi adottat mill-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur (EPSCO). L-indirizzar tal-isfidi identifikati fir-rapport ser jikkontribwixxi biex tinkiseb konverġenza soċjali 'l fuq, jissaħħaħ l-isforz tal-Unjoni lejn tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti u ser jikkontribwixxi biex jiġi ffaċċjat it-t-tibdil demografiku, kif ukoll biex jinkisbu l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli u jiġu implimentati l-Istrateġiji tal-Unjoni ta' Ugwaljanza[3].

---

1 L-aħħar aġġornament tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi ġie adottat mill-Kunsill tal-Unjoni Ewropea f'Ottubru 2023 (ĠU L 2023/2528, 14.11.2023).

2 Ara r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC dwar il-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (dok. 9481/23/ADD-1) kif ukoll il-Messaġġi Ewlenin approvati mill-EMCO-SPC ibbażati fuq ir-rapport (dok. 9481/23).

3 L-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025, il-Pjan ta' azzjoni tal-UE għall-ġlieda kontra r-razziżmu 2020-2025, il-Qafas Strateġiku tal-UE għar-Rom għall-ugwaljanza, għall-inklużjoni u għall-parteċipazzjoni għall-2020-2030, l-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ, u l-Istrateġija dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà 2021-2030.

Il-JER tal-2024 iżomm enfasi qawwija fuq l-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, appoġġata mill-Mexxejja tal-UE fis-Summit Soċjali ta' Porto; huma rrikonoxxew li l-Pjan ta' Azzjoni, ippreżentat mill-Kummissjoni, jipprovdi gwida utli dwar l-implimentazzjoni tal-Pilastru. Dan isir b'mod partikolari permezz ta' kaxxi tematiċi li jkopru sfidi ewlenin fl-oqsma tal-opportunitajiet indaqs u l-aċċess għas-suq tax-xogħol, kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti u l-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali, fid-dawl tal-prospettiva soċjoekonomika u l-aktar inizjattivi ta' politika reċenti. Ir-rapport jissorvelja l-progress lejn il-miri ewlenin tal-UE għall-2030 dwar l-impjiegi, il-ħiliet u t-tnaqqis tal-faqar, li ntlaqa' tajjeb mill-mexxejja tal-UE f'Porto u mill-Kunsill Ewropew ta' Ġunju 2021. Għall-ewwel darba, din l-edizzjoni tirrapporta dwar il-progress lejn il-miri nazzjonali għall-2030 imressqa mill-Istati Membri, kif ippreżentati u diskussi fil-Kunsill EPSCO ta' Ġunju 2022.

Il-miri tal-impjiegi, tal-ħiliet u tat-tnaqqis tal-faqar sal-2030 qed jixprunaw l-azzjonijiet ta' politika fl-oqsma ta' politika rilevanti fil-livell tal-UE u fl-Istati Membri. It-tkabbir sod fl-impjiegi, 1,7 % kull sena bħala medja matul l-aħħar sentejn, poġġa lill-UE fit-triq it-tajba lejn il-mira ewlenija tagħha tal-impjiegi sal-2030 (mil-livell ta' 74,6 % fl-2022, ir-rata tal-impjiegi jeħtieġ li tiżdied bi 3,4 pps oħrajn fl-UE sal-2030 biex tintlaħaq il-mira ta' 78 %), għalkemm l-aktar data trimestrali reċenti tindika progress aktar bil-mod.

- Fl-isfond tal-irkupru ta' wara l-COVID u l-iżviluppi tajbin fis-suq tax-xogħol, sal-2022 l-Istati Membri kollha kienu għamlu progress lejn il-miri tal-impjiegi tagħhom. Għall-maġġoranza l-kbira tagħhom, huma meħtieġa aktar sforzi f'termini ta' politiki dwar l-impjiegi u l-ħiliet sal-2030 biex jintlaħqu l-miri tagħhom. F'għadd sinifikanti ta' Stati Membri, ir-rati tal-impjieg tal-persuni bi kwalifiki aktar baxxi għandhom l-akbar lok għal titjib, segwiti mir-rati ta' impjieg tan-nisa akbar fl-età (55-64 sena) u taż-żgħażagħ (20-29 sena) f'għadd ġmielu ta' pajjiżi.

- Fl-istess ħin, huwa meħtieġ progress sinifikanti biex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE ta' 60 % tal-adulti fl-apprendiment kull sena fl-UE sal-2030, minn livell baxx ta' 37,4 % fl-2016, f'konformità mal-ambizzjoni għall-Ewropa li tibqa' kompetittiva, innovattiva u inklużiva, anki fil-kuntest tat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

- Fl-aħħar nett, fl-isfond tal-kuntest soċjoekonomiku ta' sfida matul l-aħħar 3 snin, u bis-saħħa tal-azzjoni politika deċiżiva fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri, l-għadd ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment stabbli fl-UE (tnaqqis b'279 000 fl-2022). Filwaqt li l-maġġoranza tal-Istati Membri rreġistraw xi progress fir-rigward tal-miri nazzjonali tagħhom għat-tnaqqis tal-faqar mill-2019, diversi oħrajn esperjenzaw bidliet fid-direzzjoni opposta. Għalhekk ser ikunu meħtieġa sforzi ulterjuri sinifikanti u monitoraġġ kontinwu biex jiġi żgurat li jintlaħqu l-ambizzjonijiet nazzjonali stabbiliti sabiex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE ta' mill-inqas 15-il miljun persuna inqas f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali sal-2030, meta mqabbla mal-2019.

Flimkien mal-fondi tal-politika ta' koeżjoni, l-implimentazzjoni tar-riformi u tal-investimenti fil-pjanijiet għall-irkupru u r-reżiljenza (RRPs) tal-Istati Membri tappoġġa tkabbir ġust, inkluživ u sostenibbli. Flimkien mal-appoġġ ipprovdut għall-interventi ta' politika fl-oqsma ta' politika rispettivi mill-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+), mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR), mill-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta (JTF) u mill-Istrument ta' Appoġġ Tekniku (TSI), il-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF) tippromwovi l-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali tal-Unjoni billi ttejjeb ir-reżiljenza, it-tħejjija għall-kriżi, il-kapaċità ta' aġġustament u l-potenzjal ta' tkabbir tal-Istati Membri, u trawwem il-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità għolja permezz ta' riformi u investiment rilevanti. B'dan il-mod, il-Faċilità tikkontribwixxi wkoll għall-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali[4]. Total ta' madwar EUR 139,6 biljun allokati lill-Istati Membri jikkontribwixxu għall-infiq soċjali, li jirrappreżenta madwar 28 % tan-nefqa totali stmata[5]. Sal-lum, il-Kummissjoni żborżat madwar EUR 175 biljun fil-qafas tal-RRF kemm f'għotjiet u self kif ukoll fi prefinanzjament. Mis-6266 objettiv intermedju u mira inklużi fis-27 RRP, 2045 mistennija li jikkontribwixxu għall-politiki soċjali u mit-808 objettiv intermedju u mira li ntlaħqu mit-13 ta' Novembru, 243 irawmu politiki soċjali, li jikkorrispondu għal madwar 30 % tal-għadd totali ta' objettivi intermedji u miri milħuqa, u kważi 12 % tal-objettivi intermedji u l-miri kienu marbuta mal-politiki soċjali inklużi fis-27 RRP. Bħala parti mill-analiżi tar-rispons ta' politika, il-JER jinkludi wkoll għażla ta' miżuri appoġġati mill-finanzjament tal-UE, b'mod partikolari l-RRF, il-FSE+, il-FEŻR, il-JTF u t-TSI. Dawn kollha ser jappoġġaw il-prospetti tat-tkabbir u l-impjiegi, kif ukoll il-koeżjoni soċjali u ekonomika u r-reżiljenza fl-Unjoni.

4 Ir-Regolament (UE) 2021/241 li jistabbilixxi l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, ĠU L 57, 18.2.2021, p. 17.
5 Il-kategoriji tal-infiq soċjali huma definiti u applikati skont il-metodoloġija adottata mill-Kummissjoni b'konsultazzjoni mal-Parlament Ewropew u mal-Istati Membri fir-Regolament Delegat 2021/2105.

Il-JER tal-2024 għandu fokus speċifiku għall-pajjiż aktar b'saħħtu bbażat fuq il-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt EMCO-SPC sottostanti, u wara diskussjonijiet fil-Kunsill EPSCO ta' Ġunju 2023[6]. Dan għandu jitqies bħala proġett pilota li ser jiġi vvalutat. Abbażi tal-għodod eżistenti (it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali u l-metodoloġija tad-dawl tat-traffiku maqbula tal-JER), jiġu analizzati s-suq tax-xogħol, il-ħiliet u l-isfidi soċjali tal-Istati Membri sabiex jiġu identifikati r-riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi aktar profonda fit-tieni stadju. F'dan is-sens, l-analiżi speċifika għall-pajjiż issaħħaħ il-monitoraġġ tal-oqsma tal-impjiegi, il-ħiliet u l-politika soċjali fis-Semestru Ewropew, f'konformità mal-Artikolu 148 tat-TFUE. Il-JER fih analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż, ibbażata l-aktar fuq l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. B'mod ġenerali, l-analiżi tal-ewwel stadju tal-SCF tindika:

i. l-Istati Membri li bdew b'eżiti ġenerali relattivament agħar tal-impjiegi u tal-qgħad fl-2021 li tjiebu b'mod aktar sostanzjali fl-2022, li jindika konverġenza fuq dawn id-dimensjonijiet;

ii. ir-riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq fir-rigward tal-ħiliet, minkejja l-iżviluppi pożittivi reċenti, li jistgħu joħolqu sfidi għall-impjegabbiltà u jżidu l-inugwaljanzi, sakemm l-azzjoni politika ma tiġix intensifikata b'mod sinifikanti;

iii. l-eżiti soċjali li huma ġeneralment stabbli b'mod ġenerali fl-2022 minkejja l-kriżijiet multipli, iżda li għandhom jiġu mmonitorjati mill-qrib fid-dawl tal-għoli tal-ħajja.

Analiżi aktar dettaljata tat-tieni stadju (bl-użu ta' sett usa' ta' evidenza kwantitattiva u kwalitattiva, inkluż dwar il-progress lejn il-miri nazzjonali tal-2030) ser titwettaq mis-servizzi tal-Kummissjoni b'rabta mal-pajjiżi li għalihom jiġu identifikati riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq fl-ewwel stadju (il-Bulgarija, l-Estonja, l-Ungerija, l-Italja, il-Litwanja, ir-Rumanija u Spanja, abbażi tal-analiżi ppreżentata f'dan ir-rapport).

[6] Ara r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC dwar il-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (dok. 9481/23/ADD-1) kif ukoll il-Messaġġi Ewlenin approvati mill-EMCO-SPC ibbażati fuq ir-rapport(dok. 9481/23).

L-impjiegi, il-ħiliet u l-isfidi soċjali fl-Istati Membri tal-UE skont l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

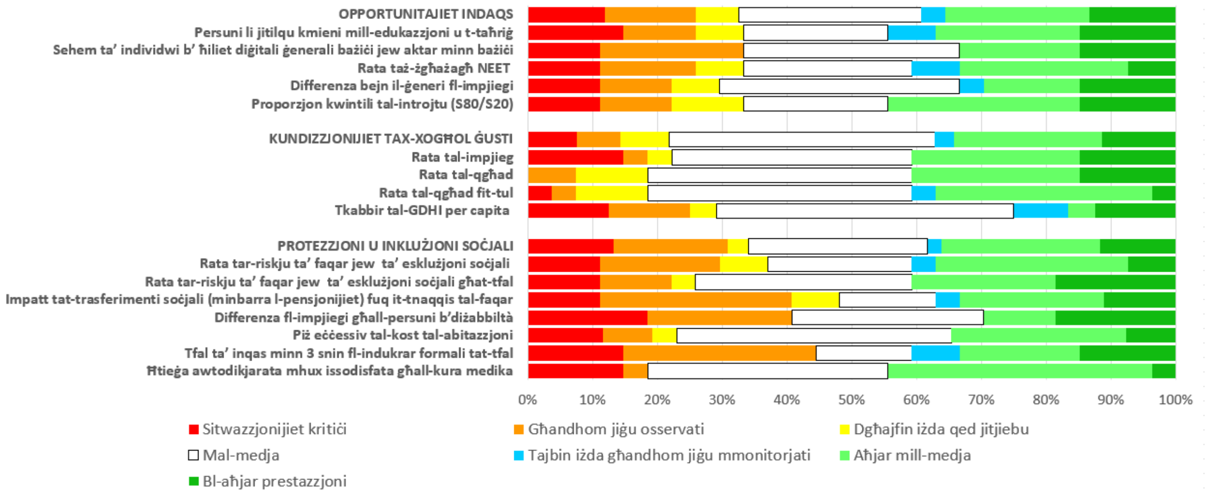

Nota: 1) Għad ma hemmx data disponibbli għall-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment. 2) Hemm data nieqsa għal xi indikaturi għal xi pajjiżi – ara t-Tabella 1.4.1 fit-taqsima 1.4. Id-didaskaliji għall-indikaturi kollha huma ppreżentati fl-Anness.

B'mod ġenerali, l-eżiti tas-suq tax-xogħol kienu b'saħħithom bħala medja fl-2022 u fl-2023, minkejja x-xokkijiet eċċezzjonali ffaċċjati, u qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija f'ħafna każijiet. Għalkemm l-ekonomija tal-UE dan l-aħħar tilfet il-momentum, is-suq tax-xogħol kompla juri reżiljenza wara x-xokkijiet relatati mas-saħħa, il-ktajjen tal-provvista, il-prezzijiet tal-enerġija u tal-ikel, id-diżastri naturali u l-instabbiltà ġeopolitika. Il-miżuri eċċezzjonali stabbiliti fil-livell tal-UE u f'dak nazzjonali fil-kuntest soċjoekonomiku diffiċli tal-aħħar 3 snin ikkontribwew għal din il-prestazzjoni[7]. B'mod ġenerali, ir-rata tal-impjieg laħqet 74,6 % fl-UE fl-2022, u kompliet tiżdied għal 75,4 % fit-tieni trimestru tal-2023, li hija 2,5 pps ogħla mil-livelli ta' qabel il-pandemija (tar-raba' trimestru tal-2019). Fl-istess ħin, ir-rati tal-qgħad u tal-qgħad fit-tul laħqu l-aktar livelli baxxi tagħhom ta' 6,2 % u 2,4 %, rispettivament, fl-2022 fl-UE (li tbaxxew aktar għal 6 % u 2,1 % fit-tieni trimestru tal-2023). Madankollu, ġew irrapportati differenzi bejn l-Istati Membri u r-reġjuni, kif ukoll bejn is-setturi. Il-kriżi tal-enerġija naqqset it-tkabbir tal-impjiegi f'setturi intensivi ħafna fl-enerġija, filwaqt li s-settur tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) ra l-ogħla tkabbir tal-impjiegi, b'hekk żiedet aktar minn miljun impjieg bejn ir-raba' trimestru tal-2019 u t-tieni trimestru tal-2023.

---

[7] SURE, fost l-oħrajn: minn EUR 122 biljun tan-nefqa pubblika totali fuq il-miżuri eliġibbli matul id-durata kollha ta' SURE, 49 % intefqu fuq skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar, 31 % fuq "miżuri simili" għal dawk li jaħdmu għal rashom u 9 % fuq skemi ta' sussidju tal-pagi. Ara SURE wara l-estinzjoni tiegħu – l-aħħar rapport biannwali; COM(2023) 291 final.

Suq tax-xogħol b'saħħtu minkejja x-xokkijiet eċċezzjonali ffaċċati

75,4 %
rata ta' impjieg
(20-64) fi Q2-2023 (+0.7 pps sena wara sena)

75%
rata tal-attività
(15-64) fi Q2-2023 (+0.5 pps sena wara sena)

6%
rata tal-qgħad
(15-74) fi Q2-2023 (-0.1 sena wara sena)

14,3%
rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ
(15-24) fi Q2-2023 (-0.1 sena wara sena)

Indikaturi ewlenin tas-suq tax-xogħol fl-UE-27 (%, trimestrali)

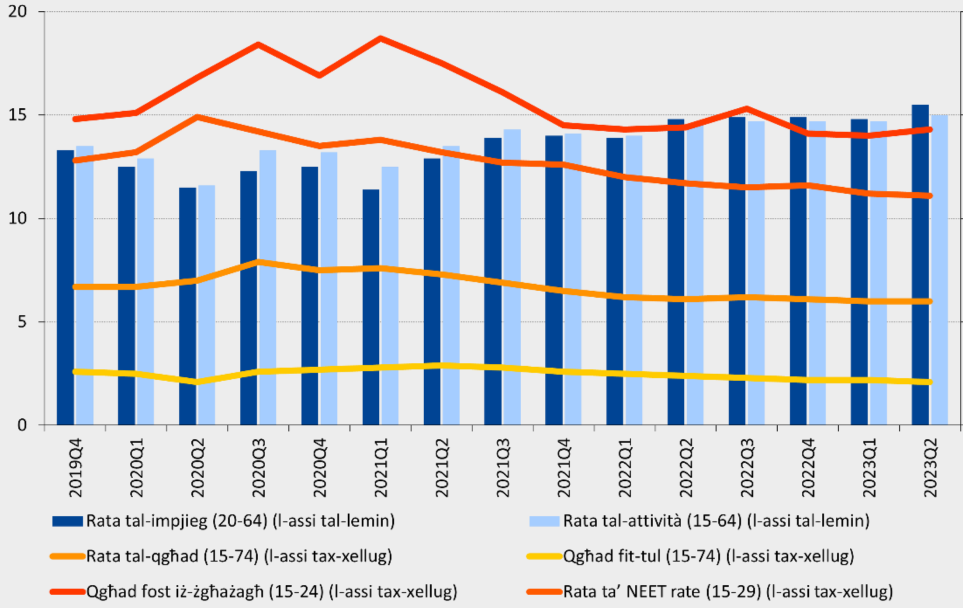

Sors : l-Eurostat [lfsi_emp_q], [une_rt_q], [une_ltu_q] u [lfsi_neet_q]. Data aġġustata staġjonalment, mhux kalendarjament.

In-nuqqasijiet konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet joħolqu ostakli għat-tkabbir ekonomiku u jistgħu jnaqqsu r-ritmu tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali jekk ma jiġux indirizzati b'mod adegwat. In-nuqqasijiet ta' ħaddiema huma mifruxa fost l-impjiegi u l-livelli ta' ħiliet. Minkejja xi tnaqqis f'dawn l-aħħar trimestri, ir-rata ta' postijiet tax-xogħol vakanti kienet ta' 2,7 % fit-tieni trimestru tal-2023 fl-UE, li hija ferm ogħla mill-medja ta' 1,7 % għall-perjodu 2013-19[8]. Fl-2022 ġew irrapportati nuqqasijiet konsiderevoli f'setturi bħall-kura tas-saħħa, l-iSTEM (b'mod partikolari l-ICT), il-kostruzzjoni u ċerti impjiegi ta' servizzi. In-nuqqasijiet ta' ħaddiema f'setturi li huma essenzjali għat-tranżizzjoni ekoloġika rdoppjaw mill-2015, filwaqt li l-għoti ta' taħriġ f'dawn is-setturi għadu taħt il-medja. Fl-2021, aktar minn 60 % tal-intrapriżi tal-UE li rreklutaw jew ippruvaw jirreklutaw speċjalisti tal-ICT kellhom diffikultajiet biex jimlew dawn il-postijiet tax-xogħol vakanti. In-nuqqasijiet mifruxa ta' ħaddiema huma xprunati minn domanda qawwija għall-ħaddiema minkejja t-tnaqqis reċenti tal-ekonomija, iżda fatturi li jillimitaw il-provvista ta' ħaddiema (bħat-tixjiħ tal-popolazzjoni u xejra ta' tnaqqis fis-sigħat maħduma għal kull impjegat) setgħu kellhom rwol ukoll. Fl-istess ħin, in-nuqqasijiet ta' ħaddiema jiġu kkawżati wkoll mill-impjiegi ġodda maħluqa mit-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali u min-nuqqas ta' ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol fil-forza tax-xogħol. Immappjar reċenti tas-sostenibbiltà kompetittiva reġjonali juri bidliet fl-impjiegi lejn setturi aktar ekoloġiċi u produttivi matul is-snin 2008–2018 u differenzi notevoli bejn ir-reġjuni (l-aktar żviluppati minnhom imorru aħjar fit-tranżizzjoni minn dawk inqas żviluppati jew dawk ta' tranżizzjoni)[9]. Fl-aħħar nett, f'ċerti każijiet u setturi, in-nuqqasijiet huma relatati wkoll ma' kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena, speċjalment f'setturi bħall-kura tas-saħħa, il-kura residenzjali u t-trasport. It-titjib tal-aċċess għas-suq tax-xogħol, b'mod partikolari permezz tat-trawwim tal-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' gruppi sottorappreżentati (b'mod partikolari n-nisa, iż-żgħażagħ, il-ħaddiema akbar fl-età, il-persuni bi sfond ta' migrazzjoni u l-persuni b'diżabbiltà) jista' jgħin biex jikkontrobilanċja l-impatt tat-tibdil demografiku fuq il-provvista ta' ħaddiema.

---

8 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2023*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

9 Ara Anabela Santos, Javier Barbero, Simone Salotti, Olga Diukanova u Dimitrios Pontikakis, *On the road to regional 'Competitive Environmental Sustainability':the role of the European structural funds*, Industry and Innovation, 2023 30:7, 801-823, DOI: 10.1080/13662716.2023.2236048

Huwa essenzjali li jkun hemm provvediment adegwat ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid, f'konformità mal-Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa. L-indirizzar tad-disparitajiet bejn il-ġeneri fl-edukazzjoni u t-taħriġ, b'mod partikolari fil-kisba tal-edukazzjoni terzjarja u fl-għażla tal-oqsma ta' studju, jista' jgħin biex tiżdied il-provvista ta' ħaddiema b'ħiliet għoljin. Diversi Stati Membri bdew jiżviluppaw l-istrateġiji nazzjonali tagħhom dwar il-ħiliet, inkluż fil-qafas tal-Patt għall-Ħiliet, u ddefinixxew il-prijoritajiet u l-miżuri nazzjonali sabiex l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET) jiġu mmodernizzati u jibqgħu validi fil-futur. It-tisħiħ tal-kundizzjonijiet tax-xogħol jgħin ukoll biex jiġu attirati u jinżammu l-ħaddiema f'ċerti setturi u f'impjiegi b'nuqqasijiet ta' ħaddiema. Barra minn hekk, il-promozzjoni tal-mobbiltà intra-UE, kif ukoll l-attrazzjoni ta' ħaddiema tas-sengħa minn pajjiżi terzi, filwaqt li jiġu żgurati r-rispett u l-infurzar tad-drittijiet tax-xogħol u tal-protezzjoni soċjali, kif ukoll l-indirizzar tal-migrazzjoni legali lejn impjiegi li jesperjenzaw nuqqasijiet bl-appoġġ tar-Riżerva ta' Talent tal-UE jistgħu wkoll jikkontribwixxu għall-indirizzar tan-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet, b'komplementarjetà sħiħa għall-użu tat-talenti minn ġewwa l-Unjoni[10].

Nuqqasijiet konsiderevoli ta' ħaddiema fl-Unjoni

Rati tal-postijiet tax-xogħol vakanti ta' 4 % jew ogħla fl-attivitajiet professjonali, xjentifiċi, u tekniċi, tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni u tal-kostruzzjoni fl-2022

Nuqqas ta' ħaddiema 30 % ogħla fl-2022 meta mqabbel mal-2019

Ir-rati tal-postijiet tax-xogħol vakanti fl-UE skont l-attività ekonomika (%, data annwali)

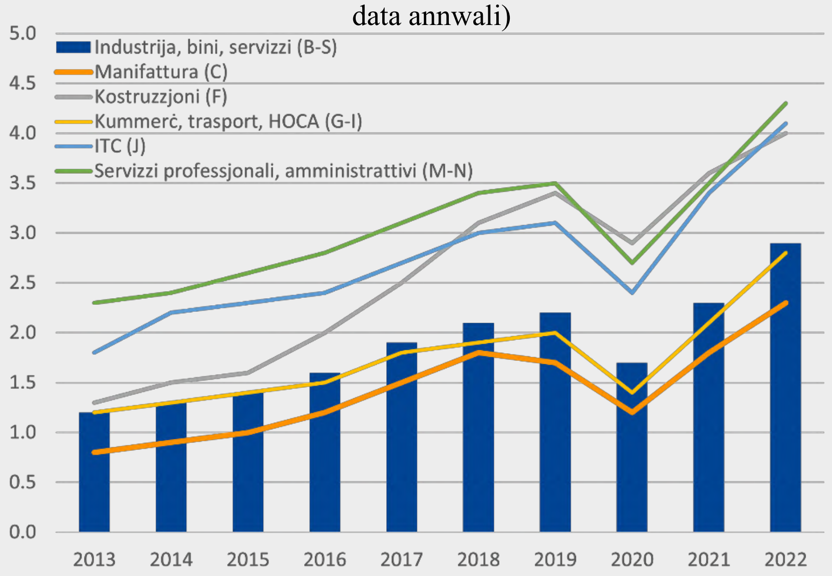

Nota: L-attivitajiet tal-NACE 2, B-S (Industrija, kostruzzjoni u servizzi (ħlief l-attivitajiet tal-unitajiet domestiċi bħala impjegaturi u organizzazzjonijiet u korpi ekstraterritorjali), C (manifattura), F (kostruzzjoni), G-I (kummerċ bl-ingrossa u bl-imnut, trasport, akkomodazzjoni, u servizzi tal-ikel), J (informazzjoni u komunikazzjoni), M-N (attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi).
Sors: l-Eurostat [jvs_a_rate_r2]

10 Ir-Riżerva tat-Talent tal-UE tnediet bħala parti mill-pakkett ta' Mobbiltà tal-Ħiliet u t-Talent adottat mill-Kummissjoni fil-15 ta' Novembru 2023.

Minkejja ż-żidiet nominali fil-pagi, il-pagi reali naqsu fi kważi l-Istati Membri kollha fl-2022, għal diversi gradi, u dan jenfasizza l-importanza ta' mekkaniżmi bilanċjati sewwa għall-iffissar tal-pagi. Il-kundizzjonijiet stretti tas-suq tax-xogħol u l-inflazzjoni għolja poġġew pressjoni 'l fuq, fuq il-pagi nominali. Madankollu, b'4,8 % fl-2022 fl-UE, it-tkabbir nominali fil-pagi baqa' taħt l-inflazzjoni, u dan wassal għal tnaqqis fil-pagi reali fi kważi l-Istati Membri kollha, u b'medja ta' 3,7 % fl-UE[11]. Madankollu, minħabba tkabbir aktar b'saħħtu fil-pagi u inflazzjoni moderata, it-tnaqqis fil-pagi reali naqas fl-ewwel nofs tal-2023. L-irkupru gradwali tal-kapaċità tal-akkwist u l-mitigazzjoni ta' aktar telf huma essenzjali biex jitrażżnu l-effetti soċjali tal-għoli tal-ħajja, speċjalment fuq il-ħaddiema b'paga baxxa. L-iżviluppi fil-marġnijiet tal-profitt jissuġġerixxu lok potenzjali għal aktar żidiet fil-pagi f'xi setturi, filwaqt li jibqgħu viġilanti dwar l-effetti indiretti fuq l-inflazzjoni. F'dan il-kuntest, djalogu soċjali b'saħħtu u negozjar kollettiv effettiv, f'konformità mal-liġijiet u/jew il-prattiki nazzjonali, huma kruċjali biex jinkiseb tkabbir ġenerali fil-pagi li jappoġġa l-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari tal-ħaddiema b'paga baxxa u medja, filwaqt li jiġi appoġġat il-ħolqien tal-impjiegi ta' kwalità u tiġi ssalvagwardjata l-kompetittività.

11 Għall-iżviluppi reċenti fil-pagi, ara l-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2023*, 2023 (pubblikazzjoni pendenti).

Pagi minimi adegwati jistgħu jgħinu fil-protezzjoni tal-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'paga baxxa u jnaqqsu l-faqar fost dawk li jaħdmu, filwaqt li jsaħħu l-inċentivi għax-xogħol. Minn Jannar 2022 sa Lulju 2023, il-pagi minimi statutorji żdiedu b'mod sinifikanti f'termini nominali fl-Istati Membri kollha fejn huma fis-seħħ, u dan jikkumpensa għall-impatt ta' inflazzjoni għolja fuq il-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'paga minima f'nofs dawk l-Istati Membri. Dawn iż-żidiet irriflettew l-aġġustamenti awtomatiċi ta' indiċjar fejn dawn il-mekkaniżmi huma fis-seħħ, u aġġornamenti diskrezzjonali. Fl-istess ħin, f'diversi Stati Membri mingħajr paga minima statutorja, il-pagi miftiehma b'mod kollettiv għall-impjiegi l-inqas imħallsin irreġistraw tkabbir baxx, li wassal għal telf sostanzjali f'termini reali[12]. Il-mitigazzjoni tal-effetti tal-inflazzjoni għolja hija partikolarment importanti fir-rigward tal-ħaddiema b'paga baxxa, li huma milqutin b'mod sproporzjonat mill-prezzijiet tal-enerġija u tal-ikel li għadhom għoljin. It-traspożizzjoni tad-Direttiva dwar pagi minimi adegwati[13] ser tkun kruċjali biex tgħin fil-protezzjoni tal-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'paga baxxa u tipprevjeni żidiet fil-faqar fost dawk li jaħdmu, filwaqt li ssaħħaħ l-inċentivi għax-xogħol, bis-sħab soċjali jkollhom rwol ewlieni fl-implimentazzjoni tagħha. Id-Direttiva fiha wkoll dispożizzjonijiet għall-promozzjoni tan-negozjar kollettiv u għat-tisħiħ tal-mekkaniżmi ta' infurzar u ta' monitoraġġ fl-Istati Membri kollha.

---

[12] Ara l-Eurofound, *Minimum wages in 2023: Annual review*, Minimum wages in the EU series, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu. 2023.

[13] Id-Direttiva (UE) 2022/2041 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar pagi minimi adegwati fl-Unjoni Ewropea (ĠU L 275, 25.10.2022, p. 33).

Il-kumpens nominali għal kull impjegat żdied b'4,8 % fl-2022, u **b'6 %** fit-tieni trimestru tal-2023 meta mqabbel mat-tieni trimestru tal-2022

Madankollu, **il-pagi reali naqsu bi 3,7 %** fl-2022, u **b'0,8 %** fit-tieni trimestru tal-2023 meta mqabbel mat-tieni trimestru tal-2022

Il-pagi reali naqsu fl-2022 u qed ikomplu jonqsu għalkemm b'pass aktar bil-mod

Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat
(bidla annwali f'%; 2021, 2022 u Q2-2023)

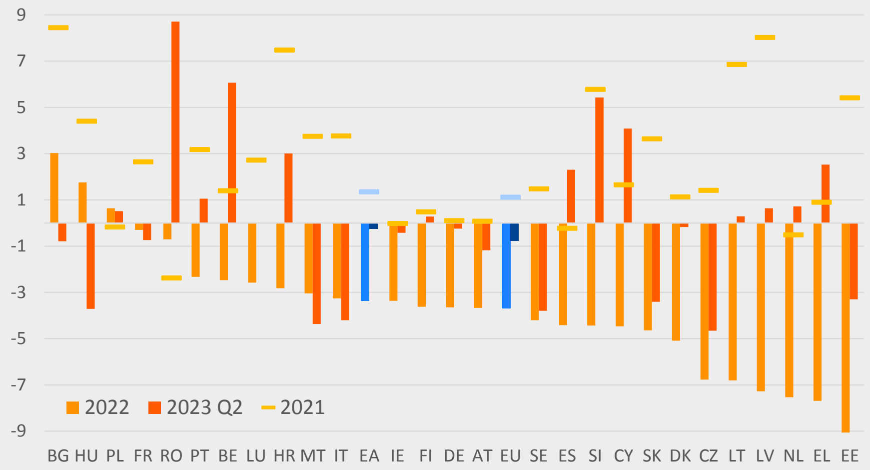

Sors: il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-data ta' AMECO, Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat [hwwdw]; deflatur: Indiċi armonizzat tal-prezzijiet għall-konsumatur [zcpih]. Għat-tieni trimestru tal-2023: kalkoli tal-EMPL ibbażati fuq data tal-Eurostat, Pagi u salarji [namq_10_gdp], Total ta' impjiegi (kunċett domestiku) [namq_10_a10_e] u l-Indiċi armonizzat tal-prezzijiet tal-konsumatur [prc_hicp_midx].

Filwaqt li arranġamenti kuntrattwali differenti jaħsbu wkoll għal preferenzi u ħtiġijiet individwali li jvarjaw, filwaqt li joffru flessibbiltà akbar kemm għall-ħaddiema kif ukoll għan-negozji, is-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol tibqa' wieħed mill-ixprunaturi multipli tal-inugwaljanza. Dan huwa b'mod partikolari l-każ meta l-kuntratti temporanji ma jservux bħala passi importanti 'l quddiem għal impjiegi permanenti. Tali kuntratti (u speċjalment dawk b'durata qasira ħafna) spiss ikunu assoċjati ma' kundizzjonijiet tax-xogħol inqas favorevoli, inqas inċentivi għall-aċċess jew għall-investiment fl-edukazzjoni kontinwa u fit-taħriġ fuq il-post tax-xogħol, u lakuni fil-protezzjoni soċjali meta mqabbla mal-impjieg permanenti[14]. Fl-2022, is-sehem ta' persuni impjegati b'kuntratti temporanji fost l-impjegati kollha kien ġeneralment stabbli fl-UE (għal 12,9 %, b'aktar minn nofshom kienu involontarjament fuq tali kuntratti), iżda l-varjazzjoni bejn l-Istati Membri kienet sostanzjali. Is-sehem kien ogħla b'mod sinifikanti fost iż-żgħażagħ u l-migranti, filwaqt li n-nisa kienu wkoll relattivament aktar spiss f'impjieg temporanju mill-irġiel. Il-ħaddiema li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati huma ġeneralment soġġetti wkoll għal riskji ogħla ta' prekarjetà. L-impjieg indipendenti jista' f'ċerti każijiet jaħbi relazzjonijiet ta' impjieg dipendenti (impjieg indipendenti "fittizju"), minbarra li jkun marbut ma' lakuni persistenti fil-kopertura tal-protezzjoni soċjali[15]. B'mod aktar ġenerali, l-użu mifrux ta' forom ta' impjieg mhux standard jista' wkoll jagħmel is-setturi u l-impjiegi inqas attraenti għall-ħaddiema u, b'hekk, jikkontribwixxi biex jixpruna n-nuqqas ta' ħaddiema. Jeħtieġ li għażla wiesgħa ta' arranġamenti kuntrattwali timxi id f'id ma' aċċess adegwat għall-protezzjoni soċjali u għal opportunitajiet ta' apprendiment u żvilupp, sabiex il-ħaddiema jitħejjew ukoll għat-trasformazzjonijiet li ġejjin.

---

14 Eurofound, *Labour market segmentation, Observatory,* 2019.

15 Rapport tal-Kummissjoni Ewropea dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2019 dwar aċċess għall-protezzjoni soċjali, COM(2023) 43 final.

Differenzi kbar fl-użu ta' kuntratti temporanji madwar l-Istati Membri, b'inċidenza ferm akbar fost iż-żgħażagħ

12,9 % tal-ħaddiema (20-64) fuq **kuntratti temporanji** fl-2022

50 % taż-**żgħażagħ (15-24) fuq kuntratti temporanji**

7,3 % tal-impjegati (20-64) fuq **kuntratti temporanji involontarji**

Impjegati temporanji bħala perċentwal tal-għadd totali ta' impjegati skont l-età (15-24) (f'%, 2022)

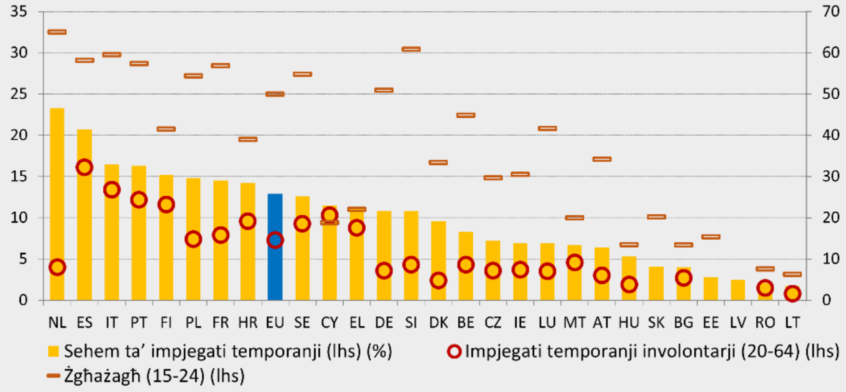

Sors : l-Eurostat [lfsa_etpgan] u [lfsa_etgar], l-LFS tal-UE.

Ir-rikorrenza wara l-pandemija tas-swieq tax-xogħol tal-UE saħħet ir-rwol tal-ekonomija tal-pjattaformi, li tikkontribwixxi għall-ħolqien ta' opportunitajiet tas-suq tax-xogħol, filwaqt li tista' wkoll toħloq sfidi għall-kundizzjonijiet tax-xogħol u għall-protezzjoni soċjali. Abbażi tad-data tal-istħarriġ, 2,4 % ta' dawk li wieġbu pprovdew xogħol permezz ta' pjattaformi diġitali online fl-UE fl-2022, u 1,9 % għamlu dan permezz ta' pjattaformi diġitali fuq il-post, għalkemm il-varjazzjoni bejn l-Istati Membri hija kbira. Il-ġestjoni algoritmika (AM) tista' tikkontribwixxi għat-titjib tal-effiċjenza u għat-titjib tal-kwalità ġenerali tas-servizz fl-ekonomija tal-pjattaformi. L-algoritmi jużaw id-data dwar il-post, id-disponibbiltà, il-ħiliet u l-prestazzjoni fil-passat tal-ħaddiema sabiex il-kompiti jitqabblu mal-aktar ħaddiema addattati f'ħin reali. Il-ġestjoni algoritmika tippermetti wkoll li tiġi mmonitorjata l-prestazzjoni tal-ħaddiema permezz ta' klassifikazzjonijiet tal-konsumatur u metriċi oħrajn, filwaqt li toffri feedback f'ħin reali għall-infurzar tal-istandards tal-pjattaformi. Madankollu, l-użu tal-ġestjoni algoritmika mill-kumpaniji jista' fl-istess ħin iwassal għal sorveljanza akbar u esponiment għall-valutazzjoni tal-ħaddiema, li jistgħu jnaqqsu l-awtonomija u l-kontroll tagħhom fuq il-kompiti tax-xogħol. L-użu tal-ġestjoni algoritmika jqajjem kwistjonijiet ta' trasparenza, responsabbiltà u ġustizzja fil-konfront tal-ħaddiema. Barra minn hekk, l-integrazzjoni tal-intelliġenza artifiċjali mal-ġestjoni algoritmika toħloq riskji li jissaħħu l-preġudizzji eżistenti u l-prattiki diskriminatorji. Flimkien mal-isfidi relatati mal-opaċità tas-sistemi tal-ġestjoni algoritmika u l-influwenza tagħhom fuq l-allokazzjoni tal-kompiti, u b'hekk il-qligħ, għall-ħaddiema tal-pjattaformi, hemm riskji ta' klassifikazzjoni ħażina tal-istatus tal-impjieg ta' dawn il-ħaddiema (li jistgħu jsibu ruħhom ittikkettati b'mod falz bħala persuni li jaħdmu għal rashom u, b'hekk, ma humiex intitolati għad-drittijiet u l-protezzjonijiet tal-impjegati). Id-Direttiva proposta dwar it-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol fix-xogħol tal-pjattaformi ser isservi biex ittaffi l-perikli potenzjali assoċjati mal-algoritmi għal individwi involuti fi pjattaformi tax-xogħol diġitali. Hija tipproponi wkoll li tistabbilixxi drittijiet kollettivi ta' informazzjoni għar-rappreżentanti tal-ħaddiema.

L-istudji dwar l-intelliġenza artifiċjali (IA) jindikaw impatt potenzjalment qawwi tal-apprendiment awtomatiku fuq is-swieq tax-xogħol, b'impjiegi kreattivi u mhux manwali li mistennija jkunu aktar affettwati, meta mqabbla ma' żviluppi teknoloġiċi tal-passat. Id-djalogu soċjali u n-negozjar kollettiv huma kruċjali f'kuntest bħal dan biex jiġi żgurat approċċ parteċipattiv għall-ġestjoni tal-bidla minħabba l-iżviluppi teknoloġiċi, jiġi indirizzat it-tħassib potenzjali, filwaqt li jitrawwem l-adattament tal-ħaddiema (inkluż permezz tal-provvista ta' ħiliet). Politiki attivi effettivi tas-suq tax-xogħol, inklużi sistemi ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid u servizzi tal-impjiegi, huma essenzjali biex jakkumpanjaw tali bidliet u jipprovdu appoġġ effettiv għat-tranżizzjonijiet minn impjieg għal ieħor. Fir-rigward tal-IA ġenerattiva, skont l-Eurofound, l-użu tal-apprendiment awtomatiku jitqies bħala pożittiv b'mod ġenerali mill-ħaddiema mistħarrġa, minħabba li jista' jgħin biex jinħoloq ħin liberu mill-kompiti ta' rutina u jippermetti li ssir aktar enfasi fuq kompiti b'valur miżjud ogħla[16]. L-IA tista' tappoġġa wkoll lill-persuni b'diżabbiltà fis-suq tax-xogħol billi toħloq ambjenti aktar inklużivi u akkomodanti. B'mod ġenerali, filwaqt li l-mudelli tal-IA u tal-apprendiment awtomatiku, speċjalment dawk ibbażati fuq transformers ġenerattivi mħarrġa minn qabel (bħal ChatGPT), iġibu opportunitajiet kbar, jista' jkollhom impatt qawwi fuq il-ħaddiema mhux manwali fil-futur,[17] u saħansitra jaffettwaw l-impjiegi kreattivi[18]. L-avvanzi rapidi f'dawn it-teknoloġiji jeħtieġu sorveljanza viġilanti biex jiġu sfruttati l-benefiċċji tagħhom, filwaqt li jiġu antiċipati l-impatti negattivi potenzjali u jitfasslu reazzjonijiet ta' politika adegwati u f'waqthom, inkluż fir-rigward tas-swieq tax-xogħol u l-parteċipazzjoni adegwata tal-ħaddiema fil-kisbiet tal-produttività ġġenerati mill-IA. F'dan il-kuntest, l-IA tippreżenta sfidi f'termini ta' trasparenza, responsabbiltà u l-impatt possibbli tagħha fuq id-drittijiet, il-kundizzjonijiet tax-xogħol u d-dħul tal-ħaddiema. Pereżempju, jekk l-Att dwar l-IA propost jiġi adottat fil-forma attwali tiegħu, ser jiddeżinja sistemi tal-IA użati fir-reklutaġġ u fil-ġestjoni tal-ħaddiema bħala ta' riskju għoli, filwaqt li jimponi rekwiżiti għat-trasparenza, is-sikurezza, il-preċiżjoni u s-sorveljanza mill-bniedem.

[16] Il-Eurofound, *Ethical digitalisation at work: from theory to practice*, 2023; Il-Eurofound, *Ethics in the digital workplace*, 2022; u l-Eurofound, *Digitisation in the workplace*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, 2021.

[17] Gmyrek, P., Berg, J., Bescond, D. 2023. *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, Dokument ta' Ħidma tal-ILO 96 (Ġinevra, ILO), https://doi.org/10.54394/FHEM8239.

[18] Ara, pereżempju, il-ftehim bejn ir-Writers Guild tal-Amerka u l-Alliance of Motion Picture and Television Producers biex jiġi indirizzat it-tħassib eżistenti dwar l-influwenza tal-IA fuq l-industrija tal-films. Il-kuntratt il-ġdid jinkludi regolamenti dwar l-użu tal-IA fi proġetti tal-films u tat-TV, milħuqa fi tmiem wieħed mill-itwal strajks ta' Hollywood.

Minkejja t-titjib, iż-żgħażagħ għadhom qed jiffaċċjaw sfidi biex jintegraw fis-swieq tax-xogħol f'ħafna Stati Membri, li jiġġustifikaw attenzjoni partikolari u azzjoni ta' politika mfassla apposta. Il-qgħad fost iż-żgħażagħ naqas bi 3,1 pps mill-2020 iżda, għal 14,5 % fl-2022, għadu kważi tliet darbiet ogħla milli għall-popolazzjoni ġenerali fl-età tax-xogħol fl-UE. Id-differenzi reġjonali jippersistu b'livelli għoljin irreġistrati, pereżempju, fir-reġjuni ultraperiferiċi tal-UE. Bl-istess mod, is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) naqas b'mod sinifikanti għal-livelli ta' qabel il-pandemija, u prinċipalment minħabba n-nuqqas fl-għadd ta' żgħażagħ NEETs qiegħda, iżda għadu ta' 11,1 % fit-tieni trimestru tal-2023 fl-UE u partikolarment għoli f'xi Stati Membri, b'differenzi sinifikanti wkoll fi ħdan il-pajjiżi. In-nisa u ż-żgħażagħ li twieldu barra mill-UE jidhru b'mod aktar prominenti fost in-NEETs. L-integrazzjoni adegwata u f'waqtha taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol, jew fis-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ, hija kruċjali għas-suċċess fil-karriera fil-futur. Il-perjodi ta' qgħad kmieni fil-ħajja tax-xogħol jistgħu jagħmlu ħsara lill-prospetti futuri tal-karriera u lill-kapaċità ta' qligħ permezz ta' "effetti negattivi", anki b'riskji potenzjalment akbar ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali, jew ta' problemi ta' saħħa fiżika u mentali f'każijiet aktar estremi. It-trasformazzjonijiet kbar li ġejjin relatati mal-ekoloġizzazzjoni u d-diġitalizzazzjoni tal-ekonomiji tagħna jżidu l-ħtieġa li jiġi żgurat li l-ġenerazzjonijiet żgħażagħ ikunu integrati sew fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà u jkunu jistgħu jħaddnu l-bidla u jmexxu t-trasformazzjonijiet 'il quddiem. F'dan l-isfond, huma meħtieġa sforzi sostnuti biex jingħelbu l-isfidi strutturali li jżommu liż-żgħażagħ lura fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari fil-kuntest ta' nuqqas mifrux ta' ħaddiema u ħiliet. Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa tista' tgħin biex in-NEETs ikunu fil-mira, filwaqt li toffri impjiegi ta' kwalità, edukazzjoni u t-taħriġ ulterjuri, apprendistati, jew traineeships fi żmien 4 xhur minn meta persuna ssir qiegħda jew titlaq mill-edukazzjoni formali[19]. Sabiex tikkomplementa dan, l-inizjattiva Aspira, Tgħallem, Aħkem, Ikseb (ALMA) tgħin lin-NEETs żvantaġġati jiksbu esperjenza professjonali barra mill-pajjiż.

[19] Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Ottubru 2020 dwar Pont għall-Impjiegi – It-tisħiħ tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ u li tissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' April 2013 dwar l-istabbiliment ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ 2020/C 372/01, ĠU C 372, 4.11.2020, p. 1.

Iż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ huma aktar ta' spiss inattivi minn dawk qiegħda

Fl-2022, **7,4 % taż-żgħażagħ** fl-UE **kienu barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ (NEETs) u inattivi**

4,3 % taż-żgħażagħ ma kinux **f'impjieg** bl-**irġiel ikunu qiegħda aktar ta' spiss min-nisa**

Żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) skont l-istatus tax-xogħol (15-29, %) 2022

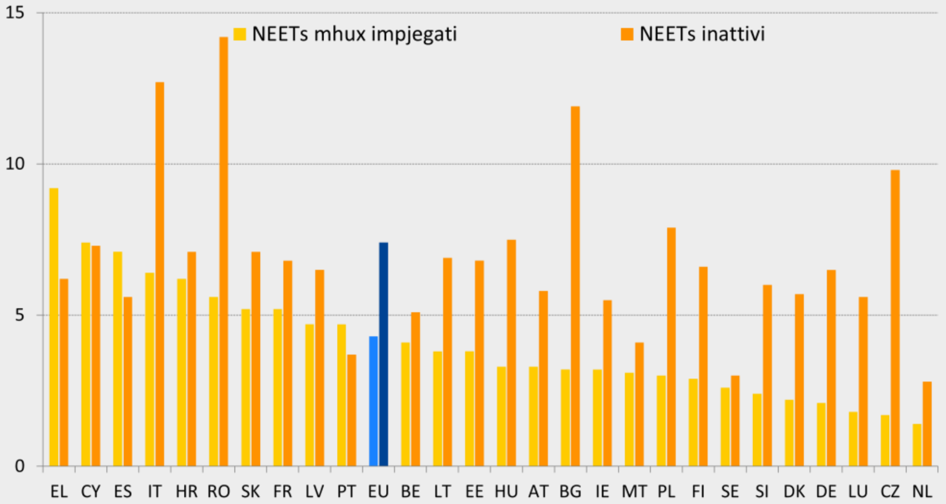

Nota: Interruzzjoni fis-serje għal CZ u SK.
Sors : l-Eurostat [edat_lfse_20], l-LFS tal-UE.

Il-ħaddiema akbar fl-età huma aktar attivi fis-suq tax-xogħol minn qatt qabel, iżda għad hemm lok għal titjib, b'mod partikolari għan-nisa. Il-popolazzjoni tal-UE qed tixjieħ malajr, bl-età medjana mistennija tiżdied minn 44,4 sena fl-2022 b'aktar minn 4 snin sa tmiem is-seklu, filwaqt li l-popolazzjoni fl-età tax-xogħol ser tiċkien b'mod konsiderevoli. Xi Stati Membri u reġjuni huma affettwati b'mod aktar akut mill-isfidi demografiċi minn oħrajn, bir-riskju li jitwessgħu d-disparitajiet eżistenti madwar l-UE. Ir-rata ta' impjieg tal-ħaddiema akbar fl-età (55-64) żdiedet b'mod notevoli fl-UE minn 44,7 % fl-2010 għal 62,3 % fl-2022, wara żieda fir-rata ta' parteċipazzjoni tagħhom. Madankollu, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għal dan il-grupp ta' età, ta' 12,5 pps, kienet akbar milli għall-forza tax-xogħol totali, għalkemm naqset mill-2010.

It-tixjiħ tal-popolazzjoni huwa mistenni li jkollu impatt fuq il-provvista ta' ħaddiema, li jnaqqas il-forza tax-xogħol, filwaqt li potenzjalment jaggrava n-nuqqas ta' ħiliet u ta' ħaddiema fl-Unjoni. F'dan il-kuntest, ħajjiet tax-xogħol itwal u aktar f'saħħithom għandhom rwol importanti biex jappoġġaw il-provvista ta' ħaddiema u biex jiżguraw is-sostenibbiltà fiskali tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali, filwaqt li jiggarantixxu l-koeżjoni soċjali, is-solidarjetà u t-trasferimenti tal-għarfien bejn il-ġenerazzjonijiet. Is-sett ta' għodod dwar id-demografija, ippreżentat reċentement mill-Kummissjoni, jistabbilixxi approċċ komprensiv għat-tibdil demografiku. L-Istati Membri huma mitluba jappoġġaw it-tixjiħ b'saħħtu u attiv, biex b'hekk jippermettu lin-nies jibqgħu fil-kontroll ta' ħajjithom u xorta jikkontribwixxu għall-ekonomija u għas-soċjetà[20].

[20] Ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, *It-tibdil demografiku fl-Ewropa: sett ta' għodod għall-azzjoni*, COM(2023) 577 final.

L-inugwaljanzi bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol għadhom mifruxa u huma riflessi kemm fid-differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi kif ukoll fil-pagi. Filwaqt li naqset bi ftit meta mqabbla mal-2021, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi baqgħet wiesgħa, ta' 10,7 pps fl-2022 fl-UE, b'differenzi kbar bejn l-Istati Membri u r-reġjuni. Barra minn hekk, id-differenza kienet ogħla b'mod sinifikanti meta jitqies is-sehem akbar ta' xogħol part-time fost in-nisa (li żdied għal 16-il pps fl-2022 "f'ekwivalenti għall-full-time"). Barra minn hekk, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi kienet ferm ogħla għal persuni bit-tfal milli għal dawk mingħajrhom. Id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri kienu wkoll vasti fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi (12,7 % fl-2021 fl-UE), minkejja l-progress li sar matul l-aħħar deċennju. Dan tal-aħħar jista' jkun parzjalment marbut ma' i) ir-rappreżentanza żejda tan-nisa f'impjiegi b'pagi relattivament baxxi u f'xogħol part-time; ii) is-sottorappreżentanza tan-nisa f'pożizzjonijiet ta' impjieg aktar għoljin; iii) diffikultajiet akbar għan-nisa fir-rikonċiljazzjoni tax-xogħol mar-responsabbiltajiet tal-kura, u iv) żbilanċ fil-qsim tar-responsabbiltajiet ta' kura min-nisa u l-irġiel. Madankollu, l-akbar parti tad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri fl-UE ma hijiex marbuta ma' karatteristiċi oġġettivi u li jistgħu jitkejlu tal-individwi, li tissuġġerixxi li fatturi oħrajn, inklużi d-diskriminazzjoni u l-istrutturi tal-pagi mhux trasparenti, x'aktarx jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għaliha[21]. Dawn id-differenzi fil-pagi jfixklu l-indipendenza ekonomika tan-nisa matul il-ħajja tax-xogħol, jaffettwaw b'mod negattiv il-parteċipazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol u jikkontribwixxu wkoll għad-differenzi bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet (26 % fl-UE fl-2022) b'riskji akbar ta' faqar għan-nisa fix-xjuħija. L-indirizzar tad-diskriminazzjoni u tal-inugwaljanzi fil-pagi bbażati fuq il-ġeneru u t-titjib tal-funzjonament tas-sistemi tat-taxxa jistgħu jipprovdu inċentivi akbar sabiex aktar nisa jsiru ekonomikament attivi, li huwa wkoll importanti fid-dawl tan-nuqqas konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet.

[21] l-Eurostat, Dokumenti ta' Ħidma tal-Istatistika, *Gender pay gaps in the European Union – A statistical analysis*, 2021.

It-titjib tad-disponibbiltà ta' edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal ta' kwalità u affordabbli u ta' servizzi ta' kura fit-tul huwa kruċjali biex tiżdied il-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol, f'konformità mal-Istrateġija tal-UE għall-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025, mar-Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija, inkluż il-miri l-ġodda ta' Barċellona, u dwar l-aċċess għal kura fit-tul ta' kwalità għolja u affordabbli[22] u l-Garanzija Ewropea għat-Tfal[23]. Fl-aħħar nett, il-miżuri ta' trasparenza fil-pagi, f'konformità mad-Direttiva dwar it-Trasparenza fil-Pagi[24], huma essenzjali biex jiżvelaw il-preġudizzji tal-ġeneru fl-istrutturi u l-ambjenti tal-pagi u jippermettu lill-ħaddiema jasserixxu b'mod effettiv id-dritt tagħhom għal paga ugwali għal xogħol ugwali jew xogħol ta' valur ugwali.

Id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri għadhom kbar minkejja t-titjib li sar

Differenza fil-pagi bejn il-ġeneri ta' **12,7 %** fl-2021, fl-UE, li tvarja ħafna fost l-Istati Membri

Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi ta' **10,7 pps** fl-2022 fl-UE

Differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet ta' **26 %** fl-2022 fl-UE

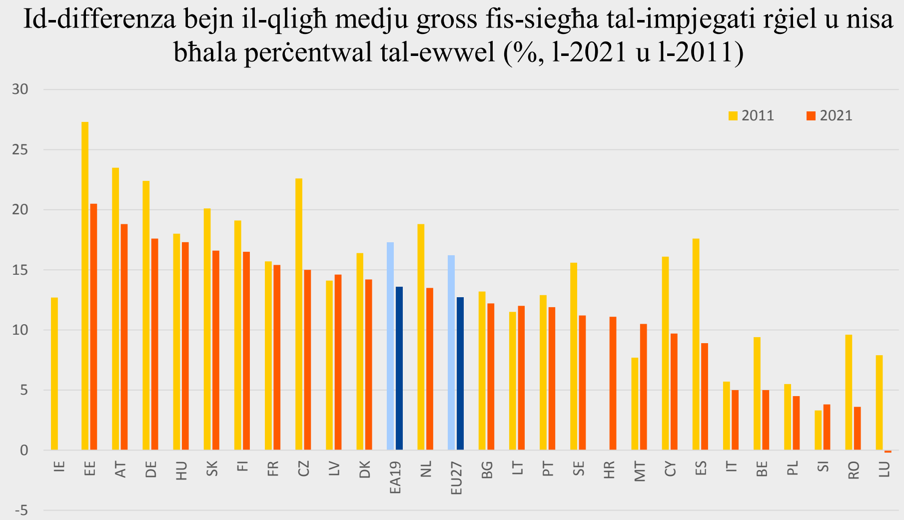

Nota: Imqassma skont il-valuri tal-2021. Id-data hija nieqsa għal EL għas-snin kollha, għal HR fl-2011 u għal IE fl-2021.

Sors: l-Eurostat [earn_gr_gpgr2].

---

22 Ara r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal: il-miri ta' Barċellona għall-2030 2022/C 484/01; *Ħidma għal Unjoni ta' Ugwaljanza*, L-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2050 u r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja 2022/C 476/01.

23 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill (UE) 2021/1004 tal-14 ta' Ġunju 2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal (ĠU L 223, 22.6.2021, p. 14–23).
Ara d-Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li ssaħħaħ l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' paga ugwali għal xogħol ugwali jew xogħol ta' valur ugwali bejn l-irġiel u n-nisa permezz ta' trasparenza fil-pagi u mekkaniżmi ta' infurzar.

Minkejja t-titjib reċenti, il-persuni b'diżabbiltà għadhom qed jiffaċċjaw ostakli sinifikanti fis-suq tax-xogħol. Fl-2022, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà bejn persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà kienet ta' 21,4 pps fl-UE. Barra minn hekk, fl-2020 ir-rata tal-qgħad tal-persuni b'diżabbiltà kienet kważi d-doppju ta' dik tal-persuni mingħajr diżabbiltà. Barra minn hekk, ħafna persuni b'diżabbiltà ma jipparteċipawx fis-suq tax-xogħol, kif rifless f'rata ta' attività ta' 60,7 % (imqabbla ma' 83,4 % għal dawk mingħajr diżabbiltà). F'konformità mal-Istrateġija dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà 2021-2030, huma meħtieġa aktar sforzi ta' politika u miżuri mmirati, kif deskritt fil-Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà,[25] biex tittejjeb is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol tal-persuni b'diżabbiltà. Għalhekk, huwa essenzjali li jissaħħu l-kapaċitajiet tas-servizzi tal-impjiegi u tal-integrazzjoni, li jiġi promoss ir-reklutaġġ u li jiġu miġġielda l-isterjotipi, filwaqt li tiġi żgurata akkomodazzjoni raġonevoli fuq il-post tax-xogħol, skont il-ħtiġijiet tagħhom.

25 Ara l- Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà biex jittejbu l-eżiti tas-suq tax-xogħol għall-persuni b'diżabbiltà.

Il-kompetenza fil-qari ddeterjorat madwar l-UE, u l-istatus soċjoekonomiku għadu fattur ta' tbassir qawwi tagħha, filwaqt li n-nuqqasijiet konsiderevoli ta' għalliema, relatati wkoll mal-attraenza baxxa tal-professjoni, ipoġġu l-provvista ta' edukazzjoni ta' kwalità f'riskju. Abbażi tal-Istudju dwar il-Progress fil-Litteriżmu Internazzjonali fil-Qari 2021 (PIRLS), kważi kwart tal-istudenti kollha tar-raba' grad ma jagħmlux progress suffiċjenti fil-qari, b'xejra 'l isfel osservata prattikament fl-Istati Membri parteċipanti kollha matul il-perjodu 2016-2021. Bħala medja, id-differenza fil-prestazzjoni bejn it-tfal bi status soċjoekonomiku ogħla meta mqabbla ma' dawk bi status soċjoekonomiku baxx kienet sostanzjali, li tikkorrespondi bejn wieħed u ieħor għal sentejn ta' edukazzjoni skolastika. Dan jindika l-isfidi li qed tiffaċċa s-sistema edukattiva biex l-istudenti kollha jiġu mgħammra bil-ħiliet bażiċi meħtieġa biex jirnexxu fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol u biex jiġu żgurati opportunitajiet indaqs. Minkejja li s-sehem taż-żgħażagħ b'massimu ta' grad sekondarju ta' livell baxx li telqu mill-edukazzjoni jew mit-taħriġ qabel iż-żmien naqas (bi ftit) aktar fl-UE fl-2022, għad hemm varjazzjoni konsiderevoli bejn l-Istati Membri, kif ukoll skont il-ġeneru, il-pajjiż tat-twelid u l-post tar-residenza. Dan joħloq sfidi f'termini ta' impjegabbiltà, apprendiment u kapaċità ta' adattament aktar tard fil-ħajja. Fl-istess ħin, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jesperjenzaw diffikultajiet biex jimlew il-pożizzjonijiet tat-tagħlim fis-setturi kollha tal-edukazzjoni obbligatorja u, b'mod partikolari, fis-suġġetti STEM, biex jattiraw biżżejjed studenti għalliema u jżommu l-għalliema ġodda fil-professjoni. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, li ssir għalliem ma għadhiex għażla ta' karriera attraenti għaż-żgħażagħ. L-attraenza tal-professjoni tal-għalliema tiddependi fuq firxa ta' fatturi, inklużi l-pagi u l-kundizzjonijiet tax-xogħol. Fl-2018, wieħed biss minn kull ħames għalliema ħassew li xogħolhom kien stmat mis-soċjetà, filwaqt li ħafna għalliema rrapportaw stress relatat max-xogħol u ammont kbir ta' xogħol[26]. Iż-żieda fl-attraenza tal-professjoni tal-għalliema hija essenzjali biex l-UE tibqa' fit-triq it-tajba lejn il-miri tal-edukazzjoni tagħha, stabbiliti bħala parti miż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni,[27] u biex tissodisfa d-domanda dejjem tikber għall-ħiliet, inkluż fl-isfond tat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

---

[26] OECD, *TALIS 2018 Results: Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*, OECD Publishing, Pariġi, 2019.

[27] Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni tat-30 ta' Settembru 2020 dwar "il-kisba sal-2025 taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni".

Il-litteriżmu fil-qari ddeterjora madwar l-UE

Kważi kwart tal-istudenti kollha tar-raba' grad **ma jagħmlux progress suffiċjenti fil-qari**

L-**isfond soċjoekonomiku** tagħhom għadu fattur ta' tbassir qawwi tal-prestazzjoni

Il-proporzjon ta' studenti tar-raba' grad li jilħqu l-aktar il-parametru referenzjarju internazzjonali baxx fl-Istudju dwar il-Progress fil-Litteriżmu Internazzjonali fil-Qari (%).

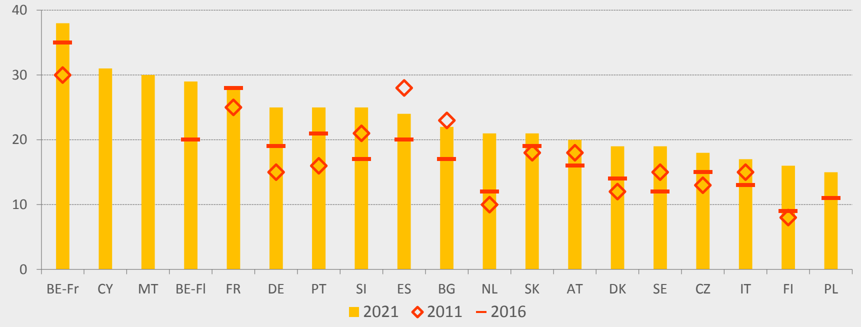

Nota: BE-Fr tirreferi għall-komunità Franċiża tal-Belġju, filwaqt li BE-Fl tirreferi għall-komunità Fjamminga. Jintwerew biss sistemi edukattivi b'ġabriet ta' data fi tmiem ir-raba' grad, b'hekk huma esklużi EE, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV u RO. Ma hemmx data disponibbli għal BE-Fl, Ċipru, Malta u l-Polonja fl-2011; għal Ċipru u Malta fl-2016.
Sors: Kalkoli tad-DĠ EAC ibbażati fuq PIRLS 2021.

B'maġġoranza tal-ħaddiema fl-UE li diġà qed tuża għodod diġitali fuq il-post tax-xogħol, huma meħtieġa aktar sforzi sinifikanti biex jittejbu l-ħiliet diġitali tal-popolazzjoni, b'mod partikolari għall-persuni bi kwalifiki baxxi, għall-persuni akbar fl-età u għan-nazzjonali mhux tal-UE. Fl-2021, bejn 60 u 70 % tal-ħaddiema fl-UE użaw għodod diġitali fuq il-post tax-xogħol li kienu jeħtieġu livelli bażiċi jew moderati ta' ħiliet diġitali[28]. Madankollu, 53,9 % biss tal-adulti kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-UE. Il-livell ta' ħiliet diġitali jvarja b'mod konsiderevoli bejn l-Istati Membri, iżda wkoll bejn il-gruppi tal-popolazzjoni. Fl-2021, iċ-ċans li ż-żgħażagħ (16-29) ikollhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi meta mqabbla mal-persuni akbar fl-età (55-74) kien aktar mid-doppju; ir-rati kienu partikolarment baxxi fost il-persuni bi kwalifiki baxxi, dawk qiegħda u dawk inattivi. Barra minn hekk, sehem ferm iżgħar ta' nazzjonali mhux tal-UE kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi meta mqabbla man-nazzjonali tal-UE. Stħarriġ mill-2023 li sar fil-qafas tas-Sena Ewropea tal-Ħiliet wera li, għal kważi nofs l-SMEs kollha li rrapportaw nuqqas ta' ħiliet bħala li jillimitaw l-attivitajiet kummerċjali ġenerali tagħhom, l-isfida kienet tikkonċerna b'mod partikolari l-użu tat-teknoloġiji diġitali. Livelli baxxi ta' ħiliet diġitali f'segmenti wiesgħa tal-popolazzjoni, u differenzi kbar fl-opportunitajiet biex jiġu żviluppati tali ħiliet, iġorru r-riskju li jipproduċu distakki importanti fil-kuntest ta' ekonomiji u soċjetajiet dejjem aktar diġitalizzati (inkluż b'rabta mal-aċċess għall-edukazzjoni u t-taħriġ, is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi u s-servizzi diġitali b'mod aktar ġenerali). Sabiex jitnaqqas id-distakk diġitali, huma meħtieġa programmi ta' ħiliet diġitali għall-popolazzjoni b'mod ġenerali, ikkomplementati minn taħriġ immirat, imfassal apposta għall-profili tal-ħiliet u għas-sitwazzjonijiet tas-suq tax-xogħol ta' gruppi speċifiċi, u ma' kumpaniji li għandhom rwol ukoll fil-forniment tat-taħriġ. Ġiet stabbilita mira ta' mill-inqas 80 % tal-popolazzjoni b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi sal-2030 għall-UE fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u fil-Kumpass Diġitali għad-Deċennju Diġitali[29]. L-għan huwa wkoll li l-għadd ta' speċjalisti tal-ICT jiżdied għal 20 miljun sal-2030, filwaqt li jiġi promoss l-aċċess tan-nisa għal dan il-qasam (18,9 % tal-ispeċjalisti fl-2022) u li jiżdied l-għadd ta' gradwati tal-ICT, li huwa kruċjali għaż-żamma tal-kompetittività tal-Ewropa[30].

---

28 Is-Cedefop, *Setting Europe on course for a human digital transition: new evidence from Cedefop's second European skills and jobs survey*. Il-Lussemburgu: L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet. Serje ta' referenza tas-Cedefop; Nru 123, 2022.

29 Ara d-DEĊIŻJONI (UE) 2022/2481 TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL tal-14 ta' Diċembru 2022 li tistabbilixxi l-Programm ta' Politika tal-2030 dwar id-Deċennju Diġitali: miri diġitali għall-2030.

30 Madankollu, jekk ix-xejriet attwali jkomplu, huwa mistenni li sal-2023, 60 % biss tal-popolazzjoni tal-UE jkollha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi u l-għadd ta' speċjalisti tal-ICT jiżdied biss għal madwar 12-il miljun. Ara r-Rapport tal-2023 dwar l-Istat tad-Deċennju Diġitali, SWD(2023) 571 final.

Iż-żgħażagħ għandhom darbtejn aktar ċans li jkollhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi mill-persuni akbar fl-età

71 % taż-żgħażagħ (16-29), **u 34,6 %** **biss tal-persuni akbar fl-età** (55-74) għandhom **mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi**

Il-persuni b'livell baxx ta' ħiliet, il-persuni qiegħda u dawk inattivi inqas ta' spiss ikollhom mill-inqas **ħiliet diġitali bażiċi**

Is-sehem ta' persuni b'mill-inqas ħiliet diġitali ġenerali bażiċi (2021, %)

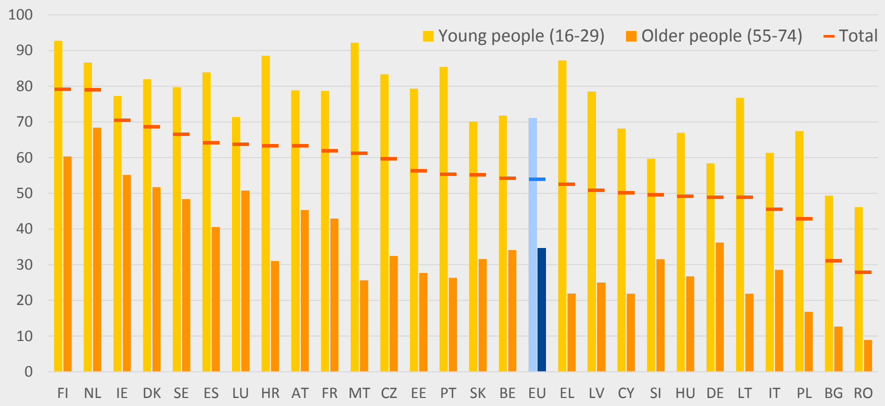

Sors: l-Eurostat [edat_lfse_02].

Hija meħtieġa azzjoni sostnuta biex jiġu żviluppati aktar il-ħiliet tal-forza tax-xogħol, sabiex tiġi appoġġata l-kompetittività, jiġu promossi impjiegi ta' kwalità u jiġi ppreservat il-mudell soċjali tal-UE, inkluż fid-dawl tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. F'dan il-kuntest u fid-dawl tan-nuqqas mifrux ta' ħaddiema u ta' ħiliet, sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ effettivi u li jiffunzjonaw tajjeb huma essenzjali biex jipprovdu liż-żgħażagħ ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol, filwaqt li parteċipazzjoni għolja fl-apprendiment għall-adulti hija importanti ħafna biex jiġi żgurat li l-ħiliet tal-forza tax-xogħol jiġu aġġornati b'mod kostanti. Il-mira ewlenija dwar l-apprendiment għall-adulti tirrikjedi li sal-2030, mill-inqas 60 % tal-adulti jipparteċipaw fl-apprendiment kull sena fl-UE (meta mqabbla mal-aħħar data disponibbli għall-2016 li tindika rata medja ta' parteċipazzjoni ferm aktar baxxa ta' 37,4 %)[31]. Bħal fl-Istati Membri kollha, l-adulti bi kwalifiki baxxi għandhom it-tendenza li jipparteċipaw fit-taħriġ ferm inqas minn dawk bi kwalifiki medji u għoljin, u jeħtieġ li tingħata attenzjoni politika partikolari biex jiżdiedu r-rati ta' parteċipazzjoni tagħhom, f'konformità mal-Evalwazzjoni tal-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet[32]. Il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment hija wkoll aktar frekwenti fiż-żoni urbani milli fiż-żoni rurali. F'dan l-isfond, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar kontijiet individwali tal-apprendiment tiddeskrivi kif l-Istati Membri jistgħu jikkombinaw l-appoġġ finanzjarju (inkluż il-finanzjament tal-FSE+) u dak mhux finanzjarju b'mod effettiv biex jagħtu s-setgħa lill-adulti kollha biex jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom matul il-ħajja tax-xogħol tagħhom[33]. Barra minn hekk, il-mikrokredenzjali għandhom potenzjal qawwi li joffru titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid malajr u mmirati għall-ħaddiema u għal dawk li qed ifittxu impjieg, abbażi tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill relatata[34]. Fl-aħħar nett, is-Sena Ewropea tal-Ħiliet, li tibni fuq l-Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa tal-2020, għandha l-għan li tippromwovi bidla fil-mentalità lejn titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid matul il-ħajja, tgħin lin-nies jiksbu l-ħiliet it-tajbin għal impjiegi ta' kwalità u biex jieħdu vantaġġ mill-ħafna opportunitajiet offruti mit-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali[35].

31 Is-sors tad-data għall-monitoraġġ tal-mira ewlenija tal-2030 dwar it-tagħlim għall-adulti huwa ppjanat li jinbidel mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES) għall-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol tal-UE (LFS). Qed issir analiżi bir-reqqa tad-data miż-żewġ stħarriġiet biex jiġu żgurati l-kwalità u l-komparabbiltà tajba tagħhom. Il-pubblikazzjoni tad-data dwar it-tagħlim għall-adulti mil-LFS (perjodu ta' referenza ta' 12-il xahar) hija mistennija fir-rebbiegħa tal-2024.

32 Il-Pakkett ta' Evalwazzjoni tal-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet ġie adottat f'Lulju 2023 u evalwa l-azzjonijiet meħuda b'reazzjoni għar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet.

33 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar kontijiet individwali tal-apprendiment 2022/C 243/03.

34 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għall-apprendiment tul il-ħajja u għall-impjegabbiltà 2022/C 243/02.

35 Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea dwar Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa għall-kompetittività sostenibbli, il-ġustizzja soċjali u r-reżiljenza, COM(2020)274 final; Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-Sena Ewropea tal-Ħiliet.

Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) baqa' ġeneralment stabbli fl-UE fl-2022, bis-saħħa ta' azzjonijiet ta' politika deċiżivi meħuda matul il-kriżijiet tal-COVID u tal-enerġija. Madankollu, madwar waħda minn kull ħames persuni fl-UE baqgħu f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali fl-2022, wara li l-għadd ġenerali ta' persuni AROPE naqas b'279 000 biss, u baqa' qrib il-valur tiegħu tal-2019. Għalhekk, u fid-dawl ta' ambjent ekonomiku dgħajjef, huma meħtieġa sforzi sinifikanti biex tintlaħaq il-mira tal-2030 ta' mill-inqas 15-il miljun persuna inqas f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali meta mqabbla mal-2019. Il-varjazzjonijiet kienu kbar ukoll bejn l-Istati Membri u r-reġjuni, kif ukoll fost il-gruppi tal-popolazzjoni (b'inċidenza ogħla ta' riskji ta' faqar għat-tfal, għal dawk ta' 65 sena u aktar, għall-persuni b'diżabbiltà, għal dawk mhux imwielda fl-UE, għar-Rom). Id-differenzi għadhom sinifikanti madwar il-pajjiżi tal-UE wkoll f'termini tal-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar. Fl-istess ħin, **l-inugwaljanzi fl-introjtu naqsu bi ftit bħala medja fl-2022**. Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat, dawn baqgħu wkoll stabbli jew naqsu fl-2022 bħala s-sena tal-introjtu, u dan jirrifletti r-rispons ta' politika rapidu fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri biex jikkontrobattu l-impatt negattiv tal-inflazzjoni, b'mod partikolari fuq unitajiet domestiċi b'introjtu baxx. It-tnaqqis medju rreġistrat kien xprunat mill-iżviluppi fin-naħa ta' isfel tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Il-valutazzjonijiet tal-impatt distribuzzjonali sistematiċi tal-miżuri ta' politika huma partikolarment importanti biex jiġi kkunsidrat l-impatt tagħhom fuq l-inugwaljanza fl-introjtu u jiġi appoġġat it-tfassil tal-politika.

Ir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali huwa ogħla għat-tfal milli għall-popolazzjoni ġenerali fi kważi l-Istati Membri kollha, u jaffettwa medja ta' madwar wieħed jew waħda minn kull erbat itfal. Is-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali żdied bi ftit fl-2022 fl-UE, u l-istess żdied l-għadd globali ta' tfal f'sitwazzjoni bħal din, b'madwar 900 elf mill-2019 (meta mqabbel mal-għan komplementari li jitnaqqas l-għadd tagħhom b'mill-inqas 5 miljuni sal-2030), u dan talab sforzi sinifikanti biex tiġi indirizzata l-isfida. Il-ħruġ tat-tfal mill-faqar u mill-esklużjoni soċjali huwa strumentali biex jgħinhom jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà u biex titkisser it-trażmissjoni interġenerazzjonali tal-faqar. L-implimentazzjoni tal-Garanzija Ewropea għat-Tfal[36] fl-Istati Membri kollha hija essenzjali biex tiġi indirizzata din l-isfida.

[36] Ir-rakkomandazzjoni tal-Kunsill (UE) 2021/1004 tal-14 ta' Ġunju 2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal (ĠU L 223, 22.6.2021, p. 14–23).

Il-faqar u l-esklużjoni soċjali jvarjaw b'mod sinifikanti fost il-gruppi tal-età, bit-tfal u l-persuni akbar fl-età spiss ikunu l-aktar f'riskju

Waħda minn kull ħames persuni u **wieħed jew waħda minn kull erbat itfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali** fl-UE fl-2022

Persuni akbar fl-età b'**rati ogħla ta' AROPE** f'ħafna Stati Membri

Ir-rati ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali – total u skont il-gruppi ta' età 0-17, 18-64, 65 u aktar (%, 2022)

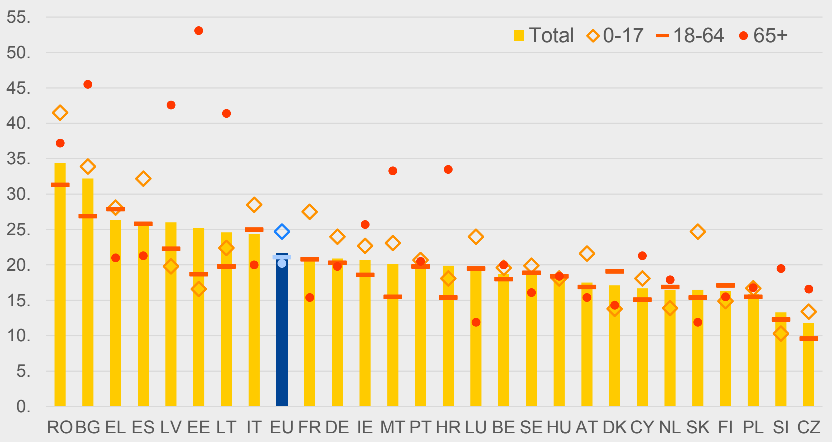

Nota: Interruzzjoni fis-serje għal FI, FR u LU.
Sors : l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

Filwaqt li l-biċċa l-kbira tal-popolazzjoni tal-UE għandha aċċess għal servizzi essenzjali, il-persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali u dawk l-aktar vulnerabbli jiffaċċjaw ostakli sinifikanti. F'dan ir-rigward, 9,3 % tal-popolazzjoni tal-UE ma jistgħux iżommu djarhom sħan b'mod adegwat (b'żieda ta' 2,4 pps meta mqabbla mas-sena ta' qabel, u b'hekk tintlaħaq aktar mid-doppju ta' din iċ-ċifra għall-popolazzjoni AROPE), 2,4 % ma jistgħux jaffordjaw konnessjoni tal-internet għall-użu personali fid-dar, 2,4 % ma jistgħux jaffordjaw l-użu regolari tat-trasport pubbliku, u 1,5 % jgħixu f'unitajiet domestiċi mingħajr banju, doċċa jew tojlit li jifflaxxja, b'varjazzjoni konsiderevoli bejn il-pajjiżi[37]. L-unitajiet domestiċi f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali jonfqu sehem ferm ogħla mill-baġit tagħhom fuq servizzi essenzjali u, għalhekk, huma aktar vulnerabbli għaż-żidiet fil-prezzijiet. Minbarra l-affordabbiltà, sfidi ulterjuri jinkludu d-disponibbiltà u l-aċċessibbiltà, u dawn joħolqu wkoll sfidi, xi drabi marbuta ma' dimensjonijiet oħrajn, bħan-nuqqas ta' ħiliet jew fatturi ġeografiċi (qasma urbana/rurali, reġjuni ultraperiferiċi u reġjuni remoti u insulari oħrajn). Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jiddikjara d-dritt li kulħadd jaċċessa servizzi essenzjali ta' kwalità tajba u jitlob appoġġ f'dan is-sens lil dawk fil-bżonn, li huwa importanti biex jitrawwem il-progress fil-mira tal-UE għat-tnaqqis tal-faqar sal-2030.

[37] *Commission Report on access to essential services in the EU*, SWD(2023) 213 final/2.

L-unitajiet domestiċi f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għandhom aċċess ferm aktar limitat aċċess għal servizzi essenzjali fl-UE

Fl-2022, **is-sehem ta' persuni li ma jistgħux iżommu d-dar sħuna żdied għal 9,3 % minn 6,9 % fl-2019** fl-UE

Il-persuni fir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali jiffaċċjaw **ostakli sinifikanti** fl-aċċess għas-servizzi essenzjali

Is-sehem tal-popolazzjoni tal-UE li ma tistax taffordja servizzi essenzjali (%)

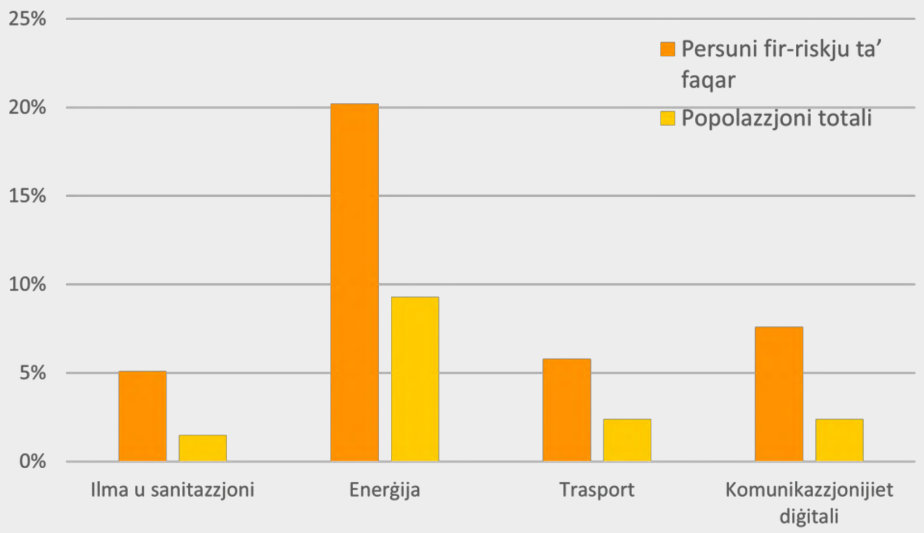

Sors : l-Eurostat, [ilc_mdes01], [ILC_mddu07A], [ilc_mdho05], [ilc_mdes13a], l-UE-SILC.

L-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni hija sfida dejjem akbar fl-Unjoni. Fl-2022, kważi waħda minn kull għaxar persuni fl-UE għexu f'unità domestika fejn il-kostijiet totali tal-abitazzjoni kienu jirrappreżentaw aktar minn 40 % tal-introjtu disponibbli totali, b'żieda sinifikanti rreġistrata mill-2020. Id-diffikultajiet fl-akkomodazzjoni għandhom it-tendenza li jkunu aktar severi għall-familji bit-tfal u għall-unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed. Għall-persuni f'riskju ta' faqar, is-sehem kien aktar minn tliet darbiet ogħla milli għall-popolazzjoni totali. Barra minn hekk, matul l-aħħar deċennju, ftit li xejn sar progress biex jitnaqqas l-għadd ta' persuni mingħajr dar fl-Istati Membri tal-UE. Il-politiki tal-UE jista' jkollhom effetti pożittivi fuq l-affordabbiltà, id-disponibbiltà u l-adegwatezza tal-akkomodazzjoni, speċjalment għal dawk fil-bżonn. Filwaqt li r-responsabbiltà primarja għall-akkomodazzjoni u l-assistenza għall-akkomodazzjoni hija tal-Istati Membri, il-finanzjament u l-politiki tal-UE jistgħu jappoġġaw l-isforzi tal-awtoritajiet pubbliċi nazzjonali u subnazzjonali fl-indirizzar ta' dawn l-isfidi, pereżempju, fl-oqsma tal-koeżjoni u l-iżvilupp urban, l-impjiegi u l-protezzjoni soċjali, il-politiki industrijali u tal-enerġija. Barra minn hekk, l-inizjattivi tal-UE bħall-Bauhaus Ewropea l-Ġdida u l-Inizjattiva dwar l-Akkomodazzjoni Affordabbli jistgħu jikkontribwixxu biex jiżdiedu s-sostenibbiltà u l-inklużività tal-akkomodazzjoni. L-investiment fl-akkomodazzjoni soċjali jista' jtejjeb l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni għal gruppi b'introjtu baxx u vulnerabbli, inklużi dawk mingħajr dar. Il-fondi tal-UE bħall-FEŻR, il-FSE+, l-RRF u l-InvestEU jippermettu aktar investimenti f'akkomodazzjoni affordabbli u soċjali u fl-implimentazzjoni ta' sħubijiet pubbliċi-privati biex jingħabru flimkien ir-riżorsi u jiġu żviluppati skemi ta' intervent sostenibbli.

Il-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni huwa l-akbar fil-kwintil l-inqas sinjur tal-popolazzjoni fl-Istati Membri kollha

Fl-2022, **is-sehem ta' persuni li ġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kost tal-akkomodazzjoni kien darbtejn aktar fl-ewwel 20 % milli fit-tieni 20 %tal-popolazzjoni, meta kklassifikati skont l-introjtu** fl-UE

Il-kostijiet tal-abitazzjoni f'introjtu disponibbli fl-ewwel 60 % tal-popolazzjoni meta kklassifikata skont l-introjtu, 2022 (f'%)

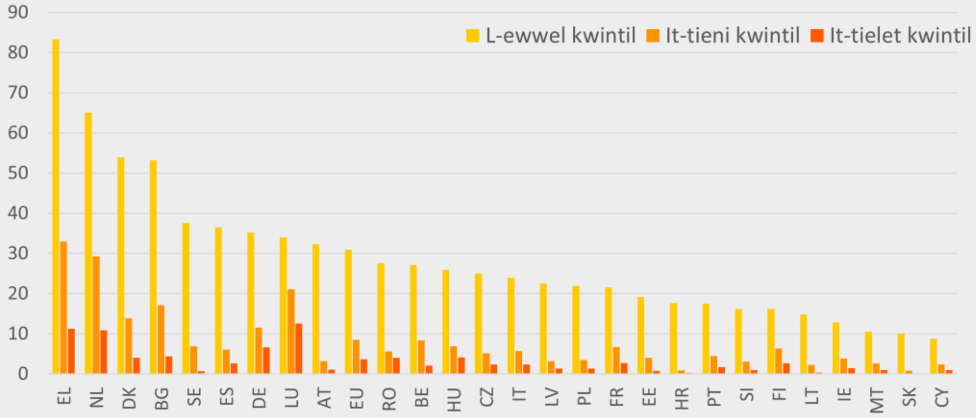

Sors: l-Eurostat [ilc_lvho07b]. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU fl-2022.

Is-sistemi ta' protezzjoni soċjali għandhom rwol ewlieni fl-Istati Membri f'termini tal-iżgurar tal-koeżjoni soċjali u s-sigurtà tal-introjtu kontra r-riskji, u l-istabbilizzazzjoni makroekonomika, u bħala tali jeħtieġ li jsiru adatti għall-isfidi tal-futur. B'mod ġenerali, is-sistemi ta' protezzjoni soċjali wrew l-effettività tagħhom fl-appoġġ għar-reżiljenza soċjoekonomika matul il-pandemija tal-COVID u l-kriżi tal-enerġija aktar reċenti. Madankollu, il-kapaċità tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali li jibqgħu adegwati u sostenibbli b'mod fiskali tinsab taħt pressjoni dejjem akbar minħabba t-tixjiħ tal-popolazzjoni, id-dinja tax-xogħol li qed tinbidel, u t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Dawn l-iżviluppi ser ikollhom implikazzjonijiet għat-tfassil u l-kamp ta' applikazzjoni tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali u l-finanzjament tagħhom. F'termini prattiċi, dan jimplika l-ħtieġa għal rati ogħla ta' parteċipazzjoni f'impjiegi ta' kwalità fost il-gruppi tal-popolazzjoni, ħajja tax-xogħol itwal, reazzjonijiet adegwati għall-faqar fost dawk li jaħdmu, kopertura tal-protezzjoni soċjali għal forom mhux standard ta' impjieg, servizzi ta' protezzjoni soċjali organizzati aħjar, disponibbli u effiċjenti, inkluża l-kura, u l-adattament tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali għar-realtajiet il-ġodda mressqa mill-adattament għat-tibdil fil-klima u t-teknoloġiji ekoloġiċi u diġitali. Sabiex is-sistemi ta' protezzjoni soċjali jibqgħu validi fil-futur, huwa partikolarment importanti li l-politiki tal-benesseri jiġu ttrattati f'perspettiva taċ-ċiklu tal-ħajja. Politiki soċjali mfassla tajjeb fi stadji differenti taċ-ċiklu tal-ħajja ta' persuna jistgħu jwasslu għal "dividendi doppji", li jnaqqsu l-infiq pubbliku futur fuq is-sostituzzjoni tal-introjtu bis-saħħa tal-impjiegi, il-benesseri u l-benefiċċji għas-saħħa, u li jappoġġaw it-tkabbir ekonomiku inklużiv filwaqt li jkabbru l-bażi għat-taxxa. Ir-riformi u l-investimenti tal-Istati Membri f'dawn l-oqsma huma appoġġati minn diversi inizjattivi tal-UE mmirati biex jagħmlu l-protezzjoni soċjali valida fil-futur, bħar-Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali[38] għall-ħaddiema u għal dawk li jaħdmu għal rashom, dwar il-kura fit-tul, dwar tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika, u dwar l-introjtu minimu adegwat li jiżguraw inklużjoni attiva, kif ukoll id-Direttiva dwar pagi minimi adegwati.

[38] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Novembru 2019 dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għall-persuni li jaħdmu għal rashom 2019/C 387/01 (*ĠU C 387, 15.11.2019, p. 1–8).*

Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika baqgħu ġeneralment stabbli bħala medja fl-UE, iżda b'varjazzjoni kbira bejn l-Istati Membri, filwaqt li għad hemm sfidi sinifikanti fir-rigward tal-aċċess, l-affordabbiltà u l-kwalità tas-servizzi tal-kura fit-tul. Persuni f'unitajiet domestiċi b'introjtu baxx huma aktar probabbli li jirrapportaw ħtiġijiet mediċi mhux issodisfati, għalkemm il-firxa tad-distakk mal-popolazzjoni ġenerali tvarja bejn l-Istati Membri. L-iżviluppi demografiċi, b'mod partikolari l-istennija tal-għomor futura ogħla pproġettata, qed iżidu l-ħtieġa potenzjali li l-kura fit-tul (LTC) timxi 'l quddiem. L-aħħar data (għall-2019) turi li 46,5 % tal-persuni li għandhom 65 sena jew aktar b'diffikultajiet severi fil-kura personali jew fl-attivitajiet tal-unitajiet domestiċi fl-UE kellhom ħtieġa mhux issodisfata għal għajnuna f'attivitajiet bħal dawn. Dan kien ferm aktar evidenti għall-persuni fl-aktar kwintil baxx tal-introjtu (51,2 %) meta mqabbla ma' dawk fl-ogħla (39,9 %). L-ostaklu ewlieni għall-aċċessibbiltà tal-LTC huwa l-affordabbiltà tagħha. Anki wara li jiġu riċevuti l-benefiċċji tal-LTC, l-ispejjeż mill-but għall-kura jistgħu jkunu għoljin ħafna f'xi Stati Membri, speċjalment għall-persuni akbar fl-età bi ħtiġijiet severi ta' LTC li jingħataw kura fid-dar. L-isfidi tal-aċċess huma aggravati minn nuqqas sinifikanti ta' ħaddiema u ħiliet fis-settur tal-kura, xprunat ukoll minn kundizzjonijiet tax-xogħol diffiċli.

Is-sħab soċjali għandhom rwol ewlieni fit-tfassil u l-implimentazzjoni ta' riformi u politiki fil-livell nazzjonali li jappoġġaw l-impjiegi, il-kwalità tal-impjiegi, l-iżvilupp tal-ħiliet u l-protezzjoni soċjali. Djalogu soċjali effettiv jikkontribwixxi b'mod deċiżiv għall-funzjonament tajjeb tal-ekonomija soċjali tas-suq Ewropew, filwaqt li jiżgura eżiti ta' politika aħjar u aktar sostenibbli, filwaqt li jappoġġa wkoll tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti. B'mod ġenerali, fl-Istati Membri bi tradizzjonijiet ta' djalogu soċjali stabbiliti sewwa, il-kwalità u l-intensità tal-involviment tas-sħab soċjali fit-tfassil tal-politika rilevanti kklassifikaw aħjar, inkluż b'rabta mal-konsultazzjonijiet fil-kuntest tas-Semestru Ewropew. Il-konklużjonijiet mis-sorveljanza multilaterali tal-Kumitat tal-Impjiegi enfasizzaw li jibqa' tal-akbar importanza li jiġi evitat sempliċi involviment formalistiku u li tiġi żgurata konsultazzjoni f'waqtha u sinifikanti tas-sħab soċjali matul il-proċess kollu tat-tfassil tal-politika fl-Istati Membri kollha[39]. Aktar minn sentejn wara l-adozzjoni tal-RRF, il-proċessi ta' djalogu soċjali madwar l-implimentazzjoni tal-RRPs qed jagħmlu progress fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri[40]. Skont ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar it-tisħiħ tad-djalogu soċjali, l-Istati Membri huma mitluba jiżguraw ambjent abilitanti għal djalogu soċjali bipartitiku u tripartitiku, inkluż in-negozjar kollettiv, fis-setturi pubbliċi u privati, fil-livelli kollha[41]. Filwaqt li jibnu fuq it-tradizzjonijiet, ir-regoli u l-prattiki nazzjonali eżistenti, l-isforzi biex jissaħħaħ l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fit-tfassil tal-politika rilevanti huma kruċjali biex jipprovdu għarfien siewi dwar l-isfidi eżistenti u emerġenti, kif ukoll dwar l-effettività tal-interventi ta' politika fil-prattika.

---

39 L-opinjoni 9955/23 tal-Kumitat tal-Impjiegi u tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

40 Il-Kummissjoni Ewropea, *Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill – Rapport ta' rieżami dwar l-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza*, COM(2022) 383 final, 2022.

41 COM(2023) 40 final u dokument tal-Kunsill 10542-2023.

L-Istati Membri għandhom jieħdu azzjoni biex jindirizzaw l-isfidi tal-impjiegi, tal-ħiliet u tal-politika soċjali identifikati f'dan ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi. L-analiżi ppreżentata fir-rapport tenfasizza għadd ta' oqsma prijoritarji għall-azzjonijiet ta' politika. F'konformità mal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, l-Istati Membri huma mistednin:

- Isaħħu l-aġġornament tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-adulti biex jindirizzaw in-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet, jadattaw għas-sitwazzjoni u l-prospetti tas-suq tax-xogħol li qed jinbidlu, u jrawmu tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali – inkluż billi jintegraw l-użu ta' għodod ta' intelliġenza tal-ħiliet; isaħħu l-għoti ta' intitolamenti ta' taħriġ individwali, bħal kontijiet ta' apprendiment individwali; u jrawmu l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u r-rikonoxximent tal-mikrokredenzjali – f'konformità mar-rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar kontijiet ta' apprendiment individwali u dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali.

- Isaħħu l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol u l-kapaċità u l-effettività tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi – inkluż billi jinvestu fl-infrastruttura u s-servizzi diġitali, fi gwida mtejba għall-karriera, fis-servizzi ta' konsulenza, fl-intelliġenza tal-ħiliet u fit-taħriġ tal-persunal – bil-għan li jappoġġaw il-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità u t-tranżizzjonijiet.

- Jissorveljaw u jtaffu l-impatt negattiv tal-inflazzjoni fuq il-kapaċità tal-akkwist ta' unitajiet domestiċi vulnerabbli permezz ta' miżuri ta' appoġġ immirati, filwaqt li jżommu inċentivi maħsuba biex inaqqsu l-konsum tal-enerġija, fejn rilevanti, u jtejbu l-effiċjenza enerġetika.

- F'konformità mal-liġijiet u/jew il-prattiki nazzjonali u b'rispett sħiħ tar-rwol u l-awtonomija tas-sħab soċjali, jippromwovu l-iżviluppi fil-pagi li jtaffu t-telf fil-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari għall-ħaddiema b'paga baxxa, filwaqt li jippromwovu l-konverġenza soċjali 'l fuq, jirriflettu l-iżviluppi tal-produttività, jippreservaw l-impjiegi, jissalvagwardjaw il-kompetittività, u jibqgħu viġilanti dwar l-effetti indiretti fuq l-inflazzjoni.

- Jiżguraw id-disponibbiltà ta' skemi ta' appoġġ imfassla b'mod li jippreservaw u jiżviluppaw aktar il-kapital uman permezz ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid assoċjati, sabiex jappoġġaw proċessi ta' ristrutturar ġusti fejn meħtieġ, jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet tal-impjiegi u jgħinu fil-modernizzazzjoni tal-ekonomija.

- Jipprovdu appoġġ lill-ħaddiema u lill-unitajiet domestiċi l-aktar affettwati mill-impatti ekonomiċi u soċjali mill-adattament għat-tibdil fil-klima u t-teknoloġiji ekoloġiċi u diġitali ġodda, b'mod partikolari lill-ħaddiema u lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli – inkluż permezz ta' servizzi tal-impjiegi u miżuri ta' taħriġ effettivi; programmi ta' impjieg imfassla tajjeb, immirati u marbuta maż-żmien, inċentivi għar-reklutaġġ u t-tranżizzjoni; sigurtà tal-introjtu adegwata b'approċċ ta' inklużjoni attiva; u l-promozzjoni tal-intraprenditorija, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika.

- Jippromwovu l-mobbiltà intra-UE u jikkunsidraw li jattiraw ħaddiema tas-sengħa minn pajjiżi terzi, filwaqt li jiżguraw ir-rispett u l-infurzar tad-drittijiet tax-xogħol u soċjali u jmexxu l-migrazzjoni legali lejn impjiegi li qed jesperjenzaw nuqqasijiet, b'komplementarjetà sħiħa għall-użu tat-talenti minn ġewwa l-Unjoni.

- Jadattaw ir-regolamenti tas-suq tax-xogħol u s-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji biex inaqqsu s-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol u d-differenza bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol u jrawmu l-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità, inkluż tnaqqis possibbli tal-porzjon tat-taxxa, b'mod partikolari għall-ħaddiema b'pagi baxxi mingħajr ma jfixklu t-tranżizzjoni lejn impjiegi b'pagi ogħla u bidla 'l bogħod minn tassazzjoni tax-xogħol għal taxxi ambjentali.

- Jiżguraw ambjenti tax-xogħol ħielsa mill-periklu, sikuri u adattati sewwa.

- Jippromwovu n-negozjar kollettiv u d-djalogu soċjali, flimkien mal-involviment f'waqtu u sinifikanti tas-sħab soċjali fit-tfassil ta' politika rilevanti fil-livell tal-UE u dak nazzjonali, inkluż b'rabta mal-implimentazzjoni tal-pjanijiet ta' rkupru u reżiljenza tal-Istati Membri u fil-kuntest tas-Semestru Ewropew.

- Itejbu l-prospetti tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ – inkluż permezz ta' edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali inklużivi u ta' kwalità u edukazzjoni terzjarja; appoġġ immirat għas-servizzi tal-impjiegi (li jinkludi mentoraġġ, gwida u konsulenza); u apprendistati u traineeships ta' kwalità, f'konformità mal-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa.

- Jiżguraw in-nondiskriminazzjoni, jippromwovu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, itejbu l-integrazzjoni tal-ġeneri u jsaħħu l-parteċipazzjoni tan-nisa u ta' gruppi żvantaġġati fis-suq tax-xogħol, billi jrawmu opportunitajiet indaqs u progressjoni tal-karriera, jiżguraw it-trasparenza fl-istrutturi tal-pagi, u jippromwovu r-rikonċiljazzjoni tax-xogħol, tal-familja u tal-ħajja privata – inkluż permezz tal-aċċess għal kura ta' kwalità affordabbli (edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal, u kura fit-tul), u liv relatat mal-familja u arranġamenti tax-xogħol flessibbli għall-ġenituri u għal persuni oħrajn li jindukraw b'mod informali, f'konformità mal-Istrateġija Ewropea għall-Kura.
- Irawmu opportunitajiet indaqs għat-tfal biex jindirizzaw il-livelli għoljin ta' faqar fost it-tfal u jagħmlu l-aħjar użu mir-riżorsi nazzjonali u tal-UE. Iħaffu l-implimentazzjoni tal-Garanzija Ewropea għat-Tfal, inkluż billi jipprovdu edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal affordabbli u ta' kwalità tajba u jtejbu l-eżiti tal-apprendiment billi jindirizzaw it-tluq bikri mill-iskola u n-nuqqas ta' għalliema. Jappoġġaw l-aċċess għall-edukazzjoni tat-tfal minn gruppi żvantaġġati u żoni remoti u jippromwovu t-taħriġ fil-livelli kollha ta' kwalifiki.
- Jagħtu spinta lill-kompetenzi diġitali tal-istudenti u tal-adulti ta' kull età u jkabbru l-ammont ta' talent diġitali fis-suq tax-xogħol billi jiżviluppaw ekosistemi diġitali tal-edukazzjoni u tat-taħriġ appoġġati minn fatturi abilitanti ewlenin bħall-konnettività b'veloċità għolja għall-iskejjel, u tagħmir u taħriġ tal-għalliema; u jappoġġaw lill-istituzzjonijiet b'għarfien espert dwar id-diġitalizzazzjoni b'enfasi speċjali fuq l-inklużjoni u fuq it-tnaqqis tad-distakk diġitali.
- Jiżguraw protezzjoni soċjali adegwata u sostenibbli għal kulħadd, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-Aċċess għall-Protezzjoni Soċjali; itejbu l-protezzjoni ta' dawk li ma humiex koperti biżżejjed, bħall-ħaddiema f'forom ta' impjieg mhux standard, inkluż ix-xogħol fuq il-pjattaformi, u dawk li jaħdmu għal rashom; itejbu l-adegwatezza tal-benefiċċji, it-trasferibbiltà tad-drittijiet u l-aċċess għal servizzi ta' kwalità, filwaqt li jissalvagwardjaw is-sostenibbiltà tal-finanzi pubbliċi; u jappoġġaw b'mod effettiv l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' dawk li jistgħu jaħdmu.
- Jiżviluppaw u jsaħħu skemi ta' introjtu minimu li jipprovdu appoġġ adegwat u jsegwu approċċ ta' inklużjoni attiva, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inklużjoni attiva; u jrawmu l-aċċess għal servizzi essenzjali, inkluża l-enerġija, speċjalment għal unitajiet domestiċi b'introjtu baxx u vulnerabbli.

- Jivvalutaw l-impatti distribuzzjonali tar-riformi u tal-investimenti fuq l-introjtu ta' diversi gruppi fil-popolazzjoni kollha, f'konformità mal-Komunikazzjoni dwar valutazzjoni aħjar tal-impatt distribuzzjonali tal-politiki tal-Istati Membri.

- Jipprovdu lit-tfal kollha f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali aċċess liberu u effettiv għall-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, u l-edukazzjoni u l-attivitajiet ibbażati fl-iskola; kif ukoll aċċess effettiv għal nutrizzjoni tajba għas-saħħa u akkomodazzjoni adegwata; f'konformità mal-Garanzija Ewropea għat-Tfal u l-pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali relatati.

- Jindirizzaw il-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar bħala l-aktar forma estrema ta' faqar; jippromwovu r-rinnovazzjoni tal-akkomodazzjoni residenzjali u soċjali u s-servizzi soċjali integrati; jappoġġaw l-aċċess għal akkomodazzjoni ta' kwalità u affordabbli, akkomodazzjoni soċjali jew assistenza għall-akkomodazzjoni, fejn xieraq.

- Jinvestu fil-kapaċità tas-sistema tal-kura tas-saħħa, inkluż fir-rigward tal-prevenzjoni u s-servizzi tal-kura primarja, kif ukoll il-kapaċità tas-saħħa pubblika, il-koordinazzjoni tal-kura, il-persunal tal-kura tas-saħħa u s-saħħa elettronika; inaqqsu l-pagamenti mill-but, fejn rilevanti; itejbu l-kopertura tal-kura tas-saħħa; u jippromwovu kundizzjonijiet tax-xogħol aħjar kif ukoll titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema tas-saħħa.

- Isaħħu l-provvista ta' servizzi ta' kura fit-tul ta' kwalità, affordabbli u sostenibbli, f'konformità mal-Istrateġija Ewropea għall-Kura.

- Jiżguraw sistemi tal-pensjonijiet inklużivi u sostenibbli li jippermettu introjtu adegwat fix-xjuħija u ġustizzja interġenerazzjonali.

Il-finanzjament tal-UE, inkluż permezz tal-FSE+, il-FEŻR, il-JTF, it-TSI u l-RRF għal investimenti u riformi eliġibbli, jappoġġa lill-Istati Membri biex iżidu l-azzjoni politika f'dawn l-oqsma.

KAPITOLU 1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET SOĊJALI U TAS-SUQ TAX-XOGĦOL, IL-PROGRESS FIL-MIRI GĦALL-2030 U SEJBIET ORIZZONTALI EWLENIN DWAR IL-KONVERĠENZA SOĊJALI

1.1 Xejriet ewlenin tas-suq tax-xogħol

Fl-isfond tar-rikorrenza ta' wara l-COVID, it-tkabbir fl-impjiegi fl-UE baqa' sod fl-2023, għalkemm b'differenzi sinifikanti bejn is-setturi. Fit-tieni trimestru tal-2023, l-għadd totali ta' persuni f'impjieg laħaq 216,1-il miljun, li huwa 6,2 miljuni ogħla mill-ogħla livell tar-raba' trimestru tal-2019[42]. Fl-istess trimestru, ir-rata ta' impjieg (20-64) kienet ta' 75,4 %, jiġifieri 2,5 pps ogħla mill-ogħla livelli ta' qabel il-pandemija (tar-raba' trimestru tal-2019). Fuq bażi annwali, ir-rata ta' impjieg kienet ta' 74,6 % fl-2022 (1,9 pps ogħla mill-valur tal-2019). Dawn l-iżviluppi pożittivi fuq l-impjiegi kienu akkumpanjati minn rata ta' attività miżjuda (15-64) li laħqet 74,5 % fl-2022, u rata ta' qgħad (15-74) li naqset għal 6,2 % fl-istess sena. Madankollu, ġew osservati differenzi bejn is-setturi f'termini ta' tkabbir fl-impjiegi. Il-kriżi tal-enerġija naqqset it-tkabbir fl-impjiegi f'setturi intensivi ħafna fl-enerġija[43]. Għall-kuntrarju, is-settur tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) ra l-ogħla tkabbir fl-impjiegi, b'żieda ta' 16,9 % bejn ir-raba' trimestru tal-2019 u t-tieni trimestru tal-2023, fejn żdiedu aktar minn miljun impjieg. L-impjiegi fis-settur tal-kostruzzjoni żdiedu b'6,6 %, filwaqt li fis-settur tal-manifattura intensiv fl-enerġija għadhom ma rkuprawx għal-livelli ta' qabel il-kriżi. L-impjiegi fl-agrikoltura naqsu b'4,3 %, f'konformità max-xejra fit-tul tagħha. B'mod ġenerali, it-tkabbir fl-impjiegi huwa mbassar għal 1 % fl-2023 u 0,4 % kemm fl-2024 kif ukoll fl-2025, rispettivament[44].

42 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [namq_10_a10_e], [lfsi_emp_q], [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a].

43 Il-Kummissjoni Ewropea, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

44 Il-Kummissjoni Ewropea, European Economic Forecast, Autumn 2023, Dokument Istituzzjonali 258, 2023.

Is-sigħat totali maħduma u l-assenzi mix-xogħol qed jerġgħu lura għax-xejriet fit-tul tagħhom. L-għadd ta' sigħat maħduma fl-UE rkupra b'mod kostanti mill-aktar valur baxx tiegħu ta' 72,6 biljun fit-tieni trimestru tal-2020 għal 86,7 biljun fit-tieni trimestru tal-2023[45]. Fl-isfond ta' impjieg ogħla, l-għadd ta' sigħat maħduma għal kull ħaddiem qed jerġa' lura għax-xejra tiegħu ta' tnaqqis fit-tul (ara t-taqsima 2.1.1). L-assenzi trimestrali reġgħu wkoll lura għal-livelli medji fit-tul tagħhom, b'9,5 % tal-impjegati assenti mix-xogħol fit-tieni trimestru tal-2023. Il-ħeffa ta' dawn l-aġġustamenti mill-ġdid tenfasizza r-rwol importanti li kellhom il-miżuri tas-suq tax-xogħol nazzjonali u fl-UE kollha fil-kuntest tal-kriżi tal-COVID-19, li jippermettu lid-ditti jżommu l-kapital uman u jgħinu lil dawk li jaħdmu għal rashom jerġgħu jibdew gradwalment l-attivitajiet tagħhom wara t-tneħħija tal-miżuri ta' konteniment (ara t-Taqsima 2.1). L-aħħar rapport biannwali dwar l-implimentazzjoni ta' SURE jindika li tali strumenti tal-UE appoġġaw madwar 31,5 miljun persuna u 2,5 miljun ditta fl-ogħla livell tiegħu fl-2020[46].

It-tkabbir fil-pagi nominali fl-UE kien sod fl-2022, filwaqt li l-pagi naqsu bħala medja f'termini reali. Il-kumpens nominali għal kull impjegat żdied fl-Istati Membri kollha, b'rata medja ta' tkabbir tal-UE ta' 4,8 %, meta mqabbla ma' madwar 1,9 % fil-perjodu ta' qabel il-pandemija 2013-19. Madankollu, dawn iż-żidiet nominali fil-biċċa l-kbira ġew megħluba mill-inflazzjoni, li rriżultaw fi tnaqqis sinifikanti fil-pagi reali ta' 3,7 % fl-2022, b'impatt fuq il-kapaċità tal-akkwist, speċjalment tal-ħaddiema b'paga baxxa, li għandhom it-tendenza li jonfqu proporzjon ogħla tal-introjtu tagħhom fuq oġġetti li huma soġġetti għal inflazzjoni għolja bħall-ikel (ara t-taqsima 2.1)[47]. Il-pagi nominali huma mistennija li jaċċelleraw fl-2023[48].

---

45 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [namq_10_a10_e], [lfsi_abt_q].

46 Il-Kummissjoni Ewropea, *Rapport dwar l-istrument Ewropew għal Appoġġ Temporanju biex jittaffew ir-Riskji ta' Qgħad f'Emerġenza (SURE) wara t-tifqigħa tal-COVID-19 skont l-Artikolu 14 tar-Regolament tal-Kunsill (UE) 2020/672 SURE wara l-estinzjoni tiegħu: l-aħħar rapport biannwali* (COM(2023) 291 final).

47 Eurofound, *Minimum wages in 2023: Annual review, Minimum wages in the EU series*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, 2023 u l-Kummissjoni Ewropea, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2023*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

48 Kummissjoni Ewropea, *Tbassir Ekonomiku Ewropew, Ħarifa 2023*, Dokument Istituzzjonali 258, Novembru 2023.

In-nuqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet għadu għoli fis-setturi u fil-livelli ta' ħiliet. Ir-rata ta' postijiet tax-xogħol vakanti fl-industrija, fil-kostruzzjoni u fis-servizzi bdiet tonqos bil-mod ħafna mill-ogħla livell ta' ħin tagħha ta' 3 % fl-UE fit-tieni trimestru tal-2022, għal 2,7 % fit-tieni trimestru tal-2023, parzjalment minħabba t-tnaqqis fl-attività ekonomika. Madankollu, għadha ferm ogħla mill-medja ta' qabel il-pandemija ta' 1,7 % għall-perjodu 2013-19. In-nuqqasijiet huma partikolarment sinifikanti f'setturi bħall-kura tas-saħħa, il-kostruzzjoni, kif ukoll fl-iSTEM (u b'mod partikolari l-ICT) u f'impjiegi oħrajn ta' servizzi (ara t-Taqsimiet 2.1 u 2.2)[49]. 'Il quddiem, in-nuqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet jista' jkun mistenni li jiġi affettwat minn bidliet fil-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol, relatati wkoll mat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, u t-tnaqqis ipproġettat fil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol[50].

Filwaqt li r-rati tal-impjieg żdiedu kemm għan-nisa kif ukoll għaż-żgħażagħ u għall-persuni akbar fl-età, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha konsiderevoli, l-istess bħas-sehem ta' żgħażagħ la fl-impjieg, u lanqas fl-edukazzjoni u t-taħriġ (NEETs). Ir-rata ta' attività (15-64) tan-nisa kompliet ix-xejra 'l fuq fit-tul kostanti tagħha (+10 pps matul l-aħħar żewġ deċennji), filwaqt li laħqet 70,3 % fit-tieni trimestru tal-2023 u naqqset gradwalment id-differenza fir-rati ta' attività bejn l-irġiel u n-nisa għal 9,5 pps[51]. Fl-istess ħin, ir-rata ta' impjieg tan-nisa (20-64) żdiedet għal 69,3 % fl-2022, aktar minn 2 pps ogħla mill-valur tagħha fl-2019 (ara l-Illustrazzjoni 1.1.1). Madankollu, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha sinifikanti fl-UE, għal 10,3 pps fit-tieni trimestru tal-2023 (ara t-Taqsima 2.2). Fir-rigward taż-żgħażagħ, ir-rata ta' impjieg tagħhom (15-24) laħqet 34,7 % fl-2022, fejn qabżet ukoll il-livell tagħha ta' qabel il-pandemija (ta' 33,5 % fl-2019) (ara l-Illustrazzjoni 1.1.1). Madankollu, minkejja titjib sinifikanti kontinwu, mit-tieni trimestru tal-2023, 11,1 % taż-żgħażagħ (15-29) kienu NEET, li jikkorrespondu għal madwar 8 miljuni. Min-naħa l-oħra, l-impjieg tal-persuni akbar fl-età (55-64) żdied bi 3,7 % fl-2022, fejn laħaq 62,3 % (ara l-Illustrazzjoni 1.1.1). Ġie rreġistrat tkabbir qawwi fir-rata ta' attività tal-persuni akbar fl-età, li qabżet dik tal-gruppi ta' etajiet l-oħrajn kollha matul l-aħħar żewġ deċennji (ara t-Taqsima 2.2)[52].

---

49 L-Eurostat [ei_lmjv_q_r2]

50 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

51 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [lfsq_argan], [lfsi_emp_q], [lfsi_neet_q], [lfsi_emp_a].

52 *Drivers of rising labour force participation – the role of pension reforms*, il-Bulletin Ekonomiku tal-BĊE, 5/2020.

Filwaqt li l-impjiegi żdiedu għal-livelli kollha ta' ħiliet fl-2022, id-distakk bejn dawk b'livell baxx ta' ħiliet u dawk b'livell għoli ta' ħiliet għadu wiesa' fl-UE. Ir-rata ta' impjieg tal-persuni li għandhom bejn 25 u 64 sena qabżet l-ogħla livelli ta' qabel il-pandemija fl-2022, għal-livelli edukattivi kollha[53]. Madankollu, bi tkabbir annwali fl-impjiegi ta' 2,8 %, il-ħaddiema b'livell għoli ta' ħiliet raw l-aktar żieda qawwija fl-2022, u laħqu rata ta' 87,4 % (minn 86,2 % fl-2019; ara l-Illustrazzjoni 1.1.1). It-tkabbir fl-impjiegi kien ferm aktar baxx għal dawk b'livell baxx u medju ta' ħiliet, ta' 1,6 % u 1 %, u laħaq rati ta' impjieg ta' 57,6 % u 77,4 % rispettivament fl-2022. B'mod ġenerali, id-differenza bejn ir-rati ta' impjieg ta' dawk b'livell baxx ta' ħiliet u dawk b'livell għoli ta' ħiliet baqgħet għolja għal 29,8 pps fl-2022 (ara t-taqsima 2.2).

Illustrazzjoni 1.1.1: L-impjiegi komplew jikbru, b'dinamika aktar b'saħħitha fost iż-żgħażagħ, in-nisa u dawk b'livell għoli ta' ħiliet, iżda d-differenzi bejn il-gruppi għadhom konsiderevoli

Ir-rati ta' impjieg fl-EU-27 skont il-ġeneru, il-grupp ta' età, il-livell edukattiv u l-post tat-twelid (%)

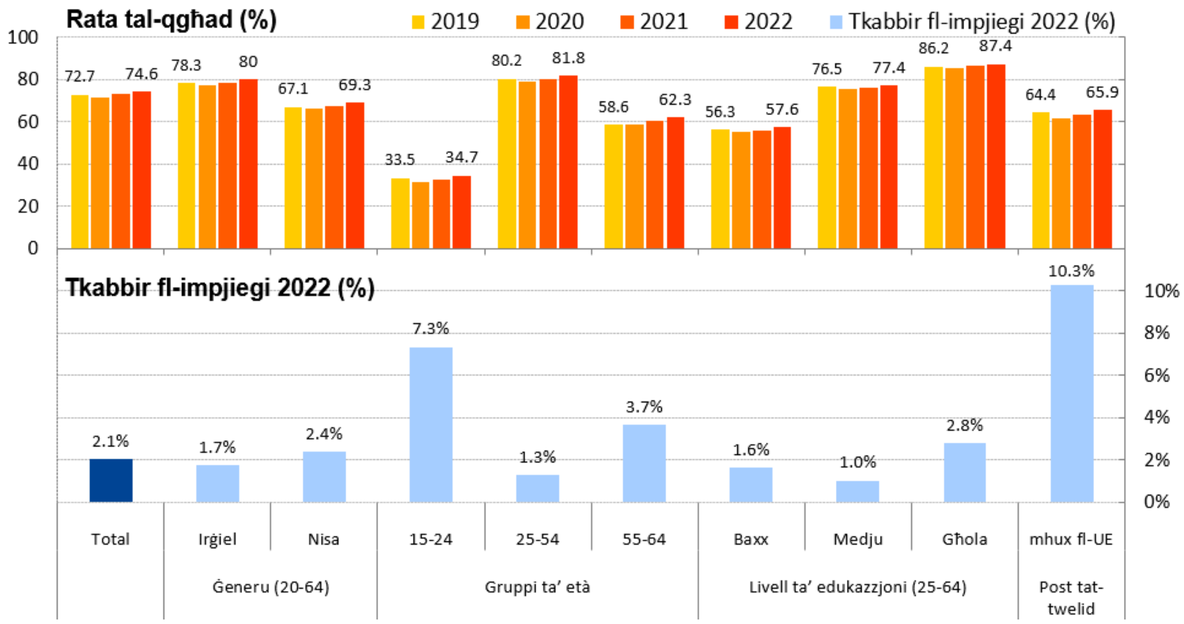

-

Nota: Data aġġustata staġjonalment, mhux aġġustata kalendarjament.
Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [lfsa_ergaed], [lfsa_egaed].

[53] Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [lfsa_ergaed], [lfsq_ergaed].

Minkejja t-titjib, in-nies li twieldu barra mill-UE għadhom jiffaċċjaw ostakli sinifikanti għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol meta mqabbla ma' dawk li twieldu fl-UE. Ir-rata ta' impjieg (20-64) ta' persuni li twieldu barra mill-UE reġgħet żdiedet għal 65,9 % fl-2022 (minħabba żieda ta' 10,3 % fl-impjiegi fl-2022), għalkemm għadha 9,8 pps taħt dik ta' dawk li twieldu fl-UE[54]. Ir-rata ta' qgħad tagħhom (15-74) naqset b'mod sinifikanti matul l-aħħar deċennju, fejn laħqet 11,4 % fl-2022. L-ostakli li jiffaċċjaw fir-rigward tal-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol jinkludu, fost l-oħrajn, in-nuqqas ta' rikonoxximent ta' kwalifiki formali u ostakli lingwistiċi[55]. Dan tal-aħħar kien l-akbar ostaklu wkoll fil-każ speċifiku ta' persuni li qed jaħarbu mill-gwerra fl-Ukrajna[56]. Minn madwar 4,2 miljuni li bħalissa huma rreġistrati fl-UE skont id-Direttiva dwar il-protezzjoni temporanja sa Awwissu 2023, madwar 60 % kienu fl-età tax-xogħol (18-64) u madwar 33 % minnhom huma stmati li sabu impjieg sa issa[57].

1.2 Xejriet soċjali ewlenin

Wara tnaqqis fl-2022, l-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) żdied fil-livell tal-UE fl-ewwel trimestru u fit-tieni trimestru tal-2023. Filwaqt li l-introjtu reali tal-unitajiet domestiċi żdied l-aktar fl-UE bejn l-2020 u l-2021, it-tkabbir tagħhom tnaqqas bejn it-tieni trimestru tal-2021 u t-tieni trimestru tal-2022 bit-tneħħija gradwali tal-miżuri ta' appoġġ relatati mal-COVID-19. Il-GDHI naqas fit-tielet trimestru u fir-raba' trimestru tal-2022, l-aktar minħabba l-impatt negattiv tal-inflazzjoni fuq il-pagi reali. L-istabbilizzazzjoni gradwali tal-pagi u t-trasferimenti soċjali ssarrfet f'żieda żgħira fl-introjtu tal-unitajiet domestiċi fl-ewwel trimestru u fit-tieni trimestru tal-2023, li rat ukoll kontribuzzjoni pożittiva mit-taxxi. Dawn iż-żidiet medji fl-introjtu reali jaħbu differenzi konsiderevoli fil-livelli ta' introjtu, b'impatt ogħla mill-medja ta' inflazzjoni (ewlenija) li għadha għolja fuq unitajiet domestiċi b'introjtu baxx u xi unitajiet domestiċi b'introjtu medju li jiddedikaw ishma ogħla mill-basktijiet tal-infiq tagħhom għall-ikel.

---

54 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [lfsa_ergacob], [lfsa_argacob], [lfsa_urgacob].
55 L-Eurostat, Stħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, Modulu 2021.
56 Eurofound, *Barriers to employment of displaced Ukrainians*, 2023.
57 Il-Kummissjoni Ewropea, European Economic Economic Forecast, Autumn 2023, Dokument Istituzzjonali 258, Novembru 2023.

Illustrazzjoni 1.2.1: Tkabbir fl-introjtu reali aggregat tal-unitajiet domestiċi

Tkabbir fl-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) u l-komponenti ewlenin tiegħu u t-tkabbir tal-PDG reali, (rati ta' tkabbir trimestrali sena wara sena tal-UE-27)

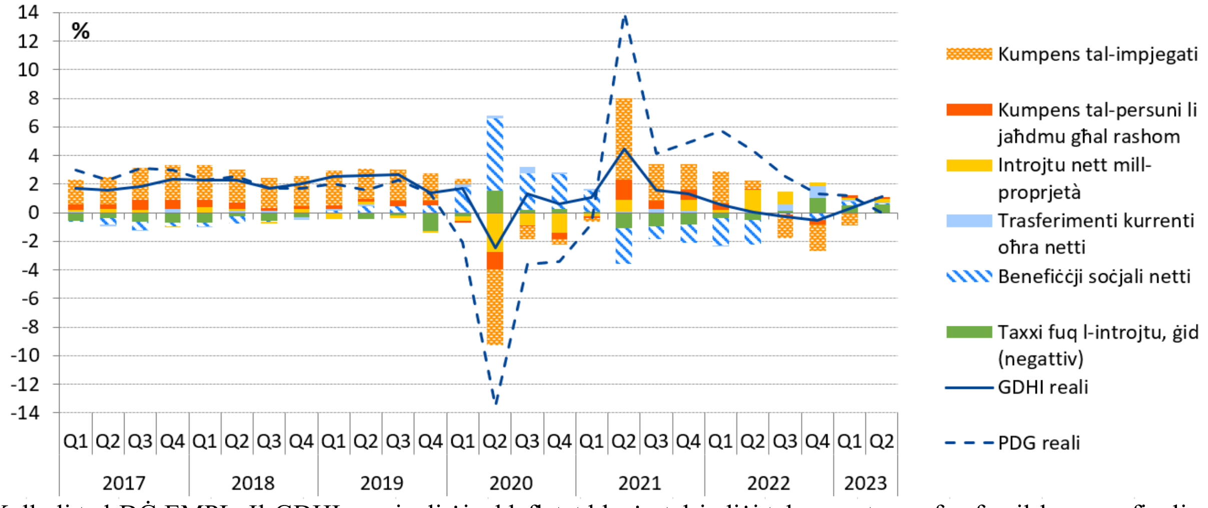

Noti: Kalkoli tad-DĠ EMPL. Il-GDHI nominali ġie ddeflatat bl-użu tal-indiċi tal-prezz tan-nefqa fuq il-konsum finali tal-unitajiet domestiċi. It-tkabbir reali tal-GDHI għall-UE huwa stmat bħala medja ponderata tal-valuri tal-Istati Membri għal dawk b'data trimestrali disponibbli bbażata fuq l-ESA2010 (b'mod ġenerali 95 % tal-GDHI tal-UE).
Sors: l-Eurostat, Kontijiet Nazzjonali [nasq_10_nf_tr] u [namq_10_gdp]. Mhux aġġustat skont l-istaġun.

L-inugwaljanza fl-introjtu naqset fl-UE minkejja l-pandemija tal-COVID-19 kif ukoll l-għoli tal-ħajja. Fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), il-proporzjon tas-sehem kwintil tal-introjtu (S80/S20) naqas għal 4.74, minn 4.99 fl-2021 (abbażi tal-introjtu tal-2020), u huwa mistenni li jibqa' stabbli s-sena d-dieħla (abbażi tal-introjtu tal-2022)[58]. Dan huwa riżultat tar-reazzjonijiet ta' politika deċiżivi meħuda fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri biex jiġu indirizzati u evitati l-konsegwenzi soċjali negattivi tal-pandemija, kif ukoll aktar tard sabiex l-introjtu jiġi protett miż-żieda qawwija fil-prezzijiet tal-enerġija u minn pressjonijiet inflazzjonarji usa' li segwew. Bl-inflazzjoni jkollha impatt tipikament rigressiv fuq l-introjtu, minħabba li l-unitajiet domestiċi b'introjtu aktar baxx jonfqu relattivament aktar fuq affarijiet essenzjali bħall-enerġija u l-ikel, il-miżuri ta' appoġġ għall-introjtu u l-aġġustamenti fil-benefiċċji soċjali u t-taxxi fl-Istati Membri, meta mmirati lejn dawk vulnerabbli, ikkontribwew biex jipprevjenu l-inugwaljanzi fl-introjtu (kif ukoll ir-riskji tal-faqar) milli jiżdiedu.

58 L-Eurostat [tessi180] u Flash estimates experimental results li jirreferu għas-sena tal-introjtu 2022.

Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali fl-UE baqa' ġeneralment stabbli. Fl-2022, ir-rata tal-persuni fir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) kienet ta' 21,6 % fl-Unjoni (meta mqabbla ma' 21,7 % fl-2021 u 21,6 % fl-2020). Din l-istabbiltà wiesgħa fl-aħħar 3 snin ikkaratterizzata mill-pandemija, mill-gwerra tal-aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, kif ukoll mill-kostijiet għoljin tal-enerġija u l-għoli tal-ħajja, tiġi wara tnaqqis ġenerali fl-għadd ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali matul l-aħħar deċennju. Din l-istabbiltà reċenti hija notevoli meta mqabbla maż-żieda qawwija wara l-kriżi ekonomika u finanzjarja tal-2008-09[59]. Filwaqt li tirrifletti din l-istabbiltà ġenerali fl-AROPE, it-tliet subkomponenti tagħha wrew ukoll stabbiltà wiesgħa fil-livell aggregat għall-2022[60]. Ir-rata tal-persuni fir-riskju ta' faqar (AROP) naqset b'0,3 pps, u kienet ta' 16,5 % (abbażi tal-introjtu tal-2021). Barra minn hekk, l-istimi rapidi tal-Eurostat li jirreferu għall-introjtu tal-2022 fl-UE jkomplu jindikaw l-istabbiltà ġenerali fir-rata tal-AROP. Għall-kuntrarju, is-sehem ta' persuni li jesperjenzaw privazzjoni materjali u soċjali estrema żdied b'0,4 pps fl-2022, fejn kien ta' 6,7 %. Fl-aħħar nett, bħala konsegwenza tal-iżviluppi pożittivi fis-suq tax-xogħol, is-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg naqas b'0,7 pps għal 8,3 % fl-2022 (abbażi tal-attività tal-2021) (ara t-Taqsima 2.4).

Is-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali żdied bi ftit fl-UE fl-2022 u kien ogħla milli fil-popolazzjoni totali. Fl-2022, is-sehem żdied b'0,3 pps għal 24,7 % (vs 21,6 % għall-popolazzjoni totali)[61]. Filwaqt li għadu taħt il-livell tiegħu tal-2015 (ta' 27,4 %), is-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali rreġistra żidiet marġinali iżda kostanti fl-UE mill-2020. Ir-rata ta' riskju ta' faqar baqgħet ġeneralment stabbli (-0,2 pps) fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021) għal 19,3 %, filwaqt li s-sehem tat-tfal fi privazzjoni materjali u soċjali estrema żdied b'0,9 pps u laħaq 8,4 %. Fl-aħħar nett, is-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi-) mingħajr impjieg naqas b'0,7 pps, għal 7,6 % fl-2022 (abbażi tal-attività tal-2021).

---

59 L-Eurostat [ilc_pecs01]. Għall-fini tal-monitoraġġ tal-evoluzzjonijiet fl-UE fuq medda ta' żmien itwal, inkluż għall-monitoraġġ tal-mira tal-UE għall-2030 dwar it-tnaqqis tal-faqar, l-Eurostat elabora serje mingħajr interruzzjoni biex jikkunsidra l-interruzzjoni maġġuri fid-data ta' DE fl-2020. Is-serje mingħajr interruzzjoni tinkludi l-valuri stmati għall-2019 għal DE u għall-EU-27 u tiġi ppubblikata separatament (ara l-link ta' hawn fuq).

60 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430].

61 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [tepsr_lm412], [tepsr_spi110], [tepsr_spi120], [tepsr_spi130].

Il-faqar fost dawk li jaħdmu reġa' beda x-xejra 'l isfel tiegħu wara żieda żgħira fl-2021, iżda għadu sfida. Is-sehem ta' persuni f'impjieg waqt li jinsabu f'riskju ta' faqar fl-UE naqas b'0,4 pps għal 8,5 % fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), ftit inqas minn 10 snin ilu (8,9 % fl-2012)[62]. Gruppi speċifiċi ta' ħaddiema jibqgħu f'riskju aktar minn oħrajn. Dawn jinkludu speċjalment dawk b'livell baxx ta' edukazzjoni (18,4 %), il-ħaddiema part-timers (13,5 %), il-persuni b'kuntratti temporanji (12,2 %), il-persuni li twieldu barra mill-UE (20 %) u ċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi (24,3 %).

Is-sehem ta' persuni akbar fl-età (65+) f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali kompla x-xejra 'l fuq tiegħu mill-2015. Dan is-sehem, li żdied b'0,7 pps mill-2021, kien ta' 20,2 % fl-UE fl-2022[63]. Filwaqt li hija stabbli għall-popolazzjoni totali, ir-rata ta' riskju ta' faqar (AROP) fost il-popolazzjoni akbar fl-età (b'referenza għall-introjtu tal-2021) żdiedet bi ftit, għal 17,3 % fl-2022. Minflok, is-sehem ta' persuni akbar fl-età fi privazzjoni materjali u soċjali estrema baqa' ġeneralment stabbli, ta' 5,5 % fl-2022.

Il-gruppi vulnerabbli tal-popolazzjoni għandhom it-tendenza li jkollhom riskji ferm ogħla ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali mill-popolazzjoni ġenerali. Minkejja tnaqqis żgħir fl-2022, ir-rata tal-AROPE baqgħet għolja ħafna għall-persuni b'diżabbiltà (28,8 %) u għall-persuni li twieldu barra mill-UE (39,8 %), meta mqabbla mal-popolazzjoni totali (21,6 %)[64]. Ir-Rom għandhom ukoll it-tendenza li jesperjenzaw riskji ta' faqar ħafna ogħla[65] (ara t-taqsima 2.4).

---

62 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [tesov110], [ilc_iw04], [ilc_iw07], [ilc_iw05], [ilc_iw16], [ilc_iw15].

63 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [tepsr_lm411], [ilc_li02], [ilc_mdsd11].

64 Data tal-Eurostat użata f'dan il-paragrafu: [hlth_dpe010], [ilc_peps06n], [ilc_peps01n].

65 FRA Istħarriġ tal-2021 dwar ir-Rom.

1.3 Progress fil-miri nazzjonali u tal-UE ewlenin għall-2030

Il-miri tal-impjiegi, il-ħiliet u t-tnaqqis tal-faqar qed jixprunaw l-azzjonijiet ta' politika fl-oqsma ta' politika rilevanti fil-livell tal-UE u fl-Istati Membri. It-tliet miri ewlenin tal-UE għall-2030 huma kif ġej: i) rata ta' impjieg ta' mill-inqas 78 % tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol; ii) rata ta' parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti ta' mill-inqas 60 % kull sena; u iii) tnaqqis ta' mill-inqas 15-il miljun fl-għadd ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) meta mqabbel mal-2019, li minnhom mill-inqas 5 miljuni għandhom ikunu tfal[66]. Dawn il-miri ewlenin tal-UE tressqu mill-Kummissjoni Ewropea f'Marzu 2021, bħala parti mill-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru. L-Istati Membri laqgħuhom fis-Summit Soċjali ta' Porto f'Mejju 2021, kif għamel il-Kunsill Ewropew fil-konklużjonijiet tiegħu ta' Ġunju 2021[67]. Wara diskussjonijiet bilaterali mas-servizzi tal-Kummissjoni u diskussjonijiet multilaterali fil-Kumitati għall-Impjiegi u l-Protezzjoni Soċjali, l-Istati Membri kollha ressqu l-miri nazzjonali tagħhom fit-tliet oqsma. Dawn ġew diskussi mill-Kunsill EPSCO f'Ġunju 2022 (ara l-Anness 1). Il-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru pprovda wkoll miri komplementari fil-livell tal-UE dwar it-tnaqqis tad-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, iż-żieda fil-forniment ta' edukazzjoni u kura formali bikrija tat-tfal, it-tnaqqis ta' żgħażagħ NEETs, iż-żieda fis-sehem ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, u t-tnaqqis tat-tluq bikri mill-edukazzjoni u t-taħriġ. Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri stabbilew aktar miri nazzjonali komplementari f'dawn l-oqsma u/jew f'oħrajn addizzjonali, kif meqjus meħtieġ biex jiġi żgurat progress fit-tliet miri ewlenin minħabba l-kuntesti speċifiċi għall-pajjiż. Din it-taqsima timmonitorja l-progress li sar sa issa lejn it-tliet miri ewlenin u nazzjonali tal-UE sal-2030.

It-tkabbir sod fl-impjiegi bħala medja matul l-aħħar sentejn poġġa lill-UE fit-triq it-tajba lejn il-mira ewlenija tagħha tar-rata tal-impjiegi sal-2030. Wara li żdiedet għal 74,6 % fl-2022, ir-rata tal-impjieg tal-UE jkollha tiżdied bi 3,4 pps oħrajn sal-2030 sabiex tintlaħaq il-mira ta' 78 %. Dan jikkorrispondi għal tkabbir annwali medju fl-impjiegi ta' 0,5 %, li jqis ukoll il-projezzjonijiet demografiċi mill-Eurostat (ara l-Illustrazzjoni 1.3.1), u jitqabbel ma' rata ta' tkabbir annwali medja ta' 1,1 % irreġistrata matul il-perjodu ta' qabel il-COVID 2013-19. Anki wara li jitqies li rati ta' tkabbir aktar bil-mod jistgħu jibdew f'livelli ogħla tal-bidu, dan jissuġġerixxi li l-Unjoni tinsab fit-triq it-tajba lejn il-mira tagħha tar-rata ta' impjieg għall-2030.

---

66 Ara: Kummissjoni Ewropea, *Pjan ta' azzjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

67 Ara d-Dikjarazzjoni ta' Porto u l-Konklużjonijiet tal-Kunsill tal-24-25 ta' Ġunju 2021, online.

Sal-2022, l-Istati Membri kollha għamlu progress lejn il-miri nazzjonali tagħhom dwar l-impjiegi, fl-isfond tal-irkupru ta' wara l-COVID u l-iżviluppi tajbin fis-suq tax-xogħol. L-Illustrazzjoni 1.3.2 turi li għall-pajjiżi kollha tal-UE, ir-rata ta' impjieg tal-2022 kienet ogħla mil-livell tal-2020, li timplika progress lejn il-miri nazzjonali stabbiliti tagħhom[68]. Għall-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri huma meħtieġa aktar sforzi sal-2030 biex jitnaqqsu d-diskrepanzi li fadal għall-miri nazzjonali, kif muri fl-Illustrazzjoni 1.3.2. Għall-kuntrarju, għal ħames pajjiżi, ir-rata ta' impjieg milħuqa fl-2022 diġà hija ogħla mill-mira nazzjonali rispettiva għall-2030. Dawn huma l-Estonja (+0,6 pps meta mqabbla mal-mira nazzjonali tagħha), in-Netherlands (+0,4 pps), is-Slovakkja u l-Iżvezja (it-tnejn +0,2 pps) u d-Danimarka (+0,1 pps), filwaqt li l-Irlanda tinsab preċiżament fil-mira tagħha għall-2030. Dawn il-pajjiżi kollha ħlief is-Slovakkja diġà għandhom rati ta' impjieg ogħla, u f'xi każijiet (in-Netherlands, l-Iżvezja u l-Estonja) ferm ogħla (madwar 4 pps jew aktar) mill-mira fil-livell tal-UE ta' 78 % fl-2030. Fost il-pajjiżi l-oħrajn kollha li għalihom għad hemm diskrepanza fl-2022 lejn il-miri nazzjonali tagħhom għall-2030, l-Italja (bi 8,2 pps għall-mira tagħha għall-2030) timmira għall-akbar żieda, segwita mill-Belġju (8,1 pps), minn Spanja (6,5 pps) u mir-Rumanija (6,2 pps). B'mod ġenerali, fl-2022, il-maġġoranza tal-Istati Membri kisbu tkabbir fl-impjiegi li kien ogħla mir-rata medja rispettiva ta' qabel il-pandemija (matul il-perjodu 2013-19)[69]. Madankollu, għal disgħa minnhom (is-Slovakkja, il-Portugall, iċ-Ċekja, l-Ungerija, Malta, il-Kroazja, il-Polonja, is-Slovenja u l-Lussemburgu), it-tkabbir fl-impjiegi fl-2022 xorta għadu lura mit-tkabbir medju korrispondenti ta' qabel il-kriżi (ara l-Illustrazzjoni 1.3.3).

---

[68] F'Ottubru 2022, il-Grupp ta' Indikaturi tal-Kumitat tal-Impjiegi qabel fuq approċċ metodoloġiku għall-monitoraġġ tal-progress lejn il-miri nazzjonali dwar l-impjiegi fil-kuntest tas-Semestru Ewropew. Din it-taqsima tħejjiet abbażi tal-metodoloġija miftiehma. Ara r-Rapport Annwali dwar il-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023 tal-Kumitat tal-Impjiegi u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023.

[69] Minħabba t-tnaqqis fil-popolazzjoni, jinstab li l-maġġoranza tal-Istati Membri jeħtieġu tkabbir minimu annwali fl-impjiegi aktar baxx milli fil-perjodu ta' qabel il-kriżi biex jilħqu l-miri nazzjonali tagħhom. Ara r-Rapport Annwali dwar il-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi2023 tal-Kumitat tal-Impjiegi.

Barra minn hekk, għall-Italja, il-Belġju u Franza, it-tkabbir annwali minimu stmat fl-impjiegi meħtieġ biex jintlaħqu l-miri nazzjonali tagħhom għall-2030 huwa ogħla mit-tkabbir korrispondenti ta' qabel il-kriżi[70]. F'għadd sinifikanti ta' Stati Membri, ir-rati ta' impjieg ta' dawk b'ħiliet baxxi għandhom l-akbar ambitu għal titjib, inkluż b'mod importanti permezz ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid, kif ukoll permezz ta' miżuri ta' edukazzjoni u taħriġ li jilqgħu għall-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol[71]. Hemm ukoll biżżejjed lok għal titjib b'rabta mar-rata ta' impjieg tan-nisa anzjani (55-64) u taż-żgħażagħ (20-29) f'għadd ġmielu ta' Stati Membri.

Illustrazzjoni 1.3.1: Ir-rata tal-impjiegi tal-UE żdiedet b'mod sinifikanti wara l-kriżi tal-COVID-19

Ir-rata ta' impjieg fl-EU-27 u l-mira ewlenija relatata tal-UE għall-2030 (persuni fl-età ta' bejn 20 u 64 sena, % tal-popolazzjoni)

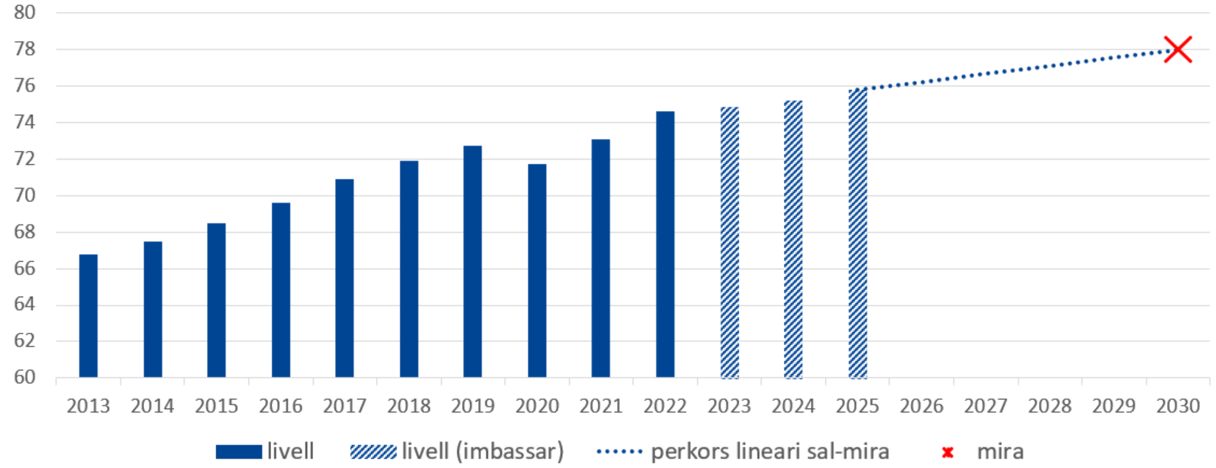

•

Nota: Il-valuri għall-2023, l-2024 u l-2025 huma bbażati fuq il-previżjonijiet tat-tkabbir fl-impjiegi tal-Kummissjoni mill-Ħarifa tal-2023, kif ukoll fuq it-tkabbir ipproġettat tal-popolazzjoni u tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol mill-projezzjonijiet tal-popolazzjoni tal-Eurostat tal-2023.
Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a]; tbassir tat-tkabbir fl-impjiegi, Tbassir tal-Kummissjoni tal-Ħarifa 2023; Eurostat population projections, Europop 2023.

---

70 Għal xi Stati Membri, tali tkabbir minimu meħtieġ fl-impjiegi huwa negattiv, u dan jirrifletti tnaqqis ipproġettat fil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol u/jew il-fatt li l-miri nazzjonali tagħhom diġà ntlaħqu.

71 F'Diċembru 2022, il-Grupp ta' Indikaturi tal-Kumitat tal-Impjiegi qabel fuq approċċ metodoloġiku biex juri l-potenzjal ta' gruppi speċifiċi tal-popolazzjoni fil-kuntest tal-monitoraġġ tal-progress lejn il-mira tal-impjiegi għall-2030. Din il-parti tar-rapport tirrifletti l-metodoloġija miftiehma. Ara r-Rapport Annwali dwar il-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023 tal-Kumitat tal-Impjiegi u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023.

Illustrazzjoni 1.3.2: Ir-rati ta' impjieg żdiedu fl-Istati Membri fl-2022, u b'hekk immarkaw progress lejn il-miri nazzjonali tagħhom

Ir-rata ta' impjieg (fl-2020 u fl-2022, persuni ta' bejn 20 u 64 sena, % tal-popolazzjoni) u l-miri nazzjonali relatati għall-2030

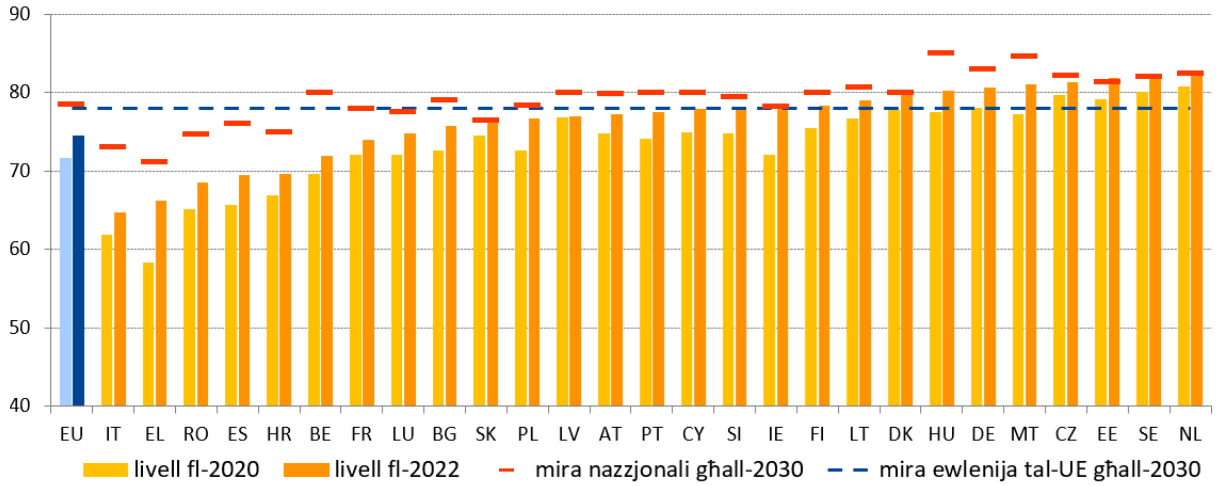

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a] u tabella dwar il-miri nazzjonali għall-2030 bħal fl-Anness 1.

Illustrazzjoni 1.3.3: Fi kważi l-Istati Membri kollha, it-tkabbir fl-impjiegi fl-2022 kien ogħla mill-bidla annwali minima meħtieġa biex tintlaħaq il-mira nazzjonali għall-2030

It-tkabbir fl-impjiegi fl-2022 meta mqabbel mat-tkabbir annwali medju fl-impjiegi matul il-perjodu 2013-19 u t-tkabbir annwali minimu fl-impjiegi meħtieġ biex tintlaħaq il-mira tar-rata nazzjonali tal-impjiegi għall-2030

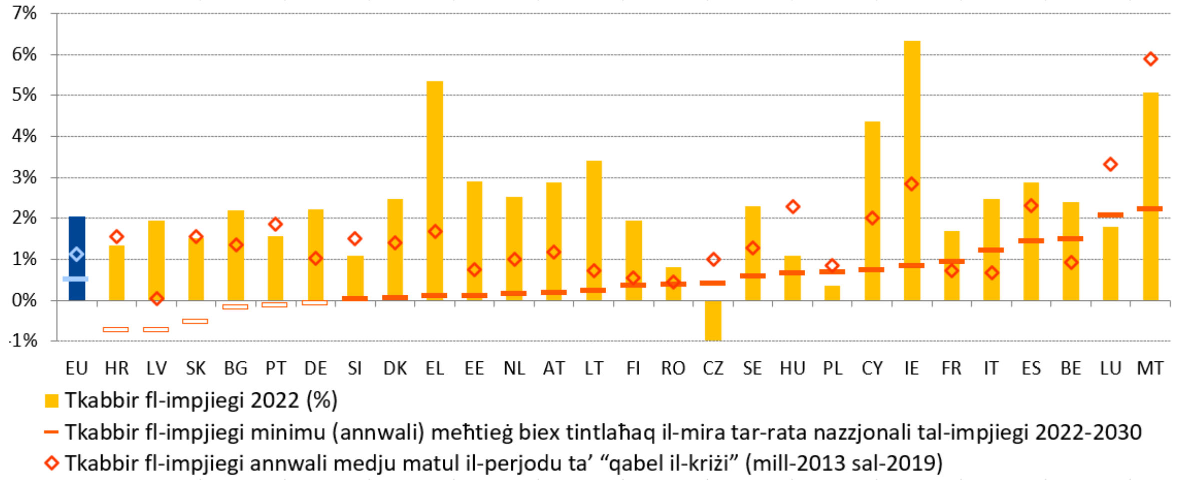

Sors: Ir-Rapport Annwali dwar il-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023.

Il-mira ewlenija tal-UE għall-2030 dwar l-apprendiment għall-adulti tixpruna l-azzjoni politika lejn l-għoti tas-setgħa lill-ħaddiema u l-adattament tal-forza tax-xogħol għall-ħtiġijiet tal-ħiliet li qed jinbidlu, anki fid-dawl tat-tranżizzjoni doppja u n-nuqqasijiet konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet fl-Unjoni. Il-mira ewlenija tal-UE għall-2030 titkejjel bħala r-rata ta' parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim matul l-aħħar 12-il xahar. Id-data dwar dan l-indikatur hija mistennija ssir disponibbli mill-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol (LFS) kull sentejn mill-2023 'il quddiem[72]. Id-Data preċedenti bbażata fuq l-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES) uriet xejra dejjem tiżdied fir-rati ta' parteċipazzjoni fl-UE mill-2007 sal-2016 (l-aħħar punt ta' data disponibbli; ara l-Illustrazzjoni 1.3.4). Ser ikun meħtieġ li jinkiseb aktar progress sinifikanti fil-livell tal-UE biex tintlaħaq il-mira tal-ħiliet għall-2030, f'konformità mal-ambizzjoni meħtieġa sabiex l-Ewropa tibqa' kompetittiva, innovattiva u inklużiva, filwaqt li tirnexxi fil-kuntest tat-trasformazzjonijiet kbar li ġejjin. L-Istati Membri jistabbilixxu l-miri nazzjonali tagħhom għall-2030 dwar l-apprendiment għall-adulti f'diversi livelli ta' ambizzjoni, f'konformità mal-ħtieġa li jikkontribwixxu għall-mira ewlenija tal-UE, filwaqt li jqisu pożizzjonijiet ta' bidu differenti (ara l-Illustrazzjoni 1.3.5). Id-diskussjonijiet dwar l-approċċ metodoloġiku għall-monitoraġġ tal-mira fuq it-tagħlim għall-adulti ser jibdew fil-Kumitat tal-Impjiegi malli ssir disponibbli d-data l-ġdida tal-LFS.

Illustrazzjoni 1.3.4: Il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment kienet qed tiżdied fl-UE fil-passat u huma meħtieġa aktar sforzi sinifikanti biex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE għall-2030

Ir-rata tal-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar fl-UE-27 u l-mira ewlenija tal-UE sal-2030 (persuni ta' 25-64 sena, %)

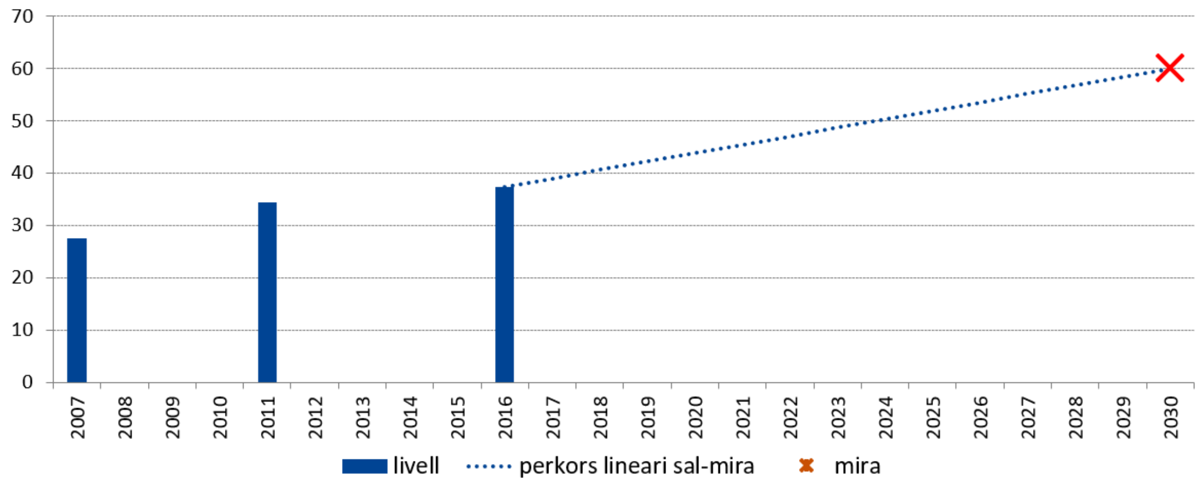

Sors: L-estrazzjoni speċjali tal-Eurostat tar-rata ta' parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment matul dawn l-aħħar 12-il xahar, mingħajr taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol (GOJT), mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti.

[72] Il-valuri tal-indikaturi għall-2007, l-2011 u l-2016 inġabru permezz tal-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES). Mill-2023 'il quddiem (bil-valuri tal-indikaturi għall-2022), id-data hija mistennija li ssir disponibbli permezz tal-Istħarriġ tal-UE dwar il-Forza tax-Xogħol (LFS). Dan is-sors ġdid ta' data ser jippermetti li jiġi pprovdut livell għoli ta' konsistenza mal-indikaturi tas-suq tax-xogħol, kif ukoll data ta' frekwenza ogħla. Qed titwettaq analiżi bir-reqqa tad-data miż-żewġ sorsi ta' stħarriġ mill-Kummissjoni, inkluż mill-Eurostat sabiex jiġu indirizzati kwistjonijiet potenzjali u jiġu żgurati l-kwalità u l-komparabbiltà tad-data.

Grafika 1.3.5: Huma meħtieġa sforzi sostanzjali b'mod ġenerali fil-livell tal-Istati Membri biex jintlaħqu l-miri nazzjonali stabbiliti għall-apprendiment għall-adulti

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar (2011 u 2016, 25-64 sena, %) u l-miri nazzjonali sal-2030 għall-Istati Membri

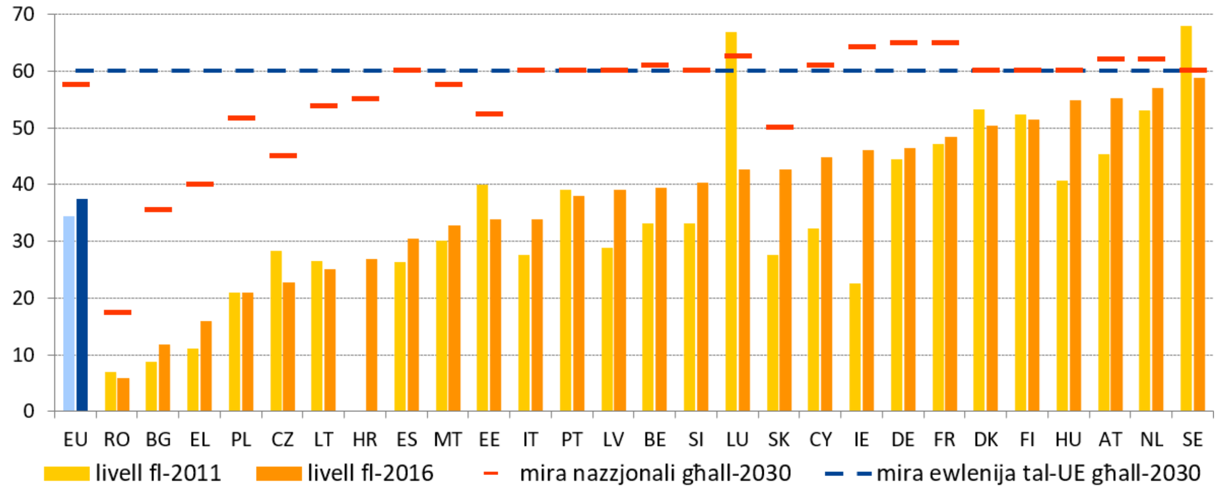

- *Nota:* Interruzzjoni fis-serje għal IE, LU u SE fl-2016.
- *Sors*: L-estrazzjoni speċjali tal-Eurostat tar-rata ta' parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment matul dawn l-aħħar 12-il xahar, mingħajr taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol (GOJT), mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti u t-tabella dwar il-miri nazzjonali għall-2030 fl-Anness 1.

Minkejja l-kuntest soċjoekonomiku ta' sfida matul l-aħħar 3 snin, l-għadd ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment stabbli fl-UE, wara tnaqqis sinifikanti matul l-aħħar deċennju. Fl-2022, l-għadd ġenerali ta' persuni AROPE naqas b'279 000 biss, u baqa' qrib il-valur bażi tiegħu tal-2019 (ara l-Illustrazzjoni 1.3.6). Filwaqt li l-maġġoranza tal-Istati Membri rreġistraw xi progress lejn il-miri nazzjonali tagħhom (u b'mod partikolari l-Greċja, il-Polonja u l-Kroazja, li kollha naqsu bi 11 %), diversi oħrajn (Franza, il-Ġermanja, Spanja, l-Awstrija, il-Finlandja, in-Netherlands, is-Slovakkja, l-Iżvezja, l-Irlanda, l-Estonja, id-Danimarka u l-Lussemburgu) imxew fid-direzzjoni opposta (ara l-Illustrazzjoni 1.3.7). Ċipru biss laħaq il-mira nazzjonali tiegħu fl-2022[73]. Fl-istess ħin, l-għadd ta' tfal AROPE żdied bi 899 000 fl-UE fl-2022, meta mqabbel mal-2019, bi żviluppi favorevoli fi 11 biss mill-21 Stat Membru li stabbilew tali mira komplementari relatata (jiġifieri fil-Belġju, il-Bulgarija, l-Estonja, l-Irlanda, il-Greċja, il-Kroazja, Ċipru, Malta, il-Portugall, is-Slovenja u l-Iżvezja)[74]. Ser ikunu meħtieġa aktar sforzi sinifikanti u monitoraġġ kontinwu biex jiġi żgurat li l-miri stabbiliti fil-livell nazzjonali jintlaħqu sabiex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE sal-2030.

---

[73] Rapport Annwali 2023 tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

[74] Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, il-Ġermanja, l-Estonja, l-Irlanda, il-Greċja, Spanja, Franza, il-Kroazja, Ċipru, il-Lussemburgu, Malta, l-Awstrija, il-Polonja, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovenja, is-Slovakkja, il-Finlandja u l-Iżvezja stabbilew mira għat-tnaqqis tal-faqar fost it-tfal.

Illustrazzjoni 1.3.6: Ir-rata tal-AROPE baqgħet ġeneralment stabbli matul l-aħħar ftit snin u talbet sforzi sabiex din tonqos biex tintlaħaq il-mira tal-UE għall-2030

Bidla fil-livell tal-AROPE tal-EU-27 u l-mira ewlenija relatata tal-UE għall-2030 (popolazzjoni totali, eluf ta' persuni)

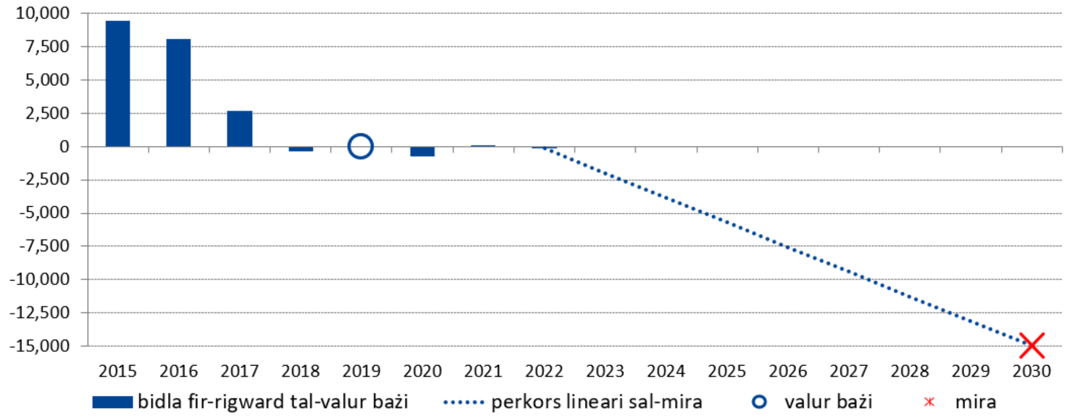

Nota: Kalkoli bbażati fuq serje mingħajr interruzzjoni, b'valur stmat għall-2019 (ara n-nota 29 f'qiegħ il-paġna fit-taqsima 1.2).
Sors: l-Eurostat [ilc_pecs01].

Grafika 1.3.7: Il-maġġoranza tal-Istati Membri wrew xi progress lejn il-miri nazzjonali tagħhom, iżda huma meħtieġa aktar sforzi

Bidliet fil-livelli tal-AROPE matul is-snin 2019-2022 u l-miri nazzjonali għall-2030 (popolazzjoni totali, eluf ta' persuni)

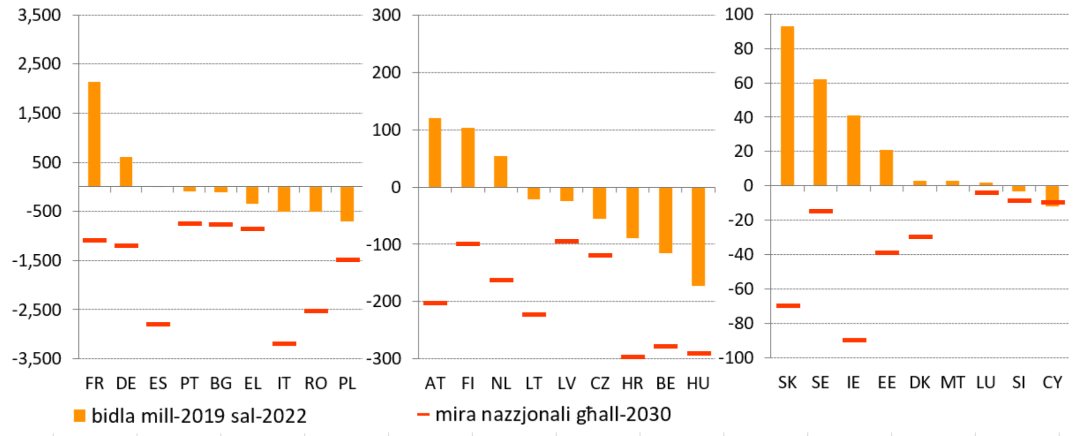

Nota: Interruzzjoni fis-serje fl-2020 għal FR, IE, DK, LU, fl-2021 għal LU, fl-2022 għal FR u LU. DK u DE jesprimu l-miri nazzjonali tagħhom bħala tnaqqis fl-għadd ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) bi 30 000 u 1,2 miljun, rispettivament. MT tesprimi l-mira nazzjonali tagħha bħala tnaqqis tar-rata tal-AROPE bi 3,1 pps. HU tesprimi l-mira nazzjonali tagħha bħala tnaqqis fir-rata ta' privazzjoni materjali u soċjali tal-familji bit-tfal għal 13 % u, b'hekk, tnaqqis fl-għadd ta' persuni AROPE b'292 000. DE tesprimi l-mira nazzjonali tagħha meta mqabbla mal-2020 bħala s-sena ta' referenza.
Sors: l-Eurostat [ilc_pecs01] u tabella dwar il-miri nazzjonali għall-2030 fl-Anness 1.

1.4 Aġġornament dwar it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali tappoġġa l-monitoraġġ tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, u tikkontribwixxi għall-valutazzjoni tal-impjiegi, il-ħiliet u l-isfidi soċjali ewlenin fl-Istati Membri u fl-Unjoni. Il-verżjoni kurrenti tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali ġiet proposta mill-Kummissjoni bħala parti mill-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru ta' Marzu 2021, u sussegwentement ġiet diskussa mal-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS). L-indikaturi ewlenin tagħha ġew approvati mill-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur (EPSCO) fl-14 ta' Ġunju 2021. Hija l-għodda kwantitattiva ewlenija biex jiġi mmonitorjat il-progress fl-implimentazzjoni tal-prinċipji tal-Pilastru fil-kuntest tas-Semestru Ewropew (ara l-Anness 2 għad-dettalji tekniċi dwar l-indikaturi ewlenin tagħha)[75]. Bħala tali, it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali hija wkoll il-bażi għall-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż abbażi tal-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC sottostanti[76].

75 Data disponibbli fuq is-sit web tal-Eurostat fil-livell tal-Istati Membri u f'dak reġjonali. Fir-rigward ta' dan tal-aħħar, din l-informazzjoni reġjonali hija disponibbli għall-biċċa l-kbira tal-Istati Membri u għall-indikaturi magħżula. It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali bħalissa tkopri 18 mill-20 prinċipju tal-Pilastru, erbgħa aktar milli kienu koperti fil-verżjoni preċedenti, għalkemm bħalissa ma hemm l-ebda data reċenti għall-indikatur tal-apprendiment għall-adulti. Iż-żewġ prinċipji li għadhom ma humiex koperti huma 7 u 8, jiġifieri "Informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensji" u "Id-djalogu soċjali u l-involviment tal-ħaddiema", rispettivament. Hemm rekwiżiti stretti ta' kwalità għall-indikaturi ewlenin, li jeħtieġ ukoll li jkollhom interpretazzjoni normattiva ċara (għalkemm ma hemm l-ebda relazzjoni waħda għal waħda stretta bejn l-indikaturi tat-tabella ta' valutazzjoni u l-prinċipji tal-pilastru). Sa issa ma kienx possibbli li jinstabu tali indikaturi għal dawn iż-żewġ prinċipji, iżda l-Kummissjoni ser twettaq aktar ħidma.

76 Ara l-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC, ibbażati fuq ir-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC dwar l-introduzzjoni ta' Qafas ta' Konverġenza Soċjali fis-Semestru Ewropew.

L-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali jindikaw sfidi ewlenin fl-Istati Membri tal-UE fit-tliet oqsma ta' "opportunitajiet indaqs u aċċess għas-suq tax-xogħol", "kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" u "protezzjoni u inklużjoni soċjali". L-indikaturi ewlenin bl-akbar għadd ta' Stati Membri li bħalissa jinsabu f'sitwazzjonijiet "kritiċi" jew dawk li "għandhom jiġu osservati" huma s-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar[77], u s-sehem ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi (12-il Stat Membru għall-ewwel waħda, 11 għat-tieni tnejn, u 9 għall-aħħar waħda, rispettivament; ara t-Tabella 1.4.1). Filwaqt li l-għadd totali ta' "sitwazzjonijiet kritiċi" fl-indikaturi ewlenin huwa simili għas-sena li għaddiet, l-għadd totali ta' sitwazzjonijiet li "għandhom jiġu osservati" żdied b'mod sinifikanti fl-2022 (60 vs 49 fl-2021). Il-Kapitolu 3 jipprovdi l-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż, li għaliha t-taqsima li jmiss tipprovdi spjegazzjonijiet u sommarju tas-sejbiet orizzontali ewlenin.

[77] Filwaqt li fl-2022 hemm interruzzjoni fis-serje għal dan l-indikatur għal kważi l-Istati Membri kollha minħabba bidla metodoloġika (din ġiet implimentata qabel għal EE, FI u SE), il-valuri tal-indikaturi (mhux ippubblikati) ikkalkolati mill-Eurostat abbażi tal-metodoloġija l-antika b'mod ġenerali jrendu l-istess valutazzjoni ġenerali bħall-valuri ppubblikati.

Tabella 1.4.1: Tabella ta' valutazzjoni soċjali: ħarsa ġenerali lejn l-isfidi fl-Istati Membri skont l-indikatur ewlieni

			Bl-aħjar prestazzjoni	Aħjar mill-medja	Tajbin iżda għandhom jiġu mmonitorjati	Mal-medja	Dgħajfin iżda qed jitjiebu	Għandhom jiġu osservati	Sitwazzjonijiet kritiċi
Opportunitajiet indaqs	**Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)**	2022	HR, IE, LT, PL	BE, CY, CZ, LU, NL, PT	EL, SI	AT, FI, FR, LV, SE, SK	BG, IT	DK, EE, MT	DE, ES, HU, RO
	Sehem ta' individwi b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)	2021	DK, FI, IE, NL	AT, ES, HR, LU, SE		BE, CZ, EE, EL, FR, LV, MT, PT, SK		CY, DE, HU, IT, LT, SI	BG, PL, RO
	Żgħażagħ NEET (% tal-popolazzjoni totali ta' bejn 15-29 sena)	2022	MT, SE	AT, DE, DK, IE, LU, PL, PT	NL, SI	BE, EE, FR, HU, LT, LV, SK	BG, IT	CZ, ES, FI, HR	CY, EL, RO
	Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (punti perċentwali)	2022	EE, FI, LT, LV	DK, FR, LU, PT	SE	AT, BE, BG, DE, ES, HR, HU, NL, SI, SK	MT, RO	CY, IE, PL	CZ, EL, IT
	Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)	2022	BE, CZ, SI, SK	DE, DK, FI, HU, IE, NL, PL, PT		AT, CY, FR, HR, LU, MT	EL, ES, RO	EE, IT, SE	BG, LT, LV
Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti	**Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)**	2022	CZ, EE, NL, SE	BG, DE, DK, HU, IE, LT, MT		AT, CY, FI, FR, LU, LV, PL, PT, SI, SK	EL	BE	ES, HR, IT, RO
	Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)	2022	CZ, DE, MT, PL	AT, BG, DK, HU, IE, NL, SI		BE, CY, EE, FI, HR, LT, LU, LV, PT, RO, SK	EL, ES, IT	FR, SE	
	Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)	2022	DK	AT, CZ, DE, EE, HU, IE, LU, NL, PL	MT	BE, BG, CY, FI, FR, HR, LT, LV, PT, SE, SI	EL, ES, IT	RO	SK
	Tkabbir fil-GDHI per capita (2008=100)	2022	HU, MT, PL	HR	EE, LT	DE, DK, FI, FR, LU, LV, NL, PT, SE, SI, SK	AT	BE, CY, CZ	EL, ES, IT
Protezzjoni u inklużjoni soċjali	**Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (% tal-popolazzjoni totali)**	2022	CZ, SI	AT, CY, DK, LU, NL, PL, PT, SK	FI	BE, DE, HR, HU, IE, MT	EL, ES	EE, FR, IT, LT, SE	BG, LV, RO
	Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfal (% tal-popolazzjoni totali ta' bejn 0-17-il sena)	2022	CZ, DK, FI, NL, SI	CY, EE, HR, HU, LU, PL		AT, BE, DE, IE, LT, LV, MT, PT, SE	EL	FR, IT, SK	BG, ES, RO
	Impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)	2022	BE, DK, IE	AT, CZ, DE, FR, PL, SE	FI	CY, LT, LU, NL	LV, PT	BG, EE, ES, HU, IT, MT, SI, SK	EL, HR, RO
	Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (punti perċentwali)	2022	DK, ES, IT, LU, PT	DE, FI, SI		AT, CY, CZ, EL, FR, LV, NL, SK		BG, EE, MT, PL, RO, SE	BE, HR, HU, IE, LT
	Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)	2022	CY, SK	EE, HR, IE, LT, MT, PT, SI		AT, BE, CZ, ES, FI, IT, LV, NL, PL, RO, SE	EL	DE, HU	BG, DK, LU
	Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-3 snin)	2022	DK, FR, NL, SE	BE, EE, MT, PT, SI	ES, LU	EL, FI, IT, LV		AT, BG, CY, DE, HR, IE, LT, PL	CZ, HU, RO, SK
	Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)	2022	CY	AT, BE, BG, CZ, DE, ES, HR, LU, MT, NL, SI		DK, FR, HU, IE, IT, LT, PL, PT, SE, SK		RO	EE, EL, FI, LV

Nota: aġġornament ta' Ottubru 2023. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tal-indikatur dwar is-sehem ta' individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew ogħla fl-2021, valur komparabbli għall-2019 ma huwiex disponibbli, għalhekk, l-analiżi ta' dan l-indikatur tiddependi biss, b'mod eċċezzjonali, fuq il-livelli tal-2021 (meta nassumu "l-ebda bidla" għall-Istati Membri kollha, kif ukoll il-medja tal-UE). Id-data tat-tkabbir tal-GDHI per capita ma hijiex disponibbli għall-Irlanda, il-Bulgarija u r-Rumanija. L-interruzzjonijiet fis-serje u marki oħrajn huma rrapportati fl-Annessi 3 u 4.

1.5 Sejbiet orizzontali ewlenin mill-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż dwar il-konverġenza soċjali

L-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż tqis is-suq tax-xogħol, il-ħiliet u l-iżviluppi soċjali f'kull Stat Membru biex jiġu identifikati riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu aktar analiżi fit-tieni stadju. Wara diskussjonijiet fil-Kunsill EPSCO f'Ġunju 2023 dwar Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF) u messaġġi ewlenin mill-EMCO u mill-SPC[78] abbażi tal-ħidma mwettqa mill-Grupp ta' Ħidma EMCO-SPC konġunt iddedikat minn Ottubru 2022 sa Mejju 2023, din l-edizzjoni tal-2024 tal-proposta tal-Kummissjoni għal Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi (JER) tinkorpora fokus aktar b'saħħtu fuq il-pajjiżi. L-analiżi speċifika għall-pajjiż issaħħaħ il-monitoraġġ tal-oqsma tal-impjiegi, tal-ħiliet u tal-politika soċjali fis-Semestru Ewropew, f'konformità mal-Art. 148 tat-TFUE. Hija twettaq l-impenji li saru fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru u fis-Summit Soċjali ta' Porto f'termini ta' implimentazzjoni aktar b'saħħitha tal-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-karatteristiċi tal-SCF kif deskritti fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport sottostanti tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC[78] jipprevedu analiżi f'żewġ stadji sabiex jiġu vvalutati l-isfidi għall-konverġenza soċjali 'l fuq fl-Istati Membri. L-ewwel stadju huwa bbażat b'mod predominanti fuq l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali u jidentifika *riskji potenzjali* għall-konverġenza soċjali 'l fuq. Sabiex tiġi ddeterminata l-eżistenza ta' *sfidi attwali* għall-konverġenza soċjali 'l fuq u l-fatturi ewlenin li jixprunaw l-isfidi, analiżi ulterjuri fit-tieni stadju ser tkun tiddependi fuq sett usa' ta' evidenza kwantitattiva u kwalitattiva, inkluż b'rabta mal-progress lejn il-miri nazzjonali għall-2030 (ara l-kaxxa metodoloġika fl-aħħar ta' din it-taqsima għal spjegazzjoni aktar dettaljata tal-metodoloġija). L-analiżi ulterjuri ser tiddeskrivi wkoll il-miżuri li jittieħdu mill-Istati Membri biex jindirizzaw dawn l-isfidi. Din it-taqsima tippreżenta sommarju tas-sejbiet orizzontali ewlenin mill-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż tal-SCF, li tindika liema pajjiżi għandhom jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju. Is-sejbiet ewlenin huma bbażati fuq l-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż ppreżentata fil-Kapitolu 3 tar-rapport.

---

78 Ara l-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC, ibbażati fuq ir-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-KPS dwar l-introduzzjoni ta' Qafas ta' Konverġenza Soċjali fis-Semestru Ewropew.

B'mod ġenerali, il-qari tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali tal-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż jindika prestazzjoni b'saħħitha fis-suq tax-xogħol fl-Istati Membri, għalkemm ikkaratterizzata minn sfidi persistenti għal gruppi speċifiċi tal-popolazzjoni, kif ukoll għadd ta' riskji fl-oqsma tal-ħiliet u tal-politika soċjali li jistħoqqilhom aktar skrutinju. L-applikazzjoni tal-metodoloġija tad-dawl tat-traffiku tal-JER għall-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali tippermetti l-identifikazzjoni ta' sfidi ta' rilevanza partikolari għall-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (ara t-Taqsima 1.4). L-aggregazzjoni tas-sinjali mill-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, fuq bażi ta' pajjiż b'pajjiż, skont il-metodoloġija diskussa (ara l-kaxxa fl-aħħar ta' din it-taqsima), tippermetti evalwazzjoni ġenerali tar-riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li qed jiffaċċjaw l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha. Sommarju orizzontali tas-sejbiet orizzontali ewlenin huwa ppreżentat hawn taħt (ara wkoll it-Tabella 1.4.1 u l-Illustrazzjoni 1.5.1):

- **L-Istati Membri li bdew b'sitwazzjoni ġenerali agħar tas-suq tax-xogħol f'termini ta' impjieg u qgħad, kif ukoll il-komponent fit-tul tiegħu, tjiebu b'mod aktar sostanzjali minn oħrajn fl-2022, li jissuġġerixxi proċess ta' konverġenza fuq dawn id-dimensjonijiet** (ara t-Taqsima 2.1.1, l-Illustrazzjonijiet 2.1.1 u 2.1.5). Madankollu, mhux il-gruppi kollha tal-popolazzjoni jmorru tajjeb bl-istess mod. Għadd kbir ta' sitwazzjonijiet "kritiċi" (ħomor) u li "għandhom jiġu osservati" (oranġjo) huma identifikati fl-Istati Membri (abbażi tal-metodoloġija tal-JER maqbula) b'rabta mad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (għal ħdax-il Stat Membru) u d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (għal sitt Stati Membri), mingħajr l-ebda xejra evidenti ta' konverġenza 'l fuq (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.2.1, l-Illustrazzjonijiet 2.2.15 u 2.2.11, rispettivament), minkejja xejra pożittiva fil-livell tal-UE (ara l-Illustrazzjoni 1.5.1). Min-naħa l-oħra, ir-rata ta' żgħażagħ NEETs turi titjib ġenerali u xejra ta' konverġenza fost il-pajjiżi tal-UE (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.2.1, l-Illustrazzjoni 2.2.9), għalkemm ir-rata li għadha għolja għadha kwistjoni ta' tħassib (seba' sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati" huma rrapportati fl-Istati Membri għal dan l-indikatur). Fl-istess ħin, iż-żieda fl-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi per capita waqfet fl-2022 għall-ewwel darba mill-2013, li tirrifletti l-effett ta' inflazzjoni għolja, li qabżet it-tkabbir fil-pagi f'ħafna pajjiżi, u dan irriżulta f'sitt Stati Membri f'sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati" għal dan l-indikatur.

- **Minkejja l-iżviluppi pożittivi reċenti, għad hemm riskji għall-konverġenza soċjali 'l fuq fir-rigward tal-ħiliet, li jistgħu jaggravaw l-isfidi u l-inugwaljanzi tal-impjegabbiltà, sakemm l-azzjoni politika ma tiġix intensifikata b'mod sinifikanti.** Dan huwa saħansitra aktar urġenti fid-dawl tan-nuqqas konsiderevoli ta' ħiliet u ta' ħaddiema fl-Unjoni, li joħolqu ostakli għall-innovazzjoni u t-tkabbir, inkluż fid-dawl tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ qed jonqos fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, iżda għad hemm aktar lok għal titjib billi seba' Stati Membri għadhom f'sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati" u l-konverġenza 'l fuq ma hijiex evidenti (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.2.1, l-Illustrazzjoni 2.2.2). It-tnaqqis tat-tluq bikri mill-edukazzjoni u t-taħriġ jibqa' essenzjali għall-bini ta' forza tax-xogħol li għandha l-ħiliet kollha meħtieġa biex tibqa' adattabbli u miftuħa għal aktar apprendiment tul iċ-ċiklu tal-ħajja, fid-dawl tat-tranżizzjoni doppja u r-rilevanza għall-kompetittività u t-tkabbir, kif ukoll il-bidla demografika. Is-sehem ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi huwa baxx, b'total ta' disa' Stati Membri li qed jiffaċċjaw sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati". Bħalissa, ftit aktar minn nofs il-popolazzjoni adulta tal-UE għandha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, meta mqabbla ma' sehem ta' kważi 90 % tal-impjiegi li diġà jeħtiġuhom. Dan juri l-firxa sinifikanti tal-isfida li għandha tingħeleb mill-edukazzjoni bikrija sal-apprendiment tul il-ħajja sabiex jiġi żgurat li l-forza tax-xogħol tal-UE tkun tista' tadatta għall-ħtiġijiet tal-ħiliet li qed jinbidlu tas-suq tax-xogħol. Sadanittant, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri raw ukoll tnaqqis fis-sehem tat-tfal taħt it-3 snin li jipparteċipaw fl-indukrar formali tat-tfal, u d-differenzi bejn il-pajjiżi għadhom sinifikanti. Tnax-il Stat Membru għadhom qed jiffaċċjaw sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati" skont din id-dimensjoni, mingħajr l-ebda sinjal evidenti ta' konverġenza 'l fuq (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.2.1, l-Illustrazzjoni 2.2.12).

- **L-eżiti soċjali huma ġeneralment stabbli b'mod ġenerali, minkejja l-kriżijiet multipli ffaċċjati. Madankollu, is-sitwazzjoni soċjali għandha tiġi mmonitorjata mill-qrib fid-dawl tal-għoli tal-ħajja u r-riskji relatati mal-konverġenza soċjali 'l fuq, inkluż f'termini ta' effettività tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali.** Il-miżuri nazzjonali u tal-UE għall-protezzjoni tal-impjiegi u tal-introjtu kienu ġeneralment effettivi biex iżommu s-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) relattivament stabbli matul il-kriżi tal-COVID-19. Bl-istess mod, ġiet osservata stabbiltà ġenerali fost iż-żidiet reċenti fl-għoli tal-ħajja, bi tmien Stati Membri li għandhom rata ta' AROPE f'sitwazzjoni "kritika" jew li "għandha tiġi osservata" fl-2022, minkejja xi sinjali ta' konverġenza 'l fuq (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.4.1, Illustrazzjoni 2.4.2). Għall-kuntrarju, ma ġie osservat l-ebda sinjal ċar ta' konverġenza 'l fuq għas-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, dimensjoni li skontha, sitt pajjiżi kienu f'sitwazzjoni "kritika" jew li "għandha tiġi osservata" fl-2022 (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.4.1, l-Illustrazzjoni 2.4.4), li jista' jkollu impatt negattiv fuq il-prestazzjoni soċjoekonomika aktar fit-tul tal-Unjoni. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fit-tnaqqis tal-faqar naqas fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021) fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, li wassal għal għadd għoli ħafna (ħdax) ta' sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", parzjalment minħabba t-tneħħija gradwali tal-miżuri ta' appoġġ eċċezzjonali stabbiliti biex jiġu ffaċċjati l-konsegwenzi soċjali tal-pandemija tal-COVID-19. Barra minn hekk, il-piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni u l-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika żdiedu reċentement, b'ħames Stati Membri qed jiffaċċjaw sitwazzjoni "kritika" jew li "għandha tiġi osservata" fl-2022 għaż-żewġ indikaturi, u sinjali qawwija ta' diverġenza madwar il-pajjiżi tal-UE (ara l-evidenza mit-Taqsima 2.4.1, l-Illustrazzjonijiet 2.4.11 u 2.4.13, rispettivament).

Seba' Stati Membri ġew identifikati fil-Kapitolu 3 ta' dan ir-rapport bħala li jeħtieġu analiżi aktar profonda tat-tieni stadju fid-dawl tal-isfidi indikati mill-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, li jindikaw riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq skont il-metodoloġija tal-SCF kif deskritta fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC u r-rapport[78] sottostanti tal-Grupp ta' Ħidma (ara l-Kaxxa fl-aħħar ta' din it-taqsima). Dawn huma l-Bulgarija, l-Estonja, l-Ungerija, l-Italja, il-Litwanja, ir-Rumanija u Spanja. Għal dawn il-pajjiżi kollha, ġew identifikati riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq b'rabta mas-sitwazzjonijiet ta' sfida indikati fuq għadd relattivament kbir ta' oqsma ta' politika, filwaqt li, għal-Litwanja, id-deterjoramenti maż-żmien kellhom ukoll rwol ewlieni għal għadd iżgħar ta' oqsma ta' politika (u ġew ikkunsidrati wkoll f'din l-analiżi). Il-biċċa l-kbira tar-riskji għall-konverġenza soċjali 'l fuq għall-pajjiżi msemmija hawn fuq jirriżultaw minn indikaturi bħas-sehem tal-popolazzjoni b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, u r-rata tal-AROPE, segwita mis-sehem tat-tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ, il-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, u r-rata tal-AROPE għat-tfal.

Għal dawn is-seba' Stati Membri ser titwettaq analiżi aktar profonda tat-tieni stadju mis-servizzi tal-Kummissjoni.

Illustrazzjoni 1.5.1: Ħarsa ġenerali lejn l-impjiegi, il-ħiliet u x-xejriet u l-isfidi soċjali mill-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

Il-medja tal-UE, ix-xejriet u d-distribuzzjoni tal-Istati Membri b'kategorizzazzjoni speċifika tal-JER fost kollox għal kull indikatur ewlieni, aggregati wkoll għat-tliet kapitoli tal-Pilastru

Indikatur ewlieni	Sena	Medja tal-UE valur	xejra
OPPORTUNITAJIET INDAQS			
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ	2022	9.6	
Sehem ta' individwi b' ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi	2021	53.92	
Rata taż-żgħażagħ NEET	2022	11.7	
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi	2022	10.7	
Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)	2022	4.7	
KUNDIZZJONIJIET TAX-XOGĦOL ĠUSTI			
Rata tal-impjieg	2022	74.6	
Rata tal-qgħad	2022	6.2	
Rata tal-qgħad fit-tul	2022	2.4	
Tkabbir tal-GDHI per capita	2022	109.6	
PROTEZZJONI U INKLUŻJONI SOĊJALI			
Rata tal-persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali	2022	21.6	
Rata tal-persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfal	2022	24.7	
Impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar	2022	35.3	
Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà	2022	21.4	
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjonin	2022	9.1	
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal	2022	35.7	
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika	2022	2.2	

Noti: 1) Id-data għall-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment għadha mhix disponibbli; 2) M'hemmx data għal ċerti pajjiżi f'ċerti indikaturi – ara n-Nota għat-Tabella 1.4.1. Id-didaskaliji għall-indikaturi kollha huma ppreżentati fl-Annessi.

- Sitwazzjonijiet kritiċi
- Għandhom jiġu mmonitorjati
- Dgħajfin iżda qed jitjiebu
- Mal-medja
- Tajbin iżda għandhom jiġu mmonitorjati
- Aħjar mill-medja
- Bl-aħjar prestazzjoni

Approċċ metodoloġiku għall-identifikazzjoni ta' riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq fl-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż dwar il-konverġenza soċjali

L-analiżi tiddependi mill-għodod eżistenti li ġew żviluppati mal-Istati Membri matul dawn l-aħħar snin, ibbażati b'mod partikolari fuq it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali u l-hekk imsejħa metodoloġija (tad-dawl tat-traffiku) tal-JER. Flimkien, dan iservi biex jiġu identifikati r-riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq fl-Istati Membri[79]. L-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż hija bbażata fuq is-sett sħiħ ta' indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Kull wieħed mill-indikaturi jiġi skrutinizzat abbażi tal-metodoloġija tal-JER, li tiddetermina l-pożizzjoni relattiva tal-Istati Membri. Din il-pożizzjoni relattiva hija espressa f'termini ta' devjazzjonijiet standard mill-medja kemm tal-livell assolut tal-valur indikatur, kif ukoll tal-bidla tiegħu meta mqabbla mas-sena ta' qabel (ara l-Anness 4 għal aktar dettalji tekniċi). Ir-riżultati jinġabru fil-qosor f'waħda mis-seba' kategoriji possibbli għal kull indikatur għall-pajjiż inkwistjoni ("bl-aħjar prestazzjoni", "aħjar mill-medja", "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat", "mal-medja", "dgħajjef iżda qed jitjieb", "għandu jiġi osservat", "sitwazzjoni kritika"). Dan jikkorrispondi għall-iskala ta' kuluri, minn aħdar għal aħmar.

Kull wieħed mill-indikaturi fit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali huwa vvalutat bil-metodoloġija spjegata hawn fuq, sabiex jiġi identifikat jekk iwassalx għal riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq, u għalhekk jekk hijiex meħtieġa analiżi ulterjuri fit-tieni stadju. [79] Il-kwalifika "sitwazzjoni kritika" tirreferi għall-Istati Membri li għandhom punteġġ ferm agħar mill-medja tal-UE fuq indikatur speċifiku u li fihom is-sitwazzjoni qed tiddeterjora jew mhux qed titjieb biżżejjed meta mqabbla mas-sena ta' qabel. Sitwazzjoni hija mmarkata bħala li "għandha tiġi osservata" f'żewġ każijiet: a) meta l-Istat Membru jikseb punteġġ agħar mill-medja tal-UE fuq indikatur speċifiku u s-sitwazzjoni fil-pajjiż tkun qed tiddeterjora jew ma tkunx qed titjieb biżżejjed malajr u b) meta l-punteġġ f'termini ta' livelli jkun konformi mal-medja tal-UE, iżda s-sitwazzjoni tkun qed tiddeterjora ħafna aktar malajr mill-medja tal-UE.

Analiżi ulterjuri fit-tieni stadju titqies ġustifikata għall-Istati Membri li għalihom sitt indikaturi ewlenin jew aktar tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali qegħdin jidhru bħala ħomor ("sitwazzjoni kritika") jew oranġjo ("għandhom jiġu osservati"). Raġuni addizzjonali biex jitqies li s-sitwazzjoni teħtieġ aktar analiżi sseħħ meta indikatur li jidher bħala aħmar jew oranġjo jippreżenta żewġ deterjoramenti *konsekuttivi* fil-kategorizzazzjoni tal-JER tiegħu. Eżempju ta' dan huwa bidla minn "mal-medja" għal "dgħajjef iżda li qed jitjieb" fl-edizzjoni tal-JER tal-2023, segwita minn aktar deterjorament għal "sitwazzjoni kritika" fl-edizzjoni tal-2024. Din titqies bħala "marka" addizzjonali lejn il-livell limitu minimu ta' sitt marki b'mod ġenerali. Pereżempju, jekk f'sena partikolari *n* pajjiż ikollu ħames indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali li jidhru bħala ħomor jew oranġjo, u wieħed minnhom jippreżenta sentejn konsekuttivi ta' deterjoramenti fis-snin *n* u *n-1*, il-pajjiż jitqies bħala li għandu sitt marki b'mod ġenerali f'dik is-sena *n* (ħames sinjali ħomor/oranġjo mill-indikaturi fis-sena partikolari +1 minnhom b'żewġ deterjoramenti konsekuttivi). B'riżultat ta' dan, tkun meħtieġa wkoll analiżi ulterjuri fit-tieni stadju. Kwalunkwe interruzzjoni fis-serje u kwistjonijiet b'rabta mal-kwalità u l-interpretazzjoni tad-data huma kkunsidrati fl-evalwazzjoni tal-għadd totali ta' marki lejn il-livell limitu.

L-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali u l-evalwazzjoni tagħhom jiddependu fuq l-aktar data reċenti li hija disponibbli. Meta d-data rilevanti għall-valutazzjoni tal-kategorizzazzjoni tal-JER tkun nieqsa għal pajjiż partikolari, il-kategorizzazzjoni korrispondenti tal-JER mill-edizzjoni preċedenti tal-JER (jekk disponibbli) tintuża biex timtela l-informazzjoni nieqsa. Jekk l-indikatur ikollu valuri neqsin għall-aħħar edizzjoni tal-JER *u* għal dik preċedenti, il-kategorizzazzjonijiet tal-JER ma jingħaddux lejn il-livell limitu indikattiv ta' sitt marki għall-analiżi tat-tieni stadju.

---

[79] Ara l-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC, ibbażati fuq ir-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-KPS dwar l-introduzzjoni ta' Qafas ta' Konverġenza Soċjali fis-Semestru Ewropew.

KAPITOLU 2. IMPJIEGI U RIFORMI SOĊJALI – PRESTAZZJONI U AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI

2.1 Linja Gwida 5: Nagħtu spinta lid-domanda għall-ħaddiema

Din it-taqsima tħares lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru. 5 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jipprevedu l-kundizzjonijiet li jippromwovu d-domanda għall-ħaddiema u l-ħolqien tax-xogħol, f'konformità mal-prinċipji 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi) u 6 (pagi) tal-Pilastru. It-Taqsima 2.1.1 tiffoka fuq l-iżviluppi ewlenin fis-suq tax-xogħol, li jirriflettu wkoll l-impatt tal-kriżi tal-COVID-19 u l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna. It-Taqsima 2.1.2 tirrapporta dwar il-miżuri implimentati mill-Istati Membri f'dawn l-oqsma, b'enfasi speċjali fuq dawk immirati lejn il-preservazzjoni tal-impjiegi u l-appoġġ għall-ħolqien tal-impjiegi.

2.1.1 Indikaturi ewlenin

Is-suq tax-xogħol tal-UE baqa' reżiljenti fl-2022 minkejja l-inċertezza maħluqa mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u l-impatt tal-inflazzjoni għolja. Fuq bażi annwali, ir-rata ta' impjieg għall-UE (il-grupp ta' dawk fl-età ta' bejn 20 u 64 sena) tjiebet b'1,5 pps għal 74,6 % fl-2022 u, b'hekk, il-mira ewlenija tal-UE ta' mill-inqas 78 % tal-persuni fl-età ta' bejn 20 u 64 sena fl-impjieg sal-2030 tkun tista' tintlaħaq bis-sħiħ. Ir-rata tal-impjieg żdiedet fl-Istati Membri kollha, u partikolarment b'mod qawwi fil-Greċja, fl-Irlanda, fl-Estonja, fil-Bulgarija, fis-Slovakkja u fl-Italja – ara l-Illustrazzjoni 2.1.1. Ġie rreġistrat titjib modest fil-Lussemburgu u fi Franza. Skont il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, l-Italja, ir-Rumanija, Spanja u l-Kroazja għadhom f'"sitwazzjonijiet kritiċi", fejn għadhom f'livelli relattivament baxxi taħt is-70 %, minkejja ż-żidiet fl-impjiegi madwar iż-żieda medja tal-UE jew xi ftit akbar minn dik (fi Spanja u fl-Italja). Is-sitwazzjoni fil-Belġju "għandha tiġi osservata", wara titjib taħt il-medja minn livell relattivament baxx. Min-naħa l-oħra, in-Netherlands, l-Iżvezja, l-Estonja u ċ-Ċekja huma "bl-aħjar prestazzjoni" (b'rati ogħla minn 80 % fl-2022). B'mod ġenerali, tista' tiġi osservata konverġenza tar-rati ta' impjieg fl-Istati Membri. Fuq bażi trimestrali, ir-rata tal-impjieg kompliet tiżdied fl-ewwel nofs tal-2023 u żdiedet b'0,6 pps minkejja t-tnaqqis fl-attività ekonomika fit-tieni nofs tas-sena preċedenti. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, jistgħu jiġu osservati differenzi reġjonali sinifikanti fir-rata tal-impjieg (ara l-Illustrazzjoni 5 fl-Anness 5).

It-tkabbir fl-impjiegi kien ikkonċentrat fis-servizzi u fis-setturi tal-ekonomija li huma inqas intensivi fl-użu tal-enerġija. Il-ħolqien tal-impjiegi kien partikolarment b'saħħtu f'dawk l-attivitajiet li kienu ġew affettwati b'mod negattiv mill-pandemija. It-tneħħija tar-restrizzjonijiet ikkawżat żieda fid-domanda u kkontribwiet għal tkabbir sod fl-impjiegi f'servizzi b'kuntatt intensiv, fejn l-impjieg tal-għadd ta' ħaddiema (abbażi tal-kontijiet nazzjonali) żdied b'1,9 % fl-2022 u qabeż il-livelli ta' qabel il-pandemija għall-ewwel darba[80]. Ġew irreġistrati wkoll żidiet qawwija fl-impjiegi fis-servizzi professjonali u tal-ICT. B'kuntrast ma' dan, il-ħolqien tal-impjiegi staġna fil-manifattura minħabba tfixkil fil-ktajjen tal-provvista globali matul l-irkupru u żidiet sussegwenti fil-kostijiet tal-enerġija wara l-invażjoni militari tar-Russja fl-Ukrajna. Ix-xokk tal-prezz tal-enerġija kkontribwixxa sabiex id-domanda għall-ħaddiema fl-industriji intensivi fl-enerġija tinżamm imrażżna, bl-impjiegi għadhom 3,5 % taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija. Is-setturi b'intensità baxxa tal-enerġija pprovdew kontribut komparattivament akbar għat-tkabbir totali fl-impjiegi, bl-impjiegi f'tali setturi 7 % ogħla mil-livelli ta' qabel il-pandemija[81].

80 Is-servizzi intensivi fil-kuntatt jirreferu għall-kummerċ bl-ingrossa u bl-imnut, għat-trasport, għall-akkomodazzjoni u għas-servizzi tal-ikel kif ukoll għall-arti u għad-divertiment.

81 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2023*, 2023.

Illustrazzjoni 2.1.1: Ir-rata tal-impjieg żdiedet fl-Istati Membri kollha fl-2022

Ir-rata ta' impjieg (20-64 sena), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

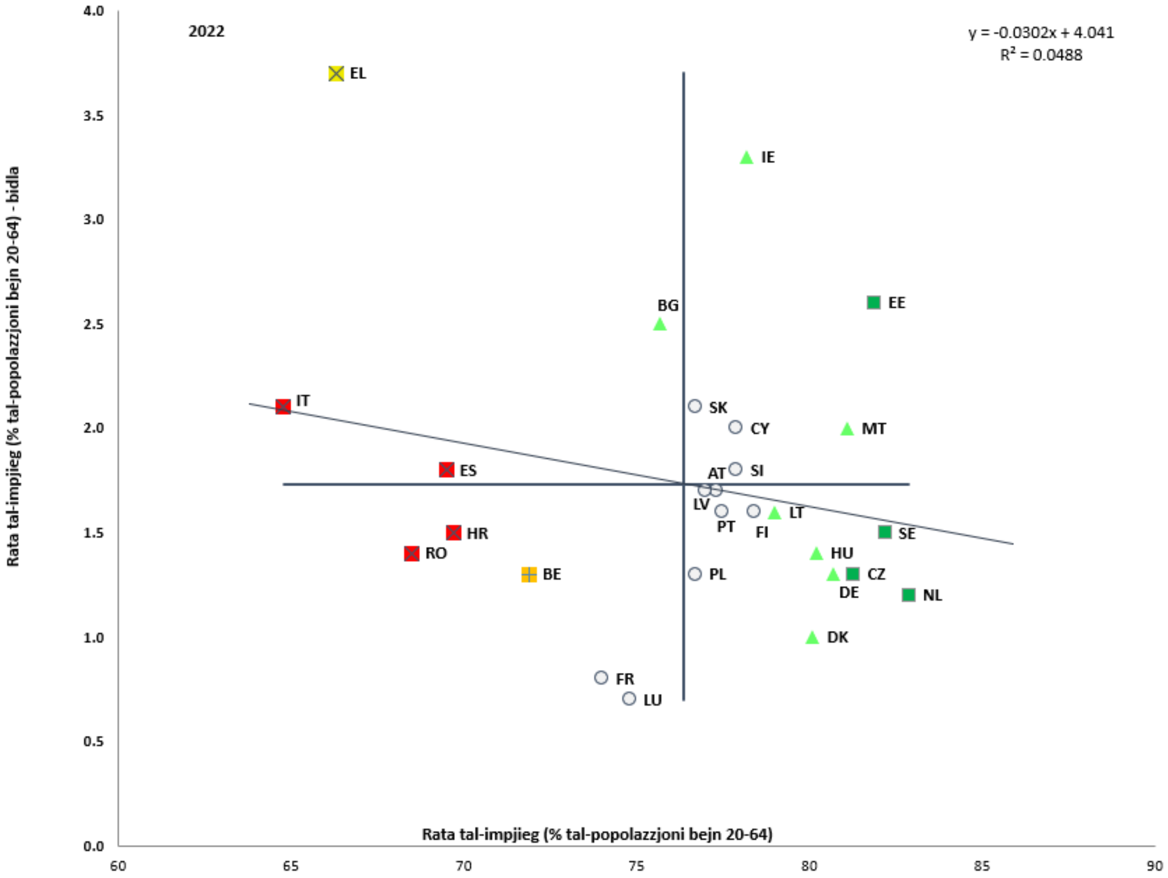

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], l-LFS tal-UE.

Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, it-tkabbir tal-impjiegi qabeż it-tkabbir tas-sigħat totali maħduma, li wassal għal tnaqqis fl-għadd medju ta' sigħat maħduma għal kull impjegat meta mqabbel mal-2019. L-impjiegi rkupraw malajr wara l-pandemija u fit-tieni trimestru tal-2023 kienu ogħla mil-livelli ta' qabel il-pandemija fl-Istati Membri kollha ħlief fil-Latvja, fir-Rumanija, fis-Slovakkja u fil-Bulgarija, b'6,4 miljun ħaddiem addizzjonali fl-UE kollha kemm hi – ara l-Illustrazzjoni 2.1.2. Wara t-tnaqqis kbir matul il-pandemija minħabba l-użu mifrux tal-iskemi għaż-żamma tal-impjiegi, l-għadd totali ta' sigħat maħduma wkoll kellu effett ta' rikorrenza, għalkemm b'mod inqas qawwi mill-impjiegi fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Fit-tieni trimestru tal-2023, kien għadu taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija fil-Ġermanja, il-Portugall, l-Awstrija, il-Latvja, is-Slovakkja, il-Lussemburgu, il-Bulgarija, l-Ungerija u r-Rumanija. It-tkabbir imrażżan fis-sigħat totali maħduma meta mqabbel mal-impjiegi jimplika li l-għadd medju ta' sigħat maħduma għal kull ħaddiem naqas bħala medja meta mqabbel mal-2019, u reġa' lura għal xejra 'l isfel li ilha għaddejja. Dan jista' jiġi spjegat parzjalment mit-tkabbir aktar b'saħħtu fl-impjiegi fis-servizzi u fis-setturi kkaratterizzati minn għadd aktar baxx ta' sigħat maħduma għal kull ħaddiem mill-medja. Dan jista' jirrifletti wkoll l-effett tal-aċċellerazzjoni tad-diġitalizzazzjoni wara l-pandemija. Barra minn hekk, l-hekk imsejjaħ "żamma preventiva tal-ħaddiema" seta' kellu rwol: meta jiffaċċjaw skarsezza kontinwa fis-suq tax-xogħol u nuqqas ta' ħiliet, il-kumpaniji ġeneralment ikollhom inċentivi aktar b'saħħithom biex iżommu l-persunal eżistenti, filwaqt li jnaqqsu temporanjament is-sigħat tax-xogħol[82].

Illustrazzjoni 2.1.2 Is-sigħat maħduma għal kull ħaddiem kienu qed jonqsu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Bidla fl-impjiegi totali u fl-għadd ta' sigħat maħduma bejn ir-raba' trimestru tal-2019 u t-tieni trimestru tal-2023 (%)

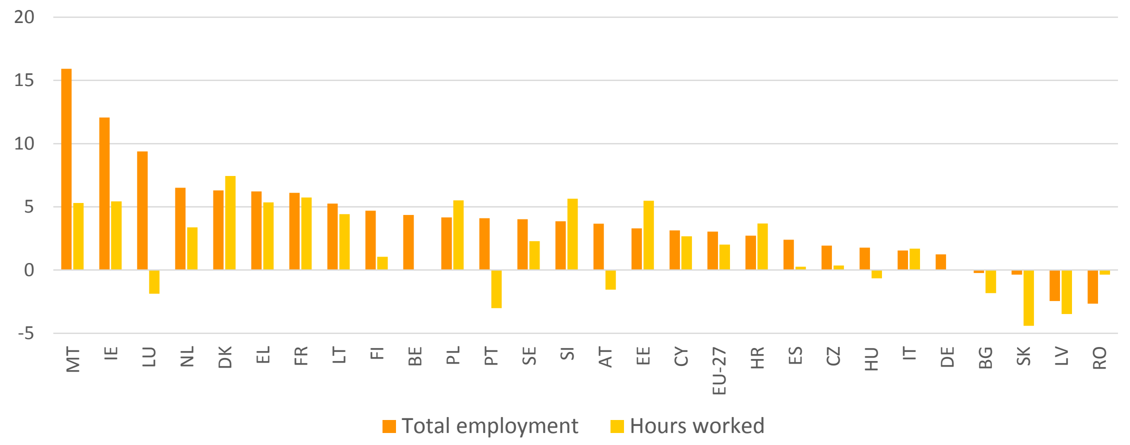

Nota: Data aġġustata staġjonalment u kalendarjament. Id-data dwar l-impjiegi totali aġġustata staġjonalment biss għal CZ, EL, FR, MT, PL, PT. Id-data dwar is-sigħat maħduma aġġustata staġjonalment biss għal MT u ma hijiex disponibbli għal BE.
Sors: l-Eurostat [namq_10_a10_e], kontijiet nazzjonali.

82 See Arce et al., *More jobs but fewer working hours*, Blogg tal-BĊE, Ġunju 2023

L-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar qed jitqiesu dejjem aktar bħala għodda ta' politika effettiva biex jiġu ttrattati d-disturbi esterni fl-ekonomija ta' natura temporanja. Ix-xogħol b'ħinijiet iqsar imfassal tajjeb u skemi simili għaż-żamma tal-impjiegi wrew li huma effettivi fil-preservazzjoni tal-impjiegi u tal-introjtu matul il-kriżi tal-COVID-19. L-assistenza finanzjarja pprovduta fil-qafas tal-istrument Ewropew għal Appoġġ Temporanju biex jittaffew ir-Riskji tal-Qgħad f'Emerġenza (SURE) ipprovdiet ukoll inċentivi għall-Istati Membri biex isegwu politiki effettivi għaż-żamma tal-impjiegi billi jistabbilixxu skemi ġodda jew jestendu dawk eżistenti. Matul il-fażijiet bikrija tal-pandemija, l-użu ta' skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar laħaq livelli mingħajr preċedent[83]. Dan kien segwit minn tnaqqis qawwi fil-kuntest tal-irkupru fl-2021 meta tnaqqsu r-restrizzjonijiet fuq l-attivitajiet ekonomiċi. Għadd ta' Stati Membri, inklużi l-Belġju u l-Italja, reġgħu straħu fuq skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar biex itaffu l-impatt ekonomiku tal-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u x-xokk li rriżulta fil-prezz tal-enerġija. Madankollu, l-użu ta' skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar baqa' pjuttost limitat, u ma wassalx għal żieda sostanzjali fil-livell aggregat – ara l-Illustrazzjoni 2.1.3.

Illustrazzjoni 2.1.3: F'xi Stati Membri ġew introdotti mill-ġdid jew estiżi skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar biex itaffu l-effetti taż-żidiet f'daqqa u qawwija fil-prezzijiet tal-enerġija

L-użu ta' skemi tax-xogħol b'ħinijiet iqsar relattiv għall-pandemija tal-COVID-19 (2020/04 = 100)

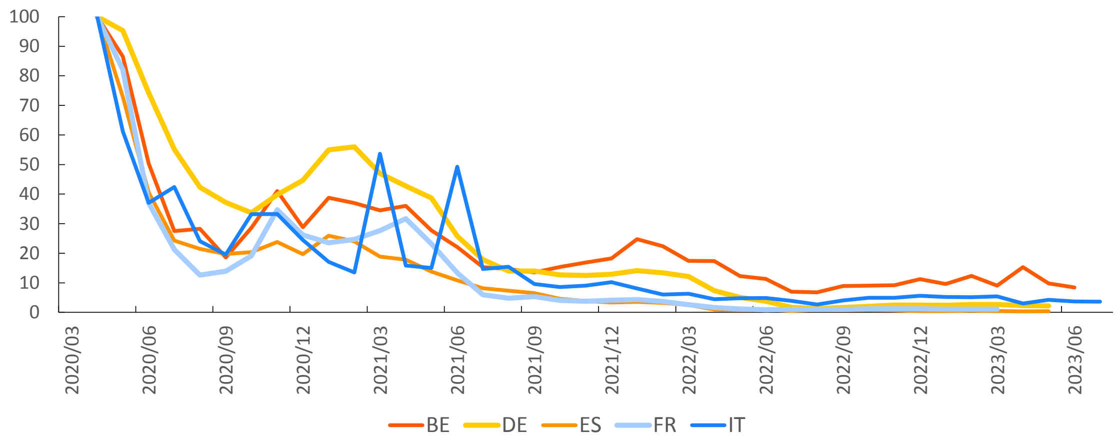

Nota: Kalkoli tad-DĠ EMPL ibbażati fuq *data* amministrattiva ta' kull xahar (l-għadd ta' ħaddiema b'ħinijiet iqsar; għadd ta' sigħat għal IT) disponibbli għal ħames Stati Membri bi skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar li kienu jeżistu minn qabel. Data disponibbli għal FR biss għall-ewwel trimestru tal-2023.
Sors: Office national de l'emploi (ONEM), Statistik der Bundesagentur für Arbeit, Seguridad Social: Estadísticas, Ministère du Travail - Direction de l'Animation de la Recherche, des Études et des Statistiques (Dares), Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS).

[83] Minn EUR 122 biljun tan-nefqa pubblika totali fuq il-miżuri eliġibbli matul id-durata kollha ta' SURE, 49 % intefqu fuq skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar, 31 % fuq "miżuri simili" għal dawk li jaħdmu għal rashom u 9 % fuq skemi ta' sussidju tal-pagi. Il-maġġoranza l-kbira tal-fondi ntefqu matul l-aktar fażi akuta tal-pandemija. Sors: SURE wara l-estinzjoni tiegħu – l-aħħar rapport biannwali; COM(2023) 291 final.

L-impjieg indipendenti jkompli jsegwi xejra 'l isfel, b'xi differenzi bejn il-pajjiżi u s-setturi. Is-sehem tal-ħaddiema li jaħdmu għal rashom fl-impjieg totali naqas minn 14,8 % fl-2010 għal 13,1 % fl-2022[84]. Matul dan il-perjodu, l-akbar tnaqqis fl-impjieg indipendenti ġie osservat fl-agrikoltura u fil-kummerċ, filwaqt li l-aktar żidiet sinifikanti ġew osservati fis-setturi pubbliċi u kważi pubbliċi (l-amministrazzjoni pubblika, l-edukazzjoni u s-saħħa) u fl-ICT. L-istruttura tal-ħiliet ta' dawk li jaħdmu għal rashom inbidlet ukoll, bi 38 % minnhom għandhom edukazzjoni terzjarja fl-2022 meta mqabbla ma' 27 % biss fl-2010. Matul il-pandemija, is-sigħat medji tax-xogħol ta' dawk li jaħdmu għal rashom naqsu b'mod aktar qawwi minn dawk tal-impjegati (b'7 % meta mqabbla ma' 1,9 %), parzjalment minħabba r-rappreżentanza żejda tagħhom fis-setturi l-aktar milquta[85]. Il-persuni li jaħdmu għal rashom raw ukoll ir-rati ta' riskju ta' faqar tagħhom jiżdiedu aktar mill-impjegati bejn l-2019 u l-2021. Tali differenzi jistgħu wkoll jiġu attribwiti parzjalment għad-differenzi fil-kopertura tal-protezzjoni soċjali u l-livell aktar baxx ta' appoġġ għall-introjtu pprovdut lill-persuni li jaħdmu għal rashom[86]. Fl-2022, is-sehem ta' persuni li jaħdmu għal rashom fost il-ħaddiema kollha varja b'mod sinifikanti fl-Istati Membri, fejn laħaq qrib jew ogħla minn 20 % fl-Italja u fil-Greċja u madwar 8 % fil-Ġermanja u fid-Danimarka. Il-ħaddiema awtonomi rrappreżentaw l-akbar sehem ta' dawk li jaħdmu għal rashom fl-UE (madwar 70 %) u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2022.

84 Dan il-paragrafu jiddependi fuq l-Eurostat [lfsa_egaps], [lfsa_esgan2], [lfsa_esgaed], l-LFS tal-UE.
85 Għax-xejriet reċenti fil-ħin tax-xogħol u l-fatturi determinanti tagħhom, ara l-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2023*, 2023.
86 Eurofound, *Social protection for self-employed: Lessons from the pandemic*, 2024 (pubblikazzjoni pendenti).

Id-domanda għall-ħaddiema baqgħet reżiljenti għat-tnaqqis fir-ritmu ekonomiku fi tmiem l-2022, u dan ikkontribwixxa għal issikkar persistenti tas-suq tax-xogħol. Fl-aħħar tas-sena u minkejja tnaqqis ħafif, ir-rata tal-postijiet tax-xogħol vakanti laħqet 2,8 %, li hija ferm ogħla mill-medja ta' qabel il-pandemija ta' 1,7 % għall-perjodu 2013-2019[87]. Fit-tieni trimestru tal-2023, madwar 34 % tad-ditti fis-servizzi, 31 % fil-kostruzzjoni u 26 % fil-manifattura raw in-nuqqas ta' ħaddiema bħala fattur li jillimita l-produzzjoni – ara l-Illustrazzjoni 2.1.4[88]. Fl-istess trimestru, ġew irrapportati nuqqasijiet fl-industrija qrib jew ogħla minn 50 % għall-Polonja, Malta, il-Kroazja u s-Slovenja. Fis-servizzi, in-nuqqasijiet irrapportati kienu l-ogħla f'Malta, fil-Polonja u fin-Netherlands. Filwaqt li hemm xi sinjali tentattivi ta' tnaqqis fl-issikkar tas-suq tax-xogħol, it-tranżizzjoni kontinwa lejn ekonomija diġitali u newtrali għall-karbonju hija mistennija li tkun akkumpanjata minn spariġġi fil-ħiliet u nuqqasijiet tagħhom fin-nuqqas ta' appoġġ politiku adegwat. In-nuqqasijiet ta' ħaddiema f'setturi li huma essenzjali għat-tranżizzjoni ekoloġika rdoppjaw mill-2015, filwaqt li l-għoti ta' taħriġ f'dawn is-setturi għadu taħt il-medja[89]. Politiki effettivi biex jgħinu lill-ħaddiema jiżviluppaw u jsaħħu l-ħiliet tagħhom rilevanti għas-suq tax-xogħol jibqgħu partikolarment importanti biex jindirizzaw in-nuqqasijiet persistenti ta' ħaddiema u ta' ħiliet u biex jappoġġaw tranżizzjoni doppja ġusta.

Illustrazzjoni 2.1.4: In-nuqqas ta' ħaddiema rrapportat għadu sinifikanti fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Is-sehem tal-impjegaturi li jirrapportaw li d-disponibbiltà ta' ħaddiema hija fattur li tillimita l-produzzjoni, imqassam skont il-valuri għas-servizzi (%, it-tieni trimestru tal-2023)

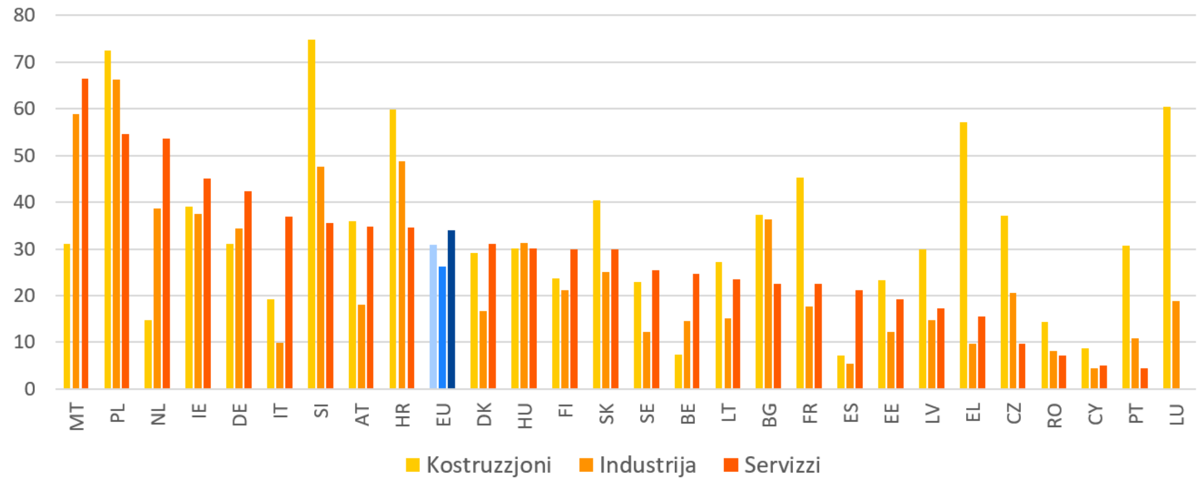

Sors: L-Istħarriġ Ewropew fost l-Impriżi u l-Konsumatur (BCS tal-UE, l-Eurostat).

[87] L-Eurostat [jvs_q_nace2]. Ir-rata tal-postijiet tax-xogħol vakanti hija l-għadd totali ta' postijiet tax-xogħol vakanti (jiġifieri, karigi mħallsin li għadhom kif inħolqu, li ma humiex okkupati, jew li waslu biex isiru vakanti) bħala perċentwal tal-postijiet tax-xogħol okkupati u vakanti.

[88] Għar-raba' trimestru tal-2022, dawn kienu 30,8 %, 32,7 % u 26 %, rispettivament, li jirreferu għas-sehem ta' negozji fl-UE li jindika li n-nuqqas ta' ħaddiema huwa fattur li jillimita l-produzzjoni tagħhom, kif imkejla mill-Istħarriġ Ewropew dwar in-Negozju u l-Konsumatur (EU-BCS).

[89] Dawn huma l-kostruzzjoni, l-enerġija, l-immaniġġjar tal-iskart, it-trasport u l-manifattura, kif ikklassifikati fil-qafas tan-NACE.

Ir-rata tal-qgħad laħqet livelli baxxi rekord f'ħafna Stati Membri fl-2022. Ir-rata medja tal-qgħad fl-UE (fl-età ta' bejn 15 u 74 sena) naqset għal 6,2 % (minn 7,1 % fl-2021), u laħqet l-aktar rata baxxa għas-snin li għalihom l-aggregat tal-UE huwa disponibbli. It-tnaqqis fil-qgħad kien akbar f'pajjiżi b'livelli ta' qgħad relattivament għoljin, u b'hekk irriżulta f'konverġenza fil-livelli tal-qgħad bejn l-Istati Membri – ara l-Illustrazzjoni 2.1.5. Fl-2022, il-Greċja u Spanja rreġistraw l-akbar tnaqqis bi 2,2 pps u 1,9 pps rispettivament, filwaqt li s-sitwazzjoni baqgħet l-istess fir-Rumanija u tjiebet sa ċertu punt fl-Ungerija, fil-Polonja u f'Malta (b'0,5 pps). Skont il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, is-sitwazzjoni fil-Greċja, fi Spanja u fl-Italja issa hija "dgħajfa iżda qed titjieb" bħala riżultat tal-prestazzjoni ogħla mill-medja tagħhom. Fl-istess ħin, is-sitwazzjoni "għandha tiġi osservata" fi Franza u fl-Iżvezja minkejja titjib madwar jew ogħla mill-medja tal-UE minħabba l-livelli ta' qgħad relattivament għoljin tagħhom. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, jistgħu jiġu osservati differenzi reġjonali sinifikanti fir-rata tal-qgħad (ara l-Illustrazzjoni 6 fl-Anness 5).

Illustrazzjoni 2.1.5: Ir-rata tal-qgħad laħqet livelli baxxi rekord f'ħafna Stati Membri fl-2022

Ir-rata tal-qgħad (15-74 sena), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

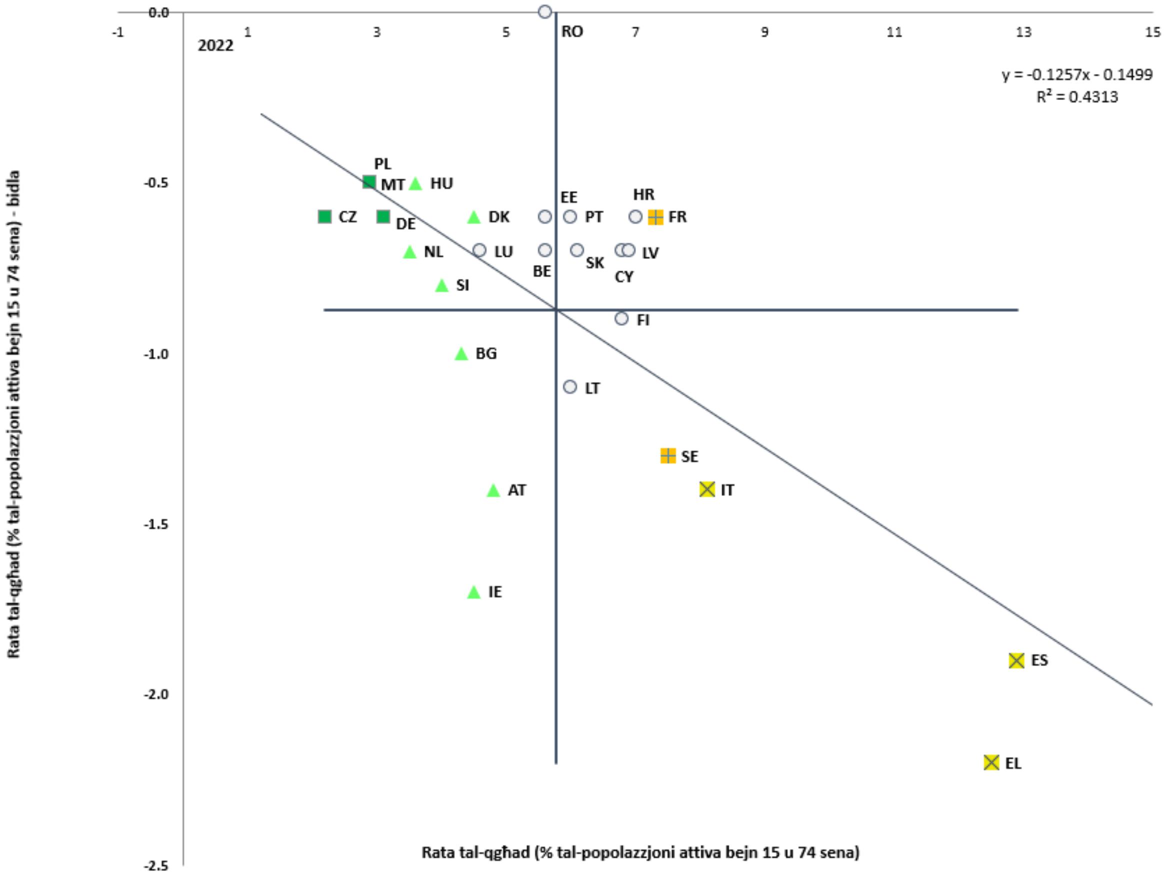

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: l-Eurostat [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

It-tranżizzjoni ekoloġika għandha potenzjal qawwi għall-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità u ser twassal għal riallokazzjoni sinifikanti tal-ħaddiema minħabba impatt differenzjat bejn is-setturi u r-reġjuni. Bl-appoġġ tal-politiki t-tajbin dwar l-impjiegi u t-taħriġ, il-politiki żero netti jistgħu joħolqu sa miljun impjieg addizzjonali fl-UE sal-2030, u jrawmu l-ħolqien tal-impjiegi fis-setturi li x'aktarx ikunu qed juru żieda fid-domanda marbuta mal-ekoloġizzazzjoni, kif ukoll f'setturi oħrajn affettwati indirettament[90]. Fl-2020, l-impjiegi fis-settur tal-prodotti u s-servizzi ambjentali laħqu 2,5 % tat-total fl-UE (meta mqabbla ma' 2,2 % fl-2015), għalkemm b'differenzi kbar bejn l-Istati Membri. Inizjattivi ta' politika reċenti biex jiġu sfruttati l-opportunitajiet emerġenti fl-industriji ekoloġiċi, bħall-Pjan Industrijali tal-Patt Ekoloġiku u l-Att dwar l-Industrija b'Emissjonijiet Żero Netti, jistgħu joħolqu domanda għal bejn 450 000 u 550 000 impjieg addizzjonali biex jiġu żviluppati, manifatturati u skjerati teknoloġiji strateġiċi b'emissjonijiet żero netti[91]. Is-setturi li huma pproġettati li ser jesperjenzaw tkabbir fl-impjiegi jinkludu l-kostruzzjoni, l-enerġija rinnovabbli u l-elettriku, il-manifattura ta' oġġetti elettriċi, l-immaniġġjar tal-iskart u l-agrikoltura. Madankollu, in-nuqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet u investiment insuffiċjenti meta mqabbla mal-punt meħtieġ jistgħu jxekklu ż-żidiet fl-impjiegi. Politiki effettivi għall-promozzjoni tat-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid, inċentivi għar-reklutaġġ, kundizzjonijiet tax-xogħol adegwati u tranżizzjonijiet tax-xogħol huma kruċjali biex jiġi żgurat li l-ħaddiema kollha jkunu jistgħu jibbenefikaw mill-opportunitajiet ta' xogħol offruti mit-tranżizzjoni ekoloġika (ara l-Kaxxa 2 tal-Pilastru dwar it-trawwim tal-ħiliet u l-kompetenzi għal tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika).

---

90 Ara l-Kummissjoni Ewropea,*Stepping up Europe's 2030 climate ambition Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people*, SWD(2020) 176 final. Projezzjonijiet ibbażati fuq EQUEST bl-użu ta' xenarju ta' "tassazzjoni aktar baxxa ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet".

91 Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

It-tkabbir fil-pagi nominali beda jaċċellera fl-2022 fost inflazzjoni għolja u kundizzjonijiet stretti tas-suq tax-xogħol. It-tkabbir fil-kumpens nominali għal kull impjegat laħaq l-4,8 % fl-UE fl-2022, li hu ferm ogħla mill-medja ta' madwar 1,9 % mill-2013 sal-2019. Dan żdied għal 5,5 % sena wara sena fl-ewwel trimestru tal-2023 – ara l-Illustrazzjoni 2.1.6. Dawn l-iżviluppi jirriflettu inflazzjoni għolja (li laħqet l-ogħla livell ta' 11,5 % sena wara sena f'Ottubru 2022) u kundizzjonijiet stretti kontinwi tas-suq tax-xogħol. Fit-tieni nofs tal-2022 u fil-bidu tal-2023, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri rreġistraw l-ogħla tkabbir nominali fil-pagi mis-sena 2000. Fit-tieni trimestru tal-2023, il-pagi nominali żdiedu b'aktar minn 10 % fuq bażi annwali fir-Rumanija, l-Ungerija, il-Polonja, is-Slovenja, il-Latvja, il-Litwanja u l-Kroazja, iżda b'inqas minn 2 % f'Malta. It-tkabbir fil-pagi nominali huwa mistenni jkompli jaċċellera fl-2023, qabel ma jimmodera gradwalment fl-2024 u fl-2025[92], minkejja t-tnaqqis fir-ritmu ekonomiku, billi l-inflazzjoni u n-nuqqas ta' ħaddiema għadhom għoljin, u l-pagi għandhom it-tendenza li jkollhom reazzjoni mdewma minħabba n-natura mifruxa tan-negozjati dwar il-pagi[93].

Illustrazzjoni 2.1.6: Il-pagi nominali komplew jiżdiedu fl-2022 fost inflazzjoni għolja u ssikkar tas-suq tax-xogħol

Kumpens nominali għal kull impjegat (bidla annwali f'%, 2021, 2022, it-tieni trimestru tal-2023)

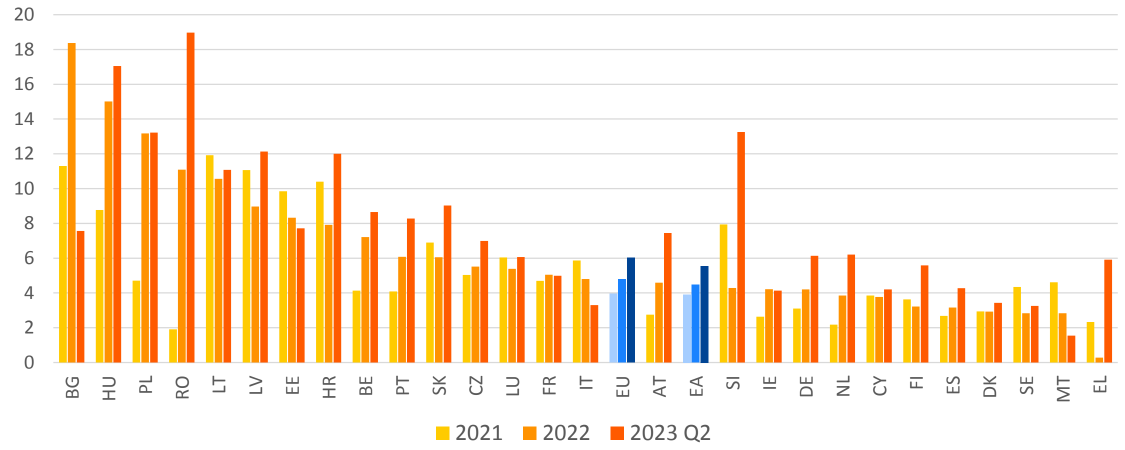

Nota: (1) Il-pagi jitkejlu bl-indikatur "Kumpens nominali għal kull impjegat", li jiġi kkalkolat bħala kumpens totali lill-impjegati diviż bin-numru totali ta' impjegati. Il-kumpens totali huwa ddefinit bħala r-remunerazzjoni totali, fi flus kontanti jew in natura, pagabbli minn impjegatur lil impjegat bħala kumpens għal xogħol magħmul minn dan tal-aħħar matul il-perjodu bażi tal-kontijiet u għandu żewġ komponenti: i) Il-pagi u s-salarji pagabbli fi flus kontanti jew in natura; u ii) Kontribuzzjonijiet soċjali pagabbli mill-impjegaturi. (2) Id-data kollha użata hija data tal-kontijiet nazzjonali. L-indikaturi huma bbażati fuq il-valuri tal-munita nazzjonali. (3) Il-pajjiżi huma kklassifikati f'ordni axxendenti tat-tkabbir fil-pagi nominali fl-2022.
Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-data tal-AMECO, Kumpens nominali għal kull impjegat [hwcdw]. Għall-ewwel trimestru u t-tieni trimestru tal-2023: Kalkoli tal-EMPL ibbażati fuq data tal-Eurostat, Kumpens tal-impjegati [namq_10_gdp] u Impjieg totali (kunċett domestiku)namq_10_a10_e], Kontijiet Nazzjonali.

---

[92] Ara l-Kummissjoni Ewropea, *European Economic Forecast Autumn 2023*, Dokument Istituzzjonali 258, Novembru 2023.

[93] Il-ftehimiet dwar il-pagi huma mifruxa, fis-sens li n-negozjati mill-ġdid isiru fi żminijiet differenti, filwaqt li d-deċiżjonijiet relatati dwar il-pagi huma validi għal ċertu perjodu. Fl-UE, għall-maġġoranza tad-ditti, in-negozjati mill-ġdid tal-pagi jsiru biss darba fis-sena jew inqas ta' spiss. Ara Fabiani, S., Kwapil, C., Rõõm, T., Galuscak, K. u Lamo, A., *Wage rigidities and labor market adjustment in Europe*, Il-Ġurnal tal-Assoċjazzjoni Ekonomika Ewropea, Vol. 8, Nru. 2-3, pp. 497–505., 2010.

It-tkabbir fil-pagi nnegozjati fiż-żona tal-euro aċċellera fl-2022 u kompla b'pass għoli rekord fl-ewwel nofs tal-2023. Għall-kuntrarju tal-iżviluppi fil-kumpens għal kull impjegat, l-indikatur dwar il-pagi nnegozjati jaqbad l-eżitu tal-proċessi ta' negozjar kollettiv fiż-żona tal-euro u ma huwiex sensittiv għall-għadd ta' sigħat maħduma. F'xi setturi, dan jirrappreżenta paga minima. Il-pagi nnegozjati żdiedu b'4,3 % (fuq bażi annwali) fl-ewwel u fit-tieni trimestru tal-2023, ferm ogħla mir-rati ta' tkabbir osservati fit-trimestri preċedenti (bejn 2,6 % u 3,1 % matul l-2022)[94]. Dawn ir-rati kienu l-ogħla mill-2009, f'kuntest fejn saru sejħiet biex jiġi kkumpensat it-telf tal-kapaċità tal-akkwist fin-negozjati dwar il-pagi. F'ħafna ftehimiet reċenti dwar il-pagi, iż-żidiet permanenti fil-pagi kienu kkombinati ma' benefiċċji ta' somma f'daqqa u pagamenti ta' darba, li fil-biċċa l-kbira minnhom kienu ta' benefiċċju għall-ħaddiema b'paga baxxa.

Minkejja ż-żidiet nominali, il-pagi reali naqsu kważi fl-Istati Membri kollha fl-2022 u b'medja ta' 3,7 % fl-UE, bit-tnaqqis ikompli fl-ewwel nofs tal-2023, għalkemm b'pass aktar bil-mod (ara l-Illustrazzjoni 2.1.7). It-tkabbir nominali fil-pagi baqa' lura meta mqabbel mal-inflazzjoni, u wassal biex il-pagi reali jonqsu fl-Istati Membri kollha minbarra l-Bulgarija, l-Ungerija u l-Polonja fl-2022. It-telf akbar (7 % jew aktar) kien osservat fl-Estonja, fil-Greċja, fin-Netherlands u fil-Latvja. Madankollu, minħabba tkabbir aktar b'saħħtu fil-pagi u inflazzjoni li qed timmodera, it-tnaqqis fil-pagi reali kien qed jonqos. Fit-tieni trimestru tal-2023, il-pagi reali kienu għadhom qed jonqsu bħala medja fl-UE (b'0,8 % sena wara sena), iżda żdiedu fi kważi nofs l-Istati Membri. L-irkupru gradwali tal-kapaċità tal-akkwist u l-mitigazzjoni ta' aktar telf huma essenzjali biex jitrażżnu l-effetti soċjali tal-għoli tal-ħajja, speċjalment fuq il-ħaddiema b'paga baxxa. L-iżviluppi fil-marġnijiet tal-profitt jissuġġerixxu lok potenzjali għal aktar żidiet fil-pagi f'xi setturi, filwaqt li jibqgħu viġilanti dwar l-effetti indiretti fuq l-inflazzjoni[95]. F'dan il-kuntest, negozjar kollettiv effettiv, f'konformità mal-liġijiet u l-prattiki nazzjonali, huwa kruċjali sabiex jinkiseb tkabbir ġenerali fil-pagi li jappoġġa l-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari tal-ħaddiema b'paga baxxa u medja, filwaqt li jitrawwem il-ħolqien tal-impjiegi u tiġi ssalvagwardjata l-kompetittività.

---

94 L-indikatur tal-BĊE tal-pagi nnegozjati għaż-żona tal-euro huwa medja ponderata tar-rati ta' tkabbir nazzjonali sena wara sena tal-pagi miftiehma b'mod kollettiv għall-biċċa l-kbira tal-pajjiżi taż-żona tal-euro. Sors: ECB Statistical Warehouse.

95 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2023*,, 2023.

Illustrazzjoni 2.1.7: Il-pagi reali naqsu fl-2022 u komplew jonqsu, għalkemm b'rata ta' deċellerazzjoni

Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat (bidla annwali f'%; 2021, 2022 u Q2-2023)

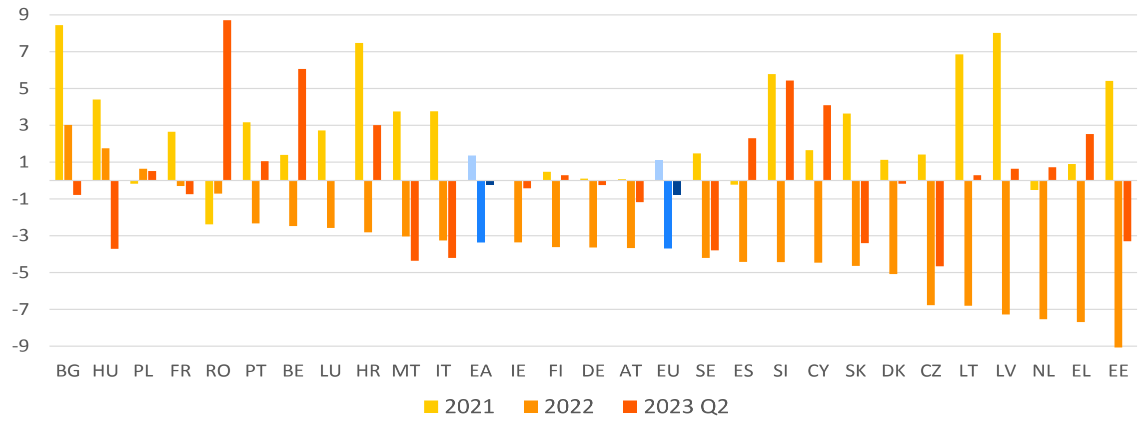

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-data ta' AMECO, Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat [hwwdw]; deflatur: Indiċi armonizzat tal-prezzijiet għall-konsumatur [zcpih]. Għat-tieni trimestru tal-2023: kalkoli tal-EMPL ibbażati fuq data tal-Eurostat, Pagi u salarji [namq_10_gdp], Total ta' impjiegi (kunċett domestiku) [namq_10_a10_e] u l-Indiċi armonizzat tal-prezzijiet tal-konsumatur [prc_hicp_midx].

Minn Jannar 2022 sa Lulju 2023, il-pagi minimi statutorji żdiedu b'mod sinifikanti f'termini nominali, li kkumpensaw għall-impatt ta' inflazzjoni għolja fuq il-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'paga minima f'nofs l-Istati Membri li għandhom pagi minimi statutorji. Bejn Jannar 2022 u Jannar 2023, il-pagi minimi statutorji żdiedu b'aktar minn 5 % f'termini nominali fl-Istati Membri kollha fejn hemm fis-seħħ tali pagi u b'aktar minn 10 % fil-biċċa l-kbira ta' dawn il-pajjiżi - ara l-Illustrazzjoni 2.1.8. Dan l-iżvilupp kien ir-riżultat kemm ta' żidiet sostanzjali matul l-2022 kif ukoll tal-aġġornamenti ta' Jannar 2023, f'kuntest fejn il-ħaddiema b'paga baxxa ġew affettwati b'mod partikolari mill-għoli tal-ħajja. Iż-żieda fl-2022 irriflettiet kemm l-aġġustamenti li jseħħu fuq bażi regolari (eż. in-Netherlands), inkluż ukoll l-indiċjar awtomatiku fejn tali mekkaniżmi huma fis-seħħ (eż. il-Belġju, Franza u l-Lussemburgu), kif ukoll aġġornamenti diskrezzjonali oħra (eż. il-Ġermanja u l-Greċja)[96]. Bejn Jannar 2022 u Lulju 2023, il-ħaddiema b'paga minima setgħu jibbenefikaw minn żidiet sostanzjali f'termini reali (bi 2 % jew aktar) biss fil-Ġermanja, il-Belġju, il-Greċja, il-Lussemburgu, in-Netherlands u l-Bulgarija. Fil-Polonja, ir-Rumanija, il-Latvja, Spanja u Franza, il-pagi minimi statutorji baqgħu ġeneralment kostanti f'termini reali, u għadhom jissalvagwardjaw il-kapaċità tal-akkwist. Madankollu, dawn naqsu b'aktar minn 3 % (f'termini reali) f'għaxar Stati Membri, inkluż b'aktar minn 10 % fiċ-Ċekja u l-Ungerija, u b'madwar 10 % fl-Estonja, Malta u s-Slovenja[97]. Barra minn hekk, f'diversi Stati Membri mingħajr paga minima statutorja, il-pagi minimi miftiehma b'mod kollettiv irreġistraw tkabbir baxx, li wassal għal telf konsiderevoli f'termini reali[98].

---

96 Għal aktar dettalji, ara l-Kummissjoni Ewropea, id-Direttorat Ġenerali għall-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, *Labour Market and Wage Developments in Europe – Annual review 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, 2022.

97 Billi r-rati nominali tipikament jiġu stabbiliti kull Jannar u ma jiġux riveduti matul is-sena fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, l-aġġornamenti seħħew biss fi ftit Stati Membri wara Jannar 2023.

98 Għal aktar dettalji, ara Eurofound, *Minimum wages in 2023: Annual review, Minimum wages in the EU series*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu. 2023.

Illustrazzjoni 2.1.8: L-aġġornamenti tal-pagi minimi statutorji kkumpensaw għall-impatt ta' inflazzjoni għolja f'nofs l-Istati Membri

Bidla fil-pagi minimi statutorji f'termini reali u nominali (rata ta' tkabbir, %)

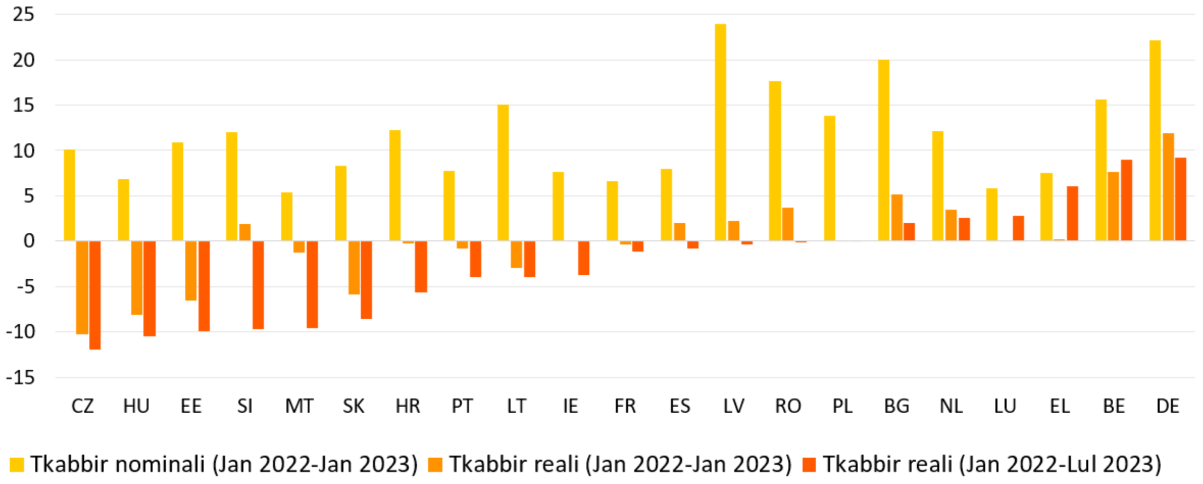

Nota: L-Istati Membri huma kklassifikati f'ordni dekrexxenti tal-kobor taż-żieda fil-pagi minimi statutorji f'termini reali fl-2023.
Sors: Network ta' Korrispondenti tal-Eurofound u kalkoli tad-DĠ EMPL ibbażati fuq data tal-Eurostat, [earn_mw_cur] u [prc_hicp_midx].

Li jkollok impjieg xorta ma jiggarantix mod kif toħroġ mill-faqar. Is-sehem ta' persuni fl-età ta' 18-il sena jew aktar li huma impjegati u f'riskju ta' faqar fl-UE kien ta' 8,5 % fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021) u kien aktar baxx meta mqabbel ma' deċennju ilu, iżda naqas f'inqas minn nofs l-Istati Membri matul dan il-perjodu[99]. Ir-Rumanija u l-Greċja esperjenzaw l-aktar tnaqqis qawwi bejn l-2012 u l-2022 (4,5 pps kull waħda) iżda xorta kellhom rati ogħla mill-medja tal-UE fl-2022 (14,5 % u 10,6 % rispettivament). Il-Lussemburgu, Spanja, l-Italja, l-Estonja, il-Portugall, il-Bulgarija u l-Polonja huma wkoll ogħla mill-medja tal-UE, u (ħlief għall-Polonja) juru żieda matul l-aħħar 10 snin. Minkejja l-pressjoni li l-kriżi tal-COVID-19 poġġiet fuq ħafna ħaddiema, il-faqar fost dawk li jaħdmu baqa' ġeneralment stabbli mill-2019 (b'referenza għall-introjtu tal-2018) fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Bejn l-2019 u l-2022, is-Slovakkja, Ċipru u l-Irlanda biss urew żidiet kbar (bi 2,7 pps, 1,2 pps u 1 pp, rispettivament), filwaqt li l-Ungerija, il-Belġju, ir-Rumanija u Spanja rreġistraw tnaqqis ta' 1 pp jew aktar. Skont l-istimi bikrija tal-Eurostat li jirreferu għas-sena tal-introjtu 2022, il-faqar fost dawk li jaħdmu huwa mistenni li jonqos bħala medja fl-UE, u b'mod partikolari fil-Kroazja, l-Awstrija, l-Estonja u l-Italja, f'konformità ma' żidiet ogħla stmati fl-introjtu mill-impjiegi għall-ħaddiema bi qligħ aktar baxx[100]. Bħal fis-snin preċedenti, il-faqar fost dawk li jaħdmu fl-UE huwa ogħla fost il-ħaddiema b'livell baxx ta' edukazzjoni (18,4 %), il-ħaddiema part-time (13,5 %), dawk li għandhom kuntratti temporanji (12,2 %) u speċjalment il-persuni mwielda barra mill-UE (19,9 %) u ċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi (24,3 %).

---

[99] L-Eurostat [ilc_iw01], l-UE-SILC.

[100] Ara Early estimates of income inequalities.

L-inċentivi għax-xogħol u għar-reklutaġġ jistgħu jiġu influwenzati mit-tassazzjoni tax-xogħol. Il-porzjon ta' taxxa għal persuna mhux miżżewġa fuq paga medja naqas bi 2,2 pps fl-UE mill-2012, u laħaq 39,7 % fl-2022[101]. Matul l-istess perjodu, erbatax-il Stat Membru rreġistraw tnaqqis notevoli (b'aktar minn 1 pp) fil-porzjonijiet tat-taxxi tagħhom f'dan il-livell ta' pagi, bl-akbar tnaqqis fl-Ungerija (8,7 pps), fir-Rumanija (6,2 pps), fil-Greċja (5,7 pps), fil-Latvja (3,7 pps), fin-Netherlands u fi Franza (3,1 pps). Min-naħa l-oħra, matul l-istess perjodu, seħħew żidiet sinifikanti f'sitt pajjiżi, inklużi l-Portugall (4,3 pps), il-Lussemburgu (3,3 pps) u Malta (2,4 pps). Huwa importanti li l-porzjon ta' taxxa għal persuna mhux miżżewġa b'paga baxxa (50 % tal-paga medja) naqas fl-UE bi 3,3 pps mill-2016 u b'0,4 pps mill-2021. Madankollu, dan varja ħafna fl-Istati Membri fl-2022 – minn 18 % f'Ċipru għal 41 % fl-Ungerija u l-Ġermanja – ara l-Illustrazzjoni 2.1.9. L-impatt tat-tassazzjoni tax-xogħol jiddependi mhux biss fuq il-porzjon tat-taxxa medja, iżda wkoll fuq it-tfassil tas-sistema li tiddetermina d-distribuzzjoni tal-piż tat-taxxa bejn l-impjegaturi u l-impjegati.

Illustrazzjoni 2.1.9: Il-porzjon tat-taxxa huwa aktar baxx għall-ħaddiema b'paga baxxa

Il-piż tat-taxxa għal ħaddiem mhux miżżewweġ b'paga baxxa (50 % u 67 % tal-paga medja) meta mqabbel mal-paga medja fl-2022

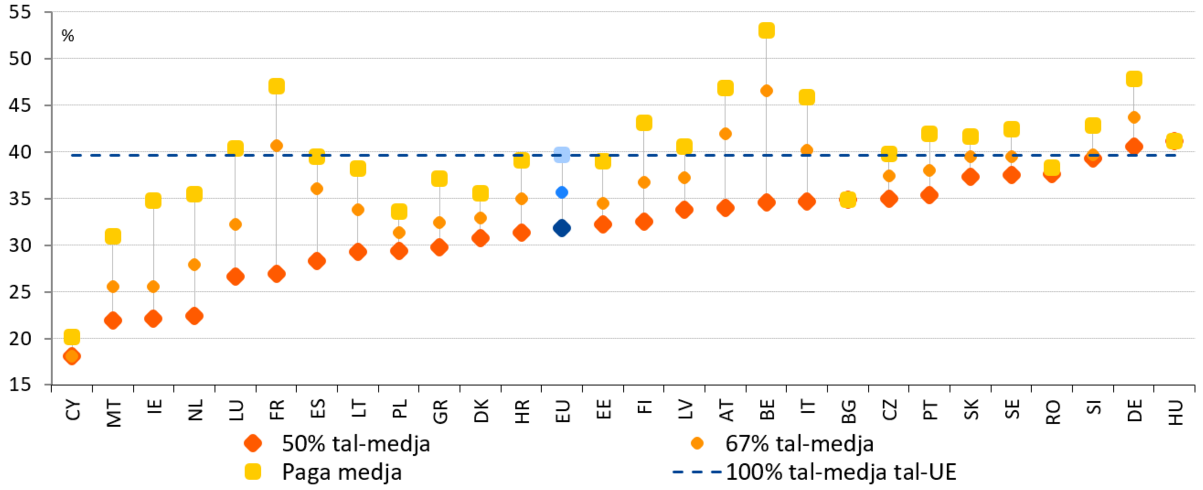

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-Bażi tad-data dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tat-taxxa/tal-benefiċċji tal-OECD (aġġornata f'Marzu 2023).
Noti: L-Istati Membri huma kklassifikati f'ordni axxendenti skont il-livell tal-porzjon ta' taxxa għal persuna mhux miżżewġa b'paga baxxa (50 % tal-paga medja).

[101] Il-porzjon tat-taxxa jkejjel id-differenza bejn il-kostijiet lavorattivi tal-impjegaturi u l-paga netta tal-impjegati.

Is-sistemi tat-taxxa fuq l-introjtu personali għandhom it-tendenza li jkunu progressivi, b'porzjonijiet ta' taxxa aktar baxxi għal dawk li jaqilgħu inqas. Fi Franza, il-Belġju u l-Lussemburgu, dan huwa evidenti ħafna, kuntrarju għall-Bulgarija u l-Ungerija fejn hemm sistema ta' tassazzjoni fissa – ara l-Illustrazzjoni 2.1.9. Il-piżijiet tat-taxxa aktar baxxi fuq il-ħaddiema b'pagi baxxi għandhom impatt inqas distorsiv fuq id-domanda għall-ħaddiema u l-provvista tagħhom u jnaqqsu l-ostakli għar-reklutaġġ ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet li ġeneralment ikunu kkaratterizzati minn eżiti agħar tas-suq tax-xogħol, filwaqt li l-miżuri għandhom jitfasslu b'mod li ma jfixklux it-tranżizzjoni lejn impjiegi b'pagi ogħla. L-inflazzjoni tista' wkoll tikkawża distorsjonijiet fis-sistemi tat-taxxa, inkluż f'termini ta' progressività u ġustizzja fiskali. Id-distorsjonijiet fis-sistemi tat-taxxa jistgħu jirriżultaw minn livelli limiti definiti b'mod nominali bħal-livelli tat-taxxa, il-krediti tat-taxxa, it-tnaqqis jew l-eżenzjonijiet. Ġeneralment, l-inflazzjoni tikkawża ċaqliq fis-sistemi tat-taxxa progressiva meta l-livelli limiti jkunu ffissati f'termini nominali[102]. B'konsegwenza ta' dan, sehem akbar ta' kontribwenti jistgħu jispiċċaw f'livelli tat-taxxa ogħla. Piż tat-taxxa ogħla flimkien ma' erożjoni tal-krediti u l-benefiċċji tat-taxxa għandu l-potenzjal li jżid ir-riskji ta' faqar fin-nuqqas ta' aġġustamenti (awtomatiċi) għall-inflazzjoni jew interventi ta' politika oħrajn.

102 Ċaqliq jiddeskrivi sitwazzjoni fejn il-piż tat-taxxa tal-unitajiet domestiċi jiżdied minħabba li l-pagi nominali (jew l-introjtu nominali b'mod ġenerali) jiżdiedu minħabba l-inflazzjoni (pereżempju minħabba l-indiċjar tal-pagi jew ta' introjtu ieħor). Introjtu nominali ogħla jista' jimbotta lill-kontribwenti f'livelli ogħla ta' taxxa fuq l-introjtu li jirriżultaw f'rati tat-taxxa marġinali u medji ogħla, għalkemm il-pagi (l-introjtu) f'termini reali jibqgħu kostanti.

L-ispostament tal-piż tat-taxxa minn fuq ix-xogħol għal bażijiet tat-taxxa ambjentali jista' jwassal għal inċentivi mtejba tas-suq tax-xogħol u aktar ġustizzja, filwaqt li jikkontribwixxi għall-għanijiet klimatiċi, billi jinternalizza l-kost ambjentali tal-produzzjoni[103]. Il-Pjan REPowerEU jinkoraġġixxi lill-Istati Membri jikkunsidraw miżuri ta' tassazzjoni li jinċentivaw l-iffrankar tal-enerġija u jnaqqsu l-konsum tal-fjuwils fossili[104]. Dan jista' jinkludi miżuri tat-taxxa bħat-tnaqqis u l-eżenzjonijiet mit-tassazzjoni tal-vetturi kemm għax-xiri kif ukoll għall-użu ta' vetturi elettriċi u tal-idroġenu, tnaqqis tat-taxxa marbut mal-iffrankar tal-enerġija u l-eliminazzjoni gradwali ta' sussidji li jagħmlu ħsara lill-ambjent. Barra minn hekk, l-emendi proposti għad-Direttiva dwar it-Tassazzjoni fuq l-Enerġija jikkontribwixxu għal dan il-għan billi jistabbilixxu sinjali tal-prezzijiet li jnaqqsu l-konsum tal-fjuwils fossili u jrawmu l-iffrankar tal-enerġija. Barra minn hekk, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika tippromwovi wkoll spostament tal-piż tat-taxxa lil hinn mix-xogħol, b'mod partikolari t-tnaqqis tal-porzjon ta' taxxa għal gruppi b'introjtu baxx u medju lejn sorsi ta' dħul li jikkontribwixxu għall-objettivi klimatiċi u ambjentali[105]. Tali spostamenti tal-piż tat-taxxa jistgħu jiġu implimentati b'mod li jiġu evitati l-impatti regressivi u tiġi ssalvagwardjata s-sostenibbiltà fiskali, inkluż il-finanzjament ta' protezzjoni soċjali adegwata[106]. Il-miżuri ta' appoġġ li jiżguraw enerġija affordabbli mmirata lejn gruppi vulnerabbli, speċjalment fil-kuntest tal-prezzijiet tal-enerġija eċċezzjonalment għoljin li dehru fl-2022, huma konsistenti ma' dawn l-objettivi.

---

103 Ara l-Kapitolu 4 ta' *Annual Report on Taxation 2023*, il-Kummissjoni Ewropea.

104 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *REPowerEU Plan*, COM(2022) 230 final.

105 Ara *ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika 2022/C 243/04* 2022/C 243/04.

106 *Id-Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni li jakkumpanja l-Proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika* SWD(2021) 452 final.

Kaxxa 1 tal-Pilastru: Id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri u r-reazzjonijiet ta' politika rilevanti

It-tnaqqis tad-differenzi mhux ġustifikati fil-pagi bejn il-ġeneri huwa kruċjali biex tinkiseb l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u biex jiġi appoġġat it-tkabbir inkluživ u sostenibbli. L-inugwaljanzi fil-pagi jikkontribwixxu għall-inugwaljanzi bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà matul iċ-ċiklu tal-ħajja. L-ewwel nett, qligħ aktar baxx għan-nisa li ma huwiex ġustifikat abbażi ta' karatteristiċi personali jew ta' impjieg differenti jxekkel l-indipendenza ekonomika tagħhom matul il-ħajja tax-xogħol. Dan jaffettwa wkoll b'mod negattiv il-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol, li jimplika telf ekonomiku u soċjali minħabba użu inqas minn sħiħ tal-potenzjal tas-suq tax-xogħol. It-tieni, id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri jissarrfu f'differenzi bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet (26 % bħala medja fl-UE fl-2022) b'riskji akbar ta' faqar li jiffaċċjaw in-nisa fix-xjuħija. L-indirizzar tad-diskriminazzjoni u l-inugwaljanzi fil-pagi bbażati fuq il-ġeneru u t-titjib tal-funzjonament tas-sistemi tat-taxxa[107] jistgħu jipprovdu inċentivi akbar sabiex ikun hemm aktar nisa li jsiru ekonomikament attivi. Dan huwa kruċjali biex jiġi indirizzat in-nuqqas konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet fl-Unjoni, kif ukoll biex jiġu żgurati l-adegwatezza u s-sostenibbiltà tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali fid-dawl tat-tixjiħ tal-popolazzjoni. It-tnaqqis tad-differenzi mhux ġustifikati fil-pagi bejn il-ġeneri ser jikkontribwixxi wkoll għall-implimentazzjoni tal-Prinċipju 2 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri), u b'mod partikolari d-dritt għal paga ugwali għal xogħol ta' valur ugwali f'konformità mal-Artikolu 157 tat-TFUE.

Id-differenzi persistenti fil-pagi bejn il-ġeneri jirriflettu fatturi strutturali u huma influwenzati mid-diskriminazzjoni fil-pagi u l-preġudizzji sistemiċi fl-istrutturi tal-pagi. Minkejja l-progress li sar matul dawn l-aħħar snin, in-nisa għadhom qed jaqilgħu inqas mill-irġiel bħala medja minkejja l-kisbiet edukattivi medji ogħla tagħhom. Id-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri[108] kienet ta' 12,7 % fl-UE fl-2021, b'varjazzjonijiet kbar bejn il-pajjiżi, li jvarjaw minn -0,2 % fil-Lussemburgu għal 20,5 % fl-Estonja. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, id-differenza naqset fl-aħħar deċennju iżda b'pass relattivament bil-mod fid-dawl tat-tnaqqis tad-differenzi li ilhom jeżistu bejn il-ġeneri fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol u l-livelli tal-edukazzjoni għolja fost in-nisa. Il-kawżi ta' dawn id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri huma kumplessi u interrelatati. Dawn jistgħu jkunu parzjalment marbuta ma' i) ir-rappreżentanza żejda tan-nisa f'impjiegi u setturi b'pagi relattivament baxxi, kif ukoll f'xogħol part-time; ii) is-sottorappreżentanza tan-nisa f'pożizzjonijiet ta' impjiegi aktar għoljin; u iii) diffikultajiet akbar għan-nisa fir-rikonċiljazzjoni tax-xogħol mar-responsabbiltajiet ta' kura (li jirriżultaw ukoll f'interruzzjonijiet fil-karriera). Madankollu, l-akbar parti tad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri fl-UE ma hijiex marbuta ma' karatteristiċi oġġettivi u li jistgħu jitkejlu tal-individwi[109]. Dan jissuġġerixxi li fatturi oħrajn, inklużi d-diskriminazzjoni u l-istrutturi tal-pagi mhux trasparenti, x'aktarx li jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għad-differenzi eżistenti fil-pagi bejn il-ġeneri.

---

107 Ara t-taqsima 2.2.1.

108 Id-definizzjoni tal-Eurostat (ara l-graff). Din ma tqisx fatturi oħrajn li jiddeterminaw il-paga, bħal-livell tal-impjieg, l-anzjanità, l-edukazzjoni, l-esperjenza u l-prestazzjoni.

109 L-Eurostat, Dokumenti ta' Ħidma tal-Istatistika, *Gender pay gaps in the European Union – A statistical analysis*, 2021.

Id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri f'forma mhux aġġustata għadhom kbar minkejja t-titjib li sar

Id-differenza bejn il-qligħ gross medju fis-siegħa ta' rġiel u nisa impjegati bħala perċentwal tal-qligħ gross medju fis-siegħa ta' rġiel impjegati (%, 2021, 2016 u 2011)

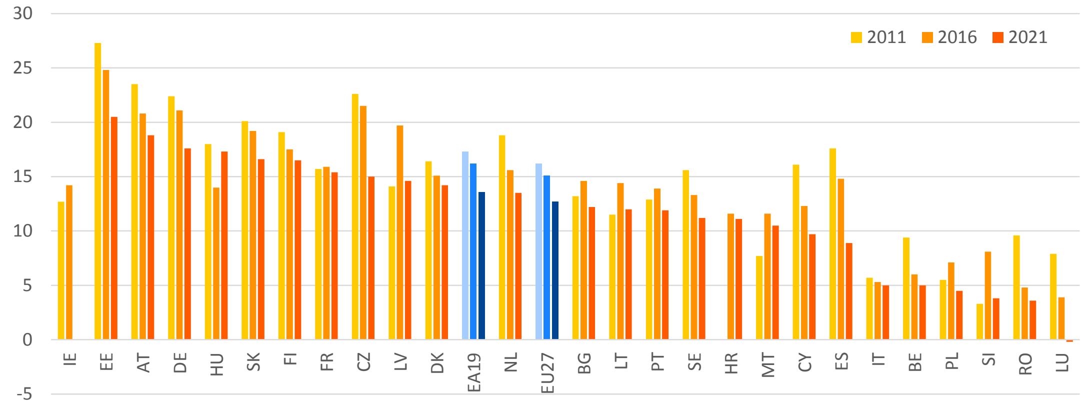

Nota: Imqassma skont il-valuri tal-2021. Id-data hija nieqsa għal EL għas-snin ta' referenza (EL fl-2018: 10,4 %), għal HR fl-2011 u għal IE fl-2021.
Sors: l-Eurostat [earn_gr_gpgr2]

Il-miżuri ta' trasparenza fil-pagi huma essenzjali biex jiżvelaw il-preġudizzju bejn il-ġeneri fl-istrutturi u l-ambjenti tal-pagi u jippermettu lill-ħaddiema jasserixxu b'mod effettiv id-dritt tagħhom għal paga ugwali għal impjiegi ta' valur ugwali. Id-Direttiva dwar it-Trasparenza fil-Pagi (adottata fl-10 ta' Mejju 2023) għandha l-għan li tiġġieled id-diskriminazzjoni fil-pagi u tikkontribwixxi għat-tnaqqis tad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri fl-UE billi tagħmel is-sistemi tal-pagi aktar trasparenti u żżid l-għarfien dwar id-differenzi bejn il-ġeneri fil-livelli tal-pagi għal individwi li jwettqu l-istess xogħol jew xogħol ta' valur ugwali. L-Istati Membri għandhom 3 snin biex jittrasponuha fil-liġi nazzjonali. Ir-rapportar dwar il-pagi bħala strument ta' pressjoni bejn il-pari, imsaħħaħ mill-valutazzjoni tal-pagi f'kumpaniji b'aktar minn 100 impjegat fejn ikun ġie identifikat dubju raġonevoli dwar ir-rispett tad-dritt għal paga ugwali, huwa mistenni li jindirizza s-sottovalutazzjoni sistemika tax-xogħol tan-nisa fil-livell ta' min iħaddem. Id-Direttiva tistabbilixxi qafas u kriterji ċari għall-implimentazzjoni tal-kunċett ta' "xogħol ta' valur ugwali". Hija ttejjeb b'mod sinifikanti l-aċċess għall-ġustizzja u tnaqqas l-ostakli proċedurali għall-vittmi tad-diskriminazzjoni fil-pagi. Barra minn hekk, id-Direttiva dwar pagi minimi adegwati fl-UE hija wkoll mistennija li tikkontribwixxi għat-tnaqqis tad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri minħabba r-rappreżentanza żejda tan-nisa f'impjiegi b'pagi baxxi.

F'dawn l-aħħar snin, diversi Stati Membri introduċew jew ħabbru miżuri, inkluż bħala parti mill-RRPs tagħhom, biex itejbu t-trasparenza fil-pagi u r-rapportar dwar id-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri. Fiċ-**Ċekja**, f'Diċembru 2022, il-gvern approva l-Pjan ta' Azzjoni għall-Paga Ugwali tan-Nisa u tal-Irġiel 2023-2026, li jinkludi miżuri biex jinkoraġġixxi l-użu usa' ta' għodod għall-analiżi tas-sistemi ta' remunerazzjoni u r-rapportar dwar id-differenza fil-pagi. F'Lulju 2021, **l-Irlanda** aġġornat l-Att ta' Informazzjoni dwar id-Differenza fil-Pagi bejn il-Ġeneri, li jirrikjedi li l-organizzazzjonijiet b'aktar minn 250 impjegat jirrapportaw dwar id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri, inklużi l-bonusijiet. Bħala parti mill-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Żvilupp tas-Sigurtà Soċjali għall-2023-30 u l-RRP tagħha, **l-Estonja** ħabbret it-tnedija ta' għodda diġitali msejħa "Pay Mirror" biex tappoġġa lill-impjegaturi fl-analiżi u r-rapportar tad-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri fl-organizzazzjonijiet tagħhom. Fi **Spanja**, bħala parti mill-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar il-pjanijiet ta' ugwaljanza, it-trasparenza u l-paga ugwali adottati fl-2020 fil-qafas tal-RRP, il-gvern u s-sħab soċjali ħejjew serje ta' għodod u gwidi għal kumpaniji u individwi involuti fin-negozjar ta' pjanijiet ta' ugwaljanza u fl-evalwazzjoni tal-impjiegi li jiffaċilitaw l-implimentazzjoni tal-prinċipju ta' paga ugwali għal xogħol ta' valur ugwali.

2.1.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri

Diversi Stati Membri introduċew inċentivi għar-reklutaġġ u sussidji għall-ħolqien tal-impjiegi. Fl-2022, **il-Kroazja** introduċiet sussidji għall-impjieg, l-impjieg indipendenti u t-traineeships ta' persuni rreġistrati li qed ifittxu impjieg f'setturi ekoloġiċi u diġitali bħala parti mill-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza (RRP) tagħha. **Il-Litwanja** daħħlet fis-seħħ sussidju tal-pagi għar-refuġjati Ukreni, li jkopri 75 % tal-kostijiet tal-pagi għal durata massima ta' 36 xahar. F**il-Greċja**, tnieda l-programm "Proto Ensimo" biex jappoġġa d-dħul taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol għall-ewwel darba billi jipprovdi sussidji ta' EUR 600 fix-xahar: EUR 300 għall-impjegati żgħażagħ u EUR 300 għall-impjegaturi (jew EUR 150 għall-part time) sa sitt xhur. F'Settembru 2023, il-Greċja introduċiet ukoll programm ta' taħriġ u ċertifikazzjoni ffinanzjat mill-RRF għal 15 000 persuna qiegħda ta' bejn il-25 u l-45 sena li jiffoka fuq il-ħiliet f'oqsma ta' domanda għolja, bħal dawk ekoloġiċi u diġitali. Bħala parti minn riforma wiesgħa ta' inċentivi għar-reklutaġġ fil-qafas tal-RRP tagħha, f'Jannar 2023, **Spanja** adottat liġi li tipprevedi r-ribassi tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali għal gruppi speċifiċi b'impjegabbiltà baxxa, bħal persuni qiegħda fit-tul u żgħażagħ NEETs. Ir-reġim legali l-ġdid għandu enfasi speċjali fuq il-ħolqien ta' impjieg permanenti, inkluża durata minima tal-kuntratt ta' 3 snin, u jipprovdi r-regola ġenerali li s-somma tar-ribassi tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali bi kwalunkwe inċentiv ieħor għar-reklutaġġ ma tistax taqbeż is-60 % tal-kost tal-pagi tal-kuntratt. F'Ġunju 2023, **l-Italja** introduċiet inċentivi temporanji bir-rata ta' 60 % tar-remunerazzjoni grossa ta' kull xahar għal perjodu ta' 12-il xahar għar-reklutaġġ permanenti ta' persuni b'diżabbiltà u żgħażagħ li ma jkunux qed jipparteċipaw fi programmi ta' taħriġ. F'Lulju 2023, **il-Portugall** stabbilixxa programm ġdid ("*Avançar*") li jagħti appoġġ finanzjarju lill-impjegaturi talli joffru kuntratti ta' impjieg indefiniti b'salarji ugwali jew ogħla mis-salarju fil-livell ta' dħul ta' gradwat fil-karriera ta' uffiċjal għoli ġenerali fl-Amministrazzjoni Pubblika liż-żgħażagħ irreġistrati bħala qiegħda bi kwalifika akkademika għolja. Bħala parti minn riforma usa', f**il-Finlandja**, il-gvern introduċa sussidju tal-pagi għar-reklutaġġ ta' persuni qiegħda li qed ifittxu impjieg, li jkopri 50 % tal-kostijiet tal-pagi (70 % għall-impjieg ta' persuni b'diżabbiltà). F**is-Slovenja**, bħala parti mill-RRP tagħha, tnediet l-iskema ta' impjieg imsejħa "Dħul aktar mgħaġġel taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol", li tissussidja l-impjieg indefinit għal 4 000 persuna taħt l-età ta' 29 sena għal 18-il xahar, b'valur totali ta' EUR 27,36 miljun. Barra minn hekk, tnieda inċentiv pilota għall-impjiegi "Impjiegi ekoloġiċi" sabiex madwar 300 persuna qiegħda jiddaħħlu f'impjiegi ekoloġiċi, b'sussidji ta' kull xahar ta' EUR 680 imħallsa lill-impjegaturi għal sena.

Aktar reċentement, l-iskemi għaż-żamma tal-impjiegi ntużaw biex jindirizzaw l-impatt fuq in-negozji lokali u s-suq tax-xogħol ta' żviluppi ambjentali estremi. Fl-2023, xi Stati Membri ħadu miżuri ta' emerġenza b'rispons dirett għal diżastri ambjentali bħan-nirien, il-mewġiet ta' sħana estrema u l-għargħar. F'Lulju u Settembru 2023, **il-Greċja** introduċiet skema ta' sospensjoni tal-kuntratt ta' impjieg għal 3 xhur għan-negozji affettwati min-nirien fil-foresti u mill-għargħar, rispettivament. **Is-Slovenja** introduċiet kumpens ta' assenza bil-permess ta' emerġenza għan-negozji affettwati mill-għargħar f'Awwissu 2023. **L-Italja** estendiet għas-settur tal-kostruzzjoni l-iskema ta' kumpens diġà fis-seħħ fin-negozji agrikoli biex tiġġieled l-effetti ta' mewġiet ta' sħana estrema.

Xi Stati Membri estendew l-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar tagħhom fl-ewwel nofs tal-2023. F**il-Ġermanja**, il-gvern federali estenda r-regoli inqas stretti għall-użu tal-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar, li baqgħet fis-seħħ sal-aħħar ta' Ġunju 2023. Il-ħaddiema li jieħdu vantaġġ minn xogħol b'ħinijiet iqsar jirċievu appoġġ finanzjarju mħallas mill-aġenzija lokali tal-impjiegi għal massimu ta' 12-il xahar biex ikopru t-telf tal-introjtu minħabba s-sigħat tax-xogħol imnaqqsin. Filwaqt li l-kumpaniji ma għandhomx għaliex iħallsu pagi għalihom, il-ħaddiema jirċievu 60 % tal-introjtu nett tagħhom (67 % jekk ikollhom it-tfal) għas-sigħat kollha mhux maħduma. Barra minn hekk, il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali, li normalment jitħallsu mill-impjegaturi, jiġu rimborżati bis-sħiħ mill-Aġenzija Federali tal-Impjiegi. F**l-Italja**, il-gvern approva skema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar ta' 40 ġimgħa għall-kumpaniji ta' interess strateġiku nazzjonali b'aktar minn 1 000 impjegat, li ma lestewx il-programmi previsti għal pjanijiet ta' riorganizzazzjoni kumplessi implimentati permezz ta' interventi speċifiċi ta' ristrutturar korporattiv u investimenti fuq skala kbira. F**is-Slovenja**, ġiet introdotta skema ta' sussidju għax-xogħol b'ħinijiet iqsar biex tassorbi l-impatt imdewwem tax-xokk tal-prezz tal-enerġija bejn Jannar u Marzu 2023, kif ukoll skema ta' assenza bil-permess limitata għal 30 jum fl-ewwel nofs tal-2023. Barra minn hekk, għadhom għaddejjin negozjati dwar l-implimentazzjoni permanenti ta' sussidji ta' emerġenza għall-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar.

Diversi Stati Membri żiedu sostanzjalment il-pagi minimi statutorji tagħhom biex jipproteġu l-kapaċità tal-akkwist ta' ħaddiema b'introjtu baxx fil-kuntest tal-għoli tal-ħajja. Bejn Jannar 2022 u Jannar 2023, l-akbar żidiet ġew irreġistrati f**il-Latvja** (24 %), segwita mil**l-Ġermanja** (22,2 %), **ir-Rumanija** (17,6 %), **l-Ungerija** (16 %), **il-Belġju** (15,6 %), u **l-Litwanja** (15,1 %). I**ċ-Ċekja**, **l-Estonja**, **is-Slovenja**, **in-Netherlands**, **il-Kroazja** u **l-Polonja** rreġistraw ukoll żidiet konsiderevoli, bejn 10 % u 15 %. F'xi wħud minn dawn il-pajjiżi, iż-żidiet ġew introdotti permezz ta' aġġornamenti diskrezzjonali b'mod supplimentari għan-negozjati jew għall-mekkaniżmi ta' indiċjar tas-soltu. Stati Membri oħrajn ħabbru wkoll jew wettqu żidiet fil-paga minima matul l-2023. B'mod partikolari, **il-Greċja** u **Franza** aġġornaw il-pagi minimi statutorji tagħhom f'April u Mejju 2023, u dan irriżulta f'żidiet b'9,4 % u 2,2 % rispettivament, u fir-Rumanija l-paga minima ser tiżdied b'10 % oħra f'Ottubru.

Dan l-aħħar, ftit Stati Membri introduċew riformi fis-sistemi tagħhom ta' ffissar tal-pagi minimi. Minn Jannar 2023, **Ċipru** introduċa paga minima statutorja, li ġiet stabbilita għal EUR 885 fix-xahar mar-reklutaġġ u li tiżdied għal EUR 940 wara 6 xhur ta' impjieg kontinwu. **Il-Bulgarija** emendat il-Kodiċi tax-Xogħol tagħha biex tintroduċi mekkaniżmu ġdid għall-iffissar tal-livell statutorju tal-paga minima għal 50 % tal-paga grossa medja, b'referenza għal wieħed mill-valuri ta' referenza indikattivi msemmija fid-Direttiva dwar pagi minimi adegwati fl-UE[110], li wassal għal żieda fil-paga minima ta' 19,6 % minn Jannar 2024. Bl-istess mod, **l-Estonja** qablet li żżid gradwalment il-paga minima għal 50 % tal-paga medja sal-2027, filwaqt li l-Irlanda qablet li żżid gradwalment il-paga minima għal 60 % tal-paga medjana sal-2026. Qed jiġu kkunsidrati valuri ta' referenza indikattivi f'diskussjonijiet dwar riformi possibbli fil-Belġju, fi Spanja u fis-Slovakkja.

---

[110] Id-Direttiva (UE) 2022/2041 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar pagi minimi adegwati fl-Unjoni Ewropea (ĠU L 275, 25.10.2022, p. 33).

Diversi Stati Membri emendaw aspetti oħrajn tas-sistemi tal-iffissar tal-pagi tagħhom, b'mod partikolari b'rabta man-negozjar kollettiv. Fl-aħħar tal-2022, bħala parti mill-RRP tagħha, **ir-Rumanija** adottat liġi dwar id-djalogu soċjali, li għandha l-għan li ssaħħaħ in-negozjar kollettiv u l-kopertura ta' ftehimiet kollettivi billi tagħti lit-trade unions setgħat akbar u tistabbilixxi proċedura aktar faċli għar-rappreżentanza tal-impjegati. F'Novembru 2022, **il-Belġju** qabel li jżomm is-sistema kurrenti ta' indiċjar awtomatiku tal-pagi bbażat fuq l-inflazzjoni flimkien ma' limitazzjoni ta' kwalunkwe spazju addizzjonali għal żidiet fil-pagi għall-iżviluppi fil-pagi fil-pajjiżi ġirien. Madankollu, is-sħab soċjali kienu awtorizzati li jinnegozjaw bonus ta' darba għal kull ħaddiem sa EUR 500 jew EUR 750. **Ċipru** aġġorna l-Allowance għall-Għoli tal-Ħajja tiegħu użata bħala bażi għall-aġġustament tal-pagi, filwaqt li żied il-ħlas għal 66,7 % tal-inflazzjoni rreġistrata fis-sena preċedenti (minn dak ta' 50 % introdott fl-2022). Fl-2023, **Spanja** għaddiet il-"Ftehim V" għall-impjiegi u n-negozjar kollettiv li, minbarra li jipproponi żidiet fil-pagi, jipprovdi wkoll rakkomandazzjonijiet uffiċjali biex jitbaxxew l-unitajiet ta' negozjar fuq għadd ta' kwistjonijiet relatati mal-impjiegi, inklużi kuntratti tal-impjiegi, taħriġ u ħiliet jew irtirar. F'Mejju 2023, **il-Portugall** introduċa diversi riformi fil-qafas tan-negozjar kollettiv relatati mal-kopertura, il-mekkaniżmu ta' arbitraġġ u t-tiġdid tiegħu.

Diversi Stati Membri adottaw ukoll diversi miżuri relatati mal-pagi tas-settur pubbliku. **Spanja** żiedet is-salarji tal-impjegati pubbliċi b'1,5 % b'mod retroattiv minn Jannar 2022, minbarra żieda ta' 2 % approvata għall-2022. Is-salarji tal-ħaddiema pubbliċi żdiedu bi 3,5 % fi **Franza,** wara l-adozzjoni ta' miżuri leġiżlattivi eċċezzjonali. **Il-Kroazja** tinsab fil-proċess li temenda s-sistema tas-salarji tas-settur pubbliku tagħha bħala parti mill-RRP tagħha billi tintroduċi bażi komuni għall-pagi u l-koeffiċjenti tal-kumplessità tal-impjiegi abbażi ta' deskrizzjonijiet tal-impjiegi u oqfsa ta' kompetenza aktar konsistenti, li għandhom jarmonizzaw is-salarji fl-amministrazzjoni pubblika. Is-salarji tas-settur pubbliku f**is-Slovenja** żdiedu bi kważi 9 % (f'żewġ passi) għall-biċċa l-kbira tal-impjegati tas-settur pubbliku u huma mistennija aktar riformi fl-aħħar tal-2023.

F'konformità mal-Pjan ta' Azzjoni tal-Ekonomija Soċjali, xi Stati Membri ħabbru jew żviluppaw oqfsa legali speċifiċi għall-entitajiet tal-ekonomija soċjali. Fi **Spanja**, f'April 2023, il-Kunsill tal-Ministri approva abbozz ta' Liġi Komprensiva dwar l-Ekonomija Soċjali, li għandu l-għan li i) itejjeb l-ekosistema legali eżistenti b'emendi għal-Liġi dwar il-Kooperattivi, il-Liġi dwar il-Kumpaniji ta' Inserzjoni u l-Liġi dwar l-Ekonomija Soċjali; ii) jestendi d-definizzjoni ta' vulnerabbiltà u ta' esklużjoni soċjali; u iii) jiċċara l-kamp ta' applikazzjoni tal-ekonomija soċjali, filwaqt li jinkorpora entitajiet ġodda bħall-intrapriżi soċjali. F'**Malta**, l-Att dwar l-Intrapriżi Soċjali adottat fl-2022 huwa mistenni li joħloq reġistru għall-intrapriżi soċjali u li jintroduċi forma ġdida ta' "kumpanija bi skop soċjali". **L-Iżvezja** adottat Att dwar ir-reġistrazzjoni ta' organizzazzjonijiet xprunati mill-ideat fl-2022, li jippermetti lil dawn l-entitajiet irreġistrati jwettqu attivitajiet iffinanzjati pubblikament u jirċievu trattament preferenzjali taħt proċeduri ta' akkwist pubbliku. Mill-adozzjoni tal-Att dwar l-Ekonomija Soċjali ta**l-Polonja** f'Awwissu 2022 kif previst fl-RRP, aktar minn 420 entità ġew irreġistrati bi status ta' intrapriża soċjali.

Strateġiji komprensivi għall-ekonomija soċjali huma importanti wkoll għall-iżvilupp ta' kundizzjonijiet qafas ta' appoġġ. F'Settembru 2023, **il-Ġermanja** adottat l-Istrateġija Nazzjonali tagħha għall-innovazzjonijiet u l-intrapriżi soċjali, wara konsultazzjoni pubblika mal-partijiet ikkonċernati, li tidentifika oqsma għal azzjoni. Fl-2023, **il-Greċja** pproponiet Pjan ta' Azzjoni għall-Ekonomija Soċjali u l-Innovazzjoni Soċjali biex issaħħaħ l-ekosistema tal-ekonomija soċjali billi tinvesti f'ħames pilastri (l-iżvilupp tal-qafas istituzzjonali, l-iżvilupp ta' strumenti finanzjarji, il-bini tal-kapaċità, it-tisħiħ tas-sħubijiet u s-sensibilizzazzjoni). F'April 2023, **Spanja** adottat l-Istrateġija l-ġdida tagħha dwar l-Ekonomija Soċjali 2023-2027 u nnominat Kummissarju Speċjali biex jikkoordina l-proġetti fil-qafas tal-Pjan ta' Investiment Strateġiku għall-ekonomija soċjali u tal-kura. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżvilupp ta' kundizzjonijiet ta' qafas tal-ekonomija soċjali adottata mill-Kunsill fis-27 ta' Novembru 2023 hija mistennija toħloq aktar għarfien u tħeġġeġ lill-Istati Membri biex jimpenjaw ruħhom fl-iżvilupp ta' oqfsa ta' politika u regolatorji, u b'hekk tistimula t-tkabbir tal-ekonomija soċjali[111].

[111] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2023 dwar l-iżvilupp ta' kundizzjonijiet ta' qafas tal-ekonomija soċjali.

Għadd ta' Stati Membri daħħlu fis-seħħ miżuri biex itejbu l-ġustizzja tas-sistemi tat-taxxa tagħhom u jinkoraġġixxu l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. Il-Litwanja żiedet il-livell limitu minimu tal-introjtu mhux taxxabbli minn EUR 540 għal EUR 625 minn Jannar 2023, filwaqt li żiedet l-introjtu nett b'mod predominanti għall-impjegati li jaqilgħu l-paga minima. Mill-1 ta' Frar 2023, f**iċ-Ċekja** daħlet fis-seħħ miżura ġdida li tnaqqas il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali pagabbli mill-impjegaturi għal 19,8 % (mill-24,8 % standard) għal gruppi magħżula ta' impjegati li jaħdmu fuq bażi part-time. Il-ħelsien mit-taxxa għandu l-għan li jżid l-impjieg ta' persuni li huma aktar vulnerabbli, jiffaċċjaw ħruġ bikri mis-suq tax-xogħol jew jesperjenzaw diffikultajiet biex jirrikonċiljaw il-ħajja tax-xogħol u l-ħajja tal-familja. F**il-Portugall**, il-Ftehim ta' Terminu Medju għat-Titjib tal-Introjtu, tal-Pagi u tal-Kompetittività ffirmat mill-gvern u mis-sħab soċjali introduċa tnaqqis addizzjonali ta' 50 % tal-ispejjeż kollha tal-impjiegi relatati maż-żidiet fis-salarji stabbiliti permezz ta' negozjar kollettiv. Il-ftehim ġie rivedut f'Ottubru 2023, u ssimplifika l-miżura u żied il-kamp ta' applikazzjoni tagħha. Dan japplika biss b'rabta mal-impjegati li r-remunerazzjoni tagħhom żdiedet b'mill-inqas 5,1 % fl-2023 meta mqabbla mas-sena preċedenti u hija ogħla mis-salarju minimu fix-xahar. F**l-Italja**, il-Liġi tal-Baġit approvata f'Diċembru 2022 ipprevediet tnaqqis tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali pagabbli mill-impjegati bi 3 pps għall-introjtu gross sa EUR 25 000 (u b'2 pps għall-introjtu gross sa EUR 35 000). Bl-approvazzjoni tad-Digriet tax-Xogħol fl-1 ta' Mejju 2023, dan it-tnaqqis fil-porzjon tat-taxxa għall-impjegati żdied temporanjament b'4 pps oħra sal-aħħar tas-sena. Xi Stati Membri aġġustaw ukoll is-sistemi tat-taxxa tagħhom speċifikament biex iqisu l-impatt tal-inflazzjoni. F**il-Ġermanja**, il-gvern approva l-Att dwar il-Kumpens tal-Inflazzjoni, li aġġusta l-livelli limiti tal-livell tat-taxxa fuq l-introjtu u l-allowance personali bażika għall-2023 u l-2024 biex jittaffew l-effetti taċ-ċaqliq. Bħala parti mill-miżuri fil-baġit għall-2023, l-**Irlanda** żiedet il-faxxa tar-rata standard tat-taxxa fuq l-introjtu b'EUR 3 200 għal EUR 40 000 għal persuna mhux miżżewġa u għal EUR 49 000 għal koppji miżżewġin b'persuna waħda bil-paga. F**is-Slovakkja**, mill-1 ta' Jannar 2023, il-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali japplikaw għall-ħaddiema staġjonali fis-setturi tal-agrikoltura u tat-turiżmu, bl-ammont deduċibbli jirrappreżenta 50 % tal-paga medja matul is-sentejn preċedenti (EUR 605,5 fix-xahar fl-2023).

2.2. Linja Gwida 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjiegi, il-ħiliet u l-kompetenzi

Din it-taqsima tħares lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru. 6 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda lill-Istati Membri biex joħolqu l-kundizzjonijiet sabiex isaħħu l-provvista ta' ħaddiema, il-ħiliet u l-kompetenzi, f'konformità mal-prinċipji 1 (edukazzjoni, taħriġ u apprendiment tul il-ħajja), 2 (ugwaljanza bejn il-ġeneri), 3 (opportunitajiet indaqs), 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi), 9 (bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata), 11 (indukrar tat-tfal u appoġġ għat-tfal) u 17 (l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. It-taqsima 2.2.1 tirrapporta dwar l-iżviluppi ewlenin fil-qasam tal-edukazzjoni, it-taħriġ,[112] u l-ħiliet, kif ukoll dwar is-sitwazzjoni ta' gruppi vulnerabbli u sottorappreżentati fis-suq tax-xogħol. It-taqsima 2.2.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika meħuda mill-Istati Membri f'dawn l-oqsma ta' politika.

[112] Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Education and Training Monitor 2023*.

2.2.1 Indikaturi ewlenin

Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal qed tistaġna. Fl-2021, 92,5 % tat-tfal kollha bejn l-età ta' 3 snin u l-età obbligatorja tal-edukazzjoni primarja ppparteċipaw fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal (ECEC) fl-UE, li hija 0,5 pps inqas mis-sena ta' qabel wara li kienet żdiedet matul is-snin 2018-2020. F'dawn l-aħħar snin, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri kkonverġew lejn jew staġnaw madwar rata ta' parteċipazzjoni ogħla minn 90 % (ara l-Illustrazzjoni 2.2.1). Sitt Stati Membri (Franza, il-Belġju, id-Danimarka, l-Irlanda, Spanja u l-Iżvezja) diġà laħqu l-mira fil-livell tal-UE għall-2030 ta' 96 %[113]. Fl-istess ħin, ir-rati ta' parteċipazzjoni għadhom taħt it-80 % f'erba' pajjiżi oħrajn (il-Bulgarija, il-Kroazja, is-Slovakkja u r-Rumanija). B'aktar u aktar pajjiżi jintroduċu snin obbligatorji tal-edukazzjoni preprimarja u intitolament legali għal post fl-ECEC qabel l-edukazzjoni skolastika primarja obbligatorja, l-aċċess jibqa' sfida prinċipalment għal tfal iżgħar u għal dawk minn sfondi soċjoekonomiċi żvantaġġati. B'mod partikolari, il-parteċipazzjoni tat-tfal Rom fl-ECEC kienet madwar nofs il-medja tal-UE (42-44 %) għat-tfal kollha fl-2021 (vs mira għall-2030 ta' mill-inqas 70 % fil-qafas strateġiku l-ġdid tal-UE dwar l-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom)[114]. Barra minn hekk, l-aċċess għal servizzi tal-ECEC ta' kwalità huwa mxekkel minn restrizzjonijiet ta' kapaċità f'xi żoni ġeografiċi, aggravati wkoll minn nuqqas ta' persunal kwalifikat,[115] u f'xi każijiet sfidi relatati mal-affordabbiltà.

---

113 Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni tat-30 ta' Settembru 2020 dwar "il-kisba sal-2025 taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni".

114 Abbażi tal-aħħar Stħarriġ tal-2021 tal-Aġenzija għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) dwar ir-Rom, ippubblikat fl-2022. Għal aktar informazzjoni ara l-qafas strateġiku tal-UE dwar ir-Rom għall-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni għall-2020-2030.

115 Filwaqt li l-biċċa l-kbira tal-pajjiżi jeħtieġu kwalifika fil-livell ta' baċellerat għall-għalliema tal-ECEC (għall-grupp ta' età ta' 3 snin u aktar), huma jaqilgħu medja ta' 22 % inqas minn gradwati terzjarji oħrajn. Ara l-bażi tad-data tal-OECD: Teachers' and school heads' actual salaries.

Illustrazzjoni 2.2.1: Il-parteċipazzjoni fl-ECEC b'mod ġenerali qed tistaġna

Il-parteċipazzjoni fl-ECEC ta' tfal ta' bejn it-3 snin u l-età għall-bidu tal-edukazzjoni primarja obbligatorja (%)

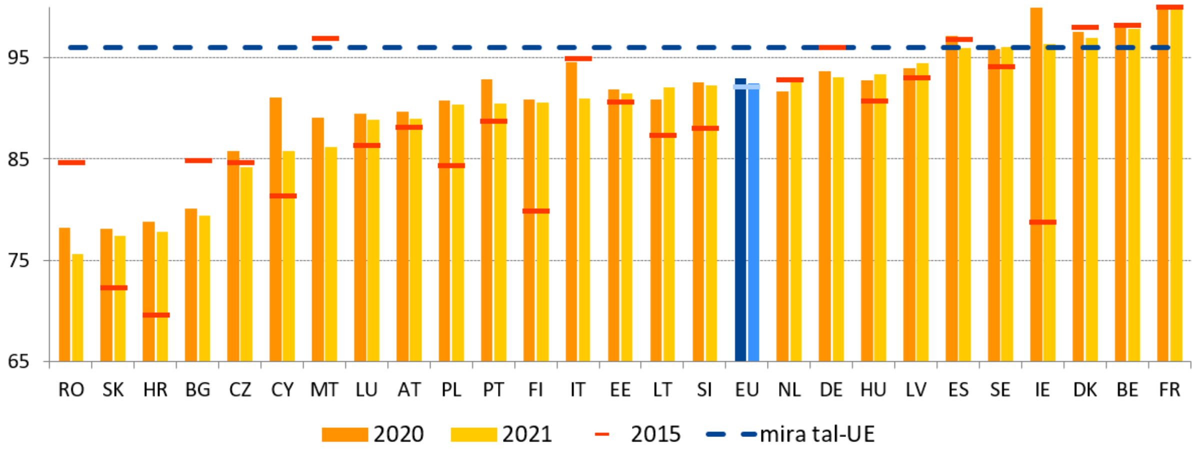

Nota: 2015: id-definizzjoni tvarja għal BE, EL, PT. 2020: id-definizzjoni tvarja għal PT. 2021: id-definizzjoni tvarja għal PT, l-UE. Data proviżorja għal FR fl-2020 u fl-2021. L-ebda data disponibbli għal EL.

Sors: l-Eurostat, [educ_uoe_enra21].

Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ ikompli jonqos bil-mod iżda b'mod mhux uniformi fl-Istati Membri, bl-isfidi li fadal f'termini ta' impjegabbiltà u kapaċità ta' apprendiment u adattament aktar tard fil-ħajja. Fl-2022, 9,6 % ta' dawk kollha bejn it-18 u l-24 sena fl-UE kellhom l-aktar grad sekondarju baxx u kienu telqu mill-edukazzjoni jew mit-taħriġ qabel iż-żmien, li huwa 0,2 pps inqas minn fl-2021 (u 5,1 pps inqas minn fl-2007). Fl-2022, ir-rata tat-tluq bikri mill-edukazzjoni u t-taħriġ kienet inqas minn 9 % (jiġifieri l-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni għall-2030) fi 18-il Stat Membru. Madankollu, fir-Rumanija, fi Spanja, fl-Ungerija u fil-Ġermanja, ir-rata baqgħet ogħla minn 12 % (li żdiedet ukoll mill-aħħar sena għal dawn l-aħħar tlieta) u tirrappreżenta "sitwazzjoni kritika" (ara l-Illustrazzjoni 2.2.2). Fl-Estonja, fid-Danimarka u f'Malta r-rati kienu kemxejn ogħla minn 10 %, u naqsu ftit li xejn għal Malta filwaqt li saħansitra żdiedu fl-Estonja u fid-Danimarka, u b'hekk irendu sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata". Għall-kuntrarju, il-Kroazja (2,3 %), l-Irlanda (3,6 %), il-Polonja u l-Litwanja (4,8 %) kienu "bl-aħjar prestazzjoni". Minkejja x-xejra pożittiva ġenerali, ma hemm l-ebda sinjal ċar ta' konverġenza 'l fuq fl-Istati Membri, u l-varjazzjonijiet skont il-ġeneru, il-pajjiż tat-twelid u l-post tar-residenza (eż., żoni urbani vs rurali) għadhom sinifikanti. L-irġiel żgħażagħ jitilqu mill-edukazzjoni u mit-taħriġ kmieni ħafna aktar min-nisa żgħażagħ, l-istess bħall-persuni b'diżabbiltà meta mqabbla ma' dawk mingħajr diżabbiltà[116]. Iż-żgħażagħ imwielda barra mill-UE huma kważi tliet darbiet aktar probabbli li jitilqu mill-edukazzjoni kmieni mill-pari nattivi tagħhom (21,6 % vs 8,3 %), filwaqt li 71 % taż-żgħażagħ Rom (fl-età ta' bejn 18 u 24 sena) ħallew l-edukazzjoni qabel ma laħqu l-livell sekondarju tat-tieni livell fl-UE (kif mistħarrġa mill-Aġenzija tal-UE għad-Drittijiet Fundamentali, FRA, fl-2020-2021). Barra minn hekk, fl-2022, kien hemm 8,6 % ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ fil-bliet tal-UE, meta mqabbla ma'10,6 % fil-bliet u fis-subborgi u 10 % fiż-żoni rurali[117]. F'xi Stati Membri, pereżempju, il-Bulgarija, l-Ungerija u Spanja, huma rrapportati differenzi reġjonali sinifikanti fl-ishma ta' dawk li jitilqu kmieni mill-iskola (ara l-Illustrazzjoni 1 fl-Anness 5).

116 Ara l-EDE, *European comparative data on persons with disabilities*, 2021. Ir-rata ogħla ta' tluq bikri mill-iskola fost il-persuni b'diżabbiltà tista' tkun dovuta, fost l-oħrajn, għal kwistjonijiet ta' aċċessibbiltà (eż. ostakli fiżiċi u arkitettoniċi) u n-nuqqas ta' programmi adattati.

117 L-Eurostat [edat_lfse_30].

Illustrazzjoni 2.2.2: Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ ikompli jonqos bil-mod, b'differenzi konsiderevoli bejn l-Istati Membri

Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (18-24 sena), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

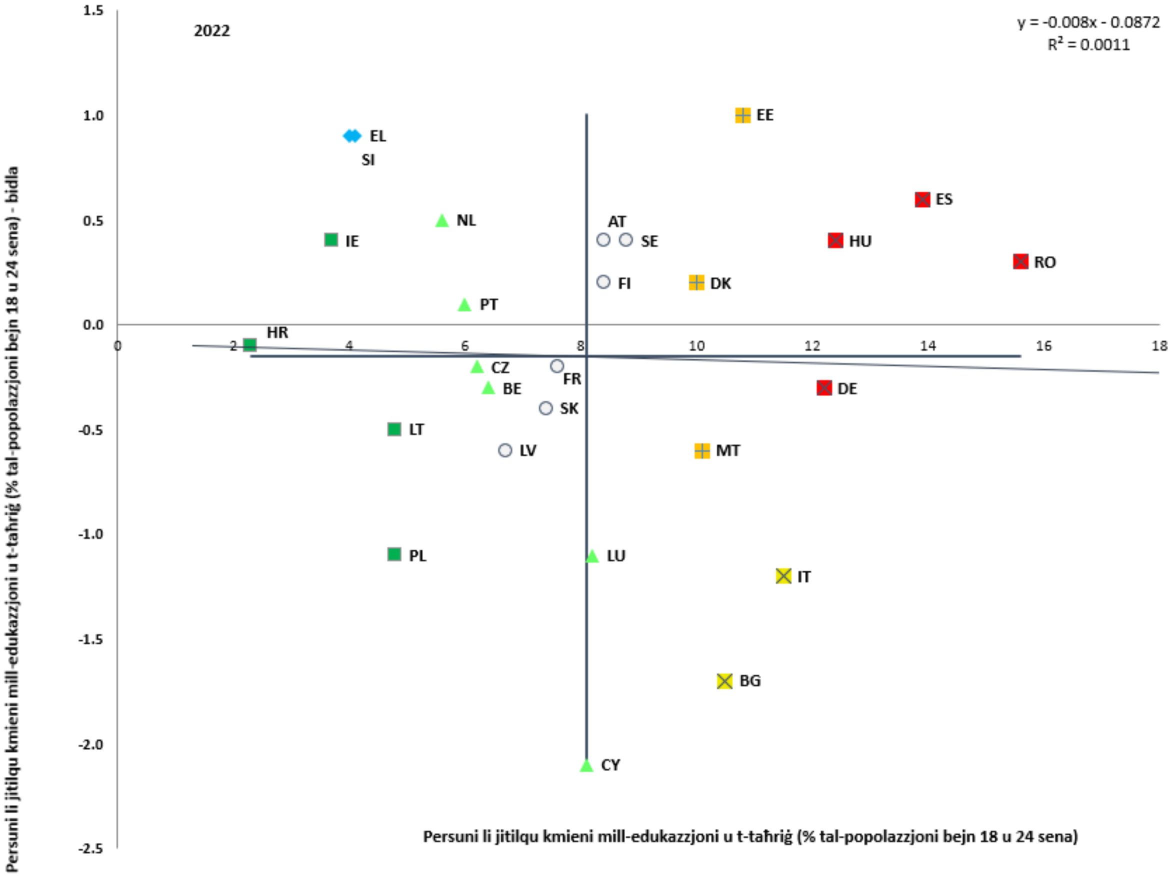

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal SK. Data ta' affidabbiltà baxxa għal-LU. *Sors*: l-Eurostat [edat_lfse_14], l-LFS tal-UE.

Il-kompetenza fil-qari ddeterjorat madwar l-UE bl-istatus soċjoekonomiku jibqa' fattur ta' tbassir qawwi tal-prestazzjoni. Skont l-Istudju dwar il-Progress fil-Litteriżmu Internazzjonali fil-Qari (PIRLS) tal-2021[118], il-kompetenza fil-qari tal-istudenti fir-raba' grad turi xejra 'l isfel matul il-perjodu 2016-2021 fl-Istati Membri kollha, ħlief għal Franza, fejn baqgħet stabbli (ara l-Illustrazzjoni 2.2.3). Kważi kwart tal-istudenti kollha huma b'kisbiet baxxi fuq l-iskala tal-PIRLS[119], bis-sehem ikun partikolarment għoli fil-Komunità tal-Belġju li titkellem bil-Franċiż (38 %), f'Ċipru (31 %) u f'Malta (30 %). Barra minn hekk, meta mqabbla mal-2016, iż-żieda fis-sehem ta' studenti b'kisbiet baxxi kienet fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi akkumpanjata minn tnaqqis fis-sehem ta' studenti b'kisbiet għoljin, li jindika deterjorament fuq livell sistemiku. L-istħarriġ ikkonferma mill-ġdid ukoll l-impatt qawwi tal-isfond soċjoekonomiku fuq l-eżiti edukattivi. Bħala medja, id-differenza fil-prestazzjoni bejn it-tfal bi status soċjoekonomiku ogħla meta mqabbla mal-oħrajn kienet sostanzjali (punteġġ ta' 80 punt), li tikkorrespondi bejn wieħed u ieħor għal sentejn ta' edukazzjoni skolastika.

Illustrazzjoni 1.2.3: Il-litteriżmu fil-qari ddeterjora fl-UE

Il-proporzjon ta' studenti tar-raba' grad li jilħqu l-aktar il-parametru referenzjarju internazzjonali baxx fl-Istudju dwar il-Progress fil-Litteriżmu Internazzjonali fil-Qari (PIRLS) (%, 2021).

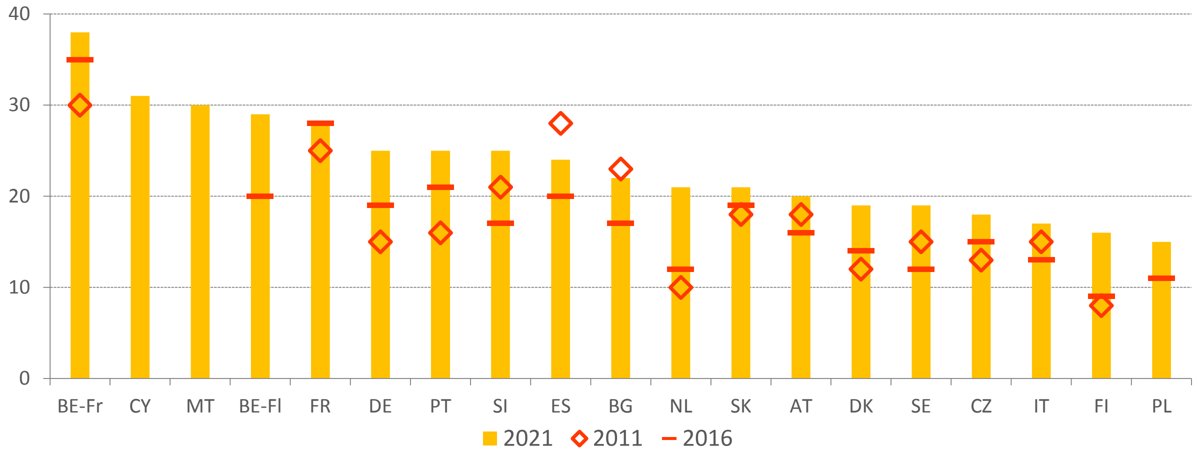

Nota: BE-Fr tirreferi għall-komunità Franċiża tal-Belġju, filwaqt li BE-Fl tirreferi għall-komunità Fjamminga. Jintwerew biss sistemi edukattivi b'ġabriet ta' data fi tmiem ir-raba' grad, b'hekk huma esklużi EE, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV u RO. Id-data ma hijiex disponibbli għall-Belġju – il-Komunità Fjamminga, Ċipru, Malta u l-Polonja fl-2011; għal Ċipru u Malta fl-2016.
Sors: Kalkoli tad-DĠ EAC ibbażati fuq PIRLS 2021.

118 Ara Mullis, I. V. S., von Davier, M., Foy, P., Fishbein, B., Reynolds, K. A., & Wry, E., *PIRLS 2021 International Results in Reading*. Il-Kulleġġ ta' Boston, TIMSS & PIRLS International Study Center, 2023.

119 Il-PIRLS jidentifika erba' livelli ta' kompetenza fil-qari, imsejħa "parametri referenzjarji internazzjonali": baxx, intermedju, għoli u avvanzat. Hawnhekk nirreferu għall-istudenti li jilħqu l-aktar il-parametru referenzjarju internazzjonali baxx bħala "studenti b'kisbiet baxxi".

F'dan il-kuntest, in-nuqqas ta' għalliema jpoġġi l-għoti ta' edukazzjoni ta' kwalità aktar f'riskju, bir-reklutaġġ, il-kundizzjonijiet tax-xogħol, il-prospetti tal-karriera u l-edukazzjoni inizjali tal-għalliema jvarjaw ħafna madwar l-UE. Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE jesperjenzaw diffikultajiet biex jimlew il-pożizzjonijiet tat-tagħlim fis-setturi kollha tal-edukazzjoni obbligatorja, jattiraw biżżejjed studenti għalliema u jżommu għalliema ġodda fil-professjoni. In-nuqqas ta' għalliema jvarja wkoll fost suġġetti speċifiċi, iżda huwa partikolarment notevoli fix-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika (STEM)[120]. In-nuqqas ta' għalliema huwa parzjalment xprunat minn xejriet demografiċi, b'madwar kwart tal-forza tal-għalliema tal-Ewropa (24,5 % fl-ISCED 1-3) għandhom aktar minn 55 sena u qed jilħqu l-età tal-irtirar. Fl-Estonja, il-Latvja, il-Litwanja u l-Italja, is-sehem tal-għalliema li għandhom aktar minn 55 sena huwa saħansitra ogħla minn 35 %. F'ħafna Stati Membri, li ssir għalliem ma hijiex għażla ta' karriera attraenti għaż-żgħażagħ. Is-salarji tal-għalliema fl-edukazzjoni sekondarja tal-ewwel livell huma bħala medja 11 % inqas minn dawk ta' professjonisti b'edukazzjoni terzjarja[121]. Din id-differenza fil-pagi hija saħansitra akbar għall-għalliema li jaħdmu fl-ECEC u fil-livell primarju. Wieħed biss minn kull ħames għalliema fl-Istati Membri li jipparteċipaw fl-istħarriġ ta' TALIS iħossu li x-xogħol tagħhom huwa apprezzat mis-soċjetà, filwaqt li ħafna għalliema jirrapportaw stress relatat max-xogħol u ammont kbir ta' xogħol[122]. Minkejja l-isforzi tal-Istati Membri biex jattiraw aktar studenti fil-programmi ta' edukazzjoni tal-għalliema, f'diversi pajjiżi l-għadd ta' reġistrazzjonijiet fl-edukazzjoni inizjali tal-għalliema qed jonqos, filwaqt li ħafna għalliema ġodda jitilqu mill-professjoni fl-ewwel 5 snin.

---

120 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Education and Training Monitor 2023*, 2023.

121 Bażi tad-data tal-OECD: Teachers' and school heads; actual salaries. Il-medja tirreferi għall-medja tal-Istati Membri tal-UE li huma membri tal-OECD.

122 OECD, *TALIS 2018 Results: Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*, OECD Publishing, Pariġi, 2019.

Il-gradwati mill-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali għandhom it-tendenza li jkollhom prospetti ta' impjieg relattivament tajbin, b'mod partikolari meta jibbenefikaw mit-tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol. Fost l-iskulari u l-istudenti fl-edukazzjoni ta' livell medju[123], aktar minn nofshom (52,1 %) ġew irreġistrati fi programmi b'orjentazzjoni vokazzjonali fl-2021 (jiġifieri li jipprovdu ħiliet u tagħlim ta' għarfien relatat ma' sengħa, mestier jew vokazzjoni speċifiċi). Barra minn hekk, fid-dawl tas-sistemi nazzjonali differenti ta' edukazzjoni u taħriġ fl-UE, dan is-sehem ivarja minn 17,6 % f'Ċipru għal 70 % fis-Slovenja[124]. Fl-2022, 60,1 % tal-gradwati reċenti tal-VET fl-UE bbenefikaw mit-tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol matul l-edukazzjoni u t-taħriġ tagħhom. Madankollu, għad hemm diskrepanzi kbar fl-Istati Membri, li jvarjaw minn aktar minn 90 % fi Spanja, il-Ġermanja, u n-Netherlands, għal inqas minn 20 % fir-Rumanija, iċ-Ċekja u l-Polonja. Il-gradwati reċenti tal-VET li kienu esposti għat-tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol kienu ferm aktar probabbli li jiġu impjegati (82,5 % fl-2022 fl-UE) minn dawk li ma kinux (71,6 %). B'mod ġenerali, minkejja li r-rata ta' impjieg tal-gradwati reċenti tal-VET madwar l-UE evolviet b'mod favorevoli matul l-aħħar sena, tant li laħqet 79,7 % fl-2022, hemm varjazzjoni wiesgħa bejn il-pajjiżi, minn 93,9 % fil-Lussemburgu għal 57,7 % fir-Rumanija.

123 L-edukazzjoni sekondarja tat-tieni livell (livell 3 tal-ISCED) jew l-edukazzjoni postsekondarja mhux terzjarja (livell 4 tal-ISCED).

124 Dan il-paragrafu jiddependi fuq id-data tal-Eurostat [educ_uoe_enra16], [tps00215], [edat_lfse_24].

Filwaqt li l-livell edukattiv terzjarju qed jiżdied b'mod kostanti, għad hemm disparitajiet, inkluż bejn il-ġeneri u r-reġjuni. Fl-2022, 42 % tal-persuni fl-età ta' bejn 25 u 34 sena kellhom lawrja ta' edukazzjoni terzjarja, b'żieda minn 41,2 % fl-2021 u 36,8 % fl-2016. Jekk ix-xejra pożittiva tal-aħħar deċennju tkompli, il-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni ta' 45 % tista' tintlaħaq qabel l-2030[125]. Minkejja l-progress konsiderevoli fil-livell tal-UE, il-kisbiet fl-edukazzjoni terzjarja għadhom taħt l-40 % fi tmien pajjiżi tal-UE. Filwaqt li r-rata kienet saħansitra taħt it-30 % fir-Rumanija u fl-Italja, hija kienet ogħla minn 60 % fl-Irlanda u fil-Lussemburgu fl-2022 (ara l-Illustrazzjoni 2.2.4). Barra minn hekk, l-irġiel huma inqas probabbli li jkollhom kwalifiki ta' livell terzjarju min-nisa (36,5 % vs 47,6 %). Id-differenzi bejn il-ġeneri jvarjaw minn 4,6 pps għal 23,8 pps madwar l-UE. Fl-2021, id-diskrepanza fl-edukazzjoni terzjarja bejn persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà (fl-età ta' bejn 30 u 34 sena) kienet ta' 11,3 pps, b'madwar terz biss tal-persuni b'diżabbiltà temmew edukazzjoni terzjarja jew ekwivalenti[126]. Barra minn hekk, għad hemm differenzi reġjonali qawwija u xi reġjuni b'ishma taħt il-medja tal-UE ta' persuni b'edukazzjoni fil-livell terzjarju jinsabu f'riskju li jaqgħu lura minn reġjuni aktar dinamiċi, billi d-diskrepanzi tat-talenti u dawk ekonomiċi jiżdiedu[127].

Illustrazzjoni 2.2.4: Id-disparitajiet bejn il-ġeneri fir-rati ta' kisbiet fl-edukazzjoni terzjarja huma sinifikanti

Il-proporzjon ta' persuni ta' bejn il-25 u l-34 sena rreġistrat fl-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol li l-ogħla livell ta' edukazzjoni jew taħriġ miksub tagħhom huwa l-edukazzjoni terzjarja (ISCED 5-8, %, 2022).

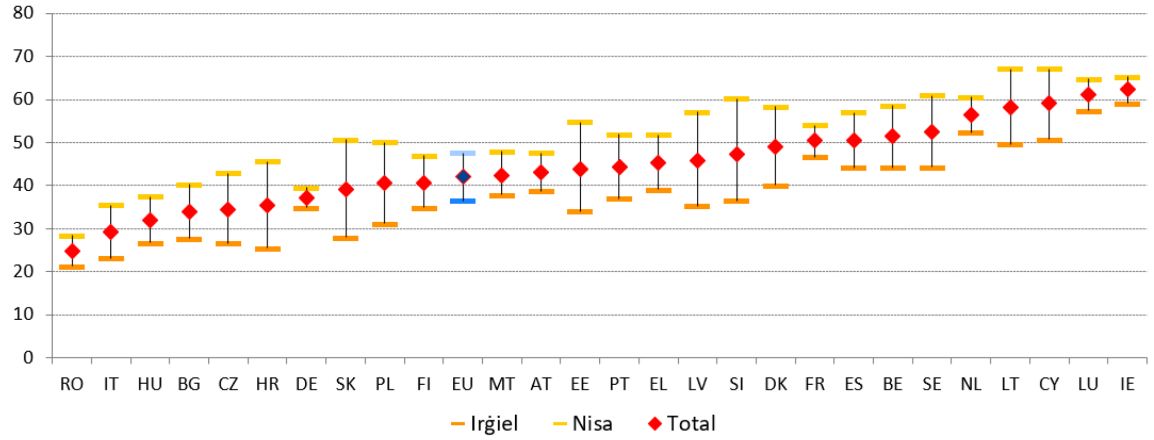

Nota: Il-pajjiżi huma kklassifikati f'ordni axxendenti tar-rata totali ta' kisbiet fl-edukazzjoni terzjarja.
Sors: l-Eurostat [edat_lfse_03], l-LFS tal-UE.

125 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Education and Training Monitor 2023*, 2023.
126 EDE, Data komparattiva Ewropea dwar il-persuni b'diżabbiltà, data tal-2021.
127 Għad-dettalji, ara il-Komunikazzjoni *tal-Kummissjoni Ewropea dwar l-isfruttar tat-talent fir-reġjuni tal-Ewropa* (COM(2023) 32 final).

Hemm sehem dejjem akbar ta' gradwati terzjarji li huma mobbli jew jirrisjedu barra l-pajjiż, fejn xi Stati Membri jkunu l-aktar fuq in-naħa li tibgħat[128]**.** Hemm disparitajiet sinifikanti fl-Istati Membri bejn l-għadd ta' gradwati residenti barra mill-pajjiż u l-għadd ta' gradwati minn pajjiż ieħor tal-UE li jidħlu fil-pajjiż. Il-medja tal-gradwati b'mobbiltà li twassal għal lawrja, jiġifieri dawk l-istudenti li temmew l-edukazzjoni sekondarja xi mkien ieħor għajr fl-Istat Membru tal-UE fejn kienu qed jistudjaw, żdiedet minn 4,4 % għal 4,8 % bejn l-2017 u l-2021 fl-EU-27, filwaqt li s-sehem tal-gradwati li jgħixu barra mill-pajjiż, espress bħala perċentwal ta' gradwati fil-pajjiż mittenti, żdied minn 3,4 % fl-2007 għal 5,3 % fl-2022[129]. Għaxar pajjiżi tal-UE kienu spedituri netti fl-2022, filwaqt li disa' Stati Membri oħrajn kienu riċevituri netti. L-akbar bilanċ nett negattiv f'termini relattivi, għall-pajjiżi fejn kien hemm data disponibbli, ġie rreġistrat għall-Kroazja, il-Litwanja, l-Estonja, l-Ungerija u l-Portugall, filwaqt li l-Awstrija, l-Irlanda u l-Belġju kellhom l-akbar bilanċi netti pożittivi.

Sabiex tiġi appoġġata l-kompetittività, jiġu promossi impjiegi ta' kwalità u jiġi ppreservat il-mudell soċjali tal-UE, hija meħtieġa azzjoni sostnuta biex jiġu żviluppati aktar il-ħiliet tal-forza tax-xogħol, inkluż fid-dawl tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. F'dan l-isfond, sistemi ta' edukazzjoni u taħriġ effettivi u li jiffunzjonaw tajjeb huma essenzjali biex jipprovdu liż-żgħażagħ b'ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol, filwaqt li parteċipazzjoni għolja fl-apprendiment għall-adulti hija ta' importanza kbira biex jiġi żgurat li l-ħiliet tal-forza tax-xogħol jiġu aġġornati b'mod kostanti. Il-mira ewlenija dwar l-apprendiment għall-adulti tirrikjedi li mill-inqas 60 % tal-adulti jipparteċipaw fl-apprendiment kull sena fl-UE sal-2030.

---

128 Eurofound, *The role of human capital inequalities in cohesion and convergence*, 2024 ((pubblikazzjoni pendenti).

129 Data mhux disponibbli għal BG, CY, LU, LV, MT, PL, RO, u SK.

Il-mira tal-UE u l-miri nazzjonali relatati huma definiti f'termini ta' parteċipazzjoni fl-apprendiment matul l-aħħar 12-il xahar (minbarra taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol), sabiex jirriflettu aħjar ir-realtà ta' taħriġ kontinwu, li fil-biċċa l-kbira jiġi pprovdut permezz ta' korsijiet qosra u mmirati. L-aħħar data disponibbli mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES) tindika rata medja ta' parteċipazzjoni ta' 37,4 % tal-popolazzjoni adulta għall-UE (fl-2016), ferm inqas mill-mira tal-2030 (ara t-taqsima 1.3). F'dan ir-rigward, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill ta' Ġunju 2022 dwar kontijiet individwali tal-apprendiment tiddeskrivi kif l-Istati Membri jistgħu jikkombinaw l-appoġġ finanzjarju u mhux finanzjarju b'mod effettiv biex jagħtu s-setgħa lill-adulti kollha jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom matul il-ħajja tax-xogħol tagħhom[130]. Barra minn hekk, il-mikrokredenzjali għandhom potenzjal qawwi li joffru titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid rapidi u mmirati għall-ħaddiema u għal dawk li qed ifittxu impjieg, anki fid-dawl tan-nuqqas ta' ħiliet (ara r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill ta' Ġunju 2022 dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali)[131]. Is-Sena Ewropea tal-Ħiliet, li tibni fuq l-Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa tal-2020, għandha l-għan li tippromwovi bidla fil-mentalità lejn it-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid matul il-ħajja, tgħin lin-nies jiksbu l-ħiliet it-tajbin għal impjiegi ta' kwalità u jieħdu vantaġġ mill-ħafna opportunitajiet offruti mit-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali[132].

[130] Għad-dettalji, ara: IR-RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar kontijiet individwali tal-apprendiment 2022/C 243/03.

[131] Għad-dettalji, ara: RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għall-apprendiment tul il-ħajja u għall-impjegabbiltà 2022/C 243/02.

[132] Il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea dwar Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa għall-kompetittività sostenibbli, il-ġustizzja soċjali u r-reżiljenza, COM(2020)274 final; Proposta għal Deċiżjoni tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-Sena Ewropea tal-Ħiliet.

In-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet huma mifruxa fost il-livelli ta' impjiegi u ta' ħiliet, xprunati minn domanda qawwija għall-ħaddiema, iżda wkoll minn xi fatturi determinanti aktar strutturali bħal xejriet demografiċi. In-nuqqas mifrux ta' ħaddiema huwa xprunat minn domanda qawwija għall-ħaddiema, minkejja t-tnaqqis reċenti fir-ritmu tal-ekonomija, iżda t-tnaqqis tal-forza tax-xogħol minħabba bidla demografika seta' wkoll kellu rwol. Filwaqt li l-effett tat-tixjiħ sa issa kien kontrobilanċjat minn żieda fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, il-forza tax-xogħol tal-UE hija mistennija li tonqos fid-deċennji li ġejjin. Fl-istess ħin, in-nuqqas ta' ħaddiema f'xi setturi u impjiegi huwa relatat ukoll mal-impjiegi ġodda maħluqa fil-kuntest tat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, u n-nuqqas ta' ħiliet u l-ispariġġ fil-ħiliet li huma prominenti fil-forza tax-xogħol, anki fid-dawl tar-rekwiżiti l-ġodda tal-ħiliet. Fl-aħħar nett, f'ċerti każijiet, in-nuqqasijiet huma relatati wkoll ma' kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena, speċjalment f'setturi bħall-kura tas-saħħa, il-kura residenzjali u t-trasport[133]. It-trawwim tal-integrazzjoni b'suċċess fis-suq tax-xogħol ta' gruppi li bħalissa huma sottorappreżentati (bħal, pereżempju, in-nisa, iż-żgħażagħ, il-ħaddiema akbar fl-età, il-persuni bi sfond ta' migrazzjoni jew ir-Rom) jista' jgħin biex jiġi kontrobilanċjat l-impatt tat-tibdil demografiku fuq il-provvista tal-ħaddiema[134]. L-appoġġ għalihom fl-iżvilupp u l-użu effettiv tal-ħiliet u l-kompetenzi rilevanti għas-suq tax-xogħol permezz ta' forniment adegwat ta' opportunitajiet ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid huwa essenzjali biex isir użu effettiv mill-potenzjal tagħhom. Fl-impjiegi STEM u tal-kura tas-saħħa, il-provvista limitata ta' ħiliet speċifiċi għall-impjieg għandha rwol importanti fl-ispjegazzjoni tan-nuqqasijiet, pereżempju[135]. It-tisħiħ tal-kundizzjonijiet tax-xogħol jgħin biex jiġu attirati u jinżammu l-ħaddiema f'ċerti setturi u okkupazzjonijiet nieqsa mill-ħaddiema. Barra minn hekk, il-promozzjoni tal-mobbiltà intra-UE, kif ukoll l-attrazzjoni ta' ħaddiema tas-sengħa minn pajjiżi terzi, filwaqt li jiġu żgurati r-rispett u l-infurzar tad-drittijiet tal-ħaddiema u dawk soċjali, u l-indirizzar tal-migrazzjoni legali lejn okkupazzjonijiet li qed jesperjenzaw nuqqas ta' ħaddiema, b'komplementarjetà sħiħa mal-isfruttar tat-talenti minn ġewwa l-Unjoni, jistgħu jikkontribwixxu biex jindirizzaw in-nuqqasijiet kemm ta' ħaddiema kif ukoll ta' ħiliet[136].

---

133 Il-Kummissjoni Ewropea,*Addressing labour shortages and skills gaps in the EU*, *Employment and Social Developments in Europe (ESDE)*, Annual review. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

134 Ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, *It-tibdil demografiku fl-Ewropa: sett ta' għodod għall-azzjoni*, COM(2023) 577 final.

135 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

136 B'mod partikolari permezz tar-Riżerva ta' Talent tal-UE mnedija bħala parti mill-pakkett dwar il-Mobbiltà tal-Ħiliet u tat-Talenti adottat mill-Kummissjoni fil-15 ta' Novembru 2023.

Fl-UE, l-ispariġġi fil-ħiliet makroekonomiċi ilhom jonqsu tul dawn l-aħħar deċennju[137]. Dawn ilhom jonqsu mill-2012 fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE (ara l-Illustrazzjoni 2.2.5). Fil-biċċa l-kbira, dan it-tnaqqis huwa xprunat mil-livelli edukattivi li qed jiżdiedu fl-Istati Membri, filwaqt li s-sehem tal-impjiegi li jeħtieġu mill-inqas livell edukattiv sekondarju qed jiżdied fil-maġġoranza tagħhom. Sa ċertu punt, dan jirrifletti wkoll diskrepanza li qed tonqos bejn l-eżiti tal-impjiegi tal-gruppi tal-popolazzjoni bi kwalifiki baxxi, medji u għoljin. Madankollu, l-ispariġġi fil-ħiliet makroekonomiċi għadhom relattivament għoljin fl-Italja, il-Belġju, il-Lussemburgu, il-Kroazja u Spanja. It-tisħiħ tal-apprendiment għall-adulti jista' jgħin biex jitnaqqsu l-ispariġġi fil-ħiliet billi l-provvista tal-ħiliet u d-domanda għalihom jiġu allinjati aħjar.

Illustrazzjoni 2.2.5: L-ispariġġ fil-ħiliet makroekonomiċi naqas matul dawn l-aħħar deċennju

Dispersjoni relattiva tar-rati ta' impjieg ta' ħaddiema b'livelli edukattivi differenti, ponderati bis-sehem ta' kull grupp fil-popolazzjoni totali fl-età tax-xogħol (20-64)

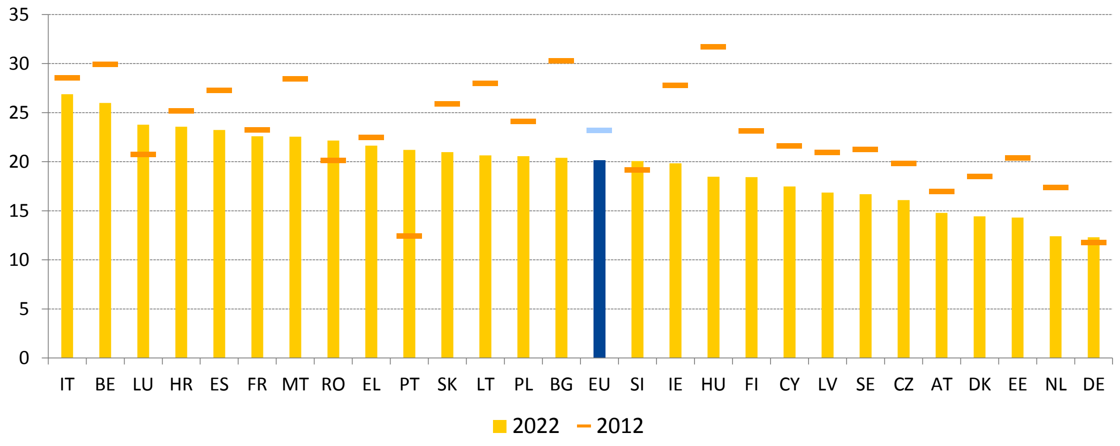

Nota: Dan l-indikatur jirrifletti d-diffikultà relattivament ogħla tad-dħul fis-suq tax-xogħol ta' dawk bi kwalifiki baxxi u medji, meta mqabbla ma' dawk bi kwalifiki għoljin.
Sors: kalkoli ta' DĠ EMPL ibbażati fuq data tal-Eurostat [lfsg_egaed; lfsq_pgaed; lfsq_agaed], l-LFS tal-UE.

137 L-ispariġġ fil-ħiliet makroekonomiċi jirriżulta meta d-distribuzzjoni tal-ħiliet tvarja bejn il-ħaddiema disponibbli u dawk li jiġu impjegati.

In-nuqqasijiet ta' ħiliet jistgħu joħolqu ostakli għat-tkabbir ekonomiku u jistgħu jnaqqsu r-ritmu tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali jekk ma jiġux indirizzati b'mod adegwat. Fl-2021, aktar minn 60 % tal-intrapriżi tal-UE li rreklutaw jew ippruvaw jirreklutaw speċjalisti tal-ICT kellhom diffikultajiet biex jimlew dawn il-postijiet tax-xogħol vakanti[138]. Nuqqas ta' applikanti b'edukazzjoni u taħriġ rilevanti jew b'esperjenza ta' xogħol spiss kien ikkwotat fost id-diffikultajiet ewlenin. Stħarriġ mill-2023 li sar fil-qafas tas-Sena Ewropea tal-Ħiliet issottolinja n-nuqqas mifrux ta' ħiliet fl-SMEs, bi 78 % minnhom isibuha diffiċli ħafna (52 %) jew moderatament diffiċli (26 %) biex isibu l-ħaddiema bil-ħiliet it-tajbin[139]. Madwar żewġ terzi tal-SMEs (63 %), u f'seba' Stati Membri saħansitra madwar tliet kwarti minnhom, qiesu li n-nuqqas ta' ħiliet kien qed jillimita l-attivitajiet kummerċjali ġenerali tagħhom. Għal kważi nofshom (45 %) dan kien jikkonċerna b'mod partikolari l-użu ta' teknoloġiji diġitali, filwaqt li l-limitazzjonijiet fl-ekoloġizzazzjoni tal-attivitajiet tagħhom kienu problema għal 39 %. Min-naħa tagħhom, fost il-ħaddiema adulti, 63 % iddikjaraw li kellhom bżonn jiżviluppaw l-għarfien u l-ħiliet tagħhom aktar biex jagħmlu xogħolhom aħjar, bi 52 % jirrikonoxxu l-ħtieġa li jtejbu l-ħiliet diġitali tagħhom[140].

---

138 L-Eurostat [isoc_ske_itrcrs].

139 L-Ewrobarometru 529 *Skills shortages, recruitment and retention strategies in small and medium-sized enterprises*, 2023.

140 It-tieni stħarriġ Ewropew dwar il-ħiliet u l-impjiegi tas-Cedefop, 2021.

Kaxxa 2 tal-Pilastru: It-trawwim ta' ħiliet u kompetenzi għal tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika

L-iżvilupp ulterjuri tal-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa għal tranżizzjoni ekoloġika jikkontribwixxi għal kapaċità akbar ta' innovazzjoni, kompetittività u tkabbir sostenibbli u inklużiv. Dan jappoġġa l-prinċipji ta' implimentazzjoni 1 (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ u l-apprendiment tul il-ħajja), 3 (opportunitajiet indaqs) u 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. It-tranżizzjoni għal ekonomija newtrali għall-klima, sabiex jiġi miġġieled it-tibdil fil-klima u jiġu sfruttati l-opportunitajiet minn teknoloġiji ekoloġiċi u żviluppi industrijali, ser tagħti bidu għal trasformazzjoni fundamentali f'firxa wiesgħa ta' setturi. Ser jinħolqu impjiegi ġodda, filwaqt li xi impjiegi ser jiġu sostitwiti u oħrajn ser jiġu ddefiniti mill-ġdid. L-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija tal-UE skont il-Patt Ekoloġiku Ewropew toffri opportunitajiet sinifikanti għal impjiegi ta' kwalità u tista' toħloq madwar miljun impjieg sal-2030, u possibbilment multiplu ta' dan sal-2050, iżda teħtieġ appoġġ adegwat u l-politiki ta' akkumpanjament xierqa[141]. Skont il-Pjan Industrijali tal-Patt Ekoloġiku, il-ħiliet ġew identifikati bħala wieħed mill-pilastri għal industrija kompetittiva b'emissjonijiet żero netti u katalist għal tranżizzjoni mgħaġġla għan-newtralità klimatika. Barra minn hekk, l-Att dwar l-Industrija b'Emissjonijiet Żero Netti ser isaħħaħ il-ħiliet għal teknoloġiji b'emissjonijiet żero netti billi jistabbilixxi programmi ta' taħriġ dedikati permezz ta' Akkademji Żero Netti. Filwaqt li jibni fuq l-Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa, il-Patt għall-Ħiliet għandu l-għan li jlaqqa' flimkien organizzazzjonijiet pubbliċi u privati u jħeġġiġhom jagħmlu impenji konkreti biex itejbu l-ħiliet tal-adulti u jħarrġuhom mill-ġdid. Is-Sena Ewropea tal-Ħiliet tagħti spinta ġdida lit-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid u għandha l-għan li tqabbel l-aspirazzjonijiet u s-settijiet ta' ħiliet tan-nies mal-opportunitajiet ta' xogħol, speċjalment għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Barra minn hekk, u filwaqt li jkompli jirfed il-ħiliet ekoloġiċi professjonali, kull individwu ser ikollu bżonn jiżviluppa kompetenzi ta' sostenibbiltà biex jaħseb, jippjana u jaġixxi billi jżomm f'moħħu s-sostenibbiltà ambjentali sabiex is-soċjetà kollha kemm hi tkun tista' tappoġġa t-tranżizzjoni ekoloġika. F'dan ir-rigward, il-programmi ta' edukazzjoni u taħriġ jistgħu jibnu fuq il-qafas Ewropew ta' kompetenza ta' sostenibbiltà ta' GreenComp li jikkonsisti fi tnax-il kompetenza ta' sostenibbiltà.

141 Ara l-Kummissjoni Ewropea, Murauskaite-Bull, I., Scapolo, F., Muench, S., et al., *The future of jobs is green*, 2021.

Filwaqt li l-isforzi tad-dekarbonizzazzjoni qed jiżdiedu, il-ħiliet għat-tranżizzjoni ekoloġika huma dejjem aktar meħtieġa fis-setturi u fl-impjiegi kollha. Skont it-Tassonomija Ewropea ta' Ħiliet, Kompetenzi, Kwalifiki u Impjiegi (ESCO), kważi 300 profil tax-xogħol fl-UE jeħtieġu mill-inqas ħila waħda ttikkettata bħala ekoloġika[142]. Fl-2022, l-Istati Membri kollha tal-UE ffaċċjaw nuqqasijiet f'impjiegi li jeħtieġu ħiliet għat-tranżizzjoni ekoloġika, għalkemm b'varjazzjoni konsiderevoli bejn il-pajjiżi (li jvarjaw minn 108 sa tliet okkupazzjonijiet nieqsa mill-ħaddiema fin-Netherlands u fil-Greċja, rispettivament)[143]. Is-setturi tal-kostruzzjoni u tal-manifattura, li għandhom rwoli kruċjali fit-tranżizzjoni ekoloġika, irrapportaw nuqqasijiet mifruxa. Ġew identifikati nuqqasijiet ta' ħaddiema f'okkupazzjonijiet ta' bennejja, mastrudaxxi u ħaddiema li jgħaqqdu l-għamara f'aktar minn żewġ terzi tal-Istati Membri. Hemm ukoll nuqqasijiet sinifikanti fi professjonijiet oħrajn relatati mal-ktajjen tal-valur tal-enerġija rinnovabbli, l-iskjerament jew il-loġistika, bħas-sewwieqa tat-trakkijiet (fi sbatax-il Stat Membru) jew it-tekniċi tal-inġinerija elettrika (fi tnax-il Stat Membru). L-indirizzar ta' dawn in-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet huwa essenzjali biex ikunu jistgħu jintlaħqu l-objettivi tan-newtralità klimatika u tas-sostenibbiltà ambjentali[144].

L-Istati Membri qed jieħdu miżuri f'oqsma ta' politika differenti biex jippromwovu l-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa għat-tranżizzjoni ekoloġika. Xi Stati Membri, pereżempju l-**Finlandja,** id-**Danimarka** u l-**Greċja**, qed jaġġornaw l-istrateġiji nazzjonali tagħhom ta' ħiliet u finanzjament biex jagħtu prijorità lill-ħiliet għall-ekonomija ekoloġika. **Franza** ħabbret miżuri li jagħmlu l-iżvilupp tal-kompetenzi ta' sostenibbiltà "prijorità trażversali" fis-suġġetti kollha tat-tagħlim fl-edukazzjoni obbligatorja, inkluż qafas għall-kejl u l-iżvilupp tal-kompetenzi ta' sostenibbiltà bbażati fuq GreenComp. F**is-Slovakkja**, il-kurrikuli tal-edukazzjoni u t-taħriġ jiġu aġġornati fil-qafas tal-RRP, bil-ħsieb li jippromwovu wkoll il-ħiliet ekoloġiċi rilevanti għas-suq tax-xogħol u, **fir-Rumanija**, l-iskejjel vokazzjonali ser jirċievu appoġġ biex jimmodernizzaw il-kurrikuli tagħhom, u aktar minn għaxra mill-istandards okkupazzjonali fil-lista ta' impjiegi tal-VET ser jiġu aġġornati. Dan jinvolvi wkoll l-iżvilupp professjonali kontinwu tal-għalliema u tal-ħarrieġa, kif ukoll it-titjib tal-infrastruttura tal-klassijiet, taċ-ċentri ta' taħriġ u tal-ambjenti ta' tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol, bħala parti mill-RRP. Fost l-oħrajn, **Spanja** u **d-Danimarka** aġġustaw il-politiki attivi tagħhom tas-suq tax-xogħol biex jgħaqqdu aħjar lil dawk li qed ifittxu impjieg mal-opportunitajiet fl-ekonomija ekoloġika. Barra minn hekk, diversi pajjiżi, pereżempju **Franza, Malta** u **l-Iżvezja**, qed jiżviluppaw jew jaġġornaw is-sistemi tagħhom ta' informazzjoni dwar il-ħiliet biex jidentifikaw jew jantiċipaw ħiliet speċifiċi li huma meħtieġa għat-tranżizzjoni ekoloġika. Dan tipikament jinvolvi kooperazzjoni mill-qrib mal-industrija, mas-sħab soċjali u mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, inkluż fil-livell reġjonali jew lokali. **Il-Portugall** stabbilixxa Ċentru ta' Taħriġ speċifiku għat-Tranżizzjoni Enerġetika bl-għan li jippromwovi t-tfassil ta' perkorsi ta' taħriġ u l-parteċipazzjoni tal-ħaddiema fihom biex ikunu kwalifikati fl-oqsma tat-tranżizzjoni tal-enerġija u tal-azzjoni klimatika, eż. l-enerġija rinnovabbli, l-effiċjenza enerġetika, u l-mobbiltà sostenibbli.

---

142 Tassonomija tal-Klassifikazzjoni Ewropea ta' Impjiegi, Ħiliet u Kompetenzi (ESCO), Cedefop, 2012.

143 Abbażi tal-Awtorità Ewropea tax-Xogħol, EURES Report on labour shortages and surpluses *2022*, 2023.

144 Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

F'dan l-isfond, huma meħtieġa aktar sforzi sinifikanti biex jittejbu l-ħiliet diġitali tal-popolazzjoni, b'mod partikolari fost il-persuni b'livell baxx ta' ħiliet, il-persuni akbar fl-età u n-nazzjonali mhux tal-UE. Fl-2021, bejn 60 u 70 % tal-ħaddiema fl-UE użaw għodod diġitali fuq il-post tax-xogħol li kienu jeħtieġu livelli bażiċi jew moderati ta' ħiliet diġitali[145]. Madankollu, 53,9 % biss tal-adulti Ewropej (16-74) kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, u dan ħalla distakk konsiderevoli fuq il-mira ta' 80 % sal-2030, kif definit fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u l-Kumpass Diġitali għad-Deċennju Diġitali[146]. Fir-Rumanija u l-Bulgarija, inqas minn terz tal-popolazzjoni adulta kellha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-2021, biż-żewġ pajjiżi, flimkien mal-Polonja, juru "sitwazzjoni kritika" f'din id-dimensjoni (ara l-Illustrazzjoni 2.2.6). Barra minn hekk, l-Italja, il-Ġermanja, il-Litwanja, l-Ungerija, is-Slovenja u Ċipru kellhom "jiġu osservati", minħabba livelli ferm taħt il-medja tal-UE. Fl-istess ħin, in-Netherlands, il-Finlandja, l-Irlanda u d-Danimarka, bħala dawk "bl-aħjar prestazzjoni", diġà laħqu livelli qrib it-80 % tal-popolazzjoni adulta b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi. Hemm ukoll varjazzjoni konsiderevoli fost il-gruppi tal-popolazzjoni. Filwaqt li 71 % taż-żgħażagħ (16-29) kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-UE, 34,6 % biss tal-popolazzjoni akbar fl-età (55-74) kellhom dawn. B'rati ta' 45 % u 33 %, rispettivament, il-persuni qiegħda u l-persuni inattivi kienu wkoll għadhom aktar lura fil-ħiliet diġitali bażiċi mill-bqija tal-popolazzjoni. Fl-aħħar nett, sehem ferm iżgħar ta' nazzjonali mhux tal-UE (41,8 %) kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-istess sena.

Illustrazzjoni 2.2.6: Huma osservati differenzi kbar bejn il-pajjiżi fil-ħiliet diġitali tal-adulti
Is-sehem tal-popolazzjoni b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew ogħla (16-74 sena), livelli tal-2021 (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

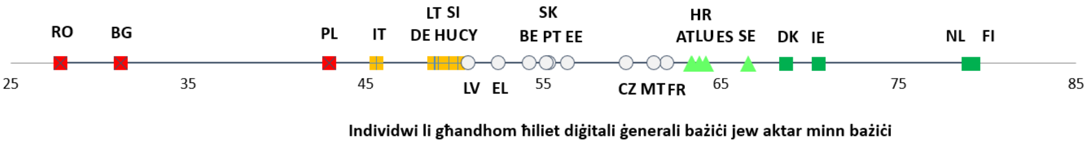

•

Nota: Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tal-indikatur fl-2021, b'mod eċċezzjonali jintużaw biss livelli fil-valutazzjoni ta' dan l-indikatur (bis-suppożizzjoni ta' "ebda bidla" għall-Istati Membri kollha, kif ukoll għall-medja tal-UE).
Sors: l-Eurostat, [tepsr_sp410].

---

145 Is-Cedefop, *Setting Europe on course for a human digital transition: new evidence from Cedefop's second European skills and jobs survey*. Il-Lussemburgu: L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet. Serje ta' referenza tas-Cedefop; Nru 123, 2022.

146 Id-Deċennju Diġitali huwa l-viżjoni strateġika li tfares 'il quddiem tal-Kummissjoni Ewropea għall-iżvilupp tal-ekonomija diġitali u għat-trasformazzjoni tan-negozji Ewropej sal-2030. Il-pjan ġie ppreżentat mill-Kummissjoni Ewropea f'Marzu 2021. Minbarra l-mira dwar il-ħiliet diġitali, huwa stabbilixxa mira ta' 20 miljun professjonista tal-ICT sal-2030 (żieda minn madwar 9 miljuni fl-2021).

Il-persuni b'livell edukattiv baxx jistħoqqilhom attenzjoni partikolari fl-azzjoni politika mmirata biex iżżid il-parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti. Il-persuni b'massimu ta' edukazzjoni sekondarja tal-ewwel livell jikkostitwixxu 20,5 % ta' dawk fl-età ta' bejn 25 u 64 sena fl-UE, u sehem kbir (15,1 %) taż-żgħażagħ (25-34). Fl-2022, ir-rata ta' parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment matul l-aħħar 4 ġimgħat kienet ta' aktar minn erba' darbiet u kważi d-doppju fost dawk b'ħiliet għoljin (19,8 %) u b'ħiliet medji (9 %), rispettivament, meta mqabbla ma' dawk b'ħiliet baxxi (4,7 %) (ara l-Illustrazzjoni 2.2.7). Madankollu, din id-diskrepanza qed tvarja skont il-pajjiż, minn inqas minn darbtejn ogħla f'pajjiżi bħall-Iżvezja, id-Danimarka u l-Finlandja, għal aktar minn għaxar darbiet ogħla f'pajjiżi bħall-Greċja, il-Kroazja u l-Polonja. It-titjib tal-parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti fil-popolazzjoni kollha, u speċjalment fost dawk b'ħiliet baxxi, huwa kruċjali f'kuntest ta' nuqqasijiet mifruxa ta' ħaddiema u ta' ħiliet, u bil-ħsieb li jiġi appoġġat tkabbir inklużiv u sostenibbli. Il-Pakkett ta' Evalwazzjoni tal-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet, adottat reċentement bħala parti mis-Sena Ewropea tal-Ħiliet, jissottolinja l-ħtieġa li l-adulti bi kwalifiki baxxi jingħataw aktar opportunitajiet biex jiżviluppaw ħiliet bażiċi jew sett usa' ta' ħiliet, kif rilevanti għall-parteċipazzjoni attiva fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol[147].

Illustrazzjoni 2.2.7: Il-parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti hija influwenzata ħafna mil-livell edukattiv

Il-parteċipazzjoni tal-adulti (fl-età ta' bejn 25 u 64) fl-apprendiment fl-aħħar 4 ġimgħat fl-2022, skont il-livell (baxx, medju jew għoli) tal-livell edukattiv

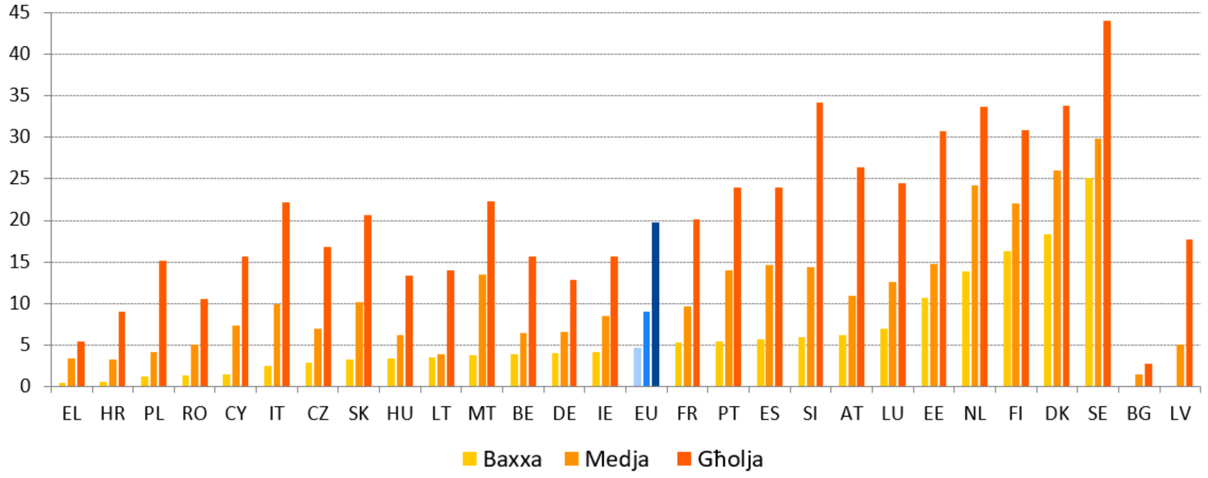

•

Noti: L-ebda data disponibbli għal BG u LV għal persuni b'ħiliet baxxi. Data ta' affidabbiltà baxxa għal-LU. Interruzzjoni fis-serje għal SK.
Sors: l-Eurostat [trng_lfse_03], l-LFS tal-UE.

147 Il-Pakkett ta' Evalwazzjoni tal-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet ġie adottat f'Lulju 2023 u evalwa l-azzjonijiet meħuda b'reazzjoni għar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet.

Il-biċċa l-kbira tat-taħriġ għall-adulti jsir f'ambjenti mhux formali. Fl-2022, tlieta minn erba' adulti li pparteċipaw fl-apprendiment fl-aħħar 4 ġimgħat fl-UE għamlu dan b'mod mhux formali, jiġifieri mod strutturat ta' apprendiment barra mill-istituzzjonijiet edukattivi tradizzjonali formali. Dan jikkonsisti l-aktar f'korsijiet ta' taħriġ qosra pprovduti fil-kumpanija jew minn ċentri speċjalizzati. F'għoxrin Stat Membru, is-sehem tal-apprendiment mhux formali kien ogħla minn 80 %, filwaqt li kien żewġ terzi jew inqas f'ħames Stati Membri oħrajn. Fil-Bulgarija u l-Greċja biss, is-sehem tal-apprendiment mhux formali kien jikkostitwixxi inqas minn nofs l-attivitajiet ta' apprendiment totali[148].

Wara li tjieb fl-irkupru ekonomiku ta' wara l-COVID-19, il-qgħad fost iż-żgħażagħ stabbilizza taħt il-livelli osservati qabel, iżda għadu relattivament għoli f'ħafna Stati Membri. Wara li laħqet il-livell ta' qabel il-kriżi ta' 14,4 % fit-tieni trimestru tal-2022, fejn irkuprat mill-ogħla livell ta' 19,1 % fit-tielet trimestru tal-2020, ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (15-24) b'mod ġenerali żammet dan il-livell fl-UE fit-tieni trimestru tal-2023 (ara l-Illustrazzjoni 2.2.8). Ir-rata naqset fi 15-il Stat Membru meta mqabbla mat-tieni trimestru tal-2022, u b'mod partikolari b'aktar minn 5 pps fil-Greċja, l-Estonja u l-Latvja, filwaqt li żdiedet b'mod notevoli fl-Ungerija (3,8 pps), fiċ-Ċekja (3,7 pps) u fil-Finlandja (3,5 pps). Il-qgħad fost iż-żgħażagħ għadu kważi tliet darbiet aktar minn dak għall-popolazzjoni ġenerali fl-età tax-xogħol fl-UE. Dan ivarja minn aktar minn 20 % fi Spanja, il-Greċja, l-Italja, ir-Rumanija u l-Iżvezja, għall-aktar rata baxxa (5,9 %) fil-Ġermanja. Huma meħtieġa sforzi sostnuti biex jingħelbu l-isfidi strutturali li jżommu liż-żgħażagħ lura fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari fil-kuntest tan-nuqqasijiet mifruxa ta' ħaddiema u ta' ħiliet, kif ukoll biex jiġu miġġielda l-effetti negattivi fit-tul possibbli fuq il-prospetti tal-karriera tagħhom.

[148] L-Eurostat [trng_lfs_09], l-LFS tal-UE.

Illustrazzjoni 2.2.8: Il-qgħad fost iż-żgħażagħ tjieb f'konformità ma' rkupru ekonomiku qawwi, iżda s-sitwazzjoni għadha diffiċli f'xi Stati Membri

Ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (ta' 15-24 sena, % tal-popolazzjoni attiva) għal Q4-2019 (qabel il-kriżi), għal Q3-2020 (l-agħar fażi tal-kriżi) u għal Q2-2022 (wara l-kriżi) Q2-2023

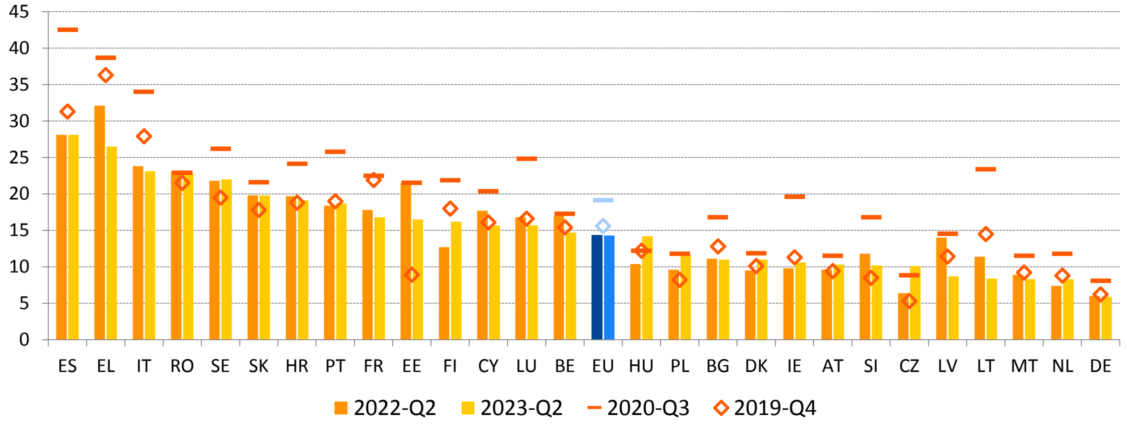

Noti: Data aġġustata skont l-istaġun. Affidabbiltà baxxa għal EE, HR, LU, MT u SI fir-raba' trimestru tal-2019 u fit-tielet trimestru tal-2020, u għal LU, MT u SI fit-tieni trimestru tal-2022 u fit-tieni trimestru tal-2023. Id-definizzjoni tvarja għal FR u ES fit-tieni trimestru tal-2022 u fit-tieni trimestru tal-2023.
Sors: l-Eurostat [une_rt_q], l-LFS tal-UE.

Fl-irkupru mill-kriżi tal-COVID-19, is-sehem taż-żgħażagħ la fl-impjieg u lanqas fl-edukazzjoni u t-taħriġ (NEETs) naqas b'mod sinifikanti għal taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija, iżda għad hemm sfidi. Wara żieda sinifikanti matul il-kriżi tal-COVID-19 bi 13,9 % fl-2020, ir-rata tan-NEET (15-29) fl-UE kompliet tonqos minn 13,1 % fl-2021 għal 11,7 % fl-2022. Madankollu, fir-Rumanija (li għandha l-ogħla rata ta' 19,8 %), fil-Greċja u f'Ċipru, is-sitwazzjoni taż-żgħażagħ NEETs hija "kritika", minħabba livelli għoljin b'mod persistenti u titjib mhux għoli biżżejjed għal xi wħud (ara l-Illustrazzjoni 2.2.9). Fil-Kroazja, Spanja, iċ-Ċekja u l-Finlandja, is-sitwazzjoni "għandha tiġi osservata". Dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fl-UE kienu Malta u l-Iżvezja, li rreġistraw kemm livelli baxxi kif ukoll titjib sostanzjali. Fil-maġġoranza tal-Istati Membri, jistgħu jiġu osservati wkoll differenzi reġjonali fir-rati tan-NEET (ara l-Illustrazzjoni 2 fl-Anness 5). Filwaqt li r-rata ta' NEET qiegħda tjiebet b'mod sinifikanti, fejn naqset b'0,7 pps minn 2021 għal 4,3 % fl-2022, u issa tinsab ferm taħt il-livell ta' qabel il-kriżi (4,9 % fl-2019),[149] sehem akbar ta' NEETs (7,4 % fl-2022, tnaqqis minn 7,8 % fl-2019) għadhom barra mill-forza tax-xogħol, kif spjegat aħjar fil-Kaxxa 3 tal-Pilastru ddedikat[150]. Sabiex tintlaħaq l-ambizzjoni ta' rata ta' NEET ta' 9 % sal-2030, stabbilita fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, huma meħtieġa sforzi kontinwi, li jibnu fuq it-titjib reċenti.

[149] L-Eurostat [edat_lfse_20].

[150] Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

Illustrazzjoni 2.2.9: Ir-rati ta' NEET qed jonqsu b'mod sinifikanti iżda għad hemm sfidi

Ir-rata ta' NEET (fl-età ta' bejn 15 u 29 sena), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

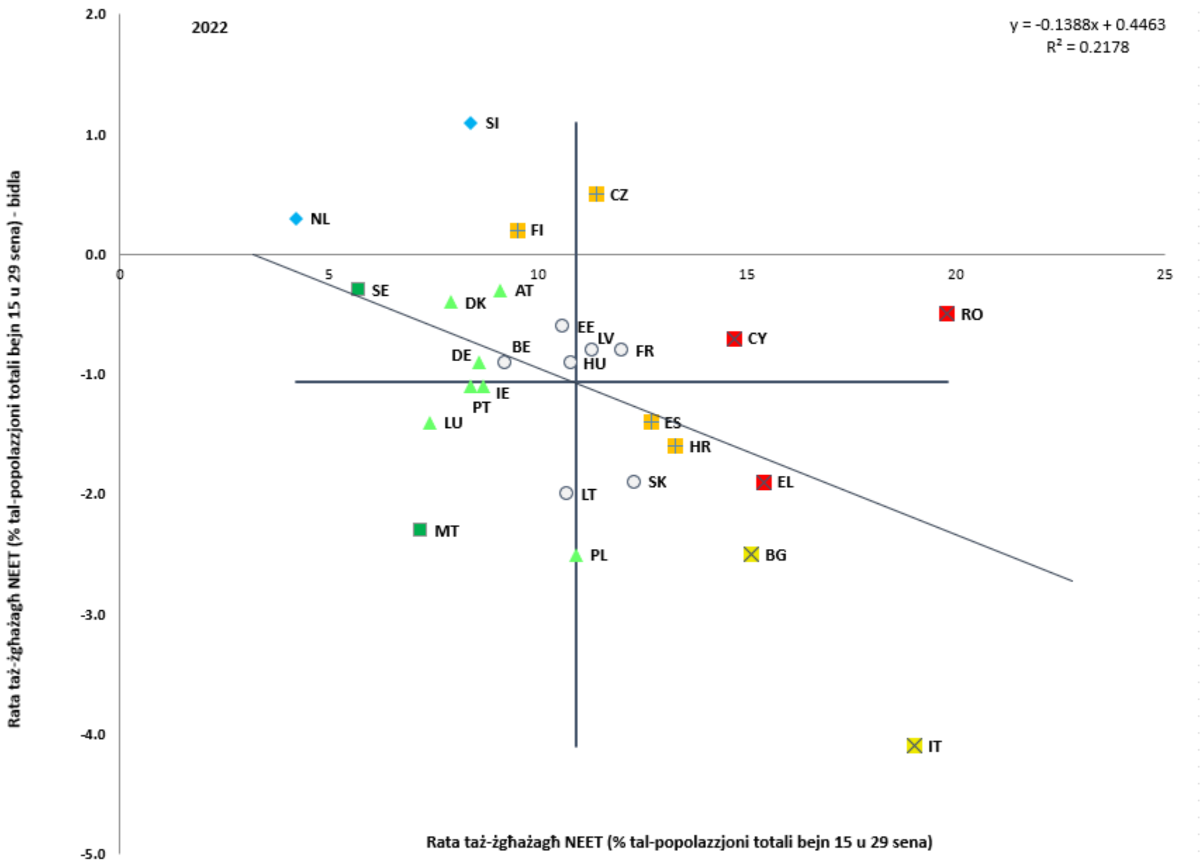

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: l-Eurostat [lfsi_neet_a], l-LFS tal-UE.

In-nisa u l-persuni bi sfond ta' migrazzjoni jidhru b'mod aktar prominenti fost in-NEETs. Filwaqt li tjieb mill-2021 sal-2022, is-sehem tan-nisa mhux fl-impjieg, fl-edukazzjoni u fit-taħriġ fl-UE (13 %) kien għadu 2,5 pps ogħla milli għall-irġiel (10,5 %) (ara l-Illustrazzjoni 2.2.10). Id-diskrepanza kienet ogħla minn 10 pps fiċ-Ċekja u fir-Rumanija. Fl-Estonja, il-Finlandja, il-Lussemburgu u l-Belġju biss, ir-rata ta' NEET għall-irġiel kienet ogħla mir-rata tan-nisa. Filwaqt li fost l-irġiel NEET, l-inattività kienet biss ftit aktar frekwenti meta mqabbla mal-qgħad (5,7 % vs 4,8 %), fost in-nisa NEET, sehem ferm akbar kienu inattivi (9,2 % vs 3,8 %). Fl-aħħar nett, sehem ferm ogħla ta' żgħażagħ imwielda barra mill-UE kienu NEET, meta mqabbla ma' dawk nattivi fl-2022, b'mod partikolari fost in-nisa. Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa tista' tgħin biex in-NEETs jitpoġġew fil-mira billi jiġu offruti impjiegi ta' kwalità, edukazzjoni ulterjuri, apprendistati jew traineeships fi żmien 4 xhur minn meta jisfaw qiegħda jew jitilqu mill-edukazzjoni formali[151]. Sabiex tikkomplementa dan, l-inizjattiva Aspira, Tgħallem, Aħkem, Ikseb (ALMA) tgħin lin-NEETs żvantaġġati jiksbu esperjenza professjonali barra mill-pajjiż, inkluż taħriġ intensiv imfassal apposta fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom matul il-fażi preparatorja, u appoġġ kontinwu biex jiksbu impjieg jew edukazzjoni ulterjuri fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom matul il-fażi ta' segwitu[152].

Illustrazzjoni 2.2.10: Filwaqt li qed titjieb b'mod ġenerali, id-differenza bejn il-ġeneri fin-NEETs għadha sostanzjali

Ir-rati ta' NEET tan-nisa u tal-irġiel (15-29, %, 2022)

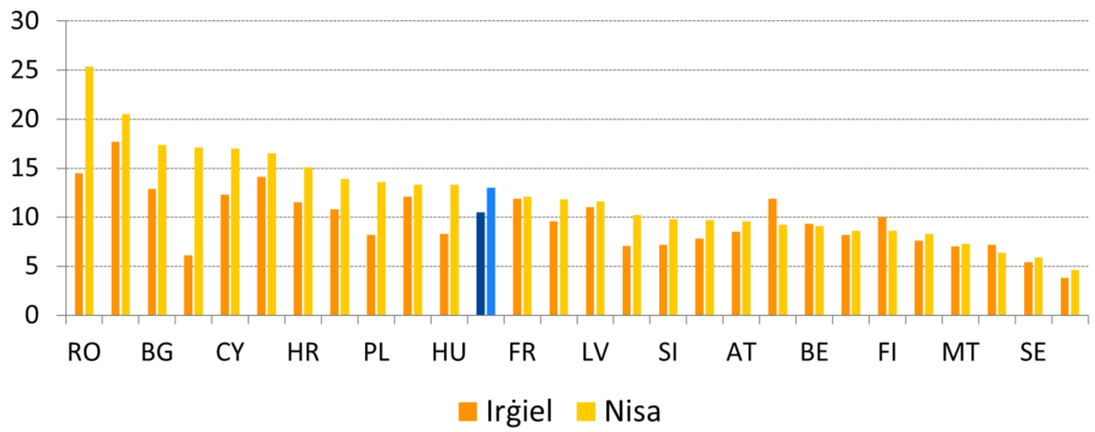

Nota: Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: l-Eurostat [lfsi_neet_a], l-LFS tal-UE.

151 Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Ottubru 2020 dwar Pont għall-Impjiegi – It-tisħiħ tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ u li tissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' April 2013 dwar l-istabbiliment ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ 2020/C 372/01, ĠU C 372, 4.11.2020, p. 1.

152 Aktar informazzjoni hija disponibbli fuq ALMA (Aspira, Tgħallem, Aħkem, Ikseb) - Impjiegi, Affarijiet Soċjali u Inklużjoni - il-Kummissjoni Ewropea (europa.eu).

Kaxxa 3 tal-Pilastru: It-tnaqqis tad-differenza tal-opportunitajiet għaż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ

Iż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) jikkostitwixxu sors mhux sfruttat ta' talent u innovazzjoni li, jekk jiġu indirizzati, jistgħu jikkontribwixxu għat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali u jsaħħu d-dinamiżmu ekonomiku u tas-soċjetà. L-integrazzjoni adegwata u f'waqtha taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol, jew fis-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ, hija essenzjali biex jiġu evitati l-hekk imsejħa "effetti negattivi" aktar fit-tul. Din is-sitwazzjoni tista' tagħmel ħsara lill-prospetti futuri tal-karriera u lill-kapaċità ta' qligħ, b'riskji potenzjalment akbar ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali, sal-każijiet l-aktar estremi ta' problemi ta' saħħa fiżika u mentali[153]. It-trasformazzjonijiet kbar li ġejjin relatati mal-ekoloġizzazzjoni u d-diġitalizzazzjoni tal-ekonomiji tagħna jżidu l-ħtieġa li jiġi żgurat li l-ġenerazzjonijiet żgħażagħ ikunu integrati sew fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà, u jkunu jistgħu jħaddnu l-bidla u jmexxu t-trasformazzjonijiet 'il quddiem. Filwaqt li l-intervent ta' politika rapidu fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri għen biex titnaqqas ir-rata tan-NEET (fl-età ta' bejn 15 u 29 sena) mill-ogħla livell tagħha ta' 16,4 % fl-UE fl-2013 għal 12,8 % fl-2019,[154] u mbagħad għal livell baxx rekord ta' 11,7 % fl-2022, 8,3 miljun żagħżugħ NEET qed ikomplu joħolqu sfida sinifikanti għall-Unjoni. Dan għandu jiġi indirizzat f'konformità mal-Prinċipju 4 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (dwar l-appoġġ attiv għall-impjiegi), li jenfasizza d-dritt taż-żgħażagħ għal edukazzjoni kontinwa, u apprendistat, traineeship jew offerti ta' xogħol rapidi[155].

Sitwazzjoni differenti għan-NEETs fl-UE li teħtieġ taħlita ta' approċċi ta' politika differenti

Il-kategorizzazzjoni taż-żgħażagħ NEETs skont ir-raġunijiet għan-nuqqas ta' parteċipazzjoni fl-impjieg, fl-edukazzjoni jew fit-taħriġ

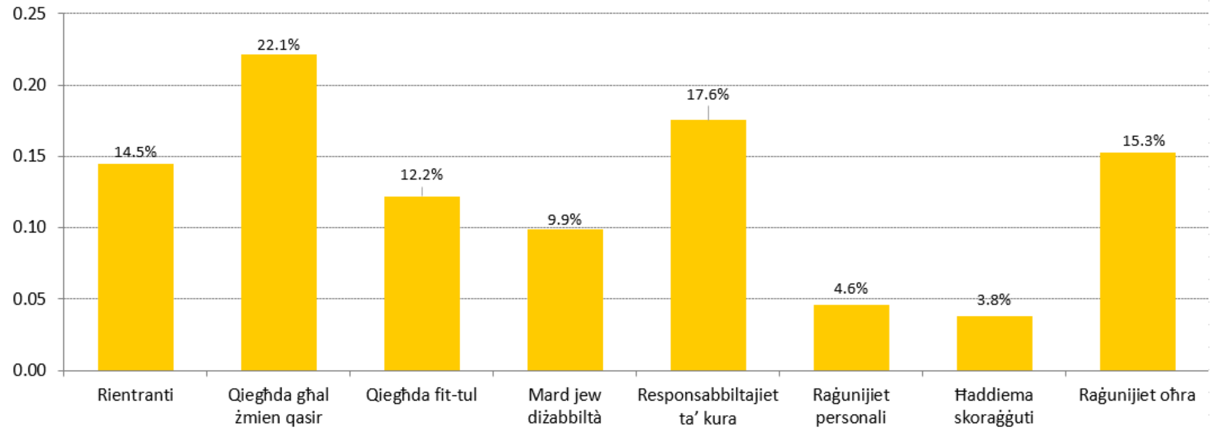

Sors: Kalkoli tal-Eurofound ibbażati fuq mikrodata tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

---

153 Il-Kummissjoni Ewropea,*Addressing labour shortages and skills gaps in the EU*, *Employment and Social Developments in Europe (ESDE)*, Annual review. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

154 L-Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ (YEI) tnediet fl-2013 biex tipprovdi appoġġ liż-żgħażagħ li jgħixu f'reġjuni fejn il-qgħad fost iż-żgħażagħ kien ogħla minn 25 %.

155 Il-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali ppropona tnaqqis fir-rata tan-NEET flimkien mal-mira tar-rata tal-impjiegi tal-UE ta' 78 % sal-2030.

Iż-żgħażagħ NEETs jirrappreżentaw popolazzjoni eteroġena ħafna, li titlob approċċi ta' politika mfassla apposta. Fl-2022, fl-UE, filwaqt li r-rata ta' NEET qiegħda kienet ta' 4,3 %, is-sehem ta' NEETs inattivi kien ta' 7,4 %, li huwa ogħla b'mod sinifikanti. B'mod partikolari, ir-Rumanija (14,2 %), l-Italja (12,7 %) u l-Bulgarija (11,9 %) irreġistraw l-ogħla rati ta' żgħażagħ NEETs inattivi fl-Unjoni. Ir-Rumanija ppreżentat ukoll differenza konsiderevoli bejn il-ġeneri f'din l-istatistika, b'rata ogħla ta' 13,3 pps għan-nisa milli għall-irġiel, segwita mill-Bulgarija (5,9 pps) u mill-Italja (3,8 pps). Skont ir-riċerka tal-Eurofound, iż-żgħażagħ jistgħu jkunu NEETs inattivi għal raġunijiet bħal responsabbiltajiet tal-familja, mard jew diżabbiltà (ara l-Illustrazzjoni). Oħrajn jistgħu jiġu skoraġġuti minħabba li ma jkunux jistgħu jsibu impjieg xieraq, filwaqt li jiffaċċjaw ostakli addizzjonali iktar ma jgħaddi ż-żmien. Il-fehim tar-raġunijiet wara l-inattività ekonomika ta' żgħażagħ NEETs f'kull pajjiż huwa essenzjali għat-tfassil ta' interventi ta' politika mmirati, li jvarjaw minn miżuri ta' impjegabbiltà għall-kura u l-assistenza soċjali[156]. L-għajnuna lin-NEETs biex jidħlu fis-suq tax-xogħol hija saħansitra aktar importanti fid-dawl tan-nuqqas konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet li qed tiffaċċa l-Unjoni.

Filwaqt li ma hemm l-ebda approċċ wieħed tajjeb għal kulħadd, il-miżuri ta' sensibilizzazzjoni u ta' attivazzjoni, l-iżvilupp tal-ħiliet, u l-kura u s-servizzi soċjali affordabbli u ta' kwalità huma ġeneralment importanti biex tiġi indirizzata l-isfida ta' żgħażagħ NEETs. L-Istrateġija tal-Perkorsi għax-Xogħol 2021-2025 adottata mil**l-Irlanda** tiddeskrivi l-programmi ta' attivazzjoni tas-suq tax-xogħol, titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid, kif ukoll is-sussidji tal-impjegaturi biex jinċentivaw il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' żgħażagħ NEETs. F**ir-Rumanija**, il-"proġett STONE" jiffoka fuq it-tisħiħ tal-ħiliet tan-NEETs. Stati Membri oħrajn jappoġġaw lin-NEETs fit-titjib tal-ħiliet diġitali, bħal**l-Italja** ("*Crescere in Digitale*"), **Spanja** ("*Empleando Digital*") u **l-Belġju** ("*BeCode*" u "*MolenGeek*").

156 Sorsi: Eurofound, *Impact of COVID-19 on young people in the EU*, u Eurofound (2016), *Exploring the diversity of NEETs*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021. Il-kalkoli huma bbażati fuq mikrodata tal-EU-LFS. "Rientranti" jinkludu ħaddiema soġġetti għal assenza bil-permess u persuni li jkunu għadhom kemm ġew impjegati jew irreġistrati fl-edukazzjoni u t-taħriġ.

Il-persuni akbar fl-età huma aktar attivi fis-suq tax-xogħol minn qatt qabel, iżda għad hemm lok għal aktar titjib, b'mod partikolari fir-rigward tan-nisa anzjani. Fl-2022, nofs il-popolazzjoni tal-UE kienet akbar minn 44,4 sena u l-età medjana hija pproġettata li tiżdied b'4,4 snin biex tilħaq 48,8 fl-2100[157]. Ir-rata ta' impjieg tal-ħaddiema akbar fl-età (55-64 sena) żdiedet b'mod notevoli minn 44,7 % fl-2010 għal 62,3 % fl-2020, wara żieda fir-rata ta' parteċipazzjoni tagħhom minn 48 % għal 65,4 %. Fl-2022, ir-rata ta' impjieg tan-nisa anzjani, ta' 56,2 %, kienet madankollu 12,5 pps inqas minn dik tal-irġiel, ta' 68,7 %, għalkemm naqset (bi 3,5 pps) mill-2010. Meta mqabbla ma' gruppi ta' età oħrajn, il-ħaddiema akbar fl-età għandhom it-tendenza li jkollhom stabbiltà ogħla fl-impjiegi, riflessa wkoll fir-rata ta' qgħad relattivament baxxa tagħhom. Fl-2022, ir-rata tal-qgħad ta' ħaddiema akbar fl-età (55-74), ta' 4,6 %, kienet 1,6 pps aktar baxxa mir-rata ġenerali ta' 6,2 %. Madankollu, it-telf tal-impjiegi, meta jseħħ, jista' jkun aktar ta' ħsara f'età akbar, anki minħabba li l-ħaddiema akbar fl-età għandhom it-tendenza li jiffaċċjaw diffikultajiet akbar biex iżommu l-ħiliet tagħhom aġġornati. Fl-2022, 51,1 % tal-persuni qiegħda fl-età ta' bejn 55 u 64 sena damu jfittxu impjieg għal aktar minn sena (meta mqabbla ma' 35,3 % għall-popolazzjoni totali). Fil-kuntest ta' nuqqasijiet mifruxa ta' ħaddiema u ta' ħiliet madwar l-UE u x-xejriet demografiċi negattivi, ħajjiet tax-xogħol itwal għandhom rwol importanti biex jappoġġaw il-provvista ta' ħaddiema u jiżguraw is-sostenibbiltà fiskali tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali, filwaqt li jiggarantixxu l-koeżjoni soċjali, is-solidarjetà u t-trasferimenti tal-għarfien bejn il-ġenerazzjonijiet. Billi l-ħaddiema akbar fl-età jistgħu potenzjalment ikunu aktar esposti għar-riskju ta' obsolexxenza tal-ħiliet, il-politiki ta' taħriġ u apprendiment tul il-ħajja, inkluż biex jiġu żgurati ħiliet diġitali adegwati, huma partikolarment importanti biex jippreservaw l-impjegabbiltà tagħhom u jrawmu t-tixjiħ attiv.

[157] Ara l-Eurostat, Population structure and ageing, L-istatistika spjegata, 2023.

L-inugwaljanzi bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol għadhom mifruxa, b'differenzi kbar fl-Istati Membri u l-ebda sinjal ta' konverġenza 'l fuq. Fl-2022, ir-rata ta' impjieg għall-irġiel kienet ta' 80 % fl-UE, filwaqt li kienet ta' 69,3 % għan-nisa, li rriżultat f'differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi ta' 10,7 pps. Din id-differenza naqset xi ftit matul l-aħħar snin (minn 11,1 pps fl-2020 u 10,9 pps fl-2021). L-akbar differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi ġew osservati fil-Greċja u fl-Italja, fejn ftit aktar minn nofs in-nisa kienu impjegati (55,9 % u 55 %, rispettivament), meta mqabbla ma' madwar tliet kwarti tal-irġiel (76,9 % u 74,7 %, rispettivament), li juri "sitwazzjoni kritika" (ara l-Illustrazzjoni 2.2.11). Dan huwa wkoll il-każ għaċ-Ċekja, fejn id-differenza tjiebet kemxejn iżda għadha wiesgħa, ta' 14,9 pps. "Li għandhom jiġu osservati" huma l-Polonja, Ċipru u l-Irlanda, din tal-aħħar wara li esperjenzat żieda sostanzjali mill-valur tal-2021 (+1.3 pps) wara tnaqqis fis-sena ta' qabel. Għall-kuntrarju, l-iżgħar differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-2022 ġew irreġistrati fil-Litwanja (0,8 pps), fil-Finlandja (1,2 pps), fl-Estonja (2,9 pps), u fil-Latvja (3,1 pps), li kollha kienu "bl-aħjar prestazzjoni". F'xi Stati Membri tista' tiġi osservata varjazzjoni sinifikanti fir-rata ta' impjieg bejn il-ġeneri fir-reġjuni, pereżempju l-Awstrija, il-Ġermanja u Spanja (ara l-Illustrazzjoni 3 fl-Anness 5). Sabiex tintlaħaq il-mira tar-rata ta' impjieg sal-2030 stabbilita fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, l-Istati Membri qed jagħmlu ħilithom biex mill-inqas inaqqsu bin-nofs id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi sal-2030. Sabiex tintlaħaq din, hija meħtieġa azzjoni politika ulterjuri sabiex jiġu indirizzati l-ostakli għall-parteċipazzjoni u l-integrazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol, f'konformità mal-Istrateġija tal-UE dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025[158].

[158] Għal aktar informazzjoni, ara l-Kummissjoni Ewropea, *2023 report on gender equality in the EU*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

Illustrazzjoni 2.2.11: Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi naqset fil-maġġoranza tal-pajjiżi, iżda għadha sinifikanti mingħajr l-ebda sinjal ta' konverġenza 'l fuq fl-Istati Membri

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (tal-persuni fl-età ta' bejn 20 u 64 sena), il-livell tal-2022 u l-bidla mis-sena ta' qabel (pps, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

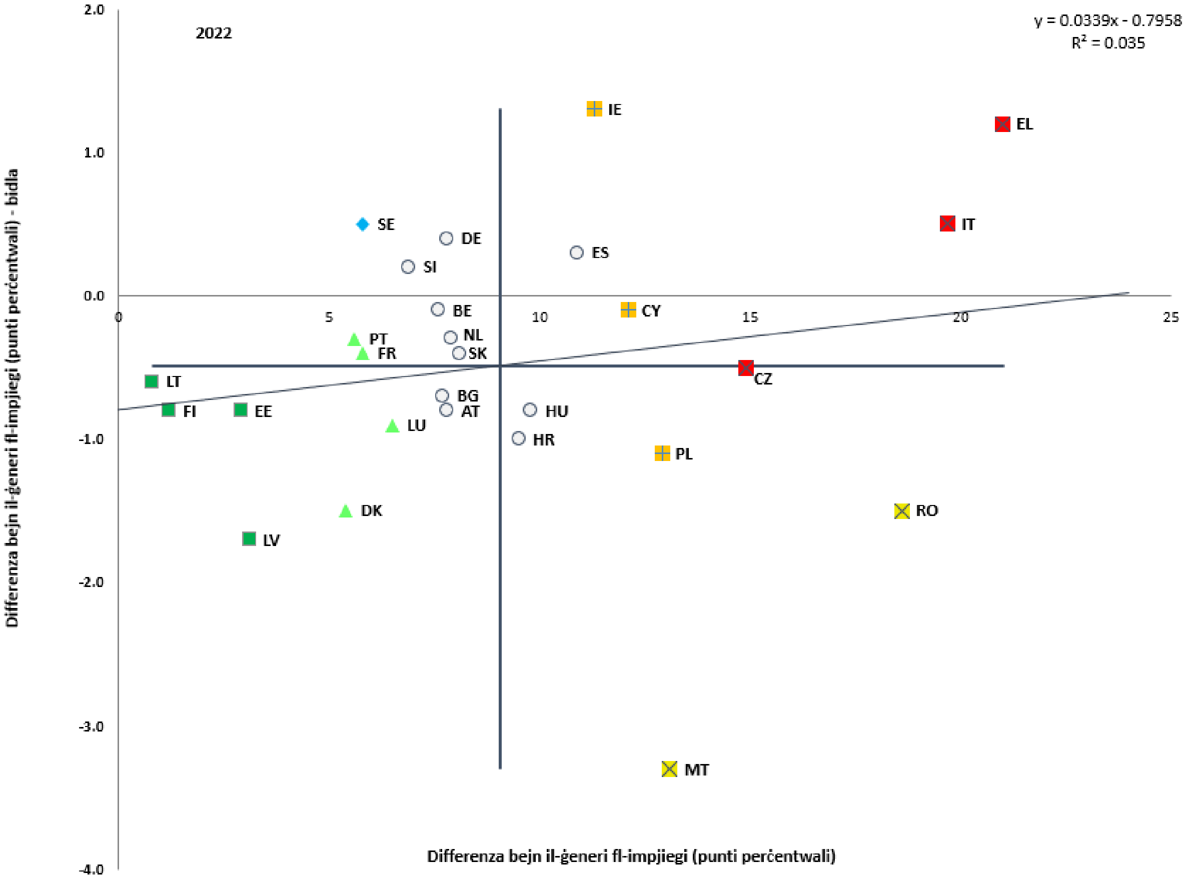

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: l-Eurostat [tesem060], l-LFS tal-UE.

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija usa' meta jitqies l-impjieg ekwivalenti għall-full-time (FTE), minħabba li n-nisa jaħdmu fuq bażi part-time b'mod aktar frekwenti. Fl-2022, is-sehem tax-xogħol part-time tan-nisa kien ogħla b'mod sinifikanti mis-sehem tal-irġiel (28,4 % vs 8,2 %), għalkemm id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi part-time kienet qed tonqos matul l-aħħar snin (minn 21,1 pps fl-2020 għal 20,2 pps fl-2022). Meta jitqies l-impjieg FTE, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fil-faxxa ta' età ta' 20-64 sena kienet ta' 16-il pps fl-2022 fl-UE, ferm ogħla mid-differenza ta' 10,7 pps meta ma jitqiesx l-FTE[159]. Il-paternità kellha impatt oppost fuq l-impjieg tal-missirijiet u tal-ommijiet. Fl-2022, filwaqt li r-rata ta' impjieg għan-nisa fl-età ta' bejn 25 u 54 sena bit-tfal fl-UE kienet 5 pps inqas meta mqabbla mal-pari tagħhom mingħajr tfal, ir-rata għall-irġiel bit-tfal kienet 8,5 pps ogħla mir-rata għal dawk mingħajr tfal[160]. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi laħqet 17,3 pps għall-persuni bit-tfal, filwaqt li kienet ta' 3,8 pps għal dawk mingħajr tfal. Fost in-nisa impjegati bit-tfal, is-sehem tal-impjieg part-time laħaq 31,5 %, meta mqabbel ma' 4,9 % għall-irġiel. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, l-impatt tal-paternità huwa rifless f'rati ta' impjiegi aktar baxxi u ishma ogħla ta' impjieg part-time għan-nisa – dan huwa partikolarment il-każ f'pajjiżi bħall-Ġermanja, l-Awstrija u l-Irlanda. Id-differenzi fil-pagi bejn il-ġeneri kienu qed jonqsu matul l-aħħar deċennju, iżda għadhom ukoll wiesgħa fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, kif spjegat fil-Kaxxa 1 tal-Pilastru ddedikat[161].

159 Ir-rata tal-impjieg FTE tqabbel id-differenzi bejn il-gruppi fis-sigħat medji maħduma. Ir-rata ta' impjieg FTE tiġi kkalkolata billi jiġu diviżi s-sigħat totali maħduma fl-ekonomija (l-ewwel impjieg, it-tieni impjieg, eċċ.) bl-għadd medju ta' sigħat fi skeda full-time (madwar 40) u bl-għadd ta' persuni fl-età ta' bejn 20 u 64 sena. Sors: Qafas għall-Evalwazzjoni Konġunta (QEK), komputazzjoni fuq id-data tal-Eurostat.

160 L-Eurostat [lfst_hheredty].

161 L-Eurostat [tesem189].

It-titjib tal-provvista u tal-aċċessibbiltà ta' edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal ta' kwalità u affordabbli huwa essenzjali biex jiżdiedu l-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u l-iżvilupp tat-tfal; il-parteċipazzjoni fl-ECEC għadha qed tonqos[162]. Wara li laħqet 37,9 % fl-2021 fl-UE, il-parteċipazzjoni tat-tfal taħt l-età ta' 3 snin fl-ECEC formali naqset b'mod sinifikanti fl-2022 (bi 2,2 pps) għal 35,7 %, u għad hemm differenzi importanti fl-Istati Membri. Fir-rigward tal-miri riveduti ta' Barċellona, disa' Stati Membri biss laħqu l-mira riveduta tagħhom għall-2030 ta' 45 %, li tikkomplementa l-analiżi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali biex tixpruna l-azzjoni politika f'dan il-qasam[163]. Fl-2022, ir-rata ta' parteċipazzjoni kienet saħansitra inqas minn 15 % fis-Slovakkja, iċ-Ċekja, ir-Rumanija u l-Ungerija, li tirrappreżenta "sitwazzjoni kritika" (ara l-Illustrazzjoni 2.2.12). Fil-Polonja, il-Bulgarija, l-Irlanda, il-Litwanja, l-Awstrija, il-Ġermanja, Ċipru u l-Kroazja, bejn 15 u 28 % biss tat-tfal taħt it-3 snin ipparteċipaw fl-ECEC, li hija sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata". Dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fl-UE kienu d-Danimarka, in-Netherlands, Franza u l-Iżvezja, fejn ipparteċipaw aktar minn 50 % tat-tfal, u fid-Danimarka u n-Netherlands ir-rata kienet saħansitra aktar minn 70 %. L-ostakli finanzjarji, kulturali u lingwistiċi, kif ukoll l-inugwaljanzi reġjonali jistgħu joħolqu ostakli għall-parteċipazzjoni fl-ECEC formali li jeħtieġu reazzjonijiet ta' politika xierqa[164]. Barra minn hekk, ir-rati ta' parteċipazzjoni huma influwenzati wkoll mill-politiki nazzjonali fir-rigward, pereżempju, tal-liv tal-ġenituri u l-allowances jew id-drittijiet legali għall-kura tat-tfal matul il-jum minn ċerta età. B'mod ġenerali, azzjoni politika ulterjuri tidher iġġustifikata f'konformità mal-Garanzija Ewropea għat-Tfal, mal-Istrateġija Ewropea għall-Kura u mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal.

---

162 Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

163 Fl-2002, il-Kunsill Ewropew f'Barċellona stabbilixxa miri dwar l-indukrar tat-tfal li għandhom jintlaħqu sal-2010, jiġifieri li l-ECEC tiġi pprovduta għal mill-inqas 33 % tat-tfal taħt it-3 snin u għal mill-inqas 90 % għat-tfal ta' bejn it-3 snin u l-età obbligatorja tal-iskola. Billi dawk il-miri ntlaħqu, f'Novembru 2022, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal irrevediethom, wara l-proposta ta' Strateġija Ewropea għall-Kura f'Settembru 2022 mill-Kummissjoni Ewropea. Ir-rakkomandazzjoni tistabbilixxi miri ġodda dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, li jirriflettu l-miri stabbiliti fl-inizjattiva taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni. Sal-2030, mill-inqas 45 % tat-tfal taħt l-età ta' 3 snin u 96 % tat-tfal bejn it-3 snin u l-età tal-bidu għall-edukazzjoni primarja obbligatorja għandhom ikunu fl-ECEC. Dawk l-Istati Membri li l-parteċipazzjoni medja tagħhom fil-perjodu 2017-21 kienet taħt l-20 % ser ikollhom jiżdiedu b'90 %, filwaqt li l-Istati Membri li l-parteċipazzjoni medja tagħhom kienet ta' 20-33 % ser ikollhom jiżdiedu b'45 %, b'limitu ta' 45 %.

164 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe Annual Review 2022*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

Illustrazzjoni 2.2.12: Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal naqset fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal u bidla annwali, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

-

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU.
Sors: l-Eurostat [tepsr_sp210], l-UE-SILC.

Il-kura ta' persuni bi ħtiġijiet ta' kura fit-tul hija fattur ieħor li jaffettwa b'mod negattiv il-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Filwaqt li s-sehem tan-nisa u tal-irġiel li jipprovdu kura fit-tul (LTC) kien simili fl-2022 (22 % tan-nisa u 21 % tal-irġiel), 17 % tan-nisa naqqsu l-ħin tax-xogħol tagħhom minħabba responsabbiltajiet ta' kura, inkluża l-kura informali, jew l-indukrar tat-tfal tagħhom jew ta' tfal oħrajn, meta mqabbla ma' 12 % tal-irġiel. Spjegazzjoni possibbli hija l-intensità ogħla tax-xogħol ta' kura għan-nisa. Filwaqt li 73 % tal-irġiel li jipprovdu LTC informali huma appoġġati minn servizzi ta' kura oħrajn użati mir-riċevitur tal-kura tagħhom, is-sehem huwa biss ta' 61 % għan-nisa[165]. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għal kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja tenfasizza l-ħtieġa li jiġu appoġġati l-persuni li jindukraw b'mod informali permezz ta' taħriġ, konsulenza, appoġġ psikoloġiku, kura ta' solliev, miżuri ta' bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, aċċess għall-protezzjoni soċjali u/jew appoġġ finanzjarju adegwat. Barra minn hekk, ir-Rakkomandazzjoni tissottolinja l-ħtieġa li l-Istati Membri jallinjaw l-offerta ta' servizzi ta' kura fit-tul mal-ħtiġijiet tal-kura, filwaqt li jipprovdu taħlita bilanċjata ta' għażliet. Barra minn hekk, protezzjoni soċjali adegwata għall-kura fit-tul għandha tiżgura li s-servizzi jkunu f'waqthom, komprensivi u affordabbli[166].

---

[165] L-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri, *Gender gaps in the use of time: impacts on care and work-life balance* (pubblikazzjoni pendenti).

[166] Għad-dettalji, ara r-RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja (2022/C 476/01).

It-tfassil tat-tassazzjoni jista' jippromwovi ugwaljanza akbar bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol, inkluż billi titneħħa t-tassazzjoni konġunta, minħabba li 78 % tal-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul fl-UE huma nisa. Is-sistemi ta' tassazzjoni progressiva konġunta jista' jkollhom impatt negattiv fuq id-dħul tal-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul fl-impjieg u s-sigħat maħduma billi joħolqu piż tat-taxxa marġinali għoli[167]. Il-grad ta' tassazzjoni konġunta tal-introjtu kkombinat ta' koppja (inklużi krediti ta' taxxa trasferibbli) u t-tfassil tas-sistema tal-benefiċċji (eż., l-irtirar ta' benefiċċji soġġetti għal test tal-mezzi) jaffettwaw il-livell tan-nassa tal-inattività għal ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul. Fl-2015, l-istimi juru li l-introjtu tan-nisa kien jikkostitwixxi biss madwar terz tal-introjtu konġunt tal-koppja bħala medja[168]. Il-qligħ tal-koppji jibbenefika minn taxxi aktar baxxi permezz ta' preżentazzjoni konġunta tat-taxxi (obbligatorji jew volontarji), iżda dan iżid ukoll ir-rati tat-taxxa marġinali tal-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul, li jaġixxi bħala diżinċentiv għalihom biex jaħdmu[169][170]. Tabilħaqq, riċerka reċenti turi li t-tneħħija tal-elementi kollha ta' tassazzjoni konġunta żżid b'mod konsiderevoli l-provvista tal-ħaddiema nisa[171]. In-nassa tal-inattività għall-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul hija l-ogħla fid-Danimarka, il-Litwanja, is-Slovenja, il-Belġju u l-Ġermanja u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri t-tassazzjoni kkontribwiet b'mod sinifikanti għaliha (ara l-Illustrazzjoni 2.2.13). Pereżempju, jekk konjuġi inattiv b'żewġt itfal tibda impjieg b'67 % tal-paga medja fid-Danimarka, 65 % tal-qligħ tagħha jintilef f'taxxi addizzjonali u benefiċċji rtirati. B'kuntrast ma' dan, din in-nassa hija inqas minn 25 % fl-Iżvezja, Spanja, il-Greċja u l-Estonja, u inqas minn 20 % f'Ċipru. Il-kontribuzzjoni tat-tassazzjoni hija l-aktar evidenti fil-Belġju, il-Ġermanja u r-Rumanija, fejn tikkontribwixxi b'aktar minn 40 % għat-telf potenzjali tad-dħul għal ħaddiem li huwa t-tieni sors ta' dħul b'67 % tal-paga medja meta jidħol f'impjieg bi ħlas.

---

167 Għad-dettalji dwar it-tassazzjoni fuq ix-xogħol, ara l-Kummissjoni Ewropea, *Annual Report on Taxation 2023*, it-Taqsima 2.1.3.

168 Il-Kummissjoni Ewropea, id-Direttorat Ġenerali għall-Ġustizzja u l-Konsumaturi, Rastrigina, O., Verashchagina, A., *Secondary earners and fiscal policies in Europe*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2015.

169 Il-preżentazzjoni konġunta tista' tnaqqas il-piż tat-taxxa ġenerali tal-koppji b'sors ta' dħul wieħed jew doppju meta mqabbla ma' preżentazzjoni separata meta l-qligħ ma jkunx imqassam b'mod uniformi bejn is-sħab. F'xi Stati Membri fejn teżisti, il-koppji jistgħu jagħżlu li ma jagħmlux preżentazzjoni konġunta.

170 Għal aktar informazzjoni, ara: Chen, Q. et al., *The Role of Structural Fiscal Policy on Female Labor Force Participation*, Dokumenti ta' Ħidma tal-FMI 23/186, Washington D.C., il-Fond Monetarju Internazzjonali, 2023.

171 Ara Bick, Alexander, and Nicola Fuchs-Schündeln, *Quantifying the Disincentive Effects of Joint Taxation on Married Women's Labor Supply.* American Economic Review, 107 (5): 100-104., 2017 u Bachmann, Ronald, Jäger, Philipp u Jessen, Robin. *Deċiżjoni Maqsuma: Welche Auswirkungen hätte die Abschaffung des Ehegattensplittings auf das Arbeitsangebot und die Einkommensverteilung?* Zeitschrift für Wirtschaftspolitik, vol. 70, nru. 2, pp. 105-131, 2021

Illustrazzjoni 2.2.13: It-tassazzjoni tista' tkun diżinċentiv qawwi għax-xogħol bi ħlas tal-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul

Nassa tal-inattività għal ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul, (%, 2022)

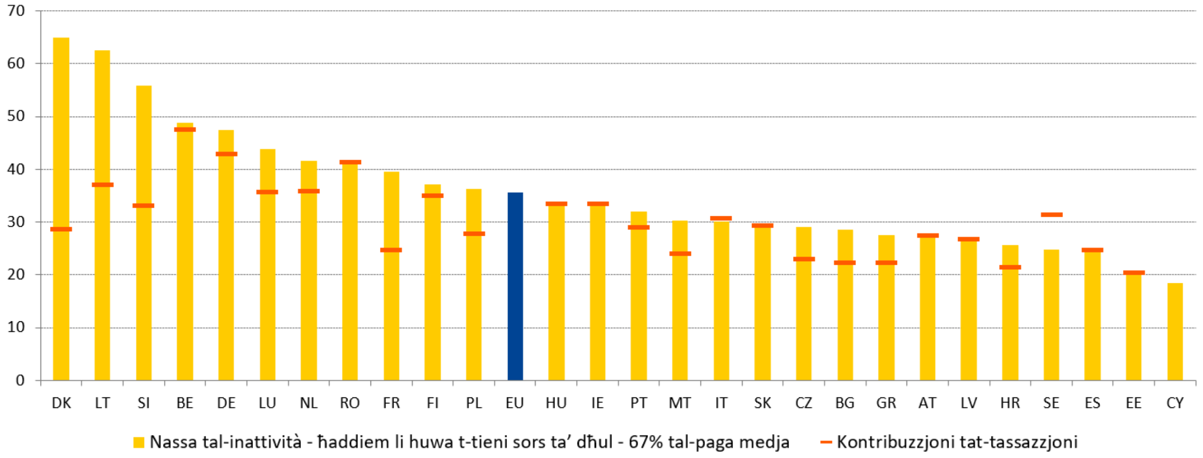

Nota: Id-data hija għal ħaddiem li huwa t-tieni sors ta' dħul b'67 % tal-paga medja f'familja b'żewġ persuni b'paga u b'żewġt itfal; il-ħaddiem bid-dħul prinċipali jkun bil-paga medja. "Kontribuzzjoni tat-tassazzjoni (inklużi l-SSCs)" tirreferi għall-perċentwal ta' introjtu gross addizzjonali mitluf f'taxxa minħabba t-tassazzjoni u l-SSCs (elementi oħrajn li jikkontribwixxu għan-nassa tal-pagi baxxi huma benefiċċji għall-qgħad, assistenza soċjali u benefiċċji tal-akkomodazzjoni rtirati).

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-Bażi tad-data dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tat-taxxa/tal-benefiċċji tal-OECD (aġġornata f'Marzu 2023).

In-"nassa tal-pagi baxxi" tista' taffettwa b'mod sproporzjonat lin-nisa jekk it-taxxi jiżdiedu u l-benefiċċji jiġu rtirati malajr wisq meta jiżdied il-qligħ. Għall-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul, it-tassazzjoni għandha rwol ewlieni fid-determinazzjoni tal-livell tan-nassa tal-pagi baxxi fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. L-Illustrazzjoni 2.2.14 turi l-perċentwal ta' qligħ addizzjonali "mitluf f'taxxa" meta l-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul iżidu l-qligħ tagħhom minn terz għal żewġ terzi tal-paga medja, jekk iżidu s-sigħat tax-xogħol tagħhom. Bħala medja, il-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul jitilfu madwar terz (34,2 %) tal-qligħ inkrementali tagħhom madwar l-UE. L-effett tat-tassazzjoni f'din in-nassa huwa l-ogħla fil-Belġju, b'aktar minn 60 %, segwit mil-Lussemburgu. Kif imsemmi hawn fuq, id-disponibbiltà ta' servizzi ta' kura affordabbli u ta' kwalità tajba, kif ukoll firxa wiesgħa ta' politiki mfassla tajjeb dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, jistgħu jinfluwenzaw aktar id-deċiżjonijiet tan-nies dwar jekk għandhomx jaħdmu sigħat itwal.

Illustrazzjoni 2.2.14: F'ħafna Stati Membri, it-tassazzjoni tipprovdi diżinċentivi għall-ħaddiema b'paga baxxa biex jaħdmu aktar sigħat

Nassa tal-pagi baxxi għall-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul, (%, 2022)

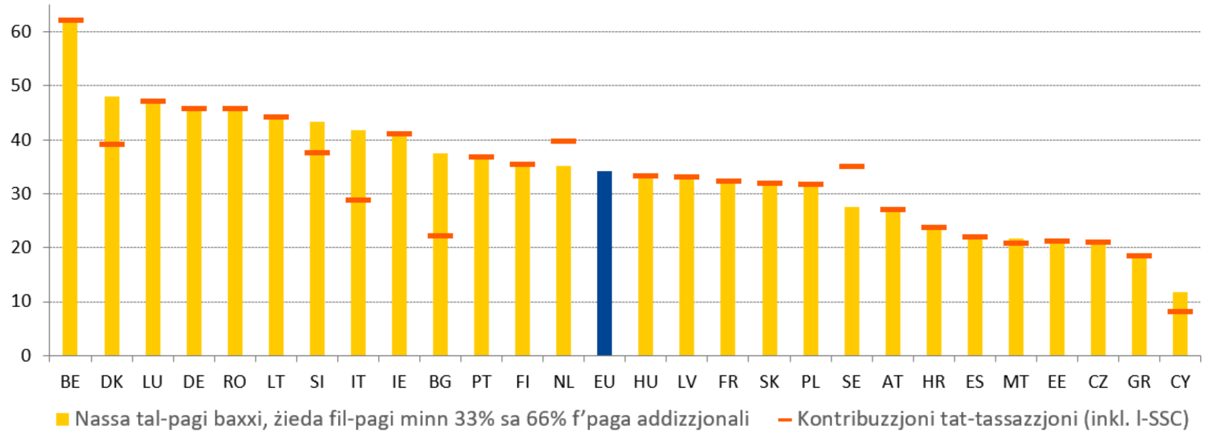

Nota: In-nassa tal-pagi baxxi meta l-paga tal-ħaddiem li huwa t-tieni sors ta' dħul tiżdied minn 33 % għal 66 % u l-ħaddiem bil-paga prinċipali jaqla' 100 % tal-paga medja, b'żewġt itfal.

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-Bażi tad-data dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tat-taxxi u tal-benefiċċji tal-OECD.

Minkejja t-titjib reċenti, il-persuni b'diżabbiltà għandhom rati ta' impjieg aktar baxxi, mingħajr sinjali ta' konverġenza 'l fuq fl-Istati Membri. Fl-2022, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà bejn il-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà kienet ta' 21,4 pps fl-UE, wara li naqset b'1,7 pps mill-2021. L-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali juri varjetà wiesgħa ta' sitwazzjonijiet tal-Istati Membri (ara l-Illustrazzjoni 2.2.15, kif ukoll il-Kaxxa 4 tal-Pilastru ddedikat). B'riflessjoni ta' "sitwazzjoni kritika", id-differenza hija l-usa' fl-Irlanda, il-Kroazja, il-Belġju u l-Litwanja (madwar 35 pps jew aktar) u fl-Ungerija (32,4 pps). Fil-Bulgarija, l-Estonja, l-Iżvezja, Malta, il-Polonja u r-Rumanija, is-sitwazzjoni "għandha tiġi osservata" minħabba żidiet kbar jew differenzi li huma relattivament ogħla mill-medja. Din kienet l-aktar baxxa fil-Lussemburgu, id-Danimarka, il-Portugall, l-Italja u Spanja (inqas minn 15-il pps), bħala dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fl-UE. F'konformità mal-Istrateġija 2021-2030 għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà, huma meħtieġa aktar sforzi ta' politika u miżuri mmirati, kif deskritti fil-Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà,[172] biex tittejjeb is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol għall-persuni b'diżabbiltà.

[172] Ara Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà biex jittejbu l-eżiti tas-suq tax-xogħol għall-persuni b'diżabbiltà - Impjiegi, Affarijiet Soċjali u Inklużjoni - Il-Kummissjoni Ewropea (europa.eu).

Grafika 2.2.15: Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà għadha wiesgħa, b'xejra diverġenti evidenti fost l-Istati Membri

Id-differenza fl-impjiegi bejn il-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà (fl-età ta' bejn 20 u 64 sena), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

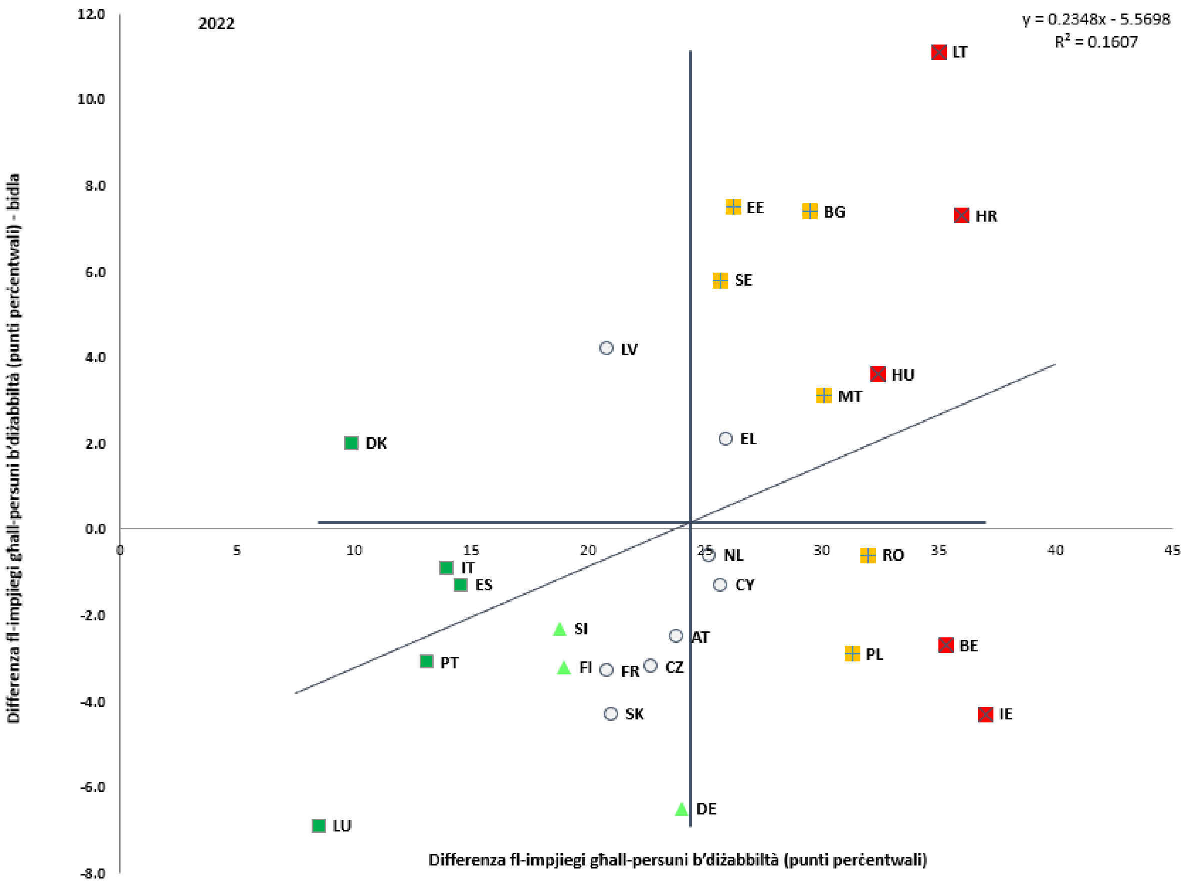

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: l-Eurostat [tepsr_sp200], l-UE-SILC.

Kaxxa 4 tal-Pilastru. It-tisħiħ tal-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni b'diżabbiltà

It-titjib tal-eżiti tas-suq tax-xogħol tal-persuni b'diżabbiltà huwa essenzjali għat-tisħiħ tal-ugwaljanza u jista' wkoll jikkontribwixxi għall-indirizzar tan-nuqqas ta' ħaddiema, f'konformità mal-prinċipji 3 (dwar l-opportunitajiet indaqs) u 17 (dwar l-inklużjoni tal-persuni b'diżabbiltà) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà, imħabbar f'Settembru 2022 mill-Kummissjoni Ewropea, huwa waħda mis-seba' inizjattivi ewlenin tal-Istrateġija 2021-2030 għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà. Huwa għandu l-għan li jsaħħaħ l-opportunitajiet ta' xogħol għall-persuni b'diżabbiltà billi jipprovdi gwida lill-Istati Membri, lill-impjegaturi u lill-awtoritajiet, li tkopri l-istadji kollha tal-impjieg, mir-reklutaġġ għaż-żamma tal-impjegati sar-ritorn għax-xogħol. Sabiex tissaħħaħ l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol tal-persuni b'diżabbiltà, huwa essenzjali li jissaħħu l-kapaċitajiet tas-servizzi ta' impjieg u ta' integrazzjoni, jiġi promoss ir-reklutaġġ, u jiġu miġġielda l-isterjotipi, filwaqt li jiġu żgurati akkomodazzjonijiet raġonevoli fuq il-post tax-xogħol, skont il-ħtiġijiet tagħhom, biex jiġi aċċertat li l-persuni b'diżabbiltà jkunu jistgħu jipparteċipaw fl-impjieg.

Minkejja l-isforzi kontinwi mill-Istati Membri matul l-aħħar deċennju, il-persuni b'diżabbiltà għadhom qed jiffaċċjaw ostakli sinifikanti fis-suq tax-xogħol. Fl-2022, madwar 47 miljun persuna (madwar 17 %) tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol iddikjaraw diżabbiltà fl-UE. L-eżiti tagħhom fis-suq tax-xogħol għandhom it-tendenza li jkunu sostanzjalment aktar baxxi milli għall-bqija tal-popolazzjoni. Filwaqt li r-rata ta' impjieg tal-persuni b'diżabbiltà żdiedet minn 48,7 % fl-2014 (fl-EU-28) għal 50,7 % fl-2020 (fl-EU-27, li minnhom terz full-time), id-distakk bejn il-persuni b'diżabbiltà u mingħajr diżabbiltà baqa' wiesa' għal 21,4 pps fl-2022, wara li naqas b'1,3 pps biss matul id-deċennju[173]. F'xi Stati Membri, d-differenza naqset, filwaqt li kompliet tiżdied f'oħrajn (ara l-graff). Barra minn hekk, fl-2020 ir-rata tal-qgħad tal-persuni b'diżabbiltà kienet għolja ħafna, għal 17,1 % (vs 9,7 % għal dawk mingħajr diżabbiltà). Barra minn hekk, ħafna persuni b'diżabbiltà ma jipparteċipawx fis-suq tax-xogħol, kif rifless f'rata ta' attività ta' 60,7 % (imqabbla ma' 83,4 % għal dawk mingħajr diżabbiltà). F'xi każijiet, il-persuni b'diżabbiltà huma impjegati f'ambjenti segregati bħal workshops protetti, li mhux dejjem jistgħu jiżguraw kundizzjonijiet tax-xogħol adegwati, drittijiet relatati max-xogħol, u lanqas jippromwovu t-tranżizzjoni għas-suq tax-xogħol miftuħ.

[173] Id-data ppreżentata f'din it-taqsima hija bbażata fuq l-istħarriġ tal-UE-SILC, li juża status ta' impjieg awtodefinit, u li jrendi rati ta' impjieg 1,5 pps taħt l-indikatur tal-LFS (abbażi tad-definizzjoni tal-ILO) mill-2009, għalkemm korrelatati ħafna miegħu. Ara l-Kummissjoni Ewropea: *European Comparative data on Europe 2020*, 2021, u European Disability Expertise (EDE), The Employment of Persons with Disabilities, 2023 (għadhom mhux ippubblikati).

Diskrepanza konsiderevoli fl-impjiegi minħabba diżabbiltà b'varjazzjoni kbira bejn l-Istati Membri

Differenza bejn ir-rati tal-impjieg għall-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà (fl-età ta' bejn 20 u 64 sena, pps)

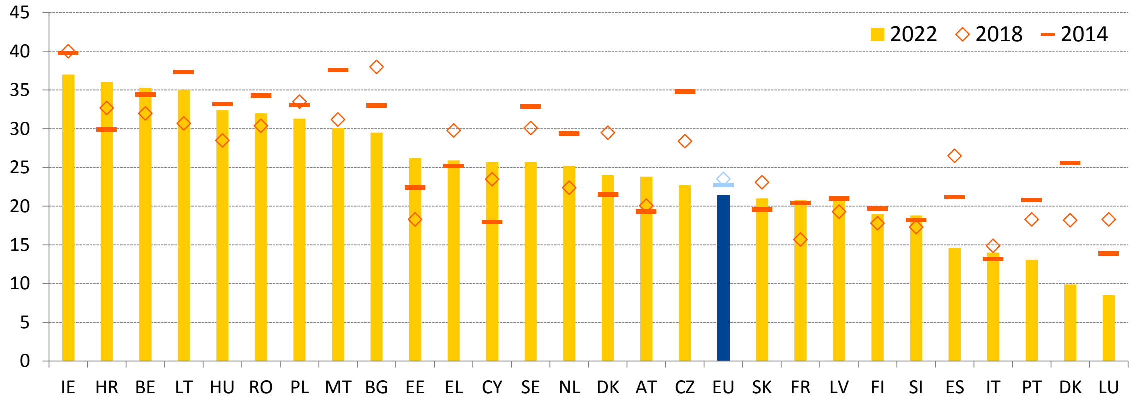

Nota: *Data* għall-EU-27. Interruzzjoni fis-serje għal LU fl-2022 u *data* proviżorja għal FR fl-2022.
Sors: l-Eurostat [hlth_dlm200], l-UE-SILC.

L-Istati Membri kollha jipprovdu xi appoġġ biex jiffaċilitaw ir-reklutaġġ ta' persuni b'diżabbiltà. Dawn jinkludu ħelsien mit-taxxa, tnaqqis fil-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali jew pagamenti obbligatorji tal-assigurazzjoni tas-saħħa, pagi jew sussidji oħrajn, għotjiet, sensibilizzazzjoni u informazzjoni, taħriġ, jew pariri. Pereżempju, fl-2022, **l-Irlanda** bdiet timplimenta approċċ ta' impenn bikri mmirat lejn it-titjib tas-servizz tal-impjiegi offrut permezz tal-PES lil persuni b'diżabbiltà li qed ifittxu impjieg, billi toffri u tipprovdi b'mod attiv servizzi ta' impjiegi u appoġġ fl-aktar opportunità bikrija possibbli. F**il-Litwanja**, riforma tal-2023 tespandi l-applikabbiltà tal-miżuri tal-ALMP u tas-servizzi soċjali għall-persuni b'diżabbiltà biex tiffaċilita d-dħul tagħhom fis-suq tax-xogħol miftuħ u tneħħi l-appoġġ għall-intrapriżi soċjali li ħolqu postijiet tax-xogħol segregati. Fl-2022, **in-Netherlands** introduċew diversi miżuri biex itejbu l-opportunitajiet ta' impjieg għall-persuni b'diżabbiltà. Il-kunċett ta' "*proefplaats*" ġie introdott, fost l-oħrajn, biex jippermetti lill-persuni b'diżabbiltà perjodu ta' prova ta' xahrejn li ma jitħallasx, iżda li jżomm id-drittijiet tal-benefiċċji tal-qgħad u jinkludi diversi servizzi ta' appoġġ.

Filwaqt li r-rata tal-impjieg għaċ-ċittadini tal-UE li jgħixu fi Stat Membru ieħor hija ogħla milli għan-nazzjonali, dawn għandhom it-tendenza li jkunu rrappreżentati żżejjed f'okkupazzjonijiet elementari. Wara tnaqqis sinifikanti fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19, ir-rata ta' impjieg għaċ-ċittadini tal-UE fl-età tax-xogħol li jgħixu fi Stat Membru ieħor reġgħet lura għal 77,1 % fl-2022[174], jiġifieri 1,7 pps ogħla mir-rata medja ta' impjieg tan-nazzjonali (75,4 %), u 15,2 pps ogħla minn dik ta' nazzjonali ta' pajjiżi terzi. Kemm iċ-ċittadini tal-UE li jgħixu fi Stat Membru ieħor kif ukoll in-nazzjonali ta' pajjiżi terzi kienu rrappreżentati żżejjed meta mqabbla man-nazzjonali f'okkupazzjonijiet elementari, bħal ħaddiema tas-servizzi u tal-bejgħ, kif ukoll fl-artiġjanat u s-snajja' relatati[175]. Il-ħaddiema mobbli għal żmien qasir, bħall-ħaddiema staġjonali, għandhom it-tendenza li jkunu partikolarment vulnerabbli għal kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena u sfruttament peress li minħabba li l-pajjiż ta' residenza u tax-xogħol huwa differenti dan joħloq diffikultajiet fl-infurzar tad-drittijiet ugwali[176]. B'mod ġenerali, filwaqt li l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni mwielda barra mill-UE kienet qed titjieb ukoll, jidher li hemm bżonn ta' aktar sforzi. Ir-rata ta' impjieg ta' persuni mwielda barra mill-UE (20-64 sena) żdiedet minn 63,4 % fl-2021 għal 65,9 % fl-2022, u d-differenza bejn ir-rata tal-impjieg tagħhom u dik tal-persuni nattivi naqset minn 10,7 pps fl-2021 għal 9,7 pps fl-2022. Id-differenza kienet l-aktar wiesgħa fil-Bulgarija (aktar minn 20 pps), in-Netherlands, l-Iżvezja, il-Belġju u l-Ġermanja (aktar minn 16-il pps), filwaqt li kienet saħansitra negattiva fir-Rumanija, iċ-Ċekja, il-Polonja, Malta u s-Slovakkja.

[174] Ebda data disponibbli fl-2022 għal BG, PL u RO. Ara l-Eurostat [lfsa_ergaedn], LFS.

[175] Il-Kummissjoni Ewropea, *Annual report on intra-EU labour mobility*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023 (pubblikazzjoni pendenti).

[176] Il-Kummissjoni Ewropea, *Report on seasonal workers and intra-EU labour mobility*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

Is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol tal-persuni mwielda barra l-pajjiż tvarja skont il-livell tal-edukazzjoni u l-pajjiż tat-twelid tagħhom. Bħala medja fl-UE, 77 % tal-persuni mwielda f'pajjiż ieħor tal-UE kienu f'impjieg, meta mqabbla ma' 75,6 % tal-persuni nattivi. Fost dawk b'edukazzjoni sekondarja tal-ewwel livell jew inqas, ir-rata ta' impjieg tal-persuni mwielda barra mill-UE kienet ta' 57,3 %, jiġifieri 1 pp ogħla milli għal dawk imwielda fil-pajjiż tar-residenza, filwaqt li l-persuni b'ħiliet baxxi mwielda f'pajjiż ieħor tal-UE rreġistraw rata tal-impjieg ta' 68,3 %, jiġifieri 11-il pps ogħla milli għall-persuni nattivi. Fost dawk b'edukazzjoni terzjarja, il-popolazzjoni mwielda fil-pajjiż tar-residenza rreġistrat l-ogħla rata ta' impjieg fl-2022, ta' 87,3 %, meta mqabbla ma' 85,7 % fost dawk imwielda f'pajjiż ieħor tal-UE u 74,5 % fost dawk imwielda barra mill-UE. L-ispariġġ bejn il-livell ta' kwalifika u ta' impjieg huwa ogħla b'mod sinifikanti għaċ-ċittadini mhux tal-UE, li jirriżulta f'rata ta' kwalifika żejda ta' 39,4 % fl-2022 meta mqabbla ma' 21,1 % għan-nazzjonali tal-UE[177].

[177] *Sors*: l-Eurostat [lfsa_eoqgan].

2.2.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri

L-Istati Membri jkomplu jtejbu l-aċċess għall-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal (ECEC), b'mod partikolari billi jiffokaw fuq tfal żvantaġġati, f'konformità mal-Garanzija Ewropea għat-Tfal. Bl-appoġġ tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF), ħmistax-il Stat Membru impenjaw ruħhom għal riformi u investimenti kbar f'dan il-qasam ta' politika b'valur ta' kważi EUR 8 biljun. Mis-sena akkademika 2023-2024, **il-Bulgarija** introduċiet edukazzjoni preprimarja obbligatorja ta' 3 snin mill-età ta' 4 snin b'implimentazzjoni gradwali fil-Qafas Strateġiku tagħha għall-Iżvilupp tal-Edukazzjoni, it-Taħriġ u l-Apprendiment 2021-30). F**is-Slovakkja**, emenda leġiżlattiva ġdida stabbiliet intitolament legali għal post fil-kindergarten għal tfal ta' 4 snin minn Settembru 2024 u għal tfal ta' 3 snin minn Settembru 2025. Minn Jannar 2023, il-familji li jaċċessaw l-apprendiment u l-indukrar tat-tfal bikrija rreġistrati f**l-Irlanda** huma eliġibbli li jirċievu sussidju miżjud fis-siegħa permezz tal-Iskema Nazzjonali għall-Indukrar tat-Tfal (NCS). F**l-Iżvezja,** il-muniċipalitajiet iridu joffru post fl-ECEC lil tfal li ilhom jgħixu fl-Iżvezja għal żmien qasir, anki jekk il-ġenituri jew it-tuturi legali tagħhom ma jkunux applikaw għalih. F**is-Slovakkja**, il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) jappoġġa miżuri mmirati biex tiżdied il-parteċipazzjoni tat-tfal minn sfondi żvantaġġati, inkluż tfal b'diżabbiltà u Roma. Fl-2023, **il-Portugall** estenda l-ECEC bla ħlas għal tfal taħt it-3 snin. Dan japplika għat-tfal kollha li jidħlu fl-ewwel sena ta' faċilità għall-indukrar tat-trabi u jipproċedu għat-tieni sena, inkluż dawk irreġistrati f'faċilitajiet għall-indukrar tat-trabi mmexxija privatament fejn ma jkun hemm l-ebda offerta minn organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ. Mill-2024 'il quddiem, it-tfal kollha sa 3 snin ser ikunu jistgħu jattendu l-ECEC mingħajr ħlas, madankollu l-provvista ta' faċilitajiet għall-indukrar tat-trabi għadha insuffiċjenti. F**il-Kroazja**, l-arranġamenti ta' finanzjament bejn l-istat u l-muniċipalitajiet qed jiġu riveduti biex tittejjeb is-sostenibbiltà ta' infrastruttura ġdida u jiġu żgurati opportunitajiet indaqs. F**l-Awstrija**, emenda ġdida dwar il-finanzjament ta' indukrar tat-tfal tipprovdi total ta' EUR 200 miljun fis-sena f'sussidji għal skop speċjali lill-Istati federali għas-snin 2022-2023 sa 2026-2027 biex tavvanza l-espansjoni tas-servizzi edukattivi elementari tal-indukrar tat-tfal, minbarra l-miżuri biex jittejjeb l-aċċess għall-ECEC fl-RRP tagħha.

F**il-Belġju**, ir-Reġjun ta' Wallonia jipprevedi finanzjament tal-RRF għall-ħolqien u r-rinnovazzjoni ta' infrastruttura tal-indukrar bikri tat-tfal sabiex tittejjeb il-kopertura. L-enfasi ser tkun fuq postijiet b'kopertura baxxa ta' indukrar tat-tfal flimkien ma' rati baxxi ta' impjieg tan-nisa, sehem għoli ta' ġenituri weħidhom u introjtu baxx per capita. Billi tieħu vantaġġ mill-fondi tal-RRF u tal-politika ta' koeżjoni, **l-Ungerija** qed tippjana li toħloq postijiet ġodda tal-ECEC għat-tfal taħt it-tliet snin sabiex tilħaq 60 000 post sa tmiem l-2026 u ser titwettaq valutazzjoni tal-ħtiġijiet fl-2026. Postijiet ġodda huma mmirati li jinbnew f'insedjamenti (b'mod partikolari dawk żvantaġġati) fejn ma kienx hemm faċilità għall-indukrar tat-trabi qabel. F**ir-Rumanija,** l-edukazzjoni preprimarja mill-età ta' tliet snin issir obbligatorja billi tibda bis-sena akkademika 2030-2031, u bħala parti mill-RRP tagħha, qed isiru investimenti fil-kostruzzjoni, fit-tagħmir u fl-operazzjonalizzazzjoni ta' 110 faċilità għall-indukrar tat-trabi u 412-il servizz komplementari għal gruppi żvantaġġati.

Hemm enfasi akbar tal-politika fuq l-iżvilupp tal-kwalità tas-servizzi tal-ECEC, anki fid-dawl tan-nuqqas ta' persunal kwalifikat. Lejn l-aħħar tal-2022, **l-Irlanda** żiedet il-paga għal aktar minn 70 % tal-ħaddiema tal-ECEC, u applikat dan għal madwar 27 000 membru tal-persunal, u appoġġat il-professjonalizzazzjoni tal-ħaddiema fil-kura tat-tfal permezz tal-introduzzjoni ta' rati ta' paga minima speċifiċi għas-settur marbuta ma' rwoli u livelli ta' kwalifiki differenti. F**id-Danimarka**, fil-bidu tal-2024 ser tidħol fis-seħħ liġi ġdida dwar l-istandards minimi għall-proporzjonijiet ta' tfal għal persunal. **Il-Ġermanja** tkompli tappoġġa lil-*Länder* fiż-żieda tal-forniment ta' servizzi ta' kwalità, li jkopru, fost l-oħrajn, oqsma bħall-proporzjon ta' persunal/tfal, ir-reklutaġġ u ż-żamma ta' persunal kwalifikat, it-tmexxija, l-edukazzjoni lingwistika. **L-Estonja** għandha l-għan li tiżviluppa sistema integrata tal-ECEC bi standards ta' kwalità komuni, inkluż kurrikulu komuni. F**il-Litwanja**, ġew adottati linji gwida ġodda dwar il-kontenut tal-programmi ta' edukazzjoni preprimarja, kif previst fl-RRP tagħha. F**il-Greċja**, ġie msaħħaħ l-iżvilupp professjonali kontinwu tal-persunal tal-ECEC. Bl-appoġġ tal-UE fil-qafas tal-Istrument ta' Appoġġ Tekniku (TSI), **iċ-Ċekja** qed tiżviluppa sistema ta' monitoraġġ u evalwazzjoni għall-kwalità tal-ECEC, li ser tiggwida u tappoġġa l-espansjoni kurrenti tas-settur iffinanzjat permezz tal-fondi tal-RRF u tal-politika ta' koeżjoni. F**il-Belġju**, ir-reġjun Fjamming ser jinvesti EUR 270 miljun addizzjonali fl-ECEC biex joħloq 5 000 post addizzjonali u jnaqqas il-proporzjon ta' tfal/persunal. F'Lulju 2023, **Malta** nediet il-"Qafas għall-Assigurazzjoni tal-Kwalità għall-Edukazzjoni (0-16-il sena)" u l-"Istandards ta' Kwalità Nazzjonali fl-Edukazzjoni (3-16-il sena)" biex tiċċara l-assigurazzjoni tal-kwalità fl-istituzzjonijiet edukattivi u tipprovdi għodod għall-edukaturi biex jirriflettu dwar it-tmexxija, it-tagħlim u l-ethos tal-iskejjel.

Hemm lok għat-tisħiħ tal-isforzi biex tiżdied l-attraenza tal-professjoni tat-tagħlim, b'mod partikolari billi jittejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol fid-dawl tan-nuqqasijiet. F'dawn l-aħħar snin ġew implimentati firxa wiesgħa ta' miżuri, iżda fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi l-impatt tagħhom għad irid jidher. F**il-Bulgarija**, wara żidiet kbar fis-salarj mill-2016 (fejn is-salarji tal-bidu żdiedu b'aktar mid-doppju), l-għadd ta' studenti fi programmi ta' baċellerat fl-edukazzjoni żdied b'24,5 %, flimkien ma' żieda ta' 40 % fil-programmi ta' Master rilevanti bejn l-2018 u l-2022. **In-Netherlands** u **l-Estonja** dan l-aħħar adottaw pjanijiet ta' azzjoni għall-għalliema, li jindirizzaw, fost l-oħrajn, is-salarji tal-għalliema, il-kundizzjonijiet tax-xogħol, l-opportunitajiet ta' karriera u taħriġ, perkorsi alternattivi biex in-nies jidħlu fil-professjoni, kif ukoll kollaborazzjoni aktar b'saħħitha fost partijiet ikkonċernati u skejjel differenti. Xi pajjiżi b'salarji partikolarment baxxi tal-għalliema impenjaw ruħhom f'żidiet kbar, fejn iffissaw miri meta mqabbla mal-paga medja nazzjonali. Dan huwa l-każ, pereżempju, għa**l-Litwanja**, għa**ċ-Ċekja**, għal**l-Bulgarija** u għal**l-Estonja**. F'Ġunju 2023, **ir-Rumanija** ddeċidiet li żżid is-salarji tal-għalliema b'medja ta' 25 %. Minbarra ż-żidiet ġenerali fil-pagi, ġew introdotti wkoll aktar inċentivi finanzjarji. Pereżempju, **in-Netherlands** nediet l-hekk imsejħa "allowance għas-suq tax-xogħol" (*arbeidsmarkttoelage*) għall-għalliema li jgħallmu fi skejjel żvantaġġati. F**l-Iżvezja**, il-fornituri tal-iskejjel jistgħu jirċievu għotjiet addizzjonali biex jaħtru u jippremjaw għalliema speċjalment kwalifikati. L-iskejjel b'ħafna studenti żvantaġġati jirċievu aktar finanzjament. Xi pajjiżi kienu qed jiffokaw fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-opportunitajiet ta' karriera. **Il-Greċja** żviluppat qafas nazzjonali tal-karriera u introduċiet evalwazzjoni tal-għalliema. **L-Iżvezja** u **n-Netherlands** introduċew politiki ffukati fuq it-tnaqqis tal-ammont ta' xogħol, li pereżempju jippermettu r-reklutaġġ ta' assistenti tat-tagħlim addizzjonali. I**l-Belġju**, **iċ-Ċekja**, **ir-Rumanija** u **s-Slovakkja** qed jiżviluppaw programmi ta' mentoraġġ b'enfasi speċjali fuq għalliema ġodda. **Malta** daħħlet fis-seħħ diversi miżuri għall-progressjoni tas-salarji għall-għalliema f'konformità mal-ftehim kollettiv attwali, inkluż żieda fis-salarji u fl-allowance tal-klassi, il-possibbiltà għal progressjoni aċċellerata, it-tnaqqis fl-ammont ta' tagħlim u popolazzjoni iżgħar tal-klassi tal-istudenti sabiex ikollha ż-żamma tal-għalliema fil-mira.

L-Istati Membri għandhom l-għan li strutturalment jattiraw aktar kandidati għall-professjoni tat-tagħlim, filwaqt li jiġu stabbiliti wkoll miżuri immedjati biex jirrimedjaw in-nuqqasijiet. Sabiex jindirizzaw in-nuqqas akut ta' għalliema, ħafna Stati Membri qed jiddependu dejjem aktar fuq għalliema sostituti jew mhux kwalifikati, b'implikazzjonijiet potenzjali fuq il-kwalità tal-edukazzjoni. F**is-Slovenja**, leġiżlazzjoni ġdida tippermetti l-impjieg temporanju ta' persuni mingħajr kwalifika għal kompiti ta' tagħlim, filwaqt li l-proċedura ta' reklutaġġ hija ssimplifikata. **Il-Belġju** ppilota pjattaformi u gruppi ta' għalliema sostituti fis-sena skolastika 2022-2023 biex jiġġieled in-nuqqas ta' għalliema. F**l-Irlanda**, tħabbret skema pilota għall-kondiviżjoni tal-għalliema fost l-iskejjel. Bl-istess mod, il-liġi l-ġdida dwar l-edukazzjoni preuniversitarja f**ir-Rumanija** tipprevedi l-possibbiltà li jiġu kondiviżi r-riżorsi, inklużi l-għalliema. F**in-Netherlands**, il-Ministeru għall-Edukazzjoni ppermetta lill-iskejjel fl-akbar ħames bliet biex jesperimentaw bi skedi ta' kull ġimgħa. L-iskejjel jistgħu jorganizzaw l-edukazzjoni b'mod differenti għal jum fil-ġimgħa, pereżempju, billi jistiednu professjonisti esterni jagħtu klassijiet għal sehem żgħir mill-kurrikulu, u jistgħu jiddeċiedu meta jieħdu l-vaganzi waqt l-esperiment. B'mod ġenerali, madwar żewġ terzi tal-pajjiżi diġà ħolqu perkorsi alternattivi għall-professjoni. Aktar reċentement, **il-Latvja** introduċiet inizjattivi rapidi ġodda għall-akkwist ta' kwalifiki tat-tagħlim għall-professjonisti żgħażagħ, b'mod partikolari dawk mill-oqsma STEM, u ħolqot opportunitajiet għall-għalliema biex jespandu l-kwalifiki tagħhom f'suġġetti oħrajn. F**l-Iżvezja** qed tiġi ppilotata edukazzjoni pedagoġika supplementari iqsar ġdida biex tagħti aċċess aktar mgħaġġel għall-professjoni tat-tagħlim. F**l-Awstrija**, l-għalliema jistgħu jlestu l-lawrja tagħhom fil-grad ta' Masters waqt li diġà jkunu qed jaħdmu bħala għalliema. F**iċ-Ċekja**, il-gradwati li jkollhom lawrji ta' Masters li jikkorrespondu għas-suġġetti tal-iskola jistgħu jissieħbu fil-professjoni għal perjodu massimu ta' 3 snin, li matulu jridu jiksbu l-kwalifiki meħtieġa. F**il-Litwanja**, biex jiġi mħeġġeġ id-dħul laterali fil-professjoni, ir-rekwiżiti ta' kwalifika għall-għalliema saru aktar flessibbli. **Il-Belġju** jirrikonoxxi 10 snin ta' anzjanità għal dawk li jaslu mis-settur privat biex jattiraw aktar kandidati għat-tagħlim (reċentement ippropona li jaġġusta għal 15-il sena fil-Flanders, sakemm tingħata l-approvazzjoni parlamentari). Qed jinħolqu postijiet ta' studju addizzjonali fl-edukazzjoni tal-għalliema f**l-Estonja**, f**il-Finlandja**, f**l-Irlanda** u f**il-Lussemburgu**, filwaqt li ġew introdotti boroż ta' studju f**il-Bulgarija**, f**il-Kroazja**, f**l-Estonja**, f**il-Litwanja** u f**is-Slovenja** biex iħeġġu liż-żgħażagħ jistudjaw biex jiksbu lawrja fit-tagħlim.

L-Istati Membri jkomplu jimplimentaw miżuri biex inaqqsu t-tluq bikri mill-edukazzjoni u t-taħriġ u jindirizzaw l-inugwaljanzi fl-edukazzjoni. Pereżempju, fl-2022, **ir-Rumanija** nediet Programm Nazzjonali biex Tnaqqas it-Tluq Bikri mill-Iskola b'appoġġ finanzjarju kbir mill-RRF u mill-FSE+ (mill-2024). Minn dak iż-żmien, sehem ta' 37 % tal-iskejjel primarji u sekondarji tal-ewwel livell irċevew għotjiet biex inaqqsu u jipprevjenu t-tluq bikri mill-iskola, inkluż permezz ta' appoġġ pedagoġiku addizzjonali, miżuri ta' appoġġ soċjali u attivitajiet ekstrakurrikulari. Il-liġi l-ġdida dwar l-edukazzjoni tipprevedi l-kontinwazzjoni ta' dawn l-isforzi permezz ta' diversi programmi nazzjonali. Fi **Spanja**, il-Programm għall-Gwida Edukattiva, l-Avvanz u l-Arrikkiment fiċ-Ċentri ta' Kumplessità Edukattiva Speċjali (PROA+) 2021-2023, iffinanzjat permezz tal-FSE+ u l-RRF, għandu l-għan li jtejjeb is-suċċess skolastiku billi jipprovdi appoġġ immirat lill-istudenti. Iċ-ċentri jinsabu f'żoni b'sehem għoli ta' żgħażagħ żvantaġġati u vulnerabbli, żgħażagħ b'diffikultajiet fl-apprendiment jew kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' tfixkel is-suċċess edukattiv. F**il-Lussemburgu**, l-età obbligatorja tal-iskola żdiedet minn 16 għal 18-il sena f'Lulju 2023 sabiex jitnaqqsu t-tluq bikri mill-iskola u l-qgħad fost iż-żgħażagħ. Il-liġi ser tidħol fis-seħħ mill-2026-2027. F**is-Slovakkja**, fl-2023 ġie stabbilit network ta' madwar 160 faċilità ta' konsulenza u prevenzjoni, li ser jikkooperaw mat-timijiet tal-inklużjoni fl-iskejjel. Dawn ser jgħinu lill-għalliema u lil membri oħrajn tal-persunal jipprovdu appoġġ speċjalizzat, fost l-oħrajn, għal tfal bl-awtiżmu jew b'diżabbiltà. Bl-istess mod, **il-Polonja** ħolqot 23 ċentru ta' appoġġ għall-edukazzjoni inklużiva u espandiet l-impjieg ta' timijiet inklużivi fl-iskejjel, li ser jappoġġaw ukoll l-inklużjoni ta' studenti b'diżabbiltà. Minn April 2023, **l-Iżvezja** qed iżżid l-appoġġ finanzjarju għall-għalliema tal-edukazzjoni speċjali u għas-servizzi tas-saħħa tal-istudenti. Fl-2023, **Malta** ppubblikat strateġija riveduta dwar it-tluq bikri mill-edukazzjoni u t-taħriġ ibbażata fuq il-prevenzjoni, l-intervent u l-kumpens. F'Settembru 2022, **l-Irlanda** estendiet il-programm tagħha ta' appoġġ għall-iskejjel f'postijiet żvantaġġati (DEIS). Dan kien ta' benefiċċju għal 361 skola. Dawn l-iskejjel irċevew riżorsi addizzjonali bħal appoġġ finanzjarju u aktar membri tal-persunal. Il-programm issa jinkludi aktar minn 1 200 skola u jappoġġa madwar 240 000 student. **Il-Portugall** approva l-pjan 21|23 Escola+ immirat biex jindirizza d-diffikultajiet tal-istudenti u l-asimmetriji soċjali u edukattivi kkawżati mill-għeluq tal-iskejjel u l-kundizzjonijiet minħabba l-pandemija.

It-tisħiħ tal-akkwist ta' ħiliet bażiċi u l-mixja lejn tagħlim u apprendiment ibbażati fuq il-kompetenza jibqgħu prijorità ewlenija. Diversi Stati Membri impenjaw ruħhom f'riformi kurrikulari kbar f'dawn l-aħħar snin, li jistgħu jgħinu biex titreġġa' lura x-xejra li qed tiddeterjora fl-eżiti tal-apprendiment. Sabiex trawwem l-akkwist ta' kompetenzi ewlenin, **is-Slovakkja** nediet riforma kurrikulari komprensiva għall-iskejjel primarji appoġġati fil-qafas tal-RRP tagħha. Ir-riforma tiffoka fuq it-tisħiħ tal-ħiliet diġitali, il-ħsieb kritiku u l-kreattività għall-istudenti, it-tisħiħ tal-inklużività tal-edukazzjoni u t-titjib tal-mentoraġġ għall-għalliema. Minn Settembru 2022, **in-Netherlands** tappoġġa bejn wieħed u ieħor 2 200 skola u 650 000 student mill-edukazzjoni bikrija tat-tfal sal-edukazzjoni sekondarja u vokazzjonali skont il-"pjan direttur tal-ħiliet bażiċi" tagħha. Il-pjan jippromwovi l-ħiliet tal-qari u tal-kitba, il-matematika, l-edukazzjoni dwar iċ-ċittadinanza u l-litteriżmu diġitali Olandiżi. Fis-sena skolastika 2023-2024, **Franza** qed tintroduċi siegħa fil-ġimgħa ta' tagħlim differenzjat bil-Franċiż u fil-matematika għall-istudenti kollha, billi tespandi skema ta' appoġġ għall-iskejjel kollha ("*Devoirs faits*") u tipprovdi gwida pedagoġika lill-għalliema. Wara r-riformi kurrikulari fil-livelli sekondarji, f'Marzu 2023 l-**Irlanda** ppubblikat qafas ta' kurrikulu primarju ġdid, li jagħmel enfasi akbar fuq l-oqsma STEM, il-benesseri u t-tagħlim tal-lingwi barranin mil-livell primarju. F'Novembru 2022, **is-Slovenja** nediet sejħa għal proposti ta' proġetti skont l-RRP tagħha biex timplimenta taħriġ fuq skala kbira ta' professjonisti tal-edukazzjoni fil-ħiliet diġitali, il-kompetenzi għas-sostenibbiltà ambjentali u l-litteriżmu finanzjarju, bil-għan li tħarreġ sa 20 000 għalliem u kapijiet tal-iskejjel sa Ġunju 2026. F'Settembru 2023, **il-Litwanja** adottat pjan speċifiku biex ittejjeb l-eżiti tal-edukazzjoni fis-suġġetti STEM. Hija tappoġġa wkoll l-edukazzjoni STEM minn ċentri maħluqa ġodda mgħammra b'laboratorji. **Il-Kroazja** qed tħejji biex tmexxi r-riforma tal-iskola matul il-ġurnata kollha fl-2023, li għandha żżid in-numru ta' sigħat ta' tagħlim għas-suġġetti kollha tal-ħiliet bażiċi. **Malta** estendiet il-klassijiet ta' rkupru għas-sajf u għax-xitwa, imfassla biex jipprovdu appoġġ akkademiku addizzjonali lill-istudenti vulnerabbli.

It-trasformazzjoni diġitali tas-sistemi edukattivi qed taċċellera. Wara l-pandemija, ir-riformi u l-investimenti għall-promozzjoni tal-edukazzjoni diġitali rċevew spinta kbira mill-RRF, b'allokazzjoni totali ta' EUR 29 biljun f'investimenti fil-kapital uman u d-diġitalizzazzjoni. F'għadd ta' Stati Membri, it-trasformazzjoni diġitali tal-edukazzjoni hija indirizzata permezz ta' diversi strateġiji dwar id-diġitalizzazzjoni tal-edukazzjoni u l-ħiliet diġitali. Pereżempju, **Franza** adottat Strateġija ġdida għall-Edukazzjoni Diġitali (2023-2027), li għandha l-għan li ssaħħaħ il-kooperazzjoni bejn l-atturi nazzjonali u lokali, tiżviluppa l-ħiliet diġitali tal-istudenti u tipprovdi lill-għalliema b'riżorsi diġitali u żvilupp professjonali kontinwu. **L-Awstrija** adottat qafas strateġiku "Universitajiet u Trasformazzjoni Diġitali 2030", li jiddefinixxi sett ta' prinċipji għall-universitajiet u serje ta' azzjonijiet biex jippromwovu d-diġitalizzazzjoni tal-edukazzjoni għolja. Fil-kuntest tal-iskejjel, tnieda l-pjan ta' tmien punti għall-edukazzjoni diġitali (2020-2024), li jinkludi kemm inizjattivi pedagoġiċi kif ukoll miżuri infrastrutturali. Il-komunità Fjamminga ta**l-Belġju** waqqfet il-Fond għall-Avvanz tal-Edukazzjoni Għolja, bl-appoġġ tal-RRF, bil-għan li l-edukazzjoni għolja tibqa' valida fil-futur u tiġi diġitalizzata u jissaħħaħ l-apprendiment tul il-ħajja fl-Istituzzjonijiet tal-Edukazzjoni Għolja (HEI). Barra minn hekk, it-tliet komunitajiet Belġjani kollha jipprevedu li jagħmlu użu mill-RRF biex jipprovdu tagħmir diġitali u infrastruttura tal-IT lill-iskejjel. F**ir-Rumanija**, ġie approvat il-qafas leġiżlattiv għad-diġitalizzazzjoni tal-proċessi u l-kontenut edukattivi, li jistabbilixxi wkoll il-profil dwar il-kompetenzi diġitali għall-għalliema. F**il-Litwanja**, il-proġett EdTech għandu l-għan li jgħammar lill-istituzzjonijiet edukattivi fil-livelli kollha b'għodod diġitali, jittestja soluzzjonijiet innovattivi ta' apprendiment diġitali u jipprovdi taħriġ online dwar il-ħiliet diġitali mfassal skont l-oqfsa diġitali tal-UE. Sal-2024, mill-inqas 3 000 għalliem u membru tal-persunal akkademiku għandhom ilestu l-kors dwar il-kompetenzi tal-IT u mill-inqas 500 għalliem għandhom ikunu kisbu lawrja ta' Masters fl-ICT kif previst fl-RRP.

L-Istati Membri jieħdu miżuri biex isaħħu l-kontribut tal-edukazzjoni għolja għall-ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol u biex jixprunaw l-innovazzjoni. Il-biċċa l-kbira tagħhom nedew programmi speċifiċi biex iġeddu l-offerta ta' taħriġ tagħhom u jtejbu r-rilevanza tagħhom għas-suq tax-xogħol, li ħafna minnhom jiffokaw fuq it-trasformazzjoni diġitali tal-edukazzjoni għolja u fuq l-introduzzjoni ta' mikrokredenzjali. Oħrajn jimplimentaw riformi komprensivi, inklużi bidliet kbar fl-arranġamenti ta' governanza, fl-akkreditazzjoni u fil-mekkaniżmu ta' assigurazzjoni tal-kwalità, fit-tisħiħ tar-riċerka u fil-promozzjoni tal-internazzjonalizzazzjoni. Pereżempju, **il-Bulgarija** qed timplimenta programm fuq skala kbira biex timmodernizza s-sistema tal-edukazzjoni għolja, b'kofinanzjament mill-FSE. L-għan tagħha huwa li tintroduċi mudell ta' kompetenza, tappoġġa l-iżvilupp ta' programmi universitarji konġunti, tiffaċilita l-iżvilupp ta' ħiliet trażversali u ttejjeb il-kompetenzi tal-persunal tat-tagħlim. Barra minn hekk, il-kurrikuli ser jiġu aġġornati wkoll bl-appoġġ tal-FSE+ biex tissaħħaħ l-enfasi fuq il-kompetenzi għat-tranżizzjoni ekoloġika. Skont il-Pjan Nazzjonali għall-Iżvilupp tas-Sistema tal-Edukazzjoni 2021-2027, adottat f'Marzu 2023, **il-Kroazja** qed tirriforma s-sistema tal-edukazzjoni għolja tagħha biex tippromwovi l-eċċellenza, ittejjeb ir-rilevanza għas-suq tax-xogħol u l-internazzjonalizzazzjoni, parzjalment fil-qafas tal-RRP tagħha. Hija introduċiet ftehimiet ta' prestazzjoni u rrevediet il-metodi għall-assigurazzjoni tal-kwalità interna u għall-evalwazzjoni esterna tal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja (HEIs), kif ukoll proċeduri ta' akkreditazzjoni għall-HEIs u programmi ta' studju ġodda. **Ir-Rumanija** ffirmat 61 kuntratt ta' għotja mal-Universitajiet biex jiffinanzjaw miżuri integrati mmirati lejn it-titjib tal-infrastruttura diġitali u biex jiżviluppaw il-kompetenzi diġitali tal-istudenti, flimkien mal-iżvilupp tal-ħiliet diġitali tal-persunal tat-tagħlim u tar-riċerka permezz tal-parteċipazzjoni fi proġetti ta' riċerka u prattika. Riformi reċenti f**il-Greċja** jinkludu l-għoti ta' awtonomija akbar lill-HEIs, it-titjib tal-funzjonament tagħhom, l-introduzzjoni ta' objettivi u kriterji tal-prestazzjoni relatati mal-finanzjament, u t-titjib tal-kwalità. Fil-qafas tal-RRP tagħha, **is-Slovenja** investiet EUR 56,5 miljun fi 38 proġett pilota li ser jittestjaw soluzzjonijiet għall-integrazzjoni tal-kompetenzi tal-iżvilupp diġitali u sostenibbli fil-kurrikuli tal-edukazzjoni għolja bil-għan li jittejbu l-eżiti tas-suq tax-xogħol. Skont l-RRP tiegħu, **il-Portugall** nieda l-inizjattiva STEAM taż-Żgħażagħ (xjenza, teknoloġija, inġinerija, arti u matematika) (*Impulso Jovem STEAM*) li għandha l-għan li żżid l-għadd ta' żgħażagħ fl-edukazzjoni għolja fl-oqsma STEAM b'10 % matul il-ħames snin li ġejjin, f'konformità mal-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol. Taħt l-inizjattiva, jingħata appoġġ finanzjarju u l-proġetti jiġu implimentati mill-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja, f'kooperazzjoni mal-intrapriżi, l-entitajiet pubbliċi u l-iskejjel sekondarji. **Malta** kompliet iżżid l-istipendji għall-istudenti li qed isegwu studji relatati mal-ekonomija ekoloġika u d-dixxiplini STEM biex tinċentiva aktar studji f'setturi kritiċi.

L-allinjament tas-sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET) mal-ħtiġijiet ta' ħiliet emerġenti jidher b'mod prominenti fuq l-aġenda politika tal-Istati Membri. Il-komunità Franċiża ta**l-Belġju** introduċiet riforma sabiex il-VET isiru aktar rilevanti għas-suq tax-xogħol, li ser tibda tapplika mill-2024. F**il-Bulgarija**, bħala parti mill-RRP tagħha, il-qafas regolatorju għall-VET qed jiġi emendat biex jappoġġa l-adattament tal-VET għall-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol. Bħala parti mill-RRP tagħha, l-Estonja qed tinvesti fl-aġġornament u l-iżvilupp ta' standards professjonali ġodda, filwaqt li tispeċifika l-eżiti tal-apprendiment marbuta mal-ħiliet ekoloġiċi u tidentifika oqsma u ħiliet speċifiċi bl-akbar potenzjal għat-tranżizzjoni ekoloġika. Il-miżura, li ġiet adottata f'Ġunju 2022, tfittex li tinkoraġġixxi l-adozzjoni ta' teknoloġiji ekoloġiċi permezz tat-trasferiment tal-għarfien u permezz tal-immodernizzar tal-kontenut u l-organizzazzjoni ta' programmi ta' taħriġ ta' profiċjenza fl-edukazzjoni għolja u l-VET, kif ukoll il-forniment ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid. **L-Iżvezja** qed tespandi l-iskema ta' edukazzjoni vokazzjonali għolja tagħha, kemm fil-volum kif ukoll b'perkorsi aktar flessibbli għat-taħriġ mill-ġdid u t-titjib tal-ħiliet, filwaqt li tuża wkoll l-iskema HVE ta' suċċess tagħha għal skejjel vokazzjonali pilota għall-adulti f'livelli ta' kwalifiki aktar baxxi, f'kollaborazzjoni mill-qrib mad-dinja tax-xogħol. Matul l-2023, **Spanja** qed taħdem fil-qafas tal-RRP tagħha fuq it-trasformazzjoni diġitali, l-innovazzjoni, u l-internazzjonalizzazzjoni tal-VET, billi tinvesti fit-taħriġ diġitali u ekoloġiku tal-għalliema tal-VET, tikkonverti l-klassijiet f'konformità mal-ħtiġijiet teknoloġiċi u toħloq network ta' 50 ċentru ta' eċċellenza li jistimulaw ir-riċerka u l-innovazzjoni, li ser jitlesta fl-2024. Fil-qafas tal-miżuri adottati f'April 2023, bħala parti mill-RRP tiegħu, **Ċipru** għandu fil-mira l-persuni impjegati f'impjiegi jew setturi marbuta mal-ekonomija ekoloġika u blu u l-persuni qiegħda li jixtiequ jaħdmu f'tali professjonijiet biex dawn jiġu pprovduti b'opportunitajiet ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid fiċ-Ċentri tat-Taħriġ Vokazzjonali. Abbażi tal-RRP tagħha, **is-Slovakkja** ser taġġorna l-programmi tal-edukazzjoni u t-taħriġ biex ikunu jirriflettu l-ħtiġijiet kurrenti tas-suq tax-xogħol marbuta wkoll mat-tranżizzjoni ekoloġika. Dan jinvolvi wkoll il-ħolqien ta' kurrikuli ġodda tal-VET, it-taħriġ tal-għalliema, it-tagħmir ġdid tal-VET u t-taħriġ tal-impjegati. Fl-2023, **Malta** stabbiliet Direttorat għall-Programmi STEM u VET fi ħdan il-Ministeru tagħha responsabbli għall-Edukazzjoni sabiex tkompli l-VET bi ħtiġijiet ta' ħiliet emerġenti u tissorvelja l-impenn u l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Implimentazzjoni Nazzjonali f'konformità mad-Dikjarazzjoni ta' Osnabruck 2020.

Diversi pajjiżi tal-UE qed jippromwovu t-tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol u l-apprendistati permezz ta' miżuri politiċi ġodda, inkluż fil-VET ogħla. F**il-Belġju**, il-Flanders introduċa apprendiment doppju fl-edukazzjoni għall-adulti f'Settembru 2022 u appoġġ finanzjarju lin-negozji u lill-istudenti involuti fit-tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol f'Settembru 2023. F**il-Litwanja**, twaqqfet sistema ta' appoġġ għall-apprendistati b'enfasi partikolari fuq l-intrapriżi żgħar u ta' daqs medju fil-qafas tal-RRP tagħha wara l-adozzjoni tal-iskema ta' apprendistati f'Settembru 2022. Billi jibbenefika mill-appoġġ tal-UE, il-programm jinvolvi r-rimborż tal-kostijiet tal-impjegaturi u l-kofinanzjament tas-salarji tal-apprendistati. Minn Settembru 2022, **l-Awstrija** nediet l-"Akkademja Doppja" tagħha, li toffri tagħlim imsejjes fuq ix-xogħol flimkien mal-edukazzjoni fi skola vokazzjonali, u perjodu obbligatorju ta' mobbiltà barra mill-pajjiż, li jwassal għal kwalifika ogħla tal-VET. F'Settembru 2022, **ir-Rumanija** estendiet l-apprendiment doppju fl-edukazzjoni għolja (teknika) fil-qafas tal-RRP tagħha, li ser isir operattiv fis-sena akkademika 2024-2025. B'riżultat ta' dan, ser tkun disponibbli rotta doppja sħiħa mill-edukazzjoni sekondarja tat-tieni livell sal-edukazzjoni għolja. Barra minn hekk, **il-Ġermanja** aġġornat l-inizjattiva tagħha ta' "Eċċellenza għall-VET" fil-Ħarifa-Xitwa 2022, wieħed mill-komponenti tal-istrateġija tagħha "Xogħol tas-Sengħa". Il-miżuri jaqgħu fi tliet oqsma ta' azzjoni: 1) il-promozzjoni ta' opportunitajiet għat-talent fil-VET, 2) l-istabbiliment ta' xenarju attraenti u innovattiv tal-VET, u 3) l-espansjoni tal-orjentazzjoni internazzjonali fil-VET. Karatteristiċi ġodda jinkludu: opportunitajiet imtejba ta' appoġġ għal trainees bi prestazzjoni għolja, estensjoni tal-orjentazzjoni vokazzjonali, inkluż formati diġitali, kampanja biex tiżdied il-viżibbiltà tal-VET, l-iżvilupp u l-ittestjar ta' kunċetti innovattivi ulterjuri għat-titjib tal-kwalità fit-taħriġ fil-kumpaniji, l-iżvilupp ta' portal ġdid li ser jagħmel l-offerti ta' kwalifiki għall-għalliema u għall-ħarrieġa aċċessibbli b'mod trasparenti, u inċentivi għall-trainees u għall-impjegati żgħażagħ biex imorru barra mill-pajjiż għat-taħriġ u l-apprendiment vokazzjonali. Barra minn hekk, l-Att dwar il-Ħiliet (*Aus- und Weiterbildungsgesetz*) ser ikompli jiżviluppa u jespandi l-istrumenti ta' finanzjament tal-politika tas-suq tax-xogħol għal dawk li qed ifittxu t-taħriġ, bl-għan li jiġi evitat il-qgħad ikkawżat minn bidla strutturali, biex jitħarrġu ħaddiema tas-sengħa li huma meħtieġa b'mod urġenti u biex jinżammu l-ħaddiema tas-sengħa.

Qed jintużaw sistemi u mudelli ġodda biex jiġu antiċipati l-ħtiġijiet futuri ta' ħiliet u taħriġ fl-Istati Membri. Wara emenda tal-Att dwar is-Servizzi tal-Impjiegi f'Diċembru 2022, **is-Slovakkja** ser tuża l-finanzjament tal-FSE+ biex issaħħaħ il-kooperazzjoni mal-Kunsilli Settorjali dwar l-antiċipazzjoni tad-domanda għall-għarfien u l-ħiliet. Fi ħdan l-Alleanza tal-Kunsilli Settorjali, dawn il-korpi ser ikollhom il-funzjoni li jallinjaw is-sistema ta' apprendiment tul il-ħajja ma' ħtiġijiet speċifiċi tas-suq tax-xogħol. Fl-2023, bħala parti mill-RRP tagħha, **fil-Finlandja** qed tiġi żviluppata sistema ta' tbassir għall-ħtiġijiet ta' ħaddiema u kompetenza. Il-mudell ser jinkludi t-tbassir tad-domanda ta' terminu medju għall-ħtiġijiet ta' ħaddiema, edukazzjoni u ħiliet. Dan jinkludi t-tbassir tal-għadd ta' kwalifiki li tlestew f'livelli differenti tal-edukazzjoni, il-valutazzjoni tat-tranżizzjonijiet vokazzjonali, kif ukoll il-potenzjal tax-xogħol tal-persuni qiegħda u ta' dawk barra mill-forza tax-xogħol.

F'ħafna pajjiżi ġew introdotti miżuri li jsaħħu l-ħiliet diġitali tal-popolazzjoni adulta biex jappoġġaw it-tranżizzjoni diġitali aċċellerata. **Fil-Belġju**, Wallonia adottat qafas biex tipprovdi ħiliet diġitali bażiċi skont liġi ta' taħriġ diġitali bażiku ta' Wallonia f'Awwissu 2022. Minn Frar 2023, **iċ-Ċekja** introduċiet Allowance għal Kors ta' Taħriġ Diġitali, bħala strument ġdid ta' politika attiva dwar l-impjiegi, li jkopri 82 % tal-kost tal-korsijiet għall-akkwist ta' ħiliet diġitali bħala parti mill-RRP tagħha. **L-Estonja** ħadmet fuq riforma għat-trasformazzjoni diġitali tan-negozji fil-qafas tal-RRP tagħha, li tiffoka fuq it-tisħiħ tal-kapaċità tagħhom fil-livell maniġerjali biex imexxu u jrawmu t-tranżizzjoni diġitali, kif ukoll biex jiżguraw id-disponibbiltà ta' biżżejjed professjonisti tal-ICT. Ir-riforma, li ġiet adottata fl-2022 u li ser tibqa' għaddejja sal-2026, għandha wkoll l-għan li toffri opportunitajiet ġodda ta' karriera u li żżid il-parteċipazzjoni tan-nisa fit-taħriġ u l-professjonijiet tal-ICT.

Fl-2023, **Ċipru** investa f'portal tal-web tal-Akkademja taċ-Ċittadini Diġitali, li jinkludi għodda li tgħin lin-nies jivvalutaw il-livell tal-ħiliet u l-ħtiġijiet diġitali tagħhom, filwaqt li jifformula pjan għall-iżvilupp tagħhom u joffri għażla ħielsa ta' korsijiet. Barra minn hekk, Ċipru, taħt l-RRP tiegħu, investa wkoll fi programmi ta' taħriġ għall-akkwist ta' ħiliet diġitali fiċ-Ċentri tat-Taħriġ Vokazzjonali. Fil-qafas tal-RRP tagħha, **il-Latvja** inkludiet diversi miżuri relatati mat-tisħiħ tal-ħiliet diġitali. Dan jinkludi l-appoġġ għall-identifikazzjoni u l-ippjanar tal-ħtiġijiet ta' taħriġ abbażi ta' valutazzjoni komuni tal-ħiliet diġitali bażiċi. Ħafna minn dawn il-miżuri huma konformi mad-dispożizzjonijiet tal-qafas Ewropew ta' kompetenza diġitali. Fi Frar 2023, **il-Polonja** ppreżentat Programm ġdid għall-Iżvilupp tal-Kompetenzi Diġitali biex jiżdied il-livell ta' kompetenzi diġitali tal-popolazzjoni ġenerali u tal-ispeċjalisti tal-ICT. Sabiex tindirizza d-diskrepanzi fil-litteriżmu diġitali, f'Diċembru 2022, **is-Slovakkja** adottat Strateġija Nazzjonali dwar il-Ħiliet Diġitali u Pjan ta' Azzjoni b'varjetà ta' miżuri mmirati lejn l-ispeċjalisti tal-ICT, in-nisa fl-ICT, l-għalliema fil-livelli kollha tal-edukazzjoni, l-impjegati, il-persuni li qed ifittxu impjieg u gruppi żvantaġġati, kif ukoll l-anzjani. Fl-2023, **il-Bulgarija** żviluppat moduli elettroniċi għall-applikazzjoni u l-għoti ta' vawċers ta' taħriġ kif ukoll għall-eżami u ċ-ċertifikazzjoni tal-ħiliet diġitali f'ambjent elettroniku. Il-forniment ta' vawċers elettroniċi għat-taħriġ lil persuni impjegati u qiegħda biex jiksbu ħiliet diġitali bażiċi u intermedji ser jibda f'Diċembru 2023 u t-taħriġ ser jingħata fil-bidu tal-2024. F'Diċembru 2022, **il-Portugall** introduċa l-Akkademja Diġitali tal-Portugall li għandha l-għan li twassal il-kompetenzi diġitali lin-nies kollha, tinvesti fl-inklużjoni u l-litteriżmu diġitali, l-edukazzjoni ta' ġenerazzjonijiet ġodda, il-kwalifika tal-popolazzjoni attiva, it-taħriġ avvanzat u speċjalizzat tal-persunal anzjan u r-riċerka. Taħt l-iskema tal-Portugall Emprego + Digital 2025, il-Portugall qed jipprovdi taħriġ diġitali bla ħlas għall-ħaddiema, il-maniġers u d-diretturi ta' kumpaniji, entitajiet tal-ekonomija soċjali u ħarrieġa.

Diversi pajjiżi tal-UE introduċew miżuri biex isaħħu l-iżvilupp tal-ħiliet permezz tal-mikrokredenzjali. F'**Malta**, miżura strateġika fl-Istrateġija Nazzjonali għat-Tagħlim Tul il-Ħajja 2023–30 tintroduċi mikrokredenzjali biex tiżgura l-aċċess għal programmi edukattivi kumpensatorji. F**l-Ungerija**, emenda tal-2023 għal-Liġi dwar it-Taħriġ għall-Adulti introduċiet definizzjoni legali għat-termini u l-proċeduri ewlenin dwar l-għoti ta' korsijiet qosra (prinċipalment online) u ċ-ċertifikazzjoni tagħhom. Fis-sajf tal-2023, tnieda proġett tat-TSI f**l-Ungerija**, li jappoġġa l-istabbiliment ta' qafas legali ġenerali u bażi tad-data għall-mikrokredenzjali li jkopru l-livelli kollha tal-edukazzjoni u t-taħriġ. Ladarba dan il-qafas ikun fis-seħħ, il-finanzjament tal-RRF u tal-FSE+ ser jintuża biex jinċentiva l-iżvilupp u l-użu tal-mikrokredenzjali. F**l-Estonja**, l-Att dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti għaddej minn emenda biex jinkorpora elementi ta' assigurazzjoni tal-kwalità fl-għoti ta' mikrokwalifiki. L-implimentazzjoni ser tkun appoġġata mill-finanzjament tal-UE (il-FSE+, l-RRF, il-JTF). Bħala l-ewwel pajjiż fl-UE, l-Irlanda stabbiliet Qafas Nazzjonali koerenti għal mikrokredenzjali ta' kwalità garantita u akkreditati. Dan qed isir permezz ta' MicroCreds, proġett ta' ħames snin, Inizjattiva ta' Kapital Uman ta' EUR 12.3 miljun (2020-25) immexxi mill-Assoċjazzjoni tal-Universitajiet Irlandiżi fi sħubija ma' diversi universitajiet u b'involviment mill-qrib mal-intrapriżi. Il-proġett huwa ffinanzjat mid-Dipartiment tal-Edukazzjoni Ulterjuri u Għolja, ir-Riċerka, l-Innovazzjoni u x-Xjenza. Fi **Spanja**, bħala parti mill-RRP tagħha, Katalogu Nazzjonali ġdid ta' Standards ta' Kompetenza ser jissostitwixxi l-Katalogu Nazzjonali kurrenti tal-Kwalifiki Professjonali u ser jippermetti l-mikrotaħriġ u l-mikrokredenzjali, f'konformità mal-Liġi Organika dwar il-VET tal-2022. Spanja qed tippromwovi wkoll il-mikrokredenzjali tal-Università permezz ta' pjan ta' azzjoni ddedikat, li fil-qafas tiegħu ser jinħolqu madwar 1 000 kors ġdid u ser jingħataw 60 000 mikrokredenzjali ta' 15-il ECTS fis-sena.

Iż-żieda fil-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment hija objettiv segwit mill-Istati Membri kollha, li jitlob azzjoni politika urġenti f'diversi pajjiżi tal-UE fejn ir-rati ta' parteċipazzjoni għadhom relattivament baxxi. Il-mira ewlenija tal-UE dwar l-apprendiment għall-adulti tirrikjedi li mill-inqas 60 % tal-adulti jipparteċipaw fl-apprendiment kull sena fl-UE sal-2030. It-titjib tal-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment kien ukoll wieħed mill-objettivi ewlenin tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar kontijiet individwali tal-apprendiment li sa issa 15-il Stat Membru bdew jimplimentaw, anki permezz ta' azzjonijiet iffinanzjati mill-FSE+ u mill-RRF[178]. Qed jiġi applikat approċċ komprensiv f**il-Belġju**, fil-qafas tal-RRP tiegħu, bl-iżvilupp ta' sistema ta' informazzjoni ddedikata u aġġustamenti legali speċifiċi. F'dan il-qafas, il-gvern federali introduċa, mill-2023, dritt għal 4 ijiem (ħamsa mill-2024) ta' liv ta' taħriġ bi ħlas fis-sena għall-ħaddiema f'kumpaniji b'mill-inqas 20 impjegat. Barra minn hekk, tali kumpaniji għandhom jidentifikaw opportunitajiet ta' taħriġ għall-impjegati tagħhom. Fl-2023, tliet Stati Membri ffinalizzaw proġetti biex iwittu t-triq għat-tnedija jew għar-reviżjoni tal-istrateġiji tal-ħiliet tagħhom, bl-assistenza teknika tal-OECD, jew kofinanzjati permezz tat-TSI. Il-prijoritajiet għa**l-Lussemburgu** jinkludu opportunitajiet għall-adulti biex jiżviluppaw ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol, gwida aħjar u ż-żamma tat-talent barrani. **L-Irlanda** nediet l-istrateġija nazzjonali tagħha dwar il-ħiliet fl-2016, b'objettivi għall-2025, li minnhom l-evalwazzjonijiet identifikaw aktar azzjonijiet ta' prijorità, inkluża l-ħtieġa għal provvista ta' ħiliet aktar bilanċjata u diversifikata u għal użu aħjar tal-ħiliet biex titrawwem l-innovazzjoni. L-Irlanda ffinalizzat rieżami tal-istrateġija tagħha għall-ħiliet fl-2023, li saret fi sħubija mal-OECD. Minn Ottubru 2022, **il-Bulgarija** mxiet lejn pjan ta' azzjoni dwar il-ħiliet (bl-appoġġ tat-TSI) li jindirizza l-ħtiġijiet tal-ħiliet għaż-żgħażagħ u għall-adulti, kif ukoll il-ħtieġa li jintużaw aħjar il-ħiliet disponibbli.

[178] Dawn huma BE, BG, CY, CZ, EE, EL, FR, HR, HU, LT, LV, PL, PT, RO, SK.

Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa tkompli trawwem l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ. Fost il-miżuri reċenti meħuda mill-Istati Membri fil-qafas tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa u appoġġati mill-FSE+, **Spanja** qed taħdem fuq emenda fir-rigward tar-regolamentazzjoni tas-sistema nazzjonali ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ, li għandha l-għan li tindirizza n-nuqqasijiet fil-proċeduri ta' reġistrazzjoni ta' żgħażagħ NEETs fil-qafas tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ. F'Ottubru 2022, **is-Slovakkja** adottat il-Pjan Nazzjonali tagħha ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ, li ser jintensifika l-appoġġ għall-ħidma fost iż-żgħażagħ, il-konsulenza individwalizzata, il-mentoraġġ, kampanja ta' informazzjoni, għodod għat-tfassil tal-profili ta' żgħażagħ li qed ifittxu impjieg, l-iżvilupp u l-valutazzjoni tal-edukazzjoni u l-ħiliet ulterjuri (b'mod partikolari l-ħiliet diġitali, ekoloġiċi u intraprenditorjali), l-appoġġ għall-ħolqien tal-impjiegi, it-traineeships tal-gradwati u l-impjieg indipendenti. **Il-Greċja**, bħala parti mill-Pjan Nazzjonali tagħha ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ, adottat l-"Istrateġija Nazzjonali għall-Impjieg taż-Żgħażagħ 2021-2027", li ser tindirizza l-qgħad fost iż-żgħażagħ billi tiffaċilita l-aċċess taż-żgħażagħ għas-suq tax-xogħol permezz tat-titjib tal-ħiliet u l-impjegabbiltà tagħhom, anki b'appoġġ mill-FSE+ u mill-RRF. F'Ġunju 2022, **il-Bulgarija** adottat l-inizjattiva "Impjieg taż-Żgħażagħ+" appoġġata mill-FSE+, li għandha l-għan li żżid l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ u tiffaċilita t-tranżizzjoni tagħhom mill-edukazzjoni għas-suq tax-xogħol, fost l-oħrajn permezz ta' traineeships, taħriġ fuq il-post tax-xogħol u, b'mod aktar ġenerali, l-akkwist ta' ħiliet trasferibbli u mhux vinkolanti. Il-proġett għandu l-għan li jappoġġa 15 200 persuna inattivi u qiegħda, inklużi persuni qiegħda fit-tul. Skont il-Programm Trajetos, **il-Portugall** għandu l-għan li jippromwovi l-aċċess għal opportunitajiet ta' edukazzjoni, taħriġ, impjieg jew intraprenditorija għal NEETs żgħażagħ.

L-Istati Membri għandhom l-għan li jtejbu t-tranżizzjoni taż-żgħażagħ mill-edukazzjoni għas-suq tax-xogħol, ħafna drabi appoġġati mill-RRF. **Spanja** inkludiet l-"Investiment fuq il-Qgħad Fost iż-Żgħażagħ" fl-RRP tagħha, li jikkonsisti fi tliet programmi. Il-programm "Tandem" għandu l-għan li jikseb kompetenza professjonali permezz ta' taħriġ b'alternanza mal-impjiegi, b'mill-inqas 25 % tal-programm iffokat fuq il-ħiliet relatati mal-klima u 25 % iffokat fuq il-ħiliet diġitali. It-tieni wieħed huwa l-programm "L-Ewwel Esperjenza", li jiffaċilita l-ewwel esperjenza ta' xogħol, b'mill-inqas 20 % tal-programm iddedikat għal ħiliet relatati mal-klima u 20 % għal ħiliet diġitali. Fl-aħħar nett, il-programm "*Investigo*" jipprovdi xogħol marbut mal-iżvilupp ta' proġett ta' riċerka. F'**Ċipru**, il-Ministeru għall-Edukazzjoni, l-Isport u ż-Żgħażagħ qed jippjana li jestendi l-mekkaniżmu pilota ta' traċċar tal-gradwati għall-istituzzjonijiet kollha tal-edukazzjoni għolja sal-2023. Barra minn hekk, f'Mejju 2023 ġew adottati żewġ riformi f**il-Portugall**, li jeħtieġu allowance ta' probation ta' kull xahar matul il-perjodu ta' probation ta' mhux inqas minn 80 % tal-paga minima statutorja u li jippermettu lill-istudenti żgħażagħ li jaħdmu (taħt is-27 sena) jakkumulaw allowances għall-familji u għotjiet għall-istudju bis-salarju tagħhom. Fl-aħħar nett, **l-Iżvezja** nediet żewġ inizjattivi, li l-ewwel waħda minnhom hija studju li jesplora l-perkorsi għall-ħajja tax-xogħol għaż-żgħażagħ fl-edukazzjoni sekondarja tat-tieni livell, li mistenni jseħħ fl-2024. Fil-qafas tat-tieni inizjattiva, fl-2023, il-muniċipalitajiet b'qgħad għoli jistgħu jaċċessaw sa SEK 150 miljun (madwar EUR 12,8-il miljun) f'għotjiet għal miżuri ta' ħolqien tal-impjiegi għaż-żgħażagħ u impjiegi temporanji għas-sajf.

Xi Stati Membri nedew u estendew inizjattivi biex itejbu l-integrazzjoni ta' ħaddiema akbar fl-età fis-suq tax-xogħol, li huma maħsuba biex jgħinu biex tiġi ffaċċjata l-isfida tat-tixjiħ tal-popolazzjoni u n-nuqqasijiet attwalment konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet. F**il-Lussemburgu**, liġi li tirrilassa r-regoli li jirrestrinġu l-impjieg bi ħlas għal persuni li jkunu marru għal irtirar bikri ġiet estiża f'Marzu 2023 biex tkopri l-ħtieġa għal persunal f'setturi differenti, b'mod partikolari s-settur tal-kura tas-saħħa, fid-dawl tan-nuqqas ta' persunal kwalifikat. F'Jannar 2023, daħlet fis-seħħ emenda leġiżlattiva f**il-Finlandja** li kellha l-għan li żżid l-impjieg ta' dawk li għandhom aktar minn 55 sena b'10 000 persuna sal-2029, tabolixxi jiem addizzjonali ta' benefiċċju tal-qgħad u tintroduċi protezzjoni ġdida ta' aġġustament immirat għal dawk li għandhom aktar minn 55 sena.

L-Istati Membri adottaw miżuri biex itejbu l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, f'ħafna każijiet biex jittrasponu d-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata. Pereżempju, f**ir-Rumanija**, il-liv tal-paternità ġie estiż f'Settembru 2022 minn 5 għal 10 ijiem tax-xogħol (u b'5 ijiem oħra għall-missirijiet li kisbu ċertifikat ta' tlestija tal-kors tal-indukrar tat-tfal). Ġew introdotti wkoll regoli ġodda rigward l-obbligu tal-impjegaturi li japprovaw il-liv tal-paternità, il-projbizzjoni tat-tkeċċija tal-ħaddiem matul il-liv tal-paternità, kif ukoll sanzjonijiet f'każ ta' nuqqas ta' konformità. F**is-Slovenja**, l-emendi għall-Att dwar il-Protezzjoni tal-Ġenituri u l-Benefiċċji tal-Familja ser jidħlu fis-seħħ f'April 2024 u jkunu jikkonċernaw id-dritt għal-liv tal-ġenituri (kull ġenitur issa huwa intitolat għal 160 jum ta' liv tal-ġenituri b'kuntrast mal-130 jum preċedenti, b'60 jum ma jkunux trasferibbli għaż-żewġ ġenituri), għal-liv tal-paternità, kumpens għall-ħlas/pagi matul tali liv, u arranġamenti tax-xogħol flessibbli. F**il-Finlandja**, minn Settembru 2022, iż-żewġ ġenituri jirċievu kwota ogħla ta' 160 jum ta' allowance għall-ġenituri, li minnhom jistgħu jiġu ttrasferiti massimu ta' 63 jum. F**il-Polonja**, emenda ġdida għall-Kodiċi tax-Xogħol u atti oħrajn minn April 2023 tinkludi dispożizzjonijiet dwar il-liv tal-persuni li jindukraw (sa 5 ijiem fis-sena), il-liv tal-ġenituri li jrid jinqasam bejn il-ġenituri, il-liv tal-paternità, u l-ħin liberu mix-xogħol għal raġunijiet ta' force majeure. F'April 2023, **il-Portugall** introduċa bidliet fil-kodiċi tax-xogħol, li jestendu l-liv esklużiv tal-paternità għal 28 jum, minflok l-20 jum kurrenti, kif ukoll il-possibbiltà li l-liv tal-ġenituri jittieħed fuq bażi part-time. Fil-Liġi tal-Baġit tagħha tal-2023, **l-Italja** tat xahar addizzjonali ta' liv tal-maternità fakultattiv jew, b'mod alternattiv, ta' liv tal-paternità, imħallas għal 80 %, sas-sitt sena tal-ħajja tal-wild. F'Diċembru 2022, **Ċipru** introduċa fil-leġiżlazzjoni nazzjonali d-dritt għal-liv tal-ġenituri mħallas, id-dritt li l-liv tal-ġenituri jittieħed b'mod flessibbli, id-dritt għal-liv tal-persuni li jindukraw, kif ukoll id-dritt għall-ġenituri li jaħdmu (bi tfal sal-età ta' 8 snin) u għall-"persuni li jindukraw" biex jitolbu arranġamenti tax-xogħol flessibbli. Kull ġenitur li jaħdem b'wild sa 8 snin għandu dritt individwali għal-liv tal-ġenituri ta' tmintax-il ġimgħa. Fi **Spanja**, id-drittijiet tal-liv ġew estiżi għal koppji mhux miżżewġin f'Ġunju 2023, li jikkontribwixxi għat-traspożizzjoni tad-Direttiva tal-UE dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata għall-ġenituri u għall-persuni li jindukraw. Dawn jikkonċernaw: (i) liv minħabba aċċident jew mard serju; (ii) liv minħabba mewt; (iii) id-dritt għal sigħat tax-xogħol imnaqqsa jew adattati; (iv) liv minħabba r-reġistrazzjoni tas-sħubija; u (v) liv personali (*excedencias*) għall-kura.

L-Istati Membri introduċew miżuri biex jappoġġaw l-impjieg tan-nisa u jindirizzaw id-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri. F**l-Estonja**, bħala parti mill-RRP tagħha, il-prototip ta' għodda għad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri msejħa "Pay Mirror" ġie żviluppat fil-Ministeru għall-Affarijiet Soċjali b'kooperazzjoni mal-Università ta' Tallinn u Statistics Estonia. L-għodda ser titnieda sal-31 ta' Marzu 2024 u toffri lill-impjegaturi mod faċli biex jirċievu u janalizzaw id-data u l-informazzjoni dwar id-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri u r-raġunijiet possibbli tagħha fl-organizzazzjonijiet tagħhom, u b'hekk tappoġġahom biex jieħdu deċiżjonijiet infurmati u jieħdu azzjoni effettiva biex jimplimentaw il-prinċipju ta' paga ugwali għal impjiegi ta' valur ugwali. Fi **Spanja**, il-finanzjament tal-RRF ser jiġi ddedikat biex jappoġġa l-impjieg tan-nisa permezz ta' tliet oqsma ewlenin: a) taħriġ dwar l-aspetti diġitali, ekoloġiċi, il-kura fit-tul, l-intraprenditorija u l-ekonomija soċjali; b) perkorsi tal-integrazzjoni għan-nisa vittmi ta' vjolenza jew ta' traffikar; u c) l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fl-elementi kollha tal-pjanijiet annwali tal-impjiegi tal-PES. **L-Awstrija** nediet sejħa għal proġetti għal miżuri għat-tisħiħ tal-pożizzjoni tal-bniet u tan-nisa fid-dinja diġitali, u d-diversifikazzjoni tal-perkorsi tal-edukazzjoni u tal-impjiegi b'enfasi fuq il-qasam tal-iSTEM (ix-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika). Fi **Franza**, liġi ġdida minn Lulju 2023 żżid għal 50 % il-kwota obbligatorja tan-nisa għal ħatriet ġodda f'karigi għolja u eżekuttivi fis-settur pubbliku. Hija tintroduċi wkoll indiċi ta' ugwaljanza professjonali bejn l-irġiel u n-nisa fis-servizzi pubbliċi, immudellat fuq is-settur privat u applikabbli għall-awtoritajiet b'aktar minn 50 aġent. F**il-Belġju**, il-gvern federali nieda l-proġett "Bread and Roses" f'April 2023, li jiffoka fuq l-impjieg tan-nisa, b'mod partikolari dawk f'sitwazzjonijiet vulnerabbli. F**il-Ġermanja**, permezz tal-programm "Integration Course with a Child: Building Blocks for the Future" (*Integrationskurs mit Kind – Bausteine für die Zukunft*), il-Gvern Federali jipprovdi appoġġ għall-indukrar tat-tfal għall-parteċipanti tal-korsijiet ta' integrazzjoni bi tfal taħt l-età obbligatorja għall-iskola jekk ma jkunx hemm biżżejjed servizzi muniċipali regolari ta' indukrar tat-tfal. F**l-Iżvezja**, il-gvern u l-Assoċjazzjoni Żvediża tal-Awtoritajiet u r-Reġjuni Lokali qablu fuq inizjattiva konġunta biex jappoġġaw lin-nisa mwielda barra mill-pajjiż bi tfal fl-età ta' bejn 0 u 6 snin. Il-ftehim ikopri ftit inqas minn SEK 20 miljun (madwar EUR 1,7 miljun) u ser ikopri l-perjodu 2023-2025. F'**Malta**, il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza (NCPE) nediet l-Għodda tagħha għal Pagi Ugwali f'Novembru 2023. Din l-għodda tivverifika "paga ugwali għal xogħol ta' valur ugwali" bejn in-nisa u l-irġiel fl-organizzazzjonijiet iċċertifikati (aktar minn 50 impjegat), filwaqt li tidentifika kwalunkwe diskrepanza fis-salarji jew fl-allowances tal-impjegati li mhijiex ġustifikabbli.

Diversi Stati Membri qed jadottaw miżuri biex itejbu l-inklużività tas-sistemi edukattivi tagħhom u jtejbu l-aċċess għall-apprendiment tul il-ħajja għall-persuni b'diżabbiltà. Fl-**Irlanda**, proġett pilota ser iżid il-kapaċità tal-iskejjel li jfasslu u jimplimentaw forniment speċjalizzat biex jappoġġaw l-edukazzjoni inklużiva f'ambjenti ġenerali, itejbu l-ħiliet tal-għalliema biex jiżguraw edukazzjoni inklużiva ta' kwalità, kif ukoll biex jippromwovu l-għarfien tal-partijiet ikkonċernati lejn edukazzjoni inklużiva. Il-proġett huwa appoġġat mit-TSI u ser idum għaddej għal sentejn skolastiċi, li jiġu fi tmiemhom f'Ġunju 2025. Barra minn hekk, ir-raba' pjan ta' aċċess nazzjonali għall-edukazzjoni għolja ser ikompli jiffaċilita l-aċċess u t-tlestija b'suċċess fost il-gruppi vulnerabbli, inklużi l- istudenti b'diżabbiltà. **Il-Belġju** adotta liġi federali ġdida fl-2022 li tistabbilixxi l-obbligu għal dawk li jħaddmu 20 ħaddiem jew aktar biex ifasslu pjan ta' taħriġ tal-kumpanija kull sena, b'konsultazzjoni mal-kunsill tar-rappreżentanza tal-ħaddiema, mar-rappreżentanza tat-trade unions jew mal-ħaddiema, li jiddefinixxi l-gruppi fil-mira fost il-ħaddiema. Dan għandu jiffoka b'mod partikolari fuq il-gruppi f'riskju definiti fil-ftehimiet kollettivi (inklużi l-persuni b'diżabbiltà,) u fuq il-profili tal-impjiegi li huma skarsi. **Franza** għaddiet liġi li għandha l-għan li ttejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-persunal ta' appoġġ għall-istudenti b'diżabbiltà u għall-assistenti edukattivi, billi ttejjeb l-aċċess għal kuntratti ta' terminu indefinit. **Malta** nediet riforma fil-qafas tal-RRP biex ittejjeb il-perkorsi tal-edukazzjoni lejn edukazzjoni inklużiva u ta' kwalità.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri li jappoġġaw l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni spostati mill-Ukrajna. Minn Marzu 2022 sa April 2024, **l-Awstrija** ppermettiet li l-għalliema mill-Ukrajna jiġu impjegati permezz ta' kuntratt speċjali bbażat fuq il-kwalifiki tagħhom, li jissospendi temporanjament ir-rekwiżit li jkollhom mill-inqas ħiliet bażiċi fil-lingwa Ġermaniża. **Il-Bulgarija** introduċiet appoġġ immirat ta' EUR 6,9 miljun mir-riżorsi ta' REACT-EU biex tippromwovi l-integrazzjoni rapida fis-suq tax-xogħol ta' aktar minn 3 220 refuġjat mill-Ukrajna. F**l-Iżvezja**, minn Marzu 2023, il-muniċipalitajiet jistgħu jaċċessaw SEK 100 miljun (bejn wieħed u ieħor EUR 8,5 miljun) f'għotjiet mill-Istat biex joffru edukazzjoni muniċipali għall-adulti bl-Iżvediż għal persuni protetti mid-Direttiva dwar il-protezzjoni temporanja. Minn Ġunju 2022, ir-refuġjati Ukreni, li applikaw għal permess ta' residenza f**il-Ġermanja** skont id-Direttiva dwar il-protezzjoni temporanja u ma sabux impjieg, huma eliġibbli biex jaċċessaw assistenza soċjali regolari u benefiċċji ta' dawk li qed ifittxu impjieg, inkluż aċċess għal korsijiet ta' integrazzjoni u tal-lingwa, offerti ta' impjiegi, u appoġġ fl-organizzazzjoni tal-indukrar tat-tfal.

2.3 Linja Gwida 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru. 7 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jtejbu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali. Hija tkopri, fost l-oħrajn, l-ibbilanċjar tal-flessibbiltà u tas-sigurtà fil-politiki tas-suq tax-xogħol, il-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat, il-prevenzjoni tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol u t-trawwim tat-tranżizzjoni lejn kuntratti indefiniti, kif ukoll l-iżgurar tal-effettività tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol. Dawn l-għanijiet huma konformi mal-prinċipji 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi), 5 (impjiegi siguri u adattabbli), 7 (informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensji), 8 (djalogu soċjali u involviment tal-ħaddiema), 10 (ambjent tax-xogħol tajjeb għas-saħħa, sikur u adattat) u 13 (benefiċċji tal-qgħad) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Fuq il-bażi tal-prattiki nazzjonali eżistenti, jiġu diskussi wkoll il-promozzjoni tad-djalogu soċjali u l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili. It-Taqsima 2.3.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika tal-Istati Membri f'dawn l-oqsma.

2.3.1 Indikaturi ewlenin

Filwaqt li arranġamenti kuntrattwali differenti jipprovdu wkoll għal diversi preferenzi u ħtiġijiet individwali li joffru flessibbiltà akbar, is-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol tibqa' waħda mill-kawżi multipli tal-inugwaljanza. Dan huwa l-każ b'mod partikolari meta l-kuntratti temporanji ma jservux bħala pass 'il quddiem lejn impjiegi permanenti. Tali kuntratti (u speċjalment dawk b'durata qasira ħafna) spiss ikunu assoċjati ma' kundizzjonijiet tax-xogħol inqas favorevoli, inqas inċentivi għall-aċċess jew għall-investiment fl-edukazzjoni kontinwa u f'taħriġ speċifiku għall-impjieg, u lakuni fil-protezzjoni soċjali meta mqabbla mal-impjieg permanenti[179]. Il-ħaddiema li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati (magħrufa wkoll bħala ħaddiema awtonomi) ġeneralment ikunu soġġetti wkoll għal riskji ogħla ta' prekarjetà u f'ċerti każijiet jistgħu jaħbu relazzjonijiet ta' impjieg dipendenti (impjieg indipendenti "fittizju"), minbarra li jesperjenzaw lakuni persistenti fil-kopertura tal-protezzjoni soċjali[180]. B'mod aktar ġenerali, l-użu mifrux ta' forom ta' impjieg mhux standard jista' jagħmel is-setturi u l-impjiegi inqas attraenti għall-ħaddiema u b'hekk jikkontribwixxi biex iwassal għal nuqqas ta' ħaddiema[181]. Għażla wiesgħa ta' arranġamenti kuntrattwali jeħtieġ li tmur flimkien ma' aċċess adegwat għall-protezzjoni soċjali u għal opportunitajiet ta' apprendiment u żvilupp, biex b'hekk il-ħaddiema jitħejjew ukoll għat-trasformazzjonijiet li ġejjin. Il-prevenzjoni ta' relazzjonijiet ta' impjieg li jwasslu għal inqas sigurtà tax-xogħol u prekarjetà ogħla u l-abbuż ta' kuntratt atipiku, tikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-prinċipju nru. 5 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali dwar impjieg sigur u adattabbli.

---

179 Eurofound, *Labour market segmentation, Observatory,* 2019.

180 Ara r-rapport dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2019 dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali, COM(2023) 43 final.

181 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

Iż-żieda kostanti fl-impjiegi wara l-kriżi tal-COVID-19 ma wasslitx għal żieda fis-sehem ta' ħaddiema temporanji fl-UE. Il-perċentwal ta' persuni impjegati fuq kuntratti temporanji fl-UE fost l-impjegati kollha ta' bejn l-20 u l-64 sena baqa' ġeneralment stabbli għal 12,9 % fl-2022, 1,3 pps taħt l-ogħla livell tiegħu fl-2019[182]. Madankollu, għad hemm varjazzjonijiet sostanzjali fl-Istati Membri, b'differenza ta' 22 pps bejn l-ogħla ishma u dawk l-aktar baxxi. Filwaqt li n-Netherlands, Spanja, l-Italja, il-Portugall, il-Polonja u l-Finlandja jirreġistraw ishma ta' impjieg temporanju ta' madwar 15 % jew aktar, iċ-ċifri huma inqas minn 4 % fil-Bulgarija, fl-Estonja, fil-Latvja, fir-Rumanija u fil-Litwanja (ara l-Illustrazzjoni 2.3.1). F'termini ta' ċifri trimestrali aktar reċenti, is-sehem tal-impjegati temporanji (20-64; aġġustat skont l-istaġun) kien ta' 12,3 % fit-tieni trimestru tal-2023 fl-UE, 1 pp inqas milli fit-tieni trimestru tal-2022. Bejn it-tieni trimestru tal-2020 u t-tieni trimestru tal-2023, Spanja u l-Polonja rreġistraw tnaqqis sinifikanti fl-ishma tagħhom ta' impjegati temporanji (b'5,2 pps u 3,9 pps, rispettivament), filwaqt li ġew osservati żidiet ('il fuq minn 2 pps) fi Franza u fl-Italja.

Illustrazzjoni 2.3.1: L-impjieg temporanji taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi, għalkemm b'differenzi bejn l-Istati Membri, huma sostanzjali
Is-sehem tal-impjegati temporanji fost l-impjegati kollha (20-64, %, data annwali)

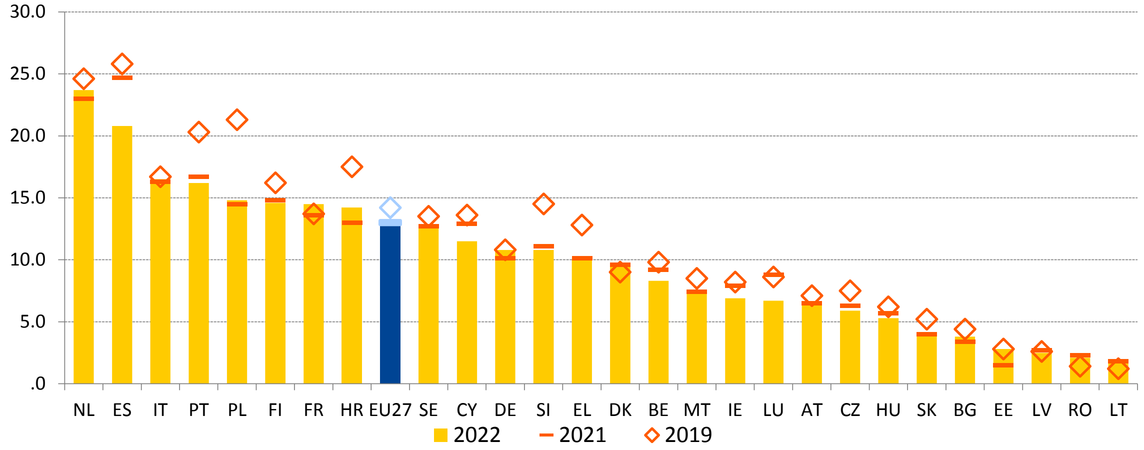

Nota: Id-definizzjoni tvarja f'ES u FR fl-2021 u fl-2022 (ara l-metadata).
Sors: l-Eurostat, [lfsi_pt_a], l-LFS tal-UE.

182 Dan huwa definit bħala li għandu arranġament tax-xogħol mhux standard (bħal kuntratti flessibbli, temporanji, fuq sejħa u ta' 0 sigħat), kuntratt ma' aġenzija tal-impjieg temporanju, jew xogħol part-time (indikaturi tal-Eurostat) [lfsi_pt_a] u [lfsi_pt_q]

F'xi Stati Membri, ishma għoljin ta' impjieg temporanju huma kkombinati ma' rati baxxi ta' tranżizzjoni għal kuntratti permanenti, li joħloq sfidi għal swieq tax-xogħol inklużivi u li jiffunzjonaw tajjeb. Fl-2022, Spanja u l-Italja kellhom rati għoljin ta' kuntratti temporanji (ogħla minn 15 %, bi Spanja saħansitra ogħla minn 20 %) flimkien ma' rati baxxi ta' tranżizzjoni (taħt it-30 %), (il-medji tal-UE huma ta' 12,9 % u 28,7 %, għaż-żewġ statistiċi rispettivament – ara l-Illustrazzjoni 2.3.2). Stati Membri oħrajn bħan-Netherlands, il-Portugall, il-Polonja, il-Finlandja, Franza u l-Kroazja xorta wrew rati ta' impjieg temporanju ogħla mill-medja tal-UE, iżda flimkien ma' rati ta' tranżizzjoni relattivament għoljin għal kuntratti permanenti (bejn 32 % u 50 %). Min-naħa l-oħra, il-Latvja, ir-Rumanija u l-Estonja wrew ishma baxxi ta' kuntratti temporanji (taħt l-4 %), akkumpanjati minn rati ta' tranżizzjoni għoljin ħafna (qrib jew ogħla minn 50 %).

Illustrazzjoni 2.3.2: Il-kuntratti temporanji jmorru flimkien f'xi każijiet b'rati baxxi ta' tranżizzjoni għal impjiegi permanenti

Impjegati temporanji bħala perċentwal tal-għadd totali ta' impjegati (20-64) fl-2022 u r-rata ta' tranżizzjoni għal impjiegi permanenti (15-64) (valur medju għall-2020, l-2021 u l-2022).

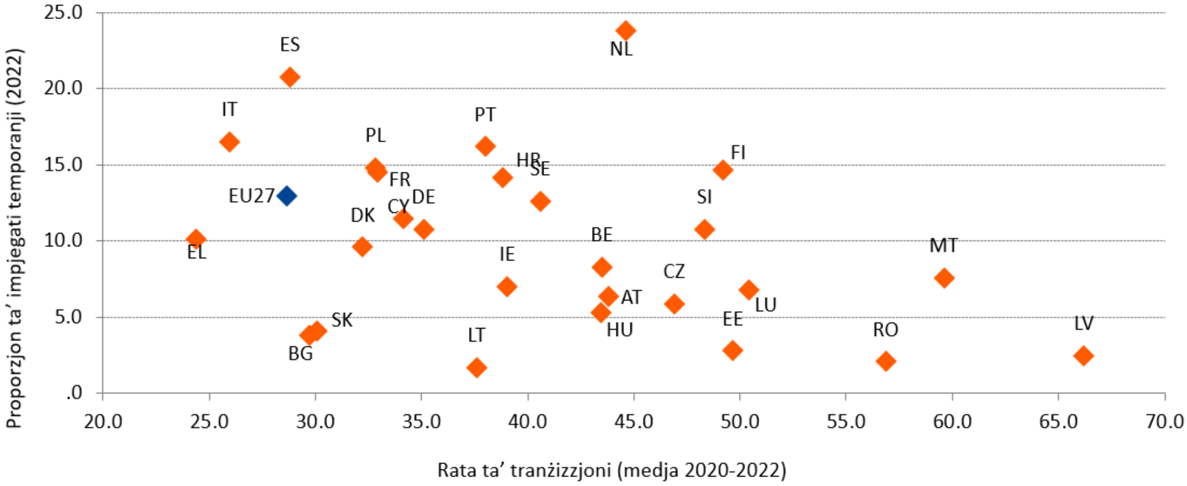

Nota: Il-koorti usa' ta' età ta' 15-64 sena huwa kkunsidrat għar-rati ta' tranżizzjoni bejn kuntratti temporanji għal dawk permanenti. Ir-rata ta' tranżizzjoni tax-xogħol għal DE, FR, LT, AT, PT u l-medja tal-EU-27 jirreferu għall-2020; il-valuri għal IE, SK u SE jirreferu għall-2021. Il-koorti ta' età ta' 20-64 sena jintuża għall-impjiegi temporanji, f'konformità mal-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali dwar l-impjiegi u analiżi relatata fit-taqsima. Id-definizzjoni tvarja għal ES u FR fl-2022.
Sors: l-Eurostat, [lfsa_etpgan], l-LFS tal-UE u [ilc_lvhl32], l-UE-SILC.

Xi impjegati għandhom kuntratti temporanji minħabba li ma jistgħux isibu impjieg permanenti, jew il-kariga hija disponibbli biss skont dan it-tip ta' kuntratt, b'varjazzjoni sinifikanti madwar il-pajjiżi tal-UE. Il-proporzjon ta' ħaddiema temporanji involontarji huwa indikazzjoni importanti tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol li ma tikkorrispondix għall-preferenzi għal aktar flessibbiltà min-naħa tal-impjegati. Il-perċentwal ta' impjegati (fl-età ta' bejn 20 u 64 sena) li involontarjament għandhom kuntratti temporanji kien ta' 7,3 % fl-UE fl-2022, li huwa 0,6 pps aktar baxx milli kien fl-2021. Madankollu, għad hemm differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri, b'ċifri li jvarjaw minn aktar minn 10 % fi Spanja, fl-Italja, fil-Portugall, fil-Finlandja u f'Ċipru, għal 3 % jew inqas fl-Awstrija, fil-Bulgarija, fid-Danimarka, fl-Ungerija, fir-Rumanija u fil-Litwanja[183]. Is-sehem ta' impjieg temporanju involontarju huwa ġeneralment ogħla fost in-nisa impjegati (b'xi eċċezzjonijiet bħall-Bulgarija, il-Litwanja u l-Lussemburgu), għalkemm id-diskrepanza hija relattivament ristretta b'mod ġenerali (inqas minn 1,5 pps), ħlief għal Ċipru, il-Greċja, Spanja u l-Finlandja, fejn hija akbar minn 4 pps.

Il-proporzjon ta' ħaddiema f'impjieg temporanju għadu sinifikanti fost iż-żgħażagħ, in-nisa u l-migranti. Fl-2022, dan laħaq 50 % fost iż-żgħażagħ (fl-età ta' bejn 15 u 24 sena) fl-UE (żieda ta' 1 pp meta mqabbla mal-2021). Din iċ-ċifra hija 39,1 pps ogħla minn dawk li għandhom bejn 25 u 59 sena. Fl-2022, l-ogħla ishma ta' żgħażagħ b'kuntratti temporanji ġew irrapportati għan-Netherlands, is-Slovenja, il-Portugall, l-Italja u Spanja (kollha madwar 60 % jew ogħla), filwaqt li l-aktar baxxi kienu fir-Rumanija u l-Litwanja (taħt l-10 %, ara l-Illustrazzjoni 2.3.3). Is-sehem tan-nisa impjegati (fl-età ta' bejn 20 u 64 sena) b'kuntratti temporanji fl-UE kien ta' 14 %, b'mod ġenerali l-istess mill-2021. Id-differenza bejn il-ġeneri f'impjiegi temporanji żdiedet minn 1,5 pps fl-2021 għal 2 pps fl-2022, b'differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri. L-akbar ishma ta' impjegati temporanji fost in-nisa ġew osservati fin-Netherlands, Spanja, il-Finlandja u l-Italja (madwar 18 % jew ogħla), segwiti mill-Kroazja, il-Portugall, il-Polonja, Franza, Ċipru u l-Iżvezja (kollha għadhom ogħla mill-medja tal-UE). Fir-Rumanija, il-Litwanja, l-Estonja, il-Latvja u l-Bulgarija, il-perċentwal kien ta' madwar 4 % jew inqas. Fl-2021, wieħed minn kull ħames migranti kien impjegat b'kuntratt temporanju, meta mqabbel ma' madwar wieħed minn kull tmien ħaddiema nattivi[184]. B'mod ġenerali fl-2022, il-ħaddiema f'impjieg temporanju esperjenzaw ukoll riskju ogħla ta' faqar (12,2 %, abbażi tal-introjtu tal-2021) minn dawk b'kuntratti permanenti (5,2 %)[185].

---

183 L-Eurostat [lfsa_etgar]. Affidabbiltà baxxa għal EE, LV u SK fl-2022. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.

184 Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe, Annual Review 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

185 L-Eurostat [ilc_iw05].

Illustrazzjoni 2.3.3: L-inċidenza ta' impjieg temporanju għaż-żgħażagħ u għan-nisa tvarja b'mod sinifikanti fl-Istati Membri

Is-sehem ta' impjegati temporanji fost in-nisa impjegati kollha (%, 2022, assi tal-lemin) u s-sehem ta' impjegati temporanji żgħażagħ (fl-età ta' bejn 15 u 24 sena) fost l-impjegati kollha f'dan il-koorti ta' età (%, 2022, assi tal-lemin).

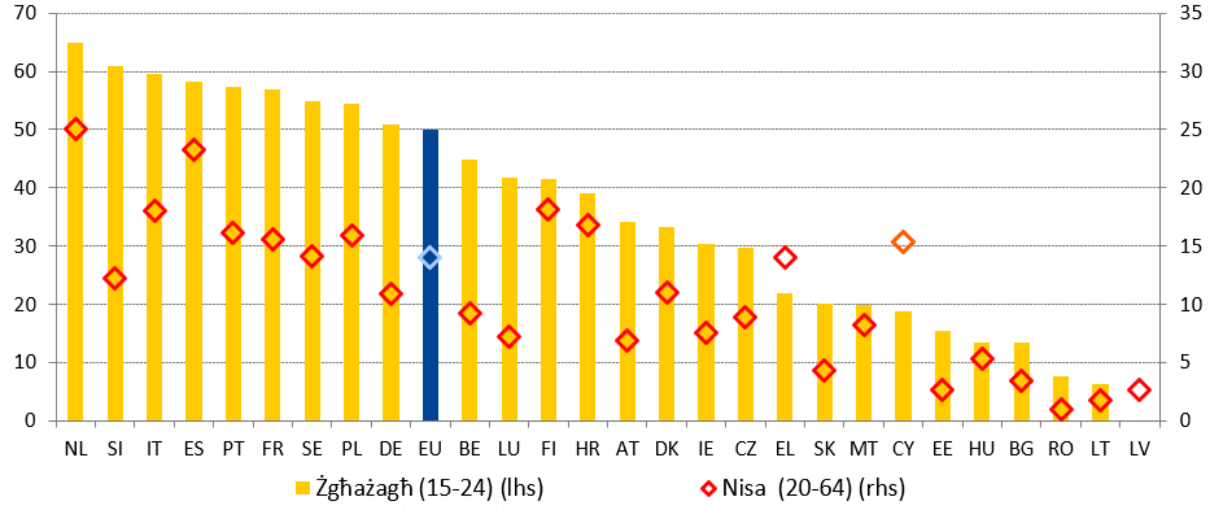

Nota: L-ebda data għal LV.

- *Sors:* l-Eurostat, [lfsi_pt_a], l-LFS tal-UE.

Is-sehem tal-impjiegi part-time kompla t-tnaqqis bil-mod iżda kostanti tiegħu fl-2022 fl-UE, għalkemm b'komponent involontarju li għadu sinifikanti f'diversi Stati Membri. Madwar 32,8 miljun persuna impjegata (fl-età ta' bejn 20 u 64 sena) ħadmu part-time fl-UE fl-2022, jiġifieri 2,7 miljun inqas minn fl-2019. Dan issarraf f'sehem ta' 17 % fl-2022 (1,7 pps inqas minn fl-2019). Din ix-xejra 'l isfel tista' wkoll tikkontribwixxi b'mod importanti biex tindirizza mill-inqas parzjalment in-nuqqasijiet konsiderevoli ta' ħaddiema u ta' ħiliet fl-Unjoni. Madankollu, id-differenzi bejn l-Istati Membri għadhom importanti. In-Netherlands, l-Awstrija, il-Ġermanja, il-Belġju u d-Danimarka rreġistraw ishma ta' ħaddiema part-time 'l fuq minn 20 %, filwaqt li l-Bulgarija, is-Slovakkja, ir-Rumanija, l-Ungerija u l-Kroazja kienu taħt il-5 % (ara l-Illustrazzjoni 2.3.4). Is-sehem ta' xogħol part-time involontarju fl-impjiegi part-time totali naqas bi 2,5 pps għal 21,5 % fl-2022 fl-UE, għal darba oħra b'differenzi sinifikanti madwar il-pajjiżi[186]. Ir-Rumanija, l-Italja, Spanja, Ċipru, il-Greċja u l-Bulgarija rrapportaw ċifri ta' madwar 50 % jew aktar, filwaqt li n-Netherlands, l-Awstrija, il-Ġermanja, id-Danimarka, Malta u s-Slovenja rreġistraw valuri taħt l-10 %.

186 L-Eurostat [lfsa_eppgai], l-LFS tal-UE.

Illustrazzjoni 2.3.4: Is-sehem tal-impjiegi part-time qed ikompli jonqos bil-mod, iżda b'differenzi qawwija fil-komponent involontarju fl-Istati Membri

Is-sehem tal-impjiegi part-time mill-impjiegi totali (20-64) u tal-impjiegi part-time involontarji bħala perċentwal mill-impjiegi part-time totali (20-64) (%, data annwali).

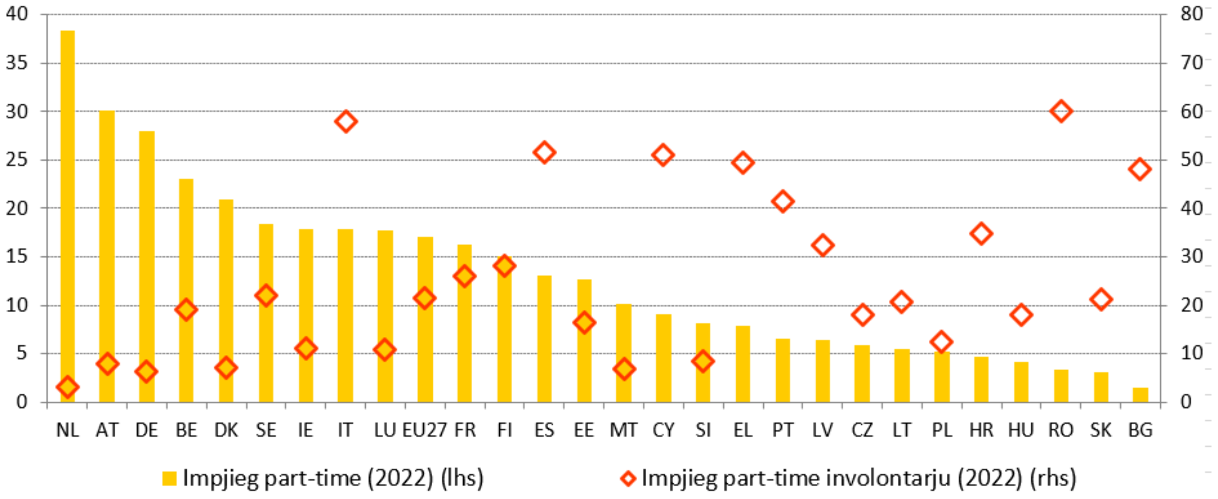

Nota: Id-definizzjoni tvarja f'ES u FR fl-2021 u fl-2022 (ara l-metadata).

Sors: l-Eurostat, [lfsi_pt_a] u [lfsa_eppgai], l-LFS tal-UE.

Is-sehem ta' "persuni li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati" huwa relattivament għoli f'diversi Stati Membri, biż-żgħażagħ ta' spiss ikunu jiddependu aktar fuq klijent primarju jew uniku wieħed. Fl-2022, il-ħaddiema li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati (jiġifieri, "persuni li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati") kienu jirrappreżentaw 9 % tal-impjiegi totali fl-UE (għall-grupp ta' età ta' 20-64 sena), jiġifieri madwar 17,5-il miljun persuna[187]. Wara tnaqqis qawwi fl-2020, is-sehem għadu ma rkuprax għal-livell ta' qabel il-kriżi (ta' 9,4 % fl-2019). L-ogħla rati ('il fuq minn 14 %) huma osservati fil-Greċja, fil-Polonja u fl-Italja, segwiti miċ-Ċekja, in-Netherlands, is-Slovakkja, Malta, il-Belġju, il-Litwanja u r-Rumanija ('il fuq minn 10 %). Min-naħa l-oħra, l-aktar ishma baxxi (taħt 6 %) huma rrapportati għall-Ġermanja, id-Danimarka, l-Iżvezja u l-Lussemburgu. Fl-2022, kien hemm madwar 770 000 persuna li taħdem għal rasha mingħajr impjegati fl-UE (jew madwar 4 % tal-għadd totali ta' persuni li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati) f'riskju tal-hekk imsejjaħ "impjieg indipendenti ekonomikament dipendenti" (jiġifieri, li ħadmu matul l-aħħar 12-il xahar għal klijent wieħed biss jew dominanti, u dan il-klijent iddeċieda dwar is-sigħat tax-xogħol tagħhom). Rapport mill-Awtorità Ewropea tax-Xogħol juri li l-karatteristiċi ta' dan l-impjieg indipendenti ekonomikament dipendenti jistgħu jkunu aktar frekwenti fost iż-żgħażagħ li jaħdmu għal rashom (sehem ta' 6 % ta' dawk li għandhom bejn 15 u 34 sena). F'termini tat-tipi ta' okkupazzjoni, tali karatteristiċi ta' dipendenza ekonomika u organizzazzjonali huma aktar prevalenti għall-operaturi tal-impjanti u tal-magni, għal dawk li jagħmlu l-assemblaġġ, u f'okkupazzjonijiet elementari (9,8 %), fis-setturi tal-edukazzjoni, tas-saħħa u soċjali (5,8 %) u fl-attivitajiet ta' informazzjoni u komunikazzjoni, finanzi u assigurazzjoni u proprjetà immobbli (4,1 %)[188].

187 It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ tal-qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea. l-Eurostat [lfsa_esgais] u [lfsa_egaps], l-LFS tal-UE. Ara wkoll Milasi, Santo, *et al.*, *Solo self-employment and lack of paid employment: an occupational perspective across EU countries*, 2022.

188 Dawn iċ-ċifri ma jistgħux jallinjaw mad-definizzjonijiet użati fil-leġiżlazzjoni nazzjonali u, għalhekk, għandhom jiġu ttrattati b'kawtela. Ara: Williams, C., *et al.*, *Extent of dependent self-employment in the European Union*. L-Awtorità Ewropea tax-Xogħol: Pjattaforma Ewropea li Tindirizza x-Xogħol Mhux Iddikjarat, 2023.

Ir-rikorrenza fis-swieq tax-xogħol tal-UE saħħet ir-rwol tal-ekonomija tal-pjattaformi, li tikkontribwixxi għall-ħolqien ta' opportunitajiet tas-suq tax-xogħol, filwaqt li tista' toħloq sfidi għall-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-protezzjoni soċjali. Bħala medja, 2,4 % tar-rispondenti fl-UE rrapportaw li pprovdew xogħol permezz ta' pjattaformi diġitali online fl-2022, u 1,9 % permezz ta' pjattaformi diġitali fuq il-post[189]. L-Illustrazzjoni 2.3.5 turi differenzi kbar bejn il-pajjiżi fis-sehem ta' rispondenti li ddikjaraw li pprovdew xogħol permezz ta' pjattaformi tax-xogħol diġitali, b'xejn inqas minn 8,5 % f'Malta u 7,5 % fis-Slovakkja u fil-Portugall, meta mqabbla ma' 2,5 % fin-Netherlands u 1,4 % fid-Danimarka. Filwaqt li l-proporzjonijiet ta' rġiel u nisa li kienu involuti f'xogħol fuq il-pjattaformi huma relattivament simili, hemm differenzi bejn il-ġeneri fil-motivazzjonijiet rispettivi biex jidħlu f'tali tip ta' xogħol (jiġifieri, in-nisa jużaw ix-xogħol fuq il-pjattaformi biex jiksbu introjtu addizzjonali u flessibbiltà biex jirrikonċiljaw mal-impenji tal-familja, filwaqt li l-irġiel jinġibdu lejh għal opportunitajiet biex jaħdmu globalment u jespandu l-bażi tal-klijenti tagħhom)[190]. B'mod ġenerali, l-isfidi relatati max-xogħol fuq il-pjattaformi jirreferu għall-opaċità tas-sistemi ta' ġestjoni algoritmika (AM) u l-influwenza tagħhom fuq l-allokazzjoni tal-kompiti u, b'hekk, il-qligħ, għall-ħaddiema tal-pjattaformi (analizzati fid-dettall fil-Kaxxa 5 tal-Pilastru ddedikat), kif ukoll għall-klassifikazzjoni ħażina possibbli tal-istatus tal-impjieg ta' dawn il-ħaddiema (li jistgħu jsibu ruħhom ittikkettati b'mod falz bħala persuni li jaħdmu għal rashom u, b'hekk, ma humiex intitolati għad-drittijiet u l-protezzjonijiet tal-impjegati). Barra minn hekk, l-aċċess għar-rappreżentanza u n-negozjar kollettivi sa issa baqa' limitat fil-kuntest tax-xogħol fuq il-pjattaformi[191].

---

189 Online u fuq il-post huma eżempji ta' tipi speċifiċi ta' pjattaformi. Lista mhux eżawrjenti ta' pjattaformi diġitali online tinkludi Upwork, Freelancer, Clickworker, jew PeoplePerHour; Uber, Deliveroo, Handy jew TaskRabbit huma eżempji ta' pjattaformi fuq il-post. Ara: Fernandez Macias, E., *et al.*, The platformisation of work, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea; u Eurofound's Platform Economy Database, 2023.

190 Ara: Eurofound, Gender differences in motivation to engage in platform work, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023.

191 Il-Kummissjoni Ewropea, *Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi 2023 – Kif adottat mill-Kunsill fit-13 ta' Marzu 2023*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023, https://data.europa.eu/doi/10.2767/372552.

Illustrazzjoni 2.3.5: Intensità tax-xogħol differenti permezz ta' pjattaformi tax-xogħol diġitali fl-Istati Membri

Is-sehem ta' rispondenti li qatt ipprovdew xogħol permezz ta' pjattaformi tax-xogħol diġitali fl-UE, Ġunju 2023.

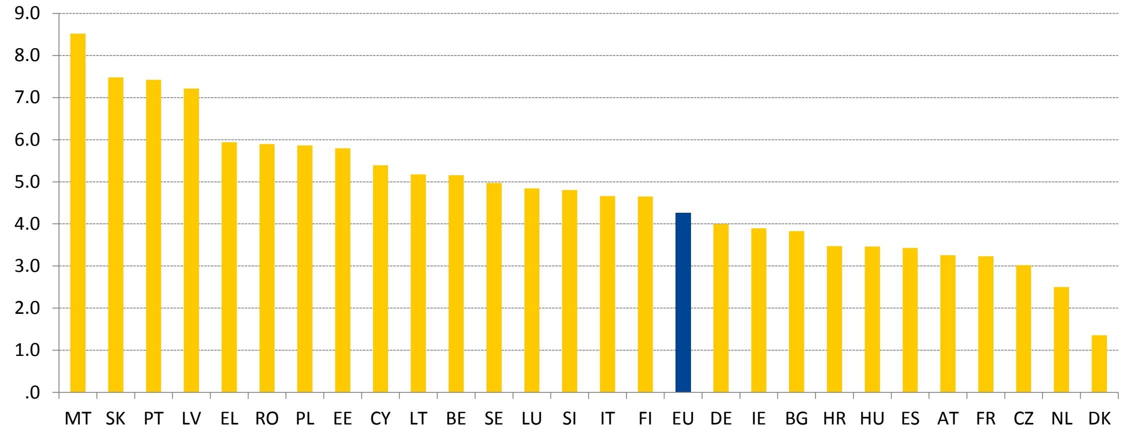

Sors: Eurofound, e-Survey*,* 2023.

L-istudji dwar l-intelliġenza artifiċjali (IA) jindikaw impatt potenzjalment qawwi tal-apprendiment awtomatiku fuq is-swieq tax-xogħol, bl-okkupazzjonijiet mhux manwali u kreattivi mistennija jkunu aktar affettwati meta mqabbla mal-iżviluppi teknoloġiċi tal-passat. Skont l-OECD, b'mod ġenerali, 26,7 % tal-forza tax-xogħol fil-pajjiżi membri kienu f'impjiegi b'riskju għoli ta' awtomatizzazzjoni fl-2019, bl-Ungerija, is-Slovakkja, iċ-Ċekja u l-Polonja bħala l-aktar affettwati fil-livell aggregat fl-UE, b'madwar 35 % tal-impjiegi f'tali okkupazzjonijiet (ara l-Illustrazzjoni 2.3.6)[192]. Id-djalogu soċjali u n-negozjar kollettiv huma kruċjali f'kuntest bħal dan biex jiġi żgurat approċċ parteċipattiv għall-ġestjoni tal-bidla minħabba l-iżviluppi teknoloġiċi, jiġi indirizzat it-tħassib potenzjali (jiġifieri, relatat ma' telf possibbli ta' impjiegi, obsolexxenza tal-ħiliet jew tnaqqis fil-job crafting), filwaqt li jitrawwem l-adattament tal-ħaddiema (inkluż permezz tal-forniment tal-ħiliet). Barra minn hekk, politiki attivi effettivi tas-suq tax-xogħol, inklużi sistemi ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid, u s-servizzi tal-impjiegi huma essenzjali biex jakkumpanjaw tali bidliet, filwaqt li jiżguraw kisbiet kbar għas-soċjetà kollha kemm hi, anki bis-saħħa ta' appoġġ effettiv għat-tranżizzjonijiet minn impjieg għal ieħor, fejn meħtieġ. Fir-rigward tal-IA ġenerattiva, skont l-Eurofound, l-użu tal-apprendiment awtomatiku jitqies bħala pożittiv b'mod ġenerali mill-ħaddiema mistħarrġa, minħabba li jista' jgħin biex jinħoloq ħin liberu mill-kompiti ta' rutina u jippermetti li ssir aktar enfasi fuq kompiti b'valur miżjud ogħla[193]. L-IA tista' tappoġġa wkoll lill-persuni b'diżabbiltà fis-suq tax-xogħol billi toħloq ambjenti aktar inklużivi u akkomodanti[194].

---

192 OECD, *OECD Employment Outlook 2023: Artificial Intelligence and the Labour Market*, OECD Publishing, 2023 u Gmyrek, P., *et al.*, *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, Dokument ta' Ħidma tal-ILO 96, 2023.

193 Il-Eurofound, *Ethical digitalisation at work: from theory to practice*, 2023; Il-Eurofound, *Ethics in the digital workplace*, 2022; u l-Eurofound, *Digitisation in the workplace*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, 2021.

194 Touzet, C., *Using AI to support people with disability in the labour market: Opportunities and challenges*, *OECD Artificial Intelligence Papers*, No. 7, OECD Publishing, Pariġi, 2023.

B'mod ġenerali, filwaqt li l-intelliġenza artifiċjali u l-mudelli ta' apprendiment awtomatiku, speċjalment dawk ibbażati fuq transformers ġenerattivi mħarrġa minn qabel (bħal ChatGPT), iġibu opportunitajiet kbar, dawn jista' jkollhom impatt qawwi fuq il-ħaddiema mhux manwali fil-futur,[195] u saħansitra jaffettwaw l-okkupazzjonijiet kreattivi[196]. L-avvanzi rapidi f'dawn it-teknoloġiji jeħtieġu sorveljanza viġilanti biex jisfruttaw il-benefiċċji tagħhom, filwaqt li jantiċipaw impatti negattivi potenzjali u jfasslu reazzjonijiet ta' politika adegwati, inkluż fir-rigward tas-swieq tax-xogħol u l-parteċipazzjoni adegwata tal-ħaddiema fil-kisbiet fil-produttività ġġenerati mill-IA. F'dan il-kuntest, l-IA tippreżenta sfidi f'termini ta' trasparenza, responsabbiltà u l-impatt possibbli tagħha fuq id-drittijiet u d-dħul tal-ħaddiema. Pereżempju, l-Att dwar l-IA propost jindika sistemi tal-IA użati fir-reklutaġġ u fil-ġestjoni tal-ħaddiema bħala ta' riskju għoli, filwaqt li jimponi rekwiżiti għat-trasparenza, is-sikurezza, il-preċiżjoni u s-sorveljanza mill-bniedem.

Illustrazzjoni 2.3.6: Id-differenzi bejn il-pajjiżi huma rrapportati fl-impatt mistenni tal-awtomatizzazzjoni fuq l-impjiegi

Is-sehem tal-impjiegi f'okkupazzjonijiet bl-ogħla riskju ta' awtomatizzazzjoni; %, 2019.

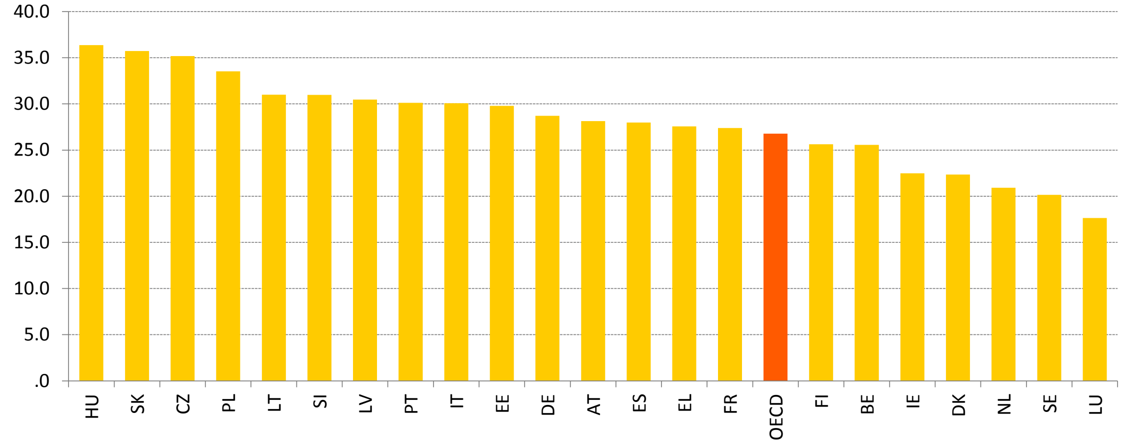

Nota: Ir-riżultati huma bbażati fuq stħarriġ ta' esperti li evalwaw il-grad ta' awtomatabilità għal għadd ta' ħiliet u abbiltajiet skont l-okkupazzjoni. Il-pajjiżi tal-OECD li huma parti mill-EU-27.

Sors: OECD, *OECD Employment Outlook 2023*, OECD Publishing, 2023.

[195] Gmyrek, P., Berg, J., Bescond, D. 2023. *Generative AI and Jobs: A global analysis of potential effects on job quantity and quality*, Dokument ta' Ħidma tal-ILO 96 (Ġinevra, ILO), https://doi.org/10.54394/FHEM8239.

[196] Ara, pereżempju, il-ftehim bejn ir-Writers Guild tal-Amerka u l-Alliance of Motion Picture and Television Producers biex jiġi indirizzat it-tħassib eżistenti dwar l-influwenza tal-IA fuq l-industrija tal-films. Il-kuntratt il-ġdid jinkludi regolamenti dwar l-użu tal-IA fi proġetti tal-films u tat-TV, milħuqa fi tmiem wieħed mill-itwal strajks ta' Hollywood.

Kaxxa 5 tal-Pilastru: L-impatt tal-ġestjoni algoritmika fuq il-post tax-xogħol, inkluż fil-kuntest tal-pjattaformi tax-xogħol diġitali

Il-promozzjoni ta' kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti u postijiet tax-xogħol inklużivi hija kruċjali, b'mod partikolari minħabba l-użu aċċellerat ta' algoritmi u intelliġenza artifiċjali. Il-ġestjoni algoritmika (AM) tirreferi għall-użu ta' algoritmi u tekniki ta' intelliġenza artifiċjali (IA) (jiġifieri apprendiment awtomatiku u metodi komputazzjonali oħrajn). Filwaqt li oriġinarjament kienet assoċjata mal-ekonomija tal-pjattaformi, il-ġestjoni algoritmika kienet qed tikseb trazzjoni wkoll f'setturi ekonomiċi tradizzjonali, bħall-finanzi, il-bejgħ bl-imnut, jew il-loġistika. L-enfasi primarja tagħha hija l-koordinazzjoni u l-ġestjoni tal-input tax-xogħol, pereżempju, biex isiru previżjonijiet u jiġu ottimizzati d-deċiżjonijiet kummerċjali, bħall-allokazzjoni tar-riżorsi, l-assenjazzjoni tal-kompiti, l-iskedar u l-evalwazzjoni tal-prestazzjoni tal-ħaddiema. Uħud mill-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali huma partikolarment importanti sabiex jiġu żviluppati u użati t-tekniki tal-ġestjoni algoritmika u tal-intelliġenza artifiċjali b'mod iċċentrat fuq il-bniedem, trasparenti u responsabbli. Pereżempju, il-Prinċipju 10 jenfasizza l-importanza ta' ambjent tax-xogħol mingħajr perikli għas-saħħa, sikur u adattat tajjeb, inklużi d-drittijiet tal-ħaddiema għall-privatezza, għall-ġestjoni tad-data u għall-protezzjoni. Il-Prinċipju 3 għandu l-għan li jipprevjeni d-diskriminazzjoni billi jistabbilixxi d-dritt għal trattament u opportunitajiet ugwali, fost l-oħrajn fir-rigward tal-impjiegi, inkluż meta jintużaw algoritmi.

Huwa mistenni li l-ġestjoni algoritmika tikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-effiċjenza u għat-titjib tal-kwalità ġenerali tas-servizz fl-ekonomija tal-pjattaformi. Il-pjattaformi tax-xogħol diġitali jużaw sistemi awtomatizzati ta' monitoraġġ u teħid ta' deċiżjonijiet, mogħtija s-setgħa minn algoritmi u teknoloġiji xprunati mid-data, biex jikkoordinaw u jottimizzaw l-allokazzjoni tal-kompiti għall-ħaddiema[197]. Dawn l-algoritmi jikkunsidraw fatturi bħall-post, id-disponibbiltà, il-ħiliet u d-data storika dwar il-prestazzjoni sabiex il-kompiti jitqabblu mal-aktar ħaddiema adatti f'ħin reali, u b'hekk tittejjeb l-effiċjenza. Il-monitoraġġ tal-prestazzjoni tal-ħaddiema fil-ġestjoni algoritmika permezz ta' klassifikazzjonijiet u metriċi oħrajn jipprovdi feedback f'ħin reali li jista' jintuża biex jiġu infurzati l-istandards tal-pjattaformi. L-ipprezzar u l-inċentivi dinamiċi tal-ġestjoni algoritmika (jiġifieri l-bonusijiet) jistgħu wkoll jippermettu lill-pjattaformi jattiraw il-ħaddiema matul il-perjodi tal-ogħla domanda.

Fl-istess ħin, il-ġestjoni algoritmika toħloq ukoll xi sfidi għall-ħaddiema, inklużi kunsiderazzjonijiet etiċi u implikazzjonijiet għall-kundizzjonijiet tax-xogħol. L-adozzjoni tal-ġestjoni algoritmika mill-kumpaniji tista' twassal għal sorveljanza akbar u esponiment għall-valutazzjoni, li jista' jkollhom impatt fuq id-dritt tal-impjegati għall-benesseri. Pereżempju, is-setgħa tat-teħid ta' deċiżjonijiet tal-algoritmu fil-pjattaformi tas-suq tax-xogħol diġitali, inkluża l-kapaċità li jiġu tterminati l-kuntratti, jista' jkollha impatt negattiv fuq il-ħaddiema. L-integrazzjoni tas-sistemi tal-intelliġenza artifiċjali fi ħdan il-ġestjoni algoritmika ġġorr ir-riskju li ssaħħaħ il-preġudizzji eżistenti u l-prattiki diskriminatorji. Id-dipendenza tal-ġestjoni algoritmika fuq l-ipproċessar u l-ħżin tad-data tkompli tesponi lill-ħaddiema għal ksur potenzjali tad-data. F'dan il-kuntest, is-salvagwardji u l-miżuri ta' mitigazzjoni tar-riskju huma essenzjali biex jindirizzaw il-konsegwenzi ta' ksur potenzjali u jipproteġu lill-individwi. Barra minn hekk, il-mekkaniżmi ta' kontroll awtomatizzati tal-ġestjoni algoritmika jistgħu jnaqqsu l-awtonomija tal-ħaddiema, jillimitaw l-awtorità tat-teħid tad-deċiżjonijiet tagħhom u l-kontroll fuq il-kompiti tax-xogħol tagħhom, u fl-aħħar mill-aħħar jaffettwaw l-eżiti psikosoċjali u tas-saħħa tagħhom.

---

[197] It-tielet edizzjoni tal-COLLEEM ġiet estiża u mmarkata mill-ġdid bħala AMPWork: Algorithmic Management and Platform Work Survey. L-istħarriġiet preċedenti tal-COLLEEM (I u II) ipprovdew approssimazzjoni kwantitattiva għall-prevalenza u l-kundizzjonijiet tax-xogħol fuq il-pjattaformi fl-Ewropa.

Il-ġestjoni algoritmika fil-postijiet tax-xogħol hija kunċett relattivament ġdid u l-evidenza ta' politika fl-Istati Membri u l-industriji għadha pjuttost limitata. Studju reċenti miċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka tal-Kummissjoni Ewropea jipprovdi għarfien dwar l-adozzjoni u l-prevalenza ta' għodod awtomatizzati ta' monitoraġġ u teħid ta' deċiżjonijiet fil-Ġermanja u fi Spanja[198]. Huwa żvela li madwar 20 % u 35 % tal-ħaddiema Ġermaniżi u Spanjoli, rispettivament, esperjenzaw esponiment għal mill-inqas waħda mis-sistemi awtomatizzati tat-teħid tad-deċiżjonijiet. Dawn jinvolvu l-użu ta' algoritmi biex tiġi awtomatizzata l-allokazzjoni tal-kompiti, jiġu pprovduti struzzjonijiet jew tiġi vvalutata l-prestazzjoni permezz ta' klassifikazzjonijiet awtomatizzati (ara l-eżempji u l-prevalenza tat-tipi ta' monitoraġġ diġitali fil-graff). Ir-riċerka wriet ukoll li 5 % u 15 % biss tal-ħaddiema Ġermaniżi u Spanjoli, rispettivament, kienu konxji mill-politika tal-organizzazzjoni tagħhom dwar l-informazzjoni diġitali miġbura dwarhom jew l-attivitajiet tax-xogħol tagħhom.

It-traċċar tal-ħinijiet tax-xogħol huwa rrapportat minn madwar nofs il-ħaddiema kollha mistħarrġa fil-Ġermanja u fi Spanja

L-użu ta' tipi ta' għodod diġitali għall-monitoraġġ u s-sorveljanza tax-xogħol, % tar-rispondenti jsemmu kull tip.

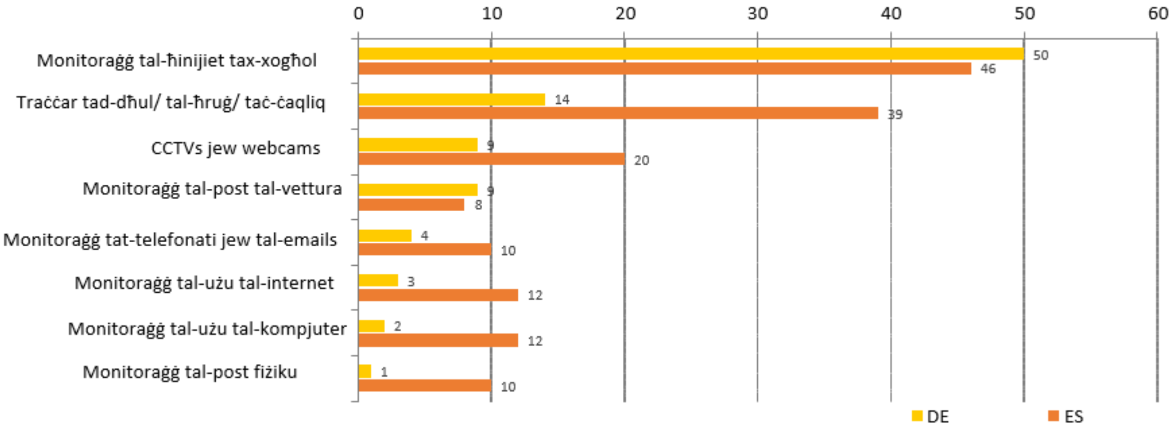

Sors: Fernández-Macías, E., *et al.*, The platformisation of work. Evidenza mill-JRC.

Ftit Stati Membri biss adottaw miżuri ta' politika sa issa biex jiżguraw li l-ġestjoni algoritmika ttejjeb l-effiċjenza fuq il-post tax-xogħol mingħajr ma tikkomprometti l-benesseri tal-impjegati. Fil-**Portugall**, il-Liġi Nru. 13/2023 tirrikjedi li l-impjegati jirċievu informazzjoni dwar il-parametri tal-algoritmi li jħallu impatt fuq id-deċiżjonijiet ta' min iħaddem. Bl-istess mod, fi **Spanja**, il-Liġi Nru. 12/2021 tagħti lir-rappreżentanti tal-ħaddiema d-dritt li jiġu infurmati dwar il-parametri, ir-regoli u l-istruzzjonijiet tal-algoritmi li jinfluwenzaw il-kundizzjonijiet tax-xogħol. Id-Direttiva proposta dwar it-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol fix-xogħol tal-pjattaformi ser isservi biex ittaffi l-perikli potenzjali assoċjati mal-algoritmi għal individwi involuti fi pjattaformi tax-xogħol diġitali. Hija tistabbilixxi wkoll drittijiet kollettivi ta' informazzjoni għar-rappreżentanti tal-ħaddiema. Dawn id-drittijiet il-ġodda mhux biss ser itejbu t-trasparenza tas-sistemi awtomatizzati għall-ħaddiema tal-pjattaformi, iżda wkoll ser jirrikjedu li l-pjattaformi tax-xogħol diġitali jivvalutaw b'mod sistematiku l-impatt ta' tali sistemi fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol. Barra minn hekk, dawn id-drittijiet ser jiżguraw li deċiżjonijiet awtomatizzati sinifikanti jkunu soġġetti għal rieżami mill-bniedem fil-kuntest tax-xogħol fuq il-pjattaformi.

198 Fernandez Macias, E., et al., *The platformisation of work*, L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023

Hemm sinjali ta' tnaqqis fix-xogħol mhux iddikjarat fl-UE, għalkemm b'differenzi kbar bejn il-pajjiżi. L-aktar stimi reċenti[199] jindikaw li 9,7 % tal-input totali tax-xogħol fis-settur privat tal-UE ma kienx iddikjarat fl-2019 (meta mqabbel ma' 10,2 % fl-2013). Ix-xogħol mhux iddikjarat kien jammonta għal 14,6 % tal-valur miżjud gross fis-settur privat fl-UE fl-2019 meta mqabbel ma' 14,9 % fl-2013. Bejn l-2013 u l-2019, jidher li kien hemm tnaqqis fi 19-il Stat Membru (minn 26, minħabba li ma hemmx stimi disponibbli għal Malta fl-2013), bl-eċċezzjonijiet ikunu l-Bulgarija, Franza, il-Ġermanja, l-Italja, il-Litwanja, in-Netherlands u r-Rumanija. Dan jista' jirrifletti l-progress li sar fl-indirizzar tax-xogħol mhux iddikjarat permezz ta', fost l-oħrajn, bidliet fil-liġijiet tax-xogħol, riżorsi akbar għall-ispettorati tax-xogħol, kif ukoll azzjonijiet biex jindirizzaw il-ksur u tiġi żgurata l-konformità (ara t-Taqsima 2.3.2). Skont l-Eurofound,[200] ir-riżorsi allokati lill-istituzzjonijiet tal-infurzar tabilħaqq żdiedu matul l-aħħar deċennju fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi tal-UE. Madankollu, ħafna Stati Membri kienu għadhom taħt l-għadd rakkomandat ta' spetturi għal kull 10 000 persuna impjegata fl-2021. Il-Pjattaforma Ewropea li tindirizza x-xogħol mhux iddikjarat tappoġġa l-kondiviżjoni tal-aħjar prattiki bejn il-pajjiżi tal-UE, inklużi t-tfassil u l-monitoraġġ ta' indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni (KPIs), sabiex tiġi vvalutata l-effettività tal-ispettorati tax-xogħol[201].

---

199 L-istimi tad-daqs reali tal-ekonomija mhux iddikjarata jeħtieġ li jiġu ttrattati b'kawtela. Ara Franic, J., *Extent of undeclared work in the European Union*. L-Awtorità Ewropea tax-Xogħol: Pjattaforma Ewropea li Tindirizza x-Xogħol Mhux Iddikjarat, 2023.

Ara: Eurofound, Minimum wages:Non-compliance and enforcement across the EU, 2023 (pubblikazzjoni pendenti).

201 Williams, C., et al., *Key Performance Indicators measuring the effectiveness of labour inspectorates*. L-Awtorità Ewropea tax-Xogħol: Pjattaforma Ewropea li Tindirizza x-Xogħol Mhux Iddikjarat, 2023.

Il-qgħad fit-tul naqas wara l-irkupru ta' wara l-COVID-19, għalkemm xi Stati Membri għadhom qed jiffaċċaw sfidi konsiderevoli. Ir-rata tal-qgħad fit-tul kienet ta' 2,4 % fl-2022 fl-UE, li hija 0,4 pps inqas mis-sena ta' qabel, wara li naqset fi kważi l-Istati Membri kollha (ara l-Illustrazzjoni 2.3.7). Id-differenza bejn l-ogħla u l-aktar rati baxxi madwar il-pajjiżi tal-UE naqset minn 8,4 pps fl-2021 għal 7,2 pps fl-2022, f'sinjal ta' konverġenza 'l fuq, bis-saħħa tal-Istati Membri bl-ogħla rati fl-2022 li rreġistraw l-aktar titjib annwali sinifikanti. Dawn huma l-Greċja (-1,5 pps għal 7,7 %), Spanja (-1,2 pps għal 5 %) u l-Italja (-0,8 pps għal 4,6 %). L-Awstrija rat ukoll tnaqqis sostanzjali (-0,8 pps), iżda f'livelli relattivament baxxi (1,2 % fl-2022). Min-naħa l-oħra, ir-rati tal-qgħad fit-tul żdiedu fis-Slovakkja, issa f'"sitwazzjoni kritika", fir-Rumanija li issa "għandha tiġi osservata", u f'Malta li hija "tajba iżda għandha tiġi mmonitorjata". Min-naħa l-oħra, id-Danimarka, l-Awstrija, iċ-Ċekja, il-Ġermanja l-Estonja, l-Irlanda, il-Lussemburgu, l-Ungerija, in-Netherlands u l-Polonja huma "aħjar mill-medja", b'rati baxxi u li ġeneralment jonqsu fl-2022. Id-differenza bejn il-ġeneri fir-rati tal-qgħad fit-tul kienet baxxa (inqas minn 0,5 pps) fl-2022 fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, bl-eċċezzjoni tal-Greċja, Spanja u l-Latvja (5 pps, 2 pps u 1,2 pps, rispettivament). Huma osservati wkoll disparitajiet reġjonali kbar (ara l-Illustrazzjoni 7 fl-Anness 5), bl-ogħla varjazzjonijiet fir-rati tal-qgħad fit-tul fil-livell NUTS-II fl-Awstrija (79,7 %), l-Italja (69,9 %), il-Bulgarija (67,9 %) u l-Belġju (64,1 %)[202]. Il-progress tal-Istati Membri fl-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2016 dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul għadu essenzjali biex tiġi indirizzata l-isfida[203].

---

202 L-Eurostat [lfst_r_lmdltu].

203 COM(2019) 169 final dwar l-evalwazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol.

Illustrazzjoni 2.3.7: It-tnaqqis fir-rati tal-qgħad fit-tul fi kważi l-Istati Membri kollha u, b'mod partikolari, f'dawk bl-ogħla livelli

Ir-rata tal-qgħad fit-tul, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mill-2021 (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

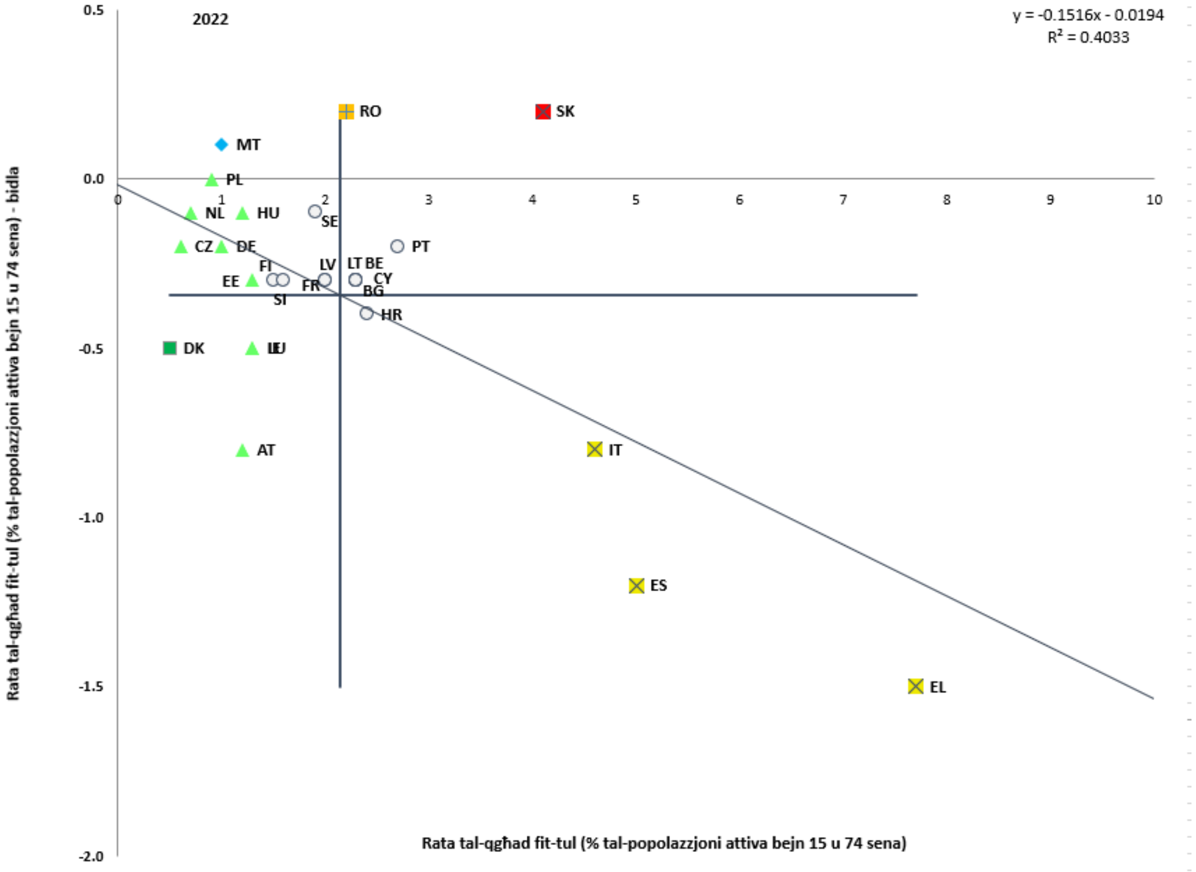

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.

Sors: l-Eurostat [tesem130], l-LFS tal-UE.

Ir-rati ta' parteċipazzjoni fil-miżuri ta' attivazzjoni jvarjaw bejn l-Istati Membri, anki meta jitqiesu d-differenzi bejn il-pajjiżi fir-rati tal-qgħad fit-tul. Fl-2021, is-sehem ta' persuni qiegħda li riedu jaħdmu li pparteċipaw f'miżuri attivi tal-politika tas-suq tax-xogħol varja b'mod sinifikanti bejn l-Istati Membri. Minn naħa, pajjiżi bħall-Greċja, ir-Rumanija, Ċipru, il-Latvja u l-Kroazja kellhom ċifri taħt l-10 %. Min-naħa l-oħra, il-perċentwal kien kważi 90 % fl-Irlanda, u aktar minn 70 % fl-Ungerija, fin-Netherlands u fi Spanja. F'xi pajjiżi (il-Lussemburgu, l-Italja, l-Estonja, il-Belġju, Malta), id-differenzi bejn il-ġeneri fil-parteċipazzjoni huma evidenti (jiġifieri, daqs jew ogħla b'mod sinifikanti minn 15-il pps, ara l-Illustrazzjoni 2.3.8)[204]. Fl-Istati Membri b'rati tal-qgħad fit-tul relattivament għoljin iżda li qed jittejbu, monitoraġġ aktar mill-qrib tal-parteċipazzjoni f'miżuri ta' attivazzjoni u valutazzjoni tal-kwalità u l-effettività tal-interventi, inklużi r-rabtiet mal-protezzjoni soċjali, jibqgħu essenzjali biex tiġi indirizzata l-isfida.

Illustrazzjoni 2.3.8: Rati differenti ta' parteċipazzjoni f'politiki attivi tas-suq tax-xogħol fl-Istati Membri, b'differenzi kbar bejn il-ġeneri għal xi wħud

Parteċipanti f'interventi regolari tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) (il-kategoriji 2-7) għal kull 100 persuna qiegħda li jixtiequ jaħdmu, klassi totali ta' età, riżultati skont il-ġeneru, 2021

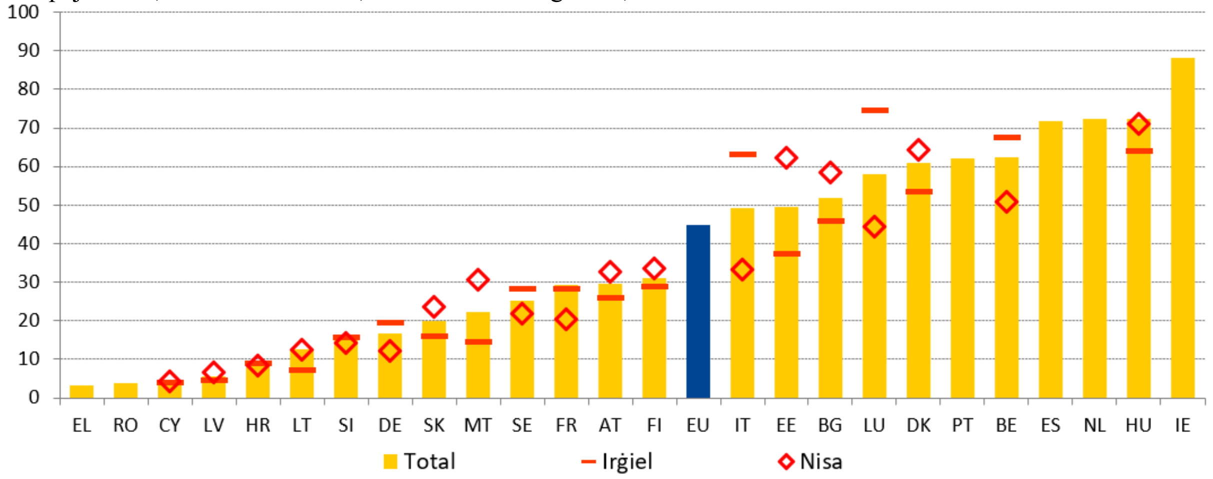

Nota: Is-serje kronoloġika ma hijiex disponibbli għal CZ. L-aħħar data disponibbli għan-nisa f'IE, NL, PT, PL (2019). Is-serje kronoloġika hija stmata għal DK, EL, NL u SE. Id-data għandha affidabbiltà baxxa għal LT. L-ebda diżaggregazzjoni skont il-ġeneru ma hija disponibbli fil-livell tal-UE. Ċifri ogħla minn 100 % jindikaw li n-nies jirreġistraw aktar minn darba fis-sett ta' data tal-Politika Attiva tas-Suq tax-Xogħol bħala parti mill-parteċipazzjoni tagħhom f'kategoriji differenti ta' miżuri jew minħabba parteċipanti li ma humiex irreġistrati bħala persuni li qed ifittxu impjieg.
Sors: l-Eurostat [lmp_ind_actsup].

[204] Il-miżuri tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) (il-kategoriji 2-7) jinkludu, fost l-oħrajn, l-għoti ta' taħriġ (2), inċentivi għall-impjiegi (4), l-impjiegi appoġġati u r-riabilitazzjoni (5), il-ħolqien dirett tax-xogħol (6) u inċentivi għal negozji ġodda (7). Madankollu, dan l-indikatur għandu jiġi interpretat b'kawtela, minħabba li jkejjel biss il-parteċipazzjoni fil-politiki tas-suq tax-xogħol (u mhux l-effettività tagħhom).

Wieħed mill-objettivi ewlenin tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol huwa li jitwasslu Ftehimiet ta' Integrazzjoni fl-Impjiegi lil dawk kollha rreġistrati għal mill-inqas 18-il xahar. Fl-2021, 54,4 % tal-persuni qiegħda fit-tul kollha fl-UE li ġew offruti ftehim ta' integrazzjoni fl-impjiegi (JIA) iddedikat reġgħu daħlu fis-suq tax-xogħol. Din iċ-ċifra tiżdied għal 61,1 % għall-persuni qiegħda fit-tul li jipparteċipaw fi pjanijiet ta' azzjoni individwalizzati (IAPs) b'valutazzjoni fil-fond. Madankollu, il-proporzjon ta' persuni qiegħda fit-tul f'IAPs regolari li spiċċaw f'impjieg kien aktar baxx, ta' 47,7 %, taħt il-medja tal-2021 ta' 49,9 %. Filwaqt li nofs l-Istati Membri kisbu kopertura ta' mill-inqas 95 % fl-2021, kien għad fadal disa' pajjiżi fejn mill-inqas waħda minn kull tliet persuni qiegħda fit-tul irreġistrata għal 18-il xahar jew aktar ma kellhiex JIA 7 snin wara l-adozzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill. Dan jenfasizza l-importanza li jiżdiedu l-isforzi mmirati fl-Istati Membri kkonċernati[205].

Politiki attivi effettivi tas-suq tax-xogħol għandhom rwol ewlieni fiż-żieda tar-rati tal-impjiegi, fl-appoġġ għat-tranżizzjonijiet tal-impjiegi u fl-indirizzar tan-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet fl-UE, b'varjazzjoni konsiderevoli fin-nefqa fl-Istati Membri. L-analiżi tal-infiq fuq il-miżuri tas-suq tax-xogħol bħala perċentwal tal-PDG tista' sservi bħala indikatur għall-isforzi tal-Istati Membri biex jindirizzaw l-isfidi tagħhom għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari meta jitqiesu flimkien mar-rati tal-qgħad fit-tul[206]. Pereżempju, fl-2021, Spanja nefqet relattivament aktar f'interventi attivi tal-politika tas-suq tax-xogħol (jiġifieri, 0,8 % tal-PDG), meta kellha rata ta' qgħad fit-tul relattivament għolja, ogħla minn 6 % (ara l-Illustrazzjoni 2.3.9). Għall-kuntrarju, fil-Greċja, l-Italja u s-Slovakkja, kollha b'rati ta' qgħad fit-tul ogħla mill-medja tal-UE (ogħla minn 9 %, 5 % u ta' madwar 4 %, rispettivament), l-infiq fuq il-miżuri tas-suq tax-xogħol kien relattivament baxx (jiġifieri ta' jew madwar 0,2 % tal-PDG). Fin-Netherlands, l-Irlanda u d-Danimarka, l-infiq fuq miżuri tas-suq tax-xogħol kien relattivament għoli, ta' 1,2 % jew aktar tal-PDG fl-2021, iżda b'ishma baxxi ta' persuni qiegħda fit-tul (jiġifieri, inqas minn 2 %). Fl-aħħar nett, f'pajjiżi bħall-Portugall, il-Kroazja u l-Belġju, il-livell ta' nfiq kien madwar il-medja tal-UE, kif kienu r-rati tal-qgħad fit-tul rispettivi tagħhom.

---

205 Il-Kummissjoni Ewropea, *Data collection for monitoring of the LTU Recommendation: 2021*, 2022.

206 Fir-rigward tal-effettività tal-ALMPs iffinanzjati mill-FSE, il-meta-analiżi reċenti tal-evalwazzjonijiet tal-impatt kontrofattwali tal-FSE tindika li, bħala medja, dawn għandhom impatt pożittiv fuq il-probabbiltà li l-parteċipanti jidħlu fl-impjieg.

Illustrazzjoni 2.3.9: Hemm varjazzjoni konsiderevoli bejn l-Istati Membri f'termini tan-nefqa fuq l-attivazzjoni

L-infiq fuq interventi attivi tal-politika tas-suq tax-xogħol (il-kategoriji 2-7, f'perċentwal tal-PDG, 2021) u l-qgħad fit-tul bħala perċentwal tal-popolazzjoni (fl-età ta' bejn 15 u 74 sena) fil-forza tax-xogħol (%, 2021)

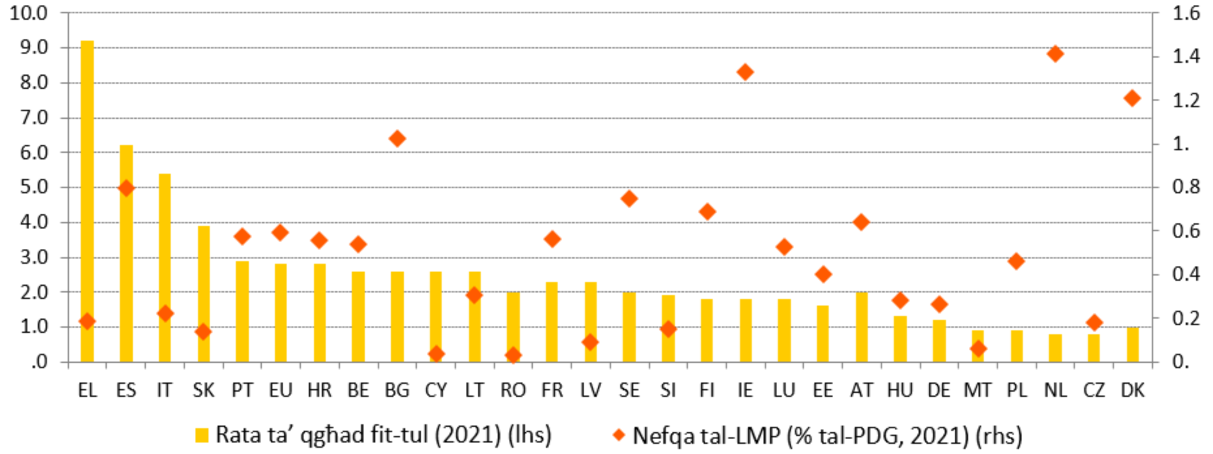

Nota: Id-data dwar in-nefqa tal-LMP hija stmata għal DK, DE, EL, HR, NL, PL u SE. Id-definizzjoni ta' qgħad fit-tul tvarja għal ES u FR.

Sors: l-Eurostat [lmp_expsumm], il-bażi tad-data tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) u [tesem130], l-LFS tal-UE.

Is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (PES) komplew jiddiġitalizzaw is-servizzi tagħhom u saħħew il-kooperazzjoni mal-impjegaturi. Wara l-pandemija tal-COVID-19, il-PES żviluppaw b'mod progressiv is-servizzi tagħhom (jiġifieri, ir-reġistrazzjoni, it-tfassil tal-profil, it-tqabbil tal-impjiegi u t-twassil ta' konsulenza u taħriġ) permezz ta' pjattaformi diġitali. Huma komplew jintegraw ukoll l-użu ta' għodod ta' intelliġenza tal-ħiliet fil-ħidma tagħhom[207]. Il-PES żiedu l-kooperazzjoni tagħhom mal-impjegaturi, inkluż f'xi każijiet billi żviluppaw servizzi ġodda tal-impjegaturi madwar il-markar, ir-relazzjonijiet pubbliċi u l-ġestjoni tar-Riżorsi Umani. Il-kooperazzjoni ġeneralment issaħħet mal-awtoritajiet lokali u reġjonali, pereżempju, meta jiġu ttrattati gruppi vulnerabbli. Wara l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, il-PES kellhom rwol strumentali fl-appoġġ għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni spostati mill-Ukrajna. F'April 2023, l-għadd totali tagħhom irreġistrat fil-PES kien jammonta għal 344 000. Iċ-ċifri rrapportati minn 19-il PES jindikaw li madwar 1,5 miljun persuna spostata huma f'impjieg fil-pajjiżi rispettivi[208].

---

207 Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Rapport Annwali:In-Network Ewropew ta' Servizzi Pubbliċi għall-Impjieg (PES)*, 2022; Il-Kummissjoni Ewropea, *Main outcomes of the third cycle of PES Benchlearning*, in-Network Ewropew ta' Servizzi Pubbliċi għall-Impjieg, 2022; u European Commission, Peters, M., *Assessment report on PES capacity:*2022, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

208 L-użu ta' sorsi differenti madwar il-pajjiżi jista' jaffettwa l-komparabbiltà tad-data dwar l-impjiegi. Għalhekk, l-istatistika għandha tiġi interpretata b'kawtela. Ara l-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ EMPL, PES Network questionnaire to PES (aħbarijiet) u European Labour Authority, Overview of

L-għadd ta' persuni qiegħda għal żmien qasir koperti mill-benefiċċji tal-qgħad naqas bi ftit fl-UE u kważi fl-Istati Membri kollha fl-2022. Is-sehem tagħhom naqas minn 42,2 % fl-2021 għal 40 % fl-2022 (ara l-Illustrazzjoni 2.3.10)[209]. Dan jaħbi differenzi sinifikanti fl-Istati Membri. Filwaqt li l-Litwanja (-9,9 pps), in-Netherlands (-9,1 pps) u l-Portugall (-9,1 pps) raw l-akbar tnaqqis, il-kopertura żdiedet fl-Italja (3,9 pps) u fil-Kroazja (2,8 pps). Fl-2022, l-ogħla rati ta' kopertura ġew osservati fil-Ġermanja (90 %) u fil-Finlandja (aktar minn 50 %), segwiti minn Franza, il-Belġju, il-Litwanja u l-Estonja b'ċifri aktar baxxi iżda xorta ta' 40 % jew aktar. Min-naħa l-oħra, l-aktar kopertura baxxa ġiet irreġistrata fir-Rumanija, fil-Polonja u f'Ċipru (inqas minn 15 %). Fl-2022, 35 % tal-persuni qiegħda rreġistrati għal inqas minn sena rċevew benefiċċji jew assistenza fl-UE meta mqabbla ma' 37,8 % fl-2021.

Illustrazzjoni 2.3.10: Tnaqqis żgħir fir-rati ta' kopertura tal-benefiċċji tal-qgħad fi kważi l-Istati Membri kollha, b'differenzi li għadhom qed jippersistu

Il-kopertura tal-benefiċċji tal-qgħad għall-persuni qiegħda għal żmien qasir (inqas minn 12-il xahar, persuni ta' bejn 15 u 64 sena, %)

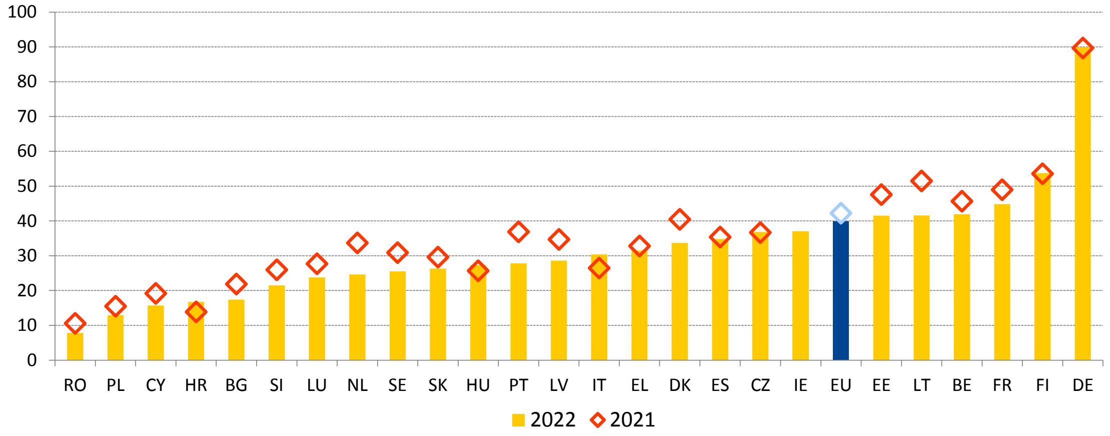

Nota: Ma hemmx data disponibbli għall-2021 għal IE u MT. Ma hemmx data disponibbli għall-2022 għal AT u MT.
Sors: l-Eurostat, [lfsa_ugadra], l-LFS tal-UE.

the measures taken by EU and EFTA countries regarding employment and social security of displaced persons from Ukraine, Frar 2023.

209 Persuni qiegħda għal żmien qasir huma dawk il-persuni qiegħda għal inqas minn 12-il xahar.

Il-perjodu ta' kwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad baqa' ġeneralment stabbli fl-2023, l-istess bħall-perjodu massimu tat-talba[210]**.** Il-perjodu ta' kwalifika baqa' stabbli kważi fl-Istati Membri kollha, fejn ivarja minn 13-il ġimgħa ta' kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni fl-Italja għal 104 ġimgħat fis-Slovakkja (ara l-Illustrazzjoni 2.3.11). Fi Franza, id-durata massima tal-benefiċċji tnaqqset fl-2023 minn 104 għal 78 ġimgħa bil-possibbiltà ta' 26 ġimgħa addizzjonali f'ċirkostanzi ekonomiċi li jkunu sejrin għall-agħar, u fil-Latvja tnaqqset minn 39 għal 35 ġimgħa fl-2020. Għall-Istati Membri l-oħrajn kollha, id-durata baqgħet l-istess matul l-aħħar 5 snin, b'differenzi konsiderevoli jippersistu fl-Istati Membri (ara l-Illustrazzjoni 2.3.12). B'mod ġenerali, f'16-il pajjiż tal-UE, il-benefiċċji għall-persuni qiegħda bi storja tal-impjiegi ta' sena jistgħu jintalbu għal mhux aktar minn 6 xhur (24 ġimgħa). Is-sostituzzjoni tal-introjtu tibqa' marbuta mill-qrib mat-tul tal-perjodu tal-qgħad. L-Illustrazzjoni 2.3.13 tqabbel ir-rati netti ta' sostituzzjoni għall-ħaddiema b'paga baxxa (67 % tal-introjtu medju nazzjonali) bi storja tal-impjiegi qasira (12-il xahar ta' kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali) madwar l-UE, fit-tieni u t-12-il xahar tal-perjodu tal-qgħad. Ir-rati netti ta' sostituzzjoni fit-tieni xahar ivarjaw minn 7,9 % tal-qligħ (nett) preċedenti fl-Ungerija għal 90 % fil-Belġju. Fil-Lussemburgu, id-Danimarka, Franza u l-Finlandja, ir-rata ta' sostituzzjoni (għal kollha ogħla minn 60 %, u f'xi każijiet ogħla b'mod sinifikanti) tibqa' l-istess fit-12-il xahar tal-perjodu tal-qgħad.

Illustrazzjoni 2.3.11: Bi ftit eċċezzjonijiet, il-perjodu ta' kontribuzzjoni biex persuna tikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad baqa' stabbli f'dawn l-aħħar 5 snin

It-tul tal-perjodu ta' kwalifika meħtieġ (ġimgħat, 2023 u 2018)

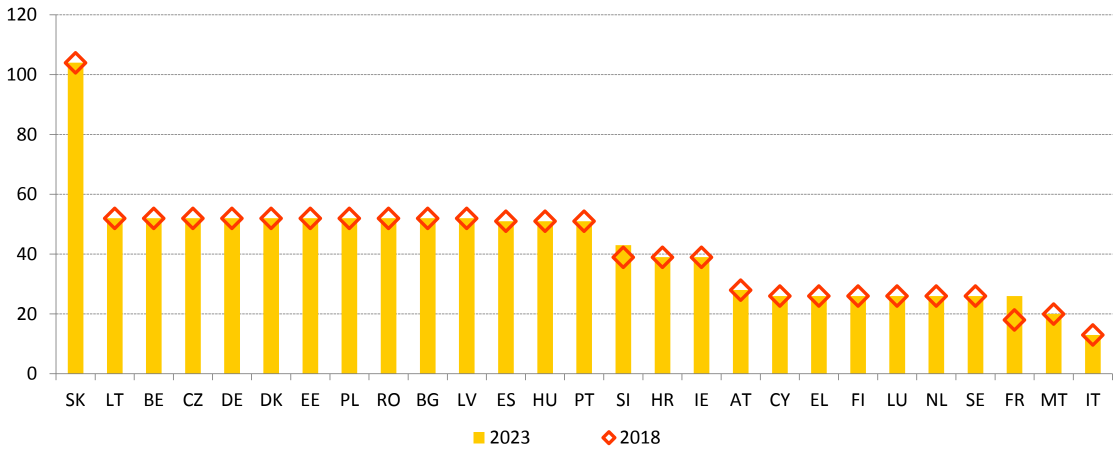

Nota: F'Malta (2018 u 2023), mill-inqas 50 kontribuzzjoni fil-ġimgħa, li minnhom mill-inqas 20 tħallsu jew ġew akkreditati fis-sentejn kalendarji preċedenti, iridu jkunu tħallsu minn meta l-persuna bdiet taħdem għall-ewwel darba; fl-Irlanda (2018 u 2023), iridu jkunu tħallsu mill-inqas 104 kontribuzzjonijiet fil-ġimgħa minn meta l-persuna tkun bdiet

210 L-analiżi tirreferi għall-benefiċċji tal-qgħad li ġeneralment jingħataw lil dawk l-individwi li jirreġistraw bħala li qegħdin jisfaw qiegħda mingħajr l-ebda ħtija tagħhom, mingħajr ma jiġu inklużi skemi ta' natura temporanja li setgħu ġew adottati b'rispons għall-kriżi tal-COVID-19.

taħdem għall-ewwel darba; fl-Awstrija (2023), iridu jkunu tħallsu mill-inqas 52 kontribuzzjoni fil-ġimgħa għall-applikazzjonijiet għall-ewwel darba, u jridu jkunu tħallsu mill-inqas 28 kontribuzzjoni fil-ġimgħa għall-applikazzjonijiet sussegwenti.
Sors: bażi tad-data tal-MISSOC (Jannar 2018 u Jannar 2023).

Illustrazzjoni 2.3.12: Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, storja tal-impjiegi ta' sena tagħti aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad għal massimu ta' 6 xhur

Id-durata massima tal-benefiċċji f'għadd ta' ġimgħat bi storja tal-impjiegi ta' sena (ġimgħat, 2023 u 2018)

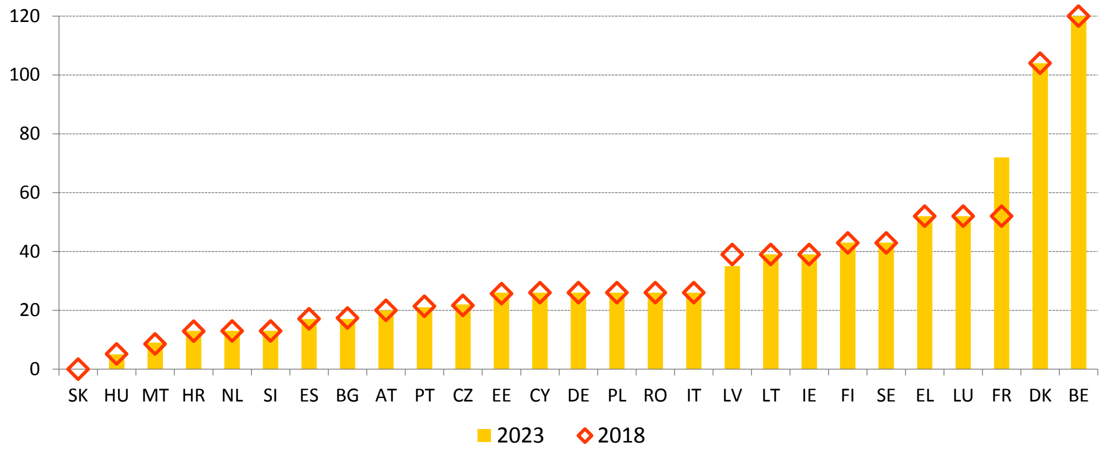

Nota: Fil-Belġju, ma hemm ebda limitu fuq id-durata tal-benefiċċji. F'Ċipru, il-ġimgħat jiġu kkalkolati fuq il-bażi ta' 6 ijiem ta' xogħol fil-ġimgħa. Fl-Irlanda, il-benefiċċju jitħallas għal 39 ġimgħa (234 jum) biss għal persuni b'260 kontribuzzjoni tal-PRSI jew aktar ta' kull ġimgħa mħallsin. Fis-Slovakkja, persuna b'rekord ta' sena ma tistax tikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad (huma meħtieġa tal-anqas sentejn kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni tal-qgħad matul l-aħħar 4 snin). Fil-Polonja, id-durata tiddependi fuq il-livell tar-rata tal-qgħad tar-reġjun meta mqabbla mal-medja nazzjonali.

Sors: bażi tad-data tal-MISSOC (Jannar 2018 u Jannar 2023) u leġiżlazzjoni nazzjonali.

Illustrazzjoni 2.3.13: Ir-rati ta' sostituzzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad fit-tieni xahar tal-qgħad huma ogħla minn 60 % fil-maġġoranza tal-Istati Membri

Ir-rata netta ta' sostituzzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad ta' 67% tal-paga medja, fit-tieni u t-12-il xahar tal-qgħad (2022)

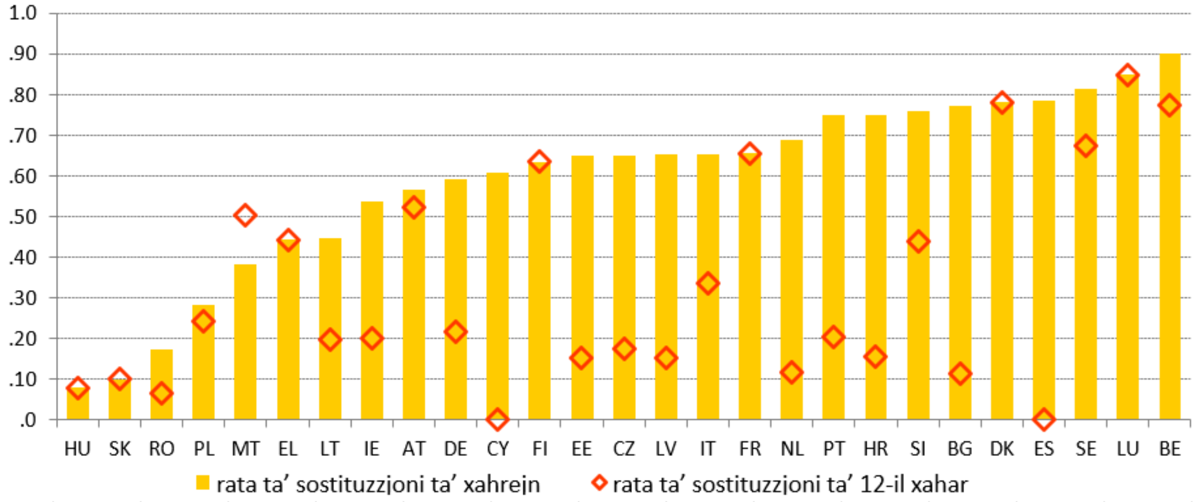

Nota: L-indikatur jiġi kkalkolat għall-każ ta' persuna mhux miżżewġa mingħajr tfal bi storja tal-impjiegi qasira (sena) u li jkollha 20 sena. Komponenti ta' introjtu differenti, benefiċċji tal-qgħad u benefiċċji oħrajn (bħall-assistenza soċjali u l-benefiċċji għall-akkomodazzjoni) huma inklużi.
Sors: Kalkoli tal-Kummissjoni Ewropea, fuq il-bażi tal-Mudell tat-Taxxi u tal-Benefiċċji tal-OECD.

Iċ-ċifri ġenerali tal-mobilità intra-UE baqgħu stabbli bejn l-2016 u l-2022, l-istess bħall-kompożizzjoni tal-flussi skont iċ-ċittadinanza. Fl-2021, l-akbar ħruġ nett ta' nazzjonali tal-UE fis-sena ġie rreġistrat mill-Polonja, segwita mill-Ġermanja u l-Italja. Għall-Istati Membri l-oħrajn kollha, il-flussi tan-nazzjonali tal-UE fil-pajjiżi tagħhom u barra minnhom kienu pjuttost bilanċjati. Minkejja ż-żieda ta' 8 % fil-mobilità transfruntiera tal-ħaddiema fl-UE bejn l-2021 u l-2022, id-direzzjoni tal-flussi tal-mobilità transfruntiera baqgħet ġeneralment l-istess. B'mod ġenerali, dan iseħħ l-aktar bejn ir-reġjuni tal-UE li huma ġeografikament maġenb xulxin u fejn id-differenzi fil-livelli tal-pagi medji u l-kundizzjonijiet tax-xogħol huma aktar viżibbli[211].

Is-sħab soċjali għandhom rwol ewlieni fit-tfassil u l-implimentazzjoni ta' riformi u politiki fil-livell nazzjonali li jappoġġaw l-impjiegi, il-kwalità tal-impjiegi, l-iżvilupp tal-ħiliet u l-protezzjoni soċjali. L-Illustrazzjoni 2.3.14 turi l-involviment tas-sħab soċjali f'440 każ ta' gvernijiet li jgħaddu leġiżlazzjoni jew jimplimentaw testi (mhux vinkolanti) oħrajn, kif ukoll ftehimiet tripartitiċi bejn Jannar 2022 u Lulju 2023[212]. Il-grad ta' involviment irrapportat ivarja skont il-qasam tematiku, anki fl-istess pajjiż. L-ogħla grad ta' involviment tas-sħab soċjali nstab fil-qasam tal-protezzjoni u ż-żamma tal-impjiegi, segwit mill-protezzjoni tal-introjtu u l-appoġġ għan-negozju biex jibqa' għaddej. B'mod ġenerali, fl-Istati Membri bi tradizzjonijiet ta' djalogu soċjali stabbiliti sewwa, il-kwalità u l-intensità tal-involviment ikklassifikaw aħjar, kif wieħed jista' jistenna, inkluż b'rabta mal-konsultazzjonijiet fil-kuntest tas-Semestru Ewropew. Il-konklużjonijiet mir-rieżamijiet ta' sorveljanza multilaterali annwali tal-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) sadanittant enfasizzaw li, filwaqt li fl-Istati Membri kollha minbarra ftit il-qafas istituzzjonali għad-djalogu soċjali huwa adegwat, jibqa' tal-akbar importanza li jiġi evitat involviment sempliċiment formalistiku u li tiġi żgurata konsultazzjoni f'waqtha u sinifikanti matul il-proċess kollu tat-tfassil tal-politika.

---

211 Ara l-Kummissjoni Ewropea (2023), Annual report on intra-EU labour mobility (pubblikazzjoni pendenti).

212 Ara l-Eurofound, *L-involviment tas-sħab soċjali fl-implimentazzjoni tal-pjanijiet nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza*. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023. Il-miżuri ewlenin jistgħu jinstabu fil-Bażi tad-data tal-Eurofound dwar l-EU PolicyWatch.

Ir-rieżamijiet issottolinjaw ukoll kif il-kwalità tal-konsultazzjonijiet tista' titjieb meta tkun sostnuta minn sejbiet ibbażati fuq l-evidenza u valutazzjonijiet tal-impatt ex ante tal-leġiżlazzjoni proposta[213]. Aktar minn sentejn wara l-adozzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, il-proċessi tad-djalogu soċjali madwar l-implimentazzjoni tal-pjanijiet għall-irkupru u r-reżiljenza (RRPs) qed jagħmlu progress fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri[214]. Filwaqt li jitqiesu l-veloċitajiet differenti tal-implimentazzjoni tal-RRPs, diversi sħab soċjali jemmnu li għad hemm lok għal titjib f'xi Stati Membri, skont stħarriġ imwettaq mill-Eurofound f'Ġunju 2023[215].

Illustrazzjoni 2.3.14: Il-grad ta' involviment tas-sħab soċjali jvarja skont il-qasam tematiku

Forma ta' involviment tas-sħab soċjali fit-tfassil tal-miżuri ta' politika fl-irkupru

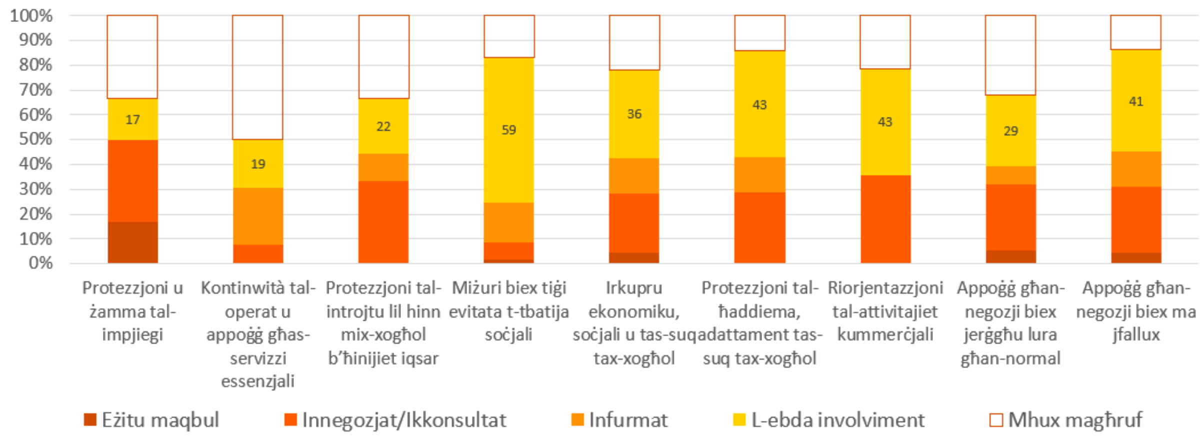

Nota: Miżuri ta' politika, ftehimiet kollettivi u prattiki tal-kumpaniji mill-gvernijiet, mis-sħab soċjali u minn atturi oħrajn miġbura bejn Jannar 2022 u Lulju 2023. L-illustrazzjoni turi 440 każ ta' leġiżlazzjoni jew testi mhux vinkolanti li tqiesu li huma fil-qasam tas-sħab soċjali.

Sors: Il-bażi tad-data EU PolicyWatch tal-Eurofound.

213 L-Opinjoni 9955/23 tal-Kumitat tal-Impjiegi u tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

214 Il-Kummissjoni Ewropea, *Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill – Rapport ta' rieżami dwar l-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza*, COM(2022) 383 final, 2022.

215 Ir-riżultati mill-istudju tal-Eurofound li għaddej dwar l-involviment tas-sħab soċjali nazzjonali fl-implimentazzjoni tal-RRPs. Ir-riżultati fil-qosor tal-fehmiet espressi minn 174 sieħeb soċjali u rappreżentanti tal-gvern lin-network ta' korrispondenti nazzjonali tal-Eurofound. Ara l-Eurofound, *L-involviment tas-sħab soċjali fl-implimentazzjoni tal-pjanijiet nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, 2023.

Wara l-proposta tal-Kummissjoni tal-25 ta' Jannar 2023, il-Kunsill adotta r-Rakkomandazzjoni dwar it-tisħiħ tad-djalogu soċjali fl-Unjoni Ewropea f'Ġunju 2023. Huwa jirrakkomanda lill-Istati Membri jiżguraw *ambjent abilitanti* għad-djalogu soċjali bipartitiku u tripartitiku, inkluż in-negozjar kollettiv, fis-setturi pubbliċi u privati, fil-livelli kollha, li (i) jirrispetta d-drittijiet fundamentali tal-libertà ta' assoċjazzjoni u tan-negozjar kollettiv; (ii) jippromwovi trade unions b'saħħithom u indipendenti u organizzazzjonijiet tal-impjegaturi bil-għan li jitrawwem djalogu soċjali sinifikanti; (iii) jinkludi miżuri biex tissaħħaħ il-kapaċità tat-trade unions u tal-organizzazzjonijiet tal-impjegaturi; (iv) jiżgura l-aċċess għall-informazzjoni rilevanti li hija meħtieġa għall-parteċipazzjoni fid-djalogu soċjali; (v) jippromwovi l-involviment fid-djalogu soċjali mill-partijiet kollha; (vi) jadatta għall-era diġitali u jippromwovi n-negozjar kollettiv fid-dinja l-ġdida tax-xogħol u tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika; u (vii) jipprovdi appoġġ istituzzjonali xieraq għall-fini tat-trawwim ta' djalogu soċjali sinifikanti[216]. F'konformità mal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi tal-2023, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tistieden lill-Istati Membri jinvolvu lis-sħab soċjali b'mod *sinifikanti u f'waqtu*. Ir-Rakkomandazzjoni titlob ukoll għal involviment *sistematiku* tas-sħab soċjali fit-tfassil u l-implimentazzjoni tal-politiki soċjali u tal-impjiegi u, fejn rilevanti, tal-politiki ekonomiċi u politiki pubbliċi oħrajn.

Il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) jirrikjedi li l-Istati Membri li lilhom ġiet indirizzata rakkomandazzjoni speċifika għall-pajjiż dwar id-djalogu soċjali jonfqu mill-inqas 0,25 % tal-finanzjament fuq l-appoġġ għall-bini tal-kapaċità tas-sħab soċjali u tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili. L-Istati Membri l-oħrajn kollha huma mitluba jallokaw ammont xieraq ta' riżorsi tal-FSE+. Id-data proviżorja tindika li 17-il Stat Membru pprogrammaw allokazzjoni ta' aktar minn 0,5 % tal-finanzjament tagħhom tal-FSE+ biex jappoġġaw il-bini tal-kapaċità tas-sħab soċjali u tas-soċjetà ċivili. L-allokazzjoni totali hija stmata li hija ta' EUR 1,07 biljun, jew madwar 0,75 % tal-finanzjament totali tal-FSE+ (bil-prezzijiet kurrenti)[217].

---

216 Komunikazzjoni mill-Kummissjoni dwar insaħħu d-djalogu soċjali fl-Unjoni Ewropea: nisfruttaw il-potenzjal kollu tiegħu biex niksbu tranżizzjonijiet ġusti u r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar *it-tisħiħ tad-djalogu soċjali fl-Unjoni Ewropea*.

217 L-allokazzjoni għal kull Stat Membru għall-bini tal-kapaċità bħala perċentwal tal-finanzjament totali tal-FSE+ fil-pajjiż għall-perjodu 2021-2027. Ċifri miġbura mid-DĠ EMPL f'Lulju 2023 għal finijiet ta' informazzjoni biss. Id-data attwali hija soġġetta għall-programmazzjoni u tista' tvarja.

Il-konsultazzjoni u l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili huma essenzjali biex jixprunaw bidla sostenibbli u inklużiva. Il-Linji Gwida dwar l-Impjiegi jidentifikaw l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili bħala interlokuturi ewlenin għal-leġiżlazzjoni rilevanti u għall-azzjoni tal-gvern dwar l-impjiegi u kwistjonijiet soċjali. Filwaqt li jibnu fuq il-prattiki u t-tradizzjonijiet nazzjonali eżistenti, l-isforzi biex jissaħħaħ l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fit-tfassil tal-politika rilevanti huma essenzjali biex jipprovdu għarfien siewi dwar l-isfidi eżistenti u emerġenti, kif ukoll dwar l-effettività tal-interventi ta' politika fil-prattika. Bħal fil-każ tas-sħab soċjali, jeħtieġ li l-konsultazzjonijiet xierqa jkunu sinifikanti, trasparenti u f'waqthom. Fil-livell tal-UE, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jiġu kkonsultati dwar il-prijoritajiet u l-proposti ta' politika, inkluż fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, huma involuti fl-implimentazzjoni tal-politika u appoġġati permezz tal-programmi ta' finanzjament tal-UE, inkluża l-linja ta' finanzjament EaSI tal-FSE+ u l-programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV).

2.3.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri

Xi Stati Membri rrevedew il-leġiżlazzjoni u ħadu miżuri bil-għan li jindirizzaw il-kawżi tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol. F**il-Belġju**, miżura ġdida (jiġifieri, il-Patt Federali tas-Suq tax-Xogħol) adottata f'Jannar 2023 tipprovdi, taħt ċerti kundizzjonijiet, skema ġdida għall-ħaddiema biex jibdew jaħdmu f'impjieg ġdid matul il-perjodu ta' avviż jew biex jipparteċipaw f'miżuri ta' attivazzjoni bikrija matul terz tal-perjodu ta' avviż, filwaqt li jżommu l-paga tagħhom u benefiċċji oħrajn. F'Mejju 2023, **l-Italja** aġġornat il-leġiżlazzjoni biex testendi d-durata tal-kuntratti b'terminu fiss, li issa jistgħu jaqbżu t-12-il xahar u jestendu sa 24 xahar taħt ċerti kundizzjonijiet. **L-Italja** adottat ukoll miżura mmirata biex matul l-2023 tingħata eżenzjoni fil-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali (fil-limitu ta' EUR 8 000) għal kumpaniji li jimpjegaw b'kuntratti permanenti, jew jittrasformaw kuntratti temporanji f'kuntratti permanenti, għall-benefiċjarji tal-iskema ta' introjtu minimu. F'Lulju 2022, **Spanja** introduċiet emendi fir-regoli applikabbli għall-persunal statutorju tas-servizz tas-saħħa biex tnaqqas l-impjieg b'terminu fiss fis-settur tas-saħħa pubblika. Bħala parti minn riforma usa' fi ħdan l-RRP tiegħu, **il-Portugall** introduċa emendi għall-kuntratti b'terminu fiss. Bl-adozzjoni tad-dispożizzjonijiet il-ġodda f'Mejju 2023, il-kuntratti temporanji b'terminu fiss jistgħu jiġġeddu erba' darbiet (tnaqqis minn sitt darbiet ta' qabel). Id-durata massima tal-kuntratti ta' impjieg temporanju suċċessivi mal-istess impjegatur għandha tkun iqsar minn 4 snin, u dawn għandhom jiġu kkonvertiti f'kuntratt indefinit jekk din id-durata tinqabeż. Barra minn hekk, **il-Portugall** adotta miżuri oħrajn li jikkonċernaw it-terminazzjoni ta' kuntratt b'terminu fiss li jistabbilixxi l-kumpens għal 24 jum ta' salarju bażiku fis-sena (vs 18-il jum qabel). Ġew introdotti wkoll dispożizzjonijiet ġodda biex jinbidel il-perjodu ta' prova għal kuntratti b'terminu fiss, skont id-durata tar-relazzjoni tax-xogħol preċedenti. F'April 2023, **iċ-Ċekja** adottat emendi ġodda għal-liġi tax-xogħol biex ittejjeb il-protezzjoni tal-ħaddiema temporanji permezz ta' aġenzija għal livell simili għal dak tal-impjegati regolari, pereżempju, fil-każ ta' insolvenza tal-impjegaturi. Fl-2023, **il-Greċja** nediet programm biex tissussidja l-kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni għall-kumpaniji tas-settur privat abbażi ta' ċerti dispożizzjonijiet, li kkonvertew il-kuntratti ta' impjieg ta' impjegati part-time f'full-time.

Diversi Stati Membri kienu qed jaġġustaw il-leġiżlazzjoni tagħhom dwar il-protezzjoni tal-impjiegi. Bħala parti minn riforma usa', **Spanja** adottat dispożizzjonijiet f'Ġunju 2023 biex iżżid każijiet ġodda ta' nullità oġġettiva ta' sensji għall-impjegati fil-liv tal-ġenituri l-ġdid jew li jibbenefikaw minn adattament tal-ħin tax-xogħol tagħhom. Hija estendiet ukoll sal-31 ta' Diċembru 2023 il-projbizzjoni fuq is-sensji għal raġunijiet oġġettivi relatati maż-żieda fil-kostijiet tal-enerġija għall-kumpaniji li jibbenefikaw minn għajnuna pubblika. Fi Frar 2023, **Spanja** adottat regoli ġodda dwar il-protezzjoni tal-informaturi u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni sabiex il-ħaddiema ma jitħallewx ibatu konsegwenzi mhux favorevoli jew detrimentali fir-relazzjoni tax-xogħol tagħhom. Fl-aħħar nett, f'Settembru 2022, ġew adottati emendi għal-liġi tax-xjenza nazzjonali bil-għan li jittejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol u jinħolqu prospetti aħjar fil-karriera għall-persunal tar-riċerka (jiġifieri, simili għas-sistema ta' "tenure track"). Fi Frar 2023, **Franza** adottat dispożizzjonijiet għall-prattika l-ġdida ta' professjonijiet liberali regolati fi ħdan kumpanija. Huma jissimplifikaw u jiċċaraw il-qafas legali applikabbli għall-prattika, li jidħol fis-seħħ fl-1 ta' Settembru 2024. F'Ottubru 2022, bħala parti mill-RRP tagħha, **l-Iżvezja** aġġornat il-kodiċi tax-xogħol tagħha bil-għan li żżid il-prevedibbiltà għall-impjegaturi u għall-impjegati kif ukoll għamlet l-impjieg full-time bħala standard. Il-perjodu ta' żmien li jirregola meta impjieg b'terminu fiss jiġi kkonvertit f'wieħed permanenti tqassar minn 24 għal 12-il xahar, u pprovda aċċess aktar rapidu għal impjieg permanenti. F'Settembru 2023, **il-Greċja** introduċiet sensiela ta' dispożizzjonijiet dwar il-perjodi ta' prova, l-impjieg parallel u l-impjieg taħt xejriet tax-xogħol imprevedibbli sabiex jittejbu t-trasparenza u l-prevedibbiltà tal-kundizzjonijiet tax-xogħol.

L-introduzzjoni ta' miżuri ġodda u l-implimentazzjoni ta' dawk eżistenti li jippromwovu ambjenti tax-xogħol tajbin għas-saħħa, sikuri u adattati għamlu progress f'diversi Stati Membri. Bħala parti minn riforma wiesgħa, f'Marzu 2023, **id-Danimarka** adottat emendi għall-Att dwar it-Trattament Ugwali. Id-dispożizzjonijiet il-ġodda jinkludu kjarifika tar-responsabbiltà tal-impjegatur għal ċerti reati, inkluż il-fastidju. F'Ġunju 2022, **il-Ġermanja** adottat miżura mmirata biex tippromwovi suq tax-xogħol aktar inklużiv, inklużi azzjonijiet biex jiżdiedu s-saħħa u s-sikurezza okkupazzjonali fit-triq lejn il-post tax-xogħol, mill-post tax-xogħol u fuq il-post tax-xogħol innifsu. F'Awwissu 2022, **il-Greċja** adottat l-Istrateġija tagħha għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol 2022-2027, kif ukoll Pjan ta' Azzjoni ta' akkumpanjament 2022-2023. Billi tistrieħ fuq id-djalogu soċjali, l-istrateġija l-ġdida tikseb parteċipazzjoni bilanċjata tal-impjegati u tal-impjegaturi dwar is-saħħa u s-sikurezza okkupazzjonali. F'Marzu 2023, **Spanja** adottat l-Istrateġija tagħha dwar is-Saħħa u s-Sikurezza Okkupazzjonali 2023-2027 biex tkompli ttejjeb il-kundizzjonijiet tas-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol, tnaqqas l-aċċidenti fuq ix-xogħol, u tantiċipa t-theddid u r-riskji possibbli għas-saħħa u s-sikurezza tal-ħaddiema minħabba t-tranżizzjonijiet diġitali, demografiċi u ekoloġiċi. Għall-ewwel darba, is-saħħa mentali ġiet inkluża bħala prijorità u l-prevenzjoni tal-kanċer okkupazzjonali ħadet rilevanza speċjali fl-istrateġija. F'Settembru 2022, il-liġi dwar il-prevenzjoni ġiet modifikata biex tinkludi ħaddiema domestiċi. F'Ottubru 2022, **Spanja** kienet diġà stabbiliet fond ta' kumpens ġdid (ġestit mill-Istitut Nazzjonali tas-Sigurtà Soċjali) għall-vittmi tal-esponiment għall-asbestos fuq il-post tax-xogħol, fid-dar jew fl-ambjent. Aktar tard f'Mejju 2023, ġiet adottata miżura mmirata biex jitnaqqsu l-perikli okkupazzjonali li jirriżultaw minn xogħol fuq barra f'kundizzjonijiet estremi tat-temp. F'dan il-kuntest, il-kumpaniji jridu jimplimentaw serje ta' miżuri skont is-severità tal-kundizzjonijiet (eż. temperaturi għoljin). Fl-aħħar nett, **il-Polonja** ppubblikat regolament biex taġġorna r-rekwiżiti minimi eżistenti tas-saħħa u s-sikurezza għall-istazzjonijiet tax-xogħol bi skrins biex tkompli ttejjeb is-saħħa u s-sikurezza tal-impjegati.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri biex jipprovdu lill-impjegati b'arranġamenti tax-xogħol aktar flessibbli. F'Jannar 2023, **il-Belġju** adotta riforma biex jintroduċi aktar flessibbiltà fil-ħinijiet tax-xogħol u appoġġ aħjar għall-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata. Il-miżura tinkludi d-dritt għal ġimgħa tax-xogħol ta' 4 ijiem (billi taħdem aktar sigħat kuljum), li jkun hemm reġim tax-xogħol li jinbidel (jiġifieri, taħdem aktar sigħat ġimgħa u inqas il-ġimgħa l-oħra) u informazzjoni bikrija ta' skedi part-time flessibbli. F'Mejju 2023, **il-Portugall** adotta dispożizzjonijiet biex jirregola l-ħlas tax-xogħol tas-sahra għal dawk li jaqbżu l-100 siegħa fis-sena. Lil hinn minn dak il-limitu, il-miżura tistabbilixxi l-ammonti li għandhom jitħallsu fis-siegħa jew frazzjoni tas-siegħa abbażi ta' kriterji differenti. Fi ħdan l-RRP tiegħu, f'Ġunju 2023, il-Portugall adotta wkoll programm pilota biex jimplimenta ġimgħa tax-xogħol ta' 4 ijiem fis-settur privat. Dan jikkonsisti f'perjodu ta' prova għal 6 xhur, fejn is-sigħat tax-xogħol fil-ġimgħa jitnaqqsu għal 36, 34, jew 32 siegħa mingħajr ebda tnaqqis fil-pagi. Wara t-tmiem tal-perjodu ta' prova, il-kumpanija ser ikollha xahar biex tiddeċiedi jekk tkomplix (jew tabbandunax) l-iskema l-ġdida.

Barra minn hekk, xi Stati Membri adottaw dispożizzjonijiet ġodda jew emendaw il-leġiżlazzjoni eżistenti dwar il-ħin u l-organizzazzjoni tax-xogħol biex jitqiesu x-xejriet b'rabta mat-telexogħol, ix-xogħol mill-bogħod u d-dritt għall-iskonnessjoni. F**il-Kroazja**, il-leġiżlazzjoni nazzjonali ġiet aġġornata fil-qafas tal-RRP permezz ta' emendi għall-Att dwar ix-Xogħol tal-pajjiż li daħal fis-seħħ f'Jannar 2023. Minbarra t-telexogħol tradizzjonali, il-leġiżlazzjoni l-ġdida introduċiet il-possibbiltà ta' xogħol mill-bogħod, fejn l-impjegati jistgħu jiddeterminaw liberament il-post tax-xogħol tagħhom. F**ir-Rumanija**, il-Liġi dwar it-Telexogħol Nru. 81/2018 ġiet emendata permezz ta' Ordinanzi ta' Emerġenza tal-Gvern wara ż-żieda rapida fl-arranġamenti tat-telexogħol osservata matul il-pandemija tal-COVID-19. F'Settembru 2022, **il-Belġju** stipula l-ħtieġa li l-kumpaniji b'20 impjegat jew aktar, il-ftehimiet kollettivi fil-livell tal-kumpaniji jew ir-regoli ġenerali tal-impjegatur ikunu jinkludu dispożizzjonijiet dwar id-dritt tal-ħaddiema li jiskonnettjaw. Ġew approvati dispożizzjonijiet simili għax-xogħol ta' filgħaxija u ta' billejl f'kundizzjonijiet speċifiċi. F'April 2023, **il-Polonja**, f'konformità mal-RRP tagħha, introduċiet regolamenti dwar ix-xogħol mill-bogħod. L-emendi għall-Kodiċi tax-Xogħol u atti oħrajn jinkludu definizzjoni ġdida ta' xogħol mill-bogħod, u żewġ forom speċifiċi ta' telexogħol: xogħol mill-bogħod (jiġifieri, għal ħaddiema fi professjonijiet li jitqiesu eliġibbli minħabba n-natura tagħhom) u telexogħol okkażjonali (jiġifieri, sa 24 jum fis-sena għal kull ħaddiem). F'Lulju 2023, f**il-Lussemburgu**, liġi ġdida introduċiet id-dritt ta' skonnessjoni, filwaqt li f**ir-Rumanija**, liġi ġdida tagħmel ix-xogħol mill-bogħod disponibbli għall-impjegati bit-tfal. F**l-Italja**, id-"Digriet dwar ix-Xogħol" ġie traspost f'liġi bl-introduzzjoni ta' regoli ġodda dwar ħidma intelliġenti għal persuni vulnerabbli. B'rabta mal-implimentazzjoni tal-RRP, **Spanja** qed tippjana li tadotta dispożizzjonijiet ta' żvilupp regolatorju dwar id-drittijiet u l-kundizzjonijiet tat-telexogħol fis-settur pubbliku. **Ċipru**, għal darba oħra fi ħdan l-RRP tiegħu, adotta abbozz ta' liġi ġdid f'Diċembru 2023 biex jirregola d-drittijiet u l-obbligi tal-impjegaturi u tal-impjegati li jagħmlu użu mit-telexogħol.

Diversi Stati Membri ħadu miżuri biex isaħħu l-kundizzjonijiet tax-xogħol fix-xogħol fuq il-pjattaformi, filwaqt li jiffokaw prinċipalment fuq is-setturi tat-trasport u tal-kunsinna, wara tkabbir sinifikanti fl-ekonomija tal-pjattaformi. F'Ottubru 2022, **Malta** għaddiet liġi ġdida, li tintroduċi preżunzjoni ta' relazzjoni ta' impjieg għall-ħaddiema ta' pjattaformi diġitali. Il-leġiżlazzjoni tiżgura wkoll li l-ħaddiema tal-pjattaformi jaqilgħu salarju daqs jew ogħla mill-paga minima. Fi **Franza**, l-introduzzjoni ta' qafas kollettiv fl-2021 u l-ħolqien ta' awtorità għar-relazzjonijiet tax-xogħol għall-pjattaformi diġitali ppermettew li jsiru elezzjonijiet nazzjonali għar-rappreżentanti tal-ħaddiema fl-2022. F'April 2023, intlaħaq ftehim bejn il-pjattaformi u r-rappreżentanti tal-ħaddiema, li stabbilixxa introjtu minimu. Fi **Spanja**, il-"liġi dwar is-Sewwieqa", ippromulgata fl-2021 fil-qafas tal-RRP, tistabbilixxi l-preżunzjoni legali tar-relazzjoni ta' impjieg fis-settur tal-kunsinna. Il-liġi tagħti wkoll lir-rappreżentanti tal-ħaddiema d-dritt li jiġu infurmati dwar il-parametri tal-algoritmi li jaffettwaw il-kundizzjonijiet tax-xogħol. F**il-Belġju**, il-"Patt tax-Xogħol" implimentat f'Jannar 2023 jintroduċi preżunzjoni legali ta' impjieg għall-ħaddiema tal-pjattaformi. Din il-liġi l-ġdida tiddeskrivi tmien kriterji użati mill-qrati tax-xogħol biex jiġi ddeterminat jekk ħaddiem għandux jiġi kklassifikat bħala ħaddiem li jaħdem għal rasu jew bħala impjegat. F**il-Kroazja**, abbozz ta' liġi ppreżentat fi Frar 2023 fil-qafas tal-RRP jintroduċi responsabbiltà konġunta għal pjattaformi tax-xogħol diġitali u aggregaturi li jaġixxu bħala intermedjarji mal-ħaddiema tal-pjattaformi. L-għan ewlieni huwa li tiġi indirizzata l-klassifikazzjoni ħażina tal-impjegati. L-abbozz ta' liġi jiddeskrivi fatturi li jindikaw relazzjoni ta' impjieg ma' pjattaformi jew aggregaturi, irrispettivament mit-tip ta' kuntratt. F'April 2023, **il-Portugall** immodifika l-kodiċi tax-xogħol tiegħu, filwaqt li stabbilixxa preżunzjoni ta' relazzjoni ta' impjieg għall-ħaddiema tal-pjattaformi abbażi ta' sett ta' sitt kriterji. Barra minn hekk, il-liġi tirrikjedi li l-impjegaturi jipprovdu informazzjoni u trasparenza dwar l-użu ta' algoritmi jew intelliġenza artifiċjali fil-proċessi tal-għażla u t-tkeċċija tal-ħaddiema.

Xi Stati Membri qed jieħdu passi biex jindirizzaw ix-xogħol mhux iddikjarat bil-għan li jipproteġu aħjar id-drittijiet tal-ħaddiema u jiżguraw kompetizzjoni ġusta. F'Diċembru 2022, **l-Italja**, fl-RRP tagħha, adottat pjan nazzjonali għall-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat bi pjan direzzjonali ta' implimentazzjoni. Barra minn hekk, bħala parti minn riforma usa' fil-qafas tal-RRP tagħha, **il-Kroazja** għaddiet liġi tax-xogħol ġdida dwar it-traċċar tax-xogħol mhux iddikjarat. Il-liġi l-ġdida, li ġiet adottata f'Diċembru 2022, tiddefinixxi x-xogħol mhux iddikjarat u l-manifestazzjonijiet kollha tiegħu, tipprevedi mezzi addizzjonali biex tappoġġa aħjar l-ispezzjonijiet tax-xogħol, tistabbilixxi dispożizzjonijiet dwar id-delitti u tirregola l-proċess tat-trasferiment tal-ħaddiema minn xogħol mhux iddikjarat għal xogħol iddikjarat. F'April 2023, **iċ-Ċekja** introduċiet emendi legali biex tiżgura li l-impjegaturi jirrapportaw u jirreġistraw impjegati barranin intitolati għal protezzjoni temporanja. L-għan huwa li l-persuni bi ftehim biex iwettqu xogħol jiġu protetti minn prattiki illegali mill-impjegaturi u li tiżdied l-effiċjenza tal-infiq fuq is-sigurtà soċjali għal persuni intitolati għal protezzjoni temporanja. Barra minn hekk, f'April 2023, **il-Portugall** emenda l-Liġi tiegħu dwar il-Ksur tat-Tassazzjoni Ġenerali sabiex in-nuqqas ta' komunikazzjoni tal-ammissjoni tal-ħaddiema għas-Sigurtà Soċjali fi żmien sitt xhur, wara t-tmiem tal-perjodu stipulat legalment, issa jiġi kklassifikat bħala reat kontra s-Sigurtà Soċjali, u qed jiġi kkastigat b'sentenza ta' ħabs sa 3 snin jew multa sa 360 jum. Bħala parti mill-RRP tagħha, **ir-Rumanija** qed tippjana li tistabbilixxi pjattaforma diġitali funzjonali għall-ġestjoni tal-użu ta' vawċers għall-ħaddiema domestiċi u tippermetti l-interoperabbiltà ta' operazzjonijiet relatati mal-vawċers fil-bażijiet tad-data pubbliċi kollha.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri mmirati biex jindirizzaw il-qgħad fit-tul u jiżguraw suq tax-xogħol aktar reżiljenti. Bl-appoġġ mill-fondi tal-UE, f'April 2023, **il-Belġju** nieda l-proġett "Territoires zéro chômeurs de longue durée", bil-għan li jnaqqas l-għadd ta' persuni qiegħda fit-tul u jipprovdi opportunitajiet ta' impjieg addizzjonali f'żoni speċifiċi fir-Reġjun ta' Wallonia. F'Ottubru 2022, **Ċipru** nieda mill-ġdid fi ħdan il-PES tiegħu t-tfassil u l-implimentazzjoni ta' programmi ta' appoġġ individwalizzati ta' 4 xhur għal kull konsulent ta' impjieg, b'mill-inqas 40 persuna qiegħda vulnerabbli f'kull programm. Dawn il-programmi huma bbażati fuq laqgħat u riferimenti frekwenti, segwitu u evalwazzjoni. Fl-istess ħin, **Spanja**, fl-RRP tagħha, tipprovdi minn Awwissu 2021 finanzjament għal proġetti territorjali ġodda li jippreżentaw itinerarji individwalizzati għal persuni qiegħda fit-tul, inkluż appoġġ għal proġetti ta' intraprenditorija u mikrointrapriża. Il-PES f**l-Iżvezja** għandu l-kompitu li jagħti prijorità lill-persuni qiegħda fit-tul. F'Marzu 2023, il-PES ippreżenta attivitajiet biex isaħħaħ il-ħidma tiegħu biex jonqos il-qgħad fit-tul billi jiffoka aktar fuq l-isforzi u l-oqsma li r-riċerka u l-evidenza juru li għandhom effett. Uħud mill-miżuri jinkludu interventi aktar iddedikati jew għandhom l-għan li jsaħħu l-kapaċità tal-PES.

Għadd ta' Stati Membri emendaw l-oqfsa tal-ALMP eżistenti tagħhom biex itejbu l-effettività tagħhom fil-konnessjoni ta' dawk li qed ifittxu impjieg mal-opportunitajiet disponibbli. F'Lulju 2022, **il-Belġju** adotta riforma mmirata biex isaħħaħ l-attivazzjoni tal-persuni qiegħda u inattivi u t-tranżizzjoni tal-ħaddiema fir-reġjun ta' Flanders. Il-miżura ssegwi ftehim bejn il-gvern reġjonali u s-sħab soċjali ta' Flanders. F'Awwissu 2022, **il-Greċja**, fl-RRP tagħha, adottat l-Istrateġija Nazzjonali tagħha għal Politiki Attivi tas-Suq tax-Xogħol 2022-30. L-Istrateġija tipprovdi approċċ olistiku għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' miżuri ta' attivazzjoni flimkien ma' politiki oħrajn. Il-miżuri fil-qafas tal-istrateġija huma ffinanzjati wkoll mill-RRF u mill-FSE+. Bħala parti minn riforma usa', f'Lulju 2022, **il-Litwanja** stabbiliet status separat ta' persuna li qed tipprepara għas-suq tax-xogħol. L-iskop huwa li jiġu identifikati u appoġġati individwi li qed jiffaċċaw sfidi biex jaċċessaw l-impjiegi. Permezz ta' konsultazzjonijiet individwali, li jinkludu servizzi ta' konsulenza psikoloġika u legali, is-Servizz tal-Impjiegi jikkontribwixxi biex jittaffew iċ-ċirkostanzi li jfixklu l-impjieg, u t-tħejjija għas-suq tax-xogħol. Minn Jannar 2023, il-Litwanja, bħala parti mill-RRP tagħha, espandiet il-qafas eżistenti biex tiffaċilita l-attivazzjoni u t-tranżizzjoni fl-impjieg ta' persuni f'sitwazzjonijiet vulnerabbli. Dan isir permezz ta' rakkomandazzjoni lill-muniċipalitajiet kollha biex jimplimentaw programmi muniċipali tal-impjiegi billi jipprovdu servizzi lill-individwi abbażi ta' approċċ ta' ġestjoni tal-każijiet. Fost l-oħrajn, dan jikkombina l-għoti ta' gwida dwar l-impjiegi u diversi konsultazzjonijiet ma' appoġġ dirett għall-introjtu b'koordinazzjoni mas-servizzi soċjali. Bħala parti mill-RRP tagħha, **Spanja** mistennija toħloq network ta' 20 ċentru ta' orjentazzjoni, intraprenditorija u innovazzjoni għall-impjiegi sal-aħħar tal-2024. Dawn huma mistennija li jitqassmu fit-territorju kollu (jiġifieri, ċentru fil-livell tal-gvern ċentrali u ieħor f'kull reġjun) bil-għan li tittejjeb il-koordinazzjoni fil-PES reġjonali. Bħala parti minn riforma usa', **Franza** qed tippjana li torganizza mill-ġdid is-sistema tal-PES tagħha "Pôle Emploi" biex tkompli żżid il-koordinazzjoni fost il-partijiet ikkonċernati u ttejjeb il-gwida u l-appoġġ ipprovduti lil dawk li qed ifittxu impjieg. L-abbozz tal-liġi "għal impjieg sħiħ" jintroduċi wkoll kundizzjonijiet aktar stretti biex jiġi riċevut appoġġ għall-introjtu minimu, inkluża l-parteċipazzjoni f'attivitajiet obbligatorji ta' kull ġimgħa. Bħala parti mill-RRP tagħha, **il-Latvja** qed tippjana li temenda l-qafas tal-ALMP tagħha u taġġorna l-offerta ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid biex issaħħaħ l-enfasi fuq il-ħiliet diġitali. **Ċipru**, fil-kuntest tal-Istrateġija l-ġdida dwar Politiki Attivi tas-Suq tax-Xogħol 2023-25, għandu l-għan li jtejjeb il-parteċipazzjoni f'miżuri ta' attivazzjoni, speċjalment ta' gruppi vulnerabbli, u l-effiċjenza amministrattiva u l-kapaċità fit-tul tal-PES.

Xi Stati Membri introduċew miżuri relatati mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (PES) biex jagħmluhom aktar aċċessibbli u effettivi, anki fid-dawl tal-ħtiġijiet dejjem jinbidlu tas-suq tax-xogħol u tal-ħiliet. Fil-**Belġju**, programm ta' prova tax-xogħol fil-PES ta' Wallonia (Forem) jippermetti lill-persuni rreġistrati li qed ifittxu impjieg jaċċessaw diversi impjiegi qabel ma jiddeċiedu liema impjieg jew taħriġ għandhom jagħżlu, u b'hekk jgħin biex jitnaqqas ir-riskju ta' kwalifika żejda[218]. Fl-2022, l-**Awstrija** żiedet il-kontribuzzjoni finanzjarja tagħha biex tappoġġa l-attivazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol (b'4 % meta mqabbla mal-2021). Dan l-isforz ippermetta lil madwar 239 000 mara jipparteċipaw f'miżuri ta' appoġġ għall-impjiegi, li 137 000 minnhom kienu relatati mat-taħriġ f'ħiliet. Fi **Franza**, il-programm tal-PES "il-kumpaniji jinvolvu ruħhom" (Les Entreprises s'engagent) issa joffri interfaċċa fejn l-impjegaturi jistgħu jitolbu li jiġu kkuntattjati dwar il-proċeduri biex jimpjegaw persuni spostati mill-Ukrajna.[218] Fi ħdan l-RRP tagħha, **il-Finlandja** aġġornat il-mudell Nordiku tagħha tas-servizzi tal-impjiegi, filwaqt li stabbiliet diversi miri għall-appoġġ individwalizzat lil dawk li qed ifittxu impjieg (jiġifieri l-għadd annwali ta' intervisti għat-tiftix ta' impjieg). Fl-2022, **l-Iżvezja** rrevediet l-assenjazzjoni tagħha lill-PES, li issa huwa mistenni jsaħħaħ ir-rabtiet mal-impjegaturi, jappoġġa aktar lil dawk li qed ifittxu impjieg li huma 'l bogħod mis-suq tax-xogħol, u jżid l-isforzi biex jiżdied l-għadd ta' parteċipanti f'kollokamenti f'impjiegi, taħriġ u skemi ta' impjiegi sussidjati. F'Awwissu 2022, bħala parti mill-RRP tagħha, **il-Litwanja** introduċiet dispożizzjonijiet ġodda biex tirriforma s-sistema tagħha ta' gwida għall-karriera, filwaqt li tistabbilixxi l-qafas, il-ġestjoni u l-assigurazzjoni tal-kwalità tas-sistema ta' konsulenza dwar il-karriera. Hija tistabbilixxi l-funzjonijiet u r-rekwiżiti bażiċi ta' kompetenza tal-professjonisti tal-karriera u tal-istituzzjonijiet involuti, inklużi s-sħab soċjali. F'Diċembru 2022, il-**Greċja**, fl-RRP tagħha, stabbiliet Reġistru Diġitali għad-DYPA (il-PES Grieg) bil-għan li ttejjeb ir-rekords ta' persuni li qed ifittxu impjieg u tipprovdilhom aċċess aħjar għall-benefiċċji u għas-servizzi soċjali permezz ta' sistema interoperabbli. **Il-Greċja** aġġornat ukoll il-qafas tal-obbligi reċiproċi tagħha bejn id-DYPA u l-persuni rreġistrati li qed ifittxu impjieg biex issegwi u tinforza aħjar l-obbligi tal-partijiet kollha. Barra minn hekk, ir-riformi tal-għodda tat-tfassil ta' profili tal-PES, l-iżvilupp ta' qafas ta' evalwazzjoni bbażat fuq il-prestazzjoni għall-fornituri tat-tagħlim vokazzjonali u l-benefiċċji tal-qgħad għadhom għaddejjin.

---

[218] Eżempji tal-aħjar prattiki miġbura min-Network tal-PES fil-kuntest tal-apprendiment komparattiv tal-PES. Għal aktar informazzjoni, ara wkoll Iċ-Ċentru ta' Għarfien tal-PES.

Fi Frar 2023, **Spanja**, fl-RRP tagħha, adottat leġiżlazzjoni ġdida biex issaħħaħ is-sistema tal-impjiegi tagħha. Hija tinkludi miżuri biex tingħata spinta lill-parteċipazzjoni ta' entitajiet privati u lokali, jittejjeb il-qafas tal-evalwazzjoni, u katalogu ġdid ta' servizzi garantiti kemm għall-impjegaturi kif ukoll għal dawk li qed ifittxu impjieg. Il-pajjiż huwa mistenni jikkonkludi l-modernizzazzjoni (jiġifieri s-sistemi ta' ġestjoni interna u diġitalizzazzjoni) tal-PES ċentrali tiegħu sal-aħħar tal-2023. F'Marzu 2023, **id-Danimarka** rrevediet il-qafas eżistenti biex tnaqqas il-proċessi amministrattivi fiċ-ċentri tal-impjiegi billi, fost l-oħrajn, tespandi l-użu ta' għodod diġitali u tissimplifika l-proċeduri ta' segwitu. F'Ġunju 2023, **id-Danimarka** adottat ukoll miżura mmirata, li ser tidħol fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 2024, biex tagħti responsabbiltà akbar lill-PES biex jikkuntattja lir-riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad fl-ewwel 3 xhur tal-programm. F'Lulju 2023, l-**Irlanda** adottat l-istrateġija tal-Perkorsi għax-Xogħol 2021-2025. Wieħed mill-objettivi ewlenin tagħha huwa li ssaħħaħ l-Intreo (il-PES Irlandiż) billi tiżviluppa l-kapaċità tiegħu u l-approċċ iffokat fuq il-klijent. Dan jinkludi miżuri appoġġati mill-RRP u mill-FSE+. **Il-Latvja**, bl-appoġġ tat-TSI, qed timmodernizza s-servizzi tal-PES tagħha, tintroduċi għodod diġitali ġodda għall-klijenti tal-PES u ttejjeb is-sistema tat-tfassil ta' profili.

Il-kollaborazzjoni bejn l-impjiegi pubbliċi u s-servizzi soċjali hija importanti ħafna għal ALMPs effettivi. F'Jannar 2023, **l-Iżvezja** appuntat investigazzjoni interna fl-Uffiċċju tal-Gvern biex tanalizza u tipproponi titjib fl-iskambju ta' informazzjoni bejn il-PES u l-muniċipalitajiet tal-pajjiż biex jiġi indirizzat ir-riskju ta' esklużjoni mis-suq tax-xogħol u tiġi ffaċilitata t-tranżizzjoni mill-qgħad għall-edukazzjoni għall-adulti. F'Ġunju 2023, **id-Danimarka** adottat miżura temporanja biex tintroduċi mill-ġdid id-dritt għat-taħriġ jew għat-titjib tal-ħiliet b'rata miżjuda ta' benefiċċju tal-qgħad ta' 110 % f'impjiegi li qed jiffaċċaw nuqqas ta' ħaddiema. Il-miżura tippjana li toħloq aktar sinerġiji bejn il-gwida pprovduta miċ-ċentri tal-impjiegi lil persuni qiegħda u miżuri ta' appoġġ ta' akkumpanjament matul it-titjib tal-ħiliet.

Ittieħdu xi miżuri mmirati mill-Istati Membri biex jiffaċilitaw il-mobilità tal-forza tax-xogħol u biex jattiraw talent barrani għal okkupazzjonijiet b'nuqqas ta' ħaddiema. F'Novembru 2022, **il-Belġju** adotta l-"Patt Federali dwar is-Suq tax-Xogħol" fejn diversi kumitati settorjali tas-sħab soċjali kellhom il-kompitu li jelenkaw il-profili tal-impjiegi kollha li huma skarsi, filwaqt li janalizzaw il-kawżi ta' dan u jirrakkomandaw miżuri li għandhom jittieħdu. Dan huwa mistenni li jiggwida l-isforzi biex tiżdied l-attraenza ta' ċerti impjiegi, inkluż f'termini tal-kundizzjonijiet tax-xogħol. F'Lulju 2023, is-servizz pubbliku tal-impjiegi (Forem) tal-**Belġju** (ir-reġjun ta' Wallonia) aġġorna l-lista ta' professjonijiet li huma skarsi, inklużi, pereżempju, 56 profil fil-kostruzzjoni, segwita mill-industrija. Dan ser jgħin sabiex il-persuni qiegħda jiġu ggwidati lejn dawn il-profili u jiġu mmirati aħjar diversi inċentivi finanzjarji. Bl-istess mod, fi Frar 2023, ir-reġjun Fjamming aġġorna l-lista tiegħu ta' professjonijiet li huma skarsi, u b'hekk uża metodoloġija distintiva li tindika tliet kawżi potenzjali ta' nuqqas – ċirkostanzi kwantitattivi, kwalitattivi u/jew speċifiċi tax-xogħol. Il-lista tiġbor total ta' 234 professjoni li huma skarsi, li terz minnhom huma professjonijiet industrijali u snajja'. F'Ġunju 2023, **il-Ġermanja** aġġornat il-qafas legali tagħha biex tiffaċilita l-migrazzjoni ta' ħaddiema tas-sengħa minn pajjiżi terzi, inkluż mingħajr rikonoxximent minn qabel ta' kwalifiki barranin għal professjonijiet mhux regolati. F'Lulju 2022, **Spanja** adottat miżuri biex issaħħaħ il-perkorsi tagħha għall-migrazzjoni legali u ttejjeb il-ġestjoni tal-proċeduri ta' migrazzjoni. Spanja kabbret ukoll ir-reġim legali għal migranti b'ħiliet għolja għal persuni li għandhom grad ogħla ta' VET u neħħiet xi rekwiżiti għall-intrapriżi biex jimpjegaw impjegati barranin. Fid-dawl tan-nuqqas dejjem akbar ta' ħaddiema fis-servizzi tal-kura tas-saħħa u soċjali, **is-Slovenja** ħadet passi biex tissimplifika l-proċeduri għall-impjieg ta' ħaddiema barranin, inkluża l-possibbiltà għalihom li jbiddlu l-impjegaturi b'mod aktar faċli, filwaqt li jippermettu aktar flessibbiltà u kundizzjonijiet tax-xogħol aktar ġusti.

Matul l-ewwel nofs tal-2023, xi Stati Membri ħadu miżuri biex jadattaw aħjar is-sistemi tal-benefiċċji tal-qgħad tagħhom għall-kuntest soċjoekonomiku. F'Novembru 2022, **il-Belġju** ddeċieda li jżid il-benefiċċju minimu tal-qgħad b'1,3 pps, minbarra l-indiċjar awtomatiku għall-inflazzjoni. F'Diċembru 2022, **l-Estonja**, bħala parti mill-RRP tagħha, estendiet id-durata tal-assigurazzjoni tal-qgħad tagħha, li tibda minn Lulju 2023. F'Diċembru 2022, **Franza** adottat tnaqqis temporanju fid-durata tal-benefiċċji tal-qgħad (sa Diċembru 2023), u l-eliminazzjoni tal-aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad fil-każ ta' abbandun ta' impjieg jew rifjut ta' kuntratt indefinit. Il-miżura għandha l-għan li taċċellera r-ritorn għall-impjieg f'kuntest ta' sitwazzjonijiet favorevoli u nuqqas ta' ħaddiema. F'Settembru 2022, **Spanja** adottat emendi ġodda biex tipprovdi lill-ħaddiema domestiċi bid-dritt għall-benefiċċji tal-qgħad kontributorji u, minn Lulju 2023, tagħti benefiċċji speċjali tal-qgħad lill-artisti. F'Ġunju 2023, **l-Iżvezja** emendat l-att tagħha dwar l-assigurazzjoni tal-qgħad, filwaqt li ffaċilitat ir-rekwiżiti għall-aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad (jiġifieri, minn 80 siegħa għal mill-inqas 60 siegħa, matul minimu ta' 6 xhur f'perjodu ta' żmien ta' 12-il xahar). Il-perjodu ta' kwalifika tnaqqas ukoll temporanjament, minn sitt ijiem għal jumejn. F'Diċembru 2023, **il-Kroazja**, fl-RRP tagħha, qed tippjana li tadotta att ġdid li jemenda l-Att dwar is-Suq tax-Xogħol, li jżid l-ammont u jtawwal id-durata tal-benefiċċji tal-qgħad, itaffi r-rekwiżiti għall-ħaddiema f'sitwazzjonijiet vulnerabbli, u jiddiġitalizza l-proċess ta' applikazzjoni għall-benefiċċji tal-qgħad. **Il-Finlandja** ħabbret bidliet fis-sistema tal-benefiċċji tal-qgħad biex ittejjeb l-inċentivi għax-xogħol, b'mod partikolari billi timponi perjodu ta' kwalifika aktar strett. Il-bidliet huma mistennija wkoll fid-dritt għall-allowance ta' kuljum għall-persuni qiegħda. Il-kundizzjonijiet biex jintalbu l-benefiċċji ser jiġu ddeterminati minn kundizzjonijiet ġodda tal-limitu tal-introjtu u l-ammont ta' benefiċċji tal-qgħad huwa wkoll mistenni li jitqassam mil-livell kurrenti għal 80 fil-mija tal-livell oriġinali wara 8 ġimgħat ta' qgħad, u għal 75 fil-mija wara 34 ġimgħa ta' qgħad. Minn Jannar 2024, **Malta** introduċiet rati ogħla ta' benefiċċji tal-qgħad. Il-benefiċċji ser jitħallsu għal massimu ta' 26 ġimgħa u r-rati ta' pagament ser jiġu kkalkulati sa 60 % tas-salarju preċedenti tal-individwu mill-impjieg għall-ewwel sitt ġimgħat, sa 55 % għall-10 ġimgħat ta' wara, u sa 50 % għall-aħħar 10 ġimgħat. Ir-rata massima pagabbli ser tkun ibbażata fuq 175 % tal-Paga Minima Nazzjonali.

Diversi Stati Membri qed jieħdu passi biex isaħħu d-djalogu soċjali u l-kollaborazzjoni mas-sħab soċjali meta jifformulaw politiki relatati mal-impjiegi. F'Diċembru 2022, **ir-Rumanija**, fi ħdan l-RRP tagħha, adottat liġi ġdida dwar id-djalogu soċjali biex tindirizza n-nuqqasijiet fil-proċess ta' djalogu soċjali, f'konformità mar-rakkomandazzjonijiet rilevanti speċifiċi għall-pajjiż adottati mill-Kunsill u r-rakkomandazzjoni tal-ILO. Il-liġi l-ġdida tinkludi xi reviżjonijiet tad-definizzjoni tas-setturi ekonomiċi bħala bażi għal aktar ftehimiet kollettivi fil-livell settorjali. F'Mejju 2023, **l-Ungerija** (bħala parti mill-kundizzjonijiet abilitanti fil-qafas tal-finanzjament tal-politika ta' koeżjoni) waqqfet sottokumitat ad hoc tal-forum tripartitiku (jiġifieri, il-Forum ta' Konsultazzjoni Permanenti) biex tiżgura li t-tfassil, l-implimentazzjoni, il-monitoraġġ u r-rieżami tal-qafas strateġiku għall-ALMPs jitwettqu b'kooperazzjoni mas-sħab soċjali. It-twaqqif ta' dan is-sottokumitat huwa mistenni li jżid il-frekwenza u l-profondità tad-diskussjonijiet.

2.4: Linja Gwida 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar

Din it-taqsima tħares lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 8 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jippromwovu opportunitajiet indaqs għal kulħadd, irawmu l-inklużjoni soċjali u jiġġieldu l-faqar, f'konformità mal-prinċipji 2 (dwar ugwaljanza bejn is-sessi), 3 (dwar opportunitajiet indaqs), 11 (dwar indukrar tat-tfal u appoġġ għat-tfal), 12 (dwar il-protezzjoni soċjali), 14 (dwar l-introjtu minimu), 15 (dwar l-introjtu u l-pensjoni tax-xjuħija), 16 (dwar il-kura tas-saħħa), 17 (dwar l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà), 18 (dwar il-kura fit-tul), 19 (dwar l-akkomodazzjoni u l-għajnuna għall-persuni mingħajr dar) u 20 (dwar l-aċċess għal servizzi essenzjali) tal-Pilastru. It-taqsima 2.4.1 tipprovdi analiżi tal-indikaturi ewlenin, filwaqt li t-taqsima 2.4.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika mwettqa mill-Istati Membri.

2.4.1 Indikaturi ewlenin

It-tkabbir fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita naqas bi ftit fil-livell tal-UE u baqa' stabbli b'mod ġenerali fl-Istati Membri fl-2022 fost tnaqqis gradwali fir-ritmu ekonomiku. L-akbar żieda ġiet osservata fil-Kroazja, filwaqt li ġew irrapportati oħrajn iżgħar iżda sostanzjali fl-Awstrija, fl-Ungerija, fil-Greċja u fid-Danimarka (ara l-Illustrazzjoni 2.4.1). Il-pajjiżi "bl-aħjar prestazzjoni" huma l-Polonja, l-Ungerija u Malta minħabba l-livelli għoljin fl-2022, għal aktar minn 140-130 % tal-livell tal-2008. L-Estonja rat l-akbar tnaqqis, segwita mil-Litwanja, miċ-Ċekja u minn Spanja, filwaqt li dawn żammew livell xorta għoli ta' introjtu reali, bl-eċċezzjoni tal-aħħar. Kif muri fit-taqsima 1.2, dawn il-bidliet jirriflettu l-effett ikkombinat tat-tnaqqis fit-tkabbir tal-pagi reali u l-evoluzzjoni ta' komponenti oħrajn tal-GDHI, inkluża t-tneħħija gradwali ulterjuri tal-miżuri temporanji ta' appoġġ għall-introjtu wara l-irkupru ta' wara l-COVID u stabbilizzazzjoni minn hemm 'il quddiem. Abbażi tal-prestazzjoni fl-2022 u l-bidla mill-2021, il-Greċja, l-Italja u Spanja nstabu li kienu f'"sitwazzjonijiet kritiċi" minħabba livelli baxxi ħafna u taħlita ta' livelli baxxi u deterjorament fl-istess ħin, rispettivament. Is-sitwazzjoni hija kemxejn simili f'Ċipru u fil-Belġju, fejn il-livelli huma ogħla iżda fejn hemm deterjorament, kif ukoll fiċ-Ċekja, fejn kemm il-livell kif ukoll id-deterjorament huma akbar. Dawn it-tlieta huma kollha sitwazzjonijiet li "għandhom jiġu osservati".

Illustrazzjoni 2.4.1: It-tkabbir fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita kien ġeneralment stabbli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2022

It-tkabbir tal-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (2008=100, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

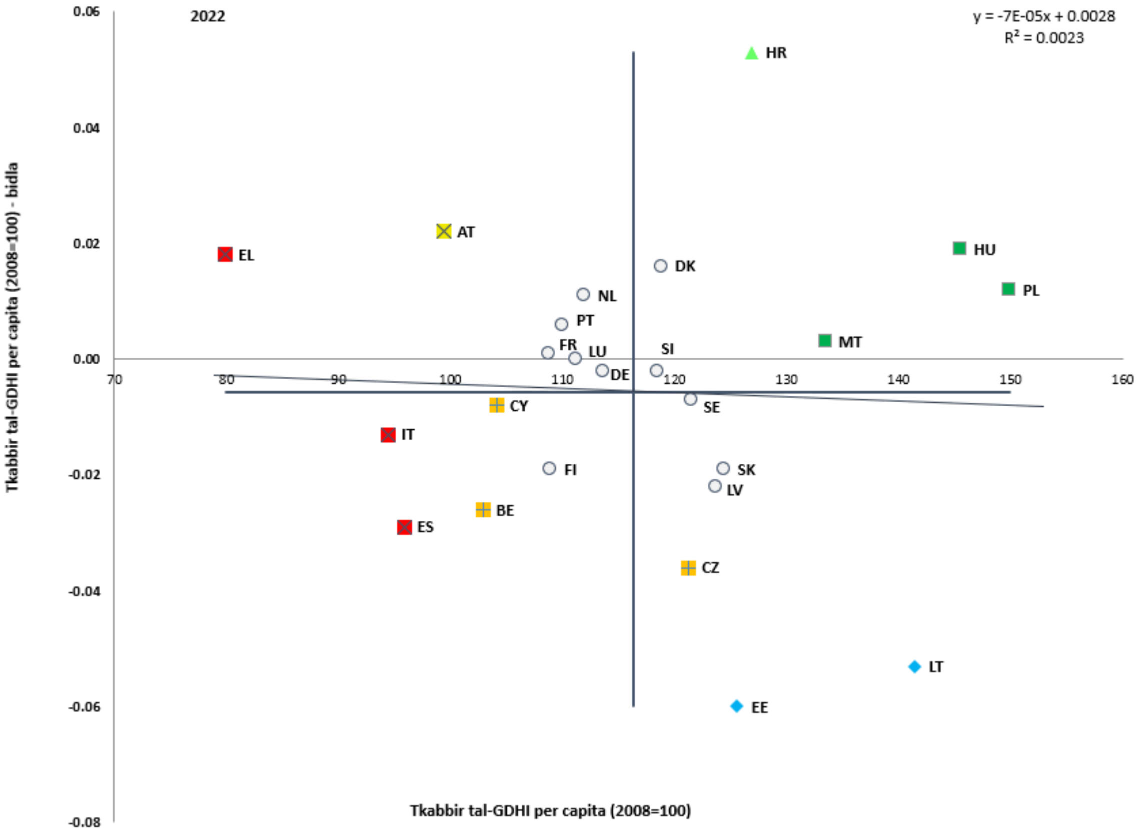

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Ma hemmx data disponibbli għal BG, IE u RO.

Sors: l-Eurostat [tepsr_wc310], kontijiet tas-settur Ewropew.

Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) baqa' ġeneralment stabbli fl-UE u naqas jew baqa' stabbli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2022, bis-saħħa ta' azzjoni politika deċiżiva meħuda fil-kriżijiet tal-COVID u tal-enerġija. Is-sitwazzjoni hija "kritika" fir-Rumanija, fil-Bulgarija u fil-Latvja, li għalihom il-livelli relattivament għoljin ma tjibux (34,4 %, 32,2 % u 26 %, rispettivament, ara l-Illustrazzjoni 2.4.2). Franza, l-Iżvezja, l-Italja, il-Litwanja u l-Estonja "għandhom jiġu osservati", u lkoll kemm huma minbarra l-Italja qed jesperjenzaw żidiet sinifikanti (bejn 1 u 3 pps), filwaqt li diġà huma ferm ogħla mill-medja tal-UE fil-każ tal-Estonja u tal-Litwanja. Fil-Greċja, fi Spanja u fl-Italja, il-livelli tal-AROPE baqgħu ogħla mill-medja tal-UE (21,6 %), iżda naqsu. Il-biċċa l-kbira tal-pajjiżi li huma kkwalifikati bħala "aħjar mill-medja" wrew tnaqqis fil-livelli tal-AROPE, bl-akbar titjib fil-Portugall u fil-Lussemburgu, b'2.3 u 1,7 pps, rispettivament. Is-Slovenja u ċ-Ċekja huma "bl-aħjar prestazzjoni" bl-aktar livelli baxxi ta' AROPE (13,3 % u 11,8 %, rispettivament), għalkemm iċ-Ċekja wriet żieda. Billi ċerti Stati Membri b'livelli madwar jew ogħla mill-medja tal-UE tjiebu aktar mill-medja, hemm xi sinjali ta' konverġenza, iżda d-differenzi għadhom kbar fl-Istati Membri. Il-varjazzjonijiet fl-AROPE huma kbar ukoll fir-reġjuni tal-UE, inkluż fi ħdan l-Istati Membri, bħal fl-Italja, fil-Polonja, fl-Ungerija, fi Spanja u fil-Belġju (ara l-Illustrazzjoni 8 fl-Anness 5). Il-valutazzjoni kontinwa tal-impatt distribuzzjonali tar-riformi u tal-investimenti[219] hija kruċjali biex tiġi żgurata l-effettività tagħhom fit-tnaqqis tal-faqar, filwaqt li tikkontribwixxi għall-mira ewlenija tal-UE li jitneħħew mill-inqas 15-il miljun persuna mill-faqar sal-2030.

[219] Ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar Valutazzjoni aħjar tal-impatt distributtiv tal-politiki tal-Istati Membri (COM(2022) 494 final).

Illustrazzjoni 2.4.2: Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali baqa' stabbli b'mod ġenerali fl-UE, b'xi sinjali ta' konverġenza fl-Istati Membri

Is-sehem tal-popolazzjoni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

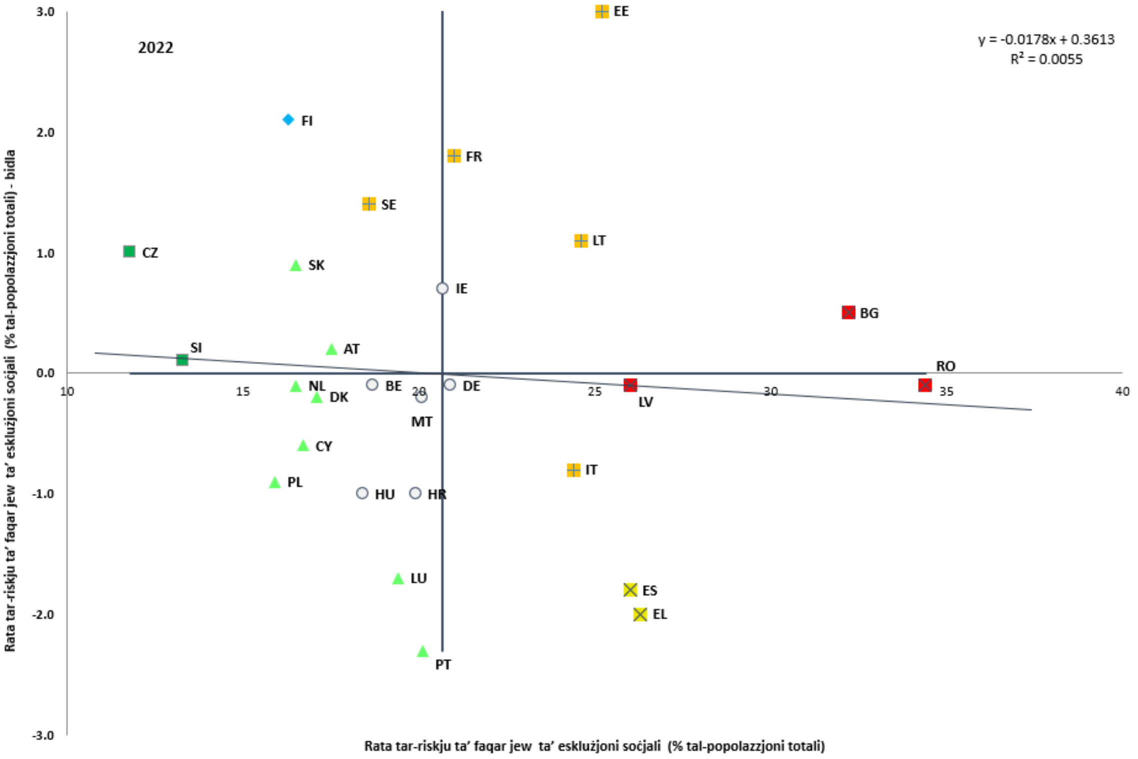

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għall-FR, LU u FI. Bidliet statistikament sinifikanti huma mmarkati bi stilla (*).
Sors: l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

Il-faqar monetarju, il-privazzjoni materjali u soċjali estrema u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg urew ukoll stabbiltà wiesgħa fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Minkejja l-prezzijiet ogħla tal-enerġija u l-għoli tal-ħajja fl-irkupru ta' wara l-COVID19, bħal għall-AROPE, din ix-xejra tirrifletti l-effetti tar-reazzjonijiet ta' politika meħuda fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri matul il-kriżijiet reċenti. Fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), iċ-Ċekja, segwita mis-Slovenja, l-Ungerija, id-Danimarka u l-Finlandja, kellhom l-aktar rati baxxi ta' riskju ta' faqar (AROP) fl-UE, għalkemm żdiedu għaċ-Ċekja u l-Finlandja (ara l-pannell ta' fuq tal-Illustrazzjoni 2.4.3). Għall-kuntrarju, il-Bulgarija, l-Estonja, il-Latvja u r-Rumanija kellhom l-ogħla ishma, u l-Bulgarija u l-Estonja rreġistraw ukoll żidiet. Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat li jirreferu għall-introjtu tal-2022, ir-rati tal-AROP baqgħu stabbli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, żdiedu fil-Greċja u l-Kroazja, filwaqt li naqsu fl-Italja, l-Estonja, il-Bulgarija u r-Rumanija[220]. L-iżviluppi pożittivi fuq din id-dimensjoni jirriżultaw ukoll mill-miżuri ta' appoġġ għall-introjtu meħuda li taffew l-impatt ta' inflazzjoni għolja fuq dawk l-aktar vulnerabbli. Madankollu, iż-żieda fl-għoli tal-ħajja taffettwa l-introjtu reali, kif kopert mir-rata tal-AROP *ankrata fl-2021* li hija stmata li żdiedet f'madwar nofs l-Istati Membri, u pjuttost tindika deterjorament fl-istandards tal-għajxien[221]. Is-sehem ta' persuni fi privazzjoni materjali u soċjali estrema wkoll baqa' ġeneralment stabbli fl-UE fl-2022, iżda xorta varja b'mod konsiderevoli bejn l-Istati Membri, li jvarja minn 1,4 % fis-Slovenja għal 24,3 % fir-Rumanija (ara l-pannell tan-nofs tal-Illustrazzjoni 2.4.3). Ir-rata naqset b'aktar minn 1 pp fl-Italja u fl-Ungerija, filwaqt li baqgħet ġeneralment stabbli fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi l-oħrajn, u żdiedet biss fi ftit oħrajn, bħar-Rumanija, il-Latvja, l-Estonja, Franza u l-Ġermanja. Filwaqt li jirrifletti d-dinamika pożittiva tas-suq tax-xogħol fil-fażi ta' rkupru, is-sehem ta' persuni li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg fl-2022 (abbażi tal-attività tal-2021) naqas fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri u, b'mod partikolari, b'2 pps jew aktar fil-Lussemburgu (li kellu wkoll l-aktar livell baxx, ta' 3,5 %), fi Spanja, fil-Greċja u fl-Irlanda (ara l-pannell tan-nofs tal-Illustrazzjoni 2.4.3). Madankollu, l-Irlanda u l-Greċja għadhom fost l-Istati Membri bl-ogħla rati (jiġifieri aktar minn 9 %), flimkien mal-Belġju, il-Ġermanja, l-Italja, Franza u l-Finlandja. Fost dawn, il-Finlandja biss esperjenzat żieda.

Ara Flash estimates experimental results disponibbli fuq il-paġna web iddedikata tal-Eurostat.

[221] Persuni f'riskju ta' faqar ankrati fl-2021 huma dawk b'introjtu disponibbli ekwivalizzat taħt il-livell limitu tar-riskju ta' faqar *ikkalkolat fl-2021*, aġġustat bl-indiċi armonizzat tal-prezzijiet għall-konsumatur (HICP) bejn l-2021 u l-2022. Ara l-artiklu ddedikat tal-Eurostat.

Illustrazzjoni 2.4.3: Ir-riskji ta' faqar (AROP), il-privazzjoni soċjali u materjali severa u l-unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg juru stabbiltà wiesgħa jew tnaqqis fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Komponenti tal-indikatur ewlieni tar-rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (%, 2015, 2021, 2022)

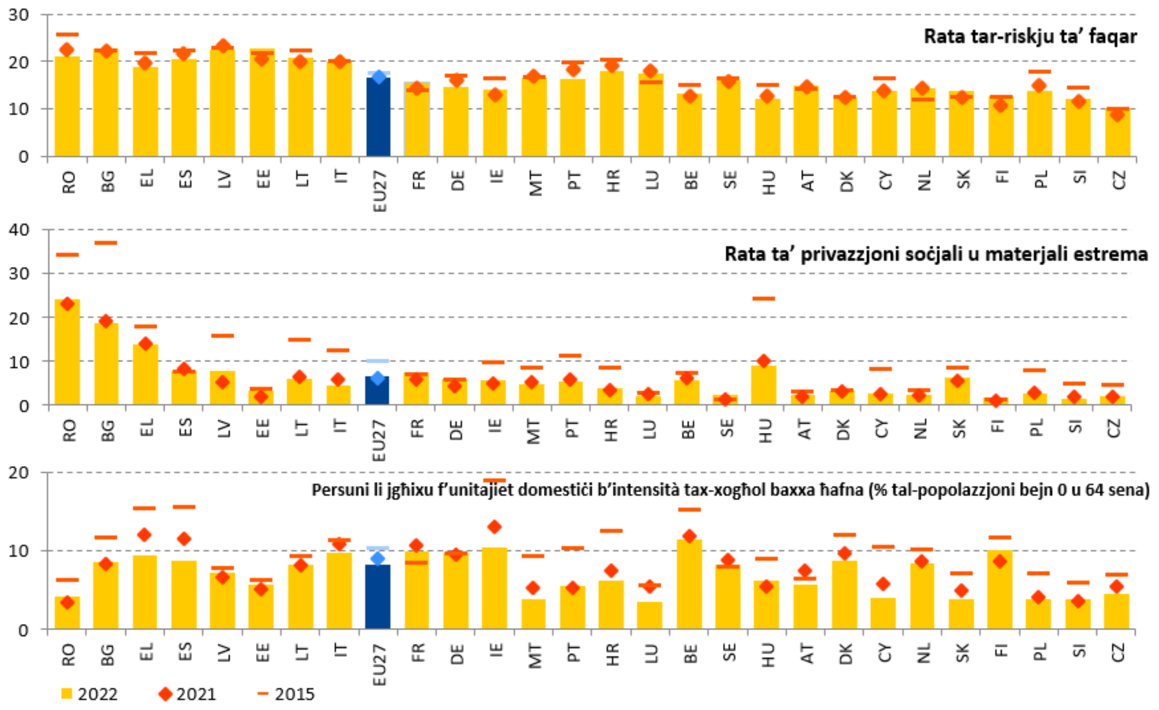

•

Nota: L-indikaturi huma kklassifikati skont ir-rati tal-AROPE fl-2022. Id-data għal FR hija proviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU għat-tliet komponenti kollha kif ukoll għal FI għal unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg, jiġifieri unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna.
Sors: l-Eurostat [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430], l-UE-SILC.

Is-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali żdied bi ftit fl-2022[222]**.** Il-medja tal-UE kienet ta' 24,7 %, imqabbla ma' 24,4 % fl-2021. Is-Slovenja, iċ-Ċekja, id-Danimarka, in-Netherlands u l-Finlandja rreġistraw l-aktar rati baxxi (b'żieda rreġistrata biss għall-Finlandja), u kienu kollha "bl-aħjar prestazzjoni" (ara l-Illustrazzjoni 2.4.4). Għall-kuntrarju, ir-Rumanija, il-Bulgarija u Spanja kellhom l-ogħla ishma, u kienu kollha f'"sitwazzjonijiet kritiċi", b'inċidenza dejjem akbar għall-Bulgarija u l-ebda titjib sostanzjali għar-Rumanija u għal Spanja. Seħħew żidiet kbar fis-Slovakkja u fi Franza, filwaqt li l-akbar tnaqqis ġie rreġistrat fil-Lussemburgu, l-Ungerija, il-Greċja u l-Portugall. Il-faqar monetarju fost it-tfal (AROP) fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021) kien ta' 19,3 %, u qed jonqos f'21 Stat Membru, iżda b'żidiet kbar fi Franza u s-Slovakkja. L-istimi rapidi tal-Eurostat għall-introjtu tal-2022 jindikaw stabbiltà ġenerali tal-faqar fost it-tfal għall-biċċa l-kbira tal-pajjiżi (bi tnaqqis fil-Greċja u l-Irlanda u żieda fiċ-Ċekja). Filwaqt li, bħala medja fl-UE, is-sehem tat-tfal fi privazzjoni materjali u soċjali estrema żdied minn 7,5 % fl-2021 għal 8,4 % fl-2022, dan naqas f'nofs l-Istati Membri, u speċjalment fl-Ungerija u l-Italja. Madankollu, l-Ungerija baqgħet fost dawk bl-ogħla ishma, flimkien mar-Rumanija, il-Bulgarija u l-Greċja. Is-sehem ta' tfal li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg naqas jew baqa' stabbli f'20 Stat Membru (abbażi tal-attività tal-2021). Dan baqa' l-ogħla fl-Irlanda, segwita mill-Ġermanja, Franza u l-Bulgarija, kollha kemxejn ogħla minn 10 %.

[222] Minbarra l-AROPE għat-tfal, dan il-paragrafu jirreferi għall-kalkoli tal-istimi rapidi tal-Eurostat u għall-komponenti tal-AROPE, [ilc_li02], [ilc_mdsd11] u [ilc_lvhl11n]. Dwar is-sena ta' referenza tar-rata tal-AROPE għat-tfal u l-komponenti tagħha, ara n-noti ta' qiegħ il-paġna 4 u 5 fl-Anness 2.

Illustrazzjoni 2.4.4: Is-sehem tat-tfal (0-17) f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment stabbli fl-2022, mingħajr l-ebda sinjal ċar ta' konverġenza fl-Istati Membri

Is-sehem tal-popolazzjoni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

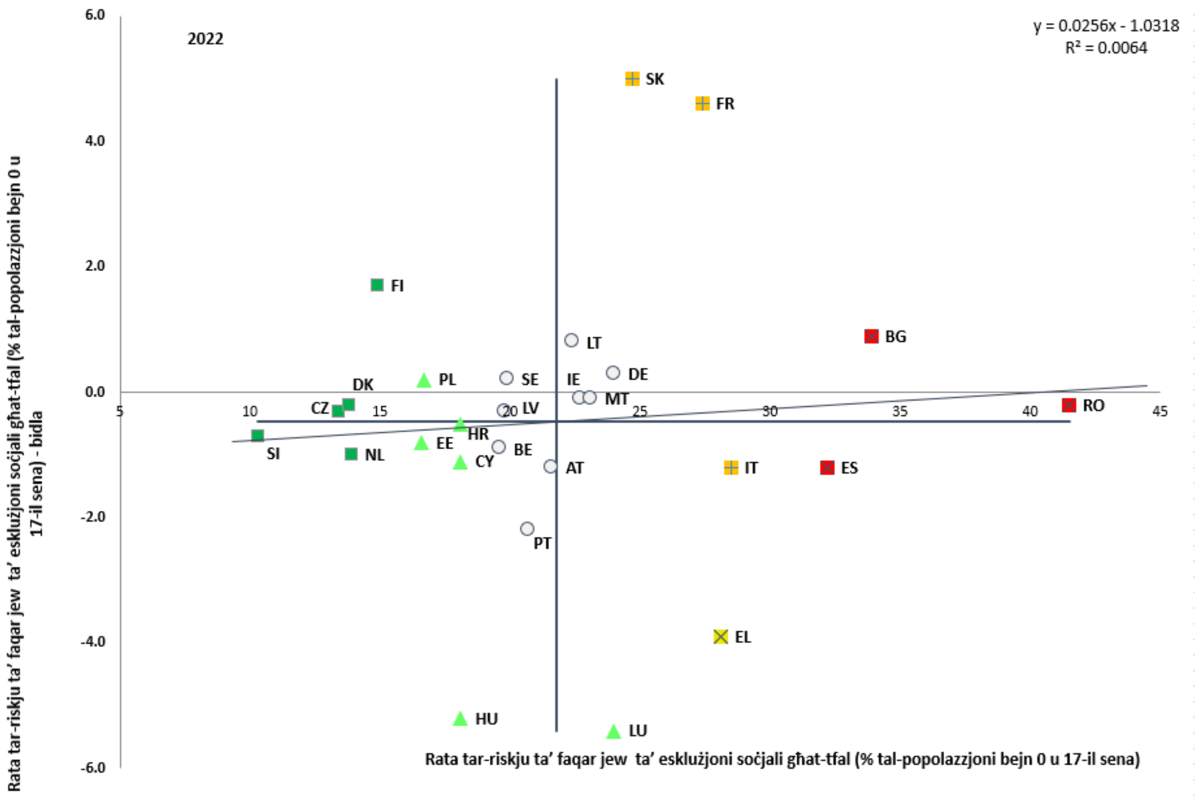

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għall-FR, LU u FI. Bidliet statistikament sinifikanti huma mmarkati bi stilla (*).
Sors: l-Eurostat [tepsr_lm412], l-UE-SILC.

It-tfal li jikbru fil-faqar jew fl-esklużjoni soċjali għandhom inqas ċans li jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà. Dan huwa relatat b'mod partikolari mad-diffikultajiet tagħhom biex jaċċessaw u jlestu edukazzjoni ta' kwalità u jiksbu ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol, kif ukoll biex jaċċessaw opportunitajiet ta' karriera fi stadju aktar tard, li jżidu r-riskju ta' trażmissjoni interġenerazzjonali tal-faqar. F'dan id-dawl, l-interventi bikrija biex jitnaqqas il-faqar fost it-tfal jidhru partikolarment importanti. Il-qafas ta' parametraġġ referenzjarju dwar l-indukrar tat-tfal u l-appoġġ għat-tfal jidentifika indikaturi li jippermettu l-monitoraġġ tas-sitwazzjoni tat-tfal fl-Istati Membri[223]. Fl-2022 (b'referenza għal-livelli ta' introjtu tal-2021), l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar fost it-tfal baqa' ferm aktar baxx mill-medja tal-UE (ta' 42 %) f'xi Stati Membri, u b'mod partikolari Spanja, ir-Rumanija u l-Greċja (21,5 % għal Spanja u 24,8 % kemm għar-Rumanija kif ukoll għall-Greċja), filwaqt li kien ferm 'il fuq minnha fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" 58,1 % fil-Ġermanja, 59,9 % fl-Irlanda u 66,8 % fil-Finlandja; ara l-illustrazzjoni 2.4.9 għall-istess indikatur b'referenza għall-popolazzjoni kumplessiva)[224]. Barra minn hekk, il-privazzjoni materjali speċifika għat-tfal baqgħet qrib jew ogħla minn 20 % (fl-2021) fil-Bulgarija, fil-Greċja, f'Ċipru, fl-Ungerija, fir-Rumanija u fi Spanja, meta mqabbla ma' medja tal-UE ta' 13 %[225].

---

223 In-nota ta' informazzjoni relatata għas-Sottogrupp tal-Indikatur tal-KPS hija disponibbli online.

224 Dan jista' jiġi kkalkolat mir-rata tal-AROP għat-tfal wara u qabel it-trasferimenti (minbarra l-pensjonijiet), l-Eurostat [ilc_li02] u [ilc_li09], rispettivament, b'mod simili għall-indikatur ewlieni. It-trasferimenti soċjali in natura, inklużi, fost l-oħrajn, l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal mingħajr ħlas, l-edukazzjoni u l-kura tas-saħħa, ma humiex ikkunsidrati f'din l-analiżi. Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fid-data tal-2022 ta' Spanja u r-Rumanija.

225 Eurostat [ilc_chmd01] – aktar informazzjoni dwar dan l-indikatur tinsab hawnhekk. Il-privazzjoni speċifika għat-tfal hija relatata man-nuqqas ta' aċċess għal mill-inqas tlieta minn 17-il oġġett li huma essenzjali għat-tfal, b'mod partikolari biex ikunu jistgħu jsegwu l-klassijiet tal-iskola u jikbru b'saħħithom (eż. kotba addattati u frott u ħxejjex friski).

Bħala medja, il-profondità tal-faqar naqset fl-UE u f'madwar nofs l-Istati Membri, kemm għall-popolazzjoni totali kif ukoll għat-tfal. Din il-profondità titkejjel bħala d-differenza bejn il-livell ta' introjtu tipiku ta' dawk f'riskju ta' faqar u l-livell ta' introjtu li taħtu l-persuni jitqiesu li huma f'riskju bħal dan. Għall-popolazzjoni totali fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), din id-differenza, f'termini relattivi, kienet ta' 23,1 % tal-livell limitu tar-riskju ta' faqar fl-UE, imqabbla ma' 24,5 % fl-2021 (b'referenza għall-introjtu tal-2020)[226]. Hija kienet l-usa' fir-Rumanija (32 %), minkejja li naqset sostanzjalment (b'6,1 pps), segwita minn Spanja, il-Latvja, l-Italja u l-Bulgarija (27,8 %, 27,7 %, 26,1 % u 26 %, rispettivament). L-aktar tnaqqis qawwi ġie rrapportat fis-Slovakkja u fl-Ungerija, wara li laħaq livelli taħt il-medja tal-UE (18,4 % u 19,4 %, rispettivament). Il-faqar huwa aktar profond fost in-nies li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg, madwar 36 % fl-UE fl-2021 (b'referenza għall-introjtu tal-2020). Is-sitwazzjoni fl-Istati Membri hija ġeneralment simili meta wieħed jiffoka fuq it-tfal, li għalihom il-profondità tal-faqar hija akbar bħala medja fl-UE (24,4 %) milli għall-popolazzjoni ġenerali. Il-profondità tal-faqar għat-tfal kienet l-ogħla fil-Bulgarija (42,8 %), fejn żdiedet ukoll b'mod sostanzjali (b'9,1 pps), segwita mir-Rumanija (33,1 %), Spanja (31,8 %) u l-Italja (27,9 %), fejn baqgħet għolja minkejja t-tnaqqis reċenti. Iċ-ċifri għat-tfal huma kbar ukoll għall-Portugall u għan-Netherlands (26,1 % u 26 % rispettivament). Min-naħa l-oħra, il-Finlandja u l-Ungerija rrapportaw l-aktar rati baxxi (12,3 % u 14,5 % rispettivament).

Dan il-paragrafu jiddependi fuq il-Eurostat [ilc_li11]. Dan l-indikatur, magħruf ukoll bħala l-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar huwa kkalkolat bħala d-differenza bejn l-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan tal-persuni li huma f'livell anqas mil-limitu tar-riskju ta' faqar u l-limitu tar-riskju ta' faqar, espressa bħala perċentwal tal-limitu tar-riskju tal-faqar (linja tal-qtugħ: 60 % tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan nazzjonali). L-indikatur għall-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg jiġi kkalkolat mill-Eurostat (mhux ippubblikat) bħala d-distanza bejn l-introjtu nett totali ekwivalizzat medjan tal-persuni — li l-introjtu disponibbli ekwivalizzat tagħhom huwa taħt il-livell limitu tar-riskju ta' faqar u li qed jgħixu f'unità domestika (kważi) mingħajr impjieg — u l-livell limitu tar-riskju ta' faqar innifsu, espress bħala perċentwal tal-livell limitu tar-riskju ta' faqar. Dan il-livell limitu huwa stabbilit għal 60 % tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan nazzjonali tal-persuni kollha f'pajjiż u mhux għall-UE kollha kemm hi.

Meta mqabbel max-xejriet stabbli jew pożittivi għall-popolazzjoni ġenerali, ir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għall-persuni b'diżabbiltà tjieb biss bi ftit fl-2022. Ir-rata tal-AROPE għall-persuni b'diżabbiltà naqset minn 29,7 % fl-2021 għal 28,8 % fl-2022 fl-UE, iżda għadha ogħla milli għall-bqija tal-popolazzjoni u tvarja b'mod sinifikanti fl-Istati Membri (ara l-Illustrazzjoni 2.4.5). Bir-rati tal-AROPE 'l fuq minn 35 %, is-sitwazzjoni hija partikolarment diffiċli fi tmien Stati Membri (il-Bulgarija, l-Estonja, il-Litwanja, ir-Rumanija, il-Latvja, l-Irlanda, Malta u l-Kroazja). Fost dawn il-pajjiżi, ir-Rumanija biss esperjenzat tnaqqis (b'1,3 pps), filwaqt li ġew irreġistrati żidiet sostanzjali għall-Estonja, il-Litwanja u l-Bulgarija. L-Iżvezja rat żieda sostanzjali fir-rata tal-AROPE għall-persuni b'diżabbiltà wkoll, għalkemm ir-rata baqgħet ferm eqreb tal-medja tal-UE (30,6 %). B'mod ġenerali, ir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għandu t-tendenza li jkun aktar baxx għall-persuni b'diżabbiltà ta' 65 sena jew aktar li jgħixu f'unitajiet domestiċi privati, bl-eċċezzjonijiet notevoli tal-Estonja, il-Bulgarija u l-Latvja, li rreġistraw rati aktar mid-doppju tal-medja tal-UE għal dan il-grupp ta' età (61,8 %, 55,1 % u 48,1 %, rispettivament, meta mqabbla ma' 23,9 % bħala l-medja tal-UE). Hemm varjazzjoni kbira bejn il-pajjiżi anki fid-differenza fir-riskji ta' faqar bejn il-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà. L-Italja u l-Greċja kellhom l-iżgħar differenzi fl-2022 (4 pps), filwaqt li l-Estonja, il-Litwanja u l-Irlanda esperjenzaw differenzi li kienu sitt darbiet akbar (28, 25.6 u 24,6 pps, rispettivament).

Illustrazzjoni 2.4.5: Il-persuni b'diżabbiltà jiffaċċaw riskju ogħla ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali minn dawk mingħajr diżabbiltà

L-ishma ta' persuni b'diżabbiltà u mingħajr diżabbiltà f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, grupp ta' età ta' 16-il sena u akbar, 2022 u 2021 (%)

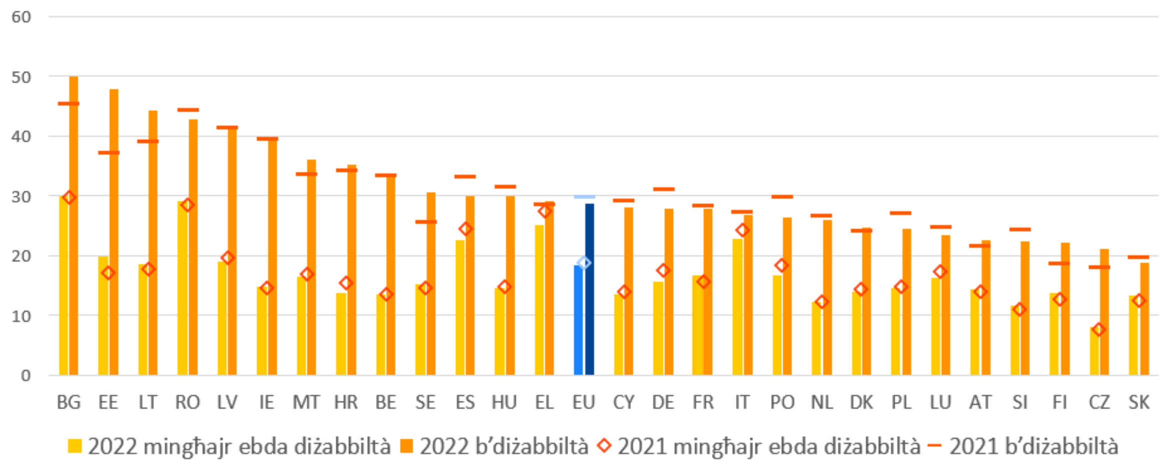

•

Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika għal FR u LU.
Sors: l-Eurostat [hlth_dpe010], l-UE-SILC.

Is-sehem ta' persuni bi sfond ta' migrazzjoni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali baqa' ferm ogħla milli għall-bqija tal-popolazzjoni fl-2022, u dan talab interventi mmirati. Ir-rati tal-AROPE għall-persuni mwielda barra mill-UE kienu fil-biċċa l-kbira tal-każijiet ferm ogħla minn dawk għall-persuni nattivi (b'aktar minn 20 pps) f'diversi Stati Membri: 52,2 % vs 24,1 % fil-Greċja, 50,9 % vs 20,6 % fi Spanja, 42,7 % vs 15 % fil-Belġju, 41,4 % vs 11,6 % fl-Awstrija, 41,2 % vs 16,5 % fi Franza[227]. Fost dawn, ir-rata tal-AROPE għall-persuni mhux imwielda fl-UE naqset biss fi Spanja (b'5,5 pps) meta mqabbla mal-2021.

Għadd sinifikanti ħafna ta' Rom għadhom qed jiffaċċaw il-faqar fil-pajjiżi tal-UE. Dan, min-naħa tiegħu, jikkontribwixxi aktar għat-tisħiħ tad-diskriminazzjoni. Bħala medja, fl-2021, 80 % tar-Rom kienu f'riskju ta' faqar fl-Istati Membri mistħarrġa mill-FRA, u għat-tfal Rom, ir-rata kienet saħansitra ogħla, ta' 83 %, mingħajr ebda progress evidenti bejn l-2016 u l-2021[228]. Kważi nofs il-popolazzjoni tar-Rom (48 %), bħala medja, iffaċċjat privazzjoni materjali severa, b'ishma saħansitra ogħla fost iż-żgħażagħ u l-persuni akbar fl-età. Id-differenza fil-privazzjoni materjali bejn it-tfal Rom u oħrajn tilħaq 47 %. Madankollu, meta mqabbla mal-2016, din is-sitwazzjoni tjiebet f'sitta mid-disa' pajjiżi li għalihom hija disponibbli data komparabbli. Il-qafas strateġiku tal-UE għar-Rom 2020-30 għall-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni adottat f'Ottubru 2020 jistieden lill-Istati Membri jnaqqsu l-ispariġġ tal-faqar bejn ir-Rom u l-popolazzjoni ġenerali, inkluż għat-tfal, mill-inqas bin-nofs u jiżguraw li sal-2030 il-maġġoranza tar-Rom joħorġu mill-faqar. Bir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill għall-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom, adottata f'Marzu 2021[229], l-Istati Membri impenjaw ruħhom li jiġġieldu r-rata estremament għolja ta' riskju ta' faqar u l-privazzjoni materjali u soċjali fost ir-Rom, sabiex jipprovdu appoġġ effettiv għall-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom.

---

227 Kif juri l-indikatur tal-Eurostat [ilc_peps06n], meta dawk imwielda f'pajjiżi mhux tal-EU27 jitqabblu ma' dawk imwielda fil-pajjiż tar-rapportar; persuni li għandhom 18-il sena jew aktar. Id-data ma hijiex disponibbli għall-2022 għar-Rumanija.

228 Id-data dwar ir-Rom hija mill-Istħarriġ tal-2021 tal-FRA dwar ir-Rom. Il-pajjiżi mistħarrġa huma BG, CZ, EL, ES, HR, HU, PT, RO u SK. Minħabba d-daqs u l-karatteristiċi differenti tal-kampjun, il-paraguni mal-edizzjonijiet preċedenti tal-Istħarriġ (jiġifieri tal-2016) għandhom isiru b'kawtela. Ara r-rapport tal-Istħarriġ tal-FRA (p. 10-11) għal rikonoxximent bir-reqqa tal-limitazzjonijiet possibbli fl-analiżi tax-xejriet. L-istħarriġ li jmiss tal-FRA dwar ir-Rom ser isir fl-2024, mibni fuq l-istħarriġ tal-2021.

229 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill għall-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom ġiet adottata f'Marzu 2021. ĠU C 93, 19.3.2021, p. 1–14

Il-valutazzjoni tal-oqfsa strateġiċi nazzjonali mġedda dwar ir-Rom tistieden lill-Istati Membri jindirizzaw l-oqsma għal titjib identifikati, kif ukoll iġeddu u jemendaw l-oqfsa tagħhom, inkluż biex jagħmluhom aktar ambizzjużi[230]. Fid-9 ta' Ottubru 2023, il-Kunsill adotta Konklużjonijiet dwar l-iżgurar ta' aċċess ugwali għar-Rom għal akkomodazzjoni adegwata u desegregata, u biex jiġu indirizzati l-insedjamenti segregati, filwaqt li stieden lill-Istati Membri jidentifikaw u jużaw il-finanzjament kollu disponibbli għal dan il-għan.

Il-faqar enerġetiku żdied madwar l-UE fl-2022, li jirrifletti wkoll l-impatt inizjali tal-kriżi tal-enerġija. Is-sehem ta' persuni li ma jistgħux iżommu darhom sħuna b'mod adegwat huwa wieħed mill-indikaturi ewlenin użati għall-monitoraġġ tal-faqar enerġetiku fl-UE[231]. Iċ-ċifri tiegħu tal-2022 jirriflettu l-impatt taż-żieda qawwija fil-prezzijiet tal-enerġija li bdiet fit-tieni nofs tal-2021 u aggravat fl-2022. F'dan l-isfond, is-sehem ta' persuni li ma jistgħux iżommu darhom sħuna b'mod adegwat żdied bi 2,4 pps fl-UE, u laħaq 9,3 % fl-2022. Dan kiser xejra tal-UE ta' tnaqqis kostanti matul il-perjodu 2015-21 (minn 9,6 % għal 6,9 %). Kif jista' jkun mistenni, is-sehem tan-nies f'din is-sitwazzjoni fost dawk f'riskju ta' faqar żdied aktar malajr milli għall-popolazzjoni ġenerali fl-2022, bi 3,8 pps, u laħaq ċifra aktar mid-doppju tal-medja ġenerali tal-UE (20,2 % fl-2022). L-inċidenza tal-inkapaċità li d-dar tinżamm sħuna b'mod adegwat fil-popolazzjoni varjat ħafna bejn l-Istati Membri, li tvarja minn 1,4 % fil-Finlandja fl-2022 għal 22,5 % fil-Bulgarija (ara l-Illustrazzjoni 2.4.6). Għall-Istati Membri kollha, din kienet ogħla fost in-nies f'riskju ta' faqar, li tvarja minn 3,9 % fil-Finlandja għal 50,6 % f'Ċipru. Ir-Rumanija, Franza, l-Irlanda u l-Ġermanja esperjenzaw l-akbar żidiet għall-popolazzjoni totali, filwaqt li l-Portugall, ir-Rumanija, Franza, il-Latvja, is-Slovakkja, il-Ġermanja u n-Netherlands kellhom l-akbar żidiet għall-persuni f'riskju ta' faqar.

Illustrazzjoni 2.4.6: Il-faqar enerġetiku kien qed jiżdied fl-UE u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2022

Persuni li ma jistgħux iżommu darhom sħuna b'mod adegwat, il-popolazzjoni totali u dik f'riskju ta' faqar, 2021 u 2022 (%)

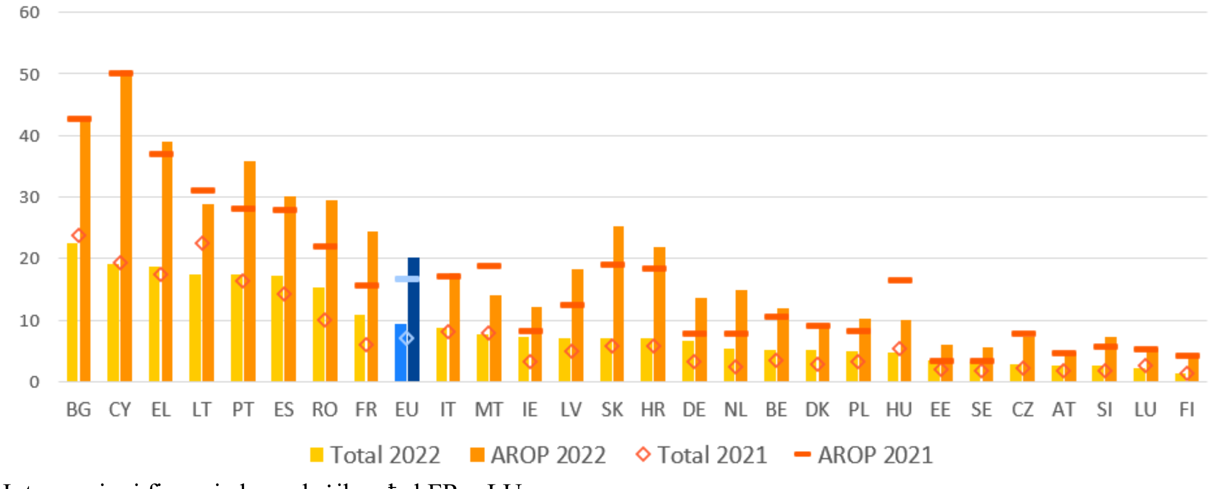

•
Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika għal FR u LU.

[230] Ara COM/2023/7 final għall-valutazzjoni.

[231] Għal aktar informazzjoni, ara SPC-ISG Fiche dwar l-indikaturi tal-faqar enerġetiku disponibbli fil-livell tal-UE.

Sors: l-Eurostat [ilc_mdes01], l-UE-SILC.

Kaxxa 6 tal-Pilastru: Aċċess għal servizzi essenzjali fl-UE

Is-servizzi essenzjali jissodisfaw il-ħtiġijiet bażiċi tal-bniedem, huma essenzjali għall-benesseri u jappoġġaw l-aċċess biex il-prodotti u s-servizzi jkunu jistgħu jrawmu l-parteċipazzjoni attiva fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol. Il-prinċipju 20 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jiddikjara li kulħadd għandu d-dritt li jaċċessa servizzi essenzjali[232] ta' kwalità tajba u jitlob appoġġ f'dan is-sens għal dawk fil-bżonn, li huwa importanti biex jitrawwem il-progress fil-mira ta' tnaqqis tal-faqar fl-UE għall-2030. Fil-livell tal-UE, l-aċċess għal servizzi essenzjali ġie appoġġat permezz ta' leġiżlazzjoni settorjali, obbligi ta' servizz pubbliku u universali, protezzjoni tal-konsumatur u finanzjament. Il-leġiżlazzjoni settorjali adottata jew riveduta mill-adozzjoni tal-Pilastru tinkludi dispożizzjonijiet biex jiġu identifikati aħjar in-nies mingħajr aċċess, jiġu vvalutati r-raġunijiet għal dan u jittieħdu l-miżuri meħtieġa[233]. Ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika u dwar l-introjtu minimu jistiednu wkoll lill-Istati Membri biex jappoġġaw l-aċċess għal servizzi essenzjali[234]. F'Ġunju 2023, il-Kummissjoni ħarġet l-ewwel rapport tagħha dwar l-aċċess għal servizzi essenzjali fl-UE[235].

Filwaqt li l-biċċa l-kbira tal-popolazzjoni tal-UE għandha aċċess għal servizzi essenzjali, il-persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali u dawk l-aktar vulnerabbli jiffaċċaw ostakli sinifikanti. L-affordabbiltà tista' tkun ostaklu importanti. F'dan ir-rigward, 9,3 % tal-popolazzjoni tal-UE ma jistgħux iżommu darhom sħuna b'mod adegwat, 2,4 % ma jistgħux jaffordjaw konnessjoni tal-internet għall-użu personali fid-dar, 2,4 % ma jistgħux jaffordjaw l-użu regolari tat-trasport pubbliku, u 1,5 % jgħixu f'unitajiet domestiċi mingħajr banju, doċċa jew tojlit li jifflaxxja, b'varjazzjoni konsiderevoli bejn il-pajjiżi[236]. L-unitajiet domestiċi f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) għandhom it-tendenza li jonfqu madwar 60 % aktar mill-baġit tagħhom fuq servizzi essenzjali, li tagħmilhom aktar vulnerabbli għaż-żidiet fil-prezzijiet (ara l-graff). Id-disponibbiltà u l-aċċessibbiltà joħolqu wkoll sfidi, xi drabi marbuta ma' dimensjonijiet oħrajn, bħan-nuqqas ta' ħiliet jew fatturi ġeografiċi (distakk urban/rurali, reġjuni remoti u insulari).

232 Servizzi essenzjali huma l-aċċess għall-ilma, is-sanità, l-enerġija, it-trasport, is-servizzi finanzjarji u l-komunikazzjonijiet diġitali. Is-servizzi abilitanti huma l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, l-edukazzjoni u t-taħriġ, il-kura tas-saħħa, il-kura fit-tul, kif ukoll is-servizzi ta' inklużjoni soċjali.

233 Eż. Id-Direttiva (UE) 2018/1972 li tistabbilixxi l-Kodiċi Ewropew għall-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (riformulazzjoni); Id-Direttiva (UE) 2020/2184 dwar il-kwalità tal-ilma maħsub għall-konsum mill-bniedem (riformulazzjoni) u l-Proposta għal Direttiva dwar it-trattament tal-ilma urban mormi (riformulazzjoni) (COM(2022) 541 final).

234 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika (2022/C 243/04) u r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inklużjoni attiva (2023/C 41/01), rispettivament.

235 *Commission Report on access to essential services in the EU*, SWD(2023) 213 final/2.

Il-Eurostat, l-UE-SILC [ilc_mdes01], [ilc_mddu07a], id-data għall-2022, [ilc_mdes13a], id-data għall-2014 (f'modulu ad hoc dwar il-privazzjoni materjali, evidenza ġdida mistennija fl-2024 permezz tal-modulu ta' 6 snin dwar l-aċċess għas-servizzi) u [ilc_mdho05], id-data għall-2020, rispettivament.

L-infiq tal-unitajiet domestiċi fuq servizzi essenzjali, AROPE u mhux AROPE
Is-sehem medjan tas-servizzi essenzjali fl-introjtu disponibbli tal-unitajiet domestiċi AROPE u mhux AROPE, 2015 (%)

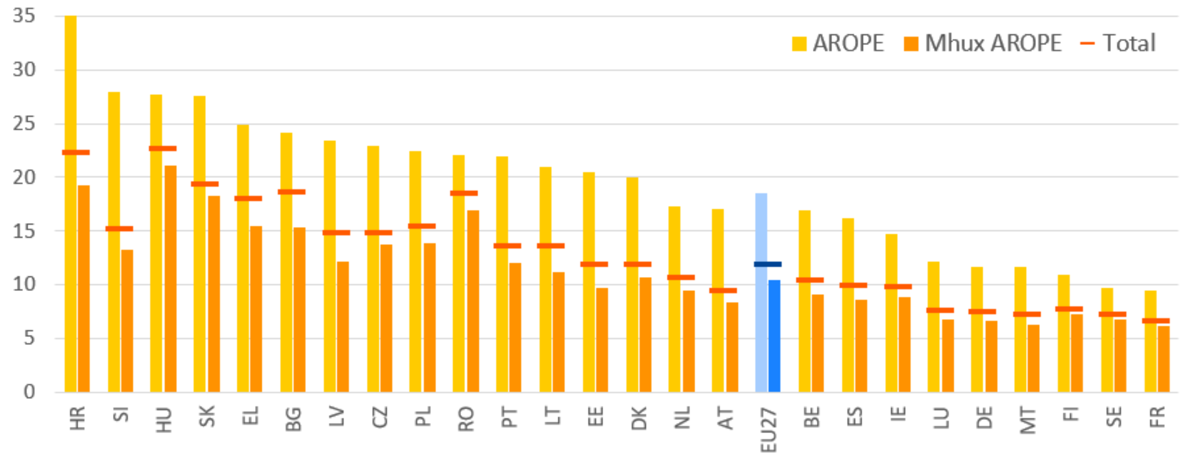

•

Nota: Il-medja ponderata tal-UE teskludi CY u IT. Intużat definizzjoni antika ta' AROPE għall-istrateġija UE-2020.
Sors: l-Eurostat [icw_aff_03], HBS.

Hija osservata varjazzjoni sinifikanti fl-Istati Membri dwar kif l-aċċess għas-servizzi essenzjali huwa appoġġat għal gruppi vulnerabbli. F**il-Ġermanja** u l-**Finlandja**, l-appoġġ huwa pprovdut bħala parti mis-sistema tal-benefiċċji tal-introjtu minimu, b'ammonti li jqisu b'mod espliċitu l-kostijiet tas-servizzi essenzjali. F**l-Iżvezja** jiġi pprovdut appoġġ indirett, minħabba li l-kostijiet għal xi servizzi essenzjali huma inklużi fil-kera u, b'hekk, fil-kalkolu tal-benefiċċju fi flus. F'**Malta**, l-unitajiet domestiċi b'introjtu baxx huma intitolati għall-"benefiċċju tal-enerġija", li jkopri l-ilma, l-elettriku u l-gass. F**il-Litwanja** u **r-Rumanija**, il-muniċipalitajiet ikopru l-kostijiet kollha jew uħud minnhom tal-konnessjoni tal-unitajiet domestiċi b'introjtu baxx mas-sistema tal-ilma u tad-drenaġġ. F'**Ċipru** jiġu pprovduti biljetti bla ħlas tal-karozzi tal-linja għall-iskejjel, skont ta' 50 % fuq in-nollijiet tal-ivvjaġġar għad-detenturi kollha tal-kards soċjali u trasport b'xejn għal dawk kollha li jirċievu assistenza u għall-persuni b'pensjonijiet baxxi. Erba' Stati Membri (il-**Ġermanja, il-Litwanja, il-Portugall u l-Finlandja**) jiżguraw provvista bażika jew l-ebda interruzzjoni fil-provvista tal-konnettività diġitali għall-familji fid-dar, filwaqt li tnejn oħrajn (**il-Belġju u l-Portugall**) reċentement aġġornaw il-liġijiet tat-telekomunikazzjoni tagħhom biex jestendu t-tariffi soċjali għall-forniment ta' aċċess għall-internet broadband mobbli. Fi ftit Stati Membri (**il-Litwanja, l-Irlanda, Spanja u l-Finlandja**), qed jiġu żviluppati strateġiji biex jiġi żgurat li l-ġbid ta' flus kontanti mill-ATMs dejjem ikun possibbli raġonevolment fil-qrib.

Bħala medja, l-inugwaljanza fl-introjtu fl-UE naqset fl-2022, b'sitwazzjonijiet differenti osservati fl-Istati Membri. Il-medja tal-UE naqset minn 4.99 fl-2021 għal 4.74 fl-2022 (is-sena tal-introjtu 2020 u l-2021, rispettivament), b'xejriet li jvarjaw bejn l-Istati Membri (ara l-Illustrazzjoni 2.4.7). It-tnaqqis kien l-akbar fir-Rumanija (1,14), li madankollu għad għandha wieħed mill-ogħla livelli (6) u issa qiegħda f'sitwazzjoni "dgħajfa iżda qed titjieb". Spanja u l-Greċja rreġistraw tnaqqisiet ferm iżgħar ta' madwar 0,5, li jibdew ukoll minn livelli relattivament għoljin, u b'hekk huma "dgħajfa iżda qed jitjiebu" wkoll. Ġew irreġistrati "sitwazzjonijiet kritiċi" fil-Bulgarija u fil-Latvja, b'livelli ta' inugwaljanza fl-introjtu li huma fost l-ogħla fl-Unjoni, minkejja tnaqqis relattivament żgħir fl-2022, filwaqt li l-Litwanja, anki f'"sitwazzjoni kritika", saħansitra esperjenzat żieda ulterjuri. L-Estonja u l-Iżvezja rreġistraw l-akbar żidiet u "għandhom jiġu osservati", bħall-Italja, li għall-kuntrarju wriet tnaqqis żgħir iżda minn livell ogħla. Is-Slovakkja, is-Slovenja, iċ-Ċekja u l-Belġju kienu "bl-aħjar prestazzjoni" fl-2022, kollha b'livelli relattivament baxxi. F'xi Stati Membri, pereżempju l-Ungerija, l-Italja u l-Iżvezja, il-livell ta' inugwaljanza fl-introjtu jvarja skont ir-reġjuni (ara l-Illustrazzjoni 4 fl-Anness 5). Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat, l-inugwaljanzi fl-introjtu baqgħu wkoll stabbli jew naqsu (eż. fir-Rumanija) fl-2022 (is-sena tal-introjtu), u dan jirrifletti r-rispons ta' politika rapidu stabbilit fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri biex jiġi mitigat l-impatt negattiv tal-inflazzjoni,[237] b'mod partikolari fuq unitajiet domestiċi b'introjtu baxx. Il-valutazzjonijiet sistematiċi tal-impatti distributtivi tal-miżuri ta' politika huma partikolarment importanti biex jiġi kkunsidrat l-impatt tagħhom fuq l-inugwaljanza fl-introjtu u jiġi infurmat it-tfassil tal-politika ex ante.

[237] Ara Flash estimates experimental results p.11.

Illustrazzjoni 2.4.7: L-inugwaljanza fl-introjtu naqset bħala medja fl-UE, b'sitwazzjonijiet differenti fil-livell tal-pajjiżi

Il-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu (S80/S20), il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

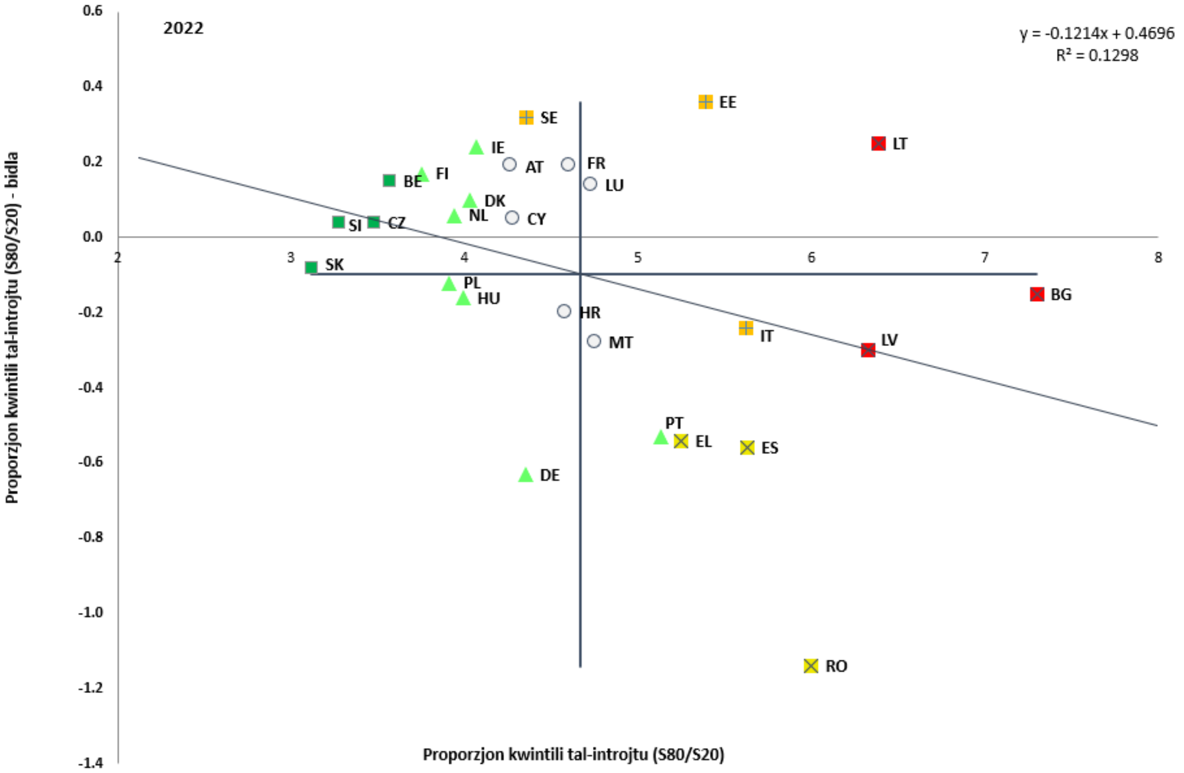

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU. Bidliet statistikament sinifikanti huma mmarkati bi stilla (*).
Sors: l-Eurostat [tessi180], l-UE-SILC.

It-tnaqqis medju fl-inugwaljanzi fl-introjtu fl-Unjoni huwa xprunat l-aktar minn żviluppi fin-naħa ta' isfel tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Iż-żidiet fl-inugwaljanzi fl-introjtu fil-bidu tas-snin 2010 kienu xprunati, bħala medja, minn żidiet fin-naħa ta' isfel tad-distribuzzjoni tal-introjtu (kif muri mill-indikatur S50/S20 - ara l-Illustrazzjoni 2.4.8). Bl-istess mod, it-tnaqqis ġenerali matul snin aktar reċenti, mill-2016, jirrifletti l-aktar tnaqqis f'dik in-naħa tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Bħal fis-snin preċedenti, l-Istati Membri li esperjenzaw inugwaljanza ġenerali ogħla fl-introjtu (kif imkejla mill-indikatur S80/S20) fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021) ġeneralment urew inugwaljanzi ogħla kemm fin-naħa ta' isfel kif ukoll fin-naħa ta' fuq tad-distribuzzjoni tal-introjtu, kif jirriżulta mill-analiżi tal-indikaturi S50/S20 u S80/S50. Bi ftit eċċezzjonijiet biss (jiġifieri l-Bulgarija, il-Litwanja, il-Portugall u Malta), l-Istati Membri b'inugwaljanzi fl-introjtu ogħla mill-medja tal-UE xorta kellhom inugwaljanzi akbar fin-naħa ta' isfel milli fin-naħa ta' fuq tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Dan huwa l-aktar evidenti għal pajjiżi bħar-Rumanija, Spanja u l-Latvja.

Illustrazzjoni 2.4.8: L-inugwaljanzi fl-introjtu naqsu fl-UE, xprunati l-aktar minn żidiet fin-naħa ta' isfel tad-distribuzzjoni tal-introjtu

Il-proporzjonijiet tal-ishma kwantili S80/S20 (assi tax-xellug), S80/S50 (assi tal-lemin) u S50/S20 (assi tal-lemin), 2010-2022

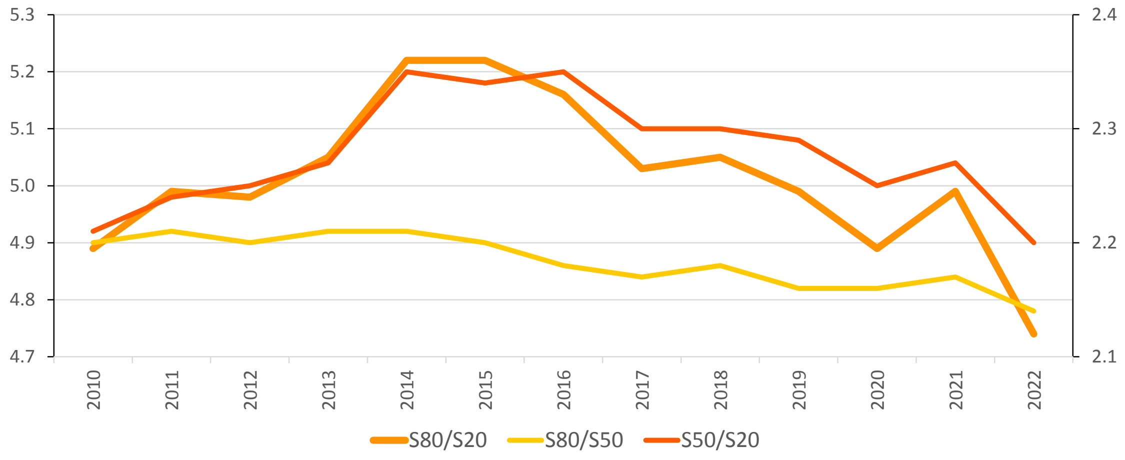

Nota: Interruzzjoni fis-serje fl-2020, stmata għall-2014-2019.
Sors: l-Eurostat [tessi180], [ilc_di11d], [ilc_di11e], l-UE-SILC.

L-istimi bikrija tan-nefqiet fuq il-benefiċċji tal-protezzjoni soċjali (bħala sehem mill-PDG) juru tnaqqis kontinwu fl-2022. Is-sehem ta' tali nefqiet fuq il-PDG kien ta' 27,2 % fl-2022 (ftit ogħla mil-livell ta' qabel il-kriżi tal-COVID fl-2019, jiġifieri 26,8 %), 3 pps u 1,5 pps inqas milli fl-2020 u fl-2021, rispettivament[238]. B'mod ġenerali, minkejja xi konverġenza fil-livelli tan-nefqa matul l-2020 u l-2021 (minħabba r-rispons ta' politika għall-kriżi tal-COVID-19), fl-2022 kien għad fadal varjazzjonijiet kbar madwar l-UE fis-sehem tan-nefqiet (fuq il-benefiċċju tal-protezzjoni soċjali) bħala perċentwal tal-PDG, b'livelli madwar jew ogħla minn 30 % f'ħames Stati Membri, filwaqt li inqas minn 20 % tal-PDG fi tmienja oħrajn. Madwar l-UE, in-nefqiet fl-2022 naqsu drastikament għall-benefiċċji tal-qgħad (-25,2 %), filwaqt li żdiedu għall-benefiċċji tal-familja (+6,1 %), għall-benefiċċji tad-diżabbiltà (+4,9 %), għall-benefiċċji tax-xjuħija u tas-superstiti (+4,9 %), għall-benefiċċji tal-mard u tal-kura tas-saħħa (+3,5 %), għall-esklużjoni soċjali (+1,4 %) u għall-benefiċċji tal-akkomodazzjoni (+1,2 %). B'mod ġenerali, il-benefiċċji tax-xjuħija u tas-superstiti komplew jirrappreżentaw l-ogħla kategorija ta' nfiq fuq il-benefiċċji fl-2022 (46,3 % fil-livell tal-UE, meta mqabbla ma' 45,3 % fl-2021), u s-sehem tagħhom żdied fi kważi l-Istati Membri kollha (21 minn 24).

238 Il-Eurostat, Stimi bikrija - Protezzjoni soċjali (aġġornat l-aħħar fil-31 ta' Ottubru 2023), li jkopru l-Istati Membri kollha ħlief EL, NL u RO, iżda li jinkludu stima tal-aggregat tal-EU-27.

It-tieni l-ogħla kategorija ta' nfiq fuq il-benefiċċji tibqa' l-kura tas-saħħa u l-mard (30,0 % fil-livell tal-UE, meta mqabbla ma' 29,7 % fl-2021), għalkemm is-sehem ġenerali tagħhom naqas fi 12-il Stat Membru. Il-benefiċċji tal-familja rrappreżentaw 8,6 % tan-nefqiet fuq il-benefiċċji fl-2022 (żieda minn 8,3 % fl-2021), filwaqt li l-benefiċċji tad-diżabbiltà kienu jammontaw għal 7,0 % (meta mqabbla ma' 6,9 % fl-2021). Is-sehem tal-benefiċċji tal-qgħad naqas fl-UE kollha minn 5,9 % fl-2021 għal 4,3 % fl-2022 (fi 23 minn 24 Stat Membru). Fl-aħħar nett, is-sehem tal-esklużjoni soċjali (2,6 % fl-2022) u tal-benefiċċji tal-akkomodazzjoni (1,3 %) baqa' stabbli meta mqabbel mal-2021 (2,6 % u 1,3 % rispettivament).

L-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar naqas fl-2022, anki minħabba l-eliminazzjoni gradwali tal-miżuri ta' appoġġ eċċezzjonali meħuda fil-kriżi tal-COVID-19. Din ix-xejra ġiet osservata kemm fil-livell tal-UE kif ukoll fil-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri bejn l-2021 u l-2022 (b'referenza għas-snin tal-introjtu 2020 u 2021, rispettivament; Ara t-taqsima 2.4.9)[239]. Id-differenzi bejn l-Istati Membri kemm fil-livelli kif ukoll fil-bidliet baqgħu sinifikanti. Fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar varja minn 16,5 % fir-Rumanija għal 56,4 % fl-Irlanda. B'livelli baxxi ta' madwar 20 % jew inqas, ir-Rumanija, il-Kroazja u l-Greċja kienu kollha f'"sitwazzjonijiet kritiċi". Xejn inqas minn tmien pajjiżi "għandhom jiġu osservati" (l-Ungerija, is-Slovakkja u s-Slovenja - kollha b'valuri fil-medja tal-UE jew ogħla minnha, iżda bi tnaqqis kbir ħafna - kif ukoll il-Bulgarija, l-Italja, Spanja, l-Estonja u Malta - kollha b'valuri taħt jew ferm taħt il-medja tal-UE, wara n-nuqqas għal kulħadd minbarra Malta). Fuq in-naħa l-oħra tal-ispettru, l-Irlanda, id-Danimarka u l-Belġju kellhom l-ogħla livelli (madwar 50 % jew aktar) bħala "bl-aħjar prestazzjoni", għalkemm kollha esperjenzaw tnaqqis. Il-Finlandja, minn fost l-ogħla livelli wkoll, madankollu rreġistrat tnaqqis relattivament kbir fl-effetti tat-tnaqqis tal-faqar tat-trasferimenti soċjali tagħha, li għamel is-sitwazzjoni "tajba iżda għandha tiġi mmonitorjata". Kienu biss il-Portugall, il-Polonja, il-Ġermanja u l-Latvja li wrew żidiet fl-effettività tat-trasferimenti soċjali tagħhom, filwaqt li l-akbar tnaqqis ġie rreġistrat fl-Ungerija u fis-Slovakkja (bi tnaqqis ta' aktar minn 9 pps). Id-differenzi fl-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar kienu kbar ukoll fir-reġjuni tal-UE, speċjalment fl-Italja, fl-Ungerija u fil-Polonja (ara l-Illustrazzjoni 9 fl-Anness 5).

[239] Filwaqt li hemm interruzzjoni fis-serje għal dan l-indikatur fl-2022 għall-Istati Membri kollha, minbarra FI minħabba bidla metodoloġika, il-valuri tal-indikaturi (mhux ippubblikati) ikkalkolati mill-Eurostat abbażi tal-metodoloġija l-antika juru tnaqqis simili fl-2022, li b'mod ġenerali wassal għall-istess valutazzjoni ġenerali.

Illustrazzjoni 2.4.9: L-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar naqas fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2022

L-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

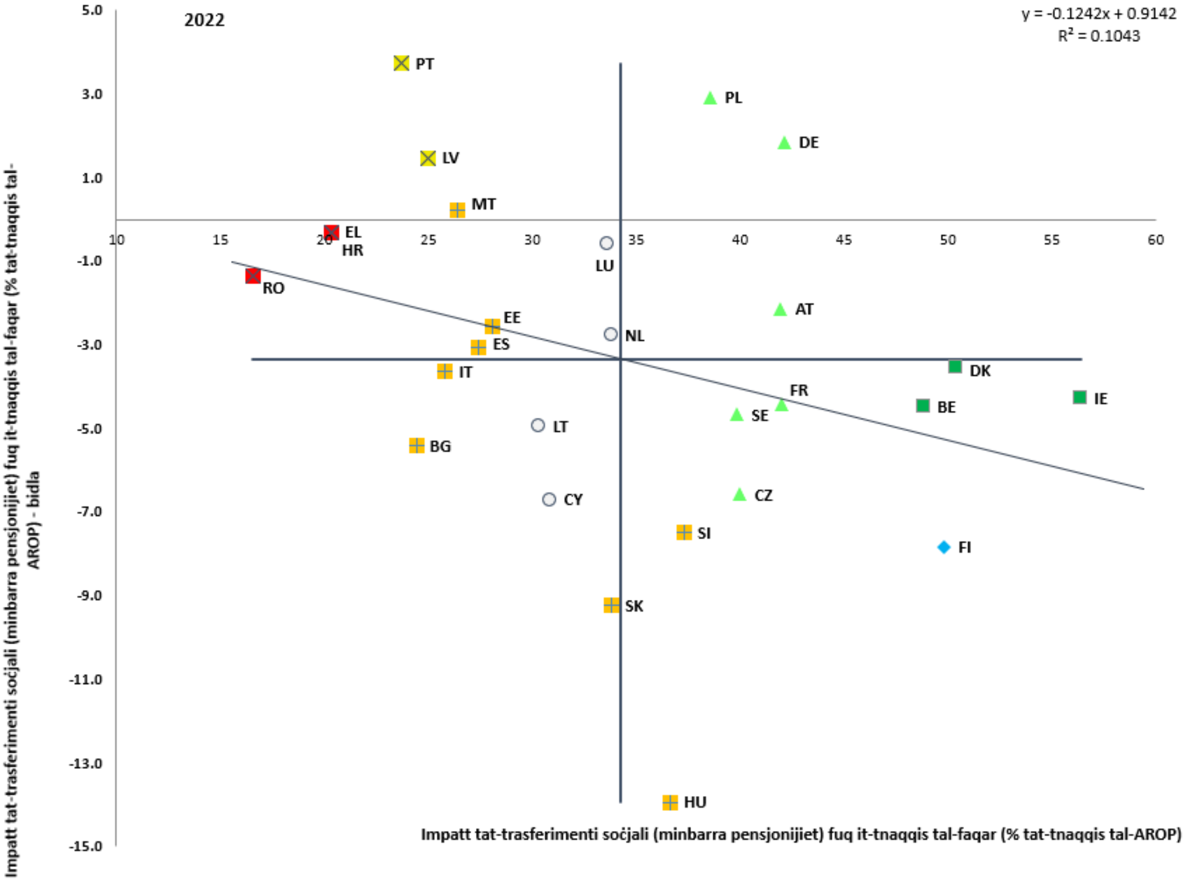

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għall-Istati Membri kollha ħlief FI. *Sors :* l-Eurostat [tespm050], l-UE-SILC.

Il-protezzjoni soċjali għadha qed taqdi rwol importanti f'termini tat-tnaqqis tar-riskji ta' faqar għal persuni f'forom mhux standard ta' impjieg; il-faqar monetarju għadu ogħla għalihom milli għal ħaddiema oħrajn. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar fl-2022 fl-UE kien ogħla b'mod sinifikanti għall-ħaddiema f'forom mhux standard ta' impjieg, bħall-impjegati fuq kuntratti temporanji[240] (27,3 %), u l-ħaddiema part-time (24,8 %), kif ukoll dawk li jaħdmu għal rashom (26,7 %) milli għall-impjegat medju (12,5 %). Minkejja dan l-impatt ogħla tat-trasferimenti soċjali għal dawn il-ħaddiema, fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), il-faqar monetarju kien akbar fosthom fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. B'mod ġenerali fil-livell tal-UE, ir-rata tar-riskju ta' faqar kienet ta' 15,9 % fost il-ħaddiema fuq kuntratti temporanji, 14,6 % fost il-ħaddiema part-time u 21 % fost dawk li jaħdmu għal rashom[241], meta mqabbla ma' medja ta' 6,6 % fost l-impjegati kollha. Il-faqar monetarju għall-ħaddiema fuq kuntratti temporanji kien saħansitra 20 % jew ogħla f'disa' Stati Membri, ogħla mill-medja tal-UE għal erbgħa minn dawn il-pajjiżi (l-Italja, il-Portugall, Spanja u l-Iżvezja). Fost dawk li jaħdmu għal rashom, ir-rata ta' faqar kienet ogħla mill-medja tal-UE fi tmien Stati Membri, u għolja xejn inqas minn 30,9 % u 55,8 % fl-Estonja u fir-Rumanija, rispettivament[242]. Il-lakuni fil-protezzjoni soċjali huma evidenti wkoll għal dawk li ma għandhomx impjieg, kif muri mir-rati għoljin ta' faqar fost dawk qiegħda, 46,2 % għall-UE fl-2022, u li jilħqu aktar minn 50 % f'pajjiżi bħall-Bulgarija, il-Latvja, il-Litwanja, in-Netherlands u s-Slovakkja.

240 Minħabba restrizzjonijiet fuq id-disponibbiltà tad-data, l-impjegati b'kuntratti temporanji huma identifikati bħala dawk li jaħdmu f'tali status fil-perjodu ta' referenza tal-intervista, filwaqt li s-sitwazzjoni soċjali tagħhom (introjtu, eċċ.) titkejjel matul is-sena ta' referenza tal-introjtu (n-1).

241 Madankollu, il-valutazzjoni tal-introjtu għal dawk li jaħdmu għal rashom hija diffiċli u l-indikatur tar-rata tal-privazzjoni materjali u soċjali jindika livell simili għal dawk li jaħdmu għal rashom bħal fost l-impjegati (8,5 % u 8,2 % rispettivament fl-EU-27 fl-2022). Jeżistu differenzi sostanzjali (jiġifieri bi privazzjoni ogħla għal dawk li jaħdmu għal rashom) fi tliet Stati Membri biss (CY, EL u RO).

242 It-tmien Stati Membri huma LV, LU, EL, ES, PT, PL, EE u RO, il-biċċa l-kbira tagħhom b'sehem ogħla mill-medja ta' persuni li jaħdmu għal rashom fil-forza tax-xogħol tagħhom.

Il-kopertura tal-benefiċċji soċjali tvarja ħafna bejn l-Istati Membri u għal kategoriji differenti ta' ħaddiema, kif ukoll skont l-istatus tal-impjieg. Bħala medja fl-UE fl-2022 (b'referenza għall-introjtu tal-2021), is-sehem ta' persuni fl-età tax-xogħol (bejn 16 u 64 sena) f'riskju ta' faqar qabel it-trasferimenti soċjali u li jirċievu benefiċċji soċjali[243] kien ogħla fost il-ħaddiema b'kuntratti temporanji (44,9 %) u l-ħaddiema part-time (36,1 %) milli fost l-impjegati kollha (35,6 %). Madankollu, kien hemm seba' Stati Membri (il-Lussemburgu, l-Ungerija, l-Estonja, Ċipru, il-Belġju, il-Latvja u l-Bulgarija) fejn l-impjegati b'kuntratti temporanji kienu inqas probabbli li jirċievu benefiċċji minn dawk b'kuntratti permanenti, u f'sitt Stati Membri (il-Lussemburgu, Spanja, il-Litwanja, Malta, is-Slovenja u l-Bulgarija) il-ħaddiema part-time kienu inqas probabbli li jirċievu benefiċċji minn dawk full-time. B'mod ġenerali, f'ħames pajjiżi (il-Kroazja, il-Greċja, il-Lussemburgu, il-Polonja u r-Rumanija), inqas minn 10 % ta' dawk f'impjieg u f'riskju ta' faqar qabel it-trasferimenti soċjali kienu qed jirċievu benefiċċji soċjali. Il-persuni li jaħdmu għal rashom f'riskju ta' faqar qabel it-trasferimenti kienu l-inqas probabbli li jirċievu benefiċċji soċjali, b'kopertura ta' 16,5 % fl-2022 fl-EU-27, tnaqqis minn 29 % fl-2021, li tirrifletti t-tneħħija gradwali ta' miżuri ta' appoġġ eċċezzjonali meħuda bħala rispons għall-pandemija tal-COVID-19[244]. Dan is-sehem kien saħansitra inqas minn 5 % f'seba' Stati Membri (il-Kroazja, il-Greċja, il-Lussemburgu, in-Netherlands, il-Polonja, il-Portugall, u r-Rumanija). Fl-aħħar nett, filwaqt li madwar nofs (54,2 %) il-persuni qiegħda f'riskju ta' faqar irċevew benefiċċji soċjali fl-UE fl-2022, dan is-sehem kien ferm aktar baxx, inqas minn 20 %, f'ħames Stati Membri (il-Kroazja, il-Greċja, in-Netherlands, il-Polonja u s-Slovakkja).

---

[243] Skont l-indikatur dwar "aċċess effettiv" approvat mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali fl-2020 fil-kuntest tal-qafas ta' monitoraġġ dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali. Il-popolazzjoni fil-mira hija dik f'riskju ta' faqar qabel it-trasferimenti soċjali. Il-benefiċċji soċjali koperti fl-indikatur huma dawk riċevuti fil-livell individwali, minbarra l-pensjonijiet tax-xjuħija u tas-superstiti.

[244] Ara wkoll ir-Rapport tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għal dawk li jaħdmu għal rashom, COM/2023/43 final.

L-aċċess għal protezzjoni soċjali adegwata għadu varjat fl-Istati Membri, minkejja xi titjib matul dawn l-aħħar ftit snin[245]. Fir-rigward tal-kopertura formali, fir-rebbiegħa tal-2022 kien għad hemm lakuni fi 17-il Stat Membru għal mill-inqas grupp wieħed ta' ħaddiema mhux standard f'mill-inqas fergħa waħda tal-protezzjoni soċjali, li l-aktar ta' spiss kienet il-benefiċċji tal-qgħad, tal-mard u tal-maternità[246]. Barra minn hekk, fi tlettax-il Stat Membru, l-aċċess għal mill-inqas fergħa waħda tal-protezzjoni soċjali kien volontarju għal mill-inqas grupp wieħed ta' ħaddiema mhux standard, l-aktar ta' spiss b'rabta mal-benefiċċji tax-xjuħija u tal-qgħad. Fir-rigward ta' dawk li jaħdmu għal rashom, dawn iffaċċjaw lakuni fil-kopertura formali f'fergħa waħda tal-protezzjoni soċjali jew aktar fi dsatax-il Stat Membru, l-aktar ta' spiss b'rabta mal-benefiċċji tal-qgħad u l-benefiċċji għall-aċċidenti fuq ix-xogħol u l-mard okkupazzjonali. Barra minn hekk, fi tmintax-il Stat Membru, il-kopertura tagħhom kienet volontarja, l-aktar ta' spiss fir-rigward tal-benefiċċji tal-mard, tax-xjuħija u tal-maternità.

Kaxxa 7 tal-Pilastru: Il-futur tal-protezzjoni soċjali

Is-sistemi tal-protezzjoni soċjali għandhom rwol ewlieni fl-Istati Membri tal-UE f'termini tal-iżgurar tal-koeżjoni soċjali u s-sigurtà tal-introjtu kontra r-riskji, u l-istabbilizzazzjoni makroekonomika, u bħala tali jeħtieġ li jsiru xierqa għall-isfidi tal-futur. In-nefqa fuq il-protezzjoni soċjali tikkostitwixxi madwar 30 % tal-PDG tal-UE, b'varjazzjonijiet kbar bejn il-pajjiżi. B'mod ġenerali, is-sistemi ta' protezzjoni soċjali wrew l-effettività tagħhom fl-appoġġ għar-reżiljenza soċjoekonomika matul il-pandemija tal-COVID u l-kriżi tal-enerġija aktar reċenti. Madankollu, il-kapaċità tas-sistemi tal-protezzjoni soċjali biex jibqgħu adegwati u sostenibbli b'mod fiskali tinsab taħt pressjoni dejjem akbar minħabba t-tixjiħ tal-popolazzjoni, il-bidliet strutturali fid-dinja tax-xogħol, u t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali li qed isawru mill-ġdid l-ekonomiji u s-soċjetajiet tagħna. Dawn l-iżviluppi ser ikollhom implikazzjonijiet għat-tfassil u l-kamp ta' applikazzjoni tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali u l-finanzjament tagħhom. F'termini prattiċi, dan jimplika l-ħtieġa għal rati ogħla ta' parteċipazzjoni f'impjiegi ta' kwalità fil-gruppi tal-popolazzjoni, ħajja tax-xogħol itwal, reazzjonijiet adegwati għall-faqar fost dawk li jaħdmu u s-sehem dejjem jikber ta' forom mhux standard ta' impjieg[247], organizzazzjoni aħjar u effiċjenza fl-għoti tas-servizzi, u rispons ta' politika soċjali għat-tibdil fil-klima u t-tranżizzjoni ekoloġika. Diversi inizjattivi tal-UE kienu qed jikkontribwixxu sabiex is-sistemi tal-protezzjoni soċjali jibqgħu validi fil-futur, iżda huma meħtieġa passi ulterjuri[248].

245 Ara r-rapport tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għal dawk li jaħdmu għal rashom, COM/2023/43 final u l-Qafas ta' monitoraġġ approvat fl-2020 u aġġornament parzjali (2022) ippubblikat f'Lulju 2023.

246 Kopertura formali ta' grupp tfisser li f'fergħa speċifika tal-protezzjoni soċjali (eż. ix-xjuħija, il-protezzjoni kontra l-qgħad, il-maternità jew il-paternità) il-leġiżlazzjoni jew il-ftehim kollettiv eżistenti jistabbilixxu li l-individwi fil-grupp huma intitolati li jipparteċipaw fi skema ta' protezzjoni soċjali li tkopri fergħa speċifika.

247 Ara wkoll ir-*Rapport tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għal dawk li jaħdmu għal rashom*, COM/2023/43 final

248 Bħar-Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għal dawk li jaħdmu għal rashom (2019), dwar il-kura fit-tul (2022), dwar tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika (2022) u dwar introjtu minimu adegwat għall-inklużjoni attiva (2023), kif ukoll id-Direttiva dwar pagi minimi adegwati.

Fl-isfond tal-megatendenzi li għaddejjin bħalissa, il-politiki dwar il-benesseri għandhom jiġu avviċinati f'perspettiva ta' tul il-ħajja, mit-twelid sax-xjuħija. F'dan ir-rigward, tliet funzjonijiet jinstabu li huma essenzjali:[249] 1) ir-regolamentazzjoni tas-suq tax-xogħol (b'mod partikolari biex jiġu indirizzati l-inugwaljanzi fis-suq tax-xogħol u jitrawmu l-kwalità tal-impjiegi u d-djalogu soċjali); 2) il-protezzjoni soċjali (iffokata fuq il-protezzjoni tal-introjtu meta mqabbla mar-riskji u l-istabbilizzazzjoni); u 3) politiki soċjali attivi u preventivi, inkluż l-għoti ta' appoġġ għall-impjiegi, edukazzjoni, titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid, servizzi tas-saħħa, soċjali u tal-kura biex jippermettu parteċipazzjoni sħiħa fl-ekonomija u fis-soċjetà[250]. Politiki soċjali attivi u preventivi fi stadji differenti tal-ħajja jistgħu jwasslu għal "dividend doppju", li jnaqqas l-infiq futur fuq il-protezzjoni tal-introjtu bis-saħħa tal-impjiegi, il-benesseri u l-gwadanji tas-saħħa, filwaqt li jappoġġa t-tkabbir inklużiv u jkabbar il-bażi tat-taxxa. Id-dijagramma turi r-redditi għall-politiki soċjali attivi u preventivi matul il-ħajja.

Politiki soċjali attivi u preventivi: redditi tas-soċjetà u individwali

Sors: Ir-riproduzzjoni tal-Illustrazzjoni 2 f'A. Hemerijck, S. Ronchi, I. Plavgo, *Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states*, Socio-Economic Review, 2022.

Il-mudelli ta' finanzjament tal-protezzjoni soċjali għandhom jiġu adattati wkoll għar-realtà l-ġdida. Dan huwa meħtieġ biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet finanzjarji dejjem jiżdiedu minħabba t-tixjiħ tal-popolazzjoni u biex jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, filwaqt li jitqies ukoll l-impatt fuq il-kapaċità tat-tassazzjoni tal-Istati Membri, filwaqt li jiġu żgurati l-ġustizzja u appoġġ wiesa' għat-trasformazzjonijiet li ġejjin. Ir-rwol tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali u tat-tassazzjoni ġenerali jista' jkun meħtieġ li jiġi bbilanċjat mill-ġdid u li s-sorsi ta' finanzjament jiġu trasferiti lil hinn mit-tassazzjoni tax-xogħol, b'mod partikolari lejn it-taxxi ekoloġiċi u t-taxxi fuq il-ġid u l-kapital, filwaqt li fl-istess ħin jittejbu l-effiċjenza u l-ġustizzja tal-finanzjament.

249 Bħala parti mill-pjan ta' azzjoni (2021) għall-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, il-Kummissjoni stabbiliet Grupp ta' Livell Għoli (HLG) dwar il-Futur tal-Protezzjoni Soċjali u tal-Istat Soċjali fl-UE, li r-rapport tiegħu nħareġ fil-bidu tal-2023. Ara r-rapport sħiħ u l-infografika, inklużi l-21 rakkomandazzjoni ewlenin.

250 EUI, Policy Brief, *Learning from adversity: towards a European Union of social investment welfare states*, Robert Schuman Center, 2023.

Diversi Stati Membri nedew riflessjonijiet u riformi fit-tul tas-sistemi ta' protezzjoni soċjali tagħhom biex jagħmluhom adatti għar-realtajiet il-ġodda. Pereżempju, il-**Finlandja** nediet riforma fit-tul tas-sistema tas-sigurtà soċjali tagħha permezz ta' Kumitat parlamentari, li qed jissuġġerixxi trasformazzjonijiet meħtieġa sal-2027. Il-**Portugall** adotta Green Book dwar il-Futur tax-xogħol bil-għan li jtejjeb ix-xibka ta' sikurezza soċjali (inkluż għall-ħaddiema mhux standard) u l-istandards minimi tax-xogħol, filwaqt li jiżgura s-sostenibbiltà tas-sistema tal-protezzjoni soċjali billi jiddiversifika s-sorsi ta' finanzjament tiegħu. Permezz tal-pjan nazzjonali tiegħu dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali, **il-Belġju** impenja ruħu li jsaħħaħ il-ġustizzja u l-effiċjenza tas-sistema tal-protezzjoni soċjali tiegħu, inaqqas il-lakuni fil-kopertura u fl-adegwatezza formali, kif ukoll jindirizza aspetti orizzontali bħad-distakk diġitali u n-nuqqas ta' użu tad-drittijiet.

L-adegwatezza tal-iskemi ta' introjtu minimu baqgħet stabbli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE. Billi l-introjtu tal-benefiċjarji ta' introjtu minimu (MI) jitqabbel mal-livell limitu nazzjonali tal-faqar u mal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa,[251] jista' jiġi vvalutat l-impatt ta' tnaqqis tal-faqar ta' dawn l-iskemi, flimkien mal-inċentivi li jipprovdu għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. Filwaqt li f'xi pajjiżi, bħal-Litwanja, il-Latvja u Spanja, l-adegwatezza tal-MI tjiebet fl-2021, meta mqabbla mal-2020 (snin ta' introjtu), b'mod partikolari meta mqabbla mal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa, f'żewġ terzi tal-pajjiżi tal-UE ġie osservat tnaqqis żgħir (speċjalment f'Malta, il-Lussemburgu, il-Polonja, is-Slovenja, in-Netherlands, l-Irlanda, il-Greċja, l-Italja, il-Kroazja, Ċipru u l-Estonja, fejn it-tnaqqis kien bejn 3 u 5 pps). L-adegwatezza tal-introjtu minimu baqgħet ogħla minn 80 % tal-livell limitu tar-riskju ta' faqar fin-Netherlands, l-Irlanda, id-Danimarka, l-Italja u Ċipru, filwaqt li kienet taħt terz tal-livell limitu fir-Rumanija, il-Bulgarija, l-Ungerija u s-Slovakkja.

251 Skont il-metodoloġija miftiehma fil-qafas ta' parametraġġ referenzjarju dwar l-introjtu minimu, ara r-Rapporti Konġunti dwar l-Impjiegi mill-2019.

Il-kopertura tal-introjtu minimu, espressa mir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji, baqgħet ġeneralment l-istess bħala medja fl-UE, minkejja bidliet sostanzjali fi ftit Stati Membri. Fl-2022, meta mqabbla mal-2021 (is-snin tal-introjtu 2021 u 2020, rispettivament), il-Greċja, l-Ungerija u l-Bulgarija esperjenzaw tnaqqis sostanzjali fir-rati ta' kopertura tagħhom ('il fuq minn 4 pps; Ara l-illustrazzjoni 2.4.10). Għall-kuntrarju, l-akbar titjib kien fir-Rumanija (bi 18-il pps), għalkemm ir-rata baqgħet taħt il-medja tal-UE (ta' 81,1 %). Madankollu, ġie rrapportat titjib sostanzjali ('il fuq minn 4 pps) fis-Slovakkja, Malta, Spanja u l-Kroazja (li madankollu baqgħu l-Istati Membri bl-inqas rata ta' kopertura). Ir-rati tar-riċevituri tal-benefiċċji kienu qrib il-100 % fid-Danimarka, l-Irlanda, Franza u l-Finlandja. L-evidenza mid-data amministrattiva tindika li r-rata ta' ħruġ annwali għall-impjieg tar-riċevituri ta' introjtu minimu li jibbenefikaw minn politiki attivi tas-suq tax-xogħol tvarja ħafna bejn l-Istati Membri, minn madwar 6 % għal madwar 50 %[252]. Tali differenzi jistgħu jirriflettu livelli differenti ta' effiċjenza ġenerali. Barra minn hekk, filwaqt li jista' jkun hemm koordinazzjoni suffiċjenti bejn is-servizzi soċjali u s-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, il-proċessi tal-għoti tal-benefiċċji soċjali u tal-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol spiss jibqgħu separati. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura inklużjoni attiva tiddeskrivi b'mod importanti oqsma għall-modernizzazzjoni ulterjuri tal-iskemi ta' introjtu minimu tul l-approċċ ta' inklużjoni attiva[253].

Illustrazzjoni 2.4.10 Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg fuq il-benefiċċji soċjali kien ġeneralment stabbli

Ir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji għall-persuni f'riskju ta' faqar fl-età ta' bejn 18 u 64 sena u li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg (%, snin tal-istħarriġ 2021 u 2022, snin tal-introjtu 2020 u 2021, rispettivament)

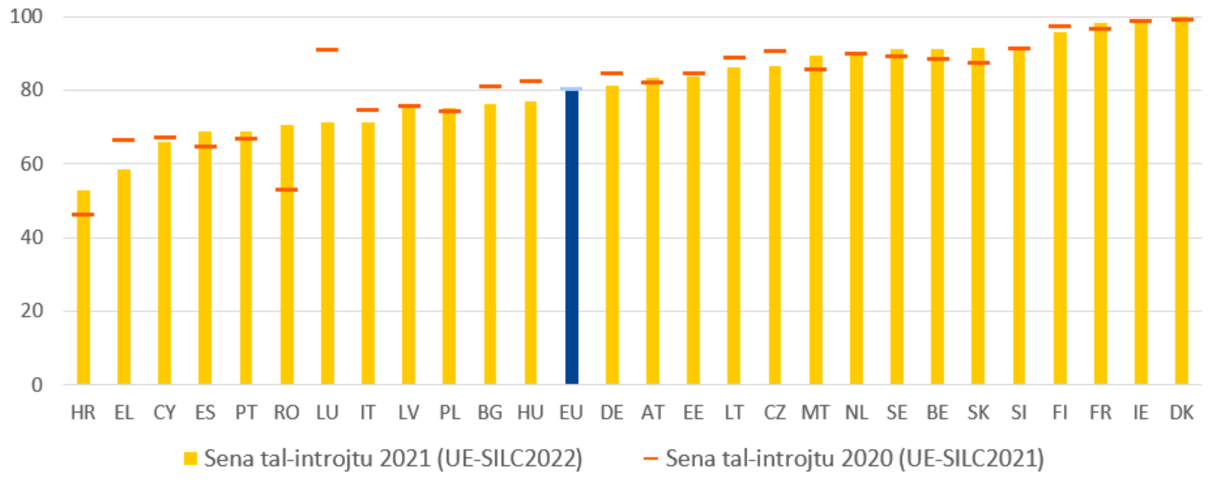

Nota: Id-data għal FR hija proviżorja. Hemm interruzzjoni fis-serje fl-2022 għal FR u LU, u fl-2021 għal LU.
Sors : l-Eurostat [ilc_li70], l-UE-SILC.

252 Ara r-Rapport dwar l-Introjtu Minimu tal-2022.
253 Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura inklużjoni attiva (2023/C 41/01).

L-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni hija sfida dejjem akbar fl-UE. Fl-2022, 9,1 % tal-popolazzjoni ġenerali tal-UE kienet tgħix f'unità domestika fejn il-kostijiet totali tal-akkomodazzjoni kienu jirrappreżentaw aktar minn 40 % tal-introjtu disponibbli totali. Din ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni turi żieda fil-livell tal-UE minn 8,9 % fl-2021 u 7,8 % fl-2020. Il-Greċja hija "dgħajfa iżda qed titjieb" skont din id-dimensjoni, billi qed tirreġistra l-ogħla rata (26,7 %), iżda bi tnaqqis meta mqabbla mal-2021 (u mill-2015 meta kienet 45,5 %). Il-Lussemburgu kellu t-tieni l-ogħla rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni, b'żieda ta' 5,5 pps mill-2021, u jinsab f'"sitwazzjoni kritika", flimkien mal-Bulgarija u d-Danimarka. L-inqas rati tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni ġew irreġistrati fis-Slovakkja u f'Ċipru, li kienu "bl-aħjar prestazzjoni", u f'Malta (ara l-Illustrazzjoni 2.4.11). Għall-persuni f'riskju ta' faqar, ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni kienet ogħla b'mod sinifikanti milli għall-bqija tal-popolazzjoni fil-livell tal-UE (33,1 %, jiġifieri 29,2 pps ogħla), b'ċerta eteroġeneità bejn l-Istati Membri[254]. L-ogħla rati tal-piż eċċessiv tal-kost għall-popolazzjoni f'riskju ta' faqar kienu fil-Greċja, id-Danimarka u l-Bulgarija (84,5 %, żieda b'7,8 pps, 70,7 %, tnaqqis b'1,4 pps u 50,1 %, żieda bi 12,9 pps), filwaqt li l-aktar baxxi (inqas minn 15 %) kienu f'Ċipru, Malta, il-Litwanja u s-Slovakkja (wara li esperjenzaw tnaqqis qawwi bi 18,5 pps). B'mod ġenerali, fl-Istati Membri, l-inkwilini fis-suq privat tal-kiri kellhom it-tendenza li jkunu ħafna aktar affettwati mill-isfidi tal-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni mis-sidien, b'ipoteka jew mingħajrha, u mill-inkwilini b'kera bi prezz imnaqqas jew kera mingħajr ħlas[255].

254 il-Eurostat [ilc_lvho07a], EU SILC.
255 il-Eurostat [ilc_lvho07c], EU SILC.

Illustrazzjoni 2.4.11: Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni żdiedet bi ftit u wriet sinjali qawwija ta' diverġenza bejn l-Istati Membri

Is-sehem tal-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

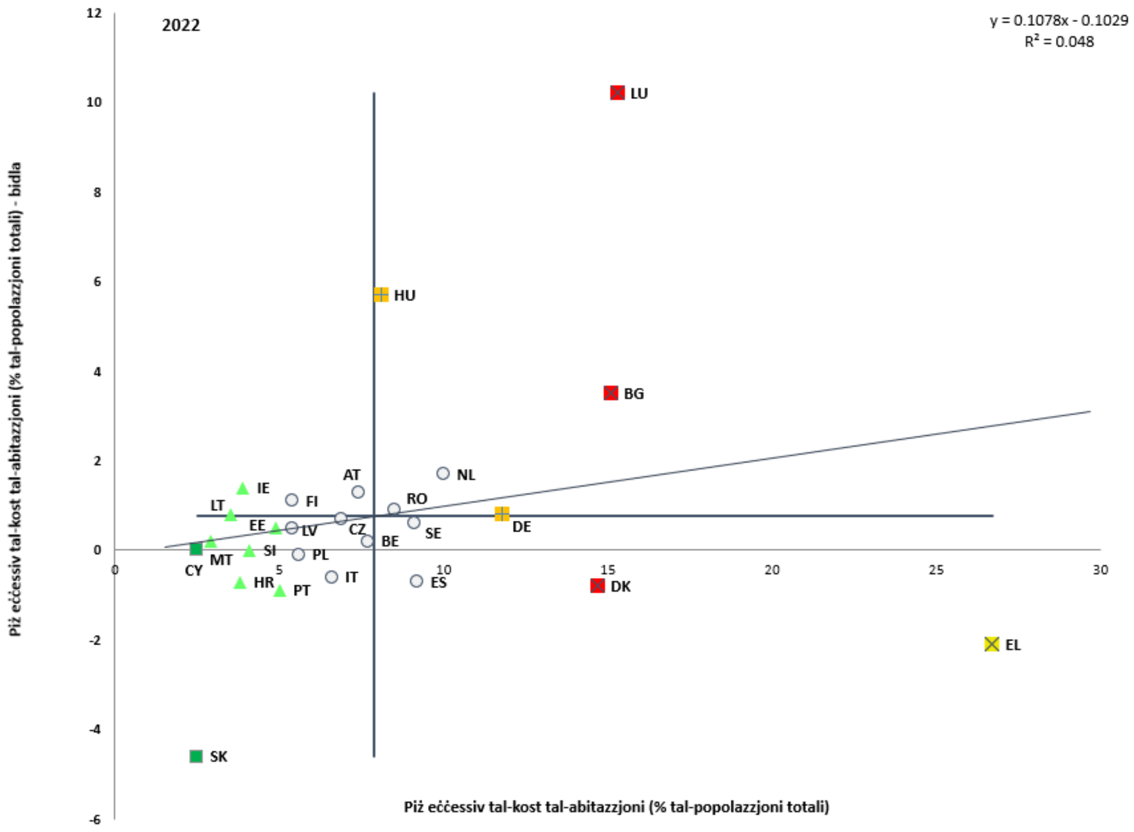

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU. Bidliet statistikament sinifikanti huma mmarkati bi stilla (*).
Sors: l-Eurostat [tespm140], l-UE-SILC.

L-unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed u l-familji bit-tfal huma aktar probabbli li jesperjenzaw diffikultajiet severi ta' akkomodazzjoni[256]**.** Il-privazzjoni severa tal-akkomodazzjoni affettwat 7,6 % tal-unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed fl-2020, li kellhom ukoll ċans akbar li jġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni (rata ta' 16,2 % għall-UE, kważi d-doppju tal-medja). Is-sehem tat-tfal li jgħixu f'unitajiet domestiċi li jridu jlaħħqu mal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni naqas fl-UE minn 7,8 % fl-2021 għal 7,1 % fl-2022. Madankollu, dan żdied sostanzjalment fil-Lussemburgu, il-Bulgarija u n-Netherlands (bi 12.1, 4.6 u 4,1 pps, rispettivament), filwaqt li naqas fis-Slovakkja u l-Greċja (b'7 u 5,7 pps, rispettivament). Madankollu, il-Greċja baqgħet il-pajjiż bl-ogħla rata (30 %), segwita mil-Lussemburgu (16 %), il-Bulgarija (14,3 %), Spanja (11,5 %) u l-Ġermanja (9,4 %).

Matul l-aħħar deċennju, ftit li xejn sar progress fit-tnaqqis tal-għadd ta' persuni mingħajr dar fl-Istati Membri tal-UE. Minħabba n-nuqqas ta' definizzjoni u metodoloġija ta' statistika komuni għall-għadd ta' persuni li qegħdin jesperjenzaw il-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar, id-data ma hijiex komparabbli bejn l-Istati Membri, u huwa diffiċli li l-fenomenu jiġi kkwantifikat b'mod preċiż fil-livell tal-UE. Madankollu, fl-2023, il-FEANTSA u l-Fondazzjoni Abbé Pierre stmaw li l-għadd ta' persuni mingħajr dar li jorqdu b'mod aħrax jew f'akkomodazzjoni temporanja/ta' emerġenza fi kwalunkwe lejl partikolari kien ta' mill-inqas 895 000 fl-UE, abbażi tad-data estrapolata mill-għadd ta' punti ta' żmien imwettqa bejn l-2017 u l-2022[257]. Skont id-data nazzjonali, fejn disponibbli, is-sitwazzjoni ddeterjorat fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, bl-eċċezzjonijiet notevoli tal-Finlandja, id-Danimarka u n-Netherlands. Il-kuntest ekonomiku kurrenti, ikkaratterizzat minn żieda fl-għoli tal-ħajja, aggrava l-kawżi tal-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar u s-sitwazzjoni tal-għajxien tal-unitajiet domestiċi l-aktar fil-bżonn.

256 Dan il-paragrafu huwa bbażat fuq il-Eurostat [ilc_mdho06a], [ilc_mdho06b], [ilc_lvho07e] u [ilc_lvho07a], l-UE-SILC. Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika għal tal-aħħar fl-2022 għal-Lussemburgu.

257 Ara Fondation Abbé Pierre – FEANTSA: *Eight overview of housing exclusion in Europe*, 2023.

Kaxxa 8 tal-Pilastru: It-titjib tal-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli u assistenza għall-akkomodazzjoni għal dawk fil-bżonn fl-UE

L-aċċess għal akkomodazzjoni adegwata u assistenza għall-akkomodazzjoni huwa dritt fundamentali[258] u kruċjali għall-benesseri u l-koeżjoni soċjali tal-individwi. Il-kriżi tal-COVID-19 enfasizzat l-importanza ta' akkomodazzjoni aċċessibbli, affordabbli u ta' kwalità biex tiġi appoġġata l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol u eżiti edukattivi aħjar. L-Artikolu 31 tal-Karta Soċjali Ewropea u l-Prinċipju 19 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jappellaw lill-Istati Membri biex jipprovdu aċċess għall-akkomodazzjoni soċjali u l-assistenza għall-akkomodazzjoni, jipprevjenu l-iżgumbramenti furzati u jiżguraw l-inklużjoni soċjali għal nies vulnerabbli u mingħajr dar.

Il-kost tal-akkomodazzjoni jirrappreżenta sehem għoli ta' introjtu disponibbli, speċjalment għal dawk f'riskju ta' faqar, li naqas bil-mod u b'mod mhux uniformi fl-Istati Membri. Il-kostijiet tal- huma impenji li ma humiex possibbli li jiġu rrinunzjati mingħajr ma tiġi pperikolata serjament il-kwalità tal-ħajja jew irriskjata t-tbatija finanzjarja. Fl-2022, is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar (AROP) li ġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni kien ta' 34,2 % fl-UE, li huwa aktar minn tliet darbiet ogħla milli fil-popolazzjoni totali (9,1 %). Dan jirriżulta minn progress bil-mod (sempliċi tnaqqis ta' 5,6 pps) fil-livell tal-UE mill-2012, b'differenzi konsiderevoli fost l-Istati Membri. Inkiseb progress tajjeb fis-Slovakkja u l-Litwanja, fejn ir-rata tal-piż eċċessiv naqset b'aktar min-nofs, segwita minn tnaqqis ta' aktar minn 40 % fl-Estonja, il-Latvja u r-Rumanija. Fl-istess ħin, ġiet irreġistrata żieda fir-rata tal-piż eċċessiv ta' aktar minn 50 % għan-Netherlands u l-Lussemburgu, segwiti mill-Finlandja u Franza b'żieda ta' aktar minn 10 %. L-ebda mudell ta' konverġenza u ta' diverġenza ma huwa viżibbli fl-Istati Membri fuq medda itwal ta' żmien.

Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni tal-persuni f'riskju ta' faqar fl-2012 u fl-2022

Is-sehem tal-persuni AROP li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni, 2012 u 2022 (%, livelli u bidla perċentwali)

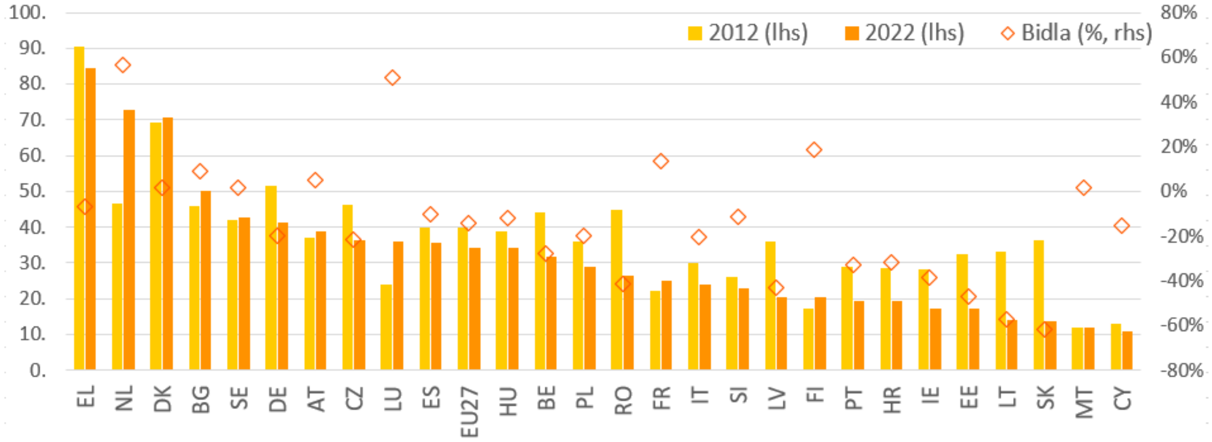

Sors: l-Eurostat [ilc_lvho07a]. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU fl-2022.

[258] Ara l-Artikolu 25.1 tad-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Artikolu 34 tal-Karta tal-UE tad-Drittijiet Fundamentali.

Il-konformità mal-istandards tal-kundizzjoni materjali, l-aċċessibbiltà fiżika għall-persuni b'diżabbiltà u l-ħolqien ta' viċinati inklużivi huma prerekwiżiti għall-kwalità tal-akkomodazzjoni. L-inadegwatezza severa tal-akkomodazzjoni, inkluż f'termini ta' daqs, spiss tiġi kkategorizzata bħala forma ta' kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar[259]. Barra minn hekk, il-komunitajiet sottorappreżentati jew emarġinati, bħar-Rom, spiss jesperjenzaw segregazzjoni fl-akkomodazzjoni (jiġifieri aċċess mhux ugwali għal akkomodazzjoni konvenzjonali, inklużiva u ta' kwalità għolja, u servizzi relatati). L-iskemi ta' akkomodazzjoni soċjali biex jindirizzaw dawn l-isfidi jvarjaw madwar l-UE f'termini ta' objettivi, rekwiżiti u kundizzjonijiet ta' intitolament, iżda wkoll riżorsi finanzjarji (appoġġ in natura jew allowances fi flus)[260]. L-investiment fl-akkomodazzjoni soċjali jista' jtejjeb l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni għal gruppi b'introjtu baxx u vulnerabbli, inklużi dawk mingħajr dar.

Il-politiki tal-UE jista' jkollhom effetti pożittivi fuq l-affordabbiltà, id-disponibbiltà u l-adegwatezza tal-akkomodazzjoni, speċjalment għal dawk fil-bżonn. Filwaqt li r-responsabbiltà primarja għall-akkomodazzjoni u għall-assistenza għall-akkomodazzjoni hija tal-Istati Membri, il-finanzjament tal-UE (permezz tal-programmi tal-FEŻR, tal-FSE+, tal-RRF u tal-InvestEU) u l-politiki jistgħu jappoġġaw l-isforzi tal-awtoritajiet pubbliċi nazzjonali u subnazzjonali biex jindirizzaw dawn l-isfidi, pereżempju fl-oqsma tal-koeżjoni u l-iżvilupp urban, l-impjiegi u l-protezzjoni soċjali, il-politiki industrijali u tal-enerġija. Barra minn hekk, l-inizjattivi tal-UE bħall-Bauhaus Ewropea l-Ġdida u l-Inizjattiva dwar l-Akkomodazzjoni Affordabbli jistgħu jikkontribwixxu biex jiżdiedu s-sostenibbiltà u l-inklużività tal-akkomodazzjoni[261].

L-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli u soċjali huwa prominenti fuq l-aġenda politika, leġiżlattiva u finanzjarja f'ħafna Stati Membri. Dawn jinkludu b'mod speċjali **ċ-Ċekja, il-Greċja, Spanja, Franza, l-Italja, il-Latvja, Malta, il-Polonja, il-Portugall u s-Slovakkja.** Pereżempju, bħala parti mill-Pjan għall-Irkupru u r-Reżiljenza tagħha, il-**Latvja** bdiet l-iżvilupp tal-Istrateġija tal-Akkomodazzjoni Affordabbli biex tistabbilixxi appoġġ adegwat għall-gruppi kollha tal-introjtu. Ittieħdu miżuri speċifiċi ta' regolamentazzjoni tal-kera minn **Franza**, filwaqt li **l-Portugall** stabbilixxa skema ta' allowances biex jappoġġa lill-familji jħallsu kirjiet u ipoteki (parti mill-pakkett legali estensiv *Mais Habitação*) flimkien ma' miżuri ulterjuri biex jittaffa l-impatt tar-rati tal-imgħax li qed jiżdiedu fuq is-self għall-akkomodazzjoni. **Il-Greċja** żviluppat programm ta' self u assistenza għall-akkomodazzjoni fil-kuntest lokali, u pprovdiet ukoll żieda fl-allowance għall-benefiċċji tal-akkomodazzjoni lill-istudenti, filwaqt li **Malta** elaborat programm ta' appoġġ għax-xerrejja għall-ewwel darba bl-għoti ta' 10 000 għotja. **Il-Polonja** adottat abbozz ta' liġi dwar il-kooperattivi tal-akkomodazzjoni u **Spanja** dwar l-akkomodazzjoni. Fl-aħħar nett, sabiex jiġi indirizzat l-impatt taż-żieda fil-prezz tal-enerġija, ġew żviluppati allowances speċifiċi f**l-Italja** u **l-Latvja**.

---

259 Il-Fondazzjoni Abbé Pierre - FEANTSA, *Third overview of housing exclusion in Europe*, 2018.

260 OECD, *Building for a better tomorrow: Policies to make housing more affordable*, 2021, Pariġi.

261 Ara New European Bauhaus: beautiful, sustainable, together.(europa.eu) u l-Inizjattiva dwar l-akkomodazzjoni affordabbli.

Wara tnaqqis żgħir bejn l-2020 u l-2021, ir-rata tal-AROPE fost il-persuni ta' 65 sena jew aktar żdiedet fl-2022. Mill-2015, din ir-rata żdiedet minn 18 % għal 20,2 %, b'diskrepanza persistenti bejn in-nisa u l-irġiel (22,9 % u 16,7 %, rispettivament). Din ix-xejra ġenerali kienet xprunata minn żieda fil-faqar monetarju f'dan il-grupp ta' popolazzjoni, minn 16,8 % fl-2021 għal 17,3 % fl-2022. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, ir-riskju ta' faqar (AROP) fix-xjuħija huwa ogħla milli għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol (18-64), għalkemm id-differenza bejn iż-żewġ gruppi tvarja b'mod sinifikanti bejn l-Istati Membri (ara l-pannell ta' fuq tal-Illustrazzjoni 2.4.12). Ir-rata ta' privazzjoni materjali jew soċjali severa tirreġistra tnaqqis kontinwu, għalkemm b'żieda żgħira bejn l-2021 u l-2022 (minn 7,4 % fl-2015 għal 5,3 % fl-2021 u 5,5 % fl-2022). Din ir-rata hija aktar baxxa minn fost il-popolazzjoni fl-età tax-xogħol fil-livell tal-UE (6,6 % fl-2022) fil-maġġoranza tal-Istati Membri (ara l-pannell ta' isfel tal-Illustrazzjoni 2.4.12).

Illustrazzjoni 2.4.12: Il-persuni akbar fl-età (65+) qed jiffaċċaw riskji ta' faqar ogħla mill-popolazzjoni fl-età tax-xogħol, iżda ġeneralment ikunu inqas esposti għal privazzjoni materjali u soċjali estrema

Ir-rati tal-persuni f'riskju ta' faqar (AROP) (il-pannell ta' fuq) u r-rati ta' privazzjoni materjali u soċjali estrema (il-pannell ta' isfel), skont il-gruppi ta' età (%, 2022)

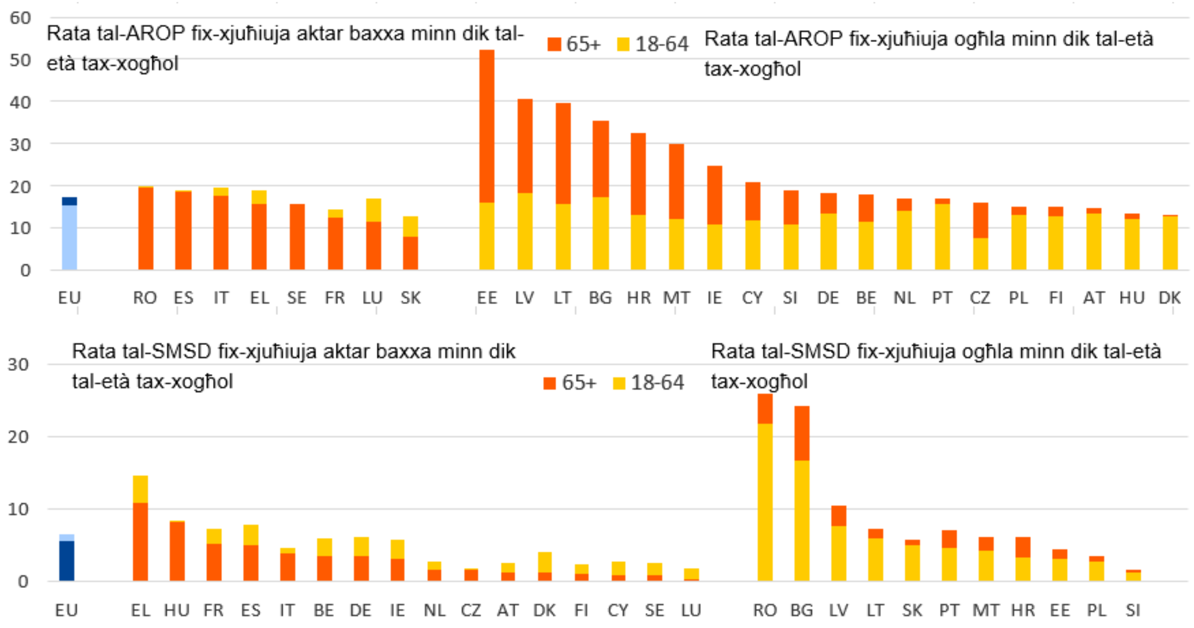

Nota: Fuq ix-xellug, il-bar ta' 18-64 tiżdied mal-bar ta' 65+; fuq il-lemin, il-bar ta' 65+ tiżdied mal-bar ta' 18-64. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU.
Sors: l-Eurostat [ilc_li02] u [ilc_mdsd11], l-UE-SILC.

Bħala medja, il-pensjonijiet jammontaw għal madwar 60 % tal-introjtu tal-fażi tardiva tal-karriera fl-UE. Il-pensjoni medja ta' dawk li għandhom bejn 65 u 74 sena baqgħet ta' 0,58 tal-introjtu mix-xogħol ta' dawk fl-età ta' bejn 50 u 59 sena fl-2022[262]. Dan il-proporzjon ta' sostituzzjoni aggregat ilu jiżdied bil-mod minn 0,54 fl-2012. F'xi pajjiżi (bħal-Lussemburgu, Spanja, l-Italja u l-Greċja), huwa ogħla minn 0,70. F'dawn l-Istati Membri, ir-rati tal-faqar fix-xjuħija għandhom ukoll it-tendenza li jkunu aktar baxxi meta mqabbla mal-età tax-xogħol. Min-naħa l-oħra, fi 12-il Stat Membru, il-proporzjon ta' sostituzzjoni huwa inqas minn 0,50 u saħansitra inqas minn 0,40 f'erbgħa minnhom (il-Litwanja, l-Irlanda, il-Bulgarija u l-Kroazja), filwaqt li fir-Rumanija żdied minn 0,38 fl-2021 għal 0,52 fl-2022. Fl-2022, il-proporzjon kien aktar baxx fost in-nisa fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri[263].

Fl-2022, il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika baqgħu ġeneralment stabbli bħala medja, iżda b'varjazzjoni kbira bejn l-Istati Membri. Filwaqt li l-medja tal-UE żdiedet biss b'mod moderat, minn 2 % fl-2021 għal 2,2 % fl-2022, għad hemm varjazzjoni kbira bejn il-pajjiżi, minn 0,1 % f'Ċipru għal 9,1 % fl-Estonja (ara l-Illustrazzjoni 2.4.13), b'xejra diverġenti evidenti. L-ogħla livelli ta' ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika ġew irrapportati fl-Estonja, il-Greċja, il-Finlandja u l-Latvja, kollha f'"sitwazzjonijiet kritiċi", kif ukoll fir-Rumanija, li "għandha tiġi osservata". Wara li l-livelli naqsu b'mod ġenerali matul l-aħħar deċennju, iċ-ċifri qed jerġgħu jiżdiedu għal dawn il-pajjiżi. B'mod partikolari, il-Greċja (prinċipalment minħabba li l-kura medika hija "għalja wisq") u l-Finlandja (prinċipalment għal raġunijiet relatati mal-"lista ta' stennija") irrapportaw żidiet ogħla minn 2 pps fl-2022. L-aktar livelli baxxi ta' ħtiġijiet mhux issodisfati (b'valuri inqas minn 1 %) ġew irrapportati għal Ċipru, "bl-aħjar prestazzjoni" f'dan il-qasam, kif ukoll in-Netherlands, iċ-Ċekja, il-Ġermanja, Malta, il-Lussemburgu u l-Awstrija, kollha "aħjar mill-medja" (flimkien mal-Belġju, il-Bulgarija, Spanja u l-Kroazja). Persuni f'unitajiet domestiċi b'introjtu baxx huma aktar probabbli li jirrapportaw ħtiġijiet mediċi mhux issodisfati, għalkemm il-firxa tad-distakk mal-popolazzjoni ġenerali tvarja bejn l-Istati Membri. L-akbar differenzi bejn il-kwintili tal-inqas u l-ogħla introjtu ġew irrapportati għall-Greċja (11-il pps), il-Latvja, ir-Rumanija (it-tnejn bi 8,4 pps), il-Finlandja (7,6 pps) u l-Portugall (6,1 pps). Huma

---

262 Kif muri mill-proporzjon ta' sostituzzjoni aggregat (ARR), il-Eurostat [ilc_pnp3], l-UE-SILC, definit bħala l-proporzjon tal-pensjonijiet grossi individwali medjani tal-kategorija tal-età ta' 65-74 sena meta mqabbla mal-qligħ gross individwali medjan tal-kategorija tal-età ta' 50-59 sena, minbarra benefiċċji soċjali oħrajn.

263 Aktar informazzjoni dwar il-karatteristiċi ewlenin tas-sistemi tal-pensjonijiet hija pprovduta fil-qafas ta' valutazzjoni komparattiva tal-adegwatezza tal-pensjonijiet, żviluppat b'mod konġunt mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u mill-Kummissjoni Ewropea. Il-qafas għandu jiġi applikat fl-isfond tal-analiżi aktar kompluta fir-Rapport dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet.

osservati wkoll differenzi reġjonali fil-ħtiġijiet mhux issodisfati rrapportati, bħal għall-Ungerija, ir-Rumanija u l-Polonja (ara l-Illustrazzjoni 10 fl-Anness 5).

Illustrazzjoni 2.4.13: Ġiet irreġistrata varjazzjoni kbira fil-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika bejn l-Istati Membri

Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika, il-livelli tal-2022 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

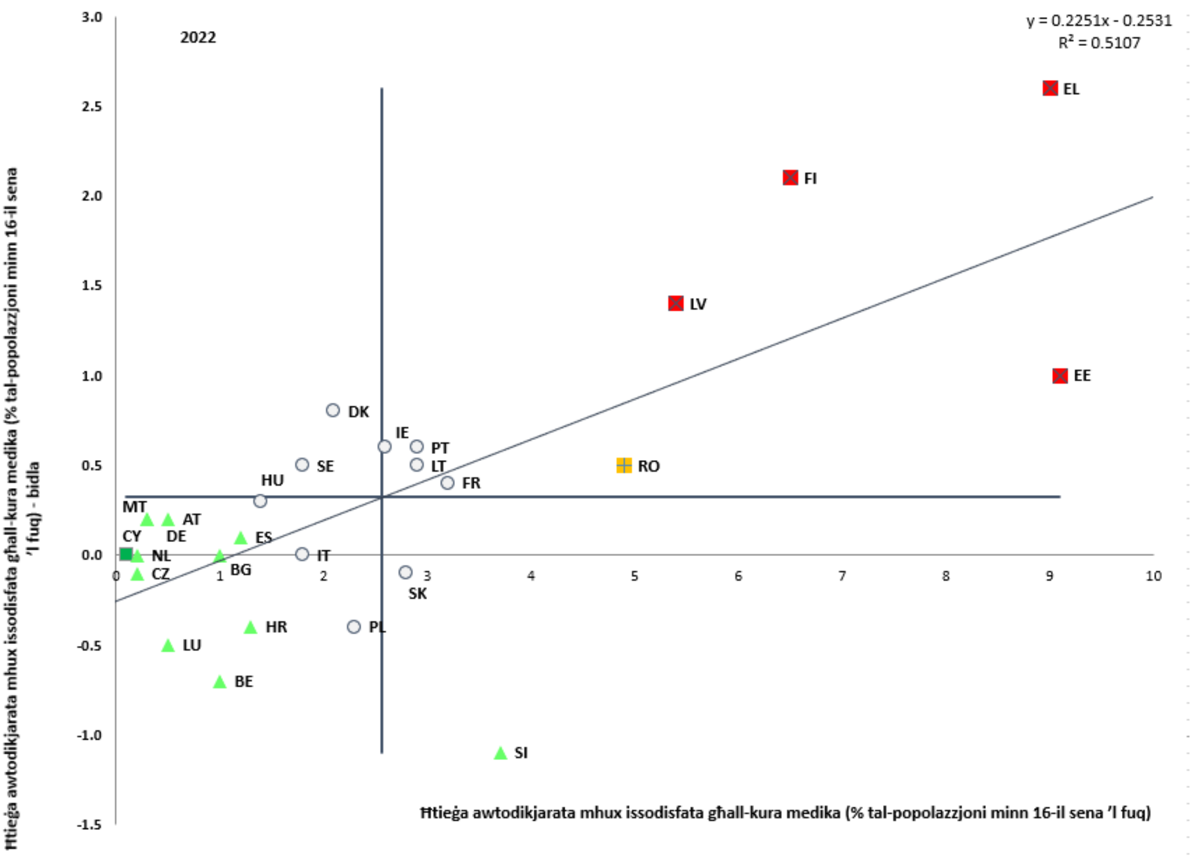

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Interruzzjoni fis-serje għal FR u LU.

Sors: l-Eurostat, [tespm_110], l-UE-SILC.

L-iżviluppi demografiċi, b'mod partikolari l-istennija tal-għomor futura ogħla pproġettata, qed iżidu l-ħtieġa potenzjali li l-kura fit-tul (LTC) timxi 'l quddiem. L-għadd ta' persuni potenzjalment fil-bżonn ta' LTC huwa pproġettat li jiżdied fl-UE minn 30,8 miljun fl-2019 għal 33,7 miljun fl-2030 u għal 38,1 miljun fl-2050[264]. Skont id-data tal-2019, 26,6 % tal-persuni ta' 65 sena jew aktar li jgħixu f'unitajiet domestiċi privati kienu jeħtieġu LTC fl-UE, b'differenzi notevoli skont il-ġeneru (32,1 % tan-nisa vs 19,2 % tal-irġiel)[265]. L-aħħar mikrosimulazzjonijiet mill-JRC isibu li, minbarra l-fatturi demografiċi, l-edukazzjoni u l-promozzjoni tas-saħħa u l-isforzi għall-prevenzjoni tal-mard huma fatturi ewlenin li għandhom impatt fuq il-ħtieġa pproġettata għal LTC[266].

Il-persuni fil-bżonn ta' LTC spiss ikollhom aċċess limitat għal servizzi formali ta' kura fid-dar, minħabba li dawn ma jkunux affordabbli, disponibbli jew ta' kwalità tajba biżżejjed. Fl-2019, 46,5 % tal-persuni ta' 65 sena jew aktar b'diffikultajiet severi fil-kura personali jew fl-attivitajiet tal-unitajiet domestiċi fl-UE rrapportaw li kellhom ħtieġa mhux issodisfata għal għajnuna f'attivitajiet bħal dawn. Dan kien ferm aktar evidenti għall-persuni fl-aktar kwintil baxx tal-introjtu (51,2 %) meta mqabbla ma' dawk fl-ogħla (39,9 %). In-nuqqas ta' aċċess għall-kura formali jista' jissarraf fi ħtiġijiet ta' kura mhux issodisfati jew f'piż fuq persuni li jindokraw b'mod informali. L-isfidi tal-aċċess huma aggravati minn nuqqas sinifikanti ta' ħaddiema u ta' ħiliet fis-settur tal-kura. Huwa stmat li s-sehem ta' LTC tal-impjiegi totali jkun jeħtieġ li jiżdied bi 32 %, jew b'0,6 pps, bħala medja fil-pajjiżi tal-OECD matul id-deċennju li ġejjin, sabiex tintlaħaq iż-żieda pproġettata fid-domanda[267]. Is-settur jeħtieġ ukoll li jtejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol biex iżomm il-persunal u jattira l-ħaddiema bil-ħiliet it-tajbin. Kundizzjonijiet tax-xogħol aħjar flimkien ma' edukazzjoni u taħriġ aħjar li jippreparaw għall-professjonijiet fis-settur iżidu wkoll il-kwalità tal-kura pprovduta. Sabiex tkejjel il-livell ta' protezzjoni soċjali għal-LTC fix-xjuħija u tqabblu bejn il-pajjiżi, l-OECD, bl-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea, żviluppat sett ta' każijiet tipiċi ta' ħtiġijiet ta' LTC[268]. L-analiżi tissuġġerixxi li, anki wara li jiġu riċevuti l-benefiċċji tal-LTC, l-ispejjeż mill-but għall-kura

---

[264] Il-Kummissjoni Ewropea u l-Kumitat tal-Politika Ekonomika, *The 2021 Ageing Report – Economic and budgetary projections for the EU Member States* (2019-2070), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

[265] l-Eurostat [hlth_ehis_tadle], EHIS. Din il-miżura bbażata fuq l-istħarriġ tkopri biss persuni f'unitajiet domestiċi privati iżda mhux dawk f'kura residenzjali.

[266] Iċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka, *Demographic microsimulation of long-term care needs in the European Union*, 2023.

[267] OECD, *Beyond Applause? Improving Working Conditions in Long-Term Care*, 2023.

[268] Cravo Oliveira Hashiguchi, T. and Llena-Nozal, A., *The Effectiveness of Social Protection for Long-term Care in Old Age:Is social protection reducing the risk of poverty associated with care needs?*, Dokument ta' Ħidma tas-Saħħa tal-OECD Nru 117, OECD Publishing, Pariġi, 2021.

jistgħu jkunu għoljin ħafna f'xi Stati Membri, speċjalment għall-persuni akbar fl-età bi ħtiġijiet severi tal-LTC li jirċievu kura fid-dar (ara l-Illustrazzjoni 2.4.14).

Illustrazzjoni 2.4.14: L-ispejjeż mill-but għall-kura jistgħu jkunu għoljin ħafna, speċjalment għall-persuni akbar fl-età bi bżonnijiet severi ta' kura fit-tul li jirċievu kura fid-dar

L-ispejjeż mill-but tal-kura fid-dar bħala sehem mill-introjtu tax-xjuħija (wara l-appoġġ pubbliku), għal dawk li jirċievu l-kura b'introjtu medju u mingħajr ebda ġid nett, skont il-livell ta' severità, 2022

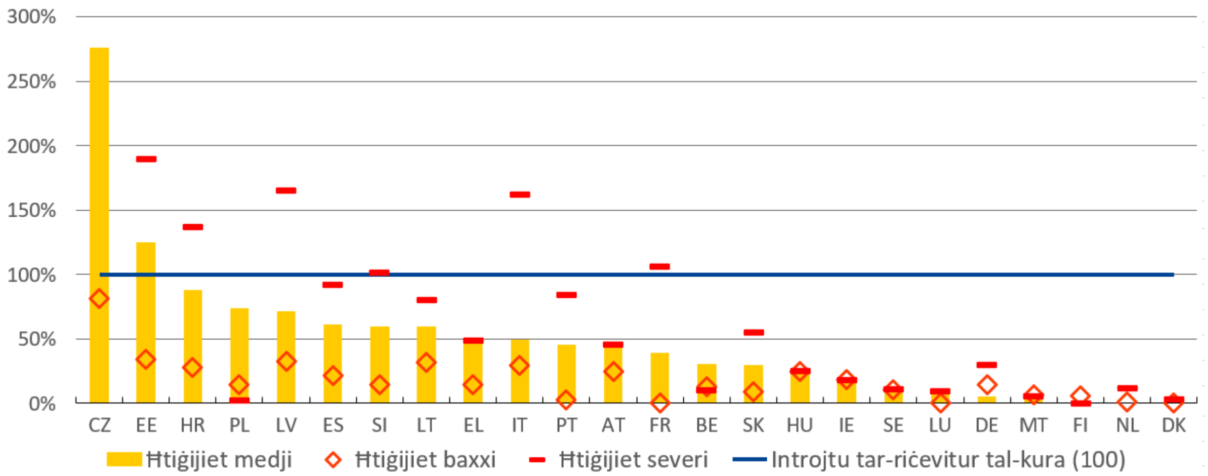

Nota: EE tirreferi għal Tallinn fl-Estonja, IT tirreferi għal Alto Adige (Tyrol tan-Nofsinhar) fl-Italja, AT tirreferi għal Vjenna fl-Awstrija, BE tirreferi għal Flanders fil-Belġju.
Sors: Analiżijiet tal-OECD fuq il-bażi tal-kwestjonarju tal-OECD dwar il-protezzjoni soċjali fit-tul, il-Bażi tad-Data tal-OECD dwar id-Distribuzzjoni tal-Introjtu u l-Bażi tad-Data tal-OECD dwar id-Distribuzzjoni tal-Ġid

2.4.2 Miżuri meħuda mill-Istati Membri

Kważi l-Istati Membri kollha implimentaw miżuri ta' appoġġ biex jgħinu lin-nies ilaħħqu maż-żieda fl-għoli tal-ħajja. Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri (**il-Belġju, Ċipru, Spanja, il-Finlandja, il-Litwanja, in-Netherlands, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovenja**) żiedu l-benefiċċji bħall-introjtu minimu, il-benefiċċji tal-familja u tat-tfal, il-benefiċċji tal-qgħad, u l-pensjonijiet. **Is-Slovenja** hija wieħed mill-ftit pajjiżi li aġġustaw ukoll il-benefiċċji tal-akkomodazzjoni. **Il-Greċja** u **s-Slovakkja** għażlu pagamenti żejda ta' darba u pagamenti parzjali addizzjonali għall-introjtu minimu u l-benefiċċji tal-familja jew tat-tfal matul l-2022. Fl-aħħar nett, **l-Iżvezja** pprovdiet ammont żejjed f'termini ta' benefiċċji tal-akkomodazzjoni lill-familji bit-tfal mill-pandemija u żiedet dan l-ammont aktar f'Ġunju 2023 bħala rispons għall-għoli tal-ħajja[269].

[269] Immappjar aktar estensiv tal-miżuri implimentati mill-Istati Membri biex jittrattaw iż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija u l-għoli tal-ħajja jista' jinstab fir-Rapport Annwali 2023 tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

Sabiex jappoġġaw l-aċċess għal servizzi essenzjali, u speċjalment l-enerġija, fil-kuntest taż-żieda fil-prezzijiet, l-Istati Membri adottaw miżuri ta' emerġenza sostanzjali, li kienu temporanji iżda spiss mhux immirati[270]. Pereżempju, **il-Belġju** implimenta żewġ pakketti ta' kontribuzzjoni matul ix-xitwa 2022-2023 li jipprovdu appoġġ lill-unitajiet domestiċi kollha fil-forma ta' tnaqqis awtomatiku fuq il-kontijiet tal-elettriku u tal-gass. **L-Irlanda** allokat EUR 1,2 biljun għall-appoġġ għall-enerġija permezz tal-ħlas ta' kreditu biex tgħin lill-konsumaturi jnaqqsu l-kontijiet tal-elettriku tagħhom. **Franza** introduċiet vawċer tal-enerġija eċċezzjonali bħala appoġġ addizzjonali ta' darba għall-aktar unitajiet domestiċi vulnerabbli u **ċ-Ċekja** ppromulgat limitu massimu temporanju fuq il-prezzijiet tal-enerġija. **Il-Portugall** introduċa vawċer għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli biex itaffi l-faqar enerġetiku fl-akkomodazzjoni ("Vale Eficiênca") u naqqas il-VAT fuq l-elettriku għal 6 % għall-klijenti domestiċi u/jew dawk b'vultaġġ baxx b'elettriku kuntrattat sa 6.9 kVA. **Il-Bulgarija** u **r-Rumanija** pprovdew appoġġ temporanju permezz ta' skema ta' vawċers lill-aktar unitajiet domestiċi vulnerabbli li jużaw il-FSE - finanzjament ta' REACT-EU, bħala parti mill-inizjattiva SAFE. **Spanja** estendiet sal-31 ta' Diċembru 2023 miżura li tiggarantixxi provvisti bażiċi ta' ilma, gass, elettriku u telekomunikazzjoni. **L-Italja** introduċiet fond ta' EUR 112-il miljun biex tiffinanzja vawċer immirat biex ikopri l-ispejjeż tat-trasport għal individwi b'introjtu baxx. **Malta** għamlet it-trasport pubbliku mingħajr ħlas għar-residenti kollha li għandhom karta tat-trasport personali minn Ottubru 2022. **Is-Slovenja** imponiet limitu massimu fuq il-prezzijiet tal-elettriku u tal-gass għall-unitajiet domestiċi. Hija naqqset temporanjament ir-rata tal-VAT (minn 22 % għal 9,5 %) u naqqset bin-nofs id-dazji tas-sisa fuq l-elettriku u l-gass. **Is-Slovakkja** introduċiet limiti massimi fuq il-prezzijiet tal-gass, tat-tisħin u tal-elettriku għall-unitajiet domestiċi u għad-ditti. Ġew adottati wkoll xi pagamenti ta' darba għall-persuni l-aktar affettwati minn prezzijiet għoljin tal-enerġija.

---

270 Għal dawn il-miżuri wkoll, ara r-Rapport Annwali 2023 tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

Diversi Stati Membri ffokaw fuq l-indirizzar u l-prevenzjoni tal-isfidi tal-faqar permezz ta' titjib fl-adegwatezza u l-kopertura tal-benefiċċji tal-introjtu minimu u l-assistenza soċjali. Il-Latvja adottat riforma tal-introjtu minimu li kienet tinvolvi għall-2023 u l-2024 żieda fit-trasferimenti kollha relatati mal-introjtu minimu u torbot l-introjtu minimu futur, il-pensjonijiet u diversi livelli limiti ta' miżuri ta' appoġġ soċjali mal-introjtu medju, u b'hekk tipprevedi indiċjar annwali. **Il-Polonja** u **l-Ungerija** introduċew miżuri mmirati lejn gruppi ta' età jew żoni partikolari. F'konformità mar-riforma tagħha tal-benefiċċji tal-introjtu minimu, **il-Bulgarija** introduċiet emendi legali għall-allowance tat-tisħin biex tissimplifika l-gruppi fil-mira, iżżid il-livell limitu tal-introjtu u l-kopertura tal-allowance. **Iċ-Ċekja** żiedet l-ammont tal-"minimu tal-għajxien" u tal- "minimu ta' sussistenza" b'madwar 5 %, billi t-tnejn li huma jintużaw għall-kalkolu ta' allowances oħra.

Ittieħdu passi f'diversi Stati Membri lejn il-modernizzazzjoni tal-introjtu minimu u l-assistenza soċjali. Il-Ġermanja introduċiet riforma kbira tad-dispożizzjoni tagħha dwar l-introjtu minimu bl-Att dwar il-Benefiċċji taċ-Ċittadini (*Bürgergeld-Gesetz*). L-appoġġ għall-introjtu bażiku għal dawk li qed ifittxu impjieg ġie rriformat kif xieraq. Lil hinn mill-aġġustament tar-rati tal-ħtiġijiet standard (livell ta' benefiċċji), l-Att għandu l-għan li jipprovdi appoġġ lir-rikorrenti li huma kapaċi jaħdmu biex jaħtfu opportunitajiet ġodda. L-Att jinċentiva l-iżvilupp tal-ħiliet, permezz ta' benefiċċju kontinwu għall-edukazzjoni u t-taħriġ (*Weiterbildungsgeld*), bonus ta' benefiċċju taċ-ċittadini (*Bürgergeldbonus*), u bonus permanenti għall-edukazzjoni u t-taħriġ (*Weiterbildungsprämie*). Tneħħiet il-prijoritizzazzjoni tal-kollokament f'impjieg fil-Ktieb II tal-Kodiċi Soċjali, li twitti t-triq għal aktar persuni biex jinvolvu ruħhom f'taħriġ inizjali u kontinwu. F**il-Finlandja**, il-Kumitat Parlamentari tas-Sigurtà Soċjali b'mandat ta' 7 snin (2020-2027) għandu l-kompitu li jirriforma s-sistema tas-sigurtà soċjali Finlandiża, u b'hekk inaqqas il-kumplessità tagħha. Rapport interim jiddeskrivi modi alternattivi ta' kif tiġi organizzata s-sigurtà soċjali u proposti għal riformi, inklużi linji gwida ta' politika għal indikaturi u għodod għall-valutazzjoni tal-progress. F**il-Portugall**, saru sforzi li kellhom l-għan li jimmodernizzaw u jissimplifikaw is-sistema tal-benesseri u li jżidu l-użu tal-benefiċċji permezz tat-"Tranżizzjoni Diġitali tas-Sigurtà Soċjali". Filwaqt li għadhom fi stadju preliminari, ittieħdu passi fl-RRP rivedut reċentement lejn il-ħolqien ta' benefiċċju soċjali wieħed, maħsub biex jissostitwixxi sett ta' benefiċċji mhux kontributorji. **Spanja** tkompli bl-isforzi tagħha biex timplimenta r-riforma tal-introjtu minimu tagħha, b'mod partikolari billi tiżviluppa ċentru għall-ħolqien ta' perkorsi tal-integrazzjoni għal riċevituri tal-introjtu minimu. Wara t-tlestija tal-proġetti pilota appoġġati mill-RRF, evalwazzjoni ser tivvaluta l-kopertura, l-effettività u l-fatturi ta' suċċess. Barra minn hekk, mill-1 ta' Jannar 2023, il-benefiċjarji tal-introjtu minimu jistgħu jibbenefikaw minn inċentiv għax-xogħol: jekk isibu impjieg jew iżidu s-sigħat tax-xogħol tagħhom, l-ammont tal-benefiċċju ma jitnaqqasx bl-istess rata hekk kif jiżdied l-introjtu mix-xogħol. **Ir-Rumanija** rrevediet il-leġiżlazzjoni tagħha dwar l-introjtu minimu biex ittejjeb l-assistenza soċjali. Ir-riforma għandha l-għan li tnaqqas il-faqar, tistimula l-impjiegi permezz ta' miżuri ta' attivazzjoni u żżid il-kisba tal-edukazzjoni, filwaqt li tnaqqas il-piż amministrattiv għall-amministrazzjoni u għall-benefiċjarji. **Is-Slovakkja** pprovdiet allowance ta' stabbilizzazzjoni lill-ħaddiema tal-kura tas-saħħa u lil impjegati oħrajn fil-faċilitajiet tal-protezzjoni soċjali tat-tfal.

Servizzi soċjali reżiljenti huma essenzjali, kif muri mill-pandemija tal-COVID-19. Ċipru adotta riforma li għandha l-għan li tirristruttura u timmodernizza s-servizzi soċjali biex iwieġeb fil-pront għall-ħtiġijiet ta' persuni vulnerabbli. F**il-Latvja**, id-dikjarazzjoni tal-gvern il-ġdid tistabbilixxi l-objettiv li jiġi introdott basket minimu ta' servizzi soċjali li għandhom jiġu pprovduti fuq bażi obbligatorja fil-livell lokali. Bl-istess mod, **Spanja** ser tgħaddi fil-qafas tal-RRP tagħha riforma li ser tiggarantixxi portafoll minimu ta' servizzi komuni u standards komuni għall-forniment ta' servizzi soċjali fil-pajjiż kollu. **Il-Bulgarija** qed tippjana li tiżviluppa sa tmiem l-2023, fil-qafas tal-RRP tagħha, immappjar nazzjonali tas-servizzi soċjali li ser jidentifika l-lakuni fil-forniment u jgħin biex jiddetermina l-ħtiġijiet ta' investiment.

Fl-2022-2023, ġew introdotti diversi riformi b'rabta mas-sistemi tal-benefiċċji tal-qgħad[271]**.** Fid-dawl tas-sitwazzjoni ekonomika inċerta, f'Ġunju 2023, **l-Iżvezja** ddeċidiet li żżomm aċċess aktar faċli għall-benefiċċji tal-qgħad, b'mod partikolari fir-rigward tal-perjodu ta' kwalifika, l-istorja tal-impjieg u l-aċċess potenzjali għall-intraprendituri (f'każ ta' interruzzjonijiet ripetuti fl-attivitajiet kummerċjali). F'Diċembru 2022, **l-Estonja**, bħala parti mill-RRP tagħha, adottat riforma tal-benefiċċji tal-assigurazzjoni tal-qgħad li tagħmel il-perjodu tal-benefiċċju dipendenti fuq iċ-ċiklu ekonomiku mill-aħħar ta' Ġunju 2023. L-għan huwa li tittejjeb il-protezzjoni soċjali tal-persuni qiegħda f'kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol aktar diffiċli, filwaqt li jiġi appoġġat ritorn aktar mgħaġġel għal impjieg meta s-sitwazzjoni titjieb. Fi **Franza**, ir-riforma tal-assigurazzjoni tal-qgħad adottata f'Diċembru 2022 naqqset id-durata tal-benefiċċji tal-qgħad u neħħiet l-aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad fil-każ ta' abbandun tal-impjieg. **Il-Finlandja** ħabbret riforma biex tipprovdi aktar inċentivi għax-xogħol li ser żżid it-tul tax-xogħol preċedenti u tagħmel l-ammont ta' benefiċċji dipendenti fuq il-qligħ preċedenti, filwaqt li r-rata ta' sostituzzjoni ser tonqos maż-żmien.

[271] Ara wkoll ir-rapport tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali, COM/2023/43 final, adottat f'Jannar 2023.

Il-miżuri meħuda minn xi Stati Membri kellhom l-għan li jsaħħu l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għal gruppi speċifiċi, bħal dawk li jaħdmu għal rashom. F**il-Litwanja**, f'Ġunju 2023, il-gvern ippropona bħala parti mill-RRP tiegħu, riforma tal-assigurazzjoni tal-qgħad biex jitnaqqas it-tul tal-kontribuzzjonijiet minimi meħtieġa (minn 12-il xahar sa 9 xhur, fl-aħħar 30 xahar), kif ukoll biex jiġu inklużi dawk li jaħdmu għal rashom. Fi **Spanja**, ir-riforma ta' Lulju 2022 stabbiliet sistema ta' kontribuzzjoni ġdida għal dawk li jaħdmu għal rashom, u tejbet il-protezzjoni f'każ ta' waqfien tal-attività. Spanja rregolat ukoll benefiċċju ġdid għall-ħaddiema li jaħdmu għal rashom li joperaw f'settur affettwat minn sensji temporanji tal-"Mekkaniżmu RED" ċikliku għall-flessibbiltà u l-istabbilizzazzjoni tal-impjiegi. Barra minn hekk, ir-riforma tal-istatus tal-artisti introduċiet benefiċċji tal-qgħad speċjali għalihom minn Lulju 2023. F'Settembru 2023, **iċ-Ċekja** introduċiet xi bidliet għall-ħaddiema skont il-"*ftehimiet biex iwettqu x-xogħol*" bil-ħsieb li jkun hemm kundizzjonijiet ekwi, mill-inqas parzjalment, bil-kuntratti tal-impjiegi klassiċi (l-introduzzjoni tal-liv imħallas u l-ħlas żejjed għal tmiem il-ġimgħa, għall-iljieli jew għall-btajjel). F**il-Belġju**, ir-regolamenti l-ġodda approvati f'Diċembru 2022 adattaw il-liġi dwar il-protezzjoni soċjali għas-sitwazzjoni speċifika tal-impjiegi u r-relazzjonijiet tax-xogħol tal-artisti u tat-tekniċi, u b'hekk ħolqu status ġdid ta' "ħaddiema tal-arti". Barra minn hekk, il-"benefiċċju tax-xogħol tal-arti" l-ġdid (minn Ottubru 2022) wessa' l-kategoriji ta' ħaddiema tal-arti koperti u tejjeb l-aċċess tagħhom għal tip speċjali ta' benefiċċji tal-qgħad.

L-aċċess għall-benefiċċji tal-mard ġie ffaċilitat permezz ta' diversi miżuri. F**l-Irlanda**, l-Att tal-2022 dwar il-Liv Minħabba Mard introduċa, minn Jannar 2023, dritt statutorju għall-ħlas tal-benefiċċji tal-mard, li jipprovdi lill-impjegati (b'mod partikolari dawk b'paga baxxa u mingħajr dritt għal skema ta' kumpanija għall-ħlas tal-benefiċċji tal-mard) id-dritt għal perjodu minimu ta' liv imħallas jekk dawn jimirdu jew isofru korriment li jagħmilhom inkapaċi għax-xogħol. Id-durata tal-liv minħabba mard imħallas ser tiżdied fuq bażi gradwali matul it-3 snin li ġejjin sabiex jiġi evitat li jitqiegħed piż finanzjarju eċċessiv fuq l-impjegaturi. Minn Ġunju 2023, **Spanja** introduċiet tliet sitwazzjonijiet mhux okkupazzjonali bħala raġunijiet ġodda għal-liv minħabba mard, mingħajr ma kien meħtieġ perjodu minimu ta' kontribuzzjoni. **Ċipru**, bħala parti mill-politika tiegħu li jiddiġitalizza u jimmodernizza l-komunikazzjoni taċ-ċittadini mas-Sistema tal-Assigurazzjoni Soċjali (SIS), nieda fi Frar 2023 il-pjattaforma elettronika għas-sottomissjoni ta' applikazzjonijiet għall-benefiċċji tal-mard.

Diversi Stati Membri saħħew il-benefiċċji tal-familja u l-indukrar tat-tfal, anki b'rispons għaż-żieda fl-għoli tal-ħajja. F**l-Awstrija**, total ta' EUR 200 miljun fis-sena f'sussidji għal skop speċjali mill-gvern federali lill-Istati federali fis-snin skolastiċi mill-2022-2023 sal-2026-2027 ġew allokati biex javvanzaw l-espansjoni ta' servizzi edukattivi elementari tal-indukrar tat-tfal. F**il-Bulgarija**, il-benefiċċji tar-reġistrazzjoni fl-iskejjel ta' BGN 300 (EUR 154), oriġinarjament mogħtija lill-istudenti li jibdew il-gradi 1 u 8, ġew estiżi wkoll għal dawk li jibdew il-gradi 2, 3 u 4. F'**Ċipru**, is-servizzi tal-kura għal tfal fl-età sa 4 snin huma sussidjati permezz ta' pagamenti diretti lill-kindergartens. Is-sussidju jista' jilħaq sa 80 % tal-kost ta' kull xahar għall-indukrar tat-tfal, b'ammont massimu skont il-livell ta' introjtu. F**iċ-Ċekja**, ingħatat allowance ta' darba ta' CZK 5 000 (EUR 200) lill-ġenituri b'introjtu annwali ta' inqas minn CZK 1 miljun (EUR 40 000). F**l-Estonja**, l-allowances tal-familja żdiedu għall-familji bi tlett itfal jew aktar. F**il-Ġermanja**, minn Jannar 2023, il-benefiċċju tat-tfal ġie stabbilit għal EUR 250 għal kull wild fix-xahar, b'żieda għall-ewwel u t-tieni wild u waħda kemxejn aktar baxxa għat-tielet wild. Il-familji b'introjtu baxx huma appoġġati b'allowances addizzjonali għat-tfal. F**il-Greċja**, ġie offrut appoġġ finanzjarju lil 50 kumpanija ta' daqs medju u 70 kumpanija kbira biex jinħolqu faċilitajiet għall-indukrar tat-tfal għal tfal ta' bejn 6 xhur u sentejn u nofs. Bħala parti minn proġett pilota, il-vawċers jitqassmu fost il-ġenituri bi tfal sa sentejn u nofs biex ikopru parti mis-servizzi tal-indukrar tat-tfal minn persuni ċċertifikati li jindukraw. F**l-Irlanda**, ġew allokati EUR 121 miljun addizzjonali għall-Iskema Nazzjonali għall-Indukrar tat-Tfal. F**in-Netherlands**, ir-rimborż parzjali u dipendenti fuq l-introjtu tal-kostijiet tal-indukrar tat-tfal ma għadux jiddependi fuq l-għadd ta' sigħat li l-ġenituri fil-fatt jaħdmu. F**il-Polonja**, qrib EUR 704 miljun tal-FSE+ u EUR 380 miljun tal-RRF ġew allokati biex jinħolqu aktar minn 100 000 post ġdid għall-indukrar tat-tfal bejn l-2022 u l-2029, inklużi dawk adattati għall-ħtiġijiet ta' tfal b'diżabbiltà jew li jeħtieġu kura speċjali. F**il-Portugall**, ġie introdott benefiċċju ġdid ta' Garanzija għat-Tfal skont it-test tal-mezzi, li jitħallas flimkien mal-allowance tal-familja. L-ammonti ta' allowance tal-familja u benefiċċji oħra tal-familja ġew aġġornati wkoll u, minn Jannar 2023, it-tfal li twieldu mill-1 ta' Settembru 2021 (inkluż) huma intitolati jattendu l-kura tat-tfal mingħajr ħlas. F**is-Slovakkja**, żdiedet l-allowance tal-ġenituri. Il-ġenituri impjegati jistgħu jużaw din l-allowance għall-ispejjeż relatati mal-indukrar tat-tfal sal-età ta' 3 snin, jew sal-età ta' 6 snin fil-każ ta' kundizzjoni tas-saħħa avversa fit-tul tal-wild.

F**is-Slovenja**, ir-riċevituri tal-assistenza soċjali finanzjarja u tal-appoġġ għall-introjtu rċevew allowance addizzjonali ta' darba għall-enerġija, b'ammont li jiddependi fuq id-daqs tal-familja, li jibda minn EUR 200. Barra minn hekk, f'Ottubru, Novembru u Diċembru 2022, il-familji rċevew żieda mal-benefiċċji tat-tfal eżistenti, li tvarja minn EUR 21 sa EUR 123. Fi **Spanja**, il-benefiċċji għall-indukrar tat-tfal ta' EUR 100 fix-xahar għal kull wild taħt l-età ta' 3 snin ġew estiżi biex ikopru wkoll, minbarra l-ommijiet li jaħdmu, in-nisa li jirċievu benefiċċji tal-qgħad kontributorji jew mhux kontributorji.

L-Istati Membri ħadu miżuri f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal (ECG). Filwaqt li xi Stati Membri għadhom qed jaħdmu fuq il-pjanijiet ta' azzjoni tagħhom għall-implimentazzjoni tal-ECG, ittieħdu għadd ta' miżuri ta' politika, pereżempju, dawk immirati lejn it-titjib tal-inklużjoni soċjali ta' tfal vulnerabbli, bħad-de-istituzzjonalizzazzjoni tal-kura alternattiva f**il-Greċja**, u ikliet tal-iskola bla ħlas f**il-Kroazja** u f**il-Lussemburgu**. Fi **Spanja**, l-implimentazzjoni tal-ECG wasslet għal sett usa' ta' riformi, bi 11-il att leġiżlattiv li għandhom jiġu adottati bejn l-2021 u l-2023, inklużi, fil-qafas tal-RRP, il-modernizzazzjoni tas-servizzi soċjali u t-tisħiħ tas-sistema edukattiva bil-ħsieb li tiġi garantita edukazzjoni inklużiva għat-tfal bi bżonnijiet speċjali. Ġiet stabbilita wkoll sistema ta' governanza f'diversi livelli għall-implimentazzjoni tal-garanzija mal-koordinaturi fil-livell reġjonali.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri biex isaħħu l-benefiċċji tad-diżabbiltà jew l-appoġġ finanzjarju tagħhom lill-familji u lill-persuni li jindukraw membru tal-familja dipendenti b'diżabbiltà. Xi pajjiżi introduċew bidliet leġiżlattivi li jipprovdu protezzjoni u appoġġ finanzjarju aħjar lill-persuni b'responsabbiltajiet ta' kura, eż., billi jipprovdu drittijiet ġodda lill-ġenituri ta' wild b'diżabbiltà (**Franza**), benefiċċji ġodda lill-membri tal-familja li jieħdu ħsieb qarib b'diżabbiltà (**is-Slovakkja**), inaqqsu l-ostakli għall-aċċess għall-allowances tal-persuni li jindukraw għal persuni li jgħixu flimkien, jew permezz ta' krediti tat-taxxa lill-ġenituri ta' tfal b'diżabbiltà (**Malta**). **Malta** u l-**Kroazja** qed jiżviluppaw ukoll skemi għall-assistenza personali bil-għan li jappoġġaw il-ħajja indipendenti tal-persuni b'diżabbiltà u jtejbu l-parteċipazzjoni tagħhom fl-edukazzjoni, fl-impjiegi u fis-soċjetà. Diversi Stati Membri qed jinvestu aktar fit-titjib tas-servizzi soċjali u tal-kura fid-dar biex jappoġġaw lill-persuni b'diżabbiltà jkomplu jgħixu fid-dar, inkluż fil-kuntest tar-riformi tas-sistemi tal-kura fit-tul tagħhom (eż. **il-Bulgarija, is-Slovenja**).

L-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli u soċjali huwa għoli fuq l-aġenda politika, leġiżlattiva u finanzjarja ta' ħafna Stati Membri. Pereżempju, bħala parti mill-RRP tagħha, **il-Latvja** bdiet l-iżvilupp tal-Istrateġija dwar l-Akkomodazzjoni Affordabbli biex tistabbilixxi appoġġ adegwat, inkluż lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli, permezz tal-akkomodazzjoni soċjali u l-akkomodazzjoni muniċipali b'kera baxxa. **Franza** ħadet miżuri regolatorji speċifiċi relatati mal-kirjiet, filwaqt li **l-Portugall** stabbilixxa skema ta' allowances biex jappoġġa lill-familji jħallsu kirjiet u ipoteki (parti mill-pakkett legali *Mais Habitação*), flimkien ma' miżuri ulterjuri biex jittaffa l-impatt tar-rati tal-imgħax li qed jiżdiedu fuq is-self għall-akkomodazzjoni. **Il-Greċja** ddeċidiet li tiffoka fuq l-istudenti billi tipprovdi allowance akbar għall-benefiċċju tal-akkomodazzjoni. Sabiex jiġi indirizzat l-impatt taż-żieda fil-prezz tal-enerġija, ġew żviluppati allowances speċifiċi mil**l-Italja** u m**il-Latvja**. Sabiex tiffaċilita l-aċċess għall-akkomodazzjoni u l-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni, **il-Greċja** introduċiet programm ta' self u assistenza għall-akkomodazzjoni fil-kuntest lokali, filwaqt li **Malta** elaborat programm ta' appoġġ għal dawk li jixtru proprjetà għall-ewwel darba. **Il-Polonja** adottat abbozz ta' liġi dwar il-kooperattivi tal-akkomodazzjoni.

Ittieħdu miżuri b'rabta mal-pensjonijiet, bil-għan li s-sistemi jsiru aktar reżiljenti u ekwi. Dawn kienu jinkludu b'mod partikolari l-attwalizzazzjoni tal-pensjonijiet (**il-Bulgarija**), ir-reviżjoni tal-mekkaniżmi ta' indiċjar tal-pensjonijiet (**l-Estonja** u **l-Italja**) u r-rati tad-dovuti b'enfasi fuq il-promozzjoni tal-aċċess għall-benefiċċji bażiċi tax-xjuħija, iż-żieda fil-livell tal-pensjonijiet minimi (**il-Belġju, il-Kroazja, il-Latvja**), kif ukoll it-tnaqqis tal-piż tat-taxxa għal dawk fuq pensjonijiet baxxi (**il-Ġermanja, Malta, l-Estonja, l-Italja**). Bħala parti mill-RRP tagħha, **Spanja** ddeċidiet li tintroduċi żieda gradwali tal-bażijiet tal-kontribuzzjoni massima tal-pensjoni u tal-pensjonijiet massimi u introduċiet perkors ġdid tad-dovuti għall-pensjonijiet minimi u mhux kontributorji biex jiżdiedu f'konformità mal-evoluzzjoni tal-paga minima. Barra minn hekk, f'Marzu 2023 ittieħdu diversi miżuri biex titnaqqas id-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet, inkluża kopertura aħjar tal-karriera, u żieda fil-komplement tad-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet. Fl-aħħar nett, ir-riforma Spanjola tal-2023 tas-sistema tal-pensjonijiet tipprovdi trattament ugwali bejn il-ħaddiema part-time u dawk full-time fil-kalkolu tal-perjodi ta' kontribuzzjoni għall-eliġibbiltà għall-pensjonijiet tal-irtirar; barra minn hekk, ġie deċiż li l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali jiġu armonizzati gradwalment mas-sistema tal-ħaddiema b'salarju mill-persuni li jaħdmu għal rashom. Ġew introdotti żidiet eċċezzjonali fil-pensjonijiet u appoġġ għal pensjonijiet baxxi fi **Franza**, **fil-Portugall** u f**id-Danimarka**, u l-pensjonijiet pubbliċi żdiedu f**in-Netherlands** u fil-Litwanja.

Il-ġenerożità u l-kundizzjonijiet għall-aċċess għall-pensjonijiet tas-superstiti ġew iffaċilitati fil-**Kroazja** u f'**Malta**, filwaqt li ttieħdu miżuri biex tittejjeb is-sitwazzjoni ta' dawk b'kapaċità tax-xogħol imnaqqsa fi **Spanja**, fi **Franza**, f**il-Ġermanja** u f'**Malta**. F**il-Belġju**, ir-riforma ta' Lulju 2023 kienet tinkludi l-paternità, il-liv relatat mal-kura, u l-qgħad temporanju fil-perjodi ta' kontribuzzjoni għall-aċċess għall-pensjoni minima. Iż-żidiet fil-pensjonijiet u l-krediti ta' kontribuzzjoni għat-trobbija tat-tfal ġew deċiżi wkoll f**iċ-Ċekja** u f'**Malta**. Fl-aħħar nett, **l-Italja** ddeċidiet li fl-2023 testendi temporanjament l-Avvanz tal-Pensjoni Soċjali (*APE Sociale*) għal dawk li għandhom mill-inqas 63 sena, li ma humiex intitolati għal pensjoni, li jkunu wettqu kompiti kbar, jew li għandhom diżabbiltà ta' mill-inqas 74 %, il-persuni qiegħda li jkunu eżawrew il-benefiċċji tal-qgħad tagħhom, u l-persuni li jindukraw. Iż-żieda addizzjonali fil-pensjonijiet f**is-Slovakkja** daħlet fis-seħħ minn Lulju 2023, filwaqt li l-kriterji għall-għoti ta' pensjoni tad-diżabbiltà ġew iffaċilitati u l-ammont żdied. Il-pensjonijiet minimi żdiedu minn Ottubru 2023 għal livell inizjali ta' 145 % tal-minimu ta' sussistenza (EUR 389,90).

Ir-riformi relatati mal-età tal-irtirar u l-ħajja tax-xogħol itwal kienu xprunati kemm minn kunsiderazzjonijiet ta' sostenibbiltà fiskali kif ukoll minn dawk ta' adegwatezza. L-enfasi kienet fuq il-promozzjoni ta' ħajja tax-xogħol itwal f**il-Belġju**, f**iċ-Ċekja**, u f**il-Finlandja**, u l-kombinament tax-xogħol mal-irtirar permezz ta' inċentivi pożittivi u flessibbiltà akbar, bħal f**id-Danimarka**, f**il-Ġermanja** u f**il-Kroazja**. Ftit miżuri kienu diretti lejn iż-żieda fl-età tal-irtirar, bħal fi **Franza** u fiċ-**Ċekja**, u sabiex l-irtirar bikri jsir aktar strett f'din tal-aħħar. Ir-riforma tal-pensjonijiet li ġiet approvata f**l-Irlanda** f'Settembru 2022 ipprovdiet il-possibbiltà li n-nies jaħdmu sal-età ta' 70 sena u jirċievu pensjonijiet ogħla, u tranżizzjoni li għaddiet b'mod gradwali fuq diversi snin għal "Approċċ ta' Kontribuzzjonijiet Totali", fejn ir-rati tal-pensjoni ser ikunu marbuta mal-kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni soċjali matul il-ħajja tax-xogħol kollha ta' persuna. Il-persuni li jindukraw fit-tul ser ikollhom ukoll iż-żmien li jqattgħu jindukraw rikonoxxut fis-sistema tal-pensjoni. **L-Italja** estendiet aktar id-dispożizzjonijiet dwar l-irtirar bikri għal persuni b'karrieri twal jew bi status ta' xogħol speċifiku, filwaqt li għamlet il-kriterji ta' eliġibbiltà aktar stretti.

Fl-aħħar nett, it-tendenza lejn it-tisħiħ tar-rwol tal-iskemi tal-pensjoni ffinanzjati u t-trawwim ta' intitolamenti individwali saret aktar prominenti. F'xi każijiet, dan kien jinvolvi t-tisħiħ tad-drittijiet kollettivi għall-pensjonijiet okkupazzjonali, bħal f**id-Danimarka**, filwaqt li f'oħrajn issaħħu d-drittijiet individwali, jiġifieri fl-iskemi tal-pensjoni statutorji ffinanzjati. F**in-Netherlands**, b'mod partikolari, ir-riforma wiesgħa ta' Ġunju 2023 kellha l-għan li tagħmel it-tieni pilastru aktar trasparenti, ġust, reżiljenti għax-xokkijiet u adattat aħjar għal suq tax-xogħol dinamiku. F**ir-Rumanija**, ġew adottati miżuri biex tiġi żgurata s-sostenibbiltà tat-tieni pilastru. Fil-qafas tal-RRF, **is-Slovakkja** adottat riforma tal-pensjonijiet fl-2022, li torbot l-età tal-irtirar mal-istennija tal-għomor.

L-Istati Membri ħadu miżuri biex isaħħu l-kura primarja u jrawmu l-integrazzjoni tal-kura, kif ukoll l-aċċess. F'Ġunju 2022, **l-Italja** adottat liġi biex tappoġġa mudelli u standards ġodda għall-kura primarja. F**il-Litwanja**, f'Lulju 2022 il-Parlament approva r-riforma tan-network tal-istituzzjonijiet tal-kura tas-saħħa, bil-għan li jinħolqu ċentri tal-kura tas-saħħa biex tissaħħaħ il-kura primarja. Il-pajjiż issikka wkoll l-ispejjeż annwali massimi mill-but għall-prodotti farmaċewtiċi tal-pazjenti ta' barra minn nofs l-2023. F**l-Ungerija**, riforma adottata f'Diċembru 2022 għandha l-għan li tappoġġa prattiki ta' gruppi multidixxiplinarji. F'Marzu 2023, **il-Kroazja** emendat l-Att tagħha dwar il-Kura tas-Saħħa biex trawwem prattiki ta' kura integrata, b'enfasi fuq il-kura primarja. F**il-Belġju** jitħejja pjan interfederali ġdid dwar il-kura integrata għall-2024, filwaqt li "patt ġdid għall-Prattikanti Ġenerali (GPs) u l-prattiki tal-GP" jipprevedi l-iżvilupp ta' mudell ta' finanzjament ġdid biex irawwem prattiki ta' kura integrata aħjar. **Ir-Rumanija** estendiet is-servizzi koperti minn GPs ikkuntrattati pubblikament għall-2023. B'mod simili, **il-Portugall** qed jippjana l-ħolqien ta' Unitajiet tas-Saħħa Lokali ġodda matul l-2023 biex itejjeb l-integrazzjoni tal-kura. Huwa abolixxa wkoll il-biċċa l-kbira tat-tariffi għall-pazjenti fis-sistema tas-saħħa nazzjonali pubblika minn Ġunju 2022. F'Jannar 2023, **is-Slovakkja** adottat Strateġija Ġenerali għall-Kura tal-Pazjenti ta' Barra biex issaħħaħ il-kura primarja. F'Ġunju 2023, **is-Slovenja** qablet ma' żieda sinifikanti fir-riżorsi għad-diġitalizzazzjoni tal-kura tas-saħħa, li mistennija tagħti spinta lill-prattiki tal-kura integrata. **L-Irlanda** abolixxiet it-tariffi pubbliċi għall-pazjenti fl-isptar f'April 2023. **Il-Finlandja** emendat l-att tagħha dwar il-kura tas-saħħa f'Novembru 2022 biex tnaqqas il-ħinijiet massimi ta' stennija għall-kura mhux urġenti tal-pazjenti ta' barra fil-kura primarja pubblika.

Diversi Stati Membri ħadu miżuri biex jindirizzaw in-nuqqas ta' ħaddiema fil-kura tas-saħħa, biex jiżguraw iż-żamma tal-persunal fis-settur tas-saħħa, u biex itejbu l-governanza fis-settur. Fl-aħħar tal-2022, **Malta** adottat qafas strateġiku usa' tal-forza tax-xogħol fis-settur tas-saħħa, filwaqt li **r-Rumanija** adottat qafas leġiżlattiv skont l-istrateġija nazzjonali tagħha fl-2023. F'Diċembru 2022, **il-Lussemburgu** nieda kampanja biex jattira studenti ġodda lejn professjonijiet mediċi u ħa miżuri biex jimmodernizza l-edukazzjoni tal-infermiera. **Franza** adottat liġi ġdida f'April 2023, bil-ħsieb li tavvanza l-professjoni tal-infermiera tal-prattika permezz ta' kondiviżjoni tal-kompiti. Skont l-emenda tagħha tal-Att dwar il-Kura tas-Saħħa (ta' April 2023), **il-Kroazja** kellha l-għan li ssaħħaħ il-ġestjoni tal-isptarijiet ġenerali billi tittrasferixxi s-sjieda mil-livell muniċipali għall-Istat. F'Diċembru 2022, **l-Ungerija** adottat miżuri biex torganizza mill-ġdid is-sistema tas-saħħa u tiċċentralizza l-governanza għal funzjonijiet bħall-kura primarja u l-integrazzjoni b'kura fit-tul. **Il-Finlandja** adottat riforma implimentata minn Jannar 2023 biex torganizza mill-ġdid il-kura tas-saħħa primarja u speċjalizzata permezz tal-ħolqien ta' 22 Kontea tas-Servizzi tal-Benesseri. **L-Iżvezja**, bl-appoġġ mill-RRF, kompliet l-inizjattiva tagħha ta' Kura tal-Anzjani għat-taħriġ tal-infermiera u tal-persunal tal-maniġment fil-kura tal-anzjani u pproteġiet legalment it-titolu ta' infermiera tal-assistenza biex tagħmel il-professjoni aktar attraenti. **Is-Slovenja** adottat bidliet leġiżlattivi li jippermettu l-impjieg aktar mgħaġġel ta' nazzjonali mhux tal-UE fil-kura tas-saħħa u fil-kura soċjali. F**il-Ġermanja**, ser jiġu introdotti allowances għall-istudji tal-infermiera mill-2024 u t-taħriġ professjonali ser jiġi mmodernizzat aktar.

Ittieħdu passi biex titrawwem is-saħħa pubblika, b'mod partikolari permezz tal-prevenzjoni tal-mard u l-promozzjoni tas-saħħa, u ġiet intensifikata l-azzjoni f'oqsma terapewtiċi speċifiċi, b'mod partikolari l-kanċer u s-saħħa mentali. **Franza** adottat l-Istrateġija Nazzjonali ta' Prevenzjoni tagħha għas-snin 2023-2027, li għandha l-għan li ttejjeb l-aċċess għall-kura preventiva. F'Awwissu 2022, **Spanja** adottat strateġija ġdida dwar is-saħħa pubblika bħala għodda biex tinkoraġġixxi lill-politiki pubbliċi kollha jikkunsidraw is-saħħa u l-ekwità tas-saħħa. **Is-Slovakkja** approvat Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għall-Kontroll tat-Tabakk għas-snin 2023-30. F'Novembru 2022, **ir-Rumanija** adottat Pjan Nazzjonali għall-Ġlieda kontra l-Kanċer sabiex timplimenta, mill-2023, approċċ integrat u multidixxiplinarju għat-trattament, filwaqt li **l-Italja** adottat il-Pjan nazzjonali tagħha dwar l-Onkoloġija 2023-2027, b'mod partikolari biex tlesti r-Reġistru Nazzjonali tal-Kanċer u n-Network Reġjonali tar-Reġistru tal-Kanċer, u f'Jannar 2023 **il-Bulgarija** adottat pjan nazzjonali għall-ġlieda kontra l-kanċer. **Franza** adottat, minn Settembru 2022, miżuri biex ittejjeb l-aċċess għall-kura psikjatrika, u **Spanja**, minn nofs l-2022, nediet l-istrateġija tagħha dwar is-saħħa mentali 2022-2026 biex ittejjeb is-servizzi u l-appoġġ għall-familji u biex tippromwovi mudell ta' kura komprensiva u komunitarja. F**il-Portugall**, Liġi ġdida dwar is-Saħħa Mentali hija mistennija li tidħol fis-seħħ fl-2023, li ssaħħaħ ir-riformi reċenti biex titrawwem id-deistituzzjonalizzazzjoni. **Il-Ġermanja** adottat il-Patt tas-Servizz tas-Saħħa Pubblika għall-perjodu 2021-26, li għandu l-għan li jtejjeb l-impjiegi, il-proċessi diġitali u l-istrutturi moderni fis-servizz tas-saħħa pubblika.

Diversi Stati Membri qed isegwu riformi u investimenti fil-kura fit-tul (LTC), f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għal kura fit-tul ta' kwalità għolja affordabbli. Dawn jinkludu miżuri biex tittejjeb id-disponibbiltà tas-servizzi f**il-Bulgarija, l-Estonja, Spanja, l-Italja, il-Litwanja, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovenja**, l-affordabbiltà tagħhom f**l-Estonja, il-Ġermanja, l-Italja** u **s-Slovenja**, il-kwalità tagħhom f**l-Estonja, Spanja, il-Litwanja u s-Slovenja**, kif ukoll l-appoġġ għall-forza tax-xogħol f**il-Bulgarija, il-Ġermanja** u **l-Litwanja**. **Il-Bulgarija** qed tuża l-FSE u l-FSE+ biex tespandi l-kura fid-dar, inkluż it-taħriġ tal-persunal għal dan il-għan. **L-Estonja** qed issegwi riforma biex tnaqqas il-pagamenti mill-but fil-kura ġenerali, tespandi s-servizzi tal-assistenza soċjali biex tippermetti l-għajxien indipendenti fid-dar u stabbiliet standards ta' kwalità għall-kura fid-dar u l-kura ġenerali. **Spanja** qed tuża l-finanzjament tal-RRF biex ittejjeb l-aċċessibbiltà tal-kura għall-persuni b'diżabbiltà, tittestja d-deistituzzjonalizzazzjoni, tiżviluppa t-telekura, u qed tħejji biex taġġorna l-infrastruttura tal-kura f'konformità ma' mudell tal-LTC immirat lejn kura bbażata fil-komunità. **L-Italja** stabbiliet pjan biex tiddefinixxi l-livell minimu ta' servizzi soċjali għall-persuni akbar fl-età li ma humiex awtosuffiċjenti u waqqfet fond biex tinvesti f'għajxien indipendenti u fir-reklutaġġ ta' persunal tas-servizzi soċjali għall-implimentazzjoni tal-punti uniċi ta' aċċess. **Il-Litwanja** qed tħejji mudell ġdid tal-LTC biex tissimplifika l-istruttura amministrattiva u finanzjarja, tistabbilixxi rekwiżiti minimi għall-fornituri tal-LTC, tespandi l-kura bbażata fil-komunità u qed tippjana li tuża l-RRF u l-Fondi ta' Koeżjoni tal-UE għall-bini tal-kapaċità u t-titjib tar-riżorsi umani u l-infrastruttura tal-LTC. **Ir-Rumanija** adottat l-Istrateġija Nazzjonali dwar l-LTC u t-Tixjiħ Attiv 2023-30, li tinkludi miżuri biex jiġu indirizzati l-ħtiġijiet mediċi tal-LTC u tittejjeb il-kura bbażata fil-komunità għall-persuni akbar fl-età. **Is-Slovenja** qed taħdem fuq riforma ġdida bil-għan li tespandi l-għażliet ta' kura mhux residenzjali, tistabbilixxi standards ta' kwalità u ttejjeb il-vijabbiltà finanzjarja tas-sistema tal-LTC billi tistabbilixxi l-LTC bħala pilastru ġdid tas-sigurtà soċjali.

KAPITOLU 3. ANALIŻI TAL-EWWEL STADJU TAL-PAJJIŻ

Dan il-kapitolu jippreżenta skedi informattivi tal-pajjiżi bħala parti mill-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż, abbażi ta' karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF) kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport sottostanti tal-Grupp ta' Ħidma konġunt EMCO-SPC[272], filwaqt li jappoġġa wkoll is-sejbiet orizzontali ewlenin ippreżentati fit-taqsima 1.5 tal-Kapitolu 1. Dan għandu jitqies bħala proġett pilota li ser jiġi vvalutat. Filwaqt li l-iskedi informattivi kollha jiddependu fuq il-qari tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali u fuq il-kategorizzazzjonijiet tal-JER kif deskritti fil-Kaxxa fit-taqsima 1.5 u fl-Anness 6, l-istruttura tagħhom tiddependi fuq is-sitwazzjoni speċifika għall-pajjiż: l-ordni tat-tliet oqsma ta' politika koperti fl-iskedi (l-impjieg; edukazzjoni u ħiliet; il-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali) hija ggwidata mill-iżviluppi fil-pajjiż ikkonċernat, kif joħorġu mit-tabelli tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali fl-Anness 9. Bl-istess mod, il-graff għal kull pajjiż turi l-aktar kwistjoni pertinenti jew żvilupp ewlieni għall-pajjiż inkwistjoni.

L-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż hija bbażata fuq is-sett sħiħ ta' indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Kull wieħed mill-indikaturi[273] jiġi skrutinizzat abbażi tal-metodoloġija tal-JER, li tiddetermina l-pożizzjoni relattiva tal-Istati Membri. Din il-pożizzjoni relattiva hija espressa f'termini ta' devjazzjonijiet standard mill-medja kemm tal-livell assolut tal-valur indikatur, kif ukoll tal-bidla tiegħu meta mqabbla mas-sena ta' qabel (ara l-Anness 4 għal aktar dettalji tekniċi). Ir-riżultati jinġabru fil-qosor f'waħda mis-seba' kategoriji possibbli għal kull indikatur għall-pajjiż inkwistjoni ("bl-aħjar prestazzjoni", "aħjar mill-medja", "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat", "mal-medja", "dgħajjef iżda qed jitjieb", "għandu jiġi osservat", "sitwazzjoni kritika"). Dan jikkorrispondi għall-iskala ta' kuluri, minn aħdar għal aħmar. Ħarsa ġenerali qasira lejn l-indikaturi u l-klassifikazzjoni tagħhom għal kull Stat Membru tista' tinstab fit-tabelli fl-Anness 9.

272 Twaqqaf Grupp ta' Ħidma konġunt iddedikat tal-EMCO-SPC biex jiddiskuti l-inizjattiva u wettaq ħidma minn Ottubru 2022 sa Mejju 2023. Dan wassal biex l-EMCO u l-KPS ippreparaw id-diskussjoni ministerjali fil-laqgħa tal-EPSCO ta' Ġunju 2023. Il-ħidma u l-eżiti tagħha huma dokumentati fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC dwar l-introduzzjoni ta' Qafas ta' Konverġenza Soċjali fis-Semestru Ewropew u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC relatat.

273 Għad-dettalji tekniċi dwar l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni, inkluż id-differenza fl-impjiegi b'diżabbiltà bbażata fuq il-kunċett tal-GALI, ara l-Anness 2.

Kull indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali jiġi vvalutat bil-metodoloġija spjegata hawn fuq, sabiex jiġi identifikat jekk hijiex meħtieġa analiżi ulterjuri fit-tieni stadju. Il-kwalifika "sitwazzjoni kritika" tirreferi għall-Istati Membri li jġibu punteġġ ferm agħar mill-medja tal-UE fuq indikatur speċifiku u li fihom is-sitwazzjoni qed tiddeterjora jew mhux qed titjieb biżżejjed meta mqabbla mas-sena ta' qabel. Sitwazzjoni hija mmarkata bħala li "għandha tiġi osservata" f'żewġ każijiet: a) meta l-Istat Membru jikseb punteġġ agħar mill-medja tal-UE fuq indikatur speċifiku u s-sitwazzjoni fil-pajjiż tkun qed tiddeterjora jew ma tkunx qed titjieb biżżejjed malajr u b) meta l-punteġġ f'termini ta' livelli jkun konformi mal-medja tal-UE, iżda s-sitwazzjoni tkun qed tiddeterjora ħafna aktar malajr mill-medja tal-UE.

Analiżi ulterjuri fit-tieni stadju titqies ġustifikata għall-Istati Membri li għalihom sitt indikaturi ewlenin jew aktar tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali qegħdin jidhru bħala ħomor ("sitwazzjoni kritika") jew oranġjo ("għandhom jiġu osservati"). Raġuni addizzjonali biex jitqies li s-sitwazzjoni teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju sseħħ meta indikatur li jidher bħala aħmar jew oranġjo jippreżenta żewġ deterjoramenti konsekuttivi fil-kategorizzazzjoni tal-JER tiegħu. Eżempju huwa bidla minn "mal-medja" għal "dgħajfa iżda qed titjieb" fl-edizzjoni tal-JER tal-2023, segwita minn deterjorament ulterjuri għal "sitwazzjoni kritika" fl-edizzjoni tal-2024). Din titqies bħala "marka" addizzjonali lejn il-livell limitu minimu ta' sitt marki b'mod ġenerali. Pereżempju, jekk f'sena partikolari n pajjiż ikollu ħames indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali mmarkati bħala ħomor jew oranġjo, u wieħed minnhom jippreżenta sentejn konsekuttivi ta' deterjoramenti fis-snin n u n-1, il-pajjiż jitqies bħala li għandu sitt indikaturi b'kollox f'dik is-sena n (ħames sinjali ħomor/oranġjo mill-indikaturi fis-sena partikolari + 1 minnhom b'żewġ deterjoramenti konsekuttivi). B'riżultat ta' dan, tkun meħtieġa wkoll analiżi ulterjuri. Kwalunkwe interruzzjoni fis-serje u kwistjonijiet b'rabta mal-kwalità u l-interpretazzjoni tad-data jitqiesu fl-evalwazzjoni tal-għadd totali ta' indikaturi lejn il-livell limitu.

Il-Belġju

Is-suq tax-xogħol fil-Belġju rkupra malajr mill-kriżi tal-COVID19, iżda qed ikompli jkollu prestazzjoni taħt il-medja. Ir-rati tal-qgħad u tal-qgħad fit-tul huma "mal-medja". Filwaqt li r-rata ta' impjieg ilha tikber b'mod wiesa' f'konformità mal-medja tal-UE mill-2017 għal livell rekord ġdid ta' 71,9 %, hija għadha lura meta mqabbla ma' Stati Membri oħrajn u ilha waħda li "għandha tiġi osservata" għal 3 snin konsekuttivi. Din hija dovuta l-aktar għar-rata ta' attività aktar baxxa mill-medja tal-Belġju. Filwaqt li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija "mal-medja", ta' 7,6 pps, il-persuni b'diżabbiltà qed jiffaċċaw sfidi persistenti fl-aċċess għas-suq tax-xogħol, li kien irreġistrat bħala "sitwazzjoni kritika" matul l-aħħar 3 snin. Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà żdiedet b'mod kostanti bejn l-2018 u l-2021 (minn 32 pps għal 38 pps) u, minkejja t-tnaqqis tagħha għal 35,3 pps fl-2022, il-Belġju għadu jikklassifika fost l-Istati Membri bl-agħar prestazzjoni f'dan ir-rigward (meta mqabbla ma' medja tal-UE ta' 21,4 pps). Fl-aħħar nett, it-tkabbir tal-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi per capita ma laħħaqx mal-medja tal-UE u għadu wieħed li "għandu jiġi osservat".

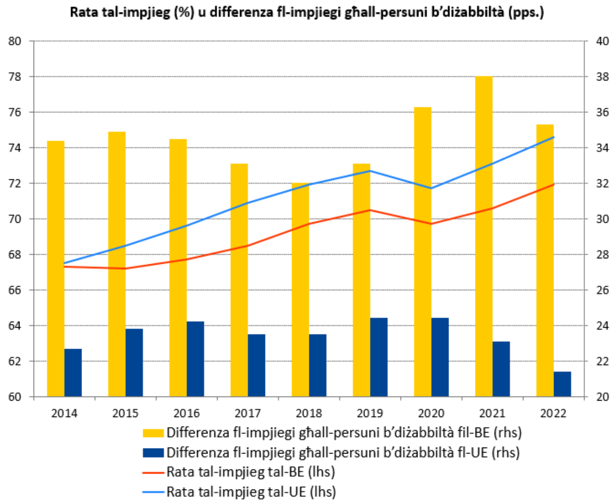

Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika ta' BE fl-2017.
Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], l-LFS tal-UE [tepsr_sp200], l-UE-SILC

Il-Belġju għandu prestazzjoni kemxejn aħjar mill-medja fil-qasam tal-edukazzjoni u l-ħiliet. B'aktar minn nofs (52,7 %) it-tfal kollha taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal, il-prestazzjoni tal-Belġju hija "aħjar mill-medja". Barra minn hekk, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ huwa relattivament baxx (6,4 %) u "aħjar mill-medja", wara li rreġistra titjib mis-sena ta' qabel, filwaqt li s-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) huwa "mal-medja", ta' 9,2 %. Il-proporzjon tal-popolazzjoni b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, li jappoġġaw it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, huwa wkoll "mal-medja" ta' 54,2 % (vs 53,9 % fl-UE).

Il-politiki soċjali huma ġeneralment effettivi fil-prevenzjoni u l-mitigazzjoni tar-riskji ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali, kif ukoll l-inugwaljanzi fl-introjtu. L-ishma tal-popolazzjoni totali u tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali ilhom jonqsu mill-2017 u huma ġeneralment konformi mal-medji tal-UE. Barra minn hekk, il-Belġju għandu "l-aħjar prestazzjoni" f'żewġ dimensjonijiet addizzjonali fil-qasam soċjali: l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar li huwa ferm ogħla mill-medja tal-UE (48,8 % vs 35,3 % fl-2022); u l-livelli baxxi ta' inugwaljanza, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu. Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika, b'1 % biss tal-popolazzjoni Belġjana tirrapporta li kienet tinsab f'sitwazzjoni bħal din fl-2022, huma "aħjar mill-medja".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tliet indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **il-Belġju ma jidhirx li qed jiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser ikun jeħtieġ aktar analiżi fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Bulgarija

Il-Bulgarija qed tiffaċċa sfidi sinifikanti relatati mal-faqar u l-inklużjoni soċjali. Minkejja t-tnaqqis reċenti, is-sehem ġenerali ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) huwa ta' 32,2 % u huwa wieħed mill-ogħla fl-UE (il-medja tal-UE hija ta' 21,6 %), li jindika "sitwazzjoni kritika". Bl-istess mod, ir-rata tal-AROPE għat-tfal żdiedet b'0,9 pps bejn l-2021 u l-2022 u kienet ta' 33,9 % fl-2022 (ferm ogħla mill-medja tal-UE ta' 24,7 %) u hija wkoll "kritika". Ir-riskji ta' faqar huma partikolarment għoljin għall-persuni b'diżabbiltà, għal dawk li jgħixu f'żoni rurali u remoti, u għall-popolazzjoni tar-Rom. F'dan il-kuntest, it-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) kellhom impatt limitat fil-Bulgarija, u dan naqqas il-faqar b'24,4 % biss (vs 35,3 % fl-UE), li "għandu jiġi osservat". Barra minn hekk, l-inugwaljanza, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, hija fost l-ogħla fl-UE (7,3 kontra 4,7 fl-UE) u "kritika", minkejja tnaqqis żgħir matul l-aħħar 3 snin. Is-sitwazzjoni hija aggravata mill-ħafna nies li jgħixu f'unitajiet domestiċi li jġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni (15,1 % tal-popolazzjoni ġenerali), li hija wkoll "kritika".

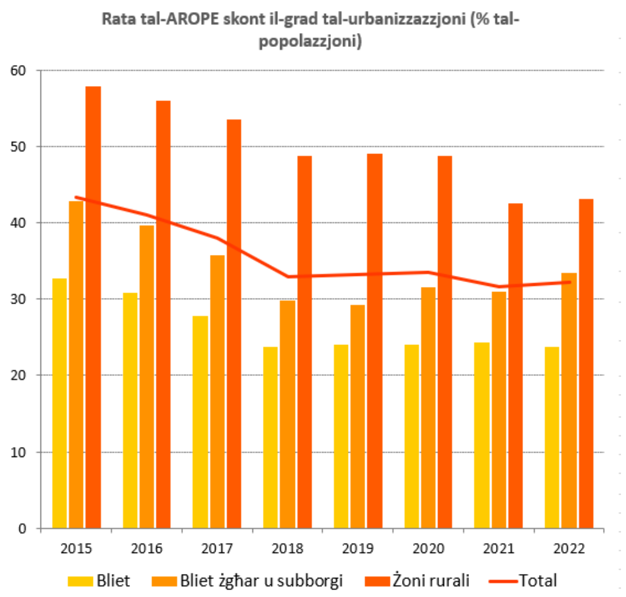

Sors: l-Eurostat [ilc_peps13n], l-UE-SILC.

Minkejja t-titjib reċenti, il-Bulgarija għadha qed tiffaċċa sfidi relatati mal-formazzjoni tal-ħiliet. Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi għadu baxx (31,2 % vs 53,9 % fl-UE fl-2021) u jikkostitwixxi "sitwazzjoni kritika". It-tisħiħ tal-akkwist tal-ħiliet tal-adulti, inkluż fil-qasam diġitali, jidher importanti biex jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Fl-istess ħin, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ naqas u bħalissa huwa ta' 10,5 %, ogħla iżda qrib il-medja tal-UE ta' 9,6 %. Madankollu, dan għadu partikolarment għoli fiż-żoni rurali (19,1 %). Fl-aħħar nett, is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal kien biss ta' 17,4 % fl-2022 (vs 35,7 % fl-UE). Flimkien mal-isfidi dwar il-kwalità tal-forniment tal-indukrar tat-tfal, din ir-rata baxxa hija waħda li "għandha tiġi osservata", minħabba li hija potenzjalment ta' detriment għall-prospetti ta' apprendiment fit-tul tat-tfal.

Is-suq tax-xogħol tal-Bulgarija tjieb reċentement, iżda għad hemm sfidi b'mod partikolari għall-persuni b'diżabbiltà u għaż-żgħażagħ. Il-pajjiż wera rkupru qawwi fis-suq tax-xogħol b'rata ta' impjieg storikament għolja (75,7 % fl-2022) u tnaqqis kostanti fir-rata tal-qgħad (għal 4,3 % fl-istess sena). Il-qgħad fit-tul ukoll qed jonqos, filwaqt li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi kienet qed tonqos (għal 7,7 pps fl-2022 minn 8,4 pps fis-sena ta' qabel). Madankollu, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà kienet għadha ferm ogħla mill-medja tal-UE fl-2022 (29,5 pps vs 21,4 pps) u għalhekk "għandha tiġi osservata". Barra minn hekk, għalkemm naqas matul l-aħħar ftit snin, is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) kien ta' 15,1 % fl-2022, xorta ogħla mill-medja tal-UE (11,7 %), li rriżulta f'eżitu li huwa "dgħajjef iżda qed jitjieb".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tmien indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **il-Bulgarija hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Iċ-Ċekja

L-ekonomija Ċeka rkuprat mill-COVID-19 u mill-kriżijiet tal-enerġija b'pass moderat, filwaqt li l-eżiti pożittivi ġenerali tas-suq tax-xogħol huma akkumpanjati minn nuqqas dejjem akbar ta' ħaddiema u kundizzjonijiet aktar diffiċli għal ċerti gruppi, b'mod partikolari n-nisa. Fl-2022, iċ-Ċekja hija fost dawk bl-aħjar prestazzjoni f'dak li għandu x'jaqsam mar-rati tal-impjiegi u tal-qgħad (81,3 % u 2,2 %, rispettivament). Ir-rata baxxa ta' qgħad fit-tul (0,6 % fl-2022) hija wkoll "aħjar mill-medja". Madankollu, ir-rata ta' impjieg tan-nisa għadha ferm inqas minn dik tal-irġiel (differenza ta' 14,9 pps fl-2022), li turi "sitwazzjoni kritika". Filwaqt li r-rata ta' parteċipazzjoni tat-tfal ta' inqas minn 3 snin f'indukrar formali tat-tfal (6,8 % fl-2022) tjiebet b'1,9 pps meta mqabbla mal-2021, hija għadha ferm taħt il-medja tal-UE (ta' 35,9 %). Dan juri "sitwazzjoni kritika" persistenti li, flimkien ma' sfidi f'termini ta' kwalità tal-forniment tal-indukrar tat-tfal, tista' tkun potenzjalment ta' detriment għall-prospetti ta' apprendiment fit-tul tat-tfal u tista' wkoll tkun fattur għall-parteċipazzjoni aktar baxxa tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) kien ta' 11,4 % fl-2022, li "għandu jiġi osservat"[274]. Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, ta' 22,7 pps fl-2022, għadha "mal-medja". It-tisħiħ tal-parteċipazzjoni tan-nisa u taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol jista' jgħin biex jittaffa n-nuqqas ta' ħaddiema.

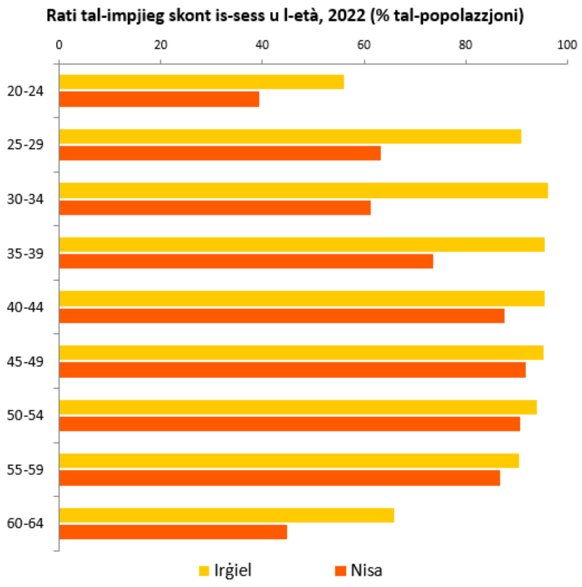

Sors: l-Eurostat [lfsa_ergaed], l-LFS tal-UE.

Il-prestazzjoni taċ-Ċekja b'rabta mal-ħiliet hija bħala medja, iżda hemm lok għal appoġġ aħjar għall-kapaċità tal-innovazzjoni u għall-iffaċilitar tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Ir-rata ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ tjiebet għal "aħjar mill-medja" fl-2022. Fl-2021, is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien "mal-medja" ta' 59,7 %, meta mqabbel ma' 53,9 % fl-UE. Il-promozzjoni tal-apprendiment għall-adulti u l-iżvilupp tal-ħiliet, b'mod partikolari dwar il-ħiliet diġitali, tista' tgħin biex jiġu appoġġati x-xejriet kurrenti lejn l-awtomatizzazzjoni industrijali u r-robotizzazzjoni.

274 Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 u fl-2022.

Iċ-Ċekja għandha sistema ta' protezzjoni soċjali li tiffunzjona tajjeb, li turi li hija effettiva biex ittaffi r-riskji tal-faqar u l-inugwaljanzi. Ir-riskju ġenerali ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali kien ta' 11,8 % fl-2022, l-aktar wieħed baxx fl-UE, li jagħmel liċ-Ċekja "bl-aħjar prestazzjoni", minkejja żieda b'1 pp fl-2022. Is-sitwazzjoni għadha ġeneralment stabbli għat-tfal. Iċ-Ċekja turi prestazzjoni notevoli fir-rigward tal-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu (3.5 fl-2022). L-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita naqas minn 125.8 fl-2021 għal 121,2 fl-2022 u "għandu jiġi osservat". Il-piż eċċessiv tal-kost ġenerali tal-akkomodazzjoni żdied bi ftit għal 6,9 % fl-2022, u baqa' "mal-medja". Madankollu, l-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni fil-bliet Ċeki teħtieġ monitoraġġ mill-qrib b'rata ogħla (10,6 %) tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni fl-2022 (żieda b'0,3 pps meta mqabbla mal-2021) meta mqabbla maż-żoni rurali (4,0 %). Iċ-Ċekja hija "aħjar mill-medja" fir-rigward tal-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika. Madankollu, it-tixjiħ mgħaġġel tal-popolazzjoni jagħmel pressjoni fuq is-sistemi tal-kura tas-saħħa u tal-kura fit-tul, u dan jitlob monitoraġġ mill-qrib.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-erba' indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **iċ-Ċekja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Id-Danimarka

Is-suq tax-xogħol Daniż irkupra malajr mill-kriżi tal-COVID-19 u għadu reżiljenti minkejja tnaqqis fl-attività ekonomika fl-2023 u nuqqasijiet dejjem akbar. Prestazzjoni ġenerali tajba tiġi rreġistrata fil-qasam "kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti". Ir-rati għoljin ta' impjieg u r-rati baxxi ta' qgħad fl-2022, ta' 80,1 % u 4,5 % rispettivament, huma "aħjar mill-medja". Id-Danimarka hija "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tar-rata tal-qgħad fit-tul (li turi tnaqqis minn 1 % fl-2021 għal 0,5 % fl-2022). Madankollu, il-pajjiż qed jiffaċċa nuqqas ta' ħaddiema f'diversi setturi, b'mod partikolari dawk relatati mal-ekonomija ekoloġika u diġitali. Ir-rata ta' reklutaġġi mingħajr suċċess għall-kumpaniji kienet ta' 29 % bejn Frar 2021 u l-2022[275]. Fir-rigward ta' gruppi speċifiċi tal-popolazzjoni, is-sitwazzjoni taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) hija "aħjar mill-medja", simili għad-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, li naqset b'mod sinifikanti fl-2022 għal 5,4 pps. Minkejja żieda b'2 pps għal 9,9 pps fl-2022, id-Danimarka għadha "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà.

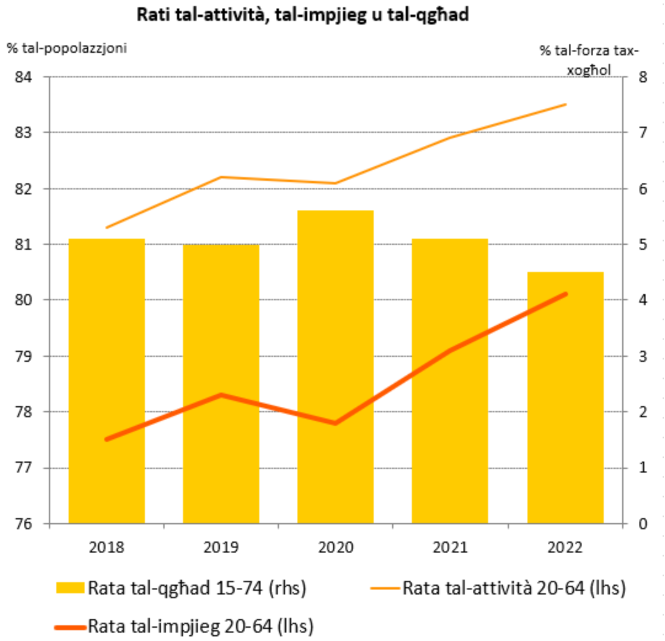

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

[275] L-Aġenzija Daniża għas-Suq tax-Xogħol u r-Reklutaġġ (Ġunju 2022), *Recruitment Survey Report*.

Id-Danimarka għandha prestazzjoni ġeneralment b'saħħitha fl-edukazzjoni u l-ħiliet, iżda s-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ qed ikompli jiżdied. Filwaqt li naqas f'għadd ta' Stati Membri, dan is-sehem żdied fid-Danimarka għal 10 % fl-2022, li qabeż bi ftit il-medja tal-UE ta' 9,6 % u issa "għandu jiġi osservat". Dan jeħtieġ attenzjoni fid-dawl tas-suq tax-xogħol strett u n-nuqqas ta' ħaddiema tas-sengħa. Min-naħa pożittiva, id-Danimarka hija fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tas-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal u s-sehem tal-adulti li għandhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, li jappoġġaw tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti.

Id-Danimarka għandha sistema ta' protezzjoni soċjali li tiffunzjona tajjeb ħafna, iżda l-kostijiet tal-akkomodazzjoni għadhom sfida. Fil-qasam tal-"protezzjoni u l-inklużjoni soċjali", id-Danimarka hija "aħjar mill-medja" jew bl-aħjar prestazzjoni, inkluż b'rabta mar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali b'mod ġenerali, kif ukoll għat-tfal u l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar. Madankollu, 14,7 %, is-sehem kbir ta' unitajiet domestiċi li jġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni għal dawn l-aħħar 3 snin huwa meqjus bħala "kritiku" fl-2022, li jirrifletti l-provvista limitata ta' akkomodazzjoni affordabbli fi bliet akbar.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ż-żewġ indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **id-Danimarka ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Ġermanja

Il-Ġermanja qed tiffaċċa sfidi fil-qasam tal-edukazzjoni u l-ħiliet li jeħtieġ li jiġu indirizzati, speċjalment fid-dawl tat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (fl-età ta' bejn 18 u 24 sena) kien għoli f'livell ta' 12,2 % fl-2022 (vs 12,5 % fl-2021 u 9,6 % fl-UE), li wera "sitwazzjoni kritika" matul l-aħħar sentejn. Barra minn hekk, is-sehem tal-popolazzjoni b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien ta' 48,9 % fl-2021 (meta mqabbel ma' medja tal-UE ta' 53,9 %) u jitqies bħala "għandu jiġi osservat". Id-distakk mal-medja tal-UE kien ferm akbar għall-koorti iżgħar (fl-età ta' bejn 16 u 24 sena), jiġifieri ta' 13,5-il pps.

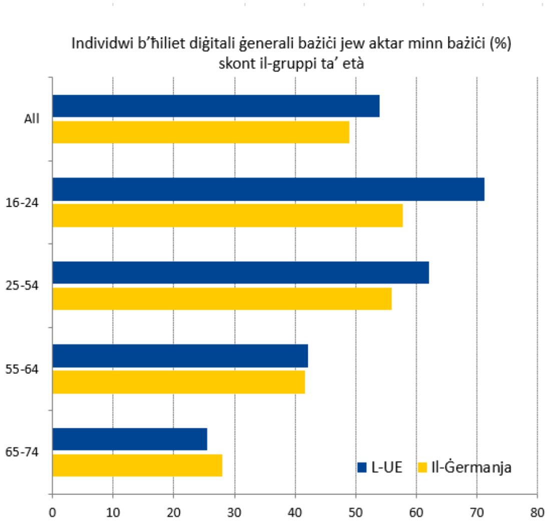

Sors: l-Eurostat, [tepsr_sp410].

Is-suq tax-xogħol Ġermaniż reġa' lura għal li kien wara l-kriżi tal-COVID-19 u b'mod ġenerali għandu prestazzjoni tajba, għalkemm l-impjieg part-time tan-nisa għadu għoli ħafna u r-rati ta' parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal huma relattivament baxxi. L-iżviluppi fil-qasam tal-"kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" huma ġeneralment pożittivi għall-Ġermanja. Ir-rata ta' impjieg hija għolja, ta' 80,7 % fl-2022, u kompliet tiżdied, għalkemm b'pass aktar bil-mod. Ir-rata ġenerali tal-qgħad u l-komponent fit-tul tagħha laħqu livelli baxxi ġodda (3,1 % u 1,0 % rispettivament), b'tal-ewwel poġġiet lill-Ġermanja bħala "bl-aħjar prestazzjoni" għat-tielet sena konsekuttiva. F'konformità ma' dawn ix-xejriet ġenerali pożittivi, is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) naqas ukoll minn 9,5 % fl-2021 għal 8,6 % fl-2022, li jikkostitwixxi prestazzjoni "aħjar mill-medja".

L-istess japplika għad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà li naqset minn 30,5 pps fl-2021 għal 24 pps fl-2022. Min-naħa l-oħra, filwaqt li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi baqgħet "mal-medja" ta' madwar 7 pps fl-2022, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi part-time baqgħet waħda mill-ogħla fl-UE, ta' 36,7 pps (vs 20,2 pps fl-UE). Dan jista' jkun relatat fost l-oħrajn ma' inċentivi permezz tas-sistema tat-taxxa u mas-sehem relattivament baxx ta' tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal (23,9 % fl-2022 vs 35,7 % fl-UE) li, flimkien ma' sfidi rigward il-kwalità tal-forniment tal-indukrar tat-tfal, jitqies bħala "għandu jiġi osservat". Fl-aħħar nett, l-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi per capita (GDHI) baqa' ġeneralment stabbli (113.6 fl-2022) u ġie mmarkat "mal-medja" matul l-aħħar sentejn.

Min-naħa soċjali, il-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni joħloq sfidi għal ħafna unitajiet domestiċi. Matul dawn l-aħħar sentejn, din ir-rata żdiedet u issa titqies bħala "għandha tiġi osservata" għal 11,8 % fl-2022, meta mqabbla ma' 9,1 % fl-UE. Din tirrifletti parzjalment il-ħtiġijiet mhux issodisfati għal kostruzzjonijiet ġodda. Min-naħa pożittiva, il-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, li jkejjel il-prestazzjoni fuq l-inugwaljanzi, kompla jonqos fl-2022, u issa huwa "aħjar mill-medja". L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar u s-sehem tal-popolazzjoni li tirrapporta l-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika huma t-tnejn "aħjar mill-medja", filwaqt li l-ishma tal-popolazzjoni ġenerali u tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, rispettivament 20,9 % u 24 % (21,6 % u 24,7 % fl-UE), huma "mal-medja".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-erba' indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **ma jidhirx li l-Ġermanja qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

L-Estonja

L-Estonja qed tiffaċċa sfidi fil-qasam tal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Diversi indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali f'dan il-qasam juru sitwazzjonijiet "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati". Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) żdied bi 3 pps għal 25,2 % fl-2022, ogħla mill-medja tal-UE ta' 21,6 %, u "għandu jiġi osservat". Barra minn hekk, ir-riskji ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għall-persuni akbar fl-età u għall-persuni b'diżabbiltà huma fost l-ogħla fl-UE (ta' 53,1 % u 47,8 % vs 20,2 % u 28,8 % fl-UE, rispettivament), filwaqt li s-sitwazzjoni fost it-tfal hija "aħjar mill-medja". F'dan il-kuntest, ta' min jinnota li l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar naqas minn 31,7 % fl-2020 għal 28,1 % fl-2022, li huwa ferm taħt il-medja tal-UE ta' 35,3 % u, għalhekk, "għandu jiġi osservat". L-inugwaljanza, imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, żdiedet minn 5 fl-2021 għal 5.4 fl-2022 (li wkoll "għandha tiġi osservata") vs medja tal-UE ta' 4.7 fl-2022, li interrompiet tnaqqis qawwi u kostanti mill-2014. L-Estonja għandha wieħed mill-ogħla livelli ta' ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika fl-UE (9,1 % vs 2,2 % fl-2022) li huwa "kritiku". L-aċċess għall-kura tas-saħħa jibqa' sfida f'kuntest ta' nuqqas dejjem akbar ta' persunal tal-kura tas-saħħa, pagamenti għoljin mill-but, u tixjiħ mgħaġġel tal-popolazzjoni.

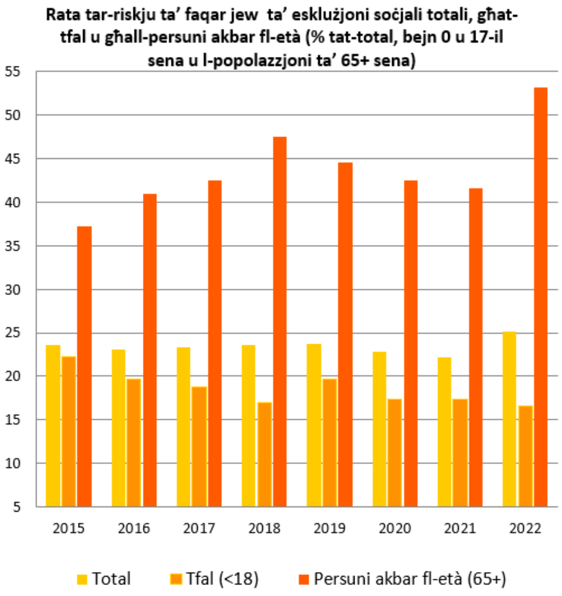

Sors: l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

Fil-qasam tal-edukazzjoni u l-ħiliet, l-Estonja għandha aktar skop biex tnaqqas it-tluq bikri mill-iskola. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ żdied b'1 pp, u laħaq 10,8 % fl-2022, u "għandu jiġi osservat". It-titjib f'din id-dimensjoni huwa importanti biex il-forza tax-xogħol tal-futur tiġi pprovduta b'ħiliet u kompetenzi trażversali ewlenin. Il-parteċipazzjoni tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal hija "aħjar mill-medja" wara li żdiedet b'mod sinifikanti bi 8 pps minn 25,7 % fl-2021 għal 33,7 % fl-2022 (35,7 % fl-UE). Is-sehem tal-popolazzjoni b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, li jappoġġaw kemm it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi kif ukoll dawk diġitali, huwa "mal-medja", ta' 56,4 %.

Is-suq tax-xogħol tal-Estonja kompla jkollu prestazzjoni b'saħħitha fl-2022 u fl-2023. Il-biċċa l-kbira tal-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali skont il-qasam "kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" juru żviluppi pożittivi. Ir-rata tal-impjiegi laħqet 81,9 % fl-2022, u r-rata tal-qgħad naqset minn 6,9 % fl-2020 għal 5,6 % fl-2022, minkejja tnaqqis fir-ritmu ekonomiku fit-tieni parti tal-2022. L-Estonja għandha waħda mill-inqas differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-UE, fejn kienet fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" matul l-aħħar 3 snin. Is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) ukoll baqa' taħt il-medja tal-UE u naqas fl-2022. Fl-istess ħin, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà żdiedet b'mod sinifikanti (b'7,5 pps) meta mqabbla mal-2021, u qabżet il-medja tal-UE għall-ewwel darba fl-2022 (26,2 % vs 21,4 % fl-UE), u "għandha tiġi osservata".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari s-sitt indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **l-Estonja hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

L-Irlanda

Is-suq tax-xogħol Irlandiż qed ikollu prestazzjoni tajba, iżda gruppi vulnerabbli għadhom lura. Bi 78,2 %, ir-rata ta' impjieg Irlandiża kienet fl-ogħla livell rekord fl-2022, u r-rata tal-qgħad laħqet livell storikament baxx ta' 4,5 %, li huwa "aħjar mill-medja". L-istess japplika għar-rata tal-qgħad fit-tul. Madankollu, it-tisħiħ tal-attivazzjoni u tal-impjegabbiltà ta' gruppi sottorappreżentati, bħal persuni b'diżabbiltà, nisa, ġenituri weħidhom u dawk b'ħiliet baxxi, jista' jgħin biex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet. Minkejja titjib sal-2022, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà għadha wiesgħa għal 37 pps meta mqabbla ma' medja tal-UE ta' 21,4 pps, li tpoġġi lill-Irlanda fost dawk bl-agħar prestazzjoni u li turi "sitwazzjoni kritika". Metodi ta' ħidma ġodda u ħaddiema tal-każijiet imħarrġa għandhom l-għan li jnaqqsu din id-differenza. Il-persuni b'diżabbiltà għandhom it-tendenza li jkollhom rati għoljin ta' tluq bikri mill-iskola u livell edukattiv aktar baxx. Għalkemm ir-rata ta' impjieg tan-nisa żdiedet matul dawn l-aħħar snin, id-differenza fl-impjiegi żdiedet għal 11,3 pps fl-2022 (qabel tonqos għal 9,8 pps fit-tieni trimestru tal-2023), minħabba t-tkabbir aktar mgħaġġel fir-rata tal-impjieg għall-irġiel, u bħalissa "għandha tiġi osservata". Min-naħa l-oħra, is-sitwazzjoni hija "aħjar mill-medja" fir-rigward tas-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET), ta' 8,7 %, taħt il-medja tal-UE ta' 11,7 %.

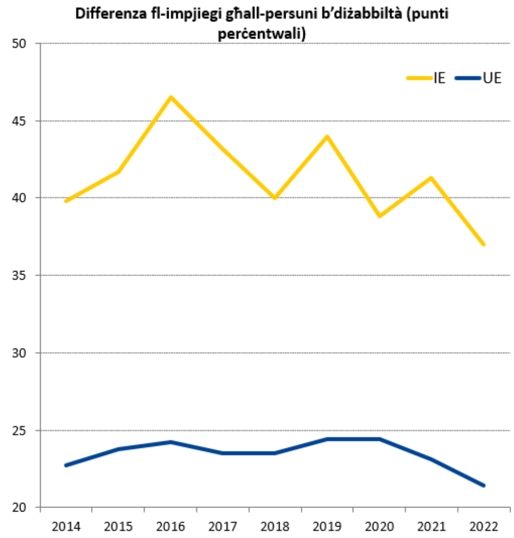

Nota: Id-differenza fir-rata tal-impjieg bejn il-popolazzjoni totali u l-persuni b'diżabbiltà.
Sors: l-Eurostat [hlth_dlm200], l-UE-SILC

Il-prestazzjoni tal-Irlanda hija b'saħħitha fir-rigward tal-edukazzjoni u l-ħiliet. Il-pajjiż huwa fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tas-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, ta' 3,7 %, anki wara xi żieda fl-2022. Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi huwa wieħed mill-ogħla fl-UE, ta' 70,5 % (vs medja tal-UE ta' 53,9 %), li jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

Is-sistema tal-protezzjoni soċjali Irlandiża wriet li hija effettiva biex ittaffi r-riskji ta' faqar b'mod ġenerali, għalkemm xi gruppi għadhom qed jiffaċċaw riskji akbar, u huma rrapportati sfidi dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal (ECEC). L-impatt ġenerali tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar (ta' 56,4 % vs 35,3 % fl-UE) ipoġġi lill-Irlanda fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni". Ir-riskji ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali b'mod ġenerali u għat-tfal huma "mal-medja"; madankollu, il-gruppi vulnerabbli, u speċjalment il-ġenituri weħidhom, il-vjaġġaturi u l-persuni b'diżabbiltà, kif ukoll il-persuni akbar fl-età ('il fuq minn 65 sena) jiffaċċaw riskji akbar. Il-parteċipazzjoni tat-tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal għadha mmarkata bħala "għandha tiġi osservata", minkejja titjib ta' 4 pps għal 19,1 %. Il-kost tal-aċċess għall-ECEC kien fost l-ogħla fl-UE għall-biċċa l-kbira tat-tipi ta' unitajiet domestiċi fl-2022 u kien raġuni ewlenija wara dan, iżda dan kien qed jonqos reċentement. L-isforzi kontinwi biex jittejbu l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà tal-indukrar tat-tfal jista' jkollhom impatt pożittiv fuq il-parteċipazzjoni, kif ukoll fuq l-impjieg tan-nisa. Fl-aħħar nett, is-sehem tal-unitajiet domestiċi li jġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni huwa "aħjar mill-medja", madankollu l-provvista ta' akkomodazzjonijiet hija insuffiċjenti b'mod notevoli. In-nuqqas ta' akkomodazzjoni soċjali u l-affordabbiltà baxxa huma partikolarment kritiċi, u rriżultaw f'livell għoli rekord ta' kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar. L-Irlanda qed tindirizza l-kwistjoni b'riformi regolatorji u investimenti pubbliċi b'saħħithom fis-settur tal-akkomodazzjoni.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tliet indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati". **L-Irlanda ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Greċja

Is-suq tax-xogħol Grieg tjieb u wera r-reżiljenza tiegħu matul il-COVID-19 u l-kriżijiet tal-enerġija, għalkemm il-pajjiż għadu qed jiffaċċa sfidi sinifikanti. Fil-Greċja, 66,3 % tal-popolazzjoni ġenerali fl-età tax-xogħol kienet impjegata fl-2022, li hija 8 pps aktar milli fl-2020, għalkemm għadha ferm taħt il-medja tal-UE ta' 74,6 %, u tirrifletti l-isfidi tal-impjegabbiltà fost ċerti gruppi tal-popolazzjoni. It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali turi "sitwazzjonijiet kritiċi" kemm għaż-żgħażagħ kif ukoll għan-nisa. Għalkemm is-sehem ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ naqas bi 3,2 pps mill-2020 sal-2022, dan għadu għoli (15,3 % fl-2022 vs 11,7 % fl-UE). Minkejja ż-żieda tagħha b'7,2 pps mill-2020 sal-2022, ir-rata ta' impjieg tan-nisa (55,9 %) hija waħda mill-aktar baxxi fl-UE, li twassal għall-akbar differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-UE (21,0 pps). Min-naħa l-oħra, il-Greċja għandha prestazzjoni "mal-medja" fuq id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà mar-rata tal-qgħad u l-proporzjon tal-qgħad fit-tul ta' persuni b'diżabbiltà jonqos għal 12,5 % u 7,7 %, rispettivament, fl-2022. Fl-aħħar nett, l-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi per capita, ta' 79,9 % fl-2022, baqa' taħt il-livell tiegħu tal-2008 u jeħtieġ monitoraġġ mill-qrib fid-dawl tas-"sitwazzjoni kritika" tiegħu u l-impatt ta' inflazzjoni għolja.

Ir-riskju ta' faqar u inugwaljanza naqas, għalkemm l-effettività tas-sistema tal-protezzjoni soċjali u l-ħtiġijiet mediċi mhux issodisfati għadhom sfidi serji. Fl-2022, it-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) naqqsu l-faqar fil-Greċja b'20,3 %, 15-il pps taħt il-medja tal-UE, li jirrappreżenta "sitwazzjoni kritika". Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE), kif ukoll ir-rata tal-AROPE għat-tfal, komplew jonqsu minn 28,3 % u 32 % fl-2021 għal 26,3 % u 28,1 %, rispettivament, fl-2022. Fiż-żewġ każijiet, is-sitwazzjoni tjiebet minn "kritika" għal "dgħajfa iżda qed titjieb", għalkemm il-valuri għadhom ferm ogħla mill-medji rispettivi tal-UE (21,6 % u 24,7 %). L-inugwaljanza, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, naqset ukoll minn 5.8 fl-2021 għal 5.3 fl-2022, ġeneralment l-istess livell bħal fl-2020. Is-sehem ta' nies li jgħixu f'unitajiet domestiċi li jġarrbu piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni naqas minn 33,3 % fl-2020 għal 26,7 % fl-2022 u, b'hekk, huwa "dgħajjef iżda qed jitjieb". Fid-dawl tal-kriżi tal-COVID, il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika żdiedu għal 9 % (6,8 pps ogħla mill-medja tal-UE), li hija "sitwazzjoni kritika".

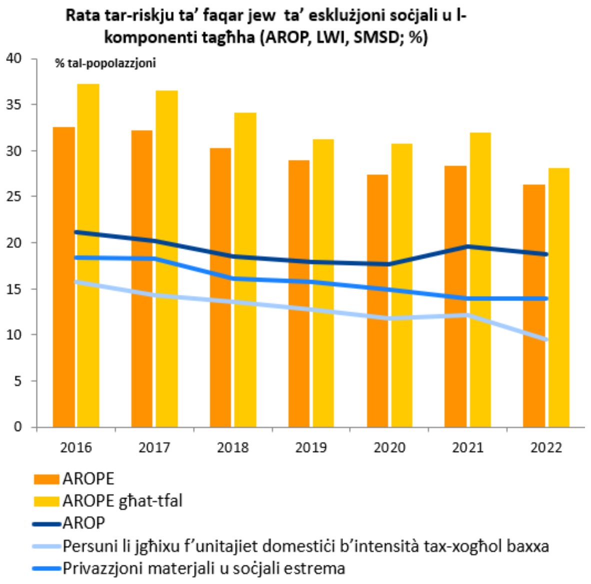

Sors: l-Eurostat [ilc_pecs01], [tepsr_lm430], [ilc_li02], [tespm030], l-UE-SILC.

L-akkwist tal-ħiliet diġitali għall-adulti għadu prijorità għall-Greċja fid-dawl tat-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi. Fl-2021, 52,5 % tal-adulti kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, 1,4 pps taħt il-medja tal-UE. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ baqa' ferm taħt il-medja tal-UE (4,1 % vs 9,6 % fl-UE), għalkemm żdied b'0,9 pps fl-2022 u għalhekk huwa "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat". Is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal naqas bi 3,2 pps għal 29,1 % fl-2022 u huwa "mal-medja" (35,7 % fl-UE).

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ħames indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", ma jidhirx li **l-Greċja qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser tkun teħtieġ aktar analiżi fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Spanja

Is-suq tax-xogħol Spanjol qed jiffaċċa sfidi sostanzjali, minkejja l-irkupru sod tiegħu. Ir-rata ta' impjieg żdiedet għal 69,5 % fl-2022, u qabżet il-livell ta' qabel il-kriżi (2019) ta' 68 %. Madankollu, hija għadha ferm taħt il-medja tal-UE ta' 74,6 %, li hija "sitwazzjoni kritika"[276]. Bħala riżultat tax-xejra 'l isfel tagħhom, ir-rata tal-qgħad u l-komponent fit-tul tagħha mxew minn "sitwazzjoni kritika" għal "dgħajfa iżda qed jitjiebu" fl-2022, għalkemm baqgħu b'mod sinifikanti ogħla mill-medja tal-UE (12,9 % vs 6,2 % u 5 % vs 2,4 %, rispettivament).[1] Is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) tjieb għal 12,7 % fl-2022, iżda għadu wieħed li "għandu jiġi osservat". Il-qgħad fost iż-żgħażagħ għadu għoli, f'livell ta' 29,8 %, u laħaq 52,4 % f'Melilla, 44,4 % f'Ceuta u 43,9 % fir-reġjun ultraperiferiku tal-Gżejjer Kanarji, minkejja li ġie osservat titjib sostanzjali fi snin reċenti. Fuq nota aktar pożittiva, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija "mal-medja" u d-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà tpoġġi lil Spanja fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni". Fl-istess ħin, it-tkabbir fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi per capita għadu "kritiku" u xorta taħt il-livell bażi tal-2008.

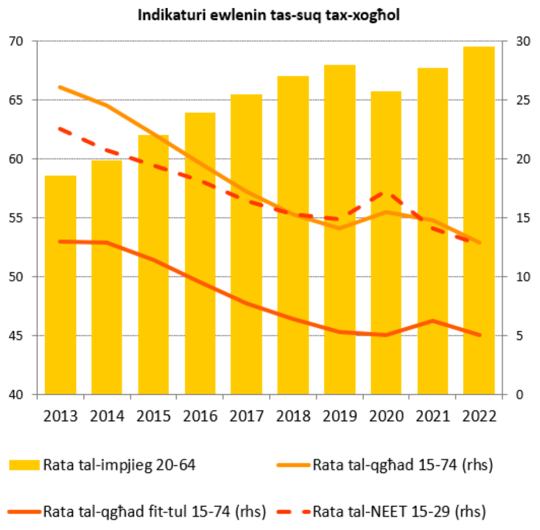

Sors: l-Eurostat, [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a], [edat_lfse_20], l-LFS tal-UE.

Spanja qed tiffaċċa sfidi b'rabta mat-tluq bikri mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, filwaqt li qed ikollha prestazzjoni relattivament tajba fuq il-ħiliet diġitali. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ żdied bi ftit fl-2022, għal 13,9 % (meta mqabbel ma' 9,6 % fl-UE), fejn mar għall-agħar minn "sitwazzjoni dgħajfa iżda li qed titjieb" għal "sitwazzjoni kritika". Għad hemm disparitajiet reġjonali, b'livelli partikolarment għoljin fil-Lvant u fin-Nofsinhar u b'eżiti li qed imorru għall-agħar fir-reġjuni tal-Lvant u tal-Majjistral. Min-naħa l-oħra, Spanja qed ikollha prestazzjoni "aħjar mill-medja" fil-ħiliet diġitali, b'64,2 % tal-popolazzjoni adulta li kellha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-2021 (vs 53,9 % fl-UE), li tappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali flimkien ma' aktar titjib ġenerali tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid tal-forza tax-xogħol.

276 Nota: id-definizzjoni tar-rata tal-impjiegi u tal-qgħad ta' Spanja tvarja fl-2021 u fl-2022, billi Spanja tinkludi impjegati fuq sensja temporanja fid-definizzjoni tagħha (ara Eurostat Metadata).

Spanja qed tesperjenza sfidi b'rabta mal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Kemm ir-rata ġenerali ta' riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali kif ukoll il-proporzjon kwintili tal-introjtu huma "dgħajfa iżda qed jitjiebu", għalkemm il-livelli għadhom relattivament għoljin, ta' 26 % u 5,6 pps fl-2022, rispettivament. Barra minn hekk, is-sehem tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali kien ta' 32,2 % fl-2022 (7,5 pps ogħla mill-medja tal-UE fl-2022) u baqa' f'"sitwazzjoni kritika" matul l-aħħar 3 snin. F'dan il-kuntest, l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar (27,4 % vs 35,3 % fl-UE fl-2022), huwa relattivament baxx u "għandu jiġi osservat". Min-naħa pożittiva, Spanja qed tkompli jkollha prestazzjoni "aħjar mill-medja" fuq il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika. Is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal huwa "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat" minħabba tnaqqis sinifikanti fl-2022 (minn 55,3 % għal 48,6 %), parzjalment relatat ma' kwistjonijiet ta' affordabbiltà li għaddejjin bħalissa.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari s-sitt indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **Spanja hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Franza

Franza għandha sistema ta' protezzjoni soċjali b'saħħitha iżda qed tiffaċċa riskji ta' faqar aktar evidenti. B'mod ġenerali, Franza qed ikollha prestazzjoni "aħjar mill-medja" b'rabta mal-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, u s-sehem tal-popolazzjoni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) baqa' fl-2022 kemxejn taħt il-medja tal-UE (21,0 % vs 21,6 %). Madankollu, ir-rata tal-AROPE żdiedet b'1,8 pps sena wara sena, b'diverġenza mix-xejra għall-persuni tal-UE[277]. F'kuntest ta' inflazzjoni li qed tiżdied, ir-rata tal-AROPE tat-tfal żdiedet b'mod konsiderevoli (b'4,7 pps) għal 27,4 % fl-2022[278], ferm ogħla mill-medja tal-UE ta' 24,7 %. Iż-żewġ żviluppi "għandhom jiġu osservati". It-tkabbir tal-introjtu domestiku gross tal-unitajiet domestiċi baqa' 1,1 pps taħt il-medja tal-UE fl-2021. L-inugwaljanza, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, għadha "mal-medja", għalkemm fil-biċċa l-kbira fuq xejra li qed tiżdied mill-2018. Ir-reġjuni ultraperiferiċi qed ikollhom prestazzjoni konsiderevolment agħar minn Franza metropolitana fl-oqsma kollha tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali.

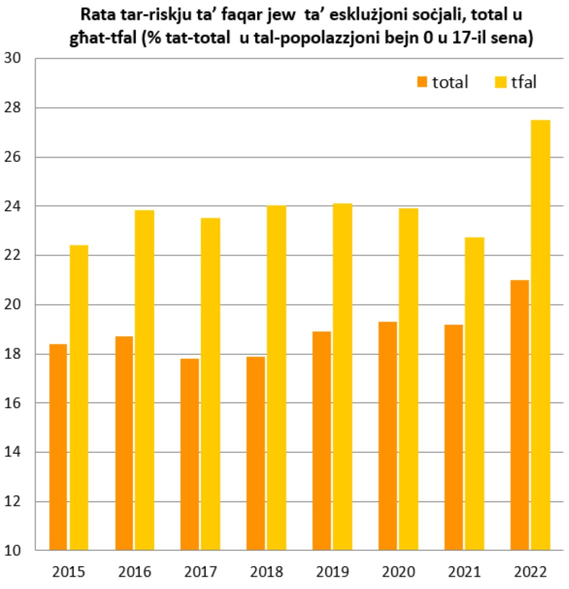

Sors: l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC; interruzzjoni fis-serje fl-2022.

[277] Interruzzjoni fis-serje: l-istħarriġ FR-SILC jinkludi fl-2022 għall-ewwel darba erba' dipartimenti ekstra-Ewropej (il-Guyana Franċiża, Réunion, Martinique u Guadeloupe).

[278] Din iż-żieda tidher għolja minkejja l-inklużjoni tad-dipartimenti ekstra-Ewropej imsemmija hawn fuq.

Il-prestazzjoni tas-suq tax-xogħol Franċiż kompliet titjieb, minkejja tnaqqis fir-ritmu ekonomiku fit-tieni nofs tal-2022, iż-żieda fil-konġestjonijiet tal-provvista u l-prezzijiet għoljin tal-enerġija. Bejn l-2021 u l-2022, ir-rata tal-qgħad naqset b'0,6 pps għal 7,3 % (7,2 % fit-tieni trimestru tal-2023), l-aktar livell baxx mill-2008, madankollu "għandha tiġi osservata", minħabba li l-prestazzjoni relattiva għall-medja tal-UE ddeterjorat għat-tieni darba[279]. Il-qgħad fost iż-żgħażagħ u s-sehem ta' dawk barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) tjiebu wkoll, filwaqt li baqgħu għoljin fir-reġjuni ultraperiferiċi. L-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' xi gruppi vulnerabbli għadha ta' sfida, b'mod partikolari għal dawk imwielda barra mill-UE u għall-persuni b'livell edukattiv baxx. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija "aħjar mill-medja" (5,8 pps fl-2022 vs 9,1 pps fl-UE). Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà naqset mill-2021 sal-2022 bi 3,3 pps, iżda għadha sinifikanti għal 20,8 pps.

B'mod ġenerali, Franza qed ikollha prestazzjoni tajba fir-rigward tal-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali dwar l-opportunitajiet indaqs. Is-sehem ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, kif ukoll is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ huma "mal-medja" (ta' 62 % fl-2021 u 7,6 % fl-2022, rispettivament). Franza hija "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tas-sehem ta' tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal. Madankollu, is-sistema edukattiva hija kkaratterizzata minn sehem sinifikanti ta' studenti b'kisbiet baxxi u inugwaljanzi għoljin.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari tliet indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", inkluż wieħed li ddeterjora maż-żmien, **Franza ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser tkun teħtieġ aktar analiżi fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

[279] Id-definizzjoni tar-rati tal-impjiegi u tal-qgħad ta' Franza tvarja fl-2021 u fl-2022, minħabba li Franza tinkludi impjegati fuq sensja temporanja (ara Eurostat Metadata).

Il-Kroazja

Il-Kroazja esperjenzat irkupru sod fl-2021 u fl-2022, iżda għadha qed tiffaċċa sfidi sostanzjali fis-suq tax-xogħol. Minkejja xi titjib mill-2021, ir-rata ta' impjieg kienet għadha ferm aktar baxxa mill-medja tal-UE fl-2022 (69,7 % vs 76,4 %) u kienet "kritika" għal sentejn konsekuttivi. Filwaqt li r-rati tal-qgħad u tal-qgħad fit-tul huma qrib il-medja tal-UE (ta' 7 % u 2,4 % fl-2022, rispettivament), il-perċentwal ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) għadu wieħed li "għandu jiġi osservat", ta' 13,3 % fl-2022 vs 11,7 % fl-UE, anki wara tnaqqis żgħir mis-sena ta' qabel. Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà hija "kritika", b'wieħed mill-ogħla livelli (36 pps vs medja ta' 24,4 pps fl-UE) u xejra li qed tiddeterjora.

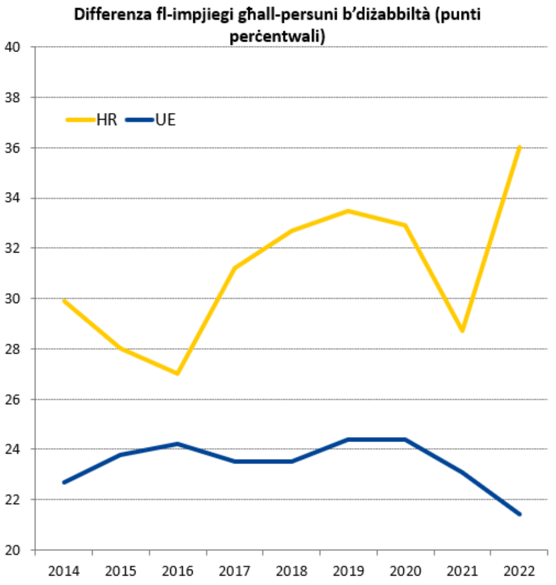

Sors: l-Eurostat, [tepsr_sp200], l-UE-SILC

Il-Kroazja qed tiffaċċa xi sfidi fil-qasam tal-protezzjoni soċjali u l-inklużjoni soċjali. Filwaqt li r-rata ta' riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) għadha taħt il-medja tal-UE kemm għall-popolazzjoni totali (19,9 % vs 21,6 %) kif ukoll għat-tfal (18,1 % vs 24,7 %), l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar ilu "kritiku" mill-2020, u fl-2022 kien ferm aktar baxx (20,4 %) mill-medja tal-UE (35,3 %). Dan għandu jiġi mmonitorjat mill-qrib ukoll b'rabta mal-impatt possibbli tal-livell elevat attwali tal-għoli tal-ħajja fuq ir-riskji tal-faqar.

Il-Kroazja qed ikollha prestazzjoni relattivament tajba mil-lat tat-tluq bikri mill-iskola u l-ħiliet diġitali. Il-pajjiż għadu fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tas-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, li kien ta' 2,3 % fl-2022, meta mqabbel ma' medja tal-UE ta' 9,6 %. Il-proporzjon ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien ukoll "ogħla mill-medja", ta' 63,3 %, meta mqabbel mal-medja tal-UE ta' 53,9 % fl-2021, li huwa importanti biex jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Min-naħa l-oħra, is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal dan l-aħħar iddeterjora b'mod sinifikanti (minn 33,3 % fl-2021 għal 27,5 % fl-2022), li jpoġġiha 8,2 pps taħt il-medja tal-UE, bħala "għandha tiġi osservata".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-ħames indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **il-Kroazja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

L-Italja

Minkejja rkupru sod fl-impjiegi, l-Italja qed tiffaċċa sfidi importanti fis-suq tax-xogħol. Xi indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali fil-qasam "kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" jindikaw "sitwazzjoni kritika". Għalkemm ir-rata ta' impjieg laħqet rekord ta' 64,8 % fl-2022, hija kważi 9,8 pps taħt il-medja tal-UE, li tagħmel lill-Italja waħda minn fost dawk bl-agħar prestazzjoni fl-UE. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija ta' 19,7 pps fl-2022; u baqgħet stabbli mill-2020. Meta mqabbla mal-medja tal-UE, hija ogħla kważi d-doppju (10,7 %), li turi "sitwazzjoni kritika". Barra minn hekk, l-inċidenza ta' xogħol part-time involontarju għadha għolja, b'mod partikolari għaż-żgħażagħ u għall-irġiel. Barra minn hekk, it-tkabbir tal-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita, ta' 94,6 % fl-2021, kien għadu ferm inqas mill-medja tal-UE ta' 109,9 % meta mqabbel mal-2008 u naqas għal 93,8 % fl-2022 permezz ta' inflazzjoni għolja, u dan jindika "sitwazzjoni kritika" wkoll. Min-naħa l-oħra, il-prestazzjoni tal-Italja tjiebet fir-rigward tal-qgħad u l-komponent fit-tul tiegħu, biż-żewġ indikaturi "dgħajfa iżda qed jitjiebu" fl-2022. Fl-aħħar nett, fir-rigward tad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, l-Italja hija b'mod konsistenti fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni".

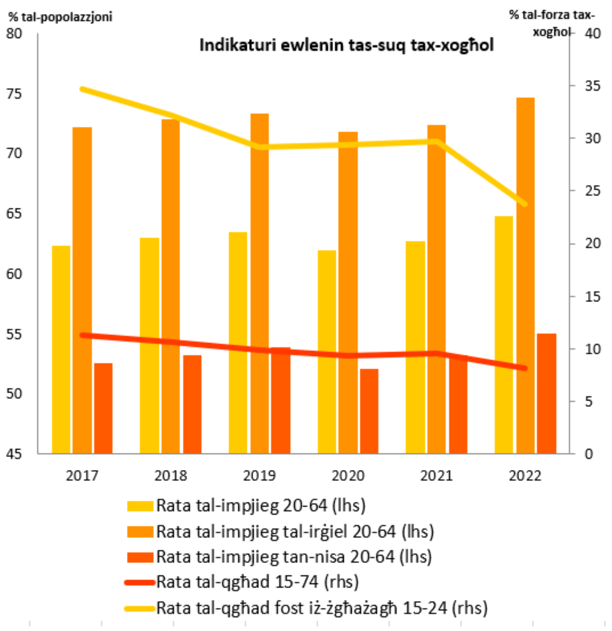

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

Minkejja li s-sitwazzjoni għaż-żgħażagħ turi sinjali ta' titjib, is-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ tal-Italja qed tkompli tiffaċċa sfidi. B'mod partikolari, is-sehem ta' adulti li għandhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-Italja kien ta' 45,6 % fl-2021 u kien ferm taħt il-medja tal-UE (53,9 %), u b'hekk baqa' wieħed li "għandu jiġi osservat", inkluż fid-dawl tal-potenzjal tiegħu li jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Is-sitwazzjoni ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, kif ukoll taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) tjiebet xi ftit meta mqabbla mas-sena ta' qabel u issa hija "dgħajfa iżda qed titjieb". Madankollu, b'19 %, l-Italja għad għandha waħda mill-ogħla rati ta' NEET fl-UE (medja tal-UE: 11,7 %).

Fir-rigward tal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali, hemm lok għal aktar titjib minkejja l-avvanzi reċenti. Tliet indikaturi fil-qasam "protezzjoni u inklużjoni soċjali" "għandhom jiġu osservati" u l-indikaturi kollha, minbarra l-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika, imorru agħar mill-medja tal-UE. Fl-2022, is-sehem ġenerali ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) naqas bi ftit għal 24,4 %, għalkemm għadu għoli u f'riskju ta' faqar waħdu baqa' l-istess meta mqabbel mal-2021. Bl-istess mod, ir-rata tal-AROPE għat-tfal naqset ukoll minn 29,7 % fl-2021 għal 28,5 % fl-2022. Barra minn hekk, fl-2022, it-trasferimenti soċjali naqqsu l-faqar b'25,8 % biss fl-Italja (meta mqabbla ma' 35,3 % fl-UE), u l-effettività tagħhom "għandha tiġi osservata". Fl-aħħar nett, l-inugwaljanzi fl-introjtu, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, juru l-istess dinamika bħall-faqar: filwaqt li qed jonqos bi ftit fl-2022, il-proporzjon (5,6 %) "għandu jiġi osservat".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tmien indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **l-Italja hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Ċipru

B'mod ġenerali, il-prestazzjoni tas-suq tax-xogħol Ċiprijott qed tkun konformi mal-medja tal-UE, iżda xi gruppi tal-popolazzjoni għadhom qed jiffaċċaw sfidi. Ir-rata tal-impjiegi laħqet 77,9 % fl-2022 u kompliet tiżdied għal 79,0 %, livell għoli kważi rekord, fit-tieni trimestru tal-2023 (vs 75,4 % fl-UE). Fl-istess ħin, il-qgħad kien relattivament baxx, ta' 6,8 % fl-2022, għalkemm għadu ftit ogħla mill-medja tal-UE ta' 6,2 %, filwaqt li l-komponent fit-tul tiegħu, ta' 2,3 %, kien konformi miegħu (2,4 % fl-UE), wara żieda żgħira fl-2021. Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà f'Ċipru hija qrib il-medja tal-UE, ta' 25,7 pps, u naqset meta mqabbla mas-sena ta' qabel. Fl-istess ħin, l-integrazzjoni taż-żgħażagħ u tan-nisa fis-suq tax-xogħol għadha dgħajfa. Is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) għadu għoli ħafna, ta' 14,7 % (vs 11,7 % fl-UE), b'deterjorament relattiv għall-medja tal-UE meta mqabbel mas-sena ta' qabel (minkejja t-tnaqqis tiegħu f'termini assoluti), biex b'hekk mexa minn "għandu jiġi osservat" għal "sitwazzjoni kritika". Filwaqt li r-rati tal-impjiegi żdiedu kemm għall-irġiel kif ukoll għan-nisa, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha mmarkata bħala "għandha tiġi osservata" għat-tieni sena konsekuttiva, minħabba l-livell relattivament għoli u dejjem jiżdied tagħha (12,1-il pps vs 10,7 pps fl-UE). Is-sehem tat-tfal ta' inqas minn 3 snin f'indukrar formali tat-tfal kien ta' 24,4 % f'Ċipru, ferm taħt il-medja tal-UE (35,7 %), wara tnaqqis sostanzjali mis-sena ta' qabel. Billi l-indukrar formali tat-tfal huwa importanti għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni b'responsabbiltajiet ta' kura, din hija sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata". Fl-aħħar nett, l-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi per capita għadu taħt il-livell tiegħu tal-2008 wara deterjorament żgħir mill-2021, sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata".

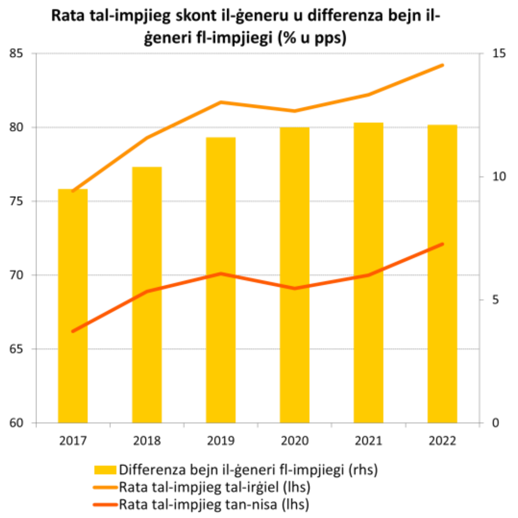

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_q], l-LFS tal-UE.

L-iżviluppi fil-ħiliet juru titjib, iżda għad fadal xi sfidi. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ naqas minn 10,2 % fl-2021 għal 8,1 % fl-2022 u issa huwa "aħjar mill-medja". Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi huwa pjuttost baxx b'50,2 % fl-2021 (vs 53,9 % fl-UE), u għadu wieħed li "għandu jiġi osservat", f'qasam li jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

Is-sistema ta' protezzjoni soċjali tidher effettiva fl-appoġġ għal eżiti soċjali tajbin f'Ċipru. Ir-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali huwa ta' 16,7 % fl-2022 (vs 21,6 % fl-UE), inkluż għat-tfal (18,1 % vs 24,7 % fl-UE), u l-prestazzjoni tal-pajjiż hija "aħjar mill-medja" skont iż-żewġ dimensjonijiet. Dan qed jirrifletti, fost l-oħrajn, l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, li huwa "mal-medja" (31,2 % vs 35,3 % fl-UE) u l-piż eċċessiv tal-kost baxx tal-akkomodazzjoni, li għalih Ċipru huwa "bl-aħjar prestazzjoni". Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika huma, f'perċentwal ta' 0,1 %, fost l-aktar baxxi fl-UE, li mill-ġdid juru l-pajjiż bħala "bl-aħjar prestazzjoni".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ħames indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **Ċipru ma jidhirx li qed jiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser jeħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Latvja

Filwaqt li għandha prestazzjoni medja f'xi oqsma, b'mod ġenerali, il-Latvja qed tiffaċċa sfidi sinifikanti fil-qasam soċjali. Filwaqt li għandha prestazzjoni medja b'rabta mar-riskji ta' faqar għat-tfal, is-sehem ġenerali ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE), ta' 26 % fl-2022, huwa wieħed mill-ogħla fl-UE, ferm ogħla mill-medja tal-UE ta' 21,6 %. Wara deterjorament tal-prestazzjoni relattiva tal-pajjiż f'dan ir-rigward għal sentejn konsekuttivi, din issa hija "sitwazzjoni kritika". Barra minn hekk, 42,6 % tal-persuni akbar fl-età jinsabu f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, ferm aktar milli fil-popolazzjoni totali. Barra minn hekk, l-inugwaljanza fl-introjtu kienet "kritika" b'mod persistenti matul l-aħħar 3 snin, b'wieħed mill-ogħla proporzjonijiet ta' ishma kwintili tal-introjtu (6,3 fl-2022 vs 4,7 fl-UE). Ir-riforma tal-introjtu minimu[280] u ż-żieda fil-paga minima (għal mill-inqas EUR 620 fl-2023, u mill-inqas EUR 700 mill-2024), huma maħsuba biex jindirizzaw l-isfidi relatati mal-faqar u l-inugwaljanza. Madankollu, sa issa, l-effett ta' dawn l-azzjonijiet ġie affettwat mir-rati għoljin, għalkemm issa qed jonqsu, tal-inflazzjoni fil-Latvja fl-ewwel xhur tal-2023 u fl-aħħar tal-2022. Ġie rrapportat deterjorament għall-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika, li jaffettwa 5,4 % tal-popolazzjoni fl-2022 (vs 2,2 % fl-UE), li hija "sitwazzjoni kritika". Dan isegwi sitwazzjoni "dgħajfa iżda li qed titjieb" irreġistrata fl-2021, li kkoinċidiet ma' investimenti temporanji addizzjonali fil-kura tas-saħħa biex jittaffew l-effetti tal-pandemija tal-COVID19. Ir-riforma tal-kura tas-saħħa pendenti hija mistennija tipprovdi kopertura usa' u servizzi mediċi statutorji ta' kwalità ogħla lill-popolazzjoni b'mod aktar strutturali.

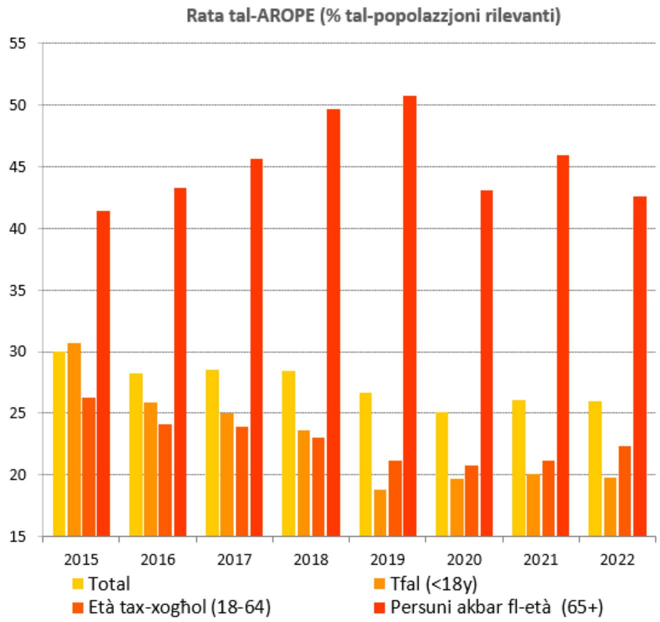

Sors: l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

280 Ir-riforma torbot il-livelli limiti tal-introjtu minimu għall-introjtu minimu garantit, il-benefiċċju tas-sigurtà soċjali tal-Istat, il-pensjoni minima, l-appoġġ materjali għall-orfni u t-tfal li jitħallew mingħajr kura tal-ġenituri wara li jilħqu l-età maġġuri mal-introjtu minimu medjan għal kull konsumatur ekwivalenti.

Is-suq tax-xogħol tal-Latvja rkupra malajr mill-kriżi tal-COVID-19. Fl-2022, ir-rata ta' impjieg żdiedet għal 77,0 % (minn 75,3 % fl-2021), u baqgħet ftit biss taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija, "mal-medja". Il-Latvja hija fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fuq id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi u hija "mal-medja" b'rabta ma' żgħażagħ NEETs. Hija kienet "bl-aħjar prestazzjoni" anki fir-rigward tad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà fil-passat, iżda bħalissa hija "mal-medja" minħabba żieda reċenti, għalkemm għadha kemxejn taħt il-medja tal-UE (20,8 pps vs 21,4 pps fl-2022).

B'mod ġenerali, il-prestazzjoni tal-Latvja hija "mal-medja" fir-rigward tal-edukazzjoni u l-ħiliet. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ kien ta' 6,7 % fl-2022 (vs 9,6 % fl-UE), wara li kompla jonqos minn 7,3 % fl-2021. Ix-xejra pożittiva mill-2016 hija mistennija li tkompli bl-introduzzjoni reċenti ta' riformi fl-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali, filwaqt li tiżgura flessibbiltà akbar. Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien ta' 50,8 % (vs 53,9 % fl-UE), kif ukoll prestazzjoni "mal-medja" f'qasam li jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tliet indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", inkluż wieħed li ddeterjora maż-żmien, **il-Latvja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għal konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Litwanja

Il-Litwanja qed tiffaċċa sfidi relatati mal-inklużjoni soċjali u l-protezzjoni soċjali. L-adegwatezza tax-xibka ta' sikurezza soċjali għadha baxxa. Ix-xejra ta' tnaqqis osservata fis-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) għal 23,5 % fl-2021 dan l-aħħar reġgħet lura b'żieda għal 24,6 % fl-2022, sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata". Barra minn hekk, l-inugwaljanza, kif imkejla mill-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, hija fost l-ogħla fl-UE u baqgħet "kritika" matul l-aħħar sentejn. Fl-2022, l-introjtu tal-aktar 20 % sinjuri tal-popolazzjoni kien aktar minn sitt darbiet ogħla minn dak tal-ifqar 20 % u żdied bi ftit mill-2021 bl-isfond ta' tnaqqis fl-UE. Min-naħa pożittiva, il-Litwanja hija fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" għat-tkabbir tal-introjtu disponibbli tal-unitajiet domestiċi għat-tielet sena konsekuttiva, li huwa sinjal ta' rkupru kontinwu, u r-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni hija "aħjar mill-medja."

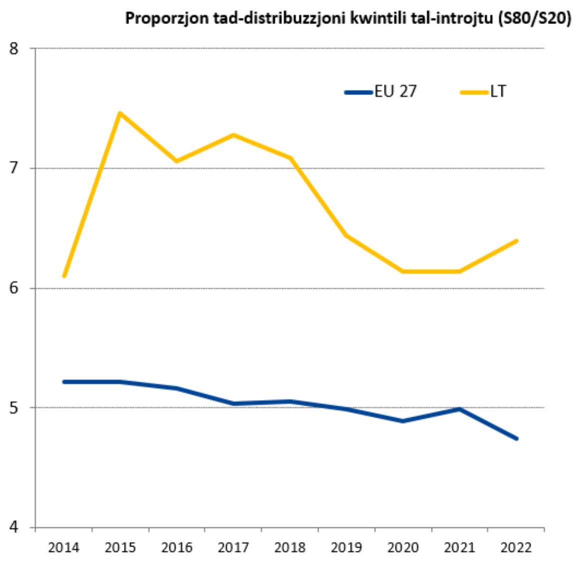

Sors: l-Eurostat [tessi180], l-LFS tal-UE.

Għad hemm sfidi b'rabta mal-iżvilupp tal-ħiliet. Is-sehem ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi (48,8 % fl-2021) kien ferm taħt il-medja tal-UE (53,9 %) u b'hekk "għandu jiġi osservat", inkluż fid-dawl tal-ħtiġijiet ta' ħiliet li jinħolqu biex jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Filwaqt li ġie osservat titjib konsiderevoli fis-sehem tat-tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal bejn l-2020 u l-2022 (minn 16,2 % għal 22,8 %), dan għadu fost l-aktar baxxi fl-UE u taħt il-livell ta' qabel il-pandemija (2019) ta' 26,6 %, f'sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata" għal dawn l-aħħar 3 snin. Min-naħa l-oħra, il-prestazzjoni tal-Litwanja fuq dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ tjiebet minn "tajba iżda għandha tiġi ssorveljata" fl-2020 għal "l-aqwa prestazzjoni" fl-2022.

Wara l-kriżi tal-COVID-19, is-suq tax-xogħol b'mod ġenerali rkupra b'mod qawwi, filwaqt li s-sitwazzjoni tal-persuni b'diżabbiltà marret għall-agħar skont l-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Ir-rata ġenerali tal-impjiegi kienet ta' 79,0 % fl-2022 (żieda minn 77,4 % fl-2021), li hija "aħjar mill-medja" (76,2 % fl-UE), b'mod simili għas-snin preċedenti. Fl-istess ħin, id-differenza fl-impjiegi tal-persuni b'diżabbiltà żdiedet minn 23,9 pps fl-2021 għal 35 pps (vs 21,4 pps fl-UE), it-tieni deterjorament f'sentejn konsekuttivi (minn "il fuq mill-medja" għal "kritiku"), li għadu ma jirriflettix l-isforzi ta' politika reċenti[281]. Kemm ir-rata tal-qgħad fit-tul kif ukoll is-sehem ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, impjieg u taħriġ (NEET) tjiebu (dawn tal-aħħar minn 13 % fl-2020 għal 10,7 % fl-2022), u nbidlu minn "għandhom jiġu osservati" fl-2020 għal "mal-medja" fl-2021 u fl-2022. Fl-aħħar nett, tradizzjonalment, il-Litwanja hija "bl-aħjar prestazzjoni" fuq id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, b'valur indikatur ta' 0,8 pps u rata ta' impjieg relattivament għolja kemm għall-irġiel kif ukoll għan-nisa (79,4 % u 78,6 %, rispettivament, fl-2022).

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ħames indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", inkluż wieħed li ddeterjora maż-żmien, **il-Litwanja hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

---

[281] Id-data amministrattiva mill-Fond tal-Assigurazzjoni Soċjali tal-Istat turi żieda ta' 4,2 % fl-għadd ta' persuni impjegati b'diżabilità.

Il-Lussemburgu

Is-suq tax-xogħol irkupra malajr mill-kriżi tal-COVID-19 u għadu reżiljenti minkejja tnaqqis reċenti fl-attività ekonomika. Dan huwa rifless fil-prestazzjoni tajba ġenerali fil-qasam tal-"kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti". Ir-rata tal-impjiegi laħqet livell għoli ġdid (74,8 %) fl-2022, kemxejn ogħla mill-medja tal-UE, filwaqt li r-rata tal-qgħad naqset għal 4,6 %. Il-qgħad fit-tul żdied fl-2020 u fl-2021, iżda rkupra għal-livell baxx tiegħu ta' qabel il-pandemija fl-2022 (1,3 %), li issa huwa "aħjar mill-medja". Dan huwa l-każ ukoll għad-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, li naqset b'mod sinifikanti minn 7,4 pps fl-2021 għal 6,5 pps fl-2022. Barra minn hekk, għat-tieni sena, il-Lussemburgu huwa wieħed mill-pajjiżi bl-aħjar prestazzjoni fid-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà[282] (8,5 pps vs 21,4 pps fl-UE). Filwaqt li baqa' ferm taħt il-medja tal-UE, is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) żdied fl-2020 u fl-2021, iżda naqas b'mod sinifikanti għal 6,8 % fl-2022, u sar "aħjar mill-medja". Madankollu, għalkemm l-indiċi tal-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi per capita (2008=100) huwa ta' 111,9 qrib il-medja tal-UE (109.5), dan għadu indikat bħala "għandu jiġi osservat" minħabba t-tnaqqis żgħir tiegħu f'mument meta Stati Membri oħrajn esperjenzaw żieda.

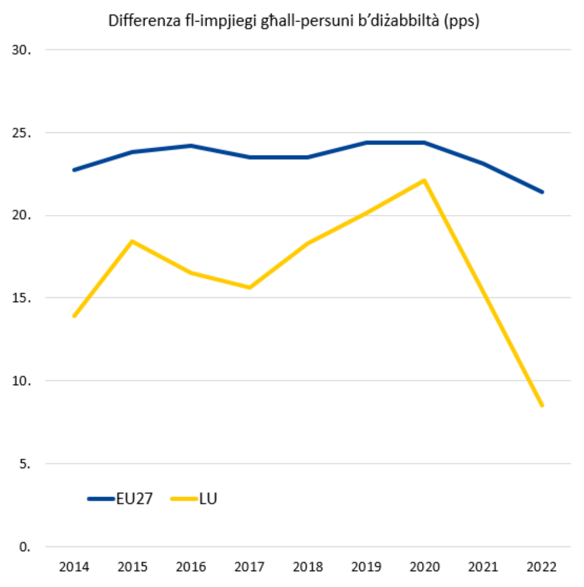

Sors: l-Eurostat [tepsr_sp200], l-UE-SILC.

282 Hemm interruzzjoni fis-serje fl-indikaturi kollha bbażati fuq l-UE-SILC għal-Lussemburgu fl-2021, fl-2022 u fl-2023.

Il-Lussemburgu għandu prestazzjoni b'saħħitha fl-edukazzjoni u l-ħiliet. Il-pajjiż huwa fil-biċċa l-kbira "aħjar mill-medja" f'dan il-qasam ta' politika. B'mod partikolari, filwaqt li s-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ żdied matul il-pandemija, huwa naqas b'mod sinifikanti fl-2022, u sar "aħjar mill-medja". Fl-2021, 63,8 % tal-adulti kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, kważi 10 pps ogħla mill-medja tal-UE, li jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Il-Lussemburgu jibqa' wkoll fost l-Istati Membri bl-ogħla sehem ta' tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal għalkemm, minħabba deterjorament sostanzjali fl-2022 (minn 62 % fl-2021 għal 54,7 %), issa huwa "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat".

Is-sitwazzjoni soċjali hija ġeneralment tajba fil-Lussemburgu, iżda hemm sfidi relatati mal-kostijiet tal-akkomodazzjoni.[1] Il-pajjiż irreġistra titjib sinifikanti fl-2022 fis-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) b'mod ġenerali u speċjalment għat-tfal, bi prestazzjoni "aħjar mill-medja" fit-tnejn. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar u l-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika huma "mal-medja" u "aħjar mill-medja", rispettivament. Għall-kuntrarju, ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni ddeterjorat b'mod sinifikanti minn "aħjar mill-medja" għal "sitwazzjoni kritika", li tirrifletti l-impatt ta' żidiet għoljin ħafna fil-prezzijiet tad-djar.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari indikatur wieħed li jidher bħala "kritiku" jew li "għandu jiġi osservat", **il-Lussemburgu ma jidhirx li qed jiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u, b'hekk, mhux ser ikun jeħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

L-Ungerija

L-Ungerija qed tiffaċċa sfidi sinifikanti fir-rigward tal-edukazzjoni u l-iżvilupp tal-ħiliet.

B'mod partikolari, is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal huwa baxx (12,9 % fl-2022 vs 35,9 % fl-UE) u ilu jonqos mill-2021, u dan juri "sitwazzjoni kritika" matul l-aħħar sentejn. Ir-rata ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ baqgħet ukoll f'"sitwazzjoni kritika", li żdiedet minn 12,0 % fl-2021 għal 12,4 % fl-2022, meta mqabbla ma' xejra ta' tnaqqis fl-UE. Għar-Rom, din ir-rata kienet sitt darbiet ogħla mill-bqija tal-popolazzjoni fl-2022 (64,3 % vs 9,4 %). Barra minn hekk, is-sehem tal-Ungerija ta' adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi (49,1 %) huwa aktar baxx mill-medja tal-UE (53,9 % fl-2021) u "għandu jiġi osservat", b'rati partikolarment baxxi fost dawk b'livell baxx ta' ħiliet, il-persuni qiegħda u l-persuni ta' aktar minn 55 sena. L-indirizzar ta' dawn l-isfidi tal-edukazzjoni u l-ħiliet jista' jgħin biex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet ta' ħaddiema u ta' ħiliet u biex jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti.

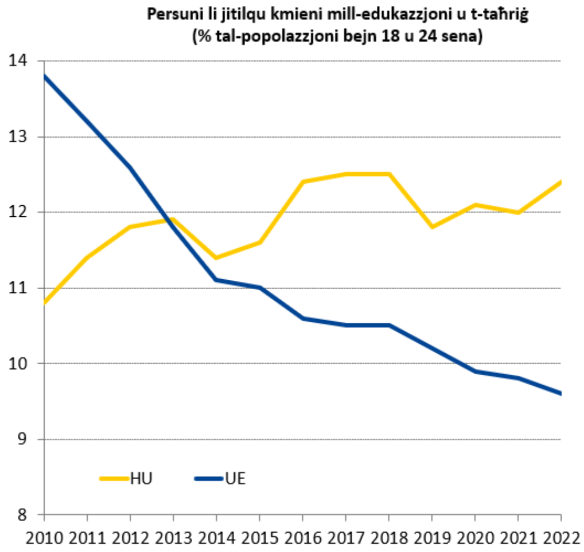

Sors: l-Eurostat, [sdg_04_10], EU LFS.

L-Ungerija qed tiffaċċa sfidi fil-qasam tal-politika soċjali, li huma aggravati minn inflazzjoni għolja. It-trasferimenti soċjali jnaqqsu l-faqar monetarju b'36,7 % fl-Ungerija, b'mod ġenerali f'konformità mal-medja tal-UE, madankollu s-sitwazzjoni "għandha tiġi osservata" minħabba t-tnaqqis sostanzjali fl-indikatur meta mqabbel mas-sena ta' qabel[283]. Filwaqt li r-riskju ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali fl-Ungerija huwa "mal-medja" għall-popolazzjoni totali u "aħjar mill-medja" għat-tfal (18,4 % u 18,1 %, rispettivament), ir-rata ta' privazzjoni materjali u soċjali estrema hija waħda mill-ogħla fl-UE (9,1 % fl-2022). Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni żdiedet drastikament minn 2,4 % fl-2021 ("aħjar mill-medja") għal 8,1 % fl-2022 ("għandha tiġi osservata"), u dan kompla jaggrava l-għoli tal-ħajja għal ħafna unitajiet domestiċi b'introjtu aktar baxx.

Is-suq tax-xogħol Ungeriż irnexxielu joħroġ tajjeb mill-kriżi tal-COVID-19, għalkemm l-eżiti għal xi gruppi vulnerabbli għadhom lura. Is-suq tax-xogħol irkupra malajr bi prestazzjoni "aħjar mill-medja" fil-qasam tal-"kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" (jew "l-aħjar" għat-tkabbir tal-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi), bir-rata ta' impjieg tilħaq livell għoli rekord ta' 80,2 % fl-2022. Madankollu, xi gruppi vulnerabbli għadhom qed jiffaċċaw ostakli sinifikanti meta jiġu biex jaċċessaw is-suq tax-xogħol u jirnexxu fih. Filwaqt li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija ta' 9,8 pps fl-2022 u għadha "mal-medja", id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà żdiedet bi 3,6 pps għal livell għoli ħafna ta' 32,4 pps (vs 21,4 pps fl-UE), li hija "sitwazzjoni kritika" wara li qabel kienet indikata bħala "għandha tiġi osservata". Barra minn hekk, ir-rati ta' impjieg għal dawk b'livell baxx ta' ħiliet u r-Rom huma sostanzjalment taħt il-medja (38,7 % u 47,3 %, rispettivament, għall-grupp tal-età ta' 15-64 sena, vs 74,4 % bħala medja fl-2022).

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari s-sitt indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **l-Ungerija hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

[283] Filwaqt li hemm interruzzjoni fis-serje għal dan l-indikatur fl-2022 għal kważi l-Istati Membri kollha, inkluża l-Ungerija minħabba bidla metodoloġika, il-valuri tal-indikaturi (mhux ippubblikati) ikkalkolati mill-Eurostat abbażi tal-metodoloġija l-antika juru tnaqqis simili fl-2022 u jagħtu l-istess valutazzjoni li "għandha tiġi osservata", u b'hekk il-konklużjonijiet relatati ma nbidlux.

Malta

B'mod ġenerali, is-suq tax-xogħol Malti qed ikollu prestazzjoni tajba ħafna, iżda xi gruppi tal-popolazzjoni għadhom qed jiffaċċaw sfidi. Ir-rata ta' impjieg f'Malta kienet fost l-ogħla fl-UE, ta' 81,1 % fl-2022 (82,7 % fit-tieni trimestru tal-2023), li turi, flimkien mal-iżviluppi fl-introjtu domestiku gross tal-unitajiet domestiċi per capita, sitwazzjoni "aħjar mill-medja". Ir-rata tal-qgħad laħqet livell baxx storiku ta' 2,9 % fl-2022, filwaqt li s-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) naqas b'mod rapidu minn 9,5 % fl-2021 għal 7,2 % fl-2022 (vs 11,7 % fl-UE), u b'hekk Malta saret "bl-aħjar prestazzjoni" fiż-żewġ oqsma. B'żieda żgħira għal 1 % fl-2022, ir-rata tal-qgħad fit-tul hija "tajba iżda għandha tiġi mmonitorjata", għalkemm għadha ferm taħt il-medja tal-UE (ta' 2,4 %). Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha "dgħajfa iżda qed titjieb" bi 13,1-il pps fl-2022, fejn taqbeż il-medja tal-UE ta' 10,7 pps, għalkemm naqset bi 3,3 pps mill-2021. Fl-aħħar nett, il-persuni b'diżabbiltà qed jiffaċċaw sfidi f'termini ta' integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, kif muri minn differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà relattivament wiesgħa u li qed tkompli tikber, sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata". Wara li stabbilizzat fl-2019 f'livell relattivament għoli, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà kompliet tikber fl-2022 (bi 3,1 pps) u laħqet 30,1 pps, ogħla mill-medja tal-UE (21,4 pps).

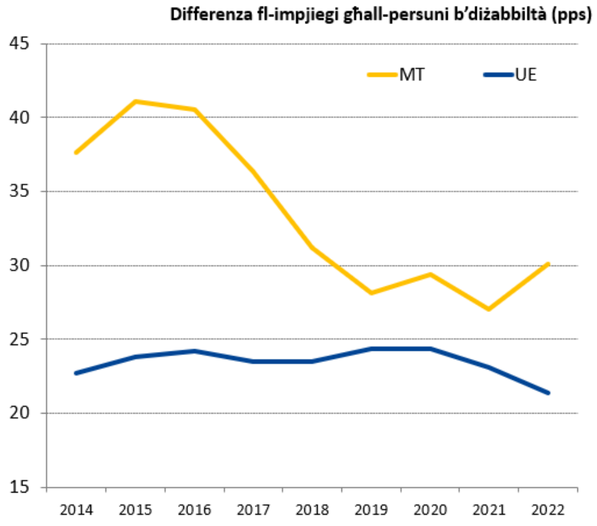

Sors: l-Eurostat, [tepsr_sp200], l-UE-SILC.

B'mod ġenerali, is-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ ta' Malta qed ikollha prestazzjoni tajba, iżda għad hemm xi sfidi għaż-żgħażagħ. It-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal kienu 43,1 % fl-2022 (vs 35,7 % fl-UE), li huwa "aħjar mill-medja". Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ qed jonqos, iżda għadu kemxejn ogħla mill-medja tal-UE (10,1 % vs 9,6 % fl-2022) u "għandu jiġi osservat", b'kuntrast qawwi mal-prestazzjoni tajba fir-rigward tar-rata taż-żgħażagħ NEET. Mill-2021, 61,2 % tal-adulti kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi f'Malta (għalkemm b'differenzi kbar bejn il-livelli ta' ħiliet), li huwa ogħla mill-medja tal-UE ta' 53,9 % u jappoġġa t-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi.

Is-sitwazzjoni soċjali Maltija hija ġeneralment tajba, għalkemm huma rreġistrati sfidi fuq l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar. Ir-riskji tal-faqar u l-inugwaljanza fl-introjtu huma "mal-medja" f'Malta. Fl-2022, is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali b'mod ġenerali u dak għat-tfal kienu ta' 20,1 % u 23,1 %, rispettivament (vs 21,6 % u 24,7 % fl-UE). Malta kienet "aħjar mill-medja" fir-rigward tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni b'rata ta' 2,9 % (vs 9,1 % fl-UE) u l-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika (0,3 % vs 2,2 % fl-UE). Madankollu, l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar huwa baxx f'Malta, ta' 26,4 %, li huwa ferm taħt il-medja tal-UE ta' 35,3 % u "għandu jiġi osservat".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari t-tliet indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **Malta ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

In-Netherlands

L-ekonomija Olandiża rkuprat malajr mill-kriżi tal-COVID-19 u qed ikompli jkollha prestazzjoni relattivament tajba fuq l-indikaturi kollha tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali relatati mas-suq tax-xogħol. Ir-rata ta' impjieg laħqet 82,9 % fl-2022 (83,6 % fit-tieni trimestru tal-2023), waħda mill-ogħla fl-UE, filwaqt li l-qgħad baqa' baxx ħafna (3,5 % fl-2022). Is-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ għadu fost l-aktar baxxi fl-UE, minkejja li żdied marġinalment fl-2022 (b'0,3 pps għal 4,2 %) meta mqabbel ma' xejra 'l isfel fl-UE (li jirriżulta f'deterjorament minn "bl-aqwa prestazzjoni" għal "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat"). Fl-isfond ta' din il-prestazzjoni ġenerali tajba ħafna, il-pandemija tal-COVID-19 aggravat ir-riskji ta' suq tax-xogħol segmentat ħafna, li tibqa' waħda mill-akbar sfidi strutturali fin-Netherlands. Filwaqt li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi baqgħet ferm taħt il-medja tal-UE (7,9 pps vs 10,7 pps) fl-2022, l-impjieg part-time huwa mifrux, b'mod partikolari għan-nisa. Dan jirriżulta f'waħda mill-ogħla differenzi bejn il-ġeneri fl-impjieg part-time fl-UE (42,3 pps meta mqabbla mal-medja tal-UE ta' 20,4 pps fl-2022) u differenza sostanzjali bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet (37,9 % vs 26,0 % fl-UE fl-2022).

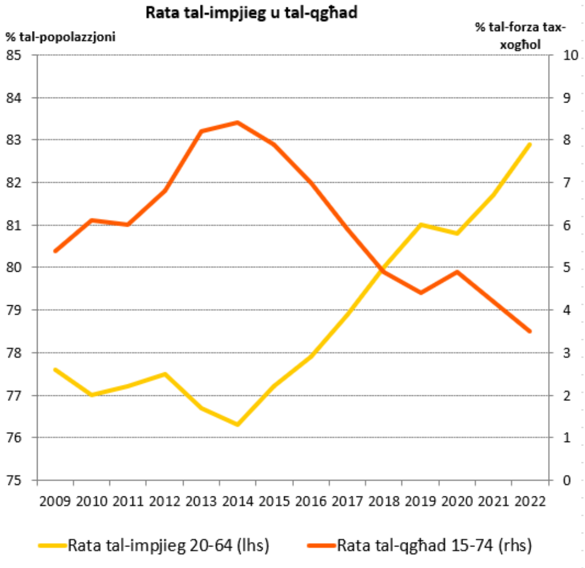

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

In-Netherlands qed ikomplu juru prestazzjoni b'saħħitha b'rabta mal-formazzjoni tal-ħiliet. Ir-rata ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ qed tkompli turi prestazzjoni "aħjar mill-medja" (5,6 % fl-2022), minkejja żieda żgħira mis-sena ta' qabel (0,5 pps). Fl-2021, 78,9 % tal-popolazzjoni adulta kellha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, fost l-ogħla ishma fl-UE. Madankollu, l-involviment effettiv ta' dawk f'sitwazzjoni mhux favorevoli tas-suq tax-xogħol (bħal persuni b'livell baxx ta' ħiliet, persuni b'kuntratti flessibbli jew temporanji, persuni bi sfond ta' migrazzjoni u persuni b'diżabbiltà) għadu importanti. B'mod partikolari, bħala konsegwenza tal-implimentazzjoni deċentralizzata, il-gruppi vulnerabbli mhux dejjem ikunu jistgħu jiġu appoġġati b'mod ugwali jew adegwat.

Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali fin-Netherlands għadu relattivament stabbli u ferm taħt il-medja tal-UE. Għad hemm sfidi għal gruppi speċifiċi, bħall-persuni bi sfond ta' migrazzjoni u l-persuni b'diżabbiltà. Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni żdiedet minn 8,3 % fl-2020 għal 10,0 % fl-2022, ftit ogħla mill-medja tal-UE ta' 9,1 %. Il-persuni f'riskju ta' faqar huma affettwati b'mod partikolari, b'rata ta' piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni ta' 41,2 %.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-ebda indikatur li jidher bħala "kritiku" jew li "għandu jiġi osservat", **in-Netherlands ma jidhrux li qed jiffaċċaw riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser ikunu jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

L-Awstrija

L-Awstrija kellha rkupru qawwi fis-suq tax-xogħol minkejja sinjali ta' tnaqqis fir-ritmu ekonomiku. Fl-2022, ir-rata ta' impjieg kienet "mal-medja" ta' 77,3 % wara titjib, iżda baqgħet f'dak il-livell anki fit-tieni trimestru tal-2023, wara li staġnat it-tkabbir tal-PDG fir-raba' trimestru tal-2022. Kemm ir-rata tal-qgħad kif ukoll il-komponent fit-tul tagħha naqsu drastikament (għal 4,5 % u 1,2 %, rispettivament), u dan juri prestazzjoni "aħjar mill-medja". F'dan il-kuntest, ir-rata ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) naqset aktar għal 9,1 % fl-2022. Minkejja li d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi naqset għal 7,8 pps fl-2022, u baqgħet "mal-medja", l-Awstrija rreġistrat waħda mill-ogħla rati ta' impjieg part-time tan-nisa fl-UE, għal 50,3 % fl-2022, u waħda mill-akbar differenzi bejn il-ġeneri, u li qed ikomplu jikbru, f'dan ir-rigward (39,7 pps). Is-sehem tat-tfal taħt it-3 snin fil-kura formali tat-tfal naqas b'mod sinifikanti (b'5,5 pps) għal 23 % fl-2022 (vs 35,9 % fl-UE) u issa "għandu jiġi osservat". Din ir-rata baxxa u l-provvista limitata ta' indukrar tat-tfal ta' kwalità għolja u affordabbli jistgħu jkunu potenzjalment ta' detriment għall-prospetti ta' apprendiment fit-tul tat-tfal u jibqgħu fattur ewlieni li jikkontribwixxi għar-rata għolja ta' xogħol part-time tan-nisa. Fl-aħħar nett, l-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi per capita (GDHI) kien taħt il-livell tal-2008 tiegħu (97,9 % fl-2021) u ferm taħt il-medja tal-UE (109.9). Għalkemm qed jirkupra kemxejn mit-tnaqqis tal-2020 fil-kriżi tal-COVID, il-GDHI per capita huwa "dgħajjef iżda qed jitjieb".

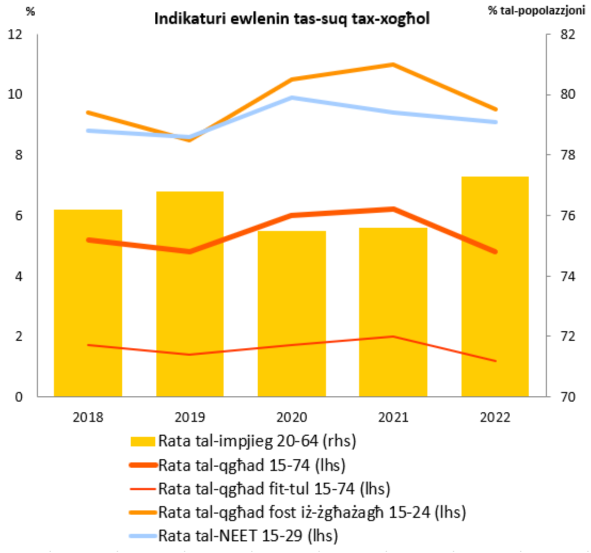

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a], [edat_lfse_20], l-LFS tal-UE.

L-Awstrija qed tkompli turi prestazzjoni b'saħħitha fil-qasam tal-ħiliet u t-taħriġ, iżda għad hemm sfidi għall-persuni b'livell baxx ta' ħiliet u għall-persuni bi sfond ta' migrazzjoni. Is-sehem ta' adulti li għandhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien għoli, ta' 63,3 % fl-2021, u "aħjar mill-medja" (54 % fl-UE). Madankollu, il-ħiliet meħtieġa għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali jistgħu jiġu promossi aktar sabiex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet relatati. Filwaqt li s-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ kien ta' 8,4 % fl-2022 u b'hekk "mal-medja", madwar 45 % tal-persuni qiegħda fit-tul temmew biss l-iskola sekondarja tal-ewwel livell fl-Awstrija. It-titjib tal-ħiliet bażiċi ta' persuni żvantaġġati jista' jisfrutta l-potenzjal tagħhom u jtejjeb il-parteċipazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol. Fl-2021, 23,6 % tal-persuni bi sfond ta' migrazzjoni fl-età ta' bejn 25 u 64 sena kellhom biss edukazzjoni sekondarja tal-ewwel livell u l-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni tal-persuni ta' bejn 15 u 19-il sena mhux imwielda fl-Awstrija kienet ta' 61,2 % fl-2020, ferm inqas min-nazzjonali (80,7 %).

L-Awstrija għandha prestazzjoni relattivament tajba fil-qasam tal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) huwa stabbli, ta' 17,5 % fl-2022, u r-rata tal-AROPE għat-tfal naqset għal 21,6 %. Madankollu, il-privazzjoni materjali u soċjali estrema żdiedet b'0,5 pps għal 2,3 % fl-2022 u r-rata ta' persuni f'riskju ta' faqar monetarju (14,8 %) baqgħet ogħla mil-livelli ta' qabel il-pandemija. L-impatt qawwi tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (41,2 % fl-2022 vs 35,3 % fl-UE) u l-livell baxx ta' ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika jkompli juri sitwazzjoni li hija "aħjar mill-medja".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari indikatur wieħed li jidher bħala "kritiku" jew li "għandu jiġi osservat", l-Awstrija **ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Polonja

B'mod ġenerali, is-suq tax-xogħol Pollakk qed ikollu prestazzjoni tajba, iżda n-nisa u l-persuni b'diżabbiltà qed jiffaċċaw sfidi sinifikanti. Kemm ir-rati tal-impjiegi kif ukoll tal-qgħad laħqu livelli aħjar minn dawk ta' qabel il-pandemija u rreġistraw l-aħjar prestazzjonijiet tagħhom mill-aħħar tliet deċennji. B'waħda mill-aktar rati baxxi ta' qgħad fl-UE ta' 2,9 % fl-2022, il-Polonja hija fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni", filwaqt li r-rata ta' impjieg tagħha hija "mal-medja" ta' 76,7 % (vs 74,6 % fl-UE). Fl-istess ħin, in-nuqqas ta' ħaddiema huwa prominenti u aggravat minn tnaqqis fil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol u l-parteċipazzjoni aktar baxxa fis-suq tax-xogħol ta' xi gruppi tal-popolazzjoni. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għad "għandha tiġi osservata" b'livell ta' 12,9 pps (vs 10,7 pps fl-UE) fl-2022 u qed titjieb biss bil-mod. Waħda mir-raġunijiet ewlenin għall-inattività tan-nisa hija r-responsabbiltajiet tal-kura fir-rigward tat-tfal u tal-persuni li jeħtieġu kura fit-tul. Dan huwa rifless fis-sehem ta' 15,9 % biss tat-tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal, li "għandu jiġi osservat" minħabba li għadu ferm taħt il-medja tal-UE (35,7 %) u ddeterjora wkoll kemxejn fl-2022, fejn iddevja mix-xejra 'l fuq tiegħu mill-2019. Din ir-rata baxxa flimkien mal-isfidi ta' kwalità tista' potenzjalment tkun ta' detriment għall-prospetti ta' apprendiment fit-tul tat-tfal u għall-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Fatturi oħra li qed ixekklu r-rata ta' impjieg tan-nisa jinkludu l-frekwenza baxxa ta' xogħol part-time fil-Polonja meta mqabbla mal-UE, u l-età tal-irtirar relattivament bikrija tan-nisa. Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni terzjarja ogħla tan-nisa żgħażagħ meta mqabbla mal-irġiel tinfluwenza wkoll ir-rata ta' impjieg tagħhom b'effetti ta' benefiċċju fuq perjodu twil. Il-persuni b'diżabbiltà għadhom qed jiffaċċaw ostakli sinifikanti biex jaċċessaw is-suq tax-xogħol, li jistgħu jkunu raġuni oħra għall-inattività[284]. Minkejja tnaqqis fl-2022 meta mqabbel mal-2021 (31,3 pps vs 34,2 pps), id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà ma kinitx qed tonqos malajr biżżejjed u għadha ferm ogħla mill-medja tal-UE ta' 21,4 pps, li "għandha tiġi osservata".

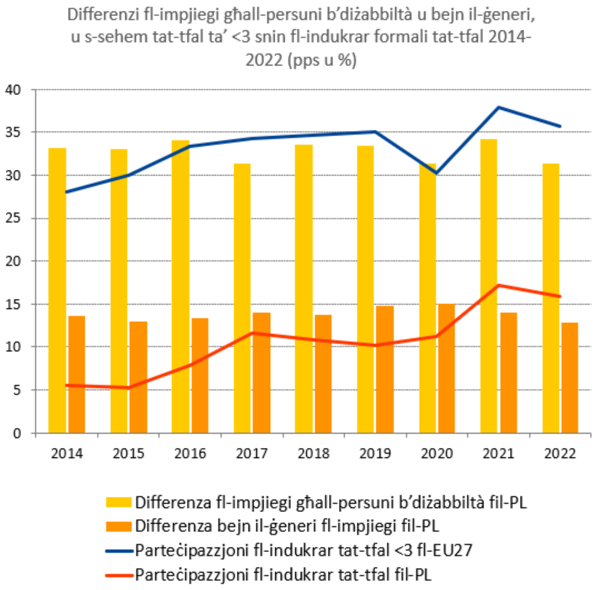

Sors: l-Eurostat [tepsr_sp200], [tesem060], [tepsr_sp210], l-UE-SILC

[284] OECD, *Regional Economic Inactivity Trends in Poland*, OECD Reviews on Local Job Creation, OECD Publishing, Paris, 2021.

Il-Polonja turi xi żviluppi tajbin fir-rigward taż-żgħażagħ fl-edukazzjoni, iżda l-livell ta' ħiliet diġitali għadu baxx ħafna. Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi huwa ta' 42,9 % fil-Polonja, li huwa ferm aktar baxx mill-medja tal-UE (53,9 % fl-2021) u "sitwazzjoni kritika". It-tisħiħ tal-akkwist tal-ħiliet diġitali jista' jappoġġa t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. B'kuntrast ma' dan, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ huwa biss nofs dak fl-UE (4,8 % kontra 9,6 %) u l-Polonja għandha prestazzjoni "aħjar mill-medja" fir-rigward tas-sehem ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs).

Is-sitwazzjoni soċjali hija relattivament tajba fil-Polonja. Ir-rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (15,9 %) u l-inugwaljanza fl-introjtu (il-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, 3,9 %) jibqgħu "aħjar mill-medja" meta mqabbla mal-medja tal-UE (ta' 21,6 % u 4,7 %, rispettivament). Dan jista' jkun dovut, mill-inqas parzjalment, għal impatt "aħjar mill-medja" tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar (tnaqqis ta' 38,6 % tar-rata tar-riskju ta' faqar vs 35,3 % bħala medja fl-UE).

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-erba' indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **il-Polonja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Il-Portugall

L-effettività tas-sistema Portugiża tal-protezzjoni soċjali biex jittaffew ir-riskji tal-faqar u jitnaqqsu l-inugwaljanzi fl-introjtu żdiedet. Ġie rreġistrat titjib sinifikanti fuq is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) u l-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu, li kkumpensa għad-deterjoramenti fl-2021, biż-żewġ indikaturi issa huma "aħjar mill-medja". Ir-rata tal-AROPE naqset bi 2,3 pps mill-2021 u reġgħet lura għal taħt il-medja tal-UE fl-2022 (20,1 % vs 21,6 %), filwaqt li l-proporzjon kwintili tal-introjtu għadu kemxejn ogħla mill-medja tal-UE (5.1 vs 4.7). Madankollu, is-sehem tal-persuni AROPE għadu għoli ħafna fl-Azores u f'Madeira (30,3 % u 30,2 %, rispettivament) u qed ikompli jiżdied, li jindika disparitajiet dejjem akbar bejn il-Portugall kontinentali u r-reġjuni ultraperiferiċi tiegħu. L-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fit-tnaqqis tal-faqar żdied bi 3,7 pps fl-2022 (aktar minn fi kwalunkwe Stat Membru ieħor), minn "kritiku" għal "dgħajjef iżda qed jitjieb"[285]. Minkejja dan l-iżvilupp reċenti, il-prestazzjoni tal-Portugall f'dan l-indikatur għadha lura ferm mill-medja tal-UE (23,7 % meta mqabbla ma' 35,3 %) u għadha trid tirkupra għal-livelli ta' qabel il-pandemija.

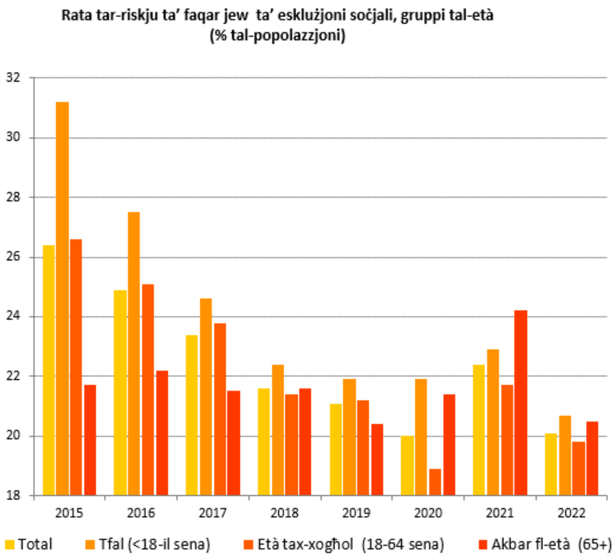

Sors: l-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

285 Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2022.

Il-Portugall juri titjib fl-edukazzjoni u l-ħiliet. Il-biċċa l-kbira tal-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali f'dan il-qasam kienu "aħjar mill-medja" fl-2022. Ir-rata ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ żdiedet marġinalment mill-2021 sal-2022 (0,1 pp) u għadha "aħjar mill-medja" wara tnaqqis sinifikanti matul l-aħħar 5 snin. Is-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien ta' 55,3 % fl-2021 (vs 53,9 % fl-UE), u b'hekk kien "mal-medja". L-iżgurar tas-sostenibbiltà ta' dawn ir-riżultati jista' jgħin lill-Portugall jindirizza l-isfidi tiegħu fil-qasam tal-ħiliet fid-dawl tal-ħtiġijiet li jinbidlu tas-suq tax-xogħol, kif ukoll it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

Is-suq tax-xogħol Portugiż wera li huwa reżiljenti minkejja tnaqqis fl-irkupru ekonomiku mill-kriżi tal-COVID-19. L-indikaturi kollha tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali skont il-qasam "kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" ma nbidlux meta mqabbla mas-sena ta' qabel u għadhom "bħala medja." Fl-2022, ir-rati tal-impjiegi u tal-qgħad kienu aħjar mill-medji rispettivi tal-UE (77,5 % vs 74,6 % u 6,0 % vs 6,2 %, rispettivament) b'titjib kemxejn taħt il-medja mis-sena li għaddiet. Wara żieda minn 2,3 % għal 2,9 % bejn l-2020 u l-2021, ir-rata tal-qgħad fit-tul tjiebet b'mod moderat fl-2022 (2,7 %).

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-ebda indikatur li jidher bħala "kritiku" jew li "għandu jiġi osservat", **il-Portugall ma jidhirx li qed jiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser ikun jeħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Ir-Rumanija

Minkejja progress sinifikanti, ir-riskji ta' faqar fir-Rumanija huma għoljin b'mod persistenti, speċjalment għal gruppi vulnerabbli u f'żoni rurali. Minkejja li r-rata tal-AROPE naqset mill-2015 minn 44,5 % għal 34,4 % fl-2022, hija għadha ogħla b'mod sinifikanti mill-medja tal-UE (21,6 %), l-istess bħall-AROPE għat-tfal. Dawn u l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar juru "sitwazzjonijiet kritiċi". Ir-riskji ta' faqar jikkonċernaw 41,5 % tat-tfal kollha, mingħajr titjib meta mqabbla mal-2021. Is-sistema ta' protezzjoni soċjali wriet effettività limitata minħabba li t-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) irriżultaw fi tnaqqis tal-faqar ta' 16,5 % biss (meta mqabbel ma' 35,3 % fl-UE). Filwaqt li l-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu naqas b'mod konsiderevoli aktar milli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri l-oħrajn bejn l-2021 u l-2022 (minn 7.14 għal 6.0), huwa għadu wieħed mill-ogħla fl-UE. Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika kienu ta' 4,9 % fl-2022 u "għandhom jiġu osservati". Il-gruppi vulnerabbli, in-nies li jgħixu f'żoni rurali u l-komunitajiet emarġinati bħar-Rom jiffaċċaw diffikultajiet akbar biex jaċċessaw servizzi essenzjali u soċjali.

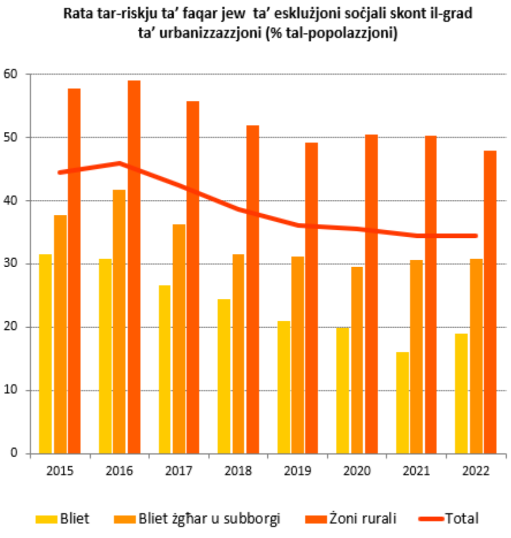

Sors: l-Eurostat, l-UE-SILC [ilc_peps13n]

L-isfidi persistenti fl-edukazzjoni u fl-iżvilupp tal-ħiliet ipoġġu f'riskju l-konverġenza soċjoekonomika sostenibbli. L-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali relatati mal-formazzjoni tal-ħiliet qed ikomplu juru "sitwazzjonijiet kritiċi". B'mod partikolari, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (15,6 %) huwa wieħed mill-ogħla fl-UE u ma juri l-ebda titjib ċar fl-aħħar ftit snin, meta mqabbel max-xejra ta' tnaqqis fl-UE. Minkejja t-titjib reċenti, is-sehem ta' tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal juri b'mod persistenti "sitwazzjoni kritika" u għadu fost l-aktar baxxi fl-2022 (12,3 % vs 35,7 % fl-UE). Din ir-rata baxxa flimkien mal-isfidi ta' kwalità tista' tkun potenzjalment ta' detriment għall-prospetti ta' apprendiment fit-tul, iżda wkoll għall-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Individwi b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kienu 27,8 % tal-popolazzjoni adulta fl-2021, ferm taħt il-medja tal-UE ta' 53,9 %, f'"sitwazzjoni kritika" wkoll. Sabiex tissaħħaħ il-kompetittività u jiġi żgurat potenzjal ta' tkabbir inklużiv, hemm lok biex jittejbu aktar il-kwalità, l-aċċessibbiltà u r-rilevanza għas-suq tax-xogħol tal-edukazzjoni u t-taħriġ, u biex tingħata spinta lill-kisba tal-ħiliet b'enfasi fuq gruppi żvantaġġati, fid-dawl tan-nuqqas ta' ħaddiema u ta' ħiliet, it-tranżizzjoni doppja u l-isfidi demografiċi.

Is-suq tax-xogħol wera reżiljenza kontra l-kriżi tal-COVID-19, iżda għadu qed jiffaċċa sfidi sostanzjali. Fl-2022, ir-rata tal-impjiegi kienet għadha ferm taħt il-medja tal-UE (68,5 % vs 74,6 %) u baqgħet "kritika", li tirrifletti parzjalment differenzi qawwija fl-eżiti tas-suq tax-xogħol fost il-gruppi tal-popolazzjoni. Ir-rata tal-qgħad fit-tul żdiedet (b'0,2 pps għal 2,2 %), meta mqabbla ma' xejra ta' titjib fl-UE, u issa "għandha tiġi osservata". Iż-żgħażagħ NEETs naqsu għal 19,8 % (għadhom fost l-ogħla fl-UE) u baqgħu f'"sitwazzjoni kritika" minħabba l-pass bil-mod tat-titjib. Fuq nota pożittiva, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, f'"sitwazzjoni kritika", resqet eqreb lejn il-medja tal-UE fl-2020 u fl-2021 u, bi 18,6 pps fl-2022, saret "dgħajfa iżda qed titjieb". Bl-istess mod, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà naqset fl-2022 (b'0,6 pps), u nbidlet minn "kritika" għal "għandha tiġi osservata".

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-11-il indikatur li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **ir-Rumanija hija identifikata bħala li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq li jeħtieġu analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Is-Slovenja

Is-Slovenja esperjenzat irkupru qawwi fis-suq tax-xogħol wara l-pandemija tal-COVID-19. Fl-2022, ir-rati tal-impjiegi, tal-qgħad u tal-qgħad fit-tul komplew jitjiebu f'konformità max-xejra ġenerali fl-UE u laħqu livelli storikament għoljin u, għall-qgħad, livelli baxxi, rispettivament (77,9 %, 4 % u 1,6 %, rispettivament). Dawn l-indikaturi kollha tas-suq tax-xogħol kienu "mal-medja" jew "aħjar mill-medja". Madankollu, fatturi strutturali bħat-tixjiħ rapidu tal-popolazzjoni u l-ispariġġi fil-ħiliet jirriskjaw li jiġu aggravati n-nuqqasijiet eżistenti ta' ħaddiema.

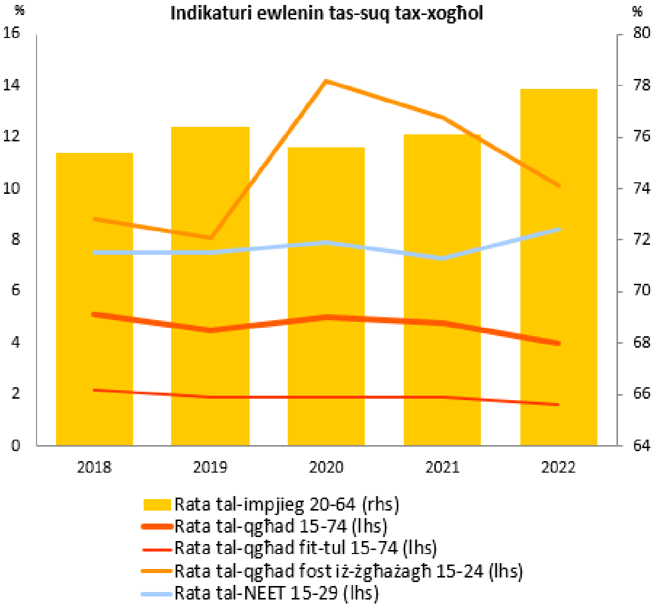

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], [une_ltu_a], [edat_lfse_20], l-LFS tal-UE

Is-Slovenja qed tesperjenza xi sfidi relatati mas-sistema tal-edukazzjoni u t-taħriġ tagħha, b'mod partikolari b'rabta mal-ħiliet diġitali. Fl-2021, 49,7 % tal-adulti kellhom mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, li hija taħt il-medja tal-UE (53,9 %) u "għandhom jiġu osservati", speċjalment fid-dawl tal-appoġġ għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ żdied b'0,9 pps, meta mqabbel ma' xejra ta' titjib fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Dan wassal għal deterjorament minn "bl-aħjar prestazzjoni" għal "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat", għalkemm is-Slovenja għad għandha wieħed mill-aktar ishma baxxi fl-UE. B'mod analogu, filwaqt li s-sehem taż-żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) żdied ukoll (b'1,1 pp), għal 8,4 % fl-2022, huwa għadu taħt il-medja tal-UE ta' 11,7 %, u huwa wkoll "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat".

B'mod ġenerali, is-Slovenja għandha sistema ta' protezzjoni soċjali li tiffunzjona tajjeb. Kważi l-indikaturi kollha tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali fil-qasam tal-"protezzjoni u l-inklużjoni soċjali" huma "aħjar mill-medja" jew jenfasizzaw lis-Slovenja bħala "bl-aħjar prestazzjoni" fl-2022. Bħal fis-snin preċedenti, is-Slovenja kellha wieħed mill-aktar ishma baxxi tal-popolazzjoni u tat-tfal f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, bi 13,3 % u 10,3 %, rispettivament. Madankollu, xi gruppi vulnerabbli, speċjalment dawk b'livell baxx ta' edukazzjoni, il-persuni qiegħda, in-nisa anzjani u l-persuni b'diżabbiltà, jesperjenzaw riskji ta' faqar ħafna ogħla, li jiġġustifika sforzi ta' politika ulterjuri mmirati lejn dawn il-gruppi. Minkejja li s-Slovenja kellha impatt relattivament għoli ("aħjar mill-medja") tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar fis-snin preċedenti, fl-2022 dan naqas ferm aktar milli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, li "għandu jiġi osservat"[286]. B'mod partikolari, it-trasferimenti soċjali huma l-inqas effettivi biex inaqqsu r-riskju ta' faqar għall-anzjani (65 sena u aktar), bin-nisa ta' 75 sena u aktar jesperjenzaw rata ta' AROPE kważi d-doppju (26,1 %) fl-2022 tal-popolazzjoni ġenerali. Fl-aħħar nett, il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika baqgħu f'livell relattivament għoli meta mqabbla mal-medja tal-UE (2,2 %), minkejja t-titjib sinifikanti minn 4,8 % fl-2021 għal 3,7 % fl-2022.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ż-żewġ indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", ma jidhirx li **s-Slovenja qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

286 Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2022.

Is-Slovakkja

Is-suq tax-xogħol fis-Slovakkja għandu prestazzjoni tajba b'mod ġenerali, iżda l-qgħad fit-tul għadu sfida. Wara rkupru sod mill-kriżi tal-COVID-19, ir-rata tal-impjiegi laħqet rekord ta' 76,7 % u r-rata tal-qgħad kienet ta' 6,1 % fl-2022 (aħjar mill-medji tal-UE ta' 74,6 % u 6,2 %, rispettivament). Is-sehem ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET) tjieb ukoll, fejn naqas minn 14,2 % fl-2021 għal 12,3 % fl-2022. Madankollu, ir-rata tal-qgħad fit-tul hija meqjusa bħala "kritika", minħabba li marret għall-agħar minn 3,9 % fl-2021 għal 4,1 % fl-2022 (vs 2,4 % fl-UE). Barra minn hekk, huma osservati disparitajiet reġjonali kbar bejn ir-reġjuni tal-Punent u tal-Lvant.

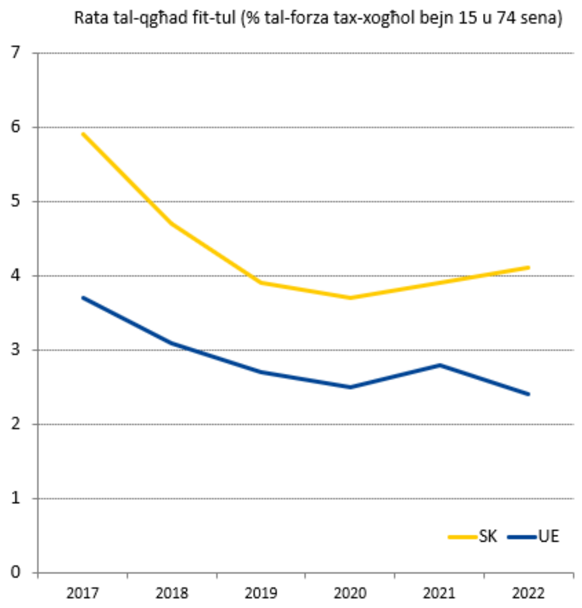

Sors: l-Eurostat [une_ltu_a], l-LFS tal-UE.

Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal ma hijiex biżżejjed u tikkostitwixxi "sitwazzjoni kritika". Fl-2022, is-Slovakkja kellha l-aktar rata ta' parteċipazzjoni baxxa tal-UE ta' tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (2,3 % vs 35,7 % fl-UE). Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal ta' aktar minn 3 snin tibqa' wkoll waħda mill-aktar baxxi fl-UE (77,4 % vs 91,8 % fl-UE fl-2021), b'sehem ta' 33 % biss fost it-tfal Rom (għalkemm tjiebet minn 27 % fl-2016). Min-naħa l-oħra, is-Slovakkja tikklassifika "mal-medja" fir-rigward ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ u s-sehem tal-adulti b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi.

Is-Slovakkja għandha riskji ġenerali baxxi ta' faqar u hija fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni" fir-rigward tal-inugwaljanza fl-introjtu, iżda r-riskji ta' faqar għat-tfal jitqiesu bħala "għandhom jiġu osservati". Is-Slovakkja qed tiffaċċa disparitajiet reġjonali kbar, bil-parti tal-Lvant tal-pajjiż qed tesperjenza livelli aktar profondi ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali. Il-pajjiż għandu waħda mill-akbar popolazzjonijiet tar-Rom fl-UE, b'eluf ta' persuni jgħixu f'żoni iżolati mingħajr aċċess għas-servizzi essenzjali. Bħala riżultat taż-żieda qawwija tagħha fl-2022 (għal 24,7 % minn 19,7 % fl-2021), ir-rata AROPE għat-tfal "għandha tiġi osservata", u din turi deterjorament fuq sentejn konsekuttivi. L-istess japplika għall-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar[287].

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-erba' indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", inkluż wieħed li ddeterjora maż-żmien, **is-Slovakkja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

287 Dan l-indikatur għandu interruzzjoni fis-serje fl-2022.

Il-Finlandja

Is-suq tax-xogħol Finlandiż irkupra malajr mill-kriżi tal-COVID-19 u għadu strett. Il-prestazzjoni tal-Finlandja qed tkompli tkun konformi mal-medja tal-UE dwar l-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali fil-qasam tal-"kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti". Fl-2022, ir-rati tal-impjiegi u tal-qgħad fit-tul tjiebu u kienu aħjar mill-medji rispettivi tal-UE (78,4 % vs 74,6 % u 1,5 % vs 2,4 %, rispettivament) fost kundizzjonijiet stretti tas-suq tax-xogħol. Il-Finlandja kellha waħda mill-aktar differenzi ristretti bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-UE fl-2022 (1,2 pps vs 10,7 pps għall-medja tal-UE) u għadha fost dawk "bl-aħjar prestazzjoni". Is-sehem ta' żgħażagħ li la huma fl-impjieg u lanqas fl-edukazzjoni u t-taħriġ (NEETs) għadu taħt il-medja tal-UE, iżda mar kemxejn għall-agħar fl-2022 (minn 9,2 % għal 9,3 %) meta mqabbel ma' xejra ta' titjib fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri l-oħrajn, sitwazzjoni li "għandha tiġi osservata".

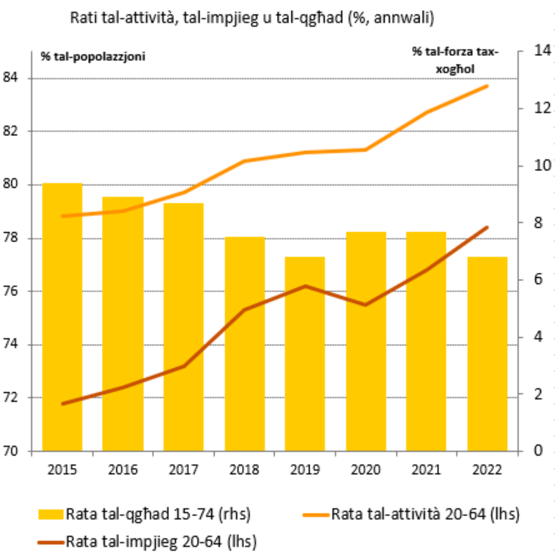

Sors: l-Eurostat [lfsi_emp_a], [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

Il-Finlandja qed tkompli jkollha prestazzjoni tajba fil-qasam tal-edukazzjoni u l-ħiliet. Fl-2021, 79 % tal-popolazzjoni adulta kellha mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi, li hija fost l-ogħla fl-UE. Ir-rata ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ kienet ta' 8,4 % fl-2022 (vs 9,6 % fl-UE), mingħajr ebda deterjorament sinifikanti meta mqabbla mas-sena li għaddiet. Il-promozzjoni tal-opportunitajiet ta' apprendiment u l-akkwist tal-ħiliet f'konformità ma' din il-prestazzjoni b'saħħitha tista' tgħin biex jiġi żgurat il-potenzjal ta' tkabbir fit-tul tal-ekonomija fid-dawl tat-tixjiħ tal-popolazzjoni, it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali u n-nuqqas ta' ħaddiema tas-sengħa f'xi setturi, bħas-servizzi soċjali u tal-kura tas-saħħa.

Il-Finlandja għandha sistema ta' protezzjoni soċjali effettiva u inkluživa li tipprovdi kopertura adegwata, iżda tinkludi wkoll xi nases tal-inattività u kumplessità li qed jiġu indirizzati fil-kuntest ta' riforma komprensiva. Dan huwa rifless fil-prestazzjoni ġenerali tajba fuq il-biċċa l-kbira tal-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali skont il-qasam tal-"protezzjoni u l-inklużjoni soċjali", għalkemm il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika għadhom "kritiċi". Għal dan l-indikatur, ix-xejra qed tiżdied b'mod qawwi, bi 2,1 pps għal 6,5 % fl-2022, ogħla b'mod sinifikanti mill-medja tal-UE (2,6 %). Il-ħinijiet twal ta' stennija għall-kura primarja u speċjalizzata huma dovuti b'mod partikolari għall-kura b'lura mill-pandemija tal-COVID19 u n-nuqqasijiet ta' persunal tal-kura u persunal mediku. Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) żdied bi 2,1 pps fl-2022 (għal 16,3 %), li għadu ferm taħt il-medja tal-UE (24,7 %). L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar għadu għoli u ogħla mill-medja tal-UE (49,8 % vs 35,3 %), minkejja li mar għall-agħar b'7,9 pps mill-2021[288]. Fiż-żewġ każijiet, hemm deterjorament minn "bl-aħjar prestazzjoni" għal "tajjeb iżda għandu jiġi mmonitorjat"[289].

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari ż-żewġ indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **ma jidhirx li l-Finlandja qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

288 Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2022.

289 Għall-indikaturi ta' AROPE u AROPE għat-tfal, hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2022.

L-Iżvezja

Is-suq tax-xogħol Żvediż irkupra malajr mill-kriżi tal-COVID-19, madankollu, xi gruppi tal-popolazzjoni għadhom qed jiffaċċaw ostakli għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol. It-tkabbir qawwi fl-impjiegi wassal għal rata għolja rekord ta' impjieg ta' 82,2 % fl-2022. Il-pajjiż għandu wkoll wieħed mill-aktar ishma baxxi ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEETs) fl-UE. Madankollu, b'7,5 % fl-2022 (vs 6,2 % fl-UE) ir-rata tal-qgħad għad "għandha tiġi osservata" u taħbi differenzi kbar bejn il-gruppi tal-popolazzjoni relatati mal-pajjiż tat-twelid. Filwaqt li r-rata tal-qgħad ta' persuni nattivi kienet ta' 4,6 %, dawk imwielda barra mill-UE kellhom rata tal-qgħad għolja ta' 19,2 %. Barra minn hekk, hemm differenza notevoli bejn ir-rata tal-qgħad ta' dawk li twieldu barra mill-UE f'dak li għandu x'jaqsam mal-ġeneru, li tlaħħaq għal 22,3 % fl-2022 għan-nisa u għal 16,7 % għall-irġiel. Barra minn hekk, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà "għandha tiġi osservata", minħabba żieda qawwija b'5,8 pps għal 25,7 pps fl-2022. Fl-istess sena, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi żdiedet u issa hija "tajba iżda għandha tiġi mmonitorjata".

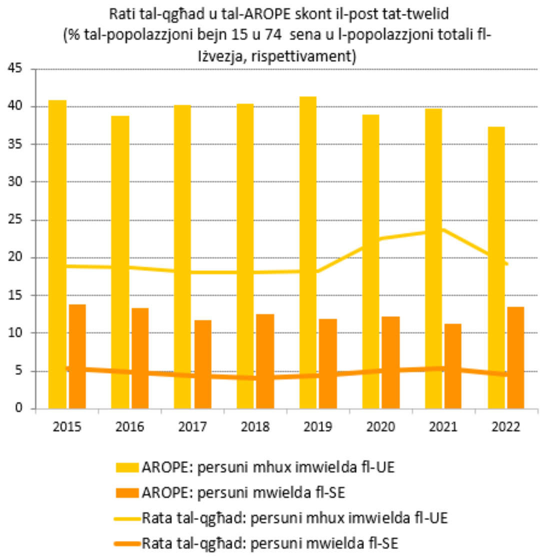

Sors: l-Eurostat, [lfsq_urgacob], l-LFS tal-UE, [ilc_peps06n], l-UE-SILC.

Ir-riskji ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali u l-inugwaljanzi fl-introjtu żdiedu fl-Iżvezja, filwaqt li eżiti oħrajn fil-qasam soċjali huma tajbin jew medji. Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (AROPE) żdied kemxejn b'1,4 pps, għal 18,6 %, fl-2022 (vs 21,6 % fl-UE), sitwazzjoni li issa "għandha tiġi osservata", wara li kienet "aħjar mill-medja" fl-2021. Bl-istess mod, il-proporzjon tas-sehem kwintili tal-introjtu żdied drastikament minn 4.0 fl-2021 għal 4.4 fl-2022, l-ogħla livell li qatt ġie rreġistrat fl-Iżvezja (vs 4.7 fl-UE) u wkoll "għandu jiġi osservat". Bħal fil-każ tal-eżiti tas-suq tax-xogħol, id-diskrepanza fir-rati tal-AROPE tal-persuni nattivi (13,5 % fl-2022) u n-nies imwielda barra mill-UE (37,3 %) hija kbira. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar huwa "aħjar mill-medja", filwaqt li l-eżiti relatati mal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni u l-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika huma "mal-medja".

L-Iżvezja għandha prestazzjoni tajba ħafna fir-rigward tal-ħiliet, iżda għad hemm inugwaljanzi fis-sistema edukattiva. Il-pajjiż huwa "bl-aħjar prestazzjoni" f'termini tas-sehem ta' tfal taħt it-3 snin f'indukrar formali tat-tfal. Madankollu, is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni jew mit-taħriġ (il-grupp tal-età ta' 18-24 sena) ilu jiżdied mill-2020, u laħaq 8,8 % fl-2022. Is-sehem ta' dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ huwa d-doppju (17,3 %) fost iż-żgħażagħ li twieldu barra mill-UE meta mqabbla mal-istudenti nattivi (6,7 %). Is-sehem tal-popolazzjoni adulta b'mill-inqas ħiliet diġitali bażiċi kien b'mod konsistenti "aħjar mill-medja", ta' 66,5 % fl-2021 (vs 53,9 % fl-UE), u pprovda appoġġ għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

Fid-dawl tas-sejbiet mill-analiżi tal-ewwel stadju ta' hawn fuq, u b'mod partikolari l-erba' indikaturi li jidhru bħala "kritiċi" jew li "għandhom jiġu osservati", **l-Iżvezja ma tidhirx li qed tiffaċċa riskji potenzjali għall-konverġenza soċjali 'l fuq u b'hekk mhux ser tkun teħtieġ analiżi ulterjuri fit-tieni stadju** (ara l-kaxxa fit-taqsima 1.5).

Anness 1: Miri ewlenin tal-UE u dawk nazzjonali sal-2030 skont l-Istat Membru

	Impjiegi (%)	Apprendiment għall-adulti (%)	Tnaqqis tal-faqar (AROPE, eluf)
Mira ewlenija tal-UE	**78.0**	**60.0**	**-15000**
SM kollha flimkien	**78.5**	**57.6**	**-15600***
BE	80.0	60.9	-279
BG	79.0	35.4	-787
CZ	82.2	45.0	-120
DK	80.0	60.0	-30(1)
DE	83.0	65.0	-1200(2)
EE	81.3	52.3	-39
IE	78.2	64.2	-90
EL	71.1	40.0	-860
ES	76.0	60.0	-2815
FR	78.0	65.0	-1100
HR	75.0	55.0	-298
IT	73.0	60.0	-3200
CY	80.0	61.0	-10
LV	80.0	60.0	-95
LT	80.7	53.7	-223
LU	77.6	62.5	-4
HU	85.0	60.0	-292(3)
MT	84.6	57.6	(4)
NL	82.5	62.0	-163
AT	79.9	62.0	-204
PL	78.3	51.7	-1500
PT	80.0	60.0	-765
RO	74.7	17.4	-2532
SI	79.5	60.0	-9
SK	76.5	50.0	-70
FI	80.0	60.0	-100
SE	82.0	60.0	-15

Nota: (*) L-aggregat tal-mira għat-tnaqqis tal-faqar għall-Istati Membri kollha huwa ta' mill-inqas 15,6-il miljun, minbarra l-Istati Membri li ma esprimewx il-mira tagħhom f'termini tal-livelli tal-AROPE. (1) Id-Danimarka tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis fl-għadd ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) bi 30 000. (2) Il-Ġermanja tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis fl-għadd ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) b'1,2 miljun, filwaqt li tuża l-2020 bħala x-xenarju ta' referenza minflok l-2019. (3) L-Ungerija tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis fir-rata ta' privazzjoni materjali u soċjali tal-familji bit-tfal għal 13 %, u b'hekk tnaqqis fl-għadd ta' persuni AROPE b'292 000. (4) Malta tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis tar-rata tal-AROPE bi 3,1 punti perċentwali.

Anness 2. Indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

1. **L-analiżi fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi għall-2023 tiddependi fuq l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali approvati mill-Kunsill[290].** L-indikaturi ewlenin iwieġbu għall-prinċipji tal-parsimonja, tad-disponibbiltà, tal-komparabbiltà u tar-robustezza statistika. L-indikaturi, marbutin ma' kull wieħed mit-tliet kapitoli tal-Pilastru, huma kif ġej:

- *Opportunitajiet indaqs*
  - Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar (25-64 sena)
  - Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)
  - Is-sehem ta' individwi b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)
  - Ir-rata ta' żgħażagħ barra mill-impjieg u mill-edukazzjoni u t-taħriġ (NEET) (% tal-popolazzjoni ta' bejn 15 u 29 sena)
  - Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (pps, popolazzjoni ta' bejn 20 u 64 sena)
  - Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)
- *Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti*
  - Ir-rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)[291]
  - Ir-rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)
  - Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' bejn 15 u 74 sena)
  - It-tkabbir fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita (2008=100)[292]

---

290 L-opinjoni tal-EMCO u tal-KPS li rrapportaw dwar il-ftehim milħuq dwar l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali riveduta ġiet approvata mill-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur fl-14 ta' Ġunju 2021.

291 Mill-2021, f'konformità mad-dħul fis-seħħ tar-Regolament dwar l-IESS, il-Eurostat, permezz tal-Istituti Nazzjonali tal-Istatistika tal-Istati Membri, jiġbor data għal-LFS tal-UE skont metodoloġija riveduta. Din il-bidla għandha l-għan li ttejjeb id-data dwar is-suq tax-xogħol, iżda trid tiġi osservata meta jiġu interpretati l-bidliet fl-indikaturi qrib iż-żmien tal-bidla, l-1 ta' Jannar 2021. Barra minn hekk, jiġu affettwati l-indikaturi ewlenin tar-Rata ta' żgħażagħ NEET, tar-Rata tal-qgħad, tar-Rata tal-qgħad fit-tul u tad-Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi.

292 Il-GDHI jitkejjel f'termini reali. Kif mitlub mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali, dan l-indikatur juża l-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr l-inklużjoni tat-trasferimenti soċjali in natura) u jneħħi r-referenza għall-użu ta' unitajiet tal-istandards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS), użati fil-verżjoni oriġinali tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, għall-konsistenza mal-indikaturi bbażati fuq l-UE-SILC.

- *Protezzjoni u inklużjoni soċjali*
    - Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) (% tal-popolazzjoni totali)[293]
    - Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) għat-tfal (% tal-popolazzjoni totali ta' 0-17-il sena)[294]
    - L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)[295]
    - Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (pps, età ta' 20-64 sena)[296]
    - Il-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)[297]

---

293 Flimkien mat-tliet komponenti tiegħu: ir-riskju tal-faqar, il-popolazzjoni totali (AROP 0+), il-privazzjoni materjali u soċjali estrema, il-popolazzjoni totali (SMSD 0+) u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (familji kważi mingħajr impjieg), 0-64 sena (QJ 0-64). Fl-2021, l-indikatur tal-AROPE ġie mmodifikat fid-dawl tal-mira ewlenija l-ġdida tal-UE sal-2030 dwar it-tnaqqis tan-numru ta' persuni f'riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali. F'dan il-kuntest, ġew riveduti tnejn mill-komponenti tiegħu (il-privazzjoni u l-familji kważi mingħajr impjieg). Il-komponent tal-Privazzjoni materjali u soċjali estrema jissostitwixxi l-komponent tal-Privazzjoni Materjali Estrema. Il-grupp ta' età ta' referenza għall-unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg inbidel minn 0-59 għal 0-64. Għall-indikaturi kollha li jiddependu mill-introjtu fl-UE-SILC, il-perjodu ta' referenza tal-introjtu huwa definit bħala perjodu ta' 12-il xahar. Għalhekk, il-varjabbli tal-introjtu involuti fil-komputazzjoni tal-indikaturi tal-AROP u tal-QJ jirreferu għas-sena kalendarja ta' qabel is-sena tal-istħarriġ ħlief għall-Irlanda (12-il xahar qabel ir-rispons tal-istħarriġ). L-indikatur tal-privazzjoni materjali u soċjali estrema ma għandu l-ebda varjabbli ta' introjtu fil-kalkoli tiegħu; għalhekk, il-varjabbli kollha tal-UE-SILC użati għall-komputazzjoni tiegħu jirreferu għas-sena tal-istħarriġ.

294 Flimkien mat-tliet subindikaturi tiegħu: fir-riskju tal-faqar, tfal (AROP 0-17), il-privazzjoni materjali u soċjali estrema, tfal (SMSD 0-17) u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg), tfal (QJ 0-17). L-SMSD għat-tfal hija verżjoni modifikata tal-SMSD għall-popolazzjoni kollha, li tagħti ponderazzjoni aktar baxxa lil entrati adulti, sabiex jiġi evitat li l-indikatur tat-tfal isir sensittiv wisq għal privazzjonijiet tal-adulti. Is-snin ta' referenza huma identiċi għal dawk tal-indikaturi għall-popolazzjoni sħiħa.

295 Dan jitkejjel bħala t-tnaqqis perċentwali, għall-popolazzjoni totali, tar-rata tar-riskju tal-faqar (AROP) meta mqabbla ma' dik ta' qabel it-trasferimenti soċjali monetarji (minbarra l-pensjonijiet). Ma jinkludix, pereżempju, it-trasferimenti in natura relatati mal-kura tas-saħħa.

296 L-indikatur tad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà bħalissa huwa kkalkulat mill-UE-SILC u bbażat fuq l-istatus tad-diżabbiltà kif mogħti mill-Indikatur Globali tal-Limitazzjoni fl-Attività (GALI). Ir-rispondenti tal-istħarriġ wieġbu l-mistoqsijiet li ġejjin: 1) "Inti limitat(a) minħabba problema tas-saħħa f'attivitajiet li normalment jagħmlu n-nies? Tista' tgħid li inti … limitat(a) serjament; limitat(a), iżda mhux serjament; jew ma jien limitat(a) xejn?" Jekk it-tweġiba għall-mistoqsija 1) hija "limitat(a) ħafna" jew "limitat(a) iżda mhux serjament", ir-rispondenti jwieġbu l-mistoqsija 2) "Kont limitat(a) għal tal-anqas l-aħħar 6 xhur? Iva jew Le?". Persuna titqies li jkollha diżabbiltà jekk it-tweġiba għat-tieni mistoqsija tkun "Iva". Kif ikkalkolat mill-UE-SILC, tista' tiġi osservata korrelazzjoni bejn il-prevalenza tad-diżabbiltà abbażi tal-kunċett GALI u d-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà abbażi tiegħu fis-sena 2022 fl-Istati Membri tal-UE (Koeffiċjent ta' korrelazzjoni ta' Pearson = -0.5).

297 L-indikatur ikejjel is-sehem tal-popolazzjoni li tgħix f'unitajiet domestiċi fejn il-kostijiet totali tal-akkomodazzjoni jirrappreżentaw aktar minn 40 % tal-introjtu disponibbli (it-tnejn "netti" mill-allowances għall-akkomodazzjoni). Il-Methodological Guidelines and Description of EU-SILC variables (verżjoni ta' April 2020) jiddeskrivu l-allowances (inkluż biss dawk soġġetti għal test tal-mezzi) bħala li jinkludu l-benefiċċji tal-kera u l-benefiċċji għas-sidien okkupanti, iżda jeskludu l-benefiċċji tat-taxxa u t-trasferimenti kapitali. Id-dokument jiddefinixxi l-kostijiet tal-akkomodazzjoni bħala ta' kull xahar u dawk fil-fatt imħallsin, marbutin mad-dritt tal-unità domestika li tgħix fl-akkomodazzjoni. Jinkludu assigurazzjoni strutturali (għall-inkwilini: jekk imħallsa), is-servizzi u l-imposti (tneħħija tad-drenaġġ, ġbir tal-iskart, eċċ.; obbligatorji għas-sidien, għall-inkwilini: jekk imħallsa), manutenzjoni u tiswijiet regolari, taxxi (għall-inkwilin: fl-akkomodazzjoni, jekk applikabbli) u l-kost tal-utilitajiet (ilma, elettriku, gass u tisħin). Għas-sidien li jħallsu mutwu ipotekarju, huma inklużi l-pagamenti tal-imgħax relatati (kwalunkwe ħelsien mit-taxxa mnaqqas, iżda l-benefiċċji tal-akkomodazzjoni ma jitnaqqsux). Għall-inkwilini bil-prezz tas-suq jew bi prezz imraħħas, huwa inkluż ukoll il-ħlas tal-kiri. Għall-inkwilini mingħajr kera, il-benefiċċji tal-akkomodazzjoni ma għandhomx jitnaqqsu mill-kost totali tal-akkomodazzjoni.

- Tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni ta' bejn 0 u 3 snin)
- Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)[298]

i) **L-opinjoni tal-EMCO-SPC tindika passi ulterjuri għall-implimentazzjoni sħiħa tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali riveduta[299].** L-indikatur ewlieni tad-"Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà" juża temporanjament l-UE-SILC bħala s-sors statistiku, iżda ser jaqleb għall-EU-LFS biex ikun aktar preċiż mill-2022, u ser jipprovdi data fl-2023. Is-servizzi tal-Kummissjoni, inkluż l-Eurostat, ser ikomplu jimmonitorjaw il-kwalità tiegħu u ser jirrieżaminaw l-indikatur ladarba tkun disponibbli d-data bbażata fuq l-LFS, u ser jappoġġaw passi ulterjuri sabiex itejbu l-komparabbiltà bejn il-pajjiżi u jesploraw l-iżvilupp ta' indikaturi addizzjonali f'dan il-qasam. L-indikatur ewlieni "Parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment matul l-aħħar 12-il xahar" ser juża wkoll l-EU-LFS mill-2022 'il quddiem, wara li kien inġabar biss permezz tal-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti qabel (bl-aħħar edizzjoni għall-2016). Qed issir analiżi bir-reqqa tad-data miż-żewġ stħarriġiet biex jiġu żgurati l-kwalità u l-komparabbiltà tajba tagħhom. Il-pubblikazzjoni tal-ewwel data dwar it-tagħlim għall-adulti mil-LFS (perjodu ta' referenza ta' 12-il xahar) huwa mistenni fir-rebbiegħa tal-2024. Sabiex jiġi żgurat li l-Linji Gwida dwar l-Impjiegi 6 u 7 jiġu mmonitorjati, inkluż fir-rigward tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol, dan ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi juża b'mod eċċezzjonali l-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment fl-aħħar 4 ġimgħat (età ta' bejn 25 u 64 sena).

---

298 Il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika jikkonċernaw il-valutazzjoni suġġettiva ta' persuna dwar jekk kinitx teħtieġ eżami jew trattament għal tip speċifiku ta' kura tas-saħħa, iżda ma kellhiex jew ma fittxitx dan minħabba t-tliet raġunijiet li ġejjin: "raġunijiet finanzjarji", "lista ta' stennija" u "vjaġġ twil wisq". Kura medika tirreferi għas-servizzi tal-kura tas-saħħa individwali (eżami jew trattament mediku minbarra l-kura tas-snien) mogħtija mit-tobba jew mill-professjonijiet ekwivalenti jew taħt is-superviżjoni diretta tagħhom, skont is-sistemi nazzjonali tal-kura tas-saħħa (definizzjoni tal-Eurostat). Il-problemi li l-persuni jirrapportaw sabiex jiksbu l-kura meta jkunu morda jistgħu jirriflettu ostakli għall-kura.

299 Ara l-Opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi u tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali għal Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali riveduta.

Anness 3. Livelli tal-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Opportunitajiet indaqs													
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)			Sehem ta' individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)		Rata ta' żgħażagħ NEET (% tal-popolazzjoni totali ta' 15-29 sena)			Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (pps)			Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)		
Sena	2020	2021	2022	2019	2021	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	9.9	9,8 b	9.6	:	53.9	13.8	13,1 b	11.7	11.1	10.9	10.7	4,9 b	5.0	4.7
EA19	:	:	:	:		:	:	:	:	:	:	4,9 b	5.0	:
EUnw	8.7	8,2 b	8.1	:	56.3	12.7	12,0 b	10.9	9.7	9.6	9.1	4.7	4.8	4.7
EAnw	8.5	7,9 b	7.8	:	58.5	12.6	11,6 b	10.5	9.0	8.8	8.4	4.7	4.7	4.7
BE	8.1	6,7 b	6.4	:	54.2	12.0	10,1 b	9.2	8.1	7.7	7.6	3.7	3.4	3.6
BG	12.8	12,2 b	10.5	:	31.2	18.1	17,6 b	15.1	8.3	8.4	7.7	8.0	7.5	7.3
CZ	7.6	6,4 b	6.2	:	59.7	11.0	10,9 b	11,4 b	15.3	15.4	14.9	3.3	3.4	3.5
DK	9.3	9,8 b	10.0	:	68.7	10.2	8,3 b	7.9	7.0	6.9	5.4	4,0 b	3.9	4.0
DE	10,1 b	12,5 b	12.2	:	48.9	9,1 b	9,5 b	8.6	7,5 b	7.4	7.8	4,9 b	5.0	4.4
EE	8.5	9,8 b	10.8	:	56.4	11.9	11,2 b	10.6	4.4	3.7	2.9	5.0	5.0	5.4
IE	5.0	3,3 b	3.7	:	70.5	14.2	9,8 b	8.7	12.7	10.0	11.3	4,1 b	3.8	4.1
EL	3.8	3,2 b	4.1	:	52.5	18.7	17,3 b	15.4	19.4	19.8	21.0	5.2	5.8	5.3
ES	16.0	13,3 b	13.9	:	64.2	17.3	14,1 bd	12.7	11.4	10,6 d	10,9 d	5.8	6.2	5.6
FR	8.0	7,8 b	7.6	:	62.0	14.0	12,8 bd	12.0	5.7	6,2 d	5,8 d	4,4 b	4.4	4,6 p
HR	2,2 u	2,4 bu	2,3 u	:	63.4	14.6	14,9 b	13.3	11.2	10.5	9.5	4.6	4.8	4.6
IT	13.1	12,7 b	11.5	:	45.6	23.3	23,1 b	19.0	19.7	19.2	19.7	5.8	5.9	5.6
CY	11.5	10,2 b	8.1	:	50.2	15.3	15,4 b	14.7	12.0	12.2	12.1	4.3	4.2	4,3 p
LV	7.2	7,3 b	6.7	:	50.8	11.9	12,1 b	11.3	3.7	4.8	3.1	6.3	6.6	6.3
LT	5.6	5,3 b	4.8	:	48.8	13.0	12,7 b	10.7	1.7	1.4	0.8	6.1	6.1	6.4
LU	8.2	9,3 b	8.2	:	63.8	7.7	8,8 b	7.4	7.1	7.4	6.5	5,0 b	4,6 b	4,7 b
HU	12.1	12,0 b	12.4	:	49.1	14.7	11,7 b	10.8	11.2	10.6	9.8	4.2	4.2	4.0
MT	12.6	10,7 b	10.1	:	61.2	9.5	9,5 b	7.2	17.8	16.4	13.1	4.7	5.0	4.8
NL	7.0	5,1 b	5.6	:	78.9	5.7	3,9 b	4.2	8.4	8.2	7.9	4.2	3.9	3.9
AT	8.1	8,0 b	8.4	:	63.3	9.5	9,4 b	9.1	8.4	8.6	7.8	4.1	4.1	4.3
PL	5.4	5,9 b	4.8	:	42.9	12.9	13,4 b	10.9	15.0	14.0	12.9	4.1	4.0	3.9
PT	8.9	5,9 b	6.0	:	55.3	11.0	9,5 b	8.4	5.7	5.9	5.6	5.0	5.7	5.1
RO	15.6	15,3 b	15.6	:	27.8	16.6	20,3 b	19.8	19.3	20.1	18.6	6.6	7.1	6.0
SI	4.1	3,1 bu	4.0	:	49.7	9.2	7,3 b	8.4	5.9	6.7	6.9	3.3	3.2	3.3
SK	7.6	7,8 b	7.4	:	55.2	15.2	14,2 b	12.3	7.3	8.5	8.1	3.0	3.2	3.1
FI	8.2	8,2 b	8.4	:	79.2	10.3	9,3 b	9.5	3.3	2.0	1.2	3.7	3.6	3.8
SE	7.7	8,4 b	8.8	:	66.5	7.2	6,0 b	5.7	5.4	5.3	5.8	4.1	4.0	4.4

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tas-sehem ta' individwi li għandhom indikatur tal-ħiliet diġitali ġenerali bażiku jew aktar minn bażiku fl-2021, valur komparabbli għall-2019 ma huwiex disponibbli, u l-analiżi ta' dan l-indikatur fir-rapport tibbaża, b'mod eċċezzjonali, biss fuq il-livelli tal-2021 (jekk tiġi preżunta "l-ebda bidla" għall-Istati Membri kollha, kif ukoll il-medja tal-UE).

Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Sors: l-Eurostat.

Anness 3 (ikompli). Livelli tal-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti											
	Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)			Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)			Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)			GDHI reali per capita (2008=100)		
Sena	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	71.7	73.1	74.6	7.2	7.1	6.2	2.5	2.8	2.4	107.9	109.9	109.6
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	73.4	74.6	76.4	7.0	6.6	5.8	2.3	2.5	2.1	114.6	116.8	116.3
EAnw	73.1	74.4	76.2	7.7	7.2	6.2	2.6	2.8	2.4	109.8	112.8	111.5
BE	69.7	70.6	71.9	5.8	6.3	5.6	2.1	2.6	2.3	103.7	105.6	102.9
BG	72.7	73.2	75.7	6.1	5.3	4.3	2.7	2.6	2.3			
CZ	79.7	80.0	81.3	2.6	2.8	2.2	0.6	0.8	0.6	120.6	125.8	121.2
DK	77.8	79.1	80.1	5.6	5.1	4.5	0.9	1.0	0.5	117.1	116.9	118.8
DE	78,2 b	79.4	80.7	3,7 b	3.7	3.1	1,1 b	1.2	1.0	113.8	113.9	113.6
EE	79.1	79.3	81.9	6.9	6.2	5.6	1.2	1.6	1.3	128.1	133.6	125.6
IE	72.1	74.9	78.2	5.9	6.2	4.5	1.4	1.8	1.3	108.5	110.8	
EL	58.3	62.6	66.3	17.6	14.7	12.5	10.5	9.2	7.7	73.3	78.5	79.9
ES	65.7	67,7 d	69,5 d	15.5	14,8 d	12,9 d	5.0	6,2 d	5,0 d	96.5	98.7	95.9
FR	72.1	73,2 d	74,0 d	8.0	7,9 d	7,3 d	1.9	2,3 d	2,0 d	106.1	108.6	108.8
HR	66.9	68.2	69.7	7.5	7.6	7.0	2.1	2.8	2.4	111.9	120.4	126.9
IT	61.9	62.7	64.8	9.3	9.5	8.1	5.1	5.4	4.6	92.4	95.7	94.4
CY	74.9	75.9	77.9	7.6	7.5	6.8	2.1	2.6	2.3	98.3	104.9	104.1
LV	76.9	75.3	77.0	8.1	7.6	6.9	2.4	2.3	2.0	120.9	126.4	123.6
LT	76.7	77.4	79.0	8.5	7.1	6.0	2.5	2.6	2.3	145.0	149.4	141.4
LU	72.1	74.1	74.8	6.8	5.3	4.6	1.7	1.8	1.3	111.9	111.2	111.2
HU	77.5	78.8	80.2	4.1	4.1	3.6	1.1	1.3	1.2	132.8	142.9	145.5
MT	77.3	79.1	81.1	4.4	3.4	2.9	1.1	0.9	1.0	130.1	133.1	133.4
NL	80.8	81.7	82.9	4.9	4.2	3.5	0.7	0.8	0.7	108.6	110.7	111.9
AT	74.8	75.6	77.3	6.0	6.2	4.8	1.7	2.0	1.2	95.7	97.2	99.4
PL	72.7	75.4	76.7	3.2	3.4	2.9	0.6	0.9	0.9	150.8	148.1	149.9
PT	74.2	75.9	77.5	7.0	6.6	6.0	2.3	2.9	2.7	105.9	109.2	109.9
RO	65.2	67.1	68.5	6.1	5.6	5.6	1.8	2.0	2.2	142.8		
SI	74.8	76.1	77.9	5.0	4.8	4.0	1.9	1.9	1.6	114.3	118.7	118.4
SK	74.6	74.6	76.7	6.7	6.8	6.1	3.7	3.9	4.1	124.1	126.9	124.4
FI	75.5	76.8	78.4	7.7	7.7	6.8	1.5	1.8	1.5	109.5	111.0	108.9
SE	80.1	80.7	82.2	8.5	8.8	7.5	1.8	2.0	1.9	118.4	122.4	121.5

Nota: L-Eunw u l-Eanw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Il-GDHI reali per capita jitkejjel bl-użu ta' "introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr ma jiġu inklużi t-trasferimenti soċjali in natura) u mingħajr korrezzjoni għall-istandards tal-kapaċità tal-akkwist.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).
Sors: l-Eurostat.

Anness 3 (ikompli). Livelli tal-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Protezzjoni u inklużjoni soċjali											
	Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (% tal-popolazzjoni totali)			Ir-rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfal (% tal-popolazzjoni totali ta' bejn 0-17-il sena)			L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)			Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (punti perċentwali)		
Sena	**2020**	**2021**	**2022**	**2020**	**2021**	**2022**	**2020**	**2021**	**2022**	**2020**	**2021**	**2022**
EU27	21,6 b	21.7	21.6	24,0 b	24.4	24.7	33,2 b	37.1	35.3	24.4	23.1	21.4
EA19	:	:	:	:	:	:	33,6 b	37.7	:	23.2	22.1	:
EUnw	20.6	20.7	20.7	22.0	22.2	21.8	35.0	37.6	34,0 b	25.6	24.2	24.4
EAnw	20.3	20.5	20.5	21.8	22.1	21.7	35.2	37.6	34,2 b	24.2	23.9	23.1
BE	20.3	18.8	18.7	22.0	20.5	19.6	44.9	53.3	48,8 b	36.3	38.0	35.3
BG	33.5	31.7	32.2	35.5	33.0	33.9	20.4	29.8	24,4 b	33.0	22.1	29.5
CZ	11.5	10.8	11.8	12.9	13.7	13.4	40.6	46.6	40,0 b	25.6	25.9	22.7
DK	16,8 b	17.3	17.1	13,4 b	14.0	13.8	52,4 b	53.9	50,4 b	18.1	7.9	9.9
DE	20,4 b	21.0	20.9	22,3 b	23.7	24.0	34,6 b	40.3	42,1 b	32,4 b	30.5	24.0
EE	22.8	22.2	25.2	17.4	17.4	16.6	31.7	30.6	28.1	20.6	18.7	26.2
IE	20,1 b	20.0	20.7	23,5 b	22.8	22.7	54,0 b	60.7	56,4 b	38.8	41.3	37.0
EL	27.4	28.3	26.3	30.8	32.0	28.1	24.7	20.7	20,3 b	27.7	23.8	25.9
ES	27.0	27.8	26.0	31.6	33.4	32.2	23.4	30.5	27,4 b	21.6	15.9	14.6
FR	19,3 b	19.2	21,0 p	23,9 b	22.8	27,5 p	46,2 b	46.4	42,01 p	23,7 b	24.1	20,8 p
HR	20.5	20.9	19.9	18.4	18.6	18.1	23.1	20.7	20,4 b	32.9	28.7	36.0
IT	24.9	25.2	24.4	28.9	29.7	28.5	21.0	29.5	25,8 b	14.9	14.9	14.0
CY	17.6	17.3	16,7 p	19.0	19.2	18,1 p	34.7	37.6	30,9 p	23.5	27.0	25,7 p
LV	25.1	26.1	26.0	19.7	20.1	19.8	23.4	23.5	25,0 b	16.7	16.6	20.8
LT	24.5	23.5	24.6	23.1	21.6	22.4	29.4	35.3	30,3 b	22.7	23.9	35.0
LU	19,9 b	21,1 b	19,4 b	24,2 b	29,4 b	24,0 b	39,4 b	34,2 b	33,6 b	22,1 b	15,4 b	8,5 b
HU	19.4	19.4	18.4	21.7	23.3	18.1	44.1	50.6	36,7 b	31.2	28.8	32.4
MT	19.9	20.3	20.1	22.3	23.2	23.1	21.0	26.2	26,4 b	29.4	27.0	30.1
NL	16.0	16.6	16.5	15.8	14.9	13.9	36.8	36.6	33,8 b	25.4	25.8	25.2
AT	16.7	17.3	17.5	21.9	22.8	21.6	41.1	44.1	42,0 b	20.5	26.3	23.8
PL	17.0	16.8	15.9	16.1	16.5	16.7	36.8	35.7	38,6 b	31.3	34.2	31.3
PT	20.0	22.4	20.1	21.9	22.9	20.7	26.0	20.0	23,7 b	18.2	16.2	13.1
RO	35.6	34.5	34.4	40.7	41.7	41.5	15.8	17.9	16,5 b	30.4	32.6	32.0
SI	14.3	13.2	13.3	12.1	11.0	10.3	44.6	44.8	37,3 b	21.7	21.1	18.8
SK	13.8	15.6	16.5	18.4	19.7	24.7	40.0	43.1	33,8 b	23.6	25.3	21.0
FI	14.9	14.2	16,3 b	14.5	13.2	14,9 b	51.4	57.7	49.8	19.8	22.2	19.0
SE	17.7	17.2	18.6	20.2	19.7	19.9	42.7	44.5	39.9	28.9	19.9	25.7

Nota: L-Eunw u l-Eanw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).
Sors: l-Eurostat.

Anness 3 (ikompli). Livelli tal-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Protezzjoni u inklużjoni soċjali (tkompli)								
	Piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)			Tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-3 snin)			Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)		
Sena	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
EU27	7.8	8.9	9.1	30.2e	37.9	35.7	1.9 e	2.0	2.2
EA19	8.0	8.7 e	:	:	:	:	1.8 e	1.9	:
EUnw	7.2	7.2	7.9	29.7	34.2	34.5	2.3	2.2	2.6
EAnw	6.9	6.9	7.4	32.5	36.9	37.3	2.6	2.4	2.8
BE	7.8	7.5	7.7	54.6	51.7	52.7	1.5	1.7	1.0
BG	14.4	11.6	15.1	15.0	18.7	17.4	1.4	1.0	1.0
CZ	6.5	6.2	6.9	4.8	4.9	6.8	0.4	0.3	0.2
DK	14,1 b	15.5	14.7	67.7	69.1	74.7	1.7	1.3	2.1
DE	9,0 b	11.0	11.8	16,4 b	31.4	23.9	0,1 b	0.1	0.3
EE	4.4	4.4	4.9	26.7	25.7	33.7	13.0	8.1	9.1
IE	4,5 b	2.5	3.9	19,4 b	15.1	19.1	2,0 b	2.0	2.6
EL	33.3	28.8	26.7	21.5	32.3	29.1	6.5	6.4	9.0
ES	8.2	9.9	9.2	45.5	55.3	48.6	0.4	1.1	1.2
FR	5,6 b	:	6,5 p	:	57.1	56,2 p	2,7 b	2.8	3,2 p
HR	4.2	4.5	3.8	20.4	33.3	27.5	1.5	1.7	1.3
IT	7.2	7.2	6.6	:	33.4	30.9	:	1.8	1.8
CY	1.9	2.5	2,5 p	18.5	27.4	24.4	0.4	0.1	0,1 p
LV	4.8	4.9	5.4	24.2	29.2	32.7	5.3	4.0	5.4
LT	2.7	2.7	3.5	16.2	21.4	22.8	1.7	2.4	2.9
LU	8,5 b	5,1 b	15,3 b	63,2 b	62.0	54,7 b	0,1 b	1,0 b	0,5 b
HU	4.9	2.4	8.1	10.5	13.8	12.9	0.7	1.1	1.4
MT	2.8	2.7	2.9	29.7	24.0	43.1	0.0 n	0.1	0.3
NL	8.3	8.3	10.0	67.6	74.2	72.3	0.2	0.2	0.2
AT	6.3	6.1	7.4	21.1	28.5	23.0	0.1	0.3	0.5
PL	4,9 b	5.7	5.6	11.2	17.2	15.9	1.9	2.7	2.3
PT	4.1	5.9	5.0	43.5	43.3	47.6	1.6	2.3	2.9
RO	7.1	7.6	8.5	6.8	9.5	12.3	4.7	4.4	4.9
SI	4.4	4.1	4.1	44.3	47.5	52.3	2.7	4.8	3.7
SK	3.2	7.1	2.5	4.4	2.3	2.3	3.2	2.9	2.8
FI	4.1	4.3	5.4	35.8	39.1	40.0	5.4	4.4	6.5
SE	8.3	8.5	9.1	54.1	55.8	54.4	1.5	1.3	1.8

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).
Sors: l-Eurostat.

Anness 4. Bidliet u distanza mill-UE fl-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

Sena	Opportunitajiet indaqs														
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)			Sehem ta' individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)			Rata ta' żgħażagħ NEET (% tal-popolazzjoni totali ta' 15-29 sena)			Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (punti perċentwali)			Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)		
	2022			2021			2022			2022			2022		
	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE
EU27	-0,2 b	1.5	-0.1	:	-2.4	:	-1,4b	0.8	-0.3	-0.2	1.6	0.3	-0.3	0.1	-0.2
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	-0,1 b	0.0	0.0	:	0.0	:	-1,1b	0.0	0.0	-0.5	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0
EAnw	-0,1 b	-0.3	0.0	:	2.2	:	-1,1b	-0.4	0.0	-0.3	-0.6	0.1	-0.1	0.0	0.0
BE	-0,3 b	-1.7	-0.2	:	-2.1	:	-0,9 b	-1.7	0.2	-0.1	-1.5	0.4	0.2	-1.1	0.2
BG	-1,7 b	2.4	-1.6	:	-25.1	:	-2,5 b	4.2	-1.4	-0.7	-1.4	-0.2	-0.2	2.6	-0.1
CZ	-0,2 b	-1.9	-0.1	:	3.4	:	0,5 b	0.5	1.6	-0.5	5.8	0.0	0.0	-1.2	0.1
DK	0,2 b	1.9	0.3	:	12.4	:	-0,4 b	-3.0	0.7	-1.5	-3.7	-1.0	0.1	-0.6	0.2
DE	-0,3 b	4.1	-0.2	:	-7.4	:	-0,9 b	-2.3	0.2	0.4	-1.3	0.9	-0.6	-0.3	-0.5
EE	1,0 b	2.7	1.1	:	0.1	:	-0,6 b	-0.3	0.5	-0.8	-6.2	-0.3	0.4	0.7	0.5
IE	0,4 b	-4.4	0.5	:	14.2	:	-1,1 b	-2.2	0.0	1.3	2.2	1.8	0.2	-0.6	0.3
EL	0,9 b	-4.0	1.0	:	-3.8	:	-1,9 b	4.5	-0.8	1.2	11.9	1.7	-0.5	0.6	-0.4
ES	0,6 b	5.8	0.7	:	7.9	:	-1,4 bd	1.8	-0.3	0,3 d	1.8	0.8	-0.6	1.0	-0.5
FR	-0,2 b	-0.5	-0.1	:	5.7	:	-0,8 bd	1.1	0.3	-0,4 d	-3.3	0.1	0,2 p	-0.1	0.3
HR	-0,1 bu	-5.8	0.0	:	7.1	:	-1,6 b	2.4	-0.5	-1.0	0.4	-0.5	-0.2	-0.1	-0.1
IT	-1,2 b	3.4	-1.1	:	-10.7	:	-4,1 b	8.1	-3.0	0.5	10.6	1.0	-0.2	0.9	-0.1
CY	-2,1 b	0.0	-2.0	:	-6.1	:	-0,7 b	3.8	0.4	-0.1	3.0	0.4	0,1 p	-0.4	0.2
LV	-0,6 b	-1.4	-0.5	:	-5.5	:	-0,8 b	0.4	0.3	-1.7	-6.0	-1.2	-0.3	1.7	-0.2
LT	-0,5 b	-3.3	-0.4	:	-7.5	:	-2,0 b	-0.2	-0.9	-0.6	-8.3	-0.1	0.3	1.7	0.3
LU	-1,1 b	0.1	-1.0	:	7.5	:	-1,4 b	-3.5	-0.3	-0.9	-2.6	-0.4	0,1 b	0.1	0.2
HU	0,4 b	4.3	0.5	:	-7.2	:	-0,9 b	-0.1	0.2	-0.8	0.7	-0.3	-0.2	-0.7	-0.1
MT	-0,6 b	2.0	-0.5	:	4.9	:	-2,3 b	-3.7	-1.2	-3.3	4.0	-2.8	-0.3	0.1	-0.2
NL	0,5 b	-2.5	0.6	:	22.6	:	0,3 b	-6.7	1.4	-0.3	-1.2	0.2	0.1	-0.7	0.2
AT	0,4 b	0.3	0.5	:	7.0	:	-0,3 b	-1.8	0.8	-0.8	-1.3	-0.3	0.2	-0.4	0.3
PL	-1,1 b	-3.3	-1.0	:	-13.4	:	-2,5 b	0.0	-1.4	-1.1	3.8	-0.6	-0.1	-0.8	0.0
PT	0,1 b	-2.1	0.2	:	-1.0	:	-1,1 b	-2.5	0.0	-0.3	-3.5	0.2	-0.5	0.5	-0.4
RO	0,3 b	7.5	0.4	:	-28.5	:	-0,5 b	8.9	0.6	-1.5	9.5	-1.0	-1.1	1.3	-1.0
SI	1,0 bu	-4.0	1.1	:	-6.6	:	1,2 b	-2.4	2.2	0.2	-2.2	0.7	0.0	-1.4	0.1
SK	-0,4 b	-0.7	-0.3	:	-1.1	:	-1,9 b	1.4	-0.8	-0.4	-1.0	0.1	-0.1	-1.6	0.0
FI	0,2 b	0.3	0.3	:	22.9	:	0,2 b	-1.4	1.3	-0.8	-7.9	-0.3	0.2	-0.9	0.3
SE	0,4 b	0.7	0.5	:	10.2	:	-0,3 b	-5.2	0.8	0.5	-3.3	1.0	0.3	-0.3	0.4

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Id-distanza mill-medja tal-UE tiġi kkalkulata fuq il-medja mhux ponderata. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tas-sehem ta' individwi li għandhom indikatur tal-ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi fl-2021, valur komparabbli għall-2019 ma huwiex disponibbli. Għalhekk, il-bidliet ma humiex ikkalkolati u l-analiżi ta' dan l-indikatur fir-rapport tibbaża, b'mod eċċezzjonali, fuq il-livelli tal-2021 biss (jekk tiġi preżunta "l-ebda bidla" għall-Istati Membri kollha, anke l-medja tal-UE).

Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Sors: l-Eurostat.

Anness 4 (ikompli). Bidliet u distanza mill-UE fl-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

Sena	Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti											
	Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)			Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)			Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)			GDHI reali per capita (2008=100)		
	2022			2022			2022			2022		
	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri mqabbla mal-Y-Y għall-UE
EU27	1.5	-1.8	-0.2	-0.9	0.4	0.0	-0.4	0.3	-0.1	-0.3	-6.8	0.3
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	1.7	0.0	0.0	-0.9	0.0	0.0	-0.3	0.0	0.0	-0.6	0.0	0.0
EAnw	1.8	-0.2	0.1	-1.0	0.4	-0.1	-0.4	0.3	-0.1	-1.1	-4.8	-0.5
BE	1.3	-4.5	-0.4	-0.7	-0.2	0.2	-0.3	0.2	0.0	-2.6	-13.4	-2.0
BG	2.5	-0.7	0.8	-1.0	-1.5	-0.1	-0.3	0.2	0.0	:	:	:
CZ	1.3	4.9	-0.4	-0.6	-3.6	0.3	-0.2	-1.5	0.1	-3.6	4.9	-3.1
DK	1.0	3.7	-0.7	-0.6	-1.3	0.3	-0.5	-1.6	-0.2	1.6	2.5	2.2
DE	1.3	4.3	-0.4	-0.6	-2.7	0.3	-0.2	-1.1	0.1	-0.2	-2.7	0.4
EE	2.6	5.5	0.9	-0.6	-0.2	0.3	-0.3	-0.8	0.0	-6.0	9.3	-5.4
IE	3.3	1.8	1.6	-1.7	-1.3	-0.8	-0.5	-0.8	-0.2	:	:	:
EL	3.7	-10.1	2.0	-2.2	6.7	-1.3	-1.5	5.6	-1.2	1.8	-36.4	2.4
ES	1,8 d	-6.9	0.1	-1,9 d	7.1	-1.0	-1,2 d	2.9	-0.9	-2.9	-20.5	-2.3
FR	0,8 d	-2.4	-0.9	-0,6 d	1.5	0.3	-0,3 d	-0.1	0.0	0.1	-7.6	0.7
HR	1.5	-6.7	-0.2	-0.6	1.2	0.3	-0.4	0.3	-0.1	5.3	10.6	5.9
IT	2.1	-11.6	0.4	-1.4	2.3	-0.5	-0.8	2.5	-0.5	-1.3	-21.9	-0.7
CY	2.0	1.5	0.3	-0.7	1.0	0.2	-0.3	0.2	0.0	-0.8	-12.2	-0.2
LV	1.7	0.6	0.0	-0.7	1.1	0.2	-0.3	-0.1	0.0	-2.2	7.3	-1.6
LT	1.6	2.6	-0.1	-1.1	0.2	-0.2	-0.3	0.2	0.0	-5.3	25.1	-4.8
LU	0.7	-1.6	-1.0	-0.7	-1.2	0.2	-0.5	-0.8	-0.2	0.0	-5.1	0.5
HU	1.4	3.8	-0.3	-0.5	-2.2	0.4	-0.1	-0.9	0.2	1.9	29.2	2.4
MT	2.0	4.7	0.3	-0.5	-2.9	0.4	0.1	-1.1	0.4	0.3	17.1	0.8
NL	1.2	6.5	-0.5	-0.7	-2.3	0.2	-0.1	-1.4	0.2	1.1	-4.4	1.7
AT	1.7	0.9	0.0	-1.4	-1.0	-0.5	-0.8	-0.9	-0.5	2.2	-16.9	2.8
PL	1.3	0.3	-0.4	-0.5	-2.9	0.4	0.0	-1.2	0.3	1.2	33.6	1.8
PT	1.6	1.1	-0.1	-0.6	0.2	0.3	-0.2	0.6	0.1	0.6	-6.4	1.2
RO	1.4	-7.9	-0.3	0.0	-0.2	0.9	0.2	0.1	0.5	:	:	:
SI	1.8	1.5	0.1	-0.8	-1.8	0.1	-0.2	-0.4	0.0	-0.2	2.1	0.3
SK	2.1	0.3	0.4	-0.7	0.3	0.2	0.2	2.0	0.5	-1.9	8.1	-1.4
FI	1.6	2.0	-0.1	-0.9	1.0	0.0	-0.3	-0.6	0.0	-1.9	-7.4	-1.3
SE	1.5	5.8	-0.2	-1.3	1.7	-0.4	-0.1	-0.2	0.2	-0.7	5.1	-0.2

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Id-distanza mill-medja tal-UE tiġi kkalkulata fuq il-medja mhux ponderata. Il-GDHI reali per capita jitkejjel bl-użu ta' "introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr ma jiġu inklużi t-trasferimenti soċjali in natura) u mingħajr korrezzjoni għall-istandards tal-kapaċità tal-akkwist.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).
Sors: l-Eurostat, l-OECD.

Anness 4 (ikompli). Bidliet u distanza mill-UE fl-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

Sena	Protezzjoni u inklużjoni soċjali											
	Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (% tal-popolazzjoni totali)			Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfal (% tal-popolazzjoni fl-età ta' 0-17-il sena)			L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)			Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (punti perċentwali)		
	2022			2022			2022			2022		
	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE
EU27	-0.1	0.9	-0.1	0.3	2.9	0.8	-1.8	1.1	1.5	-1.7	-3.0	-1.9
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	0.0	0.0	0.0	-0.5	0.0	0.0	-3.3	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
EAnw	0.0	-0.1	0.0	-0.4	-0.1	0.1	-3.0	0.4	0.3	-0.8	-1.3	-1.0
BE	-0.1	-2.0	-0.1	-0.9	-2.2	-0.4	-4,5 b	14.8	-1.1	-2.7	10.9	-2.9
BG	0.5	11.5	0.5	0.9	12.1	1.4	-5,4 b	-9.6	-2.1	7.4	5.1	7.2
CZ	1.0	-8.9	1.0	-0.3	-8.4	0.2	-6,6 b	5.8	-3.2	-3.2	-1.7	-3.4
DK	-0.2	-3.6	-0.2	-0.2	-8.0	0.3	-3,5 b	16.4	-0.2	2.0	-14.5	1.8
DE	-0.1	0.2	-0.1	0.3	2.2	0.8	1,8 b	8.1	5.2	-6.5	-0.4	-6.7
EE	3.0	4.5	3.0	-0.8	-5.2	-0.3	-2.6	-6.0	0.8	7.5	1.8	7.3
IE	0.7	0.0	0.7	-0.1	0.9	0.4	-4,3 b	22.4	-1.0	-4.3	12.6	-4.5
EL	-2.0	5.6	-2.0	-3.9	6.3	-3.4	-0,3 b	-13.7	3.0	2.1	1.5	1.9
ES	-1.8	5.3	-1.8	-1.2	10.4	-0.7	-3,1 b	-6.6	0.3	-1.3	-9.8	-1.5
FR	1,8 p	0.3	1.8	4,7 p	5.6	5.2	-4,4 p	8.0	-1.1	-3,3 p	-3.6	-3.5
HR	-1.0	-0.8	-1.0	-0.5	-3.7	0.0	-0,3 b	-13.7	3.0	7.3	11.6	7.1
IT	-0.8	3.7	-0.8	-1.2	6.7	-0.7	-3,6 b	-8.2	-0.3	-0.9	-10.4	-1.1
CY	-0,6 p	-4.0	-0.6	-1,1 p	-3.7	-0.6	-6,4 p	-2.8	-3.0	-1,3 p	1.3	-1.5
LV	-0.1	5.3	-0.1	-0.3	-2.0	0.2	1,5 b	-9.0	4.8	4.2	-3.6	4.0
LT	1.1	3.9	1.1	0.8	0.6	1.3	-5,0 b	-3.7	-1.6	11.1	10.6	10.9
LU	-1,7 b	-1.3	-1.7	-5,4 b	2.2	-4.9	-0,6 b	-0.4	2.7	-6,9 b	-15.9	-7.1
HU	-1.0	-2.3	-1.0	-5.2	-3.7	-4.7	-13,9 b	2.6	-10.6	3.6	8.0	3.4
MT	-0.2	-0.6	-0.2	-0.1	1.3	0.4	0,2 b	-7.6	3.6	3.1	5.7	2.9
NL	-0.1	-4.2	-0.1	-1.0	-7.9	-0.5	-2,8 b	-0.2	0.6	-0.6	0.8	-0.8
AT	0.2	-3.2	0.2	-1.2	-0.2	-0.7	-2,2 b	7.9	1.2	-2.5	-0.6	-2.7
PL	-0.9	-4.8	-0.9	0.2	-5.1	0.7	2,9 b	4.5	6.2	-2.9	6.9	-3.1
PT	-2.3	-0.6	-2.3	-2.2	-1.1	-1.7	3,7 b	-10.3	7.0	-3.1	-11.3	-3.3
RO	-0.1	13.7	-0.1	-0.2	19.7	0.3	-1,3 b	-17.5	2.0	-0.6	7.6	-0.8
SI	0.1	-7.4	0.1	-0.7	-11.5	-0.2	-7,5 b	3.3	-4.2	-2.3	-5.6	-2.5
SK	0.9	-4.2	0.9	5.0	2.9	5.5	-9,2 b	-0.2	-5.9	-4.3	-3.4	-4.5
FI	2,1 b	-4.4	2.1	1,7 b	-6.9	2.2	-7.9	15.8	-4.5	-3.2	-5.4	-3.4
SE	1.4	-2.1	1.4	0.2	-1.9	0.7	-4.7	5.6	-1.3	5.8	1.3	5.6

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Id-distanza mill-medja tal-UE tiġi kkalkulata fuq il-medja mhux ponderata.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).
Sors: l-Eurostat.

Anness 4 (ikompli). Bidliet u distanza mill-UE fl-indikaturi ewlenin tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

Sena	Protezzjoni u inklużjoni soċjali (tkompli)								
	Piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)			Tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-3 snin)			Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)		
	2022			2022			2022		
	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza mill-medja tal-UE	Y-Y għall-Istati Membri Y-Y għall-UE
EU27	0.2	1.2	-0.6	-2.2	1.2	-2.5	0.2	-0.4	-0.1
EA19	:	:	:	:	:	:	:	:	:
EUnw	0.8	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0
EAnw	0.5	-0.5	-0.2	0.4	2.8	0.1	0.4	0.3	0.1
BE	0.2	-0.6	-0.8	1.0	18.2	0.7	-0.7	-1.6	-1.0
BG	3.5	6.8	2.5	-1.3	-17.1	-1.6	0.0	-1.6	-0.3
CZ	0.6	-1.4	-0.4	1.9	-27.7	1.6	-0.1	-2.4	-0.4
DK	-0.8	6.4	-1.8	5.6	40.2	5.3	0.8	-0.5	0.5
DE	0.8	3.5	-0.2	-7.5	-10.6	-7.8	0.2	-2.3	-0.1
EE	0.5	-3.4	-0.5	8.0	-0.8	7.7	1.0	6.5	0.7
IE	1.4	-4.4	0.4	4.0	-15.4	3.7	0.6	0.0	0.3
EL	-2.1	18.4	-3.1	-3.2	-5.4	-3.5	2.6	6.4	2.3
ES	-0.7	0.9	-1.7	-6.7	14.1	-7.0	0.1	-1.4	-0.2
FR	:	-1.8	:	-0,9 b	21.7	-1.2	0,4 p	0.6	0.1
HR	-0.7	-4.5	-1.7	-5.8	-7.0	-6.1	-0.4	-1.3	-0.7
IT	-0.6	-1.7	-1.6	-2.5	-3.6	-2.8	0.0	-0.8	-0.3
CY	0,0 p	-5.8	-1.0	-3.0	-10.1	-3.3	0,0 p	-2.5	-0.3
LV	0.5	-2.9	-0.5	3.5	-1.8	3.2	1.4	2.8	1.1
LT	0.8	-4.8	-0.2	1.4	-11.7	1.1	0.5	0.3	0.2
LU	10,2 b	7.0	9.2	-7,3 b	20.2	-7.6	-0,5 b	-2.1	-0.8
HU	5.7	0.2	4.9	-0.9	-21.6	-1.2	0.3	-1.2	0.0
MT	0.2	-5.4	-0.8	19.1	8.6	18.8	0.2	-2.3	-0.1
NL	1.7	2.1	0.9	-1.9	37.8	-2.2	0.0	-2.4	-0.3
AT	1.3	-0.9	0.3	-5.5	-11.5	-5.8	0.2	-2.1	-0.1
PL	-0.1	-2.7	-1.1	-1.3	-18.6	-1.6	-0.4	-0.3	-0.7
PT	-0.9	-3.3	-1.9	4.3	13.1	4.0	0.6	0.3	0.3
RO	0.9	0.2	-0.1	2.8	-22.2	2.5	0.5	2.3	0.2
SI	0.0	-4.2	-1.0	4.8	17.8	4.5	-1.1	1.1	-1.4
SK	-4.6	-5.4	-5.4	0.0	-32.2	-0.3	-0.1	0.2	-0.4
FI	1.1	-2.9	0.1	0.9	5.5	0.6	2.1	3.9	1.8
SE	0.6	0.8	-0.4	-1.4	19.9	-1.7	0.5	-0.8	0.2

Nota: L-EUnw u l-EAnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Id-distanza mill-medja tal-UE tiġi kkalkulata fuq il-medja mhux ponderata.
Indikaturi – b: interruzzjoni fis-serje kronoloġika; d: id-definizzjoni tvarja; e: stima; p: proviżorju; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet); m: mhux statistikament differenti b'mod sinifikanti minn żero.
Sors: l-Eurostat.

Anness 5. Analiżi reġjonali ta' għadd ta' indikaturi ewlenin magħżula tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali[300]

Illustrazzjoni 1: Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ, 2022
(%, is-sehem ta' persuni ta' 18-24 sena, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 9.6 %)

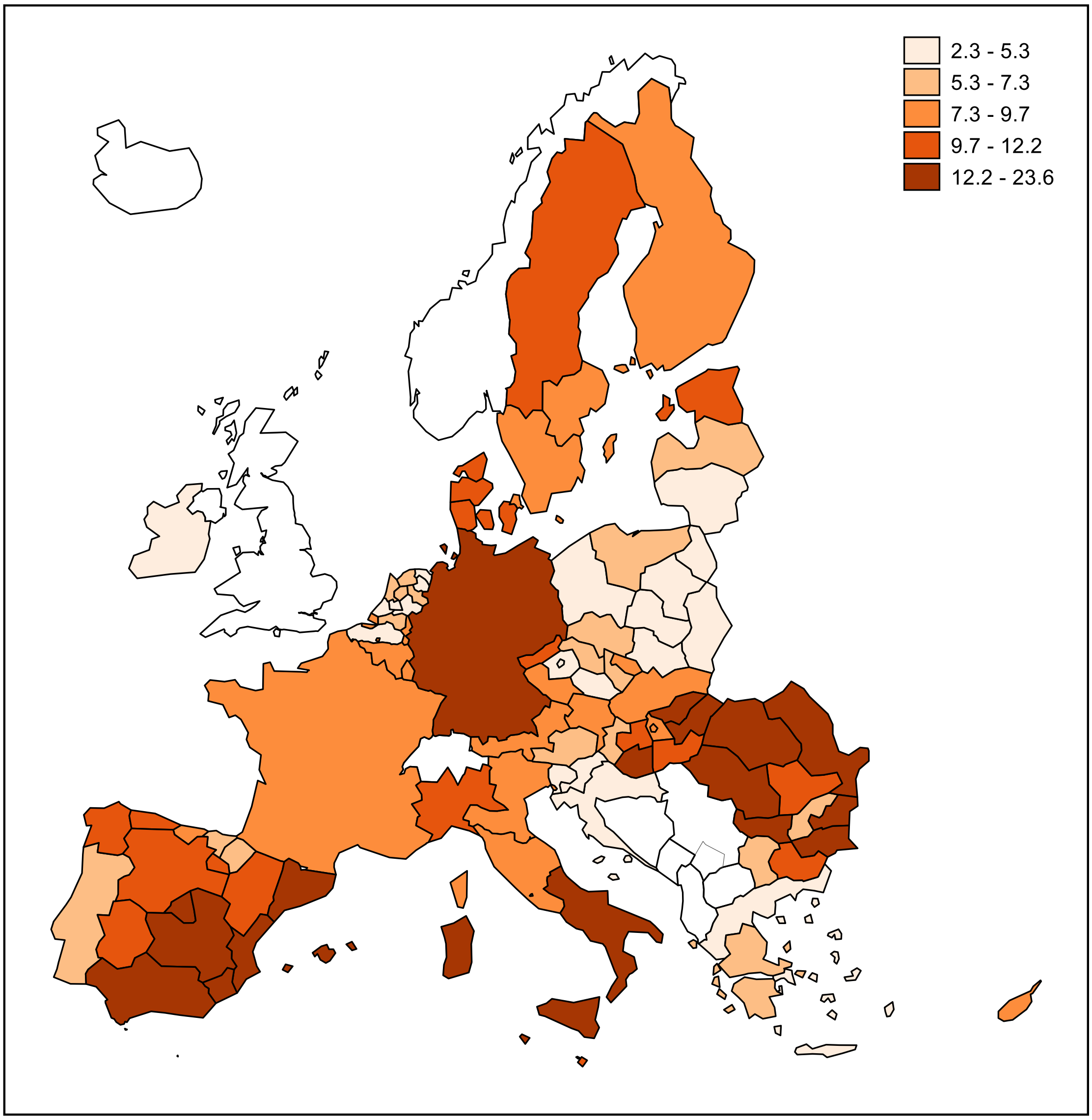

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Finlandja, għal Franza, għall-Ġermanja u għall-Portugall. Data fil-livell tan-NUTS 1 għall-Awstrija, għall-Belġju, għall-Kroazja, għall-Greċja, għall-Irlanda, għall-Italja, għal-Litwanja, għall-Polonja, għar-Rumanija, għas-Slovakkja u għall-Iżvezja. Data ta' affidabbiltà baxxa fil-Bulgarija (Severen tsentralen u Severozapaden); Il-Kroazja (Hrvatska); Iċ-Ċekja (Praha); Il-Greċja (Nisia Aigaiou, Kriti); L-Ungerija (Nyugat-Dunántúl); In-Netherlands (Drenthe u Zeeland); Il-Polonja (Makroregion centralny, Makroregion południowo-zachodni, Makroregion południowy, Makroregion województwo mazowieckie u Makroregion wschodni); is-Slovenja (Vzhodna Slovenija u Zahodna Slovenija) u Spanja (Cantabria, Ciudad de Ceuta, Ciudad de Melilla, Comunidad Foral de Navarra u La Rioja). Pawża fis-serje kronoloġika għas-Slovakkja.

Sors: l-Eurostat [edat_lfse_16], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

---

300 Nota: Analiżi dettaljata fil-livell reġjonali (NUTS 2). Jekk l-analiżi reġjonali (NUTS 2) ma tkunx disponibbli, fil-mapep jiġi ppreżentat NUTS 1 jew il-livell nazzjonali.

Illustrazzjoni 2: Iż-żgħażagħ li huma barra mill-edukazzjoni, mill-impjieg jew mit-taħriġ (NEET), 2022

(%, is-sehem ta' persuni ta' 15-29 sena, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 11.7 %)

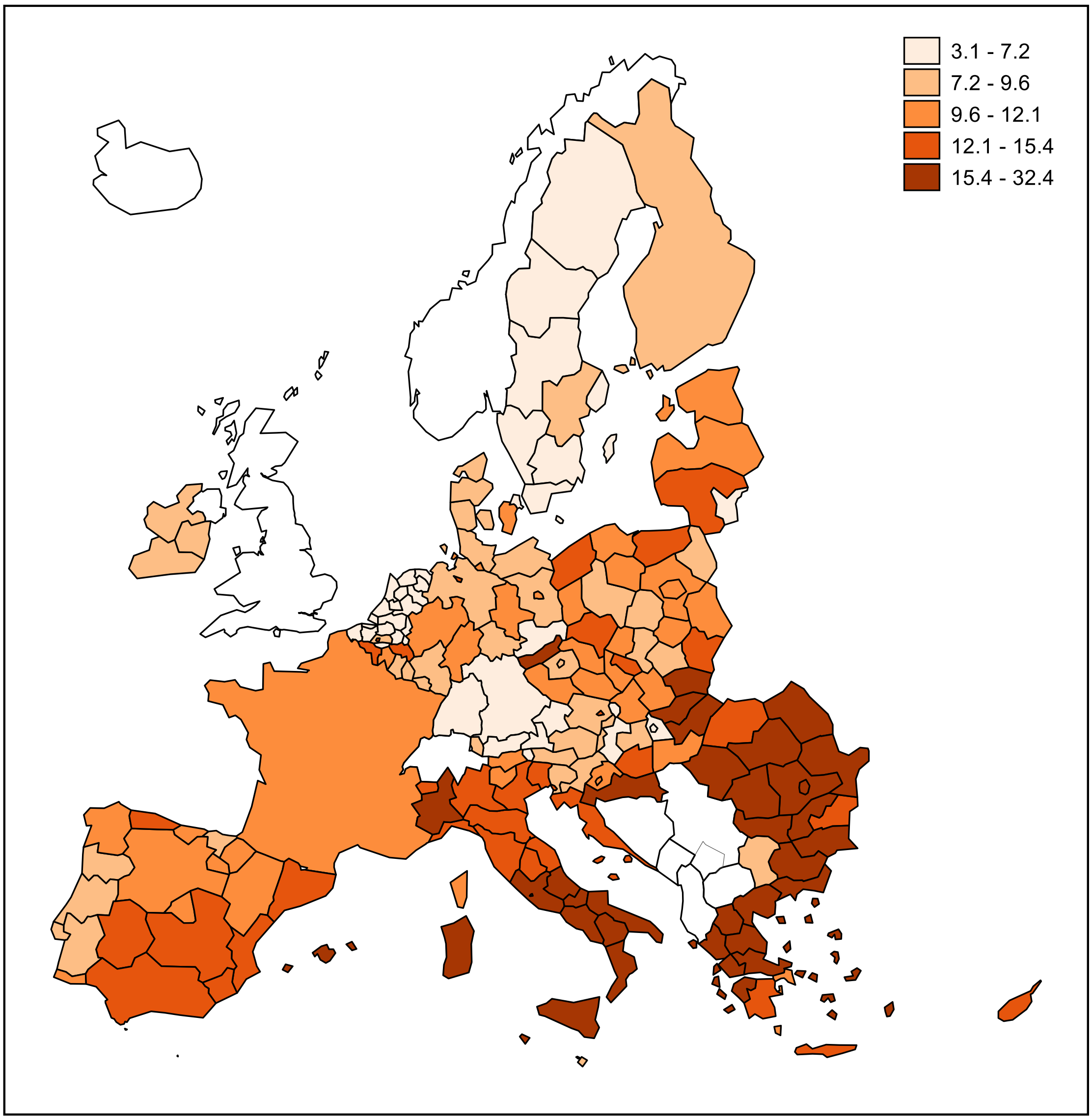

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Finlandja u Franza. Data fil-livell tan-NUTS1 għall-Ġermanja. Data ta' affidabbiltà baxxa fl-Awstrija (Burgenland u Vorarlberg); Il-Belġju (il-Provinċja ta' Brabant ta' Wallonia u l-Provinċja tal-Lussemburgu (BE)); Il-Ġermanja (Brandenburg, Bremen, Mecklenburg-Vorpommern, Saarland u Thüringen); L-Italja (Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste); Il-Polonja (Lubuskie, Opolskie u Podlaskie); Il-Portugall (Algarve, Região Autónoma da Madeira u Região Autónoma dos Açores); Is-Slovakkja (Bratislavský kraj); Spanja (Ciudad de Ceuta u Ciudad de Melilla) u l-Iżvezja (Mellersta Norrland, Småland med öarna u Övre Norrland). Pawża fis-serje kronoloġika għaċ-Ċekja u s-Slovakkja.

Sors: l-Eurostat [edat_lfse_22], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 3: Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, 2022

(id-differenza f'punti perċentwali, ir-rata ta' impjieg tal-irġiel nieqes ir-rata ta' impjieg tan-nisa, abbażi tal-persuni ta' 20-64 sena, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 10,7 pps)

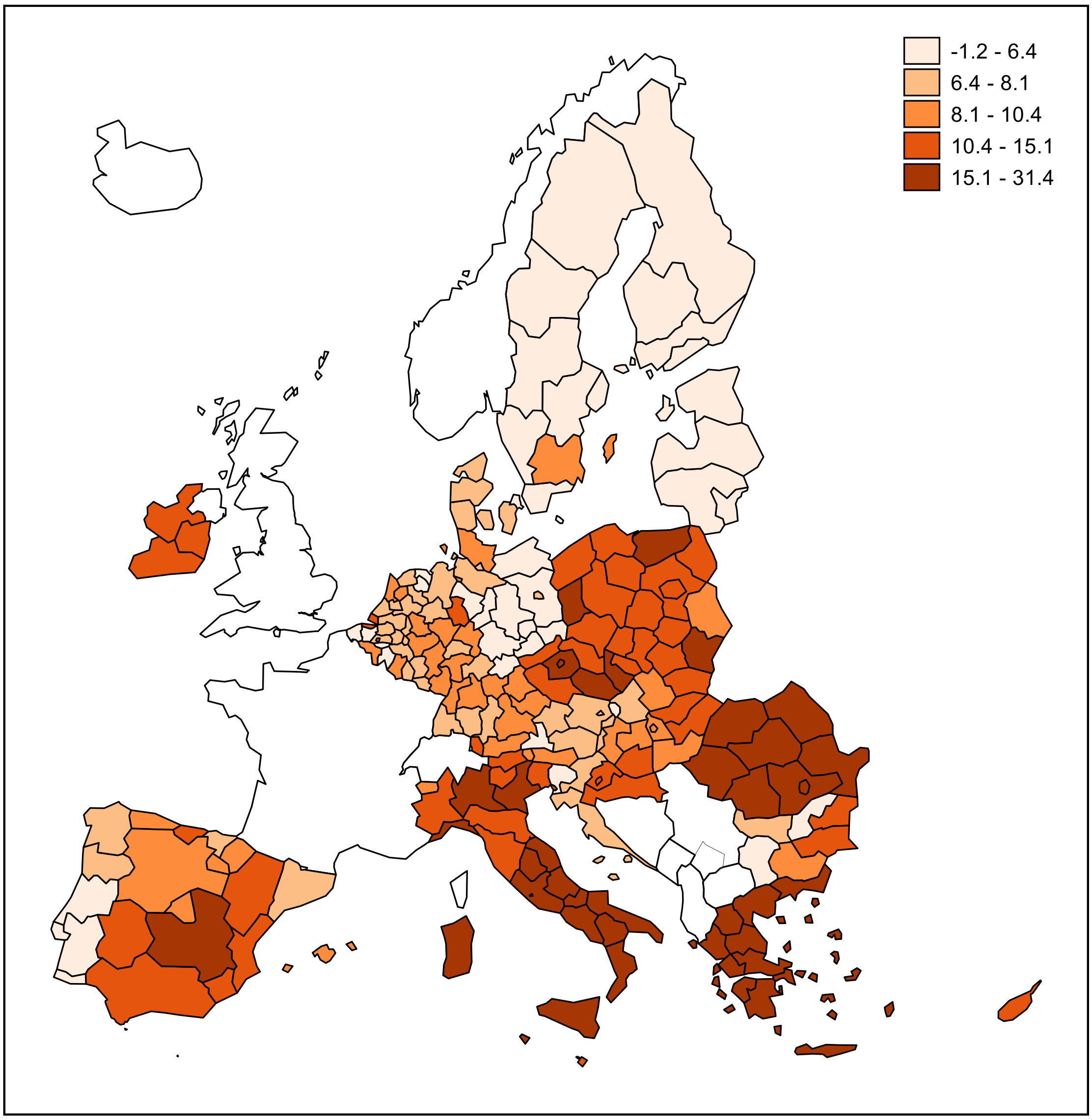

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Id-data ma hijiex disponibbli għal Franza.

Sors: l-Eurostat [tepsr_lm220], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 4: L-inugwaljanza fl-introjtu mkejla bħala proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili - S80/S20, 2022

(indiċi, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 4.7)

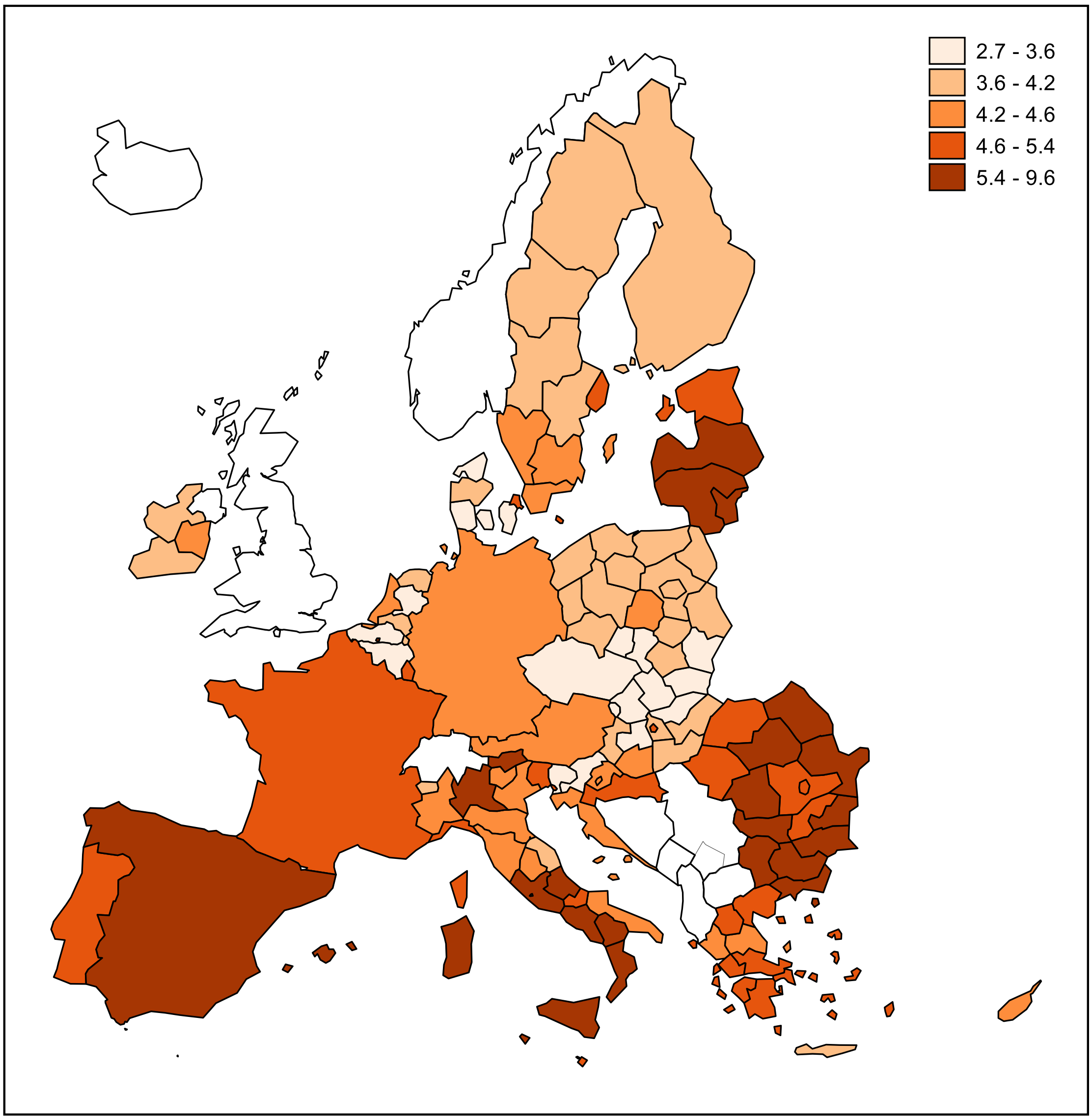

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Awstrija, għal Ċipru, għaċ-Ċekja, għall-Estonja, għall-Finlandja, għal Franza, għall-Ġermanja, għal-Latvja, għal-Lussemburgu, għal Malta, għall-Portugall u għal Spanja. Data fil-livell ta' NUTS1 għall-Belġju u għan-Netherlands. Pawża fis-serje kronoloġika għal Franza u għal-Lussemburgu.

Sors: l-Eurostat [ilc_di11_r], l-UE-SILC. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 5: Ir-rata tal-impjieg, 2022

(%, is-sehem ta' persuni ta' 20-64 sena, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 74.6 %)

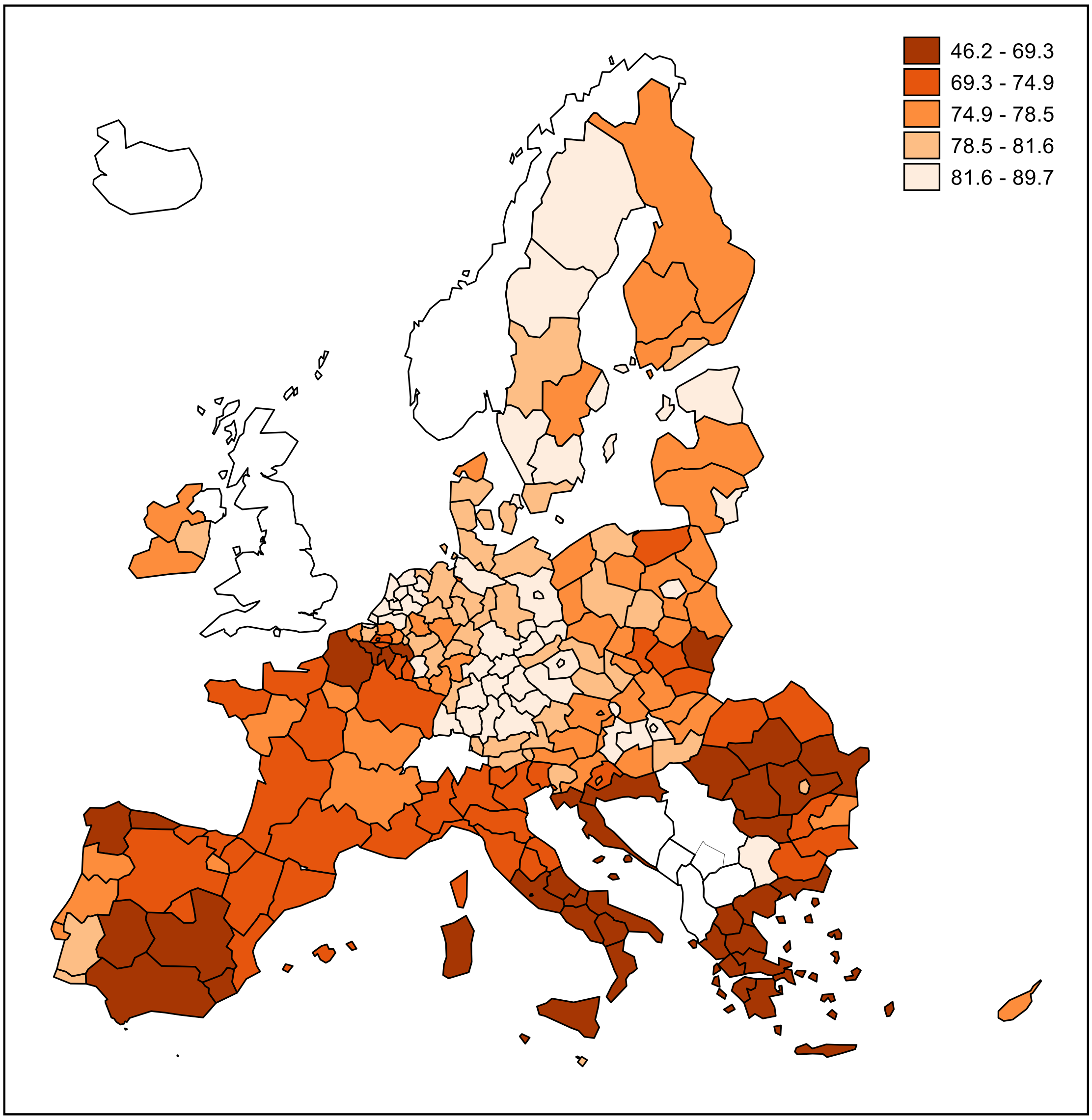

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data fil-livell tan-NUTS1 għal Franza. Data ta' affidabbiltà baxxa fi Franza (Korsika).

Sors: l-Eurostat [lfst_r_lfe2emprt], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 6: Ir-rata tal-qgħad, 2022

(%, is-sehem tal-forza tax-xogħol tal-età ta' bejn il-15 u l-74 sena, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 6.2 %)

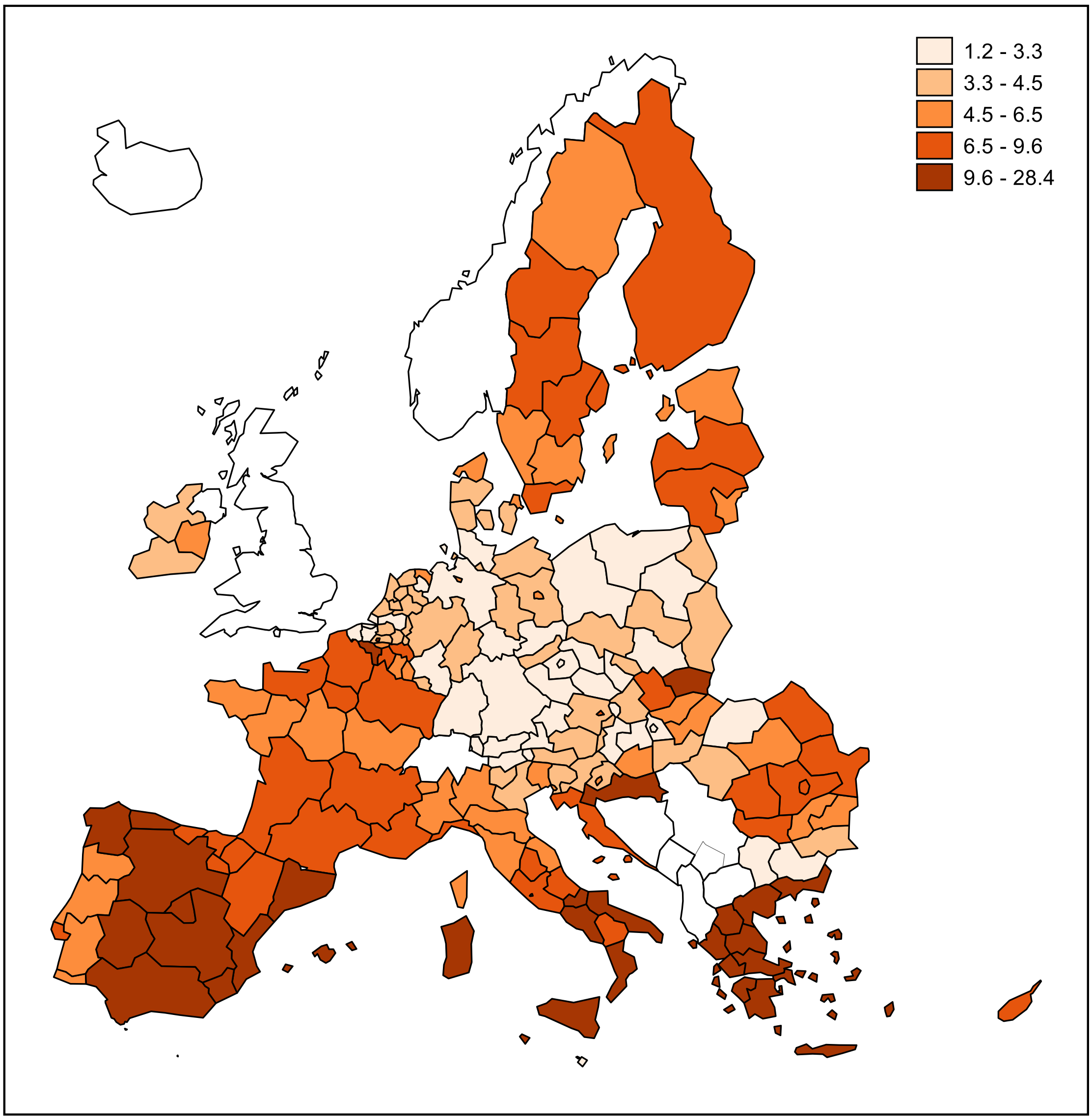

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Finlandja. Data fil-livell tan-NUTS 1 għal Franza, il-Ġermanja u l-Polonja. Data ta' affidabbiltà baxxa fi Franza (Korsika); Il-Ġermanja (Bremen u Saarland); L-Italja (Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste); Il-Portugall (Região Autónoma dos Açores) u s-Slovakkja (Bratislavský kraj).

Sors: l-Eurostat [lfst_r_lfu3rt], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 7: Ir-rata tal-qgħad fit-tul (12-il xahar jew aktar), 2022

(%, is-sehem tal-popolazzjoni attiva, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 2.4 %)

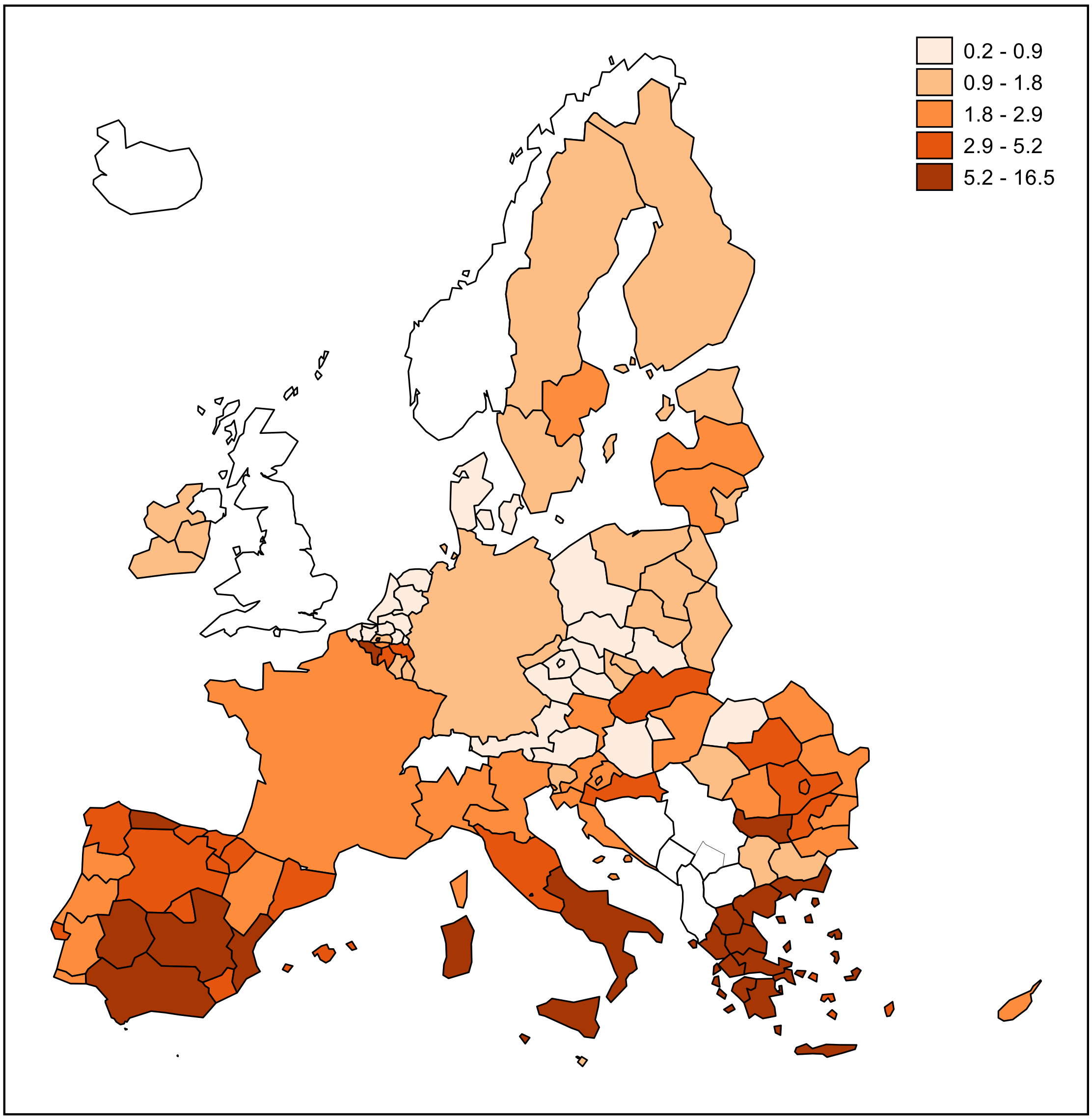

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Finlandja, Franza u l-Ġermanja. Data fil-livell ta' NUTS 1 għall-Awstrija, għad-Danimarka, għall-Ungerija, għall-Italja, għan-Netherlands, għall-Polonja, għas-Slovakkja u għall-Iżvezja. Data ta' affidabbiltà baxxa fl-Awstrija (Südösterreich); Il-Belġju (Prov. Brabant Wallon, Prov. Limburg (BE), Prov. il-Lussemburgu (BE), Prov. Oost-Vlaanderen u Prov. West-Vlaanderen); il-Kroazja (Grad Zagreb u Sjeverna Hrvatska); iċ-Ċekja (Jihozápad, Praha u Střední Čechy); l-Irlanda (it-Tramuntana u l-Punent); Il-Polonja (Makriegrion centralny, Makriorion południowo-zachodni u Makriegrion północno-zachodni); il-Portugall (Alentejo, Algarve, Região Autónoma da Madeira u Região Autónoma dos Açores); ir-Rumanija (Nord-Vest u Vest) u Spanja (Ciudad de Melilla).

Sors: l-Eurostat [lfst_r_lfu2ltu], l-LFS tal-UE. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 8: Il-persuni f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali, 2022

(%, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 21.6 %)

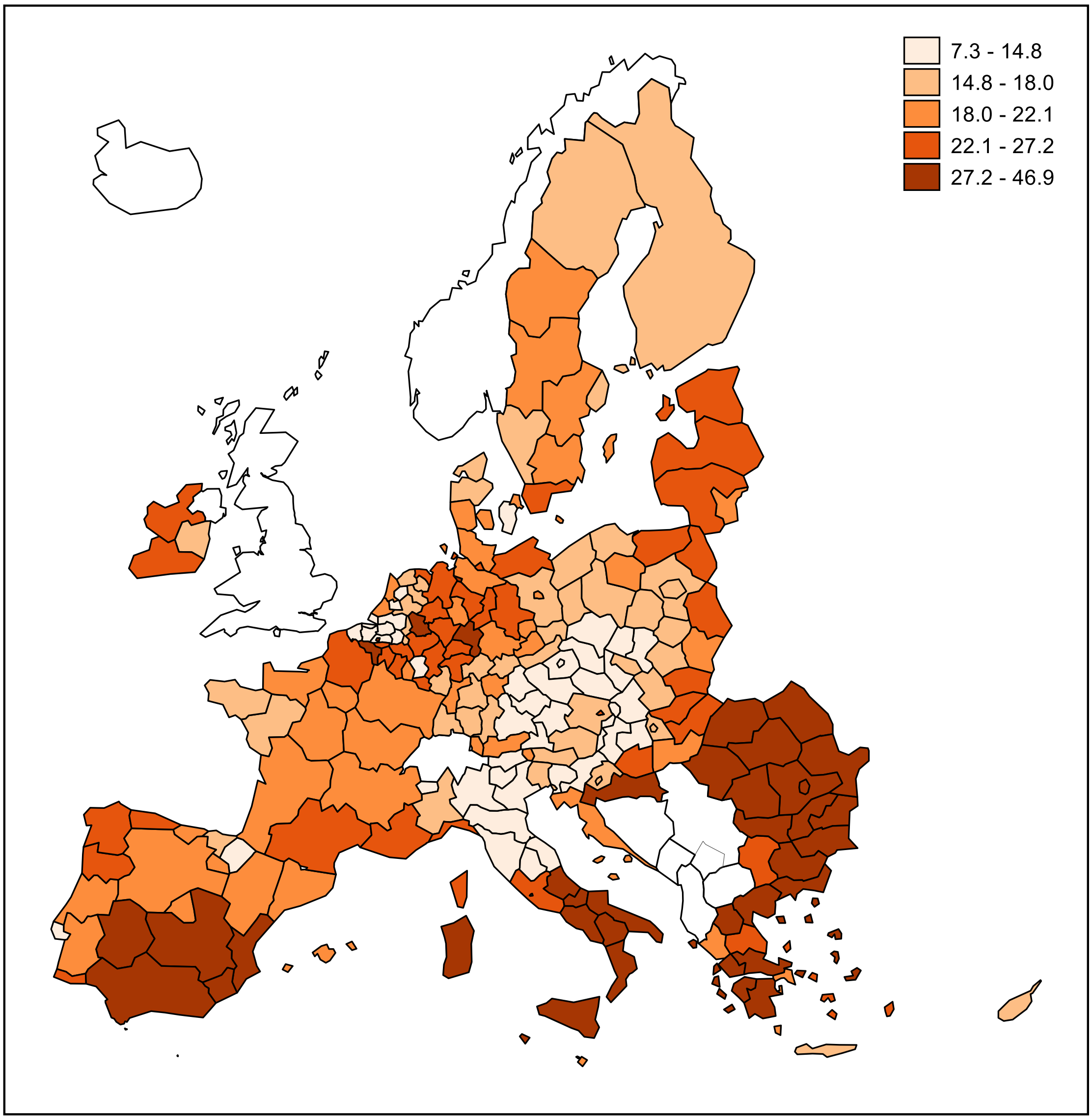

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għal Ċipru, għall-Estonja, għall-Finlandja, għal-Latvja, għal-Lussemburgu u għal Malta. Data fil-livell tan-NUTS1 għal Franza. Pawża fis-serje kronoloġika għall-Finlandja u għal-Lussemburgu.

Sors: l-Eurostat [ilc_peps11n], l-UE-SILC. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 9: L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, 2022

(%, skont ir-reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 35.3 %)

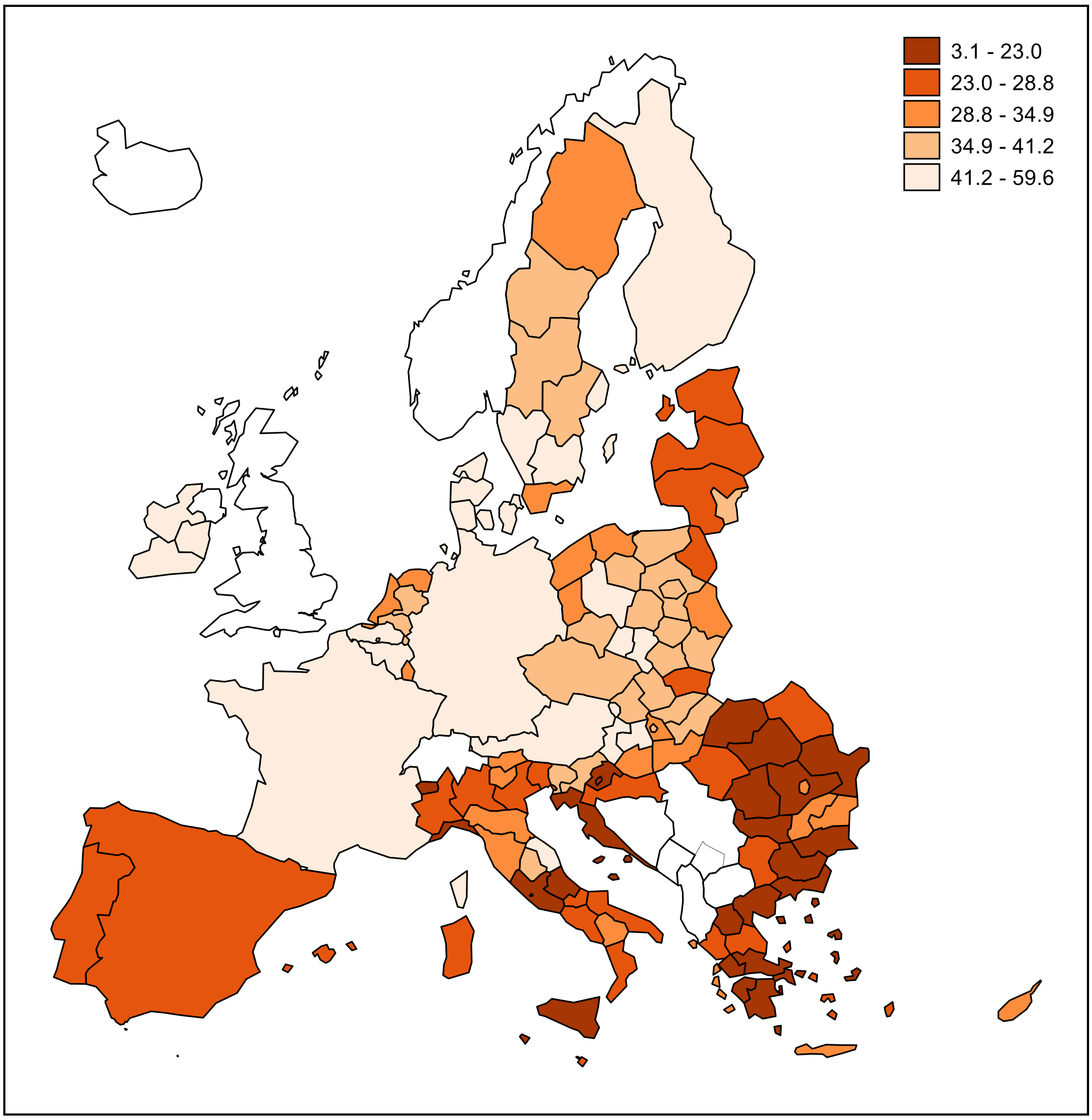

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Awstrija, għal Ċipru, għaċ-Ċekja, għall-Estonja, għall-Finlandja, għal Franza, għall-Ġermanja, għal-Latvja, għal-Lussemburgu, għal Malta, għall-Portugall u għal Spanja. Data fil-livell ta' NUTS1 għall-Belġju u għan-Netherlands. Pawża fis-serje kronoloġika għall-Awstrija, għall-Belġju, għall-Bulgarija, għall-Kroazja, għal Ċipru, għaċ-Ċekja, għad-Danimarka, għal Franza, għall-Ġermanja, għall-Greċja, għall-Ungerija, għall-Irlanda, għall-Italja, għal-Latvja, għal-Litwanja, għal-Lussemburgu, għal Malta, għan-Netherlands, għall-Polonja, għall-Portugall, għar-Rumanija, għas-Slovakkja, għas-Slovenja u għal Spanja.

Sors: l-Eurostat [tespm050_r], l-UE-SILC. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Illustrazzjoni 10: Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-eżami mediku, 2022

(%, ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati minħabba "Raġunijiet finanzjarji", "Lista ta' stennija" jew "Vjaġġ twil wisq", reġjuni NUTS 2; medja tal-UE: 2.2 %)

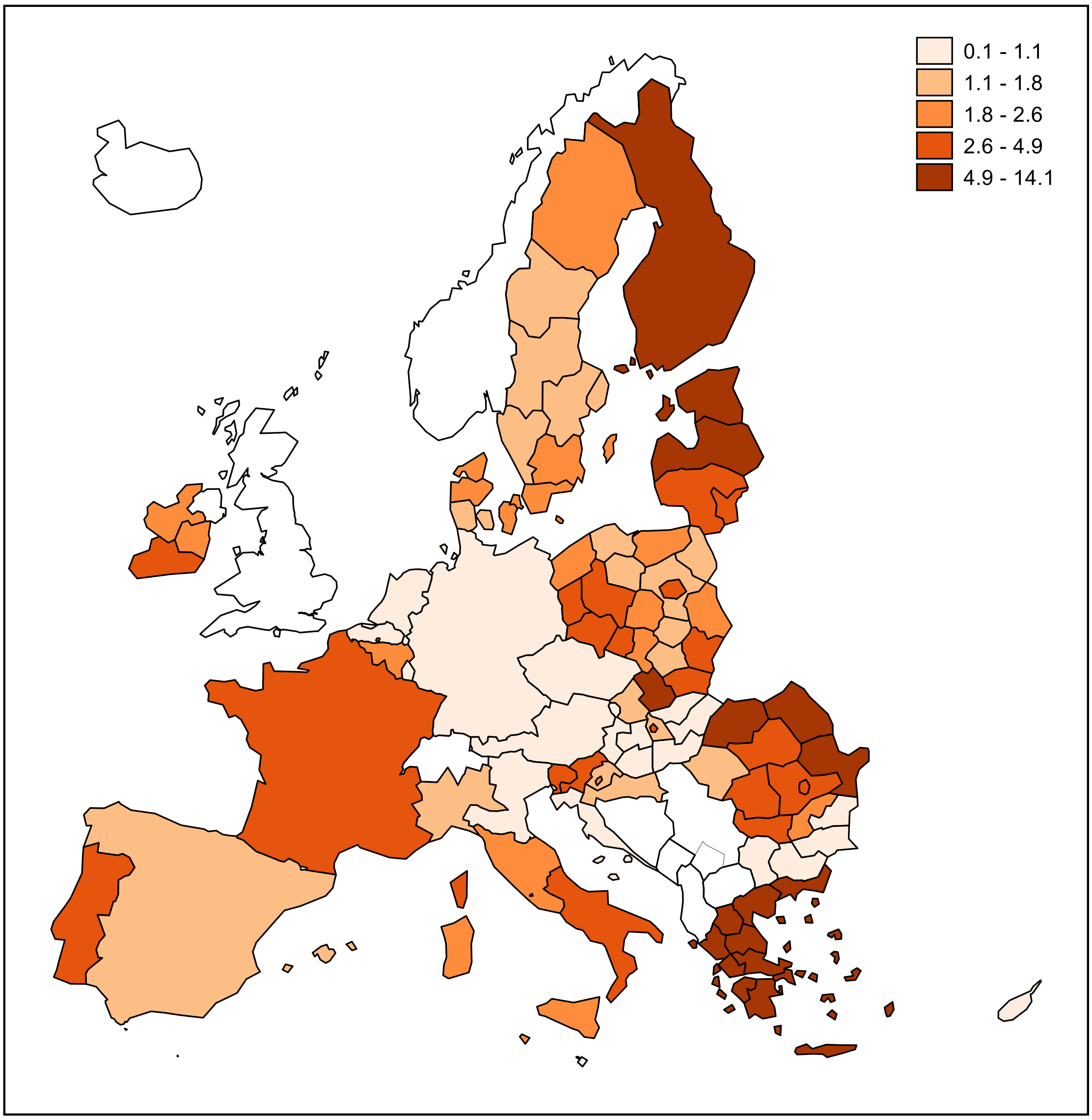

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi ma humiex irrappreżentati. Data nazzjonali għall-Awstrija, għal Ċipru, għaċ-Ċekja, għall-Estonja, għall-Finlandja, għal Franza, għall-Ġermanja, għal-Latvja, għal-Lussemburgu, għal Malta, għan-Netherlands, il-Portugall u Spanja. Data fil-livell ta' NUTS 1 għall-Belġju u għall-Italja.

Sors: l-Eurostat [hlth_silc_08_r], l-UE-SILC. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

Anness 6. Nota metodoloġika dwar il-klassifikazzjoni tal-Istati Membri bbażata fuq it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

F'nofs l-2015, il-Kummissjoni Ewropea, il-Kumitat tal-Impjiegi u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali ftiehmu fuq metodoloġija għall-valutazzjoni tal-prestazzjoni tal-Istati Membri fit-tabella ta' valutazzjoni tal-indikaturi ewlenin dwar l-impjiegi u l-qasam soċjali. Bħala parti mill-ftehim, il-metodoloġija kellha l-għan li tipprovdi, għal kull indikatur, klassifikazzjoni flimkien ma' kodiċi tal-kulur permezz ta' kejl tal-pożizzjoni relattiva ta' kull Stat Membru. Il-metodoloġija relatata tiġi applikata kemm għal-livelli fis-snin (livelli) kif ukoll għall-bidliet f'kull sena (bidliet), u b'hekk tkun tista' ssir valutazzjoni komprensiva tal-prestazzjoni tal-Istati Membri.

Fl-2017, il-Kummissjoni, bi ftehim mal-Kumitat tal-Impjiegi u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali, iddeċidiet li tapplika l-metodoloġija għall-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali li takkumpanja l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

Biex tinqabad il-pożizzjoni relattiva tal-Istati Membri, għal kull indikatur, il-livelli (*I*) u l-bidliet ta' dawn minn sena għall-oħra (*D*) jiġu kkonvertiti f'punteġġi standard (magħrufa wkoll bħala punteġġi z), biex tiġi applikata l-istess metrika għall-indikaturi kollha. Dan jinkiseb bl-istandardizzazzjoni tal-valuri tal-indikatur kemm tal-livelli kif ukoll tal-bidliet (*I* u *D*, rispettivament) skont il-formuli:

$$IS_{MS} = \frac{[I_{MS} - media\ (I_{MS})]}{\text{devjazzjoni mill-istandard } (I_{MS})} \text{ u } DS_{MS} = \frac{[D_{MS} - \text{medja } (D_{MS})]}{\text{devjazzjoni mill-istandard } (D_{MS})}$$

fejnI_{MS} huwa l-valur tal-indikatur f'sena partikolari uD_{MS} huwa l-bidla tiegħu mis-sena preċedenti għall-Istati Membri MS, filwaqt liIS_{MS} uIS_{MS} huma l-punteġġi z rispettivi[301]. Dan l-approċċ jippermetti li jiġi espress valur indikatur għal kull Stat Membru fir-rigward tal-għadd ta' devjazzjonijiet standard li jiddevjaw mill-medja (mhux ponderata).

Il-prestazzjoni ta' kull Stat Membru tiġi vvalutata u kklassifikata abbażi tal-punteġġi z li jirriżultaw imqabbla ma' sett ta' livelli limitu predefiniti. Wara l-analiżi tal-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni, ġie miftiehem li jiġu ddefiniti ħames intervalli tal-punteġġi z billi jiġu stabbiliti erba' livelli limitu simetriċi f' -1, -0,5, 0,5 u 1, kemm għal-livelli kif ukoll għall-bidliet[302]. Il-valutazzjonijiet tal-prestazzjoni meta mqabbla mal-medja tal-UE ġew assenjati lil dawn kif ġej:

Il-valur tal-punteġġ-z	**Prestazzjoni relattiva**	
	Jekk il-valur huwa *għoli* = tajjeb	**Jekk il-valuri huma *baxxi* = tajjeb**
punteġġ-z < -1	Baxxi ħafna	Għolja ħafna
-1 ≤ punteġġ-z < -0,5	Baxxi	Għolja
-0,5 ≤ punteġġ-z ≤ 0,5	Newtrali	Newtrali
0,5 < punteġġ-z ≤ 1	Għolja	Baxxi
1 < punteġġ-z	Għolja ħafna	Baxxi ħafna

301 Il-kalkolu tad-devjazzjoni standard ma jużax korrezzjoni ta' kampjun żgħir.

302 Twettqu kemm it-testijiet ta' normalità kif ukoll dawk ta' distribuzzjoni f'forma t, li rriżultaw fiċ-ċaħda tal-ipoteżi ta' similarità għal dawn id-distribuzzjonijiet, u għalhekk ma setgħet issir l-ebda suppożizzjoni parametrika dwar id-distribuzzjoni tal-valuri tal-indikaturi osservati. Għalhekk, l-approċċ meħud biex jiġu stabbiliti dawn il-livelli limitu huwa wieħed komuni bl-użu ta' regola ġenerali. F'każ ta' distribuzzjoni normali standard, il-punti ta' limitu magħżula jikkorrispondu bejn wieħed u ieħor għall-valuri tal-funzjoni ta' distribuzzjoni kumulattiva bi 15 %, 30 %, 50 %, 70 % u 85 %.

Bil-kombinament tal-prestazzjoni relattiva f'termini ta' livelli u bidliet huwa possibbli li tiġi kklassifikata l-prestazzjoni relattiva ġenerali ta' pajjiż, kif deskritt fil-paġni li ġejjin. Id-definizzjoni ta' dawn is-seba' kategoriji hija bbażata fuq il-punteġġi-z, filwaqt li maż-żmien, żdiedu kundizzjonijiet oħra f'termini ta' valuri tal-indikaturi, bl-għan li jiġu kklassifikati aħjar il-każijiet bi prestazzjoni relattiva (punteġġ-z) batuta iżda prestazzjoni assoluta tajba (valur tal-indikatur imtejjeb jew mhux mibdul) f'termini ta' bidliet. Il-kodifikazzjoni tal-kulur korrispondenti hija riflessa fil-ħarsa ġenerali fil-Kapitolu 1 u fit-tabelli ewlenin fil-Kapitolu 2 tar-rapport. Il-klassifikazzjoni tappoġġa wkoll l-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż fil-Kapitolu 3 abbażi tal-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC sottostanti.

It-tabelli ta' hawn taħt jipprovdu l-klassifikazzjoni ġenerali bbażata fuq il-prestazzjoni relattiva f'livelli u

Baxxi ħafna					

bidliet tat-termini

Nota: iż-żoni maqsuma f'żewġ kuluri (aħdar skur - blu, aħdar ċar - blu u abjad - oranġjo) fl-aħħar kolonna ("Baxx ħafna") jindikaw l-effett tal-kundizzjonijiet fuq il-bidliet fil-valuri tal-indikatur (D) (assoluti), kif spjegat hawn taħt.

Bl-aħjar prestazzjoni	*Livell*: prestazzjoni għolja ħafna; *Bidla*: prestazzjoni għolja ħafna għal baxxa. JEW *Livell*: prestazzjoni għolja ħafna; *Bidla*: prestazzjoni baxxa ħafna bil-valur tal-indikatur tat-titjib (↑)	L-Istati Membri b'livelli tal-indikaturi ħafna aħjar mill-medja tal-UE u bis-sitwazzjoni li qiegħda titjieb jew li mhux qiegħda tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE, filwaqt li l-valur tal-indikatur mhux qed jiddeterjora
Aħjar mill-medja	*Livell*: prestazzjoni għolja ħafna; *Bidla*: prestazzjoni għolja ħafna għal baxxa JEW *Livell*: prestazzjoni għolja; *Bidla*: prestazzjoni baxxa ħafna bil-valur tal-indikatur tat-titjib (↑). JEW *Livell*: prestazzjoni medja; *Bidla*: prestazzjoni għolja ħafna	L-Istati Membri b'livelli aħjar mill-medja tal-UE u bis-sitwazzjoni li qed titjieb jew li mhux qiegħda tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE, jew li qed tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE filwaqt li l-valur tal-indikatur mhux qed jiddeterjora
Tajbin iżda għandhom jiġu mmonitorjati	*Livell*: prestazzjoni għolja jew għolja ħafna; *Bidla*: prestazzjoni baxxa ħafna b'valur tal-indikatur li qed jiddeterjora jew mhux mibdul (↓)	L-Istati Membri b'livelli aħjar jew ħafna aħjar mill-medja tal-UE iżda bis-sitwazzjoni li qed tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE, il-valur tal-indikatur jiddeterjora wkoll
Mal-medja / newtrali	*Livell*: prestazzjoni medja; *Bidla*: prestazzjoni għolja għal baxxa JEW *Livell*: prestazzjoni medja; *Bidla*: prestazzjoni baxxa ħafna bil-valur tal-indikatur tat-titjib (↑)	L-Istati Membri b'livelli skont il-medja u b'sitwazzjoni li la qed titjieb u lanqas ma qed tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Dgħajfin iżda qed jitjiebu	*Livell*: prestazzjoni baxxa; *Bidla*: prestazzjoni għolja ħafna JEW *Livell*: prestazzjoni baxxa ħafna; *Bidla*: prestazzjoni għolja ħafna.	Stati Membri b'livelli agħar jew ħafna agħar mill-medja tal-UE iżda bis-sitwazzjoni li qed titjieb ħafna aktar malajr mill-medja tal-UE
Għandhom jiġu osservati	*Livell*: prestazzjoni medja; *Bidla*: prestazzjoni baxxa ħafna b'valur tal-indikatur li qed jiddeterjora jew mhux mibdul (↓) JEW *Livell*: prestazzjoni baxxa; *Bidla*: prestazzjoni għolja sa baxxa ħafna	Din il-kategorija tiġbor żewġ każijiet differenti meta l-valur tal-indikatur jiddeterjora: i) Stati Membri b'livelli daqs il-medja tal-UE iżda bis-sitwazzjoni li qed tiddeterjora b'rata ħafna aktar mgħaġġla mill-medja tal-UE; ii) Stati Membri b'livelli agħar mill-medja tal-UE u bis-sitwazzjoni li qed tiddeterjora jew li mhux qed titjieb malajr biżżejjed
Sitwazzjonijiet kritiċi	*Livell*: prestazzjoni baxxa ħafna *Bidla*: prestazzjoni għolja sa baxxa ħafna	L-Istati Membri b'livelli ħafna agħar mill-medja tal-UE u bis-sitwazzjoni li qed tiddeterjora jew li mhux qed titjieb malajr biżżejjed

Nota: id-deterjorament jimplika tnaqqis fil-valuri għal indikaturi li għalihom valur għoli jindika valuri għoljin (eż. rata ta' impjieg) u żieda fil-valuri għal dawk li għalihom jindika prestazzjoni baxxa (eż. AROPE).

Il-punti ta' limit u msarrfa f'valuri tal-indikaturi

		Baxxi ħafna	Baxxi	Mal-medja	Għolja	Għolja ħafna
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' bejn 18 u 24 sena)	Livelli	anqas minn 4,8 %	bejn 4,8 % u 6,5 %	bejn 6,5 % u 9,7 %	bejn 9,7 % u 11,3 %	aktar minn 11,3 %
	Bidliet	anqas minn -0,9 pps	bejn -0,9 pps u -0,5 pps	bejn -0,5 pps u 0,2 pps	bejn 0,2 pps u 0,6 pps	aktar minn 0,6 pps
Individwi b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' bejn 16 u 74 sena)	Livelli	anqas minn 44,4 %	bejn 44,4 % u 50,4 %	bejn 50,4 % u 62,2 %	bejn 62,2 % u 68,2 %	aktar minn 68,2 %
	Bidliet	anqas minn 0 pps	bejn 0 pps u 0 pps	bejn 0 pps u 0 pps	bejn 0 pps u 0 pps	aktar minn 0 pps
Żgħażagħ NEET (% tal-popolazzjoni totali ta' bejn 15 u 29 sena)	Livelli	anqas minn 7,3 %	bejn 7,3 % u 9,1 %	bejn 9,1 % u 12,7 %	bejn 12,7 % u 14,5 %	aktar minn 14,5 %
	Bidliet	anqas minn -2,1 pps	bejn -2,1 pps u -1,6 pps	bejn -1,6 pps u -0,5 pps	bejn -0,5 pps u 0 pps	aktar minn 0 pps
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (punti perċentwali)	Livelli	anqas minn 4 pps	bejn 4 pps u 6,5 pps	bejn 6,5 pps u 11,6 pps	bejn 11,6 pps u 14,2 pps	aktar minn 14,2 pps
	Bidliet	anqas minn -1,4 pps	bejn -1,4 pps u -0,9 pps	bejn -0,9 pps u 0 pps	bejn 0 pps u 0,4 pps	aktar minn 0,4 pps
Proporzjon kwintili tal-introjtu (S80/S20)	Livelli	anqas minn 3,7	bejn 3,7 u 4,2	bejn 4,2 u 5,2	bejn 5,2 u 5,7	aktar minn 5,7
	Bidliet	anqas minn -0,4	bejn -0,4 u -0,2	bejn -0,2 u 0,1	bejn 0,1 u 0,2	aktar minn 0,2
Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' bejn 20 u 64 sena)	Livelli	anqas minn 71,5 %	bejn 71,5 % u 73,9 %	bejn 73,9 % u 78,8 %	bejn 78,8 % u 81,2 %	aktar minn 81,2 %
	Bidliet	anqas minn 1,1 pps	bejn 1,1 pps u 1,4 pps	bejn 1,4 pps u 2,1 pps	bejn 2,1 pps u 2,4 pps	aktar minn 2,4 pps
Rata tal-qgħad (% tal-popolazzjoni attiva ta' bejn 15 u 74 sena)	Livelli	anqas minn 3,3 %	bejn 3,3 % u 4,5 %	bejn 4,5 % u 7 %	bejn 7 % u 8,3 %	aktar minn 8,3 %
	Bidliet	anqas minn -1,4 pps	bejn -1,4 pps u -1,1 pps	bejn -1,1 pps u -0,6 pps	bejn -0,6 pps u -0,4 pps	aktar minn -0,4 pps
Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' bejn 15 u 74 sena)	Livelli	anqas minn 0,6 %	bejn 0,6 % u 1,4 %	bejn 1,4 % u 2,9 %	bejn 2,9 % u 3,7 %	aktar minn 3,7 %
	Bidliet	anqas minn -0,7 pps	bejn -0,7 pps u -0,5 pps	bejn -0,5 pps u -0,2 pps	bejn -0,2 pps u 0 pps	aktar minn 0 pps
GDHI reali per capita (2008 = 100)	Livelli	anqas minn 100,1	bejn 100,1 u 108,2	bejn 108,2 u 124,4	bejn 124,4 u 132,6	aktar minn 132,6
	Bidliet	anqas minn -3 pps	bejn -3 pps u -1,8 pps	bejn -1,8 pps u 0,7 pps	bejn 0,7 pps u 1,9 pps	aktar minn 1,9 pps
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (% tal-popolazzjoni totali)	Livelli	anqas minn 15,5 %	bejn 15,5 % u 18,1 %	bejn 18,1 % u 23,3 %	bejn 23,3 % u 25,9 %	aktar minn 25,9 %
	Bidliet	anqas minn -1,3 pps	bejn -1,3 pps u -0,6 pps	bejn -0,6 pps u 0,6 pps	bejn 0,6 pps u 1,2 pps	aktar minn 1,2 pps
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni	Livelli	anqas minn 14,9 %	bejn 14,9 % u 18,4 %	bejn 18,4 % u 25,2 %	bejn 25,2 % u 28,6 %	aktar minn 28,6 %

soċjali għat-tfal (% tal-popolazzjoni totali ta'	Bidliet	anqas minn -2,7 pps	bejn -2,7 pps u -1,6 pps	bejn -1,6 pps u 0,6 pps	bejn 0,6 pps u 1,7 pps	aktar minn 1,7 pps
Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)	Livelli	anqas minn 24,2 %	bejn 24,2 % u 29,2 %	bejn 29,2 % u 39,3 %	bejn 39,3 % u 44,3 %	aktar minn 44,3 %
	Bidliet	anqas minn -7,2 pps	bejn -7,2 pps u -5,3 pps	bejn -5,3 pps u -1,4 pps	bejn -1,4 pps u 0,5 pps	aktar minn 0,5 pps
Differenza fir-rata tal-impjieg għall-persuni b'diżabbiltà (punti perċentwali)	Livelli	anqas minn 16,5	bejn 16,5 pps u 20,5 pps	bejn 20,5 pps u 28,3 pps	bejn 28,3 pps u 32,2 pps	anqas minn 16,5 pps
	Bidliet	anqas minn -4,4 pps	bejn -4,4 pps u -2,1 pps	bejn -2,1 pps u 2,5 pps	bejn 2,5 pps u 4,7 pps	aktar minn 4,7 pps
Rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)	Livelli	anqas minn 2,7 %	bejn 2,7 % u 5,3 %	bejn 5,3 % u 10,5 %	bejn 10,5 % u 13,1 %	aktar minn 13,1 %
	Bidliet	anqas minn -1,8 pps	bejn -1,8 pps u -0,5 pps	bejn -0,5 pps u 2 pps	bejn 2 pps u 3,3 pps	aktar minn 3,3 pps
Tfal taħt it-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-3 snin)	Livelli	anqas minn 15,6 %	bejn 15,6 % u 25 %	bejn 25 % u 44 %	bejn 44 % u 53,4 %	aktar minn 53,4 %
	Bidliet	anqas minn -5,1 pps	bejn -5,1 pps u -2,4 pps	bejn -2,4 pps u 3 pps	bejn 3 pps u 5,7 pps	aktar minn 5,7 pps
Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)	Livelli	anqas minn 0,1 %	bejn 0,1 % u 1,3 %	bejn 1,3 % u 3,8 %	bejn 3,8 % u 5 %	aktar minn 5 %
	Bidliet	anqas minn -0,5 pps	bejn -0,5 pps u -0,1 pps	bejn -0,1 pps u 0,7 pps	bejn 0,7 pps u 1,1 pps	aktar minn 1,1 pps

Anness 7: Ħarsa ġenerali fil-qosor lejn ix-"xejriet tal-impjieg li jridu jiġu osservati" u l-għadd ta' Stati Membri li ddeterjoraw jew li kellhom titjib kif identifikat mill-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi (MPI) tal-2023

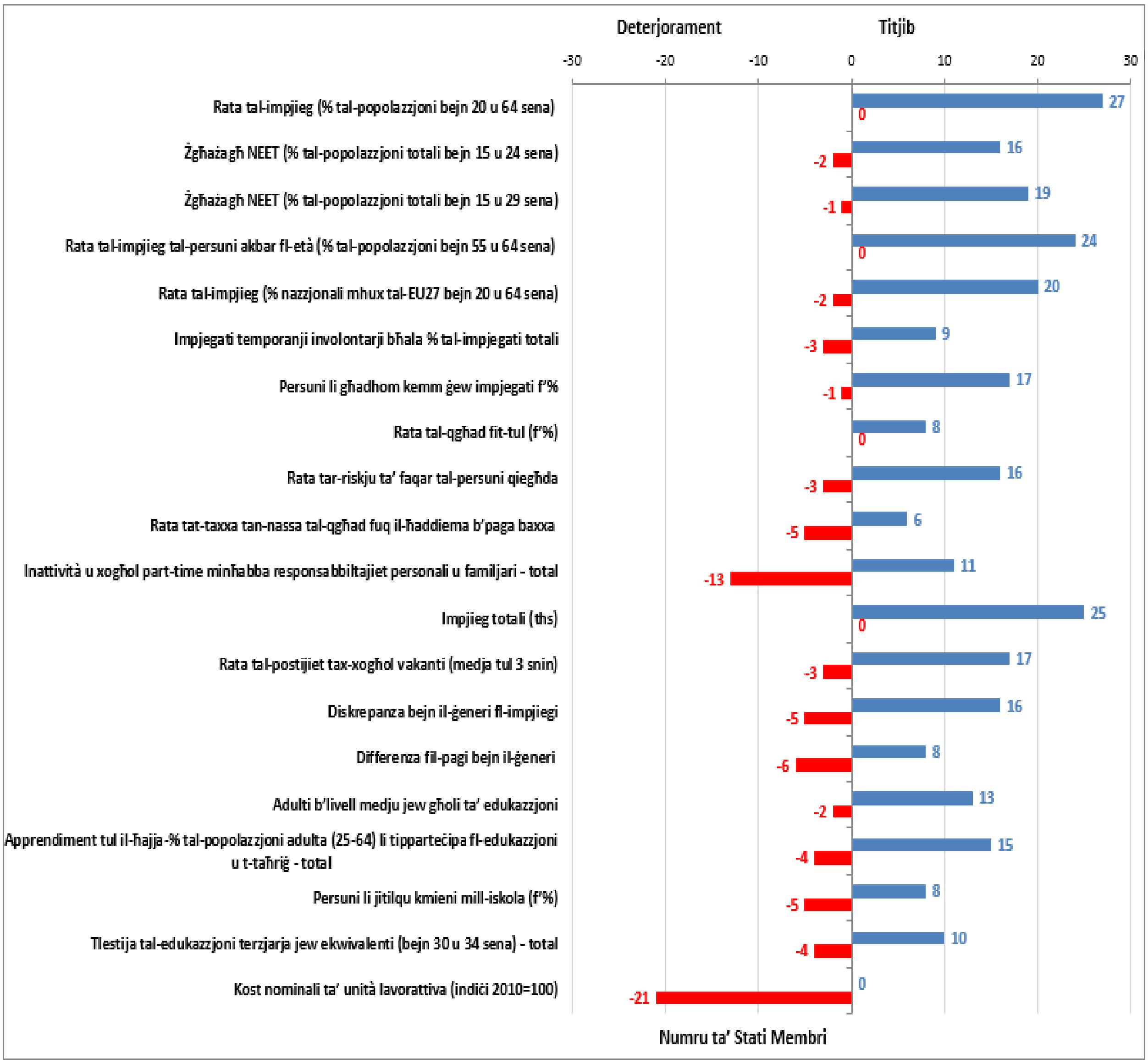

Nota: bidliet 2021-2022, għajr l-2020-2021 għar-rata ta' riskju ta' faqar tal-persuni qiegħda, għar-rata tal-postijiet tax-xogħol vakanti (medju fuq 3 snin) u għad-differenza fil-pagi bejn il-ġeneri

Sors: Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi 2023.

Anness 8: Ħarsa ġenerali fil-qosor lejn l-għadd ta' Stati Membri b'deterjorament ("xejriet soċjali li għandhom jiġu osservati") jew titjib matul l-2021-2022 (jew l-aktar sena reċenti disponibbli) kif identifikat mill-aġġornament ta' Lulju 2023 tal-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali

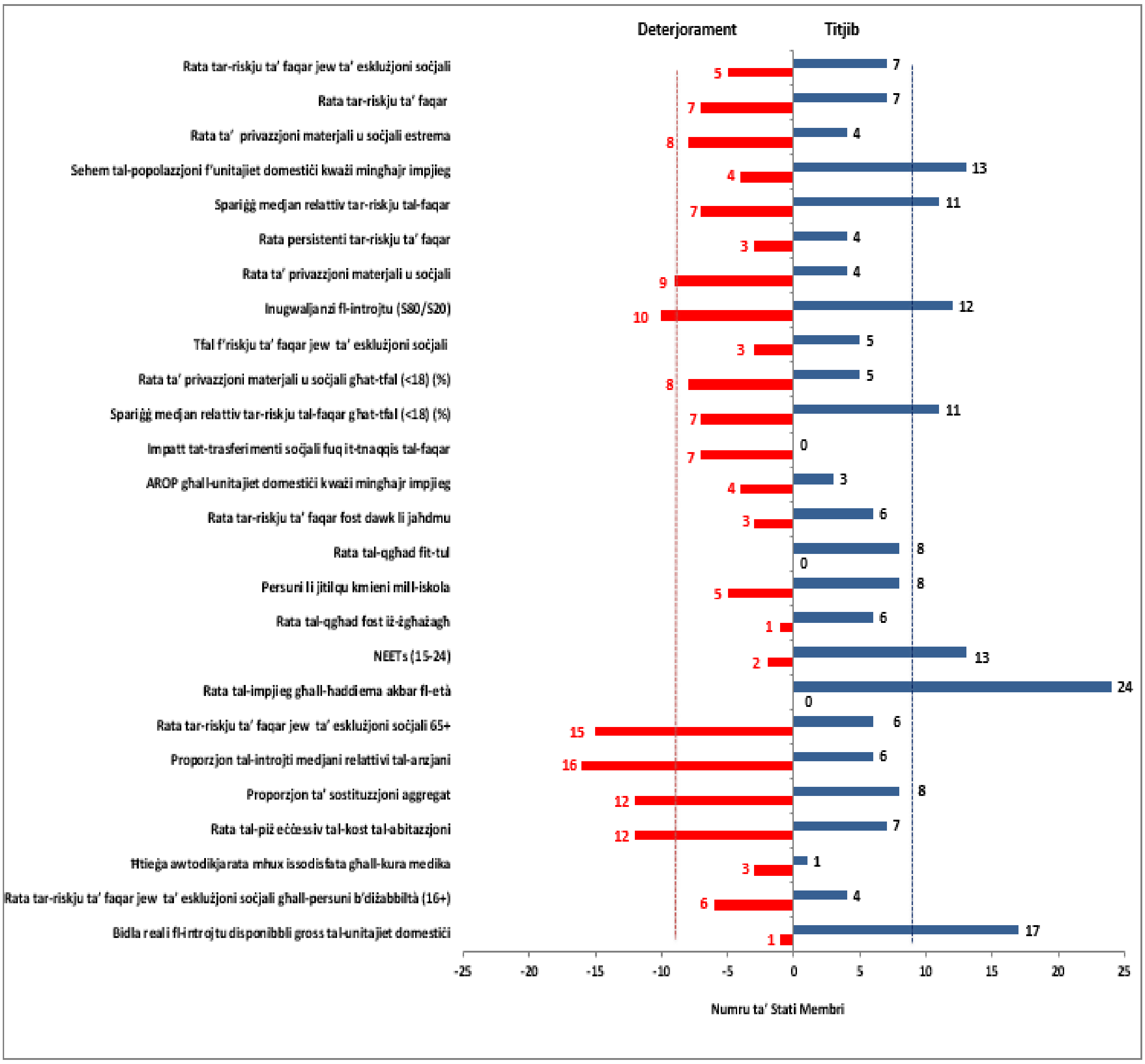

Nota: Il-bidliet ġeneralment jirreferu għall-bidliet tal-indikatur tal-2021-2022 (għalkemm għall-indikaturi tal-introjtu u tal-intensità tax-xogħol tal-unitajiet domestiċi, il-bidliet jirreferu għall-bidla tal-2020-2021). Ir-rata tar-riskju ta' faqar (AROP), ir-rata ta' privazzjoni materjali u soċjali estrema (SMSD) u s-sehem tal-popolazzjoni f'indikaturi tal-unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg huma komponenti tal-indikatur AROPE. Iċ-ċifri għas-snin ta' ħajja b'saħħitha fl-età ta' 65 sena u l-bidla reali fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi jirreferu għall-2021 u l-bidla għall-2020-2021, billi ma hemm l-ebda ċifra disponibbli għall-2022.
Sors: Social Protection Performance Monitor 2023.

Anness 9: Ir-riskji potenzjali identifikati permezz tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali f'diversi edizzjonijiet tal-JER u l-għadd ta' sitwazzjonijiet "kritiċi"/"għandhom jiġu osservati" għall-Istati Membri fl-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż abbażi tal-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali, kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC sottostanti

Social Scoreboard Headline Indicators	BE				BG				CZ				DK				DE			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				0				0				0				1				1
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				0				1				0				0				1
Rata ta' żgħażagħ NEET				0				0				1				0				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				0				0				1				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				0				1				0				0				0
Rata tal-impjieg				1				0				0				0				0
Rata tal-qgħad				0				0				0				0				0
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0				0				0				0
GDHI *per capita*				1	0	0	0	0				1				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				0				1				0				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				1				0				0				0
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				0				1				0				0				0
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				1				1				0				0				0
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				0				1				0				1				1
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				0				1				1				0				1
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				0				0				0				0				0
Għadd totali				3				8				4				2				4

Social Scoreboard Headline Indicators	EE				IE				EL				ES				FR			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				1				0				0				1				0
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				0				0				0				0				0
Rata ta' żgħażagħ NEET				0				0				1				1				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				0				1				1				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				1				0				0				0				0
Rata tal-impjieg				0				0				0				1				0
Rata tal-qgħad				0				0				0				0				2
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0				0				0				0
GDHI *per capita*				0				0				1				1				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				1				0				0				0				1
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				0				0				1				1
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				1				0				1				1				0
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				1				1				0				0				0
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				0				0				0				0				0
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				0				1				0				0	0	0		0
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				1				0				1				0				0
Għadd totali				6				3				5				6				4

Nota: Wara ftehim fil-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC, il-kategorizzazzjonijiet tal-JER jiġu kkalkolati bl-użu tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali kif jidher fl-edizzjonijiet rispettivi tal-JER bid-data disponibbli fid-data tal-għeluq tad-data għall-edizzjoni kurrenti tal-JER. Jekk dan ma kienx possibbli minħabba l-kategorizzazzjonijiet nieqsa iżda kien hemm kategorizzazzjoni preċedenti disponibbli fl-edizzjonijiet tal-JER ikkunsidrati, din tintuża biex timtela l-kategorizzazzjoni nieqsa (immarkata bl-aħmar fin-naħa ta' fuq tal-lemin taċ-ċellola). Iċ-ċelloli skuri jindikaw kategorizzazzjonijiet tal-JER li la setgħu jiġu kkalkolati u lanqas mimlija kif indikat.

Anness 9 (ikompli): Ir-riskji potenzjali identifikati permezz tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali f'diversi edizzjonijiet tal-JER u l-għadd ta' sitwazzjonijiet "kritiċi"/"għandhom jiġu osservati" għall-Istati Membri fl-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż abbażi tal-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC sottostanti

Social Scoreboard Headline Indicators	HR				IT				CY				LV				LT			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				0				0				0				0				0
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				0	0			1				1				0				1
Rata ta' żgħażagħ NEET				1				0				1				0				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				0				1				1				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				0				1				0				1				1
Rata tal-impjieg				1				1				0				0				0
Rata tal-qgħad				0				0				0				0				0
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0				0				0				0
GDHI *per capita*				0				1				1				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				0				1				0				2				1
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				1				0				0				0
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				1				1				0				0				0
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				1				0				0				0				2
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				0				0				0				0				0
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				1	0	0		0				1				0				1
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				0	0	0		0				0				1				0
Għadd totali				5				8				5				4				6

Social Scoreboard Headline Indicators	LU				HU				MT				NL				AT			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				0				1				1				0				0
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				0				1				0				0				0
Rata ta' żgħażagħ NEET				0				0				0				0				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				0				0				0				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				0				0				0				0				0
Rata tal-impjieg				0				0				0				0				0
Rata tal-qgħad				0				0				0				0				0
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0				0				0				0
GDHI *per capita*				0				0				0				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				0				0				0				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				0				0				0				0
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				0				1				1				0				0
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				0				1				1				0				0
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				1				1				0				0				0
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				0				1				0				0				1
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				0				0				0				0				0
Għadd totali				1				6				3				0				1

Nota: Wara ftehim fil-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC, il-kategorizzazzjonijiet tal-JER jiġu kkalkolati bl-użu tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali kif jidher fl-edizzjonijiet rispettivi tal-JER bid-data disponibbli fid-data tal-għeluq tad-data għall-edizzjoni kurrenti tal-JER. Jekk dan ma kienx possibbli minħabba l-kategorizzazzjonijiet nieqsa iżda kien hemm kategorizzazzjoni preċedenti disponibbli fl-edizzjonijiet tal-JER ikkunsidrati, din tintuża biex timtela l-kategorizzazzjoni nieqsa (immarkata bl-aħmar fin-naħa ta' fuq tal-lemin taċ-ċellola). Iċ-ċelloli skuri jindikaw kategorizzazzjonijiet tal-JER li la setgħu jiġu kkalkolati u lanqas mimlija kif indikat.

Anness 9 (ikompli): Ir-riskji potenzjali identifikati permezz tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali f'diversi edizzjonijiet tal-JER u l-għadd ta' sitwazzjonijiet "kritiċi"/"għandhom jiġu osservati" għall-Istati Membri fl-analiżi tal-ewwel stadju tal-pajjiż abbażi tal-karatteristiċi tal-Qafas ta' Konverġenza Soċjali (SCF), kif deskritt fil-Messaġġi Ewlenin tal-EMCO-SPC relatati u r-Rapport tal-Grupp ta' Ħidma konġunt tal-EMCO-SPC sottostanti

Social Scoreboard Headline Indicators	PL				PT				RO				SI				SK			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				0				0				1				0				0
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				1				0				1				1				0
Rata ta' żgħażagħ NEET				0				0				1				0				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				1				0				0				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				0				0				0				0				0
Rata tal-impjieg				0				0				1				0				0
Rata tal-qgħad				0				0				0				0				0
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0				1				0				1
GDHI *per capita*				0				0				0				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				0				0				1				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				0				1				0				2
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				0				0				1				1				1
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				1				0				1				0				0
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				0				0				0				0				0
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				1				0				1				0				1
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				0				0				1				0				0
Għadd totali				4				0				11				2				5

Social Scoreboard Headline Indicators	FI				SE			
	2022	2023	2024	Għadd	2022	2023	2024	Għadd
Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ				0				0
Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi				0				0
Rata ta' żgħażagħ NEET				1				0
Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi				0				0
Proporzjon kwintili tal-introjtu				0				1
Rata tal-impjieg				0				0
Rata tal-qgħad				0				1
Rata tal-qgħad fit-tul				0				0
GDHI *per capita*				0				0
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali				0				1
Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali għat-tfa				0				0
Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar				0				0
Diskrepanza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà				0				1
Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni				0				0
Tfal ta' inqas minn 3 snin fl-indukrar formali tat-tfal				0				0
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medik				1				0
Għadd totali				2				4

Nota: Wara ftehim fil-Grupp ta' Ħidma tal-EMCO-SPC, il-kategorizzazzjonijiet tal-JER jiġu kkalkolati bl-użu tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali kif jidher fl-edizzjonijiet rispettivi tal-JER bid-data disponibbli fid-data tal-għeluq tad-data għall-edizzjoni kurrenti tal-JER. Jekk dan ma kienx possibbli minħabba l-kategorizzazzjonijiet nieqsa iżda kien hemm kategorizzazzjoni preċedenti disponibbli fl-edizzjonijiet tal-JER ikkunsidrati, din tintuża biex timtela l-kategorizzazzjoni nieqsa (immarkata bl-aħmar fin-naħa ta' fuq tal-lemin taċ-ċellola). Iċ-ċelloli skuri jindikaw kategorizzazzjonijiet tal-JER li la setgħu jiġu kkalkolati u lanqas mimlija kif indikat.